STATISTISKA MEDDELANDEN
Ser. F. Band 62

SOCIALA MEDDELANDEN

Årgång 1952

Nr 7-Nr 12

Kungl. Socialstyrelsen, Stockholm

INLEDNING

TILL

Sociala meddelanden / utgifna af K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm, 1912-1967. Ingår 1912-1953 i: Statistiska meddelanden. Ser. F, Sociala meddelanden. – Fr. o. m. 1913 utgiven av Socialstyrelsen.
Kumulerade sakregister för 1903-1922, 1923-1932, 1933-1942 och 1943-1947.
1915-1944 även med innehållsförteckning på franska, 1945-1957 med sammanfattningar på franska och engelska, 1958 med sammanfattningar på engelska, och 1959-1962 vissa nummer med sammanfattningar på engelska.
1959-1962: "Tidskriften Sociala meddelanden utges med åtta artikelnummer (Allmänna häftet) och tolv separata häften med statistiskt informationsmaterial (Statistisk information)".

Föregångare:

Meddelanden från K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm : 1903-1911.

Efterföljare:

Socialnytt : sociala meddelanden / Socialstyrelsen. – Stockholm : Socialstyrelsen, 1968-1990.

Sociala meddelanden. 1952: 7-12.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2009.

urn:nbn:scb:se-socmed-19522

STATISTISKA MEDDELANDEN
Ser. F. Band 62

SOCIALA MEDDELANDEN

Årgång 1952

Nr 7-Nr 12

Kungl. Socialstyrelsen, Stockholm

STATISTISKA MEDDELANDEN · SER. F · BAND 62

Sociala Meddelanden Årgång 1952

Utg. av Kungl. Socialstyrelsen i samarbete med Kungl. Arbetsmarknadsstyrelsen

ANSV. UTGIVARE: ERLAND V. HOFSTEN. REDAKTÖR: ROLF HAGMAN

Årg. 1903: 2 häften. — Årg. 1904—07: årligen 4 häften. — Fr. o. m. årg. 1908: årligen 12 häften. Pris per årgång (12 häften) 10 kr, per häfte 1 kr.
Prenumeration kan ske på postanstalt eller i bokhandeln.

INNEHÅLL

Nr 1

Om tystnadsplikt för tjänstemännen inom socialvården. Av jur. kand. *Lennart Groll* 3
Det sociale lovgivningsarbejde i Danmark år 1950—51. Av fuldmægtig *Arne Christiansen* 9
Organiseringen av hemhjälp i Österrike. Av konsulent *Margareta Nordström* 15
Social film: »Allt väl ombord» 20

Kortare meddelanden

Statistisk tidskrift återuppstår 22
Socialstyrelsens yttrande över rättshjälpskommitténs förslag 22
Socialstyrelsens yttrande över socialvårdskommitténs betänkande angående yrkesskadeförsäkring 24
Socialstyrelsens yttrande över medicinalstyrelsens förslag till ny folktandvårdstaxa 26
Kooperativ verksamhet år 1949 27

Periodiska översikter

Fattigvården under år 1950 31
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för november 1951 34
Arbetsmarknaden under november 1951 37
Minskad sysselsättning inom beklädnadsbranschen. Av förste byråinspektör *Martin Engwall* 43
Litteraturöversikt 58
Recension 62
Förteckning över viss personal hos socialstyrelsen samt adressförteckning över vissa lokala organ anknutna till socialstyrelsen 63

Nr 2

Statistikermötet i Indien. Av fil. lic. *Tore Dalenius* 75
Sjukkassornas läkarvårdsersättning. Av aktuarie *Helfrid Säll* 84
Arbetskraften i offentlig tjänst. IV 89

Kortare meddelanden

Dyrortsnämnden för år 1952 95
Indexnämnden för år 1952 95
USA:s konsumtionsprisindex 95

Periodiska översikter

Nykterhetsnämndernas verksamhet under år 1950 97
Allmänna barnbidrag åren 1950 och 1951 104
Levnadskostnadsindex för december 1951 105
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för december 1951 114
Arbetsmarknaden under december 1951 118
Litteraturöversikt 135
Recensioner 139

Nr 3

Den abortförebyggande verksamheten. Av förste kurator *Lis Asklund* 143
Socialstyrelsens instruktionskurs för intervjuare 151
Behandlingen av unga lagöverträdare. Av assessor *Rutger Nyman*.. 157

Kortare meddelanden

Internationellt forskningsråd för sociologi 164
1949 års skatteutrednings betänkande angående den statliga direkta beskattningen (SOU 1951: 51) 164
Ledig befattning i ILO:s bibliotek ... 167
Lönernas dyrtidsreglering under år 1952 167
Socialstyrelsens yttrande över betänkande angående fri sjukhusvård (stencil) 168
Dyrortsgrupperingarna efter kommunindelningsreformen 169
FN:s socialstipendier 170
Fylleriförseelser och spritsmuggling under år 1951 171

Periodiska översikter

Samhällets barnavård år 1950 172
Utlänningar i Sverige under fjärde kvartalet 1951 180
Omsättningen inom detaljhandeln under fjärde kvartalet 1951 184
Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar under fjärde kvartalet 1951 187
Arbetsmarknaden under januari 1952 191
Löner och sysselsättning inom industrin i november 1951 196
Litteraturöversikt 215
Recensioner 220

Nr 4

Flyktingsituationen i världen. Av byråchef *Bertil Olsson* 227
Socialvårdssystrar. Av socialkamrer *Erik Vallbro* 237
Om existensminimum vid beskattningen. Av taxeringsintendent *Kjell Edström* 241
Fattigvårdsanstalternas storlek och beläggning 251

Kortare meddelanden

Socialstyrelsens yttrande över socialvårdskommitténs betänkande om begravningshjälpsförsäkring (SOU 1951: 23) 258
Ny beräkning av finska levnadskostnadsindex 258
Löneutvecklingen 1939—1950 259

Periodiska översikter

Fattigvård och barnavård till utlänningar under 1950 260
Löneförhållandena för anställda inom den enskilda varuhandeln i september 1951 261
Löneförhållandena och sysselsättningen för tjänstemän m. fl. inom industrin i september 1951 269
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för januari och februari 1952 275
Detaljprisutvecklingen i Sverige och utlandet 276
Arbetsmarknaden under februari 1952 278
Litteraturöversikt 297
Recensioner 301

Nr 5

Några drag ur den socialpolitiska utvecklingen i Finland sedan 1948. Av kanslirådet *Gunnar Modeen* .. 307
Inkomst och förmögenhet år 1950. Av förste aktuarie *John Bredal-Bauer* 313
Socialvårdens kostnader och finansiering 1950 320
Vårdkostnader och vårdavgifter på ålderdomshemmen år 1949 325

Kortare meddelanden

Barnarbetet i fabrikerna 332
Socialstyrelsens yttrande över en motion om utredning angående inflationens inverkan på de sociala förmånerna 332

Förslag om en ny hushållsbudgetundersökning 334

Periodiska översikter

Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning under år 1950 336

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för mars 1952.... 344
Levnadskostnadsindex för mars 1952 345
Arbetsmarknaden under mars 1952 352
Litteraturöversikt 367
Recension 371

Nr 6

En klubb av gamla. Av fil. mag. *Eva Lejman* 375
Förslag om obligatorisk sjukförsäkring för sjömän. Av byråsekreterare *Th. Åke Leissner* 380

Kortare meddelanden

Ny bok om »Social-Sverige» 386
Jordens befolkningssiffra 386
Socialstyrelsens socialvårdskonferens i Eskilstuna 386
Socialstyrelsens statistikbyråer flyttar 387

Periodiska översikter

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för april 1952.... 388

Utlänningar i Sverige under första kvartalet 1952 389
Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar under första kvartalet 1952 393
Omsättningen inom detaljhandeln under första kvartalet 1952 397
Ungdomsvårdsskolornas elever år 1951 399
Medicinalpersonalens storlek omkr. slutet av år 1950 401
Arbetsmarknaden under april 1952 402
Löner och sysselsättning inom industrin i februari 1952 412
Litteraturöversikt 430
Recensioner 435

Nr 7

En granskning av socialstyrelsens lönestatistik. Av fil. lic. *Tore Dalenius* 439
Utrymning och inkvartering — försvarsåtgärder, som skapar många sociala problem. Av byrådirektör *Herman Löfgren* 448

Kortare meddelanden

Slutredovisning av 1945 års allmänna bostadsräkning 453
Sjätte internationella konferensen för socialt arbete..... 455
Kurs i sociala frågor för utlänningar .. 455
Åldringsvård i eget hem, pensionärshem eller ålderdomshem 455

Periodiska översikter

Bostadsbyggandet i Sverige år 1951 457
Mödrahjälpen under år 1951 469
Löneläget inom jordbruket år 1951 jämte löneutvecklingen åren 1946—1951 478
Allmänna arvsfonden budgetåret 1950/51 484
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för maj 1952 485
Arbetsmarknaden under maj 1952 486
Litteraturöversikt 503

Nr 8

Inkomstutvecklingen i ungdomsåren för en årsklass män. Av professor *C.-E. Quensel* och pol. stud. *S. Y. Glimberg* 511
Antal anställda hos landstingen åren 1945, 1947—1949 och 1951 517

Kortare meddelanden

Socialstyrelsens utredning och förslag angående utbildning av föreståndare vid barnhem 521
Ny tysk socialpolitisk tidskrift 521

Periodiska översikter

Löneförhållandena för arbetare inom industrin år 1951 522
Arbetskraftsåtgång och utbetald lönesumma inom jordbruket år 1951 530
Levnadskostnadsindex för juni 1952 534
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för juni 1952 540
Arbetsmarknaden under juni 1952 541
Frånvarofrekvens inom vissa industriföretag 545
Erkända arbetslöshetskassor år 1951 551
Litteraturöversikt 565
Recension 570

Nr 9

Generell hyreshöjning för hyresåret 1952—1953. Av pol. mag. *Stina Thornell* 575
Den sociala hemhjälpen 585
Sociala frågor vid 1952 års riksdag 593

Kortare meddelanden

Engelsk distributionsräkning 602
Automatisk reglering av minimilönen i Frankrike 602
Utredning om levnadskostnadsindex.. 602
ILO-konventionen om besättningens bostäder på fartyg träder i kraft .. 603
Specialbostäder för vanföra 604

Periodiska översikter

Kollektivavtalen under första halvåret 1952 606
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för juli 1952 609
Omsättningen inom detaljhandeln under andra kvartalet 1952 610
Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar under andra kvartalet 1952 612
Arbetsmarknaden under juli 1952 617
Löner och sysselsättning inom industrin i maj 1952 619
Litteraturöversikt 638
Recension 643

Nr 10

Erfarenheter från genomförandet av ålderdomshemsreformen. Genombrottsperioden 1947—1951. Av byråchef *A. Berggren* 647
Pristalsreguleringen i dansk socialovgivning. Av fuldmægtig *George R. Nelson* 662

Kortare meddelanden

Socialutgifterna i Finland år 1950.... 670
En dansk spastikerutredning..... 670
Ungdomsvårdsskoleutredningen..... 673
Trädgårdsarbetarnas löner år 1951 ... 673

Periodiska översikter

Utlänningar i Sverige under andra kvartalet 1952 675
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för augusti 1952.. 679
Löneförhållandena för arbetare inom byggnadsindustrin år 1951 680
Arbetsmarknaden under augusti 1952 684
Litteraturöversikt 704

Nr 11

Ungdomsvård i Förenta staterna. Av dr *Birger Sjödén* 711
En analys av bostadskön i Malmö. Av aktuarie *Erik Larsson* 721

Kortare meddelanden

En dansk utredning om rörligheten på arbetsmarknaden 733
Vad bör »index 25,7» vara nu? 736
1951 års dyrortsundersökning 736
Internationell expertkommitté för levnadsstandardberäkningar 737
Svensk statistisk expert till Colombia .. 737

Periodiska översikter

Levnadskostnadsindex för september 1952 738
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för september 1952 744
Arbetsmarknaden under september 1952 745
Den reglerade byggnadsverksamhetens omfattning den 1 augusti 1952 748
Litteraturöversikt 766
Recensioner 771

Nr 12

Socialstyrelsen 40 år 777
Socialförsäkringsutredningens betänkande om samordning av sjukförsäkring och yrkesskadeförsäkring. Av statssekreterare *Per Eckerberg* 780
Om det neurotiska ungdomsklientelet och dess behov av arbets- och miljöterapi. Av socialläkare *John Takman* 784
Internationella arbetskonferensens trettiofemte sammanträde. Av förste kanslisekreterare *Sten-Eric Heinrici* 790

Kortare meddelanden

Amerikansk levnadskostnadsundersökning 796
Socialstyrelsens bosättningslåneutredning 797
Skogsarbetarnas arbetsförtjänster vintern 1951/52 799
Svensk statistisk expert till FN-uppdrag 799

Periodiska översikter

Löner och sysselsättning inom industrin i augusti 1952 800
Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för oktober 1952 .. 806
Utlänningar i Sverige under tredje kvartalet 1952 807
Allmänna arvsfonden budgetåret 1951/52 811
Arbetsmarknaden under oktober 1952 812
Meddelande från arbetsmarknadsstyrelsen och socialstyrelsen 824
Byggnadsverksamheten i städer och köpingar under tredje kvartalet 1952 825
Litteraturöversikt 832
Recension 838

Sakregister till Sociala Meddelanden 1948—1952 839
Författarregister till Sociala Meddelanden 1948—1952 854
Sakregister till årgång 1952 857
Författarregister till årgång 1952 ... 861
Recensioner år 1952 862

Häftets huvudinnehåll

Juli 1952

En granskning av socialstyrelsens lönestatistik har företagits av fil. lic. Tore Dalenius. Efter några inledande synpunkter på »bra» och »dålig» statistik går han att, en efter en, granska sju olika grenar av den lönestatistik som utarbetas av socialstyrelsens utredningsbyrå. För varje gren uppställer han en uttalad eller konstruerad målsättning och söker därefter reda ut i vilken mån denna har realiserats. I en sammanfattning anger han de huvudpunkter, i vilka han anser att statistiken brister. Författaren avslutar sin artikel med att redovisa sådana åtgärder, som socialstyrelsen redan vidtagit för att förbättra lönestatistiken. Sid. 439.

Utrymning och inkvartering — försvarsåtgärder, som skapar många sociala problem. Skulle den militära situationen kräva en total utrymning, beräknas i första hand de ca 1 milj. människor från tätorterna, som tillhör kategorien »ömtålig befolkning» (barn, åldringar, blivande mödrar, sjuka, lytta samt deras vårdare) evakuera. Ca 275 000 personer kommer att inkvarteras i internat. Tack vare bl. a. våra stora landsbygdsområden, landsbygdens relativt höga levnadsstandard och kommunikationsnätets täthet har Sverige kanske större möjligheter än de flesta att ta hand om evakuerade. Men även om vi är organisatoriskt och materiellt rustade att genomföra omfattande utrymningsföretag, får vi inte underskatta svårigheterna i att genomföra så kraftiga befolkningsomflyttningar, skriver byrådirektör Herman Löfgren i civilförsvarsstyrelsen. Sid. 448.

Slutredovisning av 1945 års allmänna bostadsräkning. I publikationen »Bostäder och hushåll. Enligt allmänna bostadsräkningen 1945 och därtill anslutna undersökningar» har socialstyrelsen nyligen publicerat en slutredogörelse över den omfattande bostadsräkning, som ägde rum i samband med mantalsskrivningen år 1945. Publikationens huvudsakliga innehåll har här sammanfattats, vartill några synpunkter på det framtida behovet av bostadsräkningar fogats. Sid. 453.

Bostadsbyggandet i Sverige år 1951. Enligt bostadsstyrelsens preliminära översikt tillkom under året genom nybyggnad 39 784 lägenheter och genom ombyggnad 973. Genom ombyggnad har samtidigt avgått 760 lägenheter. De hus, vilkas rivning påbörjats under år 1951, innehöll sammanlagt 1 247 lägenheter. Nettotillskottet genom ny- och ombyggnad samt rivning uppgick sålunda till 38 750 lägenheter under året jämfört med 42 774 år 1950. Sid. 457.

Mödrahjälpen under år 1951. Antalet av mödrahjälpsnämnderna under året handlagda ansökningar var 51 498 mot 58 501 under år 1950 eller 12 % mindre. Antalet ansökningar per 100 levande födda sjönk från 51 till 47 mellan dessa båda år. Huvudanledningen till denna nedgång är den sedan föregående år stegrade inkomstnivån. Sid. 469.

Löneläget inom jordbruket år 1951 jämte löneutvecklingen åren 1946—1951. På basis av de från hushållningssällskapen inhämtade uppgifterna har socialstyrelsen beräknat timlönen vid tidlönsarbete för samtliga kategorier av vuxna manliga arbetare till 2,18 kr år 1951, vilket innebär en ökning med 14,1 % i jämförelse med år 1950. För vuxna kvinnliga arbetare var den genomsnittliga timlönen 1,40 kr år 1951, för minderåriga manliga arbetare 1,50 kr och för minderåriga kvinnliga arbetare 1,13 kr. Då lantarbetarstatistiken emellertid torde vara behäftad med vissa brister till följd såväl av urvalsmetoden som den låga svarsprocenten har socialstyrelsen hos Kungl. Maj:t hemställt att såsom kontroll få utföra en separat engångsundersökning på grundval av ett representativt urval av arbetsgivare. Sid. 478.

REGISTER

över regelbundet återkommande kvartals- och årsöversikter i Sociala Meddelanden

	Nr
Alkoholistanstalt, intagna på, årligen, senast i	6, 1951
Allmänna arvsfonden, för varje budgetår, med början i	detta nr
Allmänna barnbidrag, årligen, senast i	2, 1952
Arbetskraften i industrin, årligen, senast i	3, 1951
*Befolkningsutvecklingen, varje kvartal, senast i	10, 1951
Bostadsbyggandet i Sverige, årligen, senast i	detta nr
*Brottsligheten, varje kvartal, senast i	11, 1951
Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar, varje kvartal, senast i	6, 1952
Detaljhandelsomsättningen, i regel varje kvartal, senast i	6, 1952
Detaljprisutvecklingen i Sverige och utlandet, årligen, senast i	4, 1952
Erkända arbetslöshetskassor, årligen, senast i	8, 1951
Fattigvården, årligen, senast i	1, 1952
Fattigvård och barnavård till utlänningar, årligen, senast i	4, 1952
Frånvarofrekvens inom vissa industriföretag, varje halvår, senast i	7, 1951
*Fylleriförseelser och spritsmuggling, varje kvartal, senast i	3, 1952
Inkomst och förmögenhet, årligen, senast i	5, 1952
Kollektivavtal, i regel varje kvartal, senast i	9, 1951
Kooperativ verksamhet, årligen, senast i	1, 1952
Levnadskostnadsindex, varje kvartal, senast i	5, 1952
Löneförhållandena för anställda inom den enskilda varuhandeln, årligen, senast i	4, 1952
Löneförhållandena och sysselsättningen för tjänstemän m. fl. inom industrin, årligen, senast i	4, 1952
Löneläget inom jordbruket, årligen, senast i	detta nr
Löner och sysselsättning inom industrin, varje kvartal, senast i	6, 1952
Löneförhållandena för industriarbetare, årligen, senast i	7, 1951
Mödrahjälpen, årligen, senast i	detta nr
Nykterhetsnämndernas verksamhet, årligen, senast i	2, 1952
Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning, årligen, senast i	5, 1952
Samhällets barnavård, årligen, senast i	3, 1952
Skogsarbetarnas arbetsförtjänster, årligen, senast i	11, 1951
Sociala frågor vid årets riksdag, senast i	8, 1951
Socialutgifterna i Sverige, årligen, senast i	5, 1952
Den reglerade byggnadsverksamhetens omfattning, årligen, senast i	11, 1951
Trädgårdsarbetarnas löner, årligen, senast i	10, 1951
Utlänningar i Sverige, varje kvartal, senast i	6, 1952
Vägarbetarnas löneförmåner, årligen, senast i	11, 1951
*Vägtrafikolyckor, varje kvartal, senast i	10, 1951

* Fr. o. m. år 1952 publiceras dessa översikter i statistiska centralbyråns kvartalsvis utkommande Statistisk tidskrift samt däremellan publicerade förtryck.

En granskning av socialstyrelsens lönestatistik

Av fil. lic. *Tore Dalenius,* socialstyrelsen

Bland statistikerna råder tämligen delade meningar om den grad av exakthet, varmed den svenska socialstatistiken beskriver samhällsföreteelser av olika slag. Då en diskussion härom kan bidra till den fortlöpande förbättringen av de statistiska metoderna, har det ansetts vara av värde, att den bedömning av socialstyrelsens lönestatistik, som licentiat Dalenius framlagt och som helt står för hans egen räkning, genom publicering i Sociala Meddelanden når ett vidare forum.

Red.

I. Allmänna synpunkter på »bra» och »dålig» statistik

Varje granskning av kvaliteten hos den statistik, som produceras i ett samhälle, måste som sin yttersta målsättning ha besvarandet av frågan om i vilken grad statistikproduktionen tillgodoser samhällets behov av statistik.

Utgångspunkten för en sådan granskning är sålunda en kartläggning av behovet av statistik. Sedan en sådan kartläggning gjorts, är det möjligt att redovisa förekomsten av »vita fläckar», dvs. företeelser, som ej belyses statistiskt, trots att det finns behov av detta. En granskning av statistikproduktionen med den ovan preciserade målsättningen måste emellertid gå djupare; enbart den omständigheten, att statistik produceras rörande en viss företeelse, är ju i sig själv icke tillräcklig för att tillfredsställa behovet av statistik. Den statistik, som produceras, måste uppenbarligen vara »bra» statistik, varvid frågan om statistiken är »bra» eller »dålig» måste besvaras från *statistikkonsumentens synpunkt sett.* »Bra» resp. »dålig» får sålunda i detta fall icke ges en rent teknisk innebörd; en viss statistik kan vara i teknisk mening »bra» utan att den därför tillfredsställer statistikkonsumentens behov.

Men härav följer, att statistikproducenten icke ensam kan eller bör verkställa den granskning, som slutgiltigt besvarar frågan om statistikproduktionens tillräcklighet; statistikkonsumentens medverkan är obetingat nödvändig. En redovisning av statistikens *tekniska* kvalitet har sålunda vid en sådan granskning i första hand en *rent instrumental funktion;* den är ett medel men får ej vara ett mål. Den redovisning av en granskning av socialstyrelsens lönestatistik, som här framläggs, har just till syfte att till statistikkonsumenten förmedla den information, han behöver för att för sin egen del besvara frågan om denna lönestatistiks tillräcklighet.

II. Den tekniska granskningens metodik

En teknisk granskning av en viss statistikgren måste ha sin utgångspunkt i en i kvantitativa termer uttryckt *målsättning* för denna statistikgren. Det är givetvis tänkbart, att det i fråga om en viss statistikgren ej finns någon sådan klart uttalad målsättning. I så fall måste man *konstruera* målsättningen för denna statistikgren, t. ex. på grundval av en utredning av statistikkonsumentens uppfattning om vad syftet är med statistikgrenen i fråga. Det torde därvid i vissa fall icke kunna undvikas, att en på detta vis konstruerad målsättning i viss utsträckning blir ett uttryck för *önskemål,* representerar en idealisering av verkligheten.

Som ett minimiprogram för den tekniska granskningen av en statistikgren kan anges en redovisning av de omständigheter kring statistikens tillkomst, vilka måste vara kända för att det skall vara möjligt att besvara frågan om den för statistiken gällande målsättningen realiserats eller ej. Därvid kan följande metodik användas.

Målsättningen redovisas genom att *först* avgränsa ett bestämt kollektiv (»populationen») av ett visst slags enheter och *därefter* ange på vad sätt (dvs. med vilka »parametrar») detta kollektiv skall karakteriseras i statistisk mening. Ibland är det därvid tillräckligt att använda jämförelsevis allmänna termer; målsättningen för en viss statistikgren är i vissa fall uttömmande angiven t. ex. medels en redovisning av statistikens benämning.

De tekniska förutsättningarna för en tillfredsställande realisation av målsättningen för en viss statistikgren föreligger, om statistikproducenten:

a) har tillgång till en tillförlitlig *observationsmetod* (t. ex. ett frågeformulär, vars frågor ej missförstås);

b) har tillgång till en adekvat förteckning över populationens enheter, en fullgod *ram;*

c) har utarbetat en användbar *undersökningsplan,* som realiseras i alla relevanta avseenden (t. ex. en god urvalsplan) samt slutligen:

d) med användning av det så erhållna materialet *beräknar undersökningens parametrar* på ett riktigt sätt.[1]

Vad här presenterats, är den *ideala* realisationen; i praktiken måste man alltid räkna med större eller mindre avvikelser från denna och det är just dessa avvikelser, som statistikkonsumenten måste känna för att från sina utgångspunkter kunna klassificera statistiken som »bra» eller »dålig»; med kännedom om dessa avvikelser kan statistikkonsumenten, eventuellt med biträde av statistikproducenten, utreda, vilken relevans dessa avvikelser har för statistikens värde just för honom.

Det här sagda innebär ej, att statistikproducenten skulle avstå från att prestera en »slutbedömning» av statistiken; med kännedom om statistik-

[1] Det är ibland ej nödvändigt att vid den tekniska granskningen diskutera *alla* punkterna a) — d) ovan. Om det för en viss statistikgren gäller, exempelvis att den använda ramen är höggradigt otillfredsställande eller att den för statistikgrenen i fråga gällande undersökningsplanen ej realiseras (t. ex. på grund av ett stort »bortfall»), är information härom vanligen tillräcklig grund för en evaluering av statistiken i fråga.

konsumentens behov bör också han äga de erforderliga förutsättningarna för att göra en sådan.

Granskningen av socialstyrelsens lönestatistik har i huvudsak begränsats till en diskussion av punkterna b) och c) i det ovan redovisade granskningsprogrammet. Det har icke varit möjligt att i önskvärd utsträckning diskutera den för varje statistikgren använda observationsmetoden. Vad punkt d) beträffar, har en diskussion av denna i fråga om socialstyrelsens lönestatistik ansetts vara av underordnat intresse.

Granskningen omfattar följande statistikgrenar:

a. lönestatistiken rörande lantarbetarna
b. lönestatistiken rörande trädgårdsarbetarna
c. lönestatistiken rörande skogsarbetarna
d. »årslönestatistiken» för industriarbetare
e. »kvartalslönestatistiken» för industriarbetare
f. lönestatistiken rörande anställda inom den enskilda detaljhandeln
g. lönestatistiken rörande anställda inom den kooperativa detaljhandeln.

III. Resultaten av den tekniska granskningen

a. Lantarbetarstatistiken

1. Målsättningen för denna statistikgren är att fortlöpande redovisa lantarbetarnas löneförhållanden. Av Kungl. Maj:ts kungörelse den 8 oktober 1937 (SFS 1937: 811) framgår, att undersökningens population utgörs av lantarbetare vid brukningsdelar med mera än 10 hektar åker; lantarbetare vid brukningsdelar upp till 10 hektar åker ingår sålunda ej i undersökningens population. Med nu nämnda begränsning omfattar populationen all *lejd* arbetskraft.

2. Lantarbetarstatistikens primärmaterial består av uppgifter från ett antal lantarbetsgivare rörande bl. a. av varje enskild arbetare utgjord arbetstid och uppburen arbetslön.

Socialstyrelsen översänder under hänvisning till SFS 1937: 811 en gång varje år till hushållningssällskapen för uppgiftslämnandet erforderligt blankettmaterial m. m. jämte anvisningar för insamlingsarbetets bedrivande. I SFS 1937: 811 utsades endast, att hushållningssällskapen skulle anskaffa uppgifter angående arbetstid och arbetslön för anställda jordbruksarbetare »från omkring en tjugondel av samtliga brukningsdelar med mera än 10 hektar åker». Någon urvalsplan i egentlig bemärkelse lades sålunda icke till grund för uppgiftsinsamlingen och har heller ej något år kommit till användning. I samband med översändandet till hushållningssällskapen av blankettmaterialet har socialstyrelsen hittills, med påpekande av att urvalet av lantarbetsgivare överlåts åt vederbörande sällskap, framhållit angelägenheten av att uppgifter i görligaste mån erhålls från samma brukningsdelar år från år samt vidare angett vissa allmänna riktlinjer för utbyte av brukningsdelar, då utbyte ansetts erforderligt. Någon ram i teknisk mening

ligger *icke* till grund för den i resp. hushållningssällskapsområde verkställda uttagningen. Hushållningssällskapen är för insamlingen av uppgiftsmaterialet hänvisade till frivillig medverkan från de presumtiva uppgiftslämnarna.

Enligt vad ovan angetts skall urvalet varje år omfatta omkring $^1/_{20}$ av brukningsdelar om mera än 10 hektar åker. Vid 1951 års undersökning erhölls uppgifter rörande lantarbetares löneförhållanden från sammanlagt 3 670 brukningsdelar (med lejd arbetskraft). Det är för närvarande ej möjligt att göra något uttalande om, huruvida detta urval verkligen representerar »omkring en tjugondel av samtliga brukningsdelar med mera än 10 hektar åker» (som sysselsätter lejd arbetskraft). Vissa approximativa beräkningar ger vid handen, att det erhållna antalet är långt mindre än vad som svarar mot en tjugondel av totalmassan och möjligen ej motsvarar mer än en trettiondel av totalmassan. Därvid är dock att märka, att urvalet i vissa hushållningssällskapsområden motsvarar betydligt mer än, i andra betydligt mindre än en trettiondel av totalmassan.

b. Trädgårdsarbetarstatistiken

1. Denna statistik skall fortlöpande redovisa »trädgårdsarbetarnas» löneförhållanden. Med »trädgårdsarbetarna» måste därvid rimligen avses alla personer, som yrkesmässigt utför arbete i handelsträdgårdar.

2. Trädgårdsarbetarstatistikens primärmaterial består av nominativa uppgifter från ett antal arbetsgivare rörande antalet av resp. arbetsgivare lejda arbetare, av dessa fullgjord arbetstid, erhållen lön etc. Primärmaterialet inhämtas av socialstyrelsen direkt från arbetsgivarna. Undersökningen är baserad på frivillig medverkan.

Som ram användes vid 1951 års undersökning 1950 års matrikel över medlemmar i Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund. På socialstyrelsens begäran hade denna matrikel av nämnda förbund kompletterats med en anteckning om vilka medlemmar, som var att betrakta som arbetsgivare.

Den sålunda använda ramen är otillfredsställande, enär den ej innehåller arbetsgivare utanför handelsträdgårdsmästareförbundet. Antalet handelsträdgårdsmästare, som ej är medlemmar i ifrågavarande förbund, är ej känt med tillfredsställande noggrannhet; uppskattningsvis är hälften av handelsträdgårdsmästarna ej medlemmar. Hur många av dessa icke-medlemmar, som är arbetsgivare i trädgårdsarbetarstatistikens mening, är obekant. — Det har vidare framkommit, att den ovan nämnda anteckningen rörande vilka medlemmar, som är resp. icke är arbetsgivare, ej i samtliga fall varit korrekt (vissa »arbetsgivare» har befunnits vara »icke-arbetsgivare», jfr nedan).

Samtliga i 1950 års medlemsmatrikel som »arbetsgivare» antecknade handelsträdgårdsmästare tillställdes vid 1951 års undersökning blanketter för redovisning av den av varje anställd fullgjorda arbetstiden, uppburna lönen etc. (Formulär tillställdes *ej* de handelsträdgårdsmästare, som i matrikeln

betecknats som »icke-arbetsgivare». Möjligen har därigenom vissa faktiska arbetsgivare exkluderats från undersökningen.)

Av sammanlagt ca 2 400 handelsträdgårdsmästare, som tillställts formulär för 1951 års undersökning, medverkade omkring 45 % i undersökningen (som medverkande har då räknats också de trädgårdsmästare, som meddelat, att de ej är arbetsgivare). Det har icke varit möjligt fastställa, i vilken utsträckning underlåtandet att medverka i undersökningen beror på att vederbörande icke är arbetsgivare.

c. Skogsarbetarstatistiken

1. Skogsarbetarstatistiken skall vara en »utredning angående avlöningsförhållandena inom skogsbruket». Utredningen skall avse »vana skogsarbetare» (citerat ur den vid 1950 års undersökning använda blanketten). Här förutsätts, att undersökningens population utgörs av samtliga »vana skogsarbetare», oberoende av om de arbetar inom kronoparkerna eller annorstädes och oberoende av svårigheterna att entydigt identifiera denna population.

2. Primärmaterialet till denna undersökning utgörs av de på en särskild blankett redovisade svaren på en till jägmästarna i de 105 reviren ställd fråga om hur stor »den normala dagsförtjänsten» kan anses vara för »vana skogsarbetare» vid »skogsarbete inom reviret» under den aktuella avverkningssäsongen.

Det är icke klarlagt, om jägmästarna vid besvarandet av denna fråga meddelar, vad de anser vara normal dagsförtjänst vid arbete endast inom kronoparkerna eller överhuvud inom resp. revir.

De erhållna svaren redovisas av socialstyrelsen som ovägda medeltal utan hänsynstagande till antalet skogsarbetare i resp. revir (detta antal är ej ens approximativt känt, varför ett vägt medeltal alltså ej kan beräknas).

d. Lönestatistiken för arbetare i den egentliga industrin (»årslönestatistiken»)

1. Denna statistik skall för var och en av drygt 70-talet industrigrupper fortlöpande redovisa löneförhållandena för arbetare tillhörande den egentliga industrin. Här förutsätts att undersökningen i princip skall avse arbetare vid *samtliga* arbetsställen inom den egentliga industrin (över en viss storleksgräns, jfr diskussionen av ramen).[1]

Redovisningen skall ske dels totalt, dels för speciella arbetarkategorier (vuxna — minderåriga; män — kvinnor; fem dyrortsgrupper; fem företagsstorlekar).

2. Primärmaterialet till årslönestatistiken utgörs av en per arbetsställe gjord summarisk redovisning av det antal arbetare, som i medeltal redovisats vid de avlöningstillfällen, som under redovisningsåret förekommit vid

[1] Undersökningen skall i princip vara en totalundersökning.

resp. arbetsställen, totala antalet utgjorda arbetstimmar och utbetalade lönesummor. Primärmaterialet inhämtas av socialstyrelsen direkt från arbetsställena; undersökningen är baserad på frivillig medverkan.

Som *ram* används ett av socialstyrelsen upprättat företagsregister. Detta register uppgjordes ursprungligen på grundval av ett av kommerskollegium år 1946 upprättat register över arbetsställen inom den egentliga industrin. Socialstyrelsen har så långt det varit tekniskt möjligt sökt komplettera sitt register (bl. a. genom att utnyttja länsarbetsnämnderna). Det är ej möjligt att med större noggrannhet precisera storleken av eventuella brister hos den av socialstyrelsen använda ramen. Man kan emellertid göra en jämförelse med kommerskollegii industristatistik — vilken jämförelse lämpligen görs med avseende på antalet arbetare vid de arbetsställen, som ingår i socialstyrelsens ram resp. redovisas i kommerskollegii industristatistik. — Denna synes ge vid handen, att i socialstyrelsens ram saknas ett antal arbetsställen, svarande för uppskattningsvis 20 % av totala antalet arbetare i den egentliga industrin. Dessa borde ingå i socialstyrelsens ram, så som målsättningen för denna statistikgren här formulerats.

Årslönestatistiken betraktas här som en »tillämnad totalundersökning» (jfr punkt 1); av vad ovan sagts om den använda ramens ofullständighet framgår, att årslönestatistiken ej *kan* bli en egentlig totalundersökning, så länge den måste baseras på den f. n. använda ramen. Vid undersökningen av 1950 års löneförhållanden inom den egentliga industrin uppgick bortfallet till 23 % av de i ramen ingående arbetsställena; dessa icke medverkande arbetsställen beräknades sysselsätta mellan 5 och 10 % av samtliga arbetare vid de i ramen upptagna arbetsställena.[1]

c. Statistiken rörande lönesummor, timförtjänster m. m. inom den egentliga industrin (»kvartalslönestatistiken»)

1. Denna skall kvartalsvis redovisa förändringarna i lönesumma, timförtjänster m. m. för var och en av ett antal industrigrenar tillhörande den egentliga industrin. Liksom i fråga om årslönestatistiken förutsätts, att kvartalslönestatistiken i princip skall vara en totalundersökning.

2. Primärmaterialet utgörs av en per arbetsställe kvartalsvis gjord redovisning av lönesumma, fullgjord arbetstid m. m. för en viss avlöningsperiod. Primärmaterialet inhämtas av socialstyrelsen direkt från arbetsställena; undersökningen är baserad på frivillig medverkan.

Den *ram* som används är densamma, för vilken redogjorts i samband med redovisningen av årslönestatistiken.

I analogi med vad som sagts i fråga om årslönestatistiken gäller, att kvartalsstatistiken med användande av den nu tillgängliga ramen ej *kan* bli en egentlig totalundersökning. Vid undersökningen avseende 4:e kvar-

[1] En uttömmande granskning av bortfallets verkningar skulle förutsätta, att bortfallets storlek studerades för var och en av de kategorier, för vilka resultaten redovisas. Av utrymmesskäl kan resultatet av en sådan granskning ej meddelas i denna artikel för de här analyserade statistikgrenarna.

talet 1951 uppgick bortfallet till 20 % av de i den använda ramen ingående arbetsställena. Uttryckt i procent av de i ramen ingående arbetarna var bortfallet dock betydligt mindre.

f. Statistiken rörande anställda inom den enskilda varuhandeln

1. Denna statistik skall fortlöpande redovisa löneförhållandena för dels »arbetarpersonal», dels »förvaltningspersonal» inom den enskilda varuhandeln.

2. Primärmaterialet till denna statistik utgörs av en för varje arbetsställe lämnad nominativ redovisning av den anställda arbetskraften för september månad, av denna uppburen lön och (i fråga om arbetarpersonal) fullgjord arbetstid. Undersökningen baseras på frivillig medverkan.

Som *ram* används ett av arbetsmarknadsstyrelsen år 1946 upprättat företagsregister (vid uppgörandet av detta register utnyttjades bl. a. adressförteckningar, som erhållits i samband med genomförandet av bestämmelserna rörande omsättningsskatt).

Den sålunda använda ramen måste numera betecknas som otillfredsställande. Den innehåller sålunda ej arbetsställen, som tillkommit år 1947 eller senare. Den i registret använda branschklassificeringen är vidare ej helt tillfredsställande.

Undersökningen utförs som en urvalsundersökning. Den använda urvalsplanen är i princip tillfredsställande.

Vid undersökningen år 1951 uppgick bortfallet till ca $^1/_3$ av de enligt urvalsplanen uttagna arbetsställena.

g. Statistiken rörande anställda inom den kooperativa varuhandeln

1. Denna statistik skall fortlöpande redovisa löneförhållandena inom den kooperativa varuhandeln för kontors-, butiks- och lagerpersonal.

2. Primärmaterialet utgörs av en per konsumtionsförening meddelad nominativ redovisning av den anställda arbetskraften, av densamma uppburen lön, fullgjord arbetstid etc. Undersökningen är baserad på frivillig medverkan.

Som *ram* används en år 1947 upprättad förteckning över till Kooperativa förbundet anslutna konsumtionsföreningar; korrigeringar har skett för därefter inträffade förändringar. Denna ram är tillfredsställande.

Undersökningen utförs som urvalsundersökning; den plan, som ligger till grund för undersökningen, är i princip tillfredsställande.

Bortfallet är i jämförelse med bortfallet vid övriga här redovisade statistikgrenar litet; det uppgick sålunda år 1949 till 4,5 % och år 1950 till 7,5 % av de för undersökningen uttagna föreningarna.

Sammanfattning

Av ovanstående redovisning framgår, att socialstyrelsens lönestatistik vidlåds vissa, ej obetydliga tekniska brister. De viktigaste av dessa är:

A. De ramar, varpå insamlingen av uppgiftsmaterialet f. n. baseras, är i flertalet fall otillfredsställande. I fråga om lantarbetar- och skogsarbetar-

statistiken gäller t. o. m., att ramar i detta ords tekniska bemärkelse saknas, varför insamlingen av uppgiftsmaterialet hittills ej kunnat baseras på någon statistiskt tillfredsställande undersökningsplan.

B. Bortfallet är i flertalet fall betydande. Även om socialstyrelsen framdeles finge tillgång till fullt tillfredsställande ramar, skulle bortfall av den storleksordning, som här redovisats för flertalet statistikgrenar, berättiga till tvivel på korrektheten av åtminstone vissa delar av socialstyrelsens lönestatistik.

IV. Möjligheterna att förbättra socialstyrelsens lönestatistik

I detta kapitel skall en kortfattad redovisning ges av några åtgärder, som socialstyrelsen redan vidtagit eller medverkat till i syfte att förbättra lönestatistiken.

Ansträngningarna måste i första hand inriktas på dels skapandet av tillfredsställande ramar, dels nedbringandet av bortfallsfrekvensen.

A. *Skapandet av tillfredsställande ramar*

1. I januari 1948 uttalade konjunkturinstitutet, att det fann »det ur allmänna statistiska synpunkter synnerligen önskvärt, att ett centralt och fullständigt register över företagen eller allra helst driftsställen inom olika näringsgrenar (möjligen exkl. jordbruk) upplägges».

I utlåtande den 5 mars 1948 rörande denna skrivelse uttalade socialstyrelsen:

»I likhet med konjunkturinstitutet finner socialstyrelsen det lämpligt, att en dylik utredning uppdrages åt de experter som av socialdepartementet tillkallats för utarbetande av förslag till omorganisation av arbetsmarknadsstatistiken.»

Ett förslag om skapandet av ett företagsregister kommer att framläggas av arbetsmarknadsstatistikkommittén, vars betänkande beräknas föreligga färdigt hösten 1952.

2. Socialstyrelsen avlät i december 1950 till kommerskollegium ett utlåtande beträffande programmet för 1951 års företagsräkning. Socialstyrelsen hade därvid framför allt velat medverka till en sådan utformning av företagsräkningen, att den kunde läggas till grund för skapandet av ramar för de populationer, som studeras vid socialstyrelsens undersökningar. Socialstyrelsen har också senare (på en förfrågan, om bearbetningen av företagsräkningen borde ske »länsvis» eller »branschvis») framhållit önskvärdheten att bearbetningen sker på sådant sätt att för socialstyrelsens verksamhet erforderliga register snabbt erhålls.

3. Sedan socialstyrelsen uttalat önskemål om en kartläggning av populationen av brukningsdelar, som sysselsätter lantarbetare, utvidgades programmet för 1951 års arealinventering på så sätt, att en redovisning skedde av brukningsdelar, som den 1. 6. 1951 sysselsatte lantarbetare. En analog ut-

vidgning har skett av programmet för 1952 års arealinventering, varjämte vid denna också inhämtas uppgifter rörande omfattningen av den lejda arbetskraftens arbete.

4. Planerna att skapa en statlig organisation för intervjuundersökningar har getts fullt stöd av socialstyrelsen, som beräknar, att en sådan organisation skall kunna utnyttjas för att på ett statistiskt tillfredsställande sätt lösa problemet att fortlöpande lägga adekvata ramar till grund för materialinsamlingen.

B. *Nedbringandet av bortfallsfrekvensen*

5. Ett annat skäl varför socialstyrelsen gett sitt stöd åt planerna på en organisation för intervjuundersökningar är, att en sådan organisation beräknas göra det möjligt att eliminera bortfallsproblemet vid flertalet av styrelsens undersökningar.

I utlåtande den 6 november 1950 rörande Statistiska centralbyråns förslag till omorganisation av centralbyrån anförde socialstyrelsen sålunda bl. a. följande:

»... Socialstyrelsen vill även peka på möjligheterna av att en sådan fältorganisation används ej enbart för verkställande av intervjuer i trängre mening utan också för statistiskt fältarbete av annan natur, t. ex. då det gäller att förmå uppgiftslämnarna att till olika statistiska myndigheter insända frågeformulär etc....»

6. Socialstyrelsen har vid flera tillfällen dels hos respektive uppgiftslämnare, dels hos berörda branschorganisationer vädjat om en frivillig medverkan i tillfredsställande omfattning. Dessa ansträngningar, som getts stöd av branschorganisationerna, har dock ej lett till att bortfallet nedbringats till en acceptabel nivå.

Tillgång till bättre företagsregister och ett nedbringande av bortfallsfrekvensen är två nödvändiga förutsättningar för en förbättring av socialstyrelsens lönestatistik. Det synes riktigast att till en början inrikta ansträngningarna på att få fram användbara register; det tjänar icke mycket till att lösa bortfallsproblemet om adekvata register saknas.

C. *Vissa andra åtgärder*

7. Uppenbarligen kan en genomgripande förbättring av statistiken icke komma till stånd omedelbart; det torde ta betydande tid att skapa fullt tillfredsställande register. I avvaktan på att sådana register skapas, söker socialstyrelsen komma till klarhet om begränsningarna hos den statistik, som den producerar. Den granskning av socialstyrelsens lönestatistik, som här meddelats är ett led i dessa socialstyrelsens strävanden.

Utrymning och inkvartering —

försvarsåtgärder, som skapar många sociala problem

Av byrådirektör *Herman Löfgren*, civilförsvarsstyrelsen

Några inledande definitioner. Civilförsvarets huvuduppgift är att minska verkningarna av fientliga luftanfall. En väg för att därvid reducera personförlusterna är att verkställa *utrymning*, framför allt inom orter, där starkare befolkningskoncentration förekommer och där ett luftanfall skulle medföra betydande förluster av människoliv. Utrymning kan emellertid även bli aktuell inom områden, där markstrider beräknas uppstå.

De som till följd av utrymning får lämna sin bostad och hemort, måste för att få ny bostad och övriga oundgängliga behov tillgodosedda i regel ha bistånd av myndigheterna. Detta är en civilförsvarsuppgift, vilken betecknas som *socialtjänst*. Då en ort, där det finns folk kvar, hemsökts av luftanfall, måste vidare olika åtgärder vidtas för att ta hand om och bistå dem som visserligen överlevt anfallet men står utan bostad och utan möjlighet att själva ordna för sig. Även detta räknas som socialtjänst.

Med utrymningsproblemen sammanhänger frågorna om *förflyttning av* centrala och lokala *myndigheter* samt av *sjukhus* och *fångvårdsanstalter* m. m. liksom valet av de former, under vilka dessa i fortsättningen skall bedriva sin verksamhet. Det åvilar emellertid för närvarande ej civilförsvaret att lösa dessa problem.

Ett nära samband måste även råda mellan å ena sidan de här nämnda åtgärderna för att evakuera och ta hand om människor och å andra sidan motsvarande åtgärder för att sprida ut förnödenheter och anläggningar och sörja för dessas fortsatta vård och verksamhet, dvs. *undanförsel*.

Utrymningen — ett led i de totala försvarsansträngningarna. De stora städerna och andra viktiga tätorter kommer i händelse av krig säkerligen att bli hårdast drabbade av luftanfall. Utrymningsåtgärderna måste därför inriktas på att tunna ut befolkningen där. Det stora problemet är hur långt man kan genomföra en sådan minskning utan att lamslå samhällslivet. Man får nämligen inte glömma bort att krigsindustrier, livsmedelsfabriker och andra för folkförsörjningen nödvändiga industrier i stor omfattning är koncentrerade till tätorterna. En total utrymning av dessa skulle därför skapa kaos i krigföringen och folkförsörjningen. Utrymningsåtgärderna måste fördenskull samordnas med de åtgärder som vidtas för att tillgodose exempelvis tillgången på arbetskraft och försörjningen med livsmedel eller för att möjliggöra viktiga transporter. Arbetsföra bör i princip bli på sin post men kan eventuellt få flytta sin bostad till hemortens närhet. På den nya bosätt-

ningsorten krävs omfattande åtgärder av administrativ, ekonomisk, social och ej minst psykologisk art för att de medborgare, som ryckts ur sin normala miljö, skall få en så god omvårdnad som möjligt.

Det åligger civilförsvarsmyndigheterna att i fredstid göra upp de planer och bygga upp den organisation, som erfordras för genomförande av utrymnings- och inkvarteringsbeslut.

Planläggningen, som av civilförsvarsmyndigheterna i förekommande fall uppgjorts i samråd med försvarsstaben samt vederbörande livsmedels- och transportmyndigheter, är i huvudsak genomförd.

Planläggning av utrymning. Utrymningsplanläggningen omfattar ett drygt 100-tal orter med en sammanlagd befolkning av ca 3 miljoner människor. Planläggningen har getts en sådan smidighet att — om så erfordras — total utrymning av en ort skall kunna ske. Befolkningen å de olika orterna är uppdelad i kategorier. Omkring en tredjedel av befolkningen eller ca 1 miljon människor tillhör kategorier (barn, åldringar, blivande mödrar, sjuka, lytta samt deras vårdare), som i första hand beräknas evakuera (ömtålig befolkning).

Den lokala ledningen av utrymningsverksamheten utövas av civilförsvarschefen. Han biträds av en tjänstegrenschef med en stab, benämnd utrymnings- och socialtjänstexpedition. Denna förläggs till t. ex. en resebyrå med god telefonservice samt bra skyddsrum och bemannas för att kunna arbeta även under flyglarm.

I stora drag är utrymning avsedd att genomföras på följande sätt:

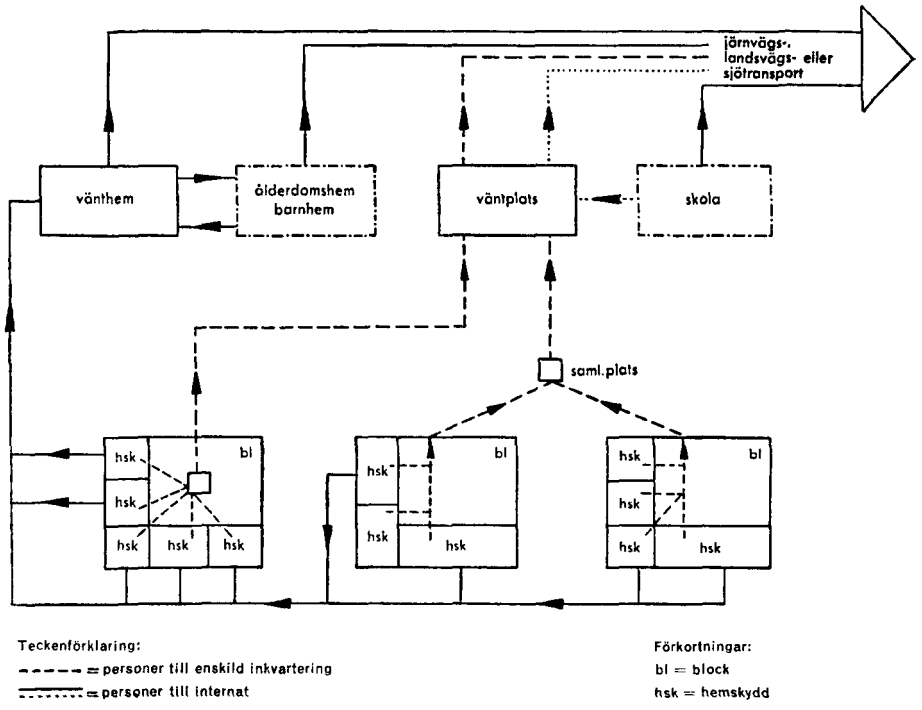
Inom område med hemskydds- och blockorganisation skall densamma i regel medverka vid utrymningen. I fråga om skolor, barnhem, ålderdomshem och liknande anstalter skall dock utrymning organiseras med hjälp av skolornas och anstalternas egen ledning.

De som skall evakuera med hjälp av hemskydds- och blockorganisationen, uppmanas av hemskyddsledaren att vara beredda för avfärd vid viss av utrymningsordern beroende tid och att medföra erforderlig utrustning. De som kan ta vård om sig själva eller åtföljs av vårdare, beger sig till en samlingsplats eller väntplats och håller hela tiden ihop i en gemensam grupp med en av hemskyddsledaren utsedd ledare. Väntplatsen är mestadels belägen i närheten av järnvägsstation eller annan avgångsplats för transporter. På väntplatsen sker fördelning på transportenheter (tåg, fartyg, bussar). Dit lämnas från ledningen definitivt besked om transporternas avgångstider. De som skall evakuera får, då avgångstiden närmar sig, bege sig till avgångsplatsen.

De som ej kan ta vård om sig själva, anvisas av sitt hemskydd till ett vänthem. På vänthemmet och vid avfärden därifrån går det i huvudsak till på samma sätt som i fråga om väntplats. Med hänsyn till att de som skall föras till vänthem, är särskilt ömtåliga, erfordras dock anordningar för tillfällig vård under uppehållet på vänthem. Därför väljs ofta ålderdomshem, barndaghem m. fl. som vänthem. Bl. a. av samma skäl kommer bussar eller

UTRYMNING MED BLOCK- OCH HEMSKYDDSORGANISATION

(EJ SNABBUTRYMNING)

liknande färdmedel att användas för transport av de evakuerade direkt från vänthemmet till inkvarteringsområdet.

Inom område, där hemskydds- och blockorganisation ej finns, skall de uppgifter, som skulle ha ankommit på nämnda organisation, i stället fullgöras av för ändamålet särskilt uttagen personal.

Skolbarn skall kunna evakuera tillsammans i grupper, motsvarande klasserna. Lärare, som ej är krigstjänstskyldig, skall därvid medfölja. De som vistas å barnhem, ålderdomshem och liknande anstalter beräknas evakuera sammanhållna på liknande sätt.

Inkvartering. Med en utrymning följer nödvändigheten att härbärgera den evakuerade befolkningen. Sverige har dock kanske större möjligheter än de flesta andra länder att ta hand om evakuerade, om så skulle behövas. De stora lansbygdsområdena, landsbygdens relativt höga levnadsstandard och kommunikationsnätets täthet bidrar till att underlätta inkvartering av bortflyttad stadsbefolkning.

Ledningen av inkvarteringsverksamheten åvilar — under länsstyrelsen som regional civilförsvarsinstans — lokalt civilförsvarschefen. I varje kommun faller det omedelbara ansvaret i regel på en inkvarteringsledare biträdd

av en inkvarteringsexpedition. I denna bör det ingå personer, som åtnjuter bygdens förtroende och med förmåga att reda upp även oförutsedda svåra situationer.

Planläggningen för inkvartering omfattar praktiskt taget hela landet med undantag för utrymningsorter samt vissa kust- och gränsområden. I fred inventeras inkvarteringsmöjligheterna samt planeras vissa organisatoriska åtgärder. De fastigheter, som kan användas till internatförläggningar — alltså för sådana som ej kan ta vård om sig själva — är sålunda detaljinventerade, medan endast en summarisk inventering är företagen av utrymmen för enskild inkvartering. Under beredskap skall inventeringen överses och kompletteras. Approximativa beräkningar över behovet av internatförläggningar är uppgjorda. Sålunda beräknas att ca 275 000 personer skall kunna inkvarteras i internat. Övriga beräknas bli förlagda enskilt. Inventeringen har gett vid handen att utrymmesbehoven kan fyllas. De organisatoriska åtgärderna går i huvudsak ut på upprättande av mottagningsplatser i anslutning till järnvägsstationer eller andra hållplatser. Vid dessa mottagningsplatser, där utspisningsmöjligheter skall finnas, tas de evakuerade om hand av inkvarteringsorganisationen. Ute i bygden svarar inkvarteringsombud för den slutliga fördelningen på inkvarteringsvärdar och för de vidare omsorgerna.

Utrymnings- och inkvarteringsplanläggningen har ej bundits på så sätt att i förväg bestämts, att befolkningen i viss ort skall evakuera till bestämt område. En sådan planläggning skulle bli alltför stel och medföra svårigheter, därest det militära läget i verkställighetsögonblicket tvingade till omdispositioner. Genom att inkvarteringsplanläggningen omfattar i stort sett hela landet, kan i verkställighetsögonblicket de delar av landet väljas för inkvartering, som just då passar bäst. Självklart är dock, att krigsspel och övningar samt vissa preliminära beräkningar i fråga om transportbehov m. m. baseras på en sådan disposition av inkvarteringsområden, som med hänsyn till det rådande militärpolitiska läget anses trolig.

Personalorganisationen. För genomförandet av utrymnings- och inkvarteringsbeslut erfordras ej blott en tillfredsställande planläggning utan även en personalorganisation och en godtagbar materiell beredskap.

Personalorganisationen omfattar ca 115 000 kvinnor och män. Denna personal är i huvudsak utbildad för sina uppgifter. Övningar av ej obetydlig storleksordning, vari allmänheten medverkat som evakuerad befolkning, har ägt rum i några län. Organisationen har härvid visat sig väl hålla måttet.

Den materiella beredskapen avser i huvudsak utrustning för upprättande av internat. I det föregående har framhållits, att man vid planläggningen räknar med ett behov av ca 275 000 internatplatser för den mest ömtåliga delen av befolkningen. Huruvida en utrymning av den storleksordningen — motsvarande totalt ca 1 miljon evakuerade — verkligen kommer till stånd, om ett krig utbryter, kan givetvis ej nu avgöras. Krigsläget kommer härvid att bli bestämmande. Det står emellertid klart, att fullständig internatutrustning för 275 000 människor ej kan eller bör lagerhållas i fred. Denna

utrustning består av materiel, som under fred kommer till användning i vardagslivet. En icke obetydlig tillgång på sådan materiel, som civilförsvaret genom sin förfoganderätt bör kunna ta i anspråk i ett verkställighetsskede måste således finnas. Den internatutrustning, som för närvarande lagerhålls, täcker endast en ringa del av behovet.

Sociala problem i evakueringens spår. Men även om vi är organisatoriskt och materiellt rustade att genomföra omfattande utrymningsföretag, får vi inte underskatta svårigheterna i att genomföra så kraftiga befolkningsomflyttningar, som det här är fråga om. Oändligt många problem kommer att uppstå och pocka på lösning.

Ett oerhört viktigt kapitel utgör den sociala omvårdnaden av dem som genom evakueringen måst lämna det egna hemmet. Denna är endast delvis förberedd genom föreskrifter om ekonomiskt bistånd i form av utrymningshjälp. De som utrymmer jämlikt myndighets beslut, kan erhålla viss ekonomisk hjälp, benämnd utrymningshjälp. Denna utgår enligt nu gällande regler in natura eller kontant. Naturahjälpen kan gälla förplägnad, inkvartering eller sjukvård. Kontanthjälp kan ha formen av underhålls-, hyres- eller sjukbidrag. I vissa fall, bl. a. under den första inkvarteringstiden, erfordras ingen behovsprövning. Behovsprövad utrymningshjälp handhas av civilförsvarsnämnden.

I övrigt beräknas den fredsmässiga socialvården fungera. Svårigheterna att genomföra denna normala socialvård måste emellertid bli betydande. Här väntar vi på utlovade riktlinjer rörande socialvården i krig. Överhuvudtaget måste all den sakkunskap och erfarenhet, som socialvården representerar, kopplas in för att lösa de problem, som kan förväntas uppstå i samband med utrymning.

De psykologiska problemen kan även väntas bli svårlösta. Skulle vårt land komma i ett läge, så att utrymning blir nödvändig, kan denna befaras komma att skapa stark oro, kanske panik. Det är också antagligt att motsättningar av olika slag kommer att uppstå mellan den evakuerade befolkningen och landsbefolkningen. Dessa problem är emellertid föremål för särskild utredning.

Sammanfattningsvis bör framhållas, att de åtgärder, som har vidtagits eller håller på att vidtas, bör göra det möjligt för civilförsvarsmyndigheterna att i stort sett lyckas med sina utrymningsuppgifter.

Kortare meddelanden

Slutredovisning av 1945 års allmänna bostadsräkning. Den slutliga redogörelsen för den omfattande bostadsräkning, som i enlighet med statsmakternas beslut ägde rum i samband med mantalsskrivningen år 1945, har nu utkommit. (Kungl. Socialstyrelsen: Bostäder och hushåll. Enligt allmänna bostadsräkningen 1945 och därtill anslutna undersökningar.) I flera avseenden har resultat från bostadsräkningen redovisats fortlöpande (bl. a. i Soc. Medd.)[1]. Detta gäller även en rad i anslutning till bostadsräkningen utförda specialundersökningar.[2] Dessutom har för enskilda kommuner tabeller sammanställts för att tillgodose dessas behov av uppgifter för den bostadsplanerande verksamheten. Det kan vidare nämnas, att innan materialet insändes till socialstyrelsen hälsovårdsnämnderna i ett stort antal kommuner tog del av detsamma i och för komplettering av det bostadsregister, som de är skyldiga att föra. Även om sålunda materialet redan redovisats i skilda sammanhang så har dock en sammanfattande redogörelse för och analys av resultaten av 1945 års bostadsräkningar hittills saknats.

Av de delundersökningar, vari bostadsräkningen sönderfaller, bygger en grupp uteslutande på bostadsuppgifterna. Dit hör en total allmän bostadsräkning med vissa huvuduppgifter för samtliga bostäder i riket, en total hyresräkning med en utförlig bearbetning av uppgifterna för tätorter över 1 000 inv. och en summarisk redogörelse för mindre tätorter och den egentliga landsbygden. Vidare ingår i bostadsräkningen en intensivundersökning av bostadsförhållandena i 100 landskommuner, och en representativ, mera ingående bostadsundersökning grundad på uppgifterna för en tolftedel av bostäderna. För dyrortsgrupperingsändamål har dessutom företagits en specialundersökning av ytstorleken hos ett representativt urval av tätorternas hyreslägenheter. En annan grupp av delundersökningar bygger på de mantalsuppgifter, som avlämnades samtidigt med bostadsuppgifterna och sedan utnyttjades för folkräkningen. Den ovannämnda representativa tolftedelsundersökningen har härvid bl. a. utnyttjats för en mera ingående undersökning av bostadshushållen och deras sammansättning.

Efter ett inledande kapitel ägnas i den föreliggande redogörelsen två kapitel åt bostadshusen. I det första av dessa redovisas sådana uppgifter, som kan bidra till en karakteristik av bebyggelsens struktur med hänsyn till hustyper och husstorlekar. Efter en översikt av befolkningens fördelning på olika ortstyper redovisas bostadshusens storlek inom dessa ortstyper, varjämte ett avsnitt ägnas åt sambandet mellan husens storlek och byggnadsår. I det andra huskapitlet behandlas husens byggnadsmaterial samt förekomsten av ombyggnad. Ett relativt omfattande avsnitt i detta kapitel ägnas åt förekomsten av statligt och kommunalt stöd åt byggnadsverksamheten. Ett kapitel om fastigheternas ägare samt om brandförsäkringsvärdena avslutar avdelningen om bostadshusen.

Den följande avdelningen av redogörelsen ägnas åt bostadslägenheterna, varvid ett kapitel handlar om lägenheternas storlek och upplåtelseform. I detta kapitel ingår en kortfattad redogörelse för en specialundersökning rörande hyreslägenheternas ytstorlek. Vidare belyses utvecklingen sedan år 1912 och fram till år 1945. Även utrymmesstandarden i vissa andra länder berörs i korthet. Lägenheternas utrustning och kvalitet belyses ingående i ett särskilt kapitel. Till sist ägnas ett kapitel åt hyresförhållandena år 1945 i egentliga hyreslägenheter, hyrda i öppna marknaden.

Till komplettering av redogörelsen för bostadshusens och bostadslägenheternas beskaffenhet lämnas i de avslutande avdelningarna vissa uppgifter om boendeförhållandena för hushåll av olika typer (ensamstående, barnfamiljer etc.). Av dessa avsnitt framgår hur många hushåll som är trångbodda (enligt två trångboddhetsnor-

[1] Se Soc. Medd. 1947: 5, sid. 371; 6, sid. 526: 1948: 3, sid. 167; 4, sid. 255; 7, sid. 528; 9, sid. 693 och 699; 1950: 3, sid. 181.

[2] Se Soc. Medd. 1947: 11, sid. 953; 1948: 5, sid. 346: 7, sid. 515; 1949: 3, sid. 178; 9, sid. 657.

mer, nämligen mer än 2 boende per rumsenhet, dvs. boningsrum eller kök, samt mer än 2 boende per boningsrum). Uppgifterna i dessa hänseenden är hämtade ur tolftedelsundersökningen. Även de boendes inkomstförhållanden belyses i dessa avdelningar. Syftet har varit att söka belysa hur svenska folket faktiskt bodde år 1945.

Till den ovanstående högst summariska redovisningen av innehållet i slutredogörelsen för 1945 års bostadsräkning må fogas ett par reflexioner rörande behovet av bostadsräkningar i framtiden. Den första bostadsräkning, som fick karaktären av en verklig bostadssocial undersökning, ägde rum år 1933. Denna undersökning, som endast omfattade städer och andra tätorter, bestod av tre huvuddelar, en hyresräkning för en planerad dyrortsgruppering, en allmän bostadsräkning av mera summarisk karaktär samt en bostadssocial intensivundersökning på ett stickprov ur materialet. 1939 års bostadsräkning hade ungefär samma uppläggning och omfattning. Bostadsräkningen år 1945, som omfattade hela landet, var av betydligt större omfattning och ingående uppgifter inhämtades för över 2 milj. lägenheter. Bearbetningen av ett så omfattande material måste ta lång tid i anspråk och medföra betydande kostnader. Även en rad praktiska svårigheter uppstår när det gäller att skaffa personal, lokaler etc. Dessa svårigheter framträder än tydligare när bostadsräkningen, som år 1945 var fallet, äger rum samtidigt med en allmän folkräkning. Trots de värdefulla uppgifter rörande boendeförhållandena, som kan erhållas genom en sammankoppling av folk- och bostadsräkningar, har därför vid olika tillfällen den tanken framförts att olika räkningar borde förläggas vid olika tidpunkter, varigenom samma lokaler, personal, maskiner etc. skulle kunna användas.

Den allmänna bostadspolitikens utformning förutsätter en bedömning av befolkningens bostadsbehov och hyresbetalningsförmåga, konsekvenserna av olika metoder för standardhöjning beträffande bostadsutrymme, utrustning m. m., bostadsbeståndets behov av sanering och därmed det framtida bostadsbyggnadsbehovet. Härför krävs aktuella uppgifter om hushållsfrekvensen, bostadshushållens storlek och sammansättning, familjernas inkomstförhållanden, bostadslägenheternas storlek, utrustning, kvalitativa tillstånd m. m., de olika hushållstypernas bostadsförhållanden etc. Sedan nu 1945 års bostadsräkning och i anslutning till denna utförda specialundersökningar slutförts, synes det vara av stort värde för utformningen av liknande undersökningar i framtiden att erhålla en analys av i vilken utsträckning de olika på blanketterna infordrade uppgifterna kommit till användning (av stat, kommun eller enskilda). Som resultat av en sådan genomgång skulle man erhålla ett säkrare underlag för bedömningen av vilka uppgifter som bör slopas (eller tilläggas) vid en eventuell ny bostadsräkning.

Som antytts i det föregående har behovet av material för planerade dyrortsgrupperingar varit ett av huvudmotiven för de tidigare bostadsräkningarna. I praktiken har dock dessa undersökningar fått väl så stor betydelse i andra sammanhang. Även 1945 års bostadsräkning utnyttjades för en dyrortsgruppering. Som ett första led i bearbetningen redovisades sålunda hyresförhållandena för det stora flertalet tätorter. Vid den för närvarande pågående dyrortsundersökningen, 1951 års dyrortsundersökning, har en annan metod prövats vid beräkningen av aktuella bostadstal för olika orter. I dagens läge är det omöjligt att avgöra om bostadstal skall beräknas för enskilda orter vid en eventuell framtida ny dyrortsundersökning. Det är sålunda tveksamt om ur dyrortssynpunkt något krav kommer att ställas på nya bostadsräkningar.

Specificerade uppgifter om bostadsförhållandena för enskilda orter behövs även för den lokala planeringen av bostadsbyggnadsverksamheten. Vid 1945 års bostadsräkning har som ovan nämnts tabellmaterial överlämnats till kommunerna. Det synes vara av intresse i sammanhanget att få klarlagt för- och nackdelar med en centralisering — och därmed i viss mån en standardisering — av bearbetningen av sådana uppgifter, som främst är avsedda att utnyttjas av lokala myndigheter etc. Vidare bör närmare studeras i vilken utsträckning sådana specificerade lokala sammanställningar på begäran utarbetats på grundval av 1945 års bostadsräkningsmaterial.

Genom sammanställande av uppgifter om det faktiska utnyttjandet m. m. av 1945 års

bostadsräkning erhålls ett underlag för bedömning av utformningen av bostadsräkningar i framtiden. Om det härvid skulle visa sig ändamålsenligt att helt eller delvis upphöra med lokala särredovisningar, skulle möjligheter till väsentliga förenklingar förefinnas. Såsom framgått av den ovan lämnade översikten av slutredogörelsen för 1945 års bostadsräkning begränsades flera av delundersökningarna till ett mindre urval. Genom nedskärning av de lokala redovisningarna torde man emellertid kunna komma avsevärt längre i detta hänseende. *G. B-d*

Sjätte internationella konferensen för socialt arbete kommer att äga rum i Madras den 14—19 december 1952. Huvudtemat blir: socialpolitikens betydelse för höjd levnadsstandard.

Internationella konferensen för socialt arbete är en permanent organisation, vars möte i Indien i år närmast föregåtts av konferenser i Paris år 1950 (se Soc. Medd. 1951: 2, sid. 104) samt i Atlantic City och New York år 1948.

Organisationen syftar till att vara ett forum för alla som sysslar med socialpolitik och socialt arbete. Själva stommen i konferensen utgörs av de nationella kommittéerna, som består av representanter för både statliga, kommunala och privata sociala organisationer samt även vissa enskilda personer. Bland de större landskommittéerna må nämnas de i Frankrike, Storbritannien, Indien, USA och Canada. Konferensen är även ansluten till Förenta Nationerna och tillhör kategori B av med ekonomiska och sociala rådet samarbetande internationella organisationer.

Konferensen i Madras står öppen för alla socialt intresserade. Man behöver sålunda ej vara regeringsdelegat eller representant för institution eller organisation.

Vid mötet hålls sammanträden av tre slag, plenar- och utskottssammanträden samt stora, fria gruppdiskussioner. Programmet består i övrigt av filmförevisningar samt studiebesök på olika sociala institutioner i och kring Madras. Vidare kan man vänta sig, att de deltagande länderna bidrar med utställningar och genom upplysningstjänst sprider kännedom om sina sociala välfärdssystem.

Senaste dag för anmälan till konferensen har ännu ej slutligt fastställts. Närmare upplysningar om anmälningsavgift, resekostnader osv. lämnas intresserade av tf. förste byråsekreteraren E. Wollmer, socialstyrelsen.

Kurs i sociala frågor för utlänningar. För femte gången kommer i år kursen Social and Economic Development in Sweden att anordnas på Jakobsbergs folkhögskola i samarbete mellan Svenska institutet och Kooperativa förbundet. Kursen äger rum mellan 25 augusti och 9 september 1952 och är i första hand avsedd för engelsktalande utlänningar. Kursens sista åtta dagar, dvs. från och med tisdagen den 2 september, kommer främst att ägnas åt den svenska socialvården och dess olika aspekter. Den första dagen tar upp till behandling det svenska arbetsmarknadsläget och arbetsmarknadens parter. Därefter kommer efter en historisk översikt över den svenska socialvårdens utveckling att behandlas i tur och ordning de olika element, som ingår i dagens svenska socialpolitik: socialförsäkring, fattigvård, samhällets barna- och ungdomsvård, bostadssociala åtgärder etc. Föreläsningarna kompletteras av studiebesök vid olika mål av socialt intresse, bl. a. Södersjukhuset och nya bostadsområden i Stockholm.

Kursen kostar i sin helhet 300 kronor men det är möjligt att anmäla sig endast till den sociala delen, varvid priset blir 170 kronor.

Kursledningen är villig att även motta några anmälningar från svenskar, som är roade och intresserade av att umgås med i första hand engelska och amerikanska studenter och socialarbetare under några dagar. Anmälan kan ske hos Svenska institutet, Bryggargatan 4, tel. 10 97 54, där detaljerat program kan rekvireras.

Åldringsvård i eget hem, pensionärshem eller ålderdomshem. De år 1947 av riksdagen antagna riktlinjerna för ålderdomshemsvården gick i huvudsak ut på följande.

Ålderdomshemmen borde få karaktär av kommunala inackorderingshem och avses för i huvudsak åldringar i behov av omvårdnad och tillsyn på anstalt men för vilka dock ej erfordrades vård på sjukvårdsanstalt eller annan därmed jämförlig vårdanstalt. Åtgärder borde vidtas för att

få slut på klientelblandningen på hemmen genom tillskapandet av flera vårdplatser på specialanstalter för sinnessjuka, sinnesslöa och kroniskt sjuka. Hemmen borde planeras med vårdplatser i enkelrum, så att pensionär som så önskar i regel kunde erhålla eget rum. Minst hälften av platsantalet borde vara förlagt till enkelrum. I fråga om behovet av ålderdomshemsplatser angavs att man kunde räkna med ett genomsnittligt platsbehov av omkring 10 platser per 1 000 invånare.

Under de närmaste åren efter 1947 har ett 100-tal ålderdomshem ombyggts och nybyggts eller är under byggnad. Nyplaneringen av ålderdomshem har varit synnerligen omfattande, ej minst på grund av den nya kommunindelningen, som i många fall tvingat fram nya lösningar av vårdfrågorna.

I samband med utredningarna inom kommunerna rörande åldringsvården har på flera håll också aktualiserats åtgärder beträffande hemhjälp för gamla och åldringarnas bostadsfågor, och flera vägar ha prövats för att bereda åldringarna möjlighet att kvarbo så länge som möjligt i sina bostäder.

Det har ansetts nödvändigt att få en tillfredsställande överblick över olika sålunda prövade metoder till lösning av åldringsvården i fråga om dessa öppna vårdformer.

Med anledning härav har socialministern nyligen tillkallat särskilda utredningsmän för översyn av vissa spörsmål rörande åldringsvården. I direktiven av den 23 maj 1952 framhålls bl. a., att delade meningar ej torde råda om att ålderdomshemsvården bör erhålla begränsad användning och att man i första hand bör söka utveckla mindre anstaltsbetonade linjer. De som är i behov av ständig omvårdnad och tillsyn måste dock kunna beredas sådan. Utredningen skall bl. a.

1) söka bilda sig en uppfattning om möjligheterna att utveckla systemet med hjälp och tillsyn i hemmen;

2) pröva behovet av ändrade riktlinjer beträffande pensionärshemmen, såsom behovet av kuratorsverksamhet och kollektiva anordningar vid dessa.

Det betonas i direktiven att utrustande av pensionärshemmen med kollektiva anordningar liksom utvecklingen i riktning mot ökade hjälpmöjligheter för åldringar, som bor kvar i sina hem, kan komma att påverka ålderdomshemmens ställning i vårdsystemet. Medan man tidigare torde ha tänkt sig att inackordering på ålderdomshem skulle lämnas även relativt friska åldringar, torde utvecklingen leda till att vård på ålderdomshemmen i större utsträckning förbehålls personer, som behöver en mera kvalificerad vård. Detta kan aktualisera en omprövning av de år 1947 uppdragna riktlinjerna för ålderdomshemsvården och även frågan om gränsdragningen mellan ålderdomshemmen och hemmen för kroniskt sjuka. Utvecklingen torde också påverka behovet av platser på ålderdomshem.

Vid sin undersökning av möjligheterna att till ledning för kommunerna och statsmakterna dra upp riktlinjer för avvägningen mellan de olika vårdformerna bör, uttalar departementschefen i direktiven »såväl samhällets ekonomiska intressen som arbetstillgången och de enskildas intressen beaktas. Behovet av samordning av samhällets olika åtgärder inom åldringsvården bör vidare uppmärksammas. Främst inom kommunerna men även inom den centrala förvaltningen synas brister i detta hänseende föreligga.

Det av särskilda sakkunniga år 1949 framlagda förslaget till bestämmelser om statsbidrag till anordnande av ålderdomshem bör granskas i ljuset av de nu vunna erfarenheterna och bör förslag i denna del av utredningsarbetet snarast framläggas. Härvid — liksom i den mån statsbidragsfrågor i övrigt komma under utredningsmännens bedömande — bör samråd äga rum med allmänna statsbidragsutredningen.

Behovet av åtgärder för att främja forskning rörande ålderssjukdomar, dess bekämpande och vård bör undersökas. Även frågan om lämplig sysselsättning för åldringarna och formerna härför bör närmare prövas.»

Utredningsmännen är ledamoten av andra kammaren Thure Andersson i Ronneby, ordförande, byråchefen i socialstyrelsen Ali Berggren, ledamoten av första kammaren Lars Eliasson, ledamoten av andra kammaren fru Elsa Ewerlöf, ledamoten av andra kammaren Edvin Jacobsson i Igelsbo, direktören i svenska landskommunernas förbund Sixten Larsson, ledamoten av andra kammaren, fru Tekla Torbring. Därjämte har såsom expert tillkallats rektor Greta Hamrin.

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Bostadsbyggandet i Sverige år 1951

Preliminär översikt utarbetad av bostadsstyrelsen

Från och med år 1949 förs inom bostadsstyrelsen statistik över bostadsbyggandet i hela riket. Den omfattar samtliga inflyttningsfärdiga nybyggnader, vissa avslutade ombyggnader och förbättringar samt samtliga påbörjade rivningar. Därjämte införskaffas uppgifter om påbörjade och vid vissa tidpunkter om pågående nybyggnader i ungefär 300 kommuner. Primärmaterialet sammanställs av kommunernas bostadspolitiska organ, förmedlingsorganen,[1] vilka därvid i regel torde samarbeta med byggnadsnämnderna. Från ovannämnda ca 300 kommuner lämnas månadsvis en förteckning över nybyggda hus. Uppgifterna på dessa förteckningar ligger bl. a. till grund för de i Sociala Meddelanden publicerade kvartalsöversikterna. Samtliga kommuner lämnar på särskilda blanketter (husblanketter), en för varje hus, detaljerade uppgifter om nybyggda, ombyggda och förbättrade hus samt hus, vilkas rivning påbörjats. Den i det följande lämnade översiktliga redogörelsen för bostadsbyggandet år 1951 är baserad på bearbetning av husblanketterna.[2]

Uppgifternas fullständighet. Uppgifter om bostadsbyggandet under år 1951 har lämnats av samtliga kommuner i riket med undantag för en stad och fem egentliga landskommuner. Uppgifter för endast vissa delar av året har insänts av 13 kommuner (egentliga landskommuner). I övriga fall har uppgifter om antal nybyggda, ombyggda och förbättrade hus samt hus, vilkas rivning påbörjats, visserligen lämnats, men användbara husblanketter har icke inkommit för samtliga hus. Sålunda saknas vid bearbetningen 209 husblanketter avseende 129 nybyggda hus (med 278 lägenheter), 70 ombyggda och förbättrade hus samt 10 rivningshus, vilka omnämnts i förmedlingsorganens rapporter om bostadsbyggandet.

I vilken utsträckning det kan ha förekommit, att förmedlingsorganen i sistnämnda rapporter uteglömt eller utelämnat enstaka hus, beträffande vilka uppgifter bort lämnas, undandrar sig bostadsstyrelsens bedömande. Till följd av i efterhand inkommande kompletteringar är det sannolikt, att sty-

[1] Organ för kommuns förmedling av statliga lån och bidrag i syfte att främja bostadsförsörjningen inom riket och därmed sammanhängande verksamhet. Förmedlingsorgan är i stad drätselkammaren och på landet kommunalnämnden, där ej kommunen beslutat, att verksamheten skall handhas av annat lämpligt kommunalt organ.

[2] För en fullständigare redogörelse för bostadsbyggnadsstatistikens organisation hänvisas till den preliminära översikten över bostadsbyggandet i Sverige år 1949 i Soc. Medd. 1950: 8, sid. 611, eller Bostadsbyggandet i Sverige åren 1949 och 1950 (under tryckning i juli 1952).

relsen kommer att få kännedom om ytterligare några hus, som borde ha ingått i redovisningen.

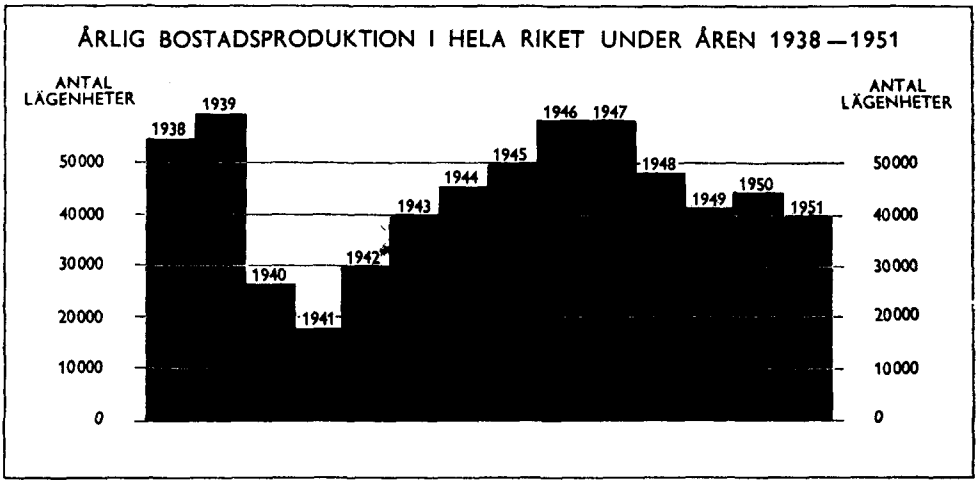
Å andra sidan har medtagits 405 husblanketter, som inkommit för sent för att kunna ingå i redovisningarna för de år husen blivit färdigställda. Fördelningen av dessa hus efter år för färdigställandet samt efter byggnadsarbetets art redovisas nedan (lgh = lägenhet), därav avseende

	samtliga	nybyggnad	ombyggnad och förbättring	rivning
1949	13	9 (22 lgh)	4	—
1950	392	156 (273 »)	231	5

Lägenhetstillskott. Såvitt framgår av till bostadsstyrelsen inkomna husblanketter har i hela riket under år 1951 tillkommit genom nybyggnad 39 784 och genom ombyggnad 973 eller tillsammans 40 757 lägenheter. Genom ombyggnad har samtidigt avgått 760 lägenheter. De hus, vilkas rivning påbörjats under detta år, innehöll sammanlagt 1 247 lägenheter. Nettotillskottet genom ny- och ombyggnad samt rivning uppgick sålunda till 38 750 lägenheter.

Inom bostadsstyrelsen har utförts vissa beräkningar av bostadsproduktionens omfattning åren 1938—48. Uppgifterna avser i huvudsak nybyggnader. I viss utsträckning ingår emellertid även genom ombyggnad tillkomna lägenheter. Till följd av källmaterialets beskaffenhet måste särskilt uppgifterna om bostadsproduktionen i egentliga landskommuner åren 1946—48 anses som icke fullt säkra.[1] Resultatet av dessa beräkningar redovisas i tab. 1. I denna har även medtagits uppgifter för åren 1949—51. Härvid har endast inflyttningsfärdiga nybyggnader beaktats. För åren 1938—45 har bostadsproduktionen fördelats på tätorter och egentlig landsbygd och för åren 1946—51 på städer, köpingar och egentliga landskommuner.

Trots att uppgifterna för olika år icke är helt jämförbara, framgår, att

[1] För dessa beräkningar har redogjorts i den preliminära översikten över bostadsbyggandet år 1949. Se Soc. Medd. 1950: 8, sid. 611.

Tab. 1. Bostadsproduktionen (antal lägenheter) åren 1938—1951

År	Hela riket	därav i		År	Hela riket	därav i		
		1945 års tätorter	eg. landsbygd			städer	köpingar	eg. landskom.
1938	53 500	42 500	11 000	1946	58 000	38 500	3 000	16 500
1939	59 000	48 500	10 500	1947	58 000	32 000	3 500	22 500
1940	26 000	20 000	6 000	1948	48 000	30 000	3 000	15 000
1941	17 000	12 500	4 500	1949	41 551	28 109	3 249	10 193
1942	29 500	24 000	5 500	1950	43 935	30 100	3 282	10 553
1943	39 500	34 500	5 000	1951	39 784	27 601	3 001	9 182
1944	45 000	39 500	5 500					
1945	49 500	43 000	6 500					

under den berörda perioden bostadsproduktionen endast under åren 1940—43 varit lägre än under åren 1949—51. Bostadsproduktionen under år 1951 var den lägsta under den sistnämnda treårsperioden och understeg med 4 % 1949 års och med 10 % 1950 års produktion. Nedgången i produktionen var störst i egentliga landskommuner (13 %) och lägst i städerna (8 %).

Bostadsproduktionens fördelning under år 1951 på län, kommungrupper och planområden redovisas i tab. 2 och 3.

Tab. 2. Antal under år 1951 genom ny- eller ombyggnad tillkomna samt genom ombyggnad eller rivning avgångna lägenheter, fördelade efter län

Län	Totalt				därav i städer, köpingar och municipalsamhällen			
	Antal lägenheter i nybyggda hus	Antal genom ombyggnad tillkomna lgh.	Antal genom ombyggnad avgångna lgh.	Antal lägenheter i helt rivna hus	Antal lägenheter i nybyggda hus	Antal genom ombyggnad tillkomna lgh.	Antal genom ombyggnad avgångna lgh.	Antal lägenheter i helt rivna hus
Stockholms stad	5 716	65	23	178	5 716	65	23	178
Stockholms län	3 032	39	33	64	2 390	16	8	58
Uppsala län	985	35	29	29	779	2	3	26
Södermanlands län	1 296	34	42	60	1 121	12	16	52
Östergötlands län	1 948	25	22	104	1 720	8	6	88
Jönköpings län	1 545	76	49	52	1 219	41	25	40
Kronobergs län	692	40	22	17	449	11	4	2
Kalmar län	1 014	44	43	19	725	10	10	8
Gotlands län	152	14	12	20	102	12	10	9
Blekinge län	701	23	19	42	544	13	11	39
Kristianstads län	1 130	21	23	32	858	13	16	20
Malmöhus län	3 165	58	58	63	2 878	44	50	37
Hallands län	769	8	3	13	583	—	—	1
Göteborgs och Bohus län	3 034	70	64	129	2 749	64	61	120
Älvsborgs län	2 085	53	28	37	1 395	34	20	13
Skaraborgs län	1 084	20	9	50	756	15	7	25
Värmlands län	1 283	18	13	21	1 031	1	1	11
Örebro län	1 650	69	68	57	1 439	34	46	50
Västmanlands län	1 824	44	52	53	1 461	34	44	42
Kopparbergs län	1 570	63	39	21	836	7	6	6
Gävleborgs län	1 324	27	15	61	788	12	6	49
Västernorrlands län	1 230	40	29	45	686	23	13	41
Jämtlands län	446	28	16	22	252	11	6	16
Västerbottens län	846	51	43	23	513	36	34	8
Norrbottens län	1 263	8	6	35	852	—	—	16
Hela riket	39 784	973	760	1 247	31 842	518	426	955

Tab. 3. Antal under år 1951 genom ny- eller ombyggnad tillkomna samt genom ombyggnad eller rivning avgångna lägenheter, fördelade efter kommungrupp och planinstitut

Kommungrupp/Planinstitut	Antal lägenheter i nybyggda hus	Antal genom ombyggnad tillkomna lägenheter	Antal genom ombyggnad avgångna lägenheter	Antal lägenheter i helt rivna hus
Stockholm, Göteborg, Malmö	9 549	129	103	289
Städer med				
30 000—100 000 inv.	7 252	81	92	363
20 000— 30 000 »	3 378	34	29	158
10 000— 20 000 »	4 437	90	72	63
5 000— 10 000 »	2 319	64	49	52
— 5 000 »	666	5	—	5
Samtliga städer	**27 601**	**403**	**345**	**930**
Köpingar med				
10 000—20 000 inv.	394	7	9	—
5 000—10 000 »	857	2	1	7
— 5 000 »	1 750	53	29	14
Samtliga köpingar	**3 001**	**62**	**39**	**21**
Municipalsamhällen	1 240	53	42	4
Eg. landskommuner exkl. municipalsamhällen	7 942	455	334	292
Egentliga landskommuner	**9 182**	**508**	**376**	**296**
Hela riket	**39 784**	**973**	**760**	**1 247**
Områden med				
stadsplan	29 948	400	326	879
byggnadsplan	3 462	100	94	35
utomplansbestämmelser	2 466	207	139	97
Summa	**35 876**	**707**	**559**	**1 011**
avstyckningsplan	1 293	22	19	12
övriga områden	2 615	244	182	224

Ändring av standarden i befintliga lägenheter. I statistiken över ombyggda och förbättrade bostadshus redovisas, förutom genom ombyggnad tillkomna och avgångna lägenheter, ändring av lägenheternas standard med avseende på såväl rumsantal som utrustning med vissa bekvämligheter. Uppgifter om dylika ändringar i lägenhetsstandarden redovisas i tab. 4. Av tabellen framgår, att 6 725 lägenheter varit föremål för ändringsarbeten. Av de ändrade lägenheterna är de flesta, nämligen 5 167 eller tre fjärdedelar, belägna i egentliga landskommuner. De vanligast förekommande ändringsarbetena avser i städer, köpingar och municipalsamhällen anordnande av centralvärme och inredande av enskilt wc, i egentliga landskommuner (exkl. municipalsamhällen) däremot inläggande av vatten- och avloppsledningar.

Det må framhållas, att uppgifter om ändrad lägenhetsstandard icke torde ha lämnats lika fullständigt som uppgifter om tillkomna och avgångna lägenheter. Svårigheterna för förmedlingsorganen att erhålla kännedom om verkställda ändringsarbeten måste nämligen i vissa fall ha varit stora.

Hustyper. Under år 1951 tillkom genom nybyggnad 11 465 hus, innehållande bostadslägenheter (motsvarande antal för åren 1949 och 1950 var 11 559

Tab. 4. Antal under år 1951 ändrade lägenheter, fördelade efter ändringsarbetets art

Kommungrupp	Antal ändrade lägenheter	därav ändrade genom					
		ökning eller minskning av rumsantalet	inläggande av vattenledning	inläggande av avloppsledning	anordnande av centralvärme	inredande av enskilt wc	inredande av enskilt badrum
Städer	1 364	349	105	115	750	693	333
Köpingar	194	35	96	97	88	111	54
Municipalsamhällen	212	42	90	85	141	116	74
Eg. landskommuner exkl. municipalsamhällen	4 955	1 029	3 491	3 570	2 751	2 479	1 793
Hela riket	**6 725**	**1 455**	**3 782**	**3 867**	**3 730**	**3 399**	**2 254**

resp. 12 803). Fördelningen av dessa hus jämte de däri ingående 39 784 lägenheterna på hustyper redovisas i tab. 5. De egentliga bostadshusen har fördelats på fyra hustyper, nämligen enfamiljshus, tvåfamiljshus, flerfamiljshus och hus för speciella bostadsändamål. Hus, i vilka högst hälften av våningsytan är avsedd för bostäder, har räknats som en femte hustyp.

Som enfamiljs- och tvåfamiljshus har redovisats hus med en resp. två som familjebostäder avsedda lägenheter. Förekomsten därutöver av en eller två smålägenheter (i så gott som samtliga fall utan kök), vilka uppenbarligen icke är avsedda som familjebostäder, har icke ansetts ändra ifrågavarande nybyggnaders karaktär av enfamiljs- resp. tvåfamiljshus. Till hus för speciella bostadsändamål har räknats pensionärshem, vissa personalbostäder, ungkarlsbostäder m. m.

Ungefär två tredjedelar av lägenheterna i nybyggnader är belägna i flerfamiljshus och en dryg fjärdedel i enfamiljs- och tvåfamiljshus. Fördelningen på hustyper varierar i hög grad med kommuntypen. I egentliga landskommuner representerar sålunda enfamiljs- och tvåfamiljshusen två tredjedelar av produktionen.

De nyproducerade lägenheternas fördelning på hustyper under vart och ett av åren 1949, 1950 och 1951 framgår av följande absoluta och relativa tal.

	1949	1950	1951	1949	1950	1951
Enfamiljshus	8 344	9 494	**8 580**	20·1	21·5	**21·6**
Tvåfamiljshus	2 586	2 630	**2 222**	6·2	6·0	**5·6**
Flerfamiljshus	27 554	28 708	**27 004**	66·3	65·3	**67·9**
Hus för speciella bostadsändamål	2 810	2 786	**1 683**	6·8	6·3	**4·2**
Hus huvudsakligen för andra än bostadsändamål	257	317	**295**	0·6	0·7	**0·7**
Summa	**41 551**	**43 935**	**39 784**	**100**	**100**	**100**

Nedgången i bostadsproduktionen mellan åren 1950 och 1951 berör samtliga hustyper. Relativt sett uppvisar hus för speciella bostadsändamål den största minskningen. Därjämte har det relativa antalet lägenheter i tvåfamiljshus minskat, under det att den relativa andelen lägenheter belägna i enfamiljshus är oförändrad. Endast flerfamiljshusen uppvisar en procentuell ökning av antalet lägenheter i förhållande till år 1950. I de tre största stä-

Tab. 5. Antal under år 1951 nybyggda hus med minst en bostadslägenhet och antal lägenheter i dessa hus, fördelade efter hustyp och kommungrupp

Kommungrupp	Totalt		Enfamiljshus[1]		Tvåfamiljshus[1]		Flerfamiljshus		Hus för spec. bostadsändamål[2]		Hus huvudsakligen avsedda för andra än bostadsändamål[3]	
	ant. hus	ant. lgh.	ant. hus	ant. lgh.	ant. hus	ant. lgh.	ant. hus	ant. lgh.	ant. hus	ant. lgh.	ant. hus	ant. lgh.
Stockholm, Göteborg, och Malmö	1 133	9 549	676	677	89	182	338	8 431	11	232	19	27
Övriga städer . .	3 073	18 052	1 712	1 734	351	747	922	14 483	48	977	40	111
Köpingar	1 156	3 001	877	894	108	220	156	1 737	7	100	8	50
Municipalsamhällen	656	1 240	509	514	86	173	54	513	2	26	5	14
Eg. landskommuner exkl. municipals.	5 447	7 942	4 728	4 761	442	900	198	1 840	36	348	43	93
Hela riket	**11 465**	**39 784**	**8 502**	**8 580**	**1 076**	**2 222**	**1 668**	**27 004**	**104**	**1 683**	**115**	**295**

derna har det relativa antalet lägenheter belägna i enfamiljs- och tvåfamiljshus ökat sedan år 1949, därjämte har enfamiljs- och tvåfamiljshusen dominerande betydelse i egentliga landskommuner ytterligare förstärkts under år 1951, vilket åskådliggörs av följande tal, som anger antalet lägenheter i enfamiljs- och tvåfamiljshus i procent av samtliga lägenheter inom olika kommungrupper.

	1949	1950	1951
Stockholm, Göteborg, Malmö	7·6	8·5	**9·0**
Övriga städer	13·3	15·1	**13·7**
Köpingar	35·1	40·1	**37·1**
Municipalsamhällen	48·8	43·0	**55·4**
Eg. landskommuner exkl. municipalsamhällen . .	67·8	70·9	**71·3**
Hela riket	**26·3**	**27·6**	**27·2**

Byggnadsmaterial. I tab. 6 redovisas antalet lägenheter i år 1951 nybyggda hus med fördelning efter huvudsakligt byggnadsmaterial i ytterväggar. Vid en jämförelse med åren 1949 och 1950 kan, som framgår av procenttalen i nedanstående tablå, konstateras, att användningen av trä såsom byggnadsmaterial minskat betydligt för såväl enfamiljs- och tvåfamiljshus som för övriga hus, under det att användningen av tegel ökat för båda dessa hustyper. Användningen av lättbetong har ökat i nybyggda enfamiljs- och tvåfamiljshus men minskat något i övriga hus.

	1949			1950			1951		
	Enfamiljs- o. tvåfamiljshus	Övriga hus	Totalt	Enfamiljs- o. tvåfamiljshus	Övriga hus	Totalt	Enfamiljs- o. tvåfamiljshus	Övriga hus	Totalt
Trä	79·2	8·5	27·1	73·6	4·9	23·9	**63·2**	**3·2**	**19·5**
Tegel	5·3	39·0	30·2	6·7	41·0	31·5	**9·9**	**42·8**	**33·9**
Lättbetong	12·1	46·1	37·2	15·5	47·0	38·3	**21·2**	**44·8**	**38·4**
Andra material . . .	3·4	6·4	5·6	4·2	7·1	6·3	**5·7**	**9·2**	**8·2**
Summa	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

[1] Bostadshus inrymmande en resp. två lägenheter med kök och därjämte högst två lägenheter utan kök.
[2] Pensionärshem, personalbostäder, ungkarlsbaracker o. dyl.
[3] Mindre än hälften av våningsytan avsedd för bostäder.

Tab. 6. Antal under år 1951 genom nybyggnad tillkomna lägenheter, fördelade efter huvudsakligt byggnadsmaterial i husets ytterväggar

	Totala antalet lägenheter	Därav i hus av					
		trä	tegel	lätt-betong	betong	betong-hålsten	annat
Totalt	**39 784**	**7 748**	**13 479**	**15 276**	**1 029**	**628**	**1 624**
Enf.- o. tvåf.-hus	10 802	6 831	1 073	2 285	1	149	463
Övriga hus	28 982	917	12 406	12 991	1 028	479	1 161

Byggherrar. I följande tablå redovisas den absoluta och relativa fördelningen av antalet lägenheter i nybyggda hus efter byggherrar.

	Absoluta tal			I procent		
	1949	1950	1951	1949	1950	1951
Stat, landsting	375	572	**551**	0·9	1·3	**1·4**
Kommun, allmännyttiga företag	13 329	14 340	**13 527**	32·1	32·6	**34·0**
Kooperativa företag	6 560	6 797	**5 984**	15·8	15·5	**15·0**
Arbetsgivare	2 715	2 548	**2 072**	6·5	5·8	**5·2**
Egnahemsbyggare	9 127	10 509	**9 332**	22·0	23·9	**23·5**
Andra byggherrar	9 445	9 169	**8 318**	22·7	20·9	**20·9**
Summa	**41 551**	**43 935**	**39 784**	**100**	**100**	**100**

Det procentuella antalet lägenheter i kommunala eller allmännyttiga företag företer en ökning med ca 2 enheter mellan åren 1949 och 1951, medan det procentuella antalet lägenheter i företag uppförda av »andra byggherrar» företer en motsvarande minskning. Den relativa andelen lägenheter uppförda av egnahemsbyggare har ökat sedan år 1949, under det att det relativa antalet lägenheter i företag uppförda av arbetsgivare samt av kooperativa företag minskat.

Statligt stöd. I tab. 7 redovisas de under år 1951 genom nybyggnad tillkomna lägenheternas fördelning efter förekomst av och form för statligt stöd. Med statligt stöd avses här medverkan från statens sida vid finansieringen av nya bostadshus genom olika former av lån och bidrag till främjande av bostadsförsörjningen. Dylikt stöd har ansetts utgå, så snart ett beslut om lån eller bidrag meddelats, ehuru det i flertalet fall endast har preliminär karaktär. Anledningen härtill är, att ansökan om slutligt beslut, där sådant erfordras, icke skall inges förrän efter den tidpunkt, då uppgiften om en inflyttningsfärdig nybyggnad (husblanketten) skall lämnas. Detta innebär, att den redovisade förekomsten av statligt stöd till nyproduktionen av bostäder riktigt anger betydelsen av statens bidrag till finansieringen av bostadsbyggandet endast i den mån preliminärt bifallna ansökningar fullföljts. Detta är erfarenhetsmässigt icke alltid fallet.

Av tab. 7 framgår, att 79,7 % eller samma relativa andel som år 1950 (1949: 78,1 %) av de nyproducerade lägenheterna tillkommit med statligt stöd i den mening, vari detta uttryck här använts. En jämförelse mellan

Tab. 7. Antal under år 1951 genom nybyggnad tillkomna lägenheter, fördelade efter kommungrupp samt förekomst av och form för statligt stöd

	Antal lägenheter i nybyggda hus	därav i			
		städer	köpingar	municipalsamhällen	eg. landskommuner exkl. m:en
Med statligt stöd					
därav: egnahemslån	7 890	2 562	860	578	3 890
tertiärlån och/eller tilläggslån	23 049	19 706	1 537	389	1 417
statsbidrag till pensionärshem	756	479	51	16	210
övriga former av statligt stöd [1]	27	1	6	1	19
Utan statligt stöd	8 062	4 853	547	256	2 406
Totalt	**39 784**	**27 601**	**3 001**	**1 240**	**7 942**
Fördelning i %					
Med statligt stöd	79·7	82·4	81·8	79·4	69·7
Utan statligt stöd	20·3	17·6	18·2	20·6	30·3
Totalt	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

kommungrupperna visar, att statligt stöd utgår i relativt större omfattning i städer och köpingar (82,4 % resp. 81,8 %) än i egentliga landskommuner (71,0 %).

Enligt tab. 7 har tertiärlån beviljats för hus med sammanlagt 23 049 lägenheter och egnahemslån för hus med 7 890 lägenheter. Hela antalet tillkomna lägenheter var i flerfamiljshus respektive i enfamiljs- och tvåfamiljshus 27 554 och 10 930. Detta innebär, att 83,7 % av lägenheterna i nybyggda flerfamiljshus tillkommit med stöd av tertiärlån och 72,2 % av lägenheterna i nybyggda enfamiljs- och tvåfamiljshus med stöd av egnahemslån.

Lägenhetskategorier. De under år 1951 genom nybyggnad tillkomna lägenheternas fördelning på lägenhetskategorier framgår av tab. 8. Lägenheter om två och tre rum och kök utgör tillsammans något mindre än två tredjedelar av den totala nyproduktionen. Återstoden fördelar sig med något större antal på lägenheter om fyra eller flera rum och kök än på lägenheter utan kök och lägenheter om ett rum och kök. Lägenheter om minst tre rum och kök är starkare representerade i landskommunerna än i städerna. Detta sammanhänger uppenbarligen med att i landskommunerna antalet lägenheter i enfamiljs- och tvåfamiljshus — dessa omfattar i regel minst tre rum och kök — är relativt större än i städerna.

Av följande redovisning av det procentuella antalet smålägenheter (lägenheter utan kök och lägenheter om ett rum och kök) och det procentuella antalet lägenheter om fyra och flera rum och kök i olika kommungrupper under vart och ett av åren 1949, 1950 och 1951 framgår, att den dominerande andel av lägenhetsproduktionen, som utgjorts av lägenheter om två och tre rum och kök minskat något i hela riket under år 1951 till förmån för i första

[1] Lantarbetarbostadslån och lantarbetarbostadsbidrag samt äldre låneformer, såsom tertiärlån till enfamiljshus, bostadsanskaffningslån och bostadsegnahemslån.

Tab. 8. Antal under år 1951 genom nybyggnad tillkomna lägenheter, fördelade efter lägenhetskategori och kommungrupp

Kommungrupp	Antal lägenheter i nybyggda hus	därav i lägenheter om							
		1 rum m. el. utan kokskåp	1 rum med kokvrå	2 o. fl. rum utan kök	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 o. fl. rum och kök
Stockholm, Göteborg, Malmö	9 549	275	883	141	635	3 655	2 592	934	434
Övriga städer	18 052	917	1 228	200	1 304	6 661	5 025	1 673	1 044
Köpingar	3 001	122	148	10	207	975	758	484	297
Municipalsamhällen	1 240	28	33	3	68	305	420	225	158
Egentliga landskommuner exkl. municipalsamhällen	7 942	188	219	27	434	1 529	2 728	1 908	909
Hela riket	**39 784**	**1 530**	**2 511**	**381**	**2 648**	**13 125**	**11 523**	**5 224**	**2 842**
Därav i områden med stadsplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser	35 876	1 412	2 410	365	2 518	12 498	10 225	4 175	2 273
Fördelning i %									
Stockholm, Göteborg, Malmö	100	2·9	9·2	1·5	6·6	38·8	27·1	9·8	4·5
Övriga städer	100	5·1	6·8	1·1	7·2	36·9	27·8	9·3	5·8
Köpingar	100	4·1	4·9	0·3	6·9	32·5	25·3	16·1	9·9
Municipalsamhällen	100	2·3	2·7	0·2	5·5	24·6	33·9	18·1	12·7
Egentliga landskommuner exkl. municipalsamhällen	100	2·4	2·8	0·3	5·5	19·3	34·3	24·0	11·4
Hela riket	**100**	3·8	**6·3**	**1·0**	**6·7**	**33·0**	**29·0**	**13·1**	**7·1**
Därav i områden med stadsplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser	100	3·9	6·7	1·0	7·0	34·8	28·5	11·6	6·3

hand lägenheter om fyra och flera rum och kök och i andra hand för lägenheter utan kök och lägenheter om ett rum och kök. Denna tendens är starkast i Stockholm, Göteborg och Malmö, under det att utvecklingen i övriga städer är den motsatta — en svag minskning av såväl »smålägenheter» som av lägenheter om fyra och flera rum och kök.

	Utan kök el. ett rum o. kök			Fyra o. fl. rum o. kök		
	1949	1950	1951	1949	1950	1951
Stockholm, Göteborg, Malmö	18·7	15·3	**20·3**	9·3	9·2	**14·3**
Övriga städer	20·6	20·5	**20·2**	12·2	16·1	**15·1**
Köpingar	17·3	15·9	**16·2**	19·5	25·4	**26·0**
Municipalsamhällen	17·8	18·7	**10·6**	21·6	22·8	**30·9**
Eg. landskommuner exkl. municipalsamhällen	16·5	11·9	**10·9**	26·2	32·7	**35·5**
Hela riket	**18·9**	**17·1**	**17·8**	**15·4**	**18·6**	**20·3**

Såsom redan nämnts har 973 lägenheter tillkommit och 760 avgått genom ombyggnad. Avgången har till största delen avsett lägenheter om ett rum och kök, under det att de tillkomna lägenheterna i stor utsträckning omfattar 3 och flera rum och kök. Ombyggnadsverksamheten har medfört en minskning av antalet lägenheter om ett rum och kök med 471 och en ökning av antalet lägenheter om tre och flera rum och kök med 723. De hus, vilkas

Tab. 9. Ökning resp. minskning under år 1951 av antalet lägenheter i olika lägenhetskategorier genom nybyggnad, ombyggnad och rivning

	Totalt	1 rum m. el. utan kokskåp	1 rum med kokvrå	2 o. fl. rum utan kök	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 o. fl. rum och kök
Nybyggnad	39 784	1 530	2 511	381	2 648	13 125	11 523	5 224	2 842
Ombyggnad (netto)	213	— 3	48	5	—471	— 89	236	277	210
Rivning	1 247	169	21	25	465	295	169	53	50
Nettotillskott	**38 750**	**1 358**	**2 538**	**361**	**1 712**	**12 741**	**11 590**	**5 448**	**3 002**
Procentuell fördelning									
Nybyggnad	100	3·8	6·3	1·0	6·7	33·0	29·0	13·1	7·1
Nettotillskott	100	3·5	6·5	0·9	4·4	32·9	29·9	14·1	7·7

rivning påbörjats under året, innehöll 1 247 lägenheter. Avgången av lägenheter om ett rum och kök genom rivning är ungefär lika stor som avgången genom ombyggnad. Antalet smålägenheter i rivningshusen är dock relativt större än i nybyggnaderna. Ombyggnads- och rivningsverksamhetens inriktning innebär, att antalet lägenheter om ett rum och kök utgör en mindre och antalet lägenheter om tre och flera rum och kök en större procentuell del av nettotillskottet av lägenheter än av antalet lägenheter i nybyggnader.

Utrustningsgrupper. Huvudgrunden för lägenheternas uppdelning på olika utrustningsgrupper är förekomsten eller avsaknaden av centralvärme. Inom dessa huvudgrupper har lägenheterna uppdelats på tre undergrupper, nämligen lägenheter med såväl wc som badrum, lägenheter med wc men utan badrum och lägenheter utan wc. Med wc och badrum avses här enskilt wc och enskilt badrum. Fördelningen på olika utrustningsgrupper och kommungrupper av de under år 1950 genom nybyggnad tillkomna lägenheterna redovisas i tab. 10.

Procenttalen i följande tablå illustrerar den förskjutning mot bättre utrustning, som ägt rum mellan åren 1949, 1950 och 1951.

Procentuella antalet lägenheter med	1949	1950	1951
centralvärme	99·3	99·6	**99·7**
enskilt wc och badrum	84·3	87·8	**89·1**
enskilt wc men ej badrum	12·3	9·2	**8·1**

Vad beträffar olikheterna mellan lägenheternas utrustningsstandard inom skilda kommungrupper må endast anmärkas, att i egentliga landskommuner ett relativt mindre antal av de genom nybyggnad tillkomna lägenheterna än i städer och köpingar var försedda med centralvärme, wc och badrum. Skillnaden mellan städer och köpingar samt egentliga landskommuner har emellertid utjämnats avsevärt sedan år 1949, då den var 15 enheter i procent räknat, under det att differensen år 1951 endast uppgår till 3 enheter. Denna utveckling åskådliggörs närmare genom följande redovisning av det procen-

Tab. 10. Antal under år 1951 genom nybyggnad tillkomna lägenheter, fördelade efter utrustningsgrupp och kommungrupp

Kommungrupp	Antal lägenheter i nybyggda hus	därav					
		med centralvärme			utan centralvärme		
		med wc och badrum	med wc utan badrum	utan wc	med wc och badrum	med wc utan badrum	utan wc [1]
Stockholm, Göteborg, Malmö . .	9 549	8 602	918	29	—	—	—
Övriga städer	18 052	16 145	1 311	584	—	—	12
Köpingar	3 001	2 703	166	131	—	—	1
Municipalsamhällen	1 240	1 149	58	31	—	—	2
Egentliga landskommuner exkl. municipalsamhällen	7 942	6 853	751	238	14	13	73
Hela riket	**39 784**	**35 452**	**3 204**	**1 013**	**14**	**13**	**88**
Därav i områden med stadsplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser	35 876	32 211	2 821	818	5	2	19
Fördelning i %							
Stockholm, Göteborg, Malmö . .	100	90·1	9·6	0·3	—	—	—
Övriga städer	100	89·4	7·3	3·2	—	—	0·1
Köpingar	100	90·1	5·5	4·4	—	—	—
Municipalsamhällen	100	92·7	4·7	2·5	—	—	0·2
Egentliga landskommuner exkl. municipalsamhällen	100	86·3	9·5	3·0	0·2	0·2	0·9
Hela riket	**100**	**89·1**	**8·1**	**2·5**	**0·0**	**0·0**	**0·2**
Därav i områden med stadsplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser	100	89·8	7·9	2·3	—	—	0·1

tuella antalet lägenheter med såväl centralvärme som enskilt wc och badrum i olika kommungrupper.

Procentuella antalet lägenheter med centralvärme, enskilt wc och badrum i	1949	1950	1951
Stockholm, Göteborg, Malmö	88·3	91·3	**90·1**
övriga städer	87·5	88·3	**89·4**
köpingar	87·0	91·5	**90·1**
municipalsamhällen	81·5	81·2	**92·7**
eg. landskommuner exkl. municipalsamhällen . .	72·2	81·9	**86·3**
Hela riket	84·2	87·8	**89·1**

Tab. 11 utvisar, att nybyggnads-, ombyggnads- och förbättrings- samt rivningsverksamheten bl. a. inneburit, att beståndet av lägenheter utan centralvärme och wc minskat med 5 408 lägenheter. Denna minskning torde i verkligheten vara ännu större, då såsom ovan nämnts uppgifter om ändrad lägenhetsstandard icke torde ha lämnats lika fullständigt som uppgifter om tillkomna och avgångna lägenheter.

Tab. 12 redovisar fördelningen av de under år 1951 genom nybyggnad tillkomna lägenheterna på lägenhetskategorier och utrustningsgrupper. Det procentuella antalet lägenheter med såväl centralvärme som enskilt wc och

[1] Ett fåtal lägenheter med badrum utan wc ingår i denna grupp.

Tab. 11. Ökning resp. minskning under år 1951 av antalet lägenheter i olika utrustningsgrupper genom nybyggnad, ombyggnad och förbättring samt rivning

	Totalt	Med centralvärme			Utan centralvärme		
		med wc och badrum	med wc utan badrum	utan wc	med wc och badrum	med wc utan badrum	utan wc
Nybyggnad	39 784	35 452	3 204	1 013	14	13	88
Ombyggnad och förbättring . .	213	2 554	1 229	625	−21	226	− 4 400
Rivning	1 247	19	25	59	7	41	1 096
Nettotillskott	**38 750**	**37 987**	**4 408**	**1 579**	**−14**	**198**	**− 5 408**

Tab. 12. Antal under år 1951 genom nybyggnad tillkomna lägenheter, fördelade efter lägenhetskategori och utrustningsgrupp

Utrustningsgrupp	Antal lägenheter i nybyggda hus	därav i lägenheter om							
		1 rum m. el. utan kokskåp	1 rum med kokvrå	2 o. fl. rum utan kök	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 o. fl. rum och kök
Totalt	**39 784**	**1 530**	**2 511**	**381**	**2 648**	**13 125**	**11 523**	**5 224**	**2 842**
därav									
med centralvärme:									
Med wc och badrum	35 452	259	960	280	1 976	12 842	11 210	5 113	2 812
Med wc utan badrum	3 204	618	1 504	60	599	163	193	57	10
Utan wc	1 013	652	47	40	55	60	102	42	15
utan centralvärme:									
Med wc och badrum .	14	—	—	—	—	3	4	3	4
Med wc utan badrum	13	—	—	—	2	9	—	2	—
Utan wc	88	1	—	1	16	48	14	7	1
Fördelning i %: Totalt	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**
därav									
med centralvärme:									
Med wc och badrum	89·1	16·9	38·2	73·5	74·6	97·8	97·3	97·9	98·9
Med wc utan badrum	8·1	40·4	59·9	15·7	22·6	1·2	1·7	1·1	0·4
Utan wc	2·5	42·6	1·9	10·5	2·1	0·5	0·9	0·8	0·5
utan centralvärme:									
Med wc och badrum	·	—	—	—	—	·	·	0·1	0·1
Med wc utan badrum	·	—	—	—	0·1	0·1	—	·	—
Utan wc	0·2	0·1	—	0·3	0·6	0·4	0·1	0·1	·

badrum stiger med lägenhetsstorleken. Endast 38 % av lägenheterna om ett rum och kokvrå men 75 % av lägenheterna om ett rum och kök och 97 % av lägenheterna om två och tre rum och kök hade denna utrustning. En jämförelse visar, att ifrågavarande procenttal år 1951 för samtliga lägenhetskategorier är högre än år 1950.

G. Ö.

Mödrahjälpen under år 1951

Mödrahjälpsnämnderna handlade under år 1951 — såsom framgår av tab. 1 — 51 498 ansökningar om mödrahjälp mot 58 501 under föregående år. Nedgången, som utgör ca 12 %, beror endast till en del på den avtagande födelsefrekvensen, enär födelsernas antal endast nedgått med drygt 4 % från 1950 till 1951. Antalet mödrahjälpsansökningar per 100 levande födda har därför också avtagit från 51 år 1950 till 47 år 1951. Huvudorsaken till nedgången i antalet mödrahjälpsansökningar är den sedan föregående år stegrade inkomstnivån.

Som framgår av tab. 1 råder mellan landskommuner och städer samt mellan olika mödrahjälpsområden stora olikheter med avseende på antalet ansökningar per 100 levande födda barn. Den lägsta frekvensen av ansökningar uppvisar Stockholms stad (24 %) samt Södermanlands och Hallands (32 %) län. Därefter följer Västmanlands (39 %) och Örebro (40 %) län samt städerna Göteborg (38 %), Malmö (39 %) och Norrköping (40 %). Den relativt högsta frekvensen av ansökningar har Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län (73—78 %).

Ansökningsfrekvensen i städerna är väsentligt lägre (35 %) än i landskommunerna (58 %), men den varierar i senare fallet betydligt starkare än i det förra. De skillnader, som förefinns mellan olika mödrahjälpsområden, gäller sålunda framför allt landsbygden.

Av ansökningarna beviljades 36 304 eller omkring 71 %. Antalet beviljade ansökningar i relation till antalet levande födda har till följd av de förbättrade inkomstförhållandena nedgått till 33 % från 39 % åren 1949—50. Under första halvåret 1947 var motsvarande tal 48 %.

På landsbygden beviljades 75 % och i städerna 63 % av ansökningarna. Per 100 levande födda beviljades på landsbygden 43 ansökningar om mödrahjälp mot i städerna 22.

Mödrarnas fördelning efter ålder och civilstånd framgår av tab. 2. De gifta mödrarna utgör huvuddelen av de aktuella fallen (77 %); deras andel är större på landsbygden (80 %) än i städerna (62 %), beroende på den större andelen utomäktenskapliga födelser i senare fallet.

Fördelningen efter ålder visar bland annat, att 39 % av mödrarna var under 25 år. Av de gifta mödrarna var 28 % och av de ej gifta 72 % under 25 år. De gifta sökandena visar sig på landsbygden ha ett något högre åldersgenomsnitt än i städerna. Beträffande de ej gifta sökandena är förhållandet det rakt motsatta.

Antalet hjälpta mödrar har i tab. 3 fördelats efter mödrarnas tidigare barnantal före den nedkomst, för vilken mödrahjälp sökts. Av mödrarna var

Tab. 1. Absoluta och relativa antalet handlagda och beviljade ansökningar om mödrahjälp i mödrahjälpsområdena under år 1951

Mödrahjälpsområden (l. l. = läns landstingsområde)	Handlagda ansökningar		Beviljade ansökningar							Beviljade ansökningar i allt under år 1951	
			I allt			Från gifta		Från ej gifta			
	Antal	Per 100 levande födda	Antal	Per 100 levande födda	Per 100 handlagda ansökningar	Antal	Per 100 ansökn. från gifta	Antal	Per 100 ansökn. från ej gifta	Antal	Per 100 levande födda
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Stockholms stad	2 608	23·7	1 938	17·6	74·3	1 034	66·3	904	86·3	2 237	19·3
Stockholms l. l.	2 197	37·4	1 457	24·8	66·3	986	59·9	471	85·3	1 800	29·3
Uppsala » »	1 320	52·7	1 194	47·7	90·5	974	88·8	220	98·7	1 482	56·1
Södermanlands » »	1 069	31·7	669	19·9	62·6	442	56·7	227	78·5	707	20·4
Östergötlands » »	1 508	36·9	1 001	24·5	66·4	696	58·9	305	93·6	1 509	33·8
Norrköpings stad	502	39·5	273	21·5	54·4	145	41·0	128	86·5	360	25·6
Jönköpings l. l.	1 820	42·5	1 174	27·4	64·5	995	62·0	179	83·3	1 555	35·5
Kronobergs » »	1 273	53·8	1 029	43·5	80·8	892	78·7	137	98·6	1 289	52·2
Kalmar » »	1 807	48·8	1 351	36·5	74·8	1 094	71·1	257	95·9	1 626	43·3
Gotlands » »	487	48·5	378	37·6	77·6	258	72·7	120	90·9	503	46·7
Blekinge » »	1 145	51·3	746	33·4	65·2	556	59·5	190	90·0	1 026	44·5
Kristianstads » »	1 978	50·2	1 431	36·3	72·3	1 128	68·7	303	90·2	1 579	38·0
Malmöhus » »	2 417	49·2	1 391	28·3	57·6	925	48·1	466	94·7	2 437	49·9
Malmö stad	1 216	38·5	683	21·6	56·2	370	43·9	313	83·9	729	23·2
Hälsingborgs stad	451	44·9	325	32·3	72·1	171	61·1	154	90·1	331	29·6
Hallands l. l.	811	32·2	505	20·0	62·3	390	56·7	115	93·5	545	20·9
Göteb. o. Bohus » »	1 449	47·4	1 032	33·7	71·2	877	69·3	155	84·2	1 237	39·6
Göteborgs stad	2 130	38·3	1 323	23·8	62·1	889	53·3	434	93·7	1 579	27·4
Älvsborgs l. l.	2 787	51·8	2 337	43·4	83·9	1 976	81·8	361	97·0	2 152	37·0
Skaraborgs » »	1 743	46·3	1 414	37·6	81·1	1 185	78·6	229	97·0	1 800	44·5
Värmlands » »	2 259	53·9	1 434	34·2	63·5	1 051	58·6	383	82·5	1 838	44·0
Örebro » »	1 398	39·6	734	20·8	52·5	473	44·2	261	79·6	1 097	28·6
Västmanlands » »	1 306	39·3	714	21·5	57·4	424	43·7	290	86·3	934	26·2
Kopparbergs » »	1 927	46·9	1 439	35·0	74·7	995	69·8	444	88·4	1 497	34·8
Gävleborgs » »	2 437	67·1	1 778	49·0	73·0	1 203	66·6	575	91·3	2 382	63·4
Gävle stad	297	41·0	172	23·7	57·9	97	44·5	75	94·9	295	37·4
Västernorrlands l. l.	2 551	59·8	1 702	39·9	66·7	1 116	58·4	586	91·6	2 384	52·2
Jämtlands » »	1 680	72·8	1 414	61·3	84·2	1 007	80·4	407	95·3	1 835	72·8
Västerbottens » »	3 154	77·7	2 456	60·5	77·9	2 135	75·7	321	95·8	2 726	64·5
Norrbottens » »	3 771	77·3	2 810	57·6	74·5	2 366	72·1	444	90·4	3 505	68·5
Summa för hela riket	**51 498**	**46·8**	**36 304**	**33·0**	**70·5**	**26 850**	**65·5**	**9 454**	**89·8**	**44 976**	**39·0**
År 1950	58 501	50·8	44 976	39·0	76·9	34 821	73·2	10 156	92·9	—	—
År 1949	61 463	50·8	47 690	39·4	77·6	37 707	74·4	9 983	92·7	—	—
År 1948	67 570	53·5	53 503	42·3	79·2	42 739	76·2	10 764	93·7	—	—
Landsbygden											
År 1951	33 003	57·7	24 664	43·1	74·7	19 689	71·4	4 975	92·0	—	—
År 1950	37 443	62·8	30 671	51·0	81·3	25 052	78·7	5 619	95·0	—	—
År 1949	39 896	62·9	32 660	51·5	81·9	27 216	79·7	5 444	94·9	—	—
År 1948	43 866	66·2	36 884	55·7	84·1	30 803	82·1	6 081	95·9	—	—
Städer											
År 1951	18 495	34·9	11 640	22·0	62·9	7 161	53·6	4 479	87·4	—	—
År 1950	20 758	37·7	14 306	26·0	68·9	9 769	62·1	4 537	90·3	—	—
År 1949	21 567	37·5	15 030	26·1	69·7	10 491	63·5	4 539	90·1	—	—
År 1948	23 704	39·4	16 619	27·6	70·1	11 936	64·3	4 683	91·0	—	—

Tab. 2. Beviljade ansökningar fördelade efter mödrarnas ålder år 1951

Åldersgrupper	Landsbygden			Städerna			Hela riket		
	Gifta	Ej gifta	Samtl.	Gifta	Ej gifta	Samtl.	Gifta	Ej gifta	Samtl.
Antal mödrar	19 689	4 975	24 664	7 161	4 479	11 640	26 850	9 454	36 304
Därav i % i nedanstående åldrar									
—20 år	3·0	33·6	9·2	6·4	28·5	14·9	3·9	31·2	11·0
20—25 »	22·1	41·0	25·9	29·5	40·7	33·8	24·1	40·9	28·4
25—30 »	26·6	13·7	24·0	26·4	15·3	22·1	26·5	14·4	23·4
30—35 »	23·0	6·1	19·6	19·6	7·1	14·8	22·1	6·6	18·1
35—40 »	16·6	3·7	14·0	11·8	4·2	8·9	15·3	3·9	12·4
40—45 »	7·3	1·6	6·1	4·8	1·8	3·7	6·6	1·7	5·3
45— »	1·4	0·3	1·2	1·5	2·4	1·8	1·5	1·3	1·4

Tab. 3. Beviljade ansökningar fördelade efter mödrarnas tidigare barnantal år 1951

Barnantal	Landsbygden			Städerna			Hela riket		
	Gifta	Ej gifta	Samtl.	Gifta	Ej gifta	Samtl.	Gifta	Ej gifta	Samtl.
Antal mödrar	19 689	4 975	24 664	7 161	4 479	11 640	26 850	9 454	36 304
Därav i % med nedanstående antal minderåriga barn									
0	19·7	79·8	31·8	27·1	78·9	47·1	21·7	79·3	36·7
1	27·3	12·3	24·2	29·6	12·4	23·0	27·9	12·4	23·8
2	21·6	4·4	18·1	20·5	4·2	14·2	21·3	4·3	16·9
3	13·3	1·8	11·0	11·9	1·6	7·9	12·9	1·7	10·0
4	8·3	0·8	6·8	5·7	0·4	3·7	7·6	0·6	5·8
5 eller flera	9·8	0·9	8·1	5·2	2·5	4·1	8·6	1·7	6·8

37 % förut barnlösa, 24 % hade förut ett barn och 17 % två barn. Drygt en femtedel (på landsbygden 26 % och i städerna 16 %) hade tre eller flera barn.

Det totalbelopp, som mödrahjälpsnämnderna beviljat under år 1951, utgjorde enligt tab. 4 i runt tal 8,8 milj. kr, varav 6,0 milj. kr gick till mödrarna på landsbygden och 2,8 milj. kr till mödrarna i städerna.

De beviljade beloppen var i genomsnitt något högre än under föregående år, nämligen 241 kr för hela riket, 242 kr för landsbygden och 239 kr i städerna.

Mellan de olika mödrahjälpsområdena inbördes förekommer tämligen stora skillnader i genomsnittsbeloppen. De lägsta beloppen uppvisar Skaraborgs län (150 kr) och Västmanlands län (180 kr), de högsta Örebro län (286 kr), Stockholms stad (284 kr) och Västernorrlands län (282 kr).

Stora differenser förefinns mellan de beviljade beloppen till gifta och ej gifta mödrar. De ej gifta mödrarna har sålunda erhållit i medeltal 296 kr och de gifta 222 kr.

Tab. 5 visar, hur mödrahjälpsfallen fördelar sig efter det beviljade beloppets storlek. Det bör observeras, att de här redovisade beloppen i vissa fall

Tab. 4. Den beviljade mödrahjälpens belopp inom olika mödrahjälpsområden år 1951

Mödrahjälpsområden (l. l. = läns landstingsområde)	Beviljad mödrahjälp i allt, kr	Beviljat belopp i medeltal per moder, kr			Genomsnittligt belopp (kr) beviljat till				
		samtliga	gifta	ej gifta	tandvård	kostförbättring	hemhjälp	barnets utrustning	moderns utrustning
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Stockholms stad	550 175	284	254	318	110	120	57	82	113
Stockholms l. l.	318 246	218	182	294	102	110	68	85	109
Uppsala » »	296 240	248	242	274	92	82	55	88	143
Södermanlands » »	147 494	220	196	268	87	112	65	87	137
Östergötlands » »	218 749	219	196	270	89	104	72	87	126
Norrköpings stad	72 416	265	265	266	102	135	25	91	136
Jönköpings l. l.	290 874	248	237	309	92	146	86	79	160
Kronobergs » »	239 501	233	221	312	97	89	79	86	129
Kalmar » »	288 838	214	193	302	97	92	73	83	117
Gotlands » »	89 070	236	208	295	112	68	52	103	132
Blekinge » »	189 633	254	239	299	107	99	70	100	136
Kristianstads » »	371 392	260	241	328	103	73	54	113	157
Malmöhus » »	358 600	258	226	322	92	109	71	122	136
Malmö stad	159 850	234	188	289	99	140	219	98	104
Hälsingborgs stad	70 787	218	197	240	80	83	—	111	92
Hallands l. l.	102 447	203	184	268	111	93	63	87	146
Göteb. o. Bohus » »	254 987	247	236	309	90	114	82	81	108
Göteborgs stad	289 453	219	204	249	83	109	52	110	118
Älvsborgs l. l.	563 811	241	225	333	102	87	86	81	140
Skaraborgs » »	211 833	150	139	208	96	60	52	70	93
Värmlands » »	324 076	226	206	280	88	79	75	67	141
Örebro » »	209 980	286	246	359	98	100	79	124	163
Västmanlands » »	128 164	180	148	225	91	102	80	57	112
Kopparbergs » »	323 165	225	208	262	92	90	73	75	132
Gävleborgs » »	438 739	247	227	287	89	74	69	84	151
Gävle stad	43 510	253	195	328	106	116	35	96	116
Västernorrlands l. l.	479 730	282	253	336	115	98	78	89	144
Jämtlands » »	367 972	260	253	279	103	76	58	78	152
Västerbottens » »	575 638	234	223	309	93	62	88	78	139
Norrbottens » »	784 394	279	267	341	88	70	90	79	122
Summa för hela riket	**8 759 764**	**241**	**222**	**296**	**97**	**95**	**79**	**87**	**133**
År 1950	10 774 434	240	223	296	93	90	75	81	130
År 1949	11 347 368	238	223	294	92	88	73	79	130
År 1948	12 546 693	235	221	287	91	86	70	75	126
Landsbygden									
År 1951	5 979 246	242	228	300	96	83	79	84	137
År 1950	7 470 691	244	231	300	94	79	76	78	136
År 1949	7 899 232	242	231	296	93	78	73	75	135
År 1948	8 854 975	240	230	290	92	77	70	73	131
Städerna									
År 1951	2 780 518	239	206	291	97	117	68	94	120
År 1950	3 303 743	231	203	291	93	111	67	88	114
År 1949	3 448 136	229	202	292	91	108	69	86	115
År 1948	3 691 718	222	198	284	89	107	64	81	108

Tab. 5. Mödrahjälpsfall fördelade i % efter mödrahjälpens totalbelopp under år 1951

Mödrahjälpsområden (l. l. = läns landstingsområde)	Det procentuella antalet fall med nedanstående belopp (kr)										
	1—49	50—99	100—149	150—199	200—249	250—299	300	301—349	350—399	400	401—500
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Stockholms stad	2·3	7·9	9·5	8·9	10·3	6·8	1·1	7·5	11·5	33·4	0·8
Stockholms l. l.	3·6	15·7	16·6	12·4	12·7	8·8	2·6	5·4	8·1	14·1	—
Uppsala » »	1·9	9·2	11·6	11·0	13·1	15·6	1·1	14·7	12·6	8·9	0·3
Södermanlands » »	2·1	10·7	21·1	12·7	13·3	8·1	5·7	4·2	4·9	17·2	—
Östergötlands » »	2·3	12·0	18·4	13·8	13·5	10·7	5·2	5·8	3·8	14·5	—
Norrköpings stad	2·9	7·0	7·7	10·3	11·7	15·0	1·1	15·0	24·2	5·1	—
Jönköpings l. l.	1·4	10·1	15·9	10·7	12·2	7·8	6·7	4·9	2·8	26·8	0·7
Kronobergs » »	1·2	11·6	14·2	11·6	15·0	11·8	6·1	6·6	7·1	14·4	0·4
Kalmar » »	1·0	12·6	20·7	15·8	12·1	9·6	5·8	5·6	5·7	11·0	0·1
Gotlands » »	1·3	9·8	14·0	12·2	13·0	14·0	6·6	14·0	7·4	7·7	—
Blekinge » »	0·4	8·6	16·4	9·7	12·3	8·3	7·2	4·6	3·2	29·2	0·1
Kristianstads » »	2·4	6·9	11·8	11·3	12·4	11·0	6·1	5·9	5·8	26·1	0·3
Malmöhus » »	2·7	11·8	12·5	7·2	9·7	6·7	7·7	3·4	4·6	33·6	0·1
Malmö stad	4·0	12·6	18·4	11·4	8·3	8·5	0·6	6·3	4·4	25·2	0·3
Hälsingborgs stad	4·9	8·3	18·5	14·5	13·5	13·2	1·9	8·0	7·7	9·5	—
Hallands l. l.	1·1	10·7	22·2	15·2	14·7	11·5	9·3	7·1	3·6	4·6	—
Göteb. o. Bohus » »	3·4	11·3	11·0	11·9	11·3	9·8	3·2	8·3	7·0	22·8	—
Göteborgs stad	4·9	13·6	15·7	13·0	11·4	12·3	1·8	9·0	6·1	11·9	0·3
Älvsborgs l. l.	2·2	7·2	15·6	12·2	14·6	9·3	8·7	4·5	6·4	19·2	0·1
Skaraborgs » »	2·1	23·4	24·1	21·4	18·0	4·9	2·1	0·5	1·8	1·7	—
Värmlands » »	2·4	13·1	16·0	12·4	13·2	11·5	3·6	8·0	5·9	13·7	0·2
Örebro » »	0·3	7·1	9·8	9·7	11·4	7·6	4·6	4·4	3·7	41·0	0·4
Västmanlands » »	4·6	21·1	20·9	13·9	12·2	9·2	1·8	7·8	5·1	3·4	—
Kopparbergs » »	2·2	10·9	15·5	13·8	14·7	10·6	8·8	5·9	7·4	10·1	0·1
Gävleborgs » »	1·5	10·2	12·1	10·4	13·5	14·3	5·3	8·8	9·5	14·2	0·2
Gävle stad	1·2	9·3	9·9	16·9	11·0	12·2	—	13·4	11·6	14·5	—
Västernorrlands l. l.	0·5	4·9	9·6	9·5	11·3	9·8	9·1	5·6	7·3	32·2	0·2
Jämtlands » »	1·0	6·0	9·0	10·5	16·2	16·5	3·7	14·8	8·9	13·4	—
Västerbottens » »	0·5	11·7	12·8	13·4	14·8	11·7	9·3	3·0	6·0	16·7	0·1
Norrbottens » »	0·5	6·8	10·4	8·5	10·1	12·1	5·9	5·6	7·8	32·1	0·2
Summa för hela riket	**1·9**	**10·6**	**14·3**	**11·8**	**12·8**	**10·5**	**5·3**	**6·5**	**6·8**	**19·3**	**0·2**
År 1950	2·0	10·9	13·7	12·3	13·2	10·7	5·3	6·5	6·8	18·4	0·2
År 1949	2·0	10·6	13·8	12·7	13·6	11·3	5·3	6·8	6·7	17·1	0·1
År 1948	2·2	10·8	13·5	13·3	13·9	11·8	5·3	7·0	6·8	15·2	0·2
Landsbygden											
År 1951	1·4	9·7	13·9	12·0	13·6	11·2	6·6	6·3	6·5	18·6	0·2
År 1950	1·6	9·6	12·9	12·2	13·9	11·4	6·5	6·6	6·8	18·3	0·2
År 1949	1·6	9·1	12·9	12·9	14·3	12·2	6·5	6·8	6·7	16·8	0·2
År 1948	1·5	9·2	12·5	13·3	14·7	12·9	6·6	7·1	6·8	15·2	0·2
Städerna											
År 1951	3·0	12·4	15·0	11·5	11·1	9·0	2·5	6·9	7·4	20·9	0·3
År 1950	3·0	13·4	15·5	12·5	11·7	9·1	2·5	6·4	7·0	18·8	0·1
År 1949	2·9	14·0	15·6	12·1	11·8	9·5	2·6	6·7	6·8	17·8	0·2
År 1948	3·6	14·4	15·7	13·4	12·0	9·6	2·3	6·9	6·8	15·1	0·2

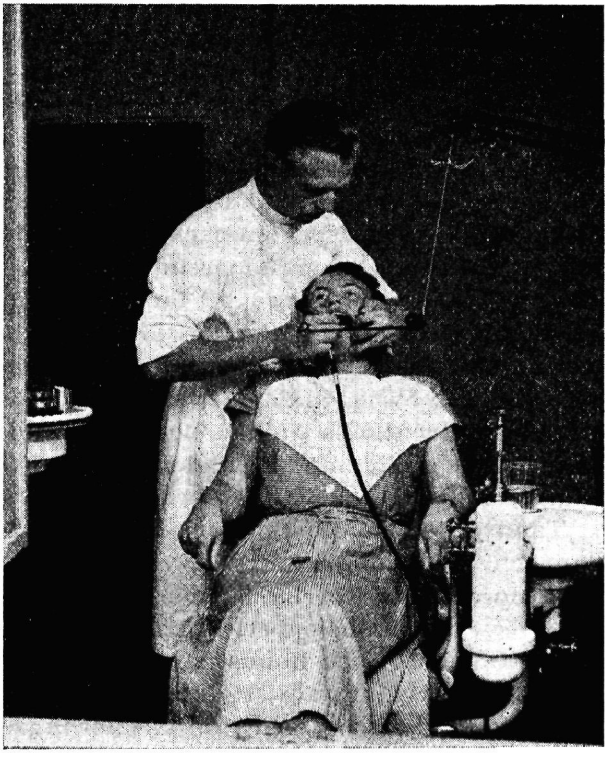
Tab. 6. Procentuell fördelning av mödrahjälpens belopp på olika hjälpformer i mödrahjälpsområdena under år 1951

Mödrahjälpsområden (l. l. = läns landstingsområde)	Den beviljade mödrahjälpens belopp fördelat i % på						
	tandvård	kostförbättring	hemhjälp	barnets utrustning	moderns utrustning	inackordering	övriga ändamål
1	2	3	4	5	6	7	8
Stockholms stad	26·1	14·3	0·2	20·7	19·1	18·4	1·2
Stockholms l. l.	26 8	10·7	2·3	26·0	18·6	13·3	2·3
Uppsala » »	23·4	8·0	3·7	25·4	34·3	4·4	0·8
Södermanlands » »	15·3	9·4	1·0	27·7	28·5	17·3	0·8
Östergötlands » »	11·4	5·0	5·2	30·5	33·5	13·4	1·0
Norrköpings stad	19·4	15·2	—	22·0	16·9	23·2	3·3
Jönköpings l. l.	16·2	9·2	8·6	21·8	38·3	5·0	0·9
Kronobergs » »	11·9	7·3	9·3	30·0	34·8	5·8	0·9
Kalmar » »	21·9	4·4	8·1	25·9	27·8	9·4	2·5
Gotlands » »	10·3	2·5	3·3	39·0	38·5	5·7	0·7
Blekinge » »	6·4	8·3	6·0	34·0	31·7	11·4	2·2
Kristianstads » »	20·2	1·2	2·7	29·3	39·1	6·2	1·3
Malmöhus » »	15·8	7·0	0·6	37·9	28·6	8·8	1·3
Malmö stad	24·1	29·9	0·3	26·3	10·1	9·1	0·2
Hälsingborgs stad	17·3	7·4	—	36·8	21·9	13·8	2·8
Hallands l. l.	20·3	2·3	1·5	23·1	42·9	9·3	0·6
Göteb. o. Bohus » »	16·2	30·5	5·8	19·6	24·8	2·5	0·6
Göteborgs stad	19·4	8·7	0·1	35·7	21·5	12·7	1·9
Älvsborgs l. l.	20·8	7·9	6·2	17·9	35·9	7·5	3·8
Skaraborgs » »	12·9	4·5	5·1	34·8	38·0	4·3	0·4
Värmlands » »	14·8	4·6	4·8	23·2	41·4	10·1	1·1
Örebro » »	10·9	3·0	1·5	34·8	39·4	9·7	0·7
Västmanlands » »	28·2	4·4	0·9	15·1	26·8	23·6	1·0
Kopparbergs » »	18·4	6·3	4·3	23·4	39·8	6·4	1·4
Gävleborgs » »	15·6	1·6	6·2	24·9	37·9	5·6	8·2
Gävle stad	22·7	6·7	0·1	29·8	20·3	20·1	0·3
Västernorrlands l. l.	11·0	11·2	8·4	17·7	39·8	11·5	0·4
Jämtlands » »	11·8	7·7	6·2	20·5	46·6	6·7	0·5
Västerbottens » »	10·9	6·3	17·5	18·6	41·9	4·4	0·4
Norrbottens » »	8·7	8·5	20·5	18·9	33·3	4·8	5·3
Summa för hela riket	**16·4**	**8·4**	**6·6**	**24·6**	**33·2**	**8·8**	**2·0**
År 1950	16·4	8·7	7·3	23·6	34·5	7·6	1·9
År 1949	16·3	9·0	7·8	22·7	35·1	7·2	1·9
År 1948	16·4	10·0	8·3	21·9	34·5	7·1	1·8
Landsbygden							
År 1951	13·9	6·9	9·0	23·6	38·4	6·0	2·2
År 1950	13·9	7·3	9·8	22·4	39·1	5·4	2·1
År 1949	13·8	7·8	10·5	21·4	39·5	5·0	2·0
År 1948	14·1	8·7	10·9	20·7	38·9	4·8	1·9
Städerna							
År 1951	21·9	11·6	1·1	26·7	22·3	14·9	1·5
År 1950	22·1	11·9	1·7	26·3	24·0	12·7	1·3
År 1949	22·1	11·9	1·9	25·5	24·7	12·4	1·5
År 1948	22·1	13·1	2·2	25·0	24·2	12·0	1·4

avviker från de faktiskt utbetalade. Detta är fallet, om fastställt belopp genom någon inträffad förändring i förutsättningarna för mödrahjälpens beviljande helt eller delvis upphört att utgå. Däremot har i beloppen inräknats sådana tillägg till tidigare beviljade belopp, som tilldelats vederbörande efter nytt beslut av mödrahjälpsnämnden.

De i de särskilda fallen beviljade beloppen är mycket varierande. På landsbygden hade ca $^1/_{10}$ av mödrarna fått mindre belopp än 100 kr, medan i städerna $^1/_6$ fått detta lägre belopp. Ungefär $^1/_4$ av fallen såväl på landsbygden som i städerna hade erhållit mellan 100 och 200 kr. Belopp mellan 200 och 300 kr var däremot något vanligare på landsbygden än i städerna. Högre belopp var lika ofta förekommande på landsbygden som i städerna.

De mödrahjälpsbelopp, som utgått, har i tab. 6 fördelats i procent på de olika ändamål, för vilka hjälpen avsetts. Därjämte har i tab. 4 (kol. 7—11) uträknats de genomsnittliga belopp, som utgått för vissa av dessa ändamål (av utrymmesskäl har i tabellen kunnat medtas endast de fem viktigaste hjälpformerna, vilka dock omfattar ca 90 % av hela det beviljade beloppet). I tablån här nedan lämnas en översikt för hela riket, dels av den utsträckning, i vilken skilda hjälpformer förekommer, dels ock av de genomsnittliga belopp, som beviljats för olika ändamål. Vid studium av tab. 4 och 6 samt tablån bör observeras, att en och samma moder ofta erhållit mödrahjälp med belopp, som avses för flera än ett ändamål.

I drygt $^2/_5$ av samtliga fall, där mödrahjälp utgått, beviljades hjälp till tandvård. Genomsnittligt var det beviljade beloppet 97 kr. Denna hjälpform var avsevärt vanligare i städerna än på landsbygden.

Mödrahjälp beviljad till	Procentuella antalet beslut angående viss hjälpform				Genomsnittligt beviljat belopp, kr			
	År 1951			År 1950	År 1951			År 1950
	Landsbygden	Städerna	Hela riket		Landsbygden	Städerna	Hela riket	
Tandvård	34·9	54·1	41·0	42·2	96	97	97	93
Kostförbättring	20·1	23·6	21·2	23·1	83	117	95	90
Hemhjälp	27·9	3·9	20·2	23·4	79	68	79	75
Barnets utrustning	68·2	67·8	68·1	69·6	84	94	87	81
Moderns »	67·6	44·5	60·2	63·4	137	120	133	130
Inackordering	9·5	19·6	12·7	11·1	154	181	168	165
Övriga ändamål	10·9	4·9	9·0	8·5	49	75	54	52
				Tillhopa	**242**	**239**	**241**	**240**

Den vanligast förekommande formen av mödrahjälp är barnets utrustning. I 68 % av samtliga fall har hjälp utgått till detta ändamål, och kostnaden har belöpt sig till 25 % av totalkostnaden. Närmast kommer moderns utrustning och tandvård med resp. 60 och 41 % av fallen. Andelarna i totalkostnaden var 33 resp. 16 %. Hemhjälp och kostförbättring kommer i fjärde och femte rummet med vardera ca $^1/_5$ av mödrahjälpsfallen och 7 resp. 8 % av kostnaden. Hjälp till inackordering och övriga ändamål har beviljats till vardera omkring 10 % av mödrarna, medan andelarna i totalkostnaden är avsevärt mindre.

Den dyrbaraste hjälpformen var inackordering, som i genomsnitt beviljades med 168 kr per fall. Därnäst kom moderns utrustning med 133 kr och tandvården med 97 kr per fall. Kostförbättring och inackordering var avsevärt dyrare i städerna än på landsbygden. Moderns utrustning däremot beviljades med i genomsnitt högre belopp på landsbygden än i städerna.

Med avseende på såväl mödrahjälpsfallens som beloppets fördelning på olika hjälpformer, förekommer stora olikheter mellan landsbygd och stad samt mellan mödrahjälpsområdena inbördes. Vad gäller olikheterna mellan landsbygd och stad visar det sig att tandvården procentuellt upptar större belopp i städerna. Detsamma gäller kostförbättring, barnets utrustning och inackordering. På landsbygden åter faller en större del på hemhjälp, moderns utrustning och övriga ändamål (huvudsakligen resor och sjukvård). Av tablån, där det procentuella antalet beslut om olika hjälpformer beräknats, framgår, att de relaterade skillnaderna mellan landsbygden och städerna är än större, om man i stället för kostnadsfördelningen jämför antalet beslut.

Tandvården dominerar som hjälpform i Västmanlands län, Stockholms län och Stockholms stad. I Blekinge, Gotlands och Örebro län samt i de fyra nordligaste Norrlandslänen har tandvården däremot ej krävt mer än $^1/_{10}$—$^1/_{12}$ av totalbeloppet. Kostförbättringen är den dominerande hjälpformen i Göteborgs och Bohus län samt i Malmö stad. Relativt sällan förekommer den i Kristianstads, Hallands, Örebro och Gävleborgs län. Hemhjälp är en omfattande hjälpform i de två nordligaste Norrlandslänen. I de sex stä-

Tab. 7. Mödrahjälpen under åren 1938—1951

År	Hjälpta mödrar		Mödrahjälpsbelopp, 1 000-tal kr		
	antal	i % av födda	beviljat	lån	belopp per fall
1938	34 265	36·5	6 850	139	200
1939	45 726	47·0	8 680	125	190
1940	42 178	44·0	6 814	108	162
1941	50 071	50·2	8 827	72	176
1942	53 681	47·1	9 988	34	186
1943	56 489	45·0	10 576	28	187
1944	63 745	47·2	12 543	19	197
1945	64 849	47·9	13 517	10	208
1946	65 249	49·5	14 672	10	225
1947	60 798	47·2	14 226	3	234
1948	53 503	42·3	12 547	2	235
1949	47 690	39·4	11 347	—	238
1950	44 976	39·0	10 774	—	240
1951	36 304	33·0	8 760	—	241

derna utanför landsting och i Malmöhus län används den däremot mycket sparsamt.

Beträffande utrustningen måste vid jämförelsen barnets och moderns utrustning slås samman, eftersom nämnderna tillämpar mycket olika principer vid redovisning av utrustningsbeloppen. Genomgående har mellan 40 och 60 % av beloppet beviljats till utrustning. Inackordering, som ju huvudsakligen är en hjälpform för ej gifta mödrar, har i Norrköpings stad och Västmanlands län krävt nära en fjärdedel av det beviljade beloppet. I övrigt varierar denna hjälpform i huvudsak mellan 4 och 12 % av det beviljade beloppet.

Av de besvär över mödrahjälpsnämndernas beslut, som ingetts till socialstyrelsen, har inalles 1 740 avgjorts, motsvarande 3,4 % av antalet handlagda ansökningar. Av besvären bifölls 129 med ett sammanlagt belopp av 17 389 kr. Dessutom hade mödrahjälpsnämnderna med ledning av de omständigheter, som framkommit vid besvärsutredningarna, själva ändrat sina beslut i 99 fall och därvid beviljat 13 545 kr. Det beviljade mödrahjälpsbeloppet under år 1951 utgjorde sålunda tillsammans med de av socialstyrelsen beviljade beloppen 8 777 153 kr.

En översikt av mödrahjälpens omfattning, sedan hjälpformen inrättades år 1938, lämnas i tab. 7.

G. H-dt

Löneläget inom jordbruket år 1951 jämte löneutvecklingen åren 1946—1951

På grundval av uppgifter till socialstyrelsens lönestatistik för lantarbetare lämnas följande översikt över löneläget inom jordbruket år 1951 samt löneutvecklingen mellan åren 1946—1951. En utförligare redogörelse för lantarbetarnas löner år 1951 kommer att framläggas i Lönestatistisk årsbok för år 1951.

Undersökningens omfattning. Lantarbetarstatistikens primärmaterial insamlas av hushållningssällskapen och skall enligt bestämmelserna i den kungörelse, som ligger till grund för lantarbetarstatistiken (SFS 1937: 811), utgöras av frivilligt lämnade uppgifter från omkring en tjugondel av samtliga brukningsdelar med mer än 10 ha åker rörande utgjord arbetstid och uppburen lön för varje enskild lejd arbetare. Enligt frågeblanketten skall för varje under redovisningsåret eller del därav anställd arbetare lämnas uppgift om namn, ålder, yrke, antal mot tidlön utgjorda arbetstimmar och arbetsdagar, antal mot ackordslön utgjorda arbetsdagar samt kontant tidlön, kontant ackordslön och värdet av naturaförmåner.

För år 1951 har uppgifter — avseende avtals- och kalenderåret 1951 eller den redovisningsperiod, som eljest tillämpats vid de uppgiftslämnande gårdarna — inkommit från 3 612 brukningsdelar. Detta antal motsvarar ca två tredjedelar av det antal, som uppskattningsvis skulle ha erhållits, om i varje hushållningssällskapsområde uppgifter insamlats från en tjugondel av samtliga brukningsdelar av ovannämnda storleksordning. Stora olikheter föreligger mellan de olika hushållningssällskapsområdena beträffande svarsprocenten; vissa sällskap redovisar 100 % av det beräknade antalet brukningsdelar för undersökningen, medan andra sällskap redovisar endast ca en tredjedel. Till följd av att såväl urvalsmetoden som svarsprocenten är otillfredsställande har socialstyrelsen hos Kungl. Maj:t hemställt att i och för kontroll av sin årliga lantarbetarstatistik få utföra en på uppgiftsplikt baserad engångsundersökning på grundval av ett representativt urval av arbetsgivare. Kungl. Maj:t har ännu ej tagit ståndpunkt till denna framställning.

Från de redovisade 3 612 gårdarna har erhållits nominativa uppgifter (dvs. uppgifter för varje enskild arbetare) för sammanlagt 14 190 arbetare. I vissa fall har uppgiftslämnarna redovisat tillfälliga arbetare summariskt. Utöver antalet individuellt redovisade arbetare föreligger därför summariska uppgifter för 2 472 tillfälliga arbetare. Av de individuellt redovisade arbetarna var 80 % vuxna män, 13 % vuxna kvinnor och 7 % minderåriga (ej fyllda 18 år). Arbets- och löneförhållandena reglerades av kollektivavtal för 55 % av de manliga och 40 % av de kvinnliga arbetarna.

Tab. 1. Medellöner för lantarbetare åren 1950—1951 [1]

	Redovisade arbetare m. uppg. om antalet utgjorda arbetstimmar		Medeltimlön vid tidlönsarbete,[2] kr		Löneökning 1950—1951, %	Redovisade arbetare m. minst 250 arbetsdagar under året		Medellön per år[3] (inkl. ackord), kr		Löneökning 1950—1951, %
Manliga arbetare	1950	1951	1950	1951		1950	1951	1950	1951	
Vuxna (fyllda 18 år)										
Arbetare utan naturaförm...	6 828	6 436	1·91	2·19	14·7	3 857	3 579	4 737	5 472	15·5
Arbetare med fri kost	1 094	1 111	1·73	1·99	15·0	79	59	3 565	4 094	14·8
Arbetare med kost o. logi..	901	777	1·71	·	·	816	743	3 868	·	·
Arbetare med livsförnödenheter och/eller bostad ...	598	660	2·12	2·38	12·3	636	599	5 159	5 903	14·4
Samtliga vuxna män	**9 421**	**8 984**	**1·91**	**2·18**	**14·1**	**5 388**	**4 980**	**4 638**	**5 322**	**14·7**
Därav:										
Rättare	296	282	2·26	2·57	13·7	297	312	5 540	6 338	14·4
Fördrängar	254	185	1·90	2·17	14·2	231	183	4 624	5 369	16·1
Körkarlar.....	1 429	1 146	1·80	2·06	14·4	1 011	807	4 341	4 945	13·9
Dagsverkare	3 212	3 363	1·77	2·04	15·3	726	698	4 060	4 665	14·9
Traktorskötare	784	827	1·89	2·18	15·3	519	518	4 583	5 259	14·8
Arbetare med bland. arb.	1 160	1 090	1·78	2·01	12·9	707	695	4 138	4 652	12·4
Ladugårdsförmän	342	340	2·32	2·61	12·5	333	331	5 896	6 766	14·8
Djurskötare	1 353	1 248	2·01	2·27	12·9	1 216	1 129	4 966	5 717	15·1
Fodermarskar	65	46	2·04	2·30	12·7	62	49	4 984	5 853	17·4
Stalldrängar	55	45	1·90	2·07	8·9	49	41	4 623	5 054	9·3
Specialarbetare	397	330	2·00	2·29	14·5	222	203	4 688	5 376	14·7
Övriga arbetare	74	82	1·67	2·02	21·0	15	14	3 829	4 199	9·7
Minderåriga män	**519**	**621**	**1·31**	**1·50**	**14·5**	**116**	**113**	**2 977**	**3 438**	**15·5**
Samtliga manliga arb. ...	**9 940**	**9 605**	**1·89**	**2·15**	**13·8**	**5 504**	**5 093**	**4 608**	**5 280**	**14·7**
Därav:										
på egend. med koll.-avtal	6 662	5 889	1·93	2·21	14·5	4 158	3 669	4 788	5 528	15·5
» » utan » »	3 278	3 716	1·74	1·99	14·4	1 346	1 424	4 033	4 641	15·1
Kvinnliga arbetare										
Vuxna (fyllda 18 år)										
Arbetare utan naturaförm...	555	690	1·44	1·69	17·4	113	98	2 125	2 684	26·3
Arbetare med » ..	453	490	1·13	1·27	12·4	315	290	2 550	2 865	12·4
Samtliga vuxna kvinnor	**1 008**	**1 180**	**1·24**	**1·40**	**12·9**	**428**	**388**	**2 438**	**2 820**	**15·7**
Därav:										
Dagsverkare	467	613	1·40	1·63	16·4	4	4	·	·	·
Arbetare med bland. arb.	110	103	1·53	1·77	15·7	36	46	3 190	3 812	19·5
Mjölkerskor	158	122	1·42	1·67	17·6	144	104	1 973	2 254	14·2
Hembiträden	221	277	1·06	·	·	240	227	2 574	·	·
Minderåriga kvinnor	**109**	**133**	**0·95**	**1·13**	**18·9**	**34**	**35**	**2 147**	**2 647**	**23·3**
Samtliga kvinnliga arb...	**1 117**	**1 313**	**1·20**	**1·36**	**13·3**	**462**	**423**	**2 416**	**2 805**	**16·1**
Därav:										
på egend. med koll.-avtal	505	531	1·31	1·54	17·6	200	162	2 406	2 962	23·1
» » utan » »	612	782	1·13	1·25	10·6	262	261	2 424	2 708	11·7

[1] Medieval stil anger, att lönesiffran är grundad på mindre än 25 men fler än 9 uppgifter.

[2] Inkl. värdet av åtnjutna naturaförmåner, indextillägg och uppburen ersättning för semester, sjukbidrag m. m.; ersättning för rykt, ersättartjänstgöring, övertidsarbete o. d. har medräknats i den mån för nämnda ersättningar redovisats motsvarande arbetstid.

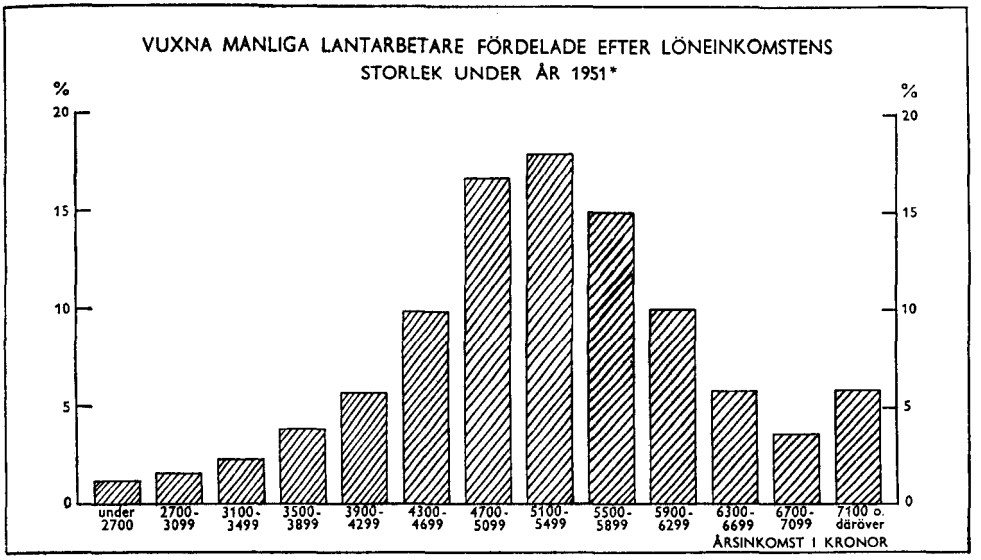
[3] Inkl. alla ersättningar, som nämnts i not 2, oavsett om tidsuppgift finns. — Årslönerna grundar sig på uppgifter för arbetare, som arbetat minst 250 dagar under året.

Tab. 2. Redovisade manliga lantarbetare, som fyllt 18 år, fördelade efter årslönens storlek år 1951

Yrken och anställningsformer (m.k. = med kollektivavtal u.k. = utan kollektivavtal)		Antal redovisade arb. med minst 250 dagsv.	Därav (i %) med nedanstående totallön (kontant och naturaförmåner) per år, kr											Medellön, kr[1]	Medianlön, kr[1]	Lönernas normala variationsgränser, kr[1]
			under 2 600	2 600–2 999	3 000–3 399	3 400–3 799	3 800–4 199	4 200–4 599	4 600–4 999	5 000–5 399	5 400–5 799	5 800–6 199	6 200 o. över			
Vuxna män																
Rättare	m. k.	255	—	—	—	—	0·4	1·6	3·5	10·6	16·5	20·8	46·6	6 363	6 120	5 520–7 073
	u. k.	57	—	—	1·8	—	1·8	5·2	12·3	8·8	10·5	14·0	45·6	6 223	6 048	5 115–6 900
Fördrängar .	m. k.	159	—	—	—	—	1·3	2·5	17·6	30·2	27·0	10·1	11·3	5 457	5 333	5 068–5 691
	u. k.	24	—	4·2	—	4·2	8·3	20·8	16·7	33·3	8·3	4·2	—	4 787	4 894	4 356–5 269
Körkarlar ..	m. k.	593	0·2	—	0·2	1·3	3·2	9·4	26·5	33·1	17·5	6·4	2·2	5 090	5 084	4 787–5 424
	u. k.	214	1·0	3·7	6·1	8·4	14·0	18·7	19·6	13·1	8·9	3·7	2·8	4 544	4 560	3 934–5 116
Traktorskötare ..	m. k.	445	—	0·2	—	0·5	1·1	6·3	21·8	29·7	24·5	8·5	7·4	5 303	5 283	4 903–5 604
	u. k.	73	1·4	—	4·1	1·4	12·3	8·2	24·7	16·4	20·5	1·4	9·6	4 993	4 915	4 286–5 488
Dagsverkare	m. k.	491	1·6	1·0	1·8	4·7	4·9	17·8	32·0	19·4	9·3	4·1	3·4	4 804	4 803	4 470–5 191
	u. k.	204	3·0	5·4	8·3	12·7	17·2	15·2	14·7	11·3	4·4	3·9	3·9	4 329	4 249	3 608–4 965
Arbetare m. bl. arb. ..	m. k.	290	0·7	—	1·0	2·1	4·1	7·3	14·5	28·3	24·8	9·3	7·9	5 244	5 276	4 895–5 617
	u. k.	405	3·9	5·7	11·4	13·6	16·8	12·8	13·6	10·1	5·9	2·7	3·5	4 228	4 154	3 514–4 843
Ladugårdsförmän ..	m. k.	296	—	—	—	—	—	0·3	0·7	2·7	8·1	17·2	71·0	6 805	6 683	6 138–7 381
	u. k.	35	—	—	—	—	—	—	5·7	5·7	14·3	28·6	45·7	6 441	6 148	5 724–7 040
Djurskötare	m. k.	798	0·6	0·1	0·4	0·4	0·9	1·9	4·9	11·5	23·8	22·7	32·8	5 967	5 898	5 459–6 381
	u. k.	331	1·2	2·7	4·5	7·2	8·5	9·1	9·4	12·4	12·7	17·2	15·1	5 115	5 234	4 229–6 000
Fodermarskar..	m. k.	46	—	—	—	—	—	—	6·5	17·4	21·7	28·3	26·1	5 867	5 890	5 414–6 212
	u. k.	3	—	—	—	—	—	—	—	33·3	33·3	33·4	—	.	.	.
Stalldrängar	m. k.	35	—	2·9	—	5·7	8·6	8·6	11·4	14·3	25·7	11·4	11·4	5 221	5 375	4 490–5 782
	u. k.	6	—	—	16·6	16·7	—	50·0	16·7	—	—	—	—	.	.	.
Specialarbetare..	m. k.	200	—	1·0	0·5	—	1·0	8·5	16·5	29·5	19·5	16·0	7·5	5 356	5 328	4 987–5 764
	u. k.	3	—	—	—	—	—	—	—	—	33·3	—	66·7	.	.	.
Övriga arbetare .	m. k.	12	—	25·0	—	25·0	—	8·4	16·7	8·3	8·3	8·3	—	4 203	4 116	3 064–5 172
	u. k.	2	—	—	—	—	50·0	50·0	—	—	—	—	—	.	.	.
**Samtliga vuxna år 1951 ..... **	**m. k.**	**3 623**	**0·4**	**0·4**	**0·5**	**1·3**	**2·1**	**6·6**	**15·8**	**20·8**	**19·0**	**13·1**	**20·0**	**5 551**	**5 444**	**4 953–6 022**
	u. k.	**1 357**	**2·1**	**3·8**	**7·1**	**9·3**	**12·8**	**12·6**	**14·0**	**11·9**	**9·1**	**7·8**	**9·5**	**4 709**	**4 668**	**3 862–5 419**
	tillh.	**4 980**	**0·9**	**1·3**	**2·3**	**3·5**	**3·3**	**9·9**	**15·3**	**18·4**	**16·3**	**11·6**	**17·2**	**5 322**	**5 291**	**4 704–5 908**
år 1950...	m. k.	4 097	0·3	0·9	1·5	3·7	11·8	24·3	24·4	13·3	9·2	4·9	5·7	4 814	4 720	4 326–5 218
	u. k.	1 291	4·4	8·0	11·6	14·5	17·9	15·2	12·5	8·6	3·4	2·0	1·9	4 080	4 066	3 420–4 680
	tillh.	5 388	1·3	2·6	3·9	6·3	13·3	22·1	21·5	12·2	7·8	4·2	4·8	4 638	4 608	4 140–5 108

Kollektivavtalens lönesatser. Kollektivavtalens normerande betydelse för löneläget inom jordbruket framgår därav, att antalet i Svenska lantarbetareförbundet organiserade lantarbetare för närvarande uppgår till omkring 35 000. Enligt förbundets beräkningar skulle ytterligare omkring 10 000 lantarbetare, ehuru icke själva organiserade, ha sina löner indirekt reglerade av kollektivavtal. Avtalsåret 1949—1950 var med hänsyn till minimilönerna uppdelat i tre perioder. Under den tredje perioden (omfattande tiden 1/3—30/10 1950) tillämpades minimilöner, som i förhållande till föregående avtalsår höjts med 6 öre. Dessa minimilöner blev genom prolongation av avtalet gällande till årets slut. I avtalet för undersökningsåret (avtals- och kalenderåret 1951) höjdes minimitimlönerna för vuxna män med 25 öre i för-

[1] Medieval stil anger, att lönesiffran är grundad på mindre än 25 men fler än 9 uppgifter.

*Årsinkomsterna grunda sig på uppgifter om arbetare med minst 250 arbetsdagar under året

hållande till de under den tredje perioden av föregående avtalsår gällande minimilönerna.

Lönenivån år 1951. Medellöner för olika grupper av lantarbetare redovisas i tab. 1. Variationerna i de individuella lönerna belyses i diagrammet liksom i tab. 2, där vuxna manliga arbetare med olika yrken fördelats efter årslönens storlek. I tabellen anges även för varje grupp medianlönen.[1] Som mått på variationerna i de individuella lönerna meddelas även de s. k. normala variationsgränserna, dvs. övre och undre kvartilerna.[1]

I den kontanta lönen har inräknats indextillägg och semesterlön samt ersättning för övertid, ryktersättning o. d. i den mån motsvarande arbetstid redovisats. Ryktersättning utan motsvarande arbetstid, ersättning för styckebetalad hästskötsel samt andra liknande slag av ersättningar, för vilka den däremot svarande arbetstiden icke kunnat redovisas, har liksom vid nästföregående års undersökning lämnats utanför vid beräkningen av timlönerna. I tidigare undersökningar (t. o. m. år 1949) har däremot sådana ersättningar medräknats, vilket bör observeras vid jämförelser av timlönerna i förevarande undersökning med timlönerna år 1949 och tidigare år. — T. o. m. 1950 års lantarbetarundersökning har socialstyrelsen, bortsett från vissa ytterlighetsfall, accepterat de uppskattningar av naturaförmånernas värde, som uppgiftslämnarna själva gjort. I förevarande undersökning har för första gången en mera enhetlig värdering ägt rum av naturaförmånerna fri kost samt kost och logi. Värderingen bygger på de för år 1951 fast-

[1] I en serie, där lönebeloppen ordnats i stigande skala, är medianlönen det lönebelopp, som har lika många värden över som under sig. Medianlönen är sålunda mittvärdet. Undre kvartilen är det belopp, som har en fjärdedel av värdena under sig och övre kvartilen är det belopp, som har en fjärdedel av värdena över sig.

Tab. 8. Manliga arbetare, som fyllt 18 år, fördelade efter årslönens storlek åren 1946–1951

År	Antal vuxna manliga arb. m. minst 250 dagsv. under året	Därav (i %) med en totallön per år om kr										Genomsnittlig årslön, kr	Indextal, om 1946 = 100
		under 2 400–	2 400–2 799	2 800–3 199	3 200–3 599	3 600–3 999	4 000–4 399	4 400–4 799	4 800–5 199	5 200–5 599	5 600 och över		
1946	7 823	8·0	10·8	21·8	31·4	17·2	6·7	2·6	0·9	0·3	0·3	3 296	100
1947	6 828	4·9	6·5	13·4	24·8	25·5	14·0	6·2	2·9	0·9	0·9	3 603	109
1948	5 914	1·8	3·4	4·4	7·4	14·4	23·9	20·4	12·3	6·3	5·7	4 301	130
1949	5 796	1·2	2·5	3·6	5·9	12·5	22·0	21·5	14·7	7·6	8·5	4 450	135
1950	5 388	0·8	1·5	3·2	5·0	9·1	17·9	23·1	17·1	10·0	12·3	4 638	141
1951	4 980	0·6	0·9	1·9	2·8	4·0	6·6	11·8	17·6	17·7	36·1	5 322	161

ställda taxeringsvärdena för nämnda förmåner. Med hänsyn till prisökningarna för bostad, bränsle, lyse och livsmedel 1950—1951 (vilka icke beaktats i 1951 års taxeringsvärden) ansågs det lämpligt att för värdering av fritt vivre och fri kost i 1951 års lantarbetarstatistik höja taxeringsvärdena med 15 %. Genom omläggningen blir jämförelser mellan 1950 och 1951 års löner inom löneformerna fri kost samt kost och logi i viss mån osäkra; i synnerhet gäller detta löneformen kost och logi, för vilken ingen specialredovisning skett i tab. 1. — Utöver ovan angivna direkta löneförmåner förekommer på gårdar utan kollektivavtal vissa s. k. dolda förmåner (rätt för arbetare utan naturaförmåner att få köpa mjölk och ved av arbetsgivaren till lägre pris än detaljhandelspriset). Värdet av dessa dolda förmåner ingår icke i löneuppgifterna. — De för varje arbetare redovisade arbetstimmar och arbetsdagar, på vilka uppgifterna om timförtjänster grundas, omfattar icke sjuk- och semesterdagar o. d. Årslönerna avser endast arbetare, som utgjort minst 250 arbetsdagar under året. Eventuella ackordsförtjänster har icke medtagits vid uträkning av timlönen, som således endast anger förtjänsten vid tidlönsarbete.

Tab. 1 visar, att för samtliga kategorier av vuxna manliga arbetare tillsammantagna den genomsnittliga timlönen vid tidlönsarbete (inkl. indextillägg, semesterlön, övertidsersättning o. d.) hade höjts från 1,91 kr år 1950 till 2,18 kr år 1951 eller med 14,1 %. Den genomsnittliga timförtjänsten år 1951 var för vuxna kvinnliga arbetare 1,40 kr, för minderåriga manliga arbetare 1,50 kr och för minderåriga kvinnliga arbetare 1,13 kr.

Den genomsnittliga totala årsförtjänsten för år 1951 (beräknad för arbetare med minst 250 arbetsdagar under redovisningsåret) uppgick till 5 322 kr för samtliga vuxna manliga arbetare tillsammantagna, 3 027 kr för vuxna kvinnliga heltidsanställda arbetare (dvs. samtliga exkl. mjölkerskor), 3 438 kr för minderåriga manliga och 2 647 kr för minderåriga kvinnliga arbetare. Hur de individuella årslönerna varierat för vissa större yrkesgrupper av vuxna manliga arbetare framgår av tab. 2. Lönespridningen var avsevärd för samtliga yrkesgrupper och genomgående störst för arbetare utan

Tab. 4. Löneutvecklingen för vuxna[1] manliga lantarbetare med olika yrken och anställningsformer åren 1946 och 1948—1951[2]

Yrken och anställningsformer	Genomsnittlig löneinkomst per år, kr[3]						
	1946	1948	1949	1950	1951	Indextal 1951	
						1946 = 100	1950 = 100
Arbetare utan naturaförmåner							
Rättare	3 682	4 902	5 025	5 227	6 009	163	115
Fördrängar	3 437	4 381	4 509	4 643	5 439	158	117
Körkarlar	3 223	4 181	4 245	4 420	5 082	158	115
Traktorskötare	3 338	4 327	4 400	4 593	5 275	158	115
Dagsverkare	3 054	3 998	4 051	4 196	4 843	159	115
Arbetare med blandat arbete	3 326	4 316	4 434	4 559	5 193	156	114
Djurskötare i förmansställning	4 118	5 448	5 594	5 776	6 659	162	115
Djurskötare	3 710	4 826	4 983	5 137	5 949	160	116
Fodermarskar	3 720	4 783	4 956	5 124	5 867	158	115
Slöjdare, smeder o. dyl.	3 416	4 450	4 481	4 577	5 265	154	115
Lastbilsförare	3 625	4 554	4 723	4 906	5 665	156	115
Arbetare med kost och logi							
Körkarlar	2 764	3 498	3 656	3 978	.	.	.
Traktorskötare	3 023	3 883	3 919	4 118	.	.	.
Dagsverkare	2 540	3 194	3 322	3 519	.	.	.
Arbetare med fri kost							
Körkarlar	2 465	3 302	3 221	3 756	.	.	.
Dagsverkare	2 512	3 182	3 254	3 351	3 990	159	119
Arbetare med livsförnödenheter och/eller bostad							
Körkarlar	3 047	3 927	4 105	4 393	5 178	170	118
Traktorskötare	3 452	4 273	4 699	4 979	5 601	162	112
Dagsverkare	2 829	3 705	3 900	4 150	4 731	167	114
Arbetare med blandat arbete	3 115	3 795	4 129	4 398	4 892	157	111
Djurskötare	3 370	4 399	4 683	5 030	5 712	169	114
Samtliga vuxna manliga arbetare	**3 296**	**4 301**	**4 450**	**4 638**	**5 322**	**161**	**115**

kollektivavtal. De normala variationsgränserna (övre och undre kvartilerna)[4] utgjorde för vuxna manliga arbetare tillsammantagna 5 908 kr och 4 704 kr. Motsvarande siffror föregående år var 5 108 kr och 4 140 kr. Medianlönen uppgick till 5 291 kr och medellönen till 5 322 kr (mot 4 608 kr resp. 4 638 kr år 1950).

Utöver individualuppgifter om lantarbetarnas löneförhållanden har, såsom tidigare omnämnts, även erhållits summariska uppgifter för tillfälligt anställda arbetare. På grundval av dessa uppgifter har dagsförtjänsten för tillfälliga manliga arbetare beräknats till 17,86 kr och för tillfälliga kvinnliga arbetare till 13,70 kr. I förhållande till motsvarande medeltal föregående år innebär dessa löner en stegring med 12,0 resp. 12,4 %.

[1] Vuxna = fyllda 18 år.

[2] Medieval stil anger, att lönesiffran är grundad på mindre än 25 men fler än 9 uppgifter.

[3] Inkl. indextillägg, semesterlön, ersättning för övertid och rykt, sjukkassebidrag, provision o. d. samt värdet av naturaförmåner. I årslönen ingår även ackordsförtjänster. — Årslönerna grundar sig på uppgifter för arbetare, som arbetat minst 250 dagar under året.

[4] Se not. sid. 481.

Löneutvecklingen 1946—1951. Löneutvecklingen för vuxna manliga lantarbetare framgår av tab. 3, som belyser spridningen i årslönerna åren 1946—1951. I tab. 4 meddelas indextal för förändringarna från år 1946 till år 1951 samt från år 1950 i de genomsnittliga årsförtjänsterna för vuxna manliga arbetare tillhörande speciella yrkesgrupper och anställda enligt olika löneformer.

Enligt tab. 3 hade år 1946 endast 10,8 % av de vuxna manliga arbetarna en årslön överstigande 4 000 kr. År 1951 var detta fallet med 89,8 %. I jämförelse med basåret 1946 hade medellönen för vuxna manliga arbetare ökat med 61 %.

I. R.

Allmänna arvsfonden budgetåret 1950/51

Tidigare[1] har i denna tidskrift lämnats en redogörelse för arvsfondens verksamhet under perioden 1930—1950. I det följande ges en översikt över fondverksamheten under budgetåret 1950/51. En redovisning häröver kommer i fortsättningen att införas i denna tidskrift för varje budgetår.

Enligt bestämmelserna skall en tredjedel av de arvsmedel, som varje budgetår tillförs fonden, läggas till denna, medan återstoden jämte avkastningar kan delas ut. Fonden har därför oavbrutet vuxit. De fonderade medlen var den 1 juli 1951 10,6 milj. kr mot 9,9 milj. kr ett år tidigare. Fondens sammanlagda inkomster under alla år var vid förstnämnda tidpunkt i runt tal 35,1 milj. kr, varav 4,1 milj. utgjorde influtna räntemedel.

De för utdelning tillgängliga medlen skall enligt lagen om allmänna arvsfonden »användas till främjande av barns och ungdoms vård och fostran». Emellertid får understöd ej lämnas till ändamål, som bekostas av stat eller kommun.

Storleken och fördelningen av de understöd som utgått under de tre senast redovisade budgetåren framgår av nedanstående tablå.

Ändamål	Utdelade belopp (tusental kr) Budgetår 1948/49	1949/50	1950/51
Anstalter för halvöppen barnavård	617	469	518
Barnkolonier	366	441	405
Diverse institutioner	213	534	326
Barnrika familjer	22	16	11
Studier och yrkesutbildning	54	61	53
Summa	**1 272**	**1 521**	**1 313**

Bland de objekt som erhållit bidrag ur fonden, märks sålunda främst anstalter till halvöppen barnavård och barnkolonier. Bidragen till barnhem, som tidigare uppgick till betydande belopp, upphörde år 1946 i samband

[1] Se Soc. Medd. 1950: 12, sid. 903.

med att statsanslag beviljades för anordnandet av sådana hem. Under begreppet diverse institutioner har sammanförts ett antal olika anstalter till barns och ungdoms välfärd, exempelvis scoutstugor, ungdomsgårdar och andra anläggningar för ungdomens fritidssysselsättning. Understöden till enskilda avser främst bidrag till studier och yrkesutbildning. Åtskilliga obemedlade och mindre bemedlade ungdomar har genom dessa understöd beretts tillfälle till studier. Dessutom har i några fall understöd utgått i form av engångshjälp till barnrika familjer.

T. G.

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för maj 1952

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex har för maj 1952 beräknats till 223,6 mot 223,1 för april, vilket innebär en höjning med 0,5 enheter eller 0,2 %. Denna indexserie, som har år 1935 som basperiod, avser att mäta den genomsnittliga prisförändringen för hela den enskilda konsumtionen av varor och tjänster i landet. Beräkningarna grundar sig på prisuppgifter från 60 städer och andra tätorter samt 35 landskommuner. Från de senare införskaffas dock prisuppgifter endast i mars, juni, september och december.[1]

För de olika delposterna är indextalen följande (år 1935 = 100).

	Mars 1952	April 1952	Maj 1952	Prisförändring i % mars–april	Prisförändring i % april–maj
Livsmedel	231·6	238·2	239·4	+ 2·8	+ 0·5
Bostad	111·8	111·8	111·8	—	—
Bränsle o. lyse	270·8	270·4	270·0	− 0·1	− 0·1
Beklädnad	256·8	256·2	255·0	− 0·2	− 0·5
Kläder	260·6	259·9	258·5	− 0·3	− 0·5
Skor	243·2	243·2	243·2	—	—
Övriga varor och tjänster	239·0	240·9	241·5	+ 0·8	+ 0·2
Inventarier och husgeråd	223·5	224·4	224·0	+ 0·4	− 0·2
generalindex	220·3	223·1	223·6	+ 1·3	+ 0·2

Höjningen av generalindextalet mellan april och maj beror på en fortsatt ökning av posterna livsmedel samt övriga varor och tjänster, vilken ej fullt uppvägts av sänkningar på andra poster.

En närmare redogörelse för denna indexserie med vissa prisuppgifter för enskilda varuslag föreligger i form av en stencil, som kan erhållas genom Socialstyrelsen, Stockholm 2.

[1] Ang. beräkningssättet se Soc. Medd. 1949: 9, sid. 671. — Beträffande totalindextalen för tidigare år, se Soc. Medd. 1951: 5, sid. 378 och 1952: 2, sid. 116.

Å. L.

Arbetsmarknaden under maj 1952

Under maj månad ökade arbetstillfällena säsongmässigt i betydligt högre grad än tillgången på arbetskraft. Sysselsättningsökningen hänförde sig främst till jordbruket och var i övrigt ganska jämnt fördelad över samtliga näringsområden. Antalet lediga platser i år var omkring en fjärdedel lägre än vid motsvarande tid i fjol, medan utbudet av arbetskraft var i det närmaste oförändrat.

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsstatistik var antalet inom den egentliga industrin *anställda* arbetare 0,9 % lägre än under april. Antalet manliga arbetare minskade med 0,7 % och antalet kvinnliga med 2,0 %. Antalet *i arbete varande* arbetare minskade med 1,1 %. På grund av arbetsbrist var 0,4 % frånvarande, medan frånvaron på grund av andra orsaker var 5,8 %.

Vid *järnbruken* förelåg alltjämt brist på arbetskraft. Omsättningen av arbetskraft var dock med hänsyn till årstiden mindre än tidigare år och den under vårmånaderna vanliga minskningen av arbetsstyrkan fick i år endast ca hälften så stor omfattning som närmast föregående år.

Inom *metallindustrin* som helhet hade platstillgången i jämförelse med maj 1951 minskat med ungefär en tredjedel. Bristen på yrkesarbetare var emellertid alltjämt starkt framträdande och vid gjuterier o. d. rådde fortfarande brist även på okvalificerad arbetskraft. Endast en knapp tredjedel av de under månaden lediga platserna kunde tillsättas. En viss avmattning i sysselsättningen förmärktes främst vid de metallmanufakturer, vars produktion huvudsakligen är inriktad på export. Den arbetskraft, som hittills friställts från sådana företag, har dock i allmänhet kunnat omplaceras inom branschen. Även vid en del större verkstäder, vilka alltjämt efterfrågar arbetskraft, var behovet mindre accentuerat än tidigare. — Sysselsättningen inom *träindustrin* varierade liksom tidigare vid olika företag, och vid ett flertal arbetsplatser förekom permitteringar och korttidsarbete. Vid flertalet företag var emellertid arbetstillgången relativt god även om något nämnvärt nyanställningsbehov icke förelåg. — *Massaindustrin* liksom *pappersindustrin* kännetecknades av det avvaktande läget på exportmarknaden. Arbetsmarknadsläget var fortfarande labilt och vid en del företag förekom permitteringar av arbetskraft, vilken dock i de flesta fall kunde överföras till andra arbetsområden. Nyanställning av personal förekom i stort sett icke. — Läget inom *textil- och beklädnadsbranschen* var i det närmaste oförändrat. Den sysselsättningsminskning, som tidigare konstaterats, kvarstod och antalet lediganmälda platser uppgick blott till en tredjedel av antalet i maj 1951. Enligt en av arbetsmarknadsstyrelsen verkställd undersökning i mitten av månaden arbetade ca 1 000 kvinnor och 250 män med en i allmänhet till 4—5 dagar begränsad arbetsvecka. Den helt friställda arbetskraften kunde i regel beredas andra sysselsättningar.

Inom *byggnadsverksamheten* rådde hög sysselsättning med viss brist på arbetskraft, främst murare samt specialarbetare inom grovarbetarfacket.

Tidigare rådande arbetslöshet inom *jordbruket* upphörde under maj i samband med att betskötsel och trädgårdsarbete tog sin början. I Skåne medförde det vackra vädret och den för årstiden ovanligt höga värmen att sockerbetorna blev gallringsfärdiga ungefär två veckor tidigare än vanligt. I Östergötland och på Gotland beräknades däremot betarbetet kunna påbörjas först i början av juni. Betskötseln har under senare år blivit alltmer beroende av tillskott av arbetskraft från icke betodlande län, men tillgången på dylik arbetskraft var i år mindre än tidigare. Genom beslut angående ledighet från skolarbete för deltagande i lantbruksarbete har under maj i Skånelänen grupper av skolungdomar utnyttjats för betskötseln. Genom smittorisk av mul- och klövsjuka har dansk arbetskraft i vår ej kunnat utnyttjas för betarbete i samma utsträckning som tidigare. Arbetsmarknadsstyrelsen har därför även i år i samråd med arbetsförmedlingarna i Finland överfört ett begränsat antal finska arbetare till betarbetet. Sålunda placerades under maj månad 200 finska arbetare i Skåne.

Skogsbruk. Enligt en av arbetsmarknadsstyrelsen den 13 maj företagen inventering av antalet sysselsatta skogsarbetare hos domänverket och ett femtiotal större skogsbolag sysselsatte dessa företag över 70 % fler personer i skogsvårdsarbete och bortåt 30 % fler i avverkningsarbete än vid motsvarande tidpunkt i fjol.

För *hamn- och stuveriarbetarna* var sysselsättningen i stort sett god. En minskning av arbetsvolymen inträdde emellertid i södra och västra Sverige i vissa hamnar med koncentration på export på England och Sydamerika. I allmänhet räckte dock arbetstillfällena till för en jämn sysselsättning för de ordinarie och extra ordinarie stuveriarbetarna och endast i undantagsfall behövde dylik arbetskraft placeras i annat arbete. Behovet av tillfällig personal var däremot förhållandevis ringa i hamnarna i fråga.

Vid *sjömanshusen* redovisades under månaden sammanlagt 5 462 påmönstringar och 5 300 avmönstringar mot 4 980 resp. 4 561 under april.

Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under maj ca 95 100 platser, varav 59 800 med manliga och 35 300 med kvinnliga sökande. Av totalantalet tillsatta platser beräknades 39,3 % ha högst en veckas varaktighet. I jämförelse med april ökade antalet arbetsansökningar med i genomsnitt 5,7 %, antalet lediga platser med 12,7 % och antalet tillsatta platser med 12,9 %.

Antalet *arbetsansökningar* på 100 lediga platser[1] var 102 mot 109 i april. För enbart manlig arbetskraft var antalet 107 mot 121 i april och för enbart kvinnlig arbetskraft 96 mot 92. Antalet *tillsatta platser* på 100 lediga utgjorde under maj 65 (manliga 70, kvinnliga 57) mot 64 i april. I samverkan

[1] I siffran för antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser ingår givetvis icke endast ansökningar från arbetslösa personer utan även från ombytessökande och från sådana som är bundna av korttidsarbete.

mellan arbetsförmedlingar på olika orter i landet tillsattes 10 402 platser, varav 7 775 med manliga och 2 627 med kvinnliga sökande.

Enligt preliminära siffror för *arbetslösheten inom fackförbunden* var 1,8 % av de rapporterande förbundens medlemmar arbetslösa vid månadsskiftet april/maj. Antalet av arbetslöshetsnämnderna vid utgången av maj rapporterade *hjälpsökande arbetslösa* uppgick till 1 298.

En jämförelse med läget i maj 1951 visar, att antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser i år var högre, nämligen 102 mot 81.

I tabellavdelningen (s. 491) lämnas närmare uppgifter om arbetsförmedling, sysselsättning, arbetslöshet och byggnadstillstånd.

Wgt

Meddelanden från arbetsmarknadsstyrelsen

Byggnadsregleringen. Kungl. Maj:t har genom kungörelse den 15 maj 1952 (SFS nr 244) förordnat, att 1 § i kungörelsen den 29 juli 1943 (nr 640) med tillämpningsföreskrifter till byggnadstillståndslagen skall erhålla ändrad lydelse. Ändringen innebär i huvudsak, att byggnadstillstånd icke längre krävs för installation av anläggning för centraluppvärmning i bostadshus med högst två bostadslägenheter (en- och tvåfamiljshus) och ej heller för anordnande i källarplan av nödigt ekonomiutrymme för bostadslägenhet i dylikt hus.

Vidare har Kungl. Maj:t samma dag fattat beslut beträffande byggnadstillståndsgivningen för sommarstugor (sportstugor). Beslutet innebär, att länsarbetsnämnd må, efter prövning av i vanlig ordning ingiven byggnadstillståndsansökan och med beaktande av den lokala arbetsmarknaden och förhållanden i övrigt, utan avräkning å vederbörlig kvot meddela byggnadstillstånd för

1) nybyggnad av sommarstuga, som har en yta av högst 30 m², räknat efter yttermått;

2) tillbyggnad av sommarstuga, om byggnadens blivande yta icke överstiger 30 m²;

3) flyttning av befintlig byggnad, oavsett om den avses för sommarstugeändamål eller ej, därest flyttningskostnad jämte kostnad för återuppförandet ej överstiger 4 000 kr.

Sysselsättningen inom storskogsbruket. Sedan november 1950 inhämtar arbetsmarknadsstyrelsen kvartalsvis uppgifter om sysselsättningen inom storskogsbruket. I inventeringarna, som i regel företas andra helgfria tisdagen i februari, maj, augusti och november, ingår domänverket samt ett 50-tal större skogsbolag. Uppgifter lämnas om antalet sysselsatta vid avverkningsarbeten, skogsvårdsarbeten samt i skogsförvaltningarnas egen regi bedrivna husbyggnads- och anläggningsarbeten vid nämnda tidpunkter.

Resultatet av inventeringen den 13 maj 1952 framgår av efterföljande sammanställning, som även utvisar sysselsättningen vid motsvarande tidpunkt 1951. Domänverket samt 55 större skogsbolag hade lämnat uppgifter vid båda inventeringstillfällena.

Antal sysselsatta / Arbetsgivare	Avverkningsarbeten			Skogsvårdsarbeten		Husbyggnads- och anläggningsarbeten	
	1952		1951	1952	1951	1952	1951
	Hela antalet	därav huggare	Hela antalet				
Domänverket	4 127	3 507	4 385	3 091	1 831	693	420
55 större skogsbolag	26 349	18 728	20 458	3 793	2 186	1 200	1 035
Summa	**30 476**	**22 235**	**24 843**	**6 884**	**4 017**	**1 893**	**1 455**

Sysselsättningsutvecklingen november 1950—maj 1952 framgår av efterföljande sammanställning, vari ingår domänverket samt de 44 skogsbolag, som lämnat uppgifter vid samtliga inventeringstillfällen.

	Antal sysselsatta			
	februari	maj	augusti	november
Avverkningsarbeten				
1950	—	—	—	30 832
1951	59 203	22 639	18 403	34 751
1952	68 159	28 165	—	—
Skogsvårdsarbeten				
1950	—	—	—	1 017
1951	11	3 929	4 355	959
1952	15	6 713	—	—
Husbyggnads- och anläggningsarbeten				
1950	—	—	—	2 960
1951	787	1 342	3 595	3 736
1952	1 166	1 713	—	—

Svenskt yrkeslexikon är namnet på den nya tryckta upplaga av det s. k. yrkeskartoteket, som f. n. är under utgivning av arbetsmarknadsstyrelsen. Svenskt yrkeslexikon innehåller beskrivningar av alla väsentligare yrken: arbetets art, utbildningsmöjligheter, ekonomiska förhållanden, fysiska och psykiska yrkeskrav, framtidsutsikter osv.

Lexikonet utarbetas i första hand för att användas inom arbetsförmedlingen och yrkesvägledningen. För att tillmötesgå det stora intresse, som visats för detta uppslagsverk från organisationer, företag, socialvårdsmyndigheter, bibliotek m. fl., har Kungl. Maj:t gett arbetsmarknadsstyrelsen tillstånd att försälja lexikonet. Med hänsyn till lexikonets uppläggning på lösblad sker försäljningen i form av årsabonnemang. Abonnemangsavgiften är 30

kr per kalenderår och kan insättas å arbetsmarknadsstyrelsens postgirokonto nr 15 691. Mellan 100 och 200 artiklar, antingen nyutgivna eller reviderade, beräknas utkomma per år.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna under mars 1952. De erkända arbetslöshetskassorna hade vid månadens utgång ca 1 138 700 medlemmar, varav 930 300 män och 208 400 kvinnor.[1]

Arbetslöshetsprocenten utgjorde 3,1 för mars 1952 mot 4,4 närmast föregående månad och 3,6 ett år tidigare. Beräknad för en tolvmånadersperiod med mars 1952 som slutmånad var arbetslöshetsprocenten 3,0 mot 3,1 för perioden april 1950—mars 1951.

Antalet understödsdagar under mars 1952 uppgick till 304 210 eller i genomsnitt per medlem till 0,29 mot 0,32 föregående månad och 0,23 under mars 1951.

Av de erkända arbetslöshetskassorna utbetalades under månaden ett sammanlagt understödsbelopp av 2 523 792 kr, varav 2 136 952 kr som daghjälp och 386 840 kr som familjetillägg. Per understödsdag motsvarar detta ett genomsnittligt dagunderstöd av 8,30 kr, varav 7,03 kr utgjorde daghjälp och 1,27 kr familjetillägg.

Understödsverksamheten inom de erkända arbetslöshetskassorna under första kvartalet 1951 och 1952 framgår av följande tablå.

	1:a kvartalet 1951	1:a kvartalet 1952
Understödsdagar		
Antal	846 359	1 026 798
per medlem i genomsnitt	0·82	0·97
Utbetalat understöd kr		
Summa	7 061 628	8 562 389
per medlem i genomsnitt	6·84	8·07

I nedanstående kassor har understödsverksamheten under kvartalet varit av betydligt större omfattning än under samma kvartal 1951.

	Antal understödsdagar per medlem under 1:a kvart. 1951	under 1:a kvart. 1952
Beklädnadsarbetarnas	0·09	2·02
Kemisk-tekniska arbetarnas	0·19	0·61
Sadelmakarnas	0·99	3·51
Sko- och läderarbetarnas	1·01	2·12
Textilarbetarnas	0·19	1·95

[1] Handelsanställdas kassa har medräknats endast beträffande medlemsantalet den 31/3 1952.

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden

A. Arbetsförmedling [1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under maj 1952

Arbetsförmedlingen i	Hela verksamheten				Kvinnliga avdelningen				Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	
Stockholms stad	25 766	28 826	18 861	14 113	9 860	14 111	7 460	6 039	89
Stockholms län	4 446	5 842	2 512	794	1 960	3 043	1 185	564	76
Uppsala län	3 753	2 836	1 417	316	1 647	1 342	622	232	132
Södermanlands län . . .	4 434	4 450	2 481	467	1 752	1 639	807	194	100
Östergötlands län	7 076	6 326	3 622	1 574	3 032	2 507	1 410	576	113
Jönköpings län	4 669	3 834	2 284	803	2 115	1 952	1 086	470	122
Kronobergs län	2 863	2 529	1 726	544	1 227	1 084	654	247	113
Kalmar län	3 888	3 370	2 090	455	1 436	1 214	640	166	115
Gotlands län	672	855	382	69	324	428	196	36	79
Blekinge län	3 281	2 328	1 998	768	1 411	1 132	958	542	141
Kristianstads län	4 378	4 059	2 633	387	1 871	1 754	967	165	108
Malmö stad	6 794	6 852	5 556	3 442	2 386	2 651	2 013	1 320	99
Malmöhus län i övrigt . .	8 811	9 781	7 462	1 755	3 341	3 264	2 048	638	90
Hallands län	2 778	2 628	1 653	286	1 331	1 424	798	155	106
Göteborgs stad	13 918	12 318	9 079	4 963	5 366	5 095	3 695	2 685	113
Gbg o. Boh. län i övrigt .	2 586	2 473	1 720	607	1 106	1 167	694	217	105
Älvsborgs län	6 165	4 043	2 427	527	2 624	1 893	1 008	278	152
Skaraborgs län	3 025	2 810	1 393	336	1 336	1 257	587	131	108
Värmlands län	4 745	4 310	2 829	566	2 099	1 797	1 193	322	110
Örebro län	3 990	4 113	2 138	628	1 768	1 855	952	368	97
Västmanlands län	3 385	3 683	1 870	283	1 449	1 467	837	190	92
Kopparbergs län	4 440	5 796	2 691	367	1 695	2 019	967	300	77
Gävleborgs län	5 040	5 460	3 745	1 394	1 840	2 038	1 371	745	92
Västernorrlands län . . .	6 769	5 497	3 962	1 000	1 843	1 539	884	362	123
Jämtlands län	2 271	2 567	1 750	170	562	919	454	130	88
Västerbottens län	4 335	3 875	2 761	428	1 658	1 596	952	247	112
Norrbottens län	6 285	5 890	4 080	352	1 762	1 381	893	235	107
Summa maj 1952	**150 563**	**147 351**	**95 122**	**37 394**	**58 801**	**61 568**	**35 331**	**17 554**	**102**
» april 1952	142 494	130 719	84 242	35 546	50 503	54 764	30 726	15 623	109
» maj 1951	152 994	189 760	109677	48 575	53 141	71 138	36 820	17 474	81
» » 1950	156 853	179 412	108689	46 769	51 903	73 717	35 815	18 396	87
» » 1949	153 697	168 280	104748	41 737	47 765	74 697	35 203	18 838	91

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kan de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under maj 1952[1]

Yrkesgrupper	Hela verksamheten					Kvinnliga avdelningen				
	P	A	L	T	Därav 1 v.	P	A	L	T	Därav 1 v.
Jordbruk o. skogsbruk	8 022	8 590	15 551	10 419	970	314	354	1 584	1 403	360
Jordbruk	3 735	4 051	7 768	5 215	68	247	271	813	721	32
Trädgårdsskötsel	389	465	1 704	1 289	231	59	75	301	231	25
Fiske	88	116	27	20	—	—	—	1	1	—
Skogsbruk	3 810	3 958	6 057	3 895	671	8	8	469	450	303
Industri o. hantverk	38 213	41 500	37 273	21 307	631	8 148	8 752	4 250	1 813	68
Malmbr. o. metallind.	6 791	7 575	11 469	3 537	43	598	677	564	220	3
Jord- o. stenind.	904	980	1 692	976	35	84	117	110	71	10
Träindustri	2 292	2 406	1 880	894	12	96	97	37	24	—
Pappers- o. graf. ind.	891	987	1 111	494	14	289	324	181	76	1
Livsmedelsindustri	2 271	2 564	2 361	1 248	125	1 031	1 137	864	403	23
Textil- o. bekl.-ind.	6 930	7 283	2 553	1 067	33	5 345	5 647	2 089	859	29
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	2 038	2 143	565	240	8	570	595	232	86	2
Kemisk-teknisk ind.	295	330	482	266	—	127	147	170	73	—
Byggnadsverksamhet	15 774	17 205	15 116	12 557	361	8	11	3	1	—
Kraft- o. vattenverk	27	27	44	33	—	—	—	—	—	—
Samfärdsel	10 453	15 422	16 225	14 695	8 919	381	431	270	167	23
Landtransp. Luftfart	4 839	8 867	11 542	10 349	8 745	235	249	141	61	8
Sjöfart	5 614	6 555	4 683	4 346	174	146	182	129	106	15
Handel	10 653	16 503	24 098	14 764	7 965	6 728	10 682	17 526	10 030	5 083
Affärsverksamhet	3 859	3 995	4 842	1 777	123	2 269	2 332	3 615	1 369	83
Lagerarbete	1 437	1 952	1 803	1 231	298	246	290	237	165	33
Bank- o. försäkringsv.	92	100	213	134	38	16	17	54	48	27
Hotell, rest., storhush.	5 265	10 456	17 240	11 622	7 506	4 197	8 043	13 620	8 448	4 940
Förvaltn. o. fria yrken	15 007	17 378	12 055	7 718	3 522	6 008	6 478	5 769	2 878	564
Allmän tjänst	450	505	208	109	14	16	16	4	4	—
Socialvård	125	125	205	133	3	94	94	153	105	3
Tekniska arbetsområ.	3 465	3 486	1 294	611	—	251	252	111	58	—
Kontorsarbete	5 975	6 129	5 727	2 427	69	3 852	3 982	4 500	1 790	64
Undervisning m. m.	1 907	1 966	869	713	84	1 189	1 225	508	428	56
Konstnärlig verks.	3 085	5 167	3 752	3 725	3 352	606	909	493	493	441
Hälso- o. sjukvård	2 160	2 550	3 826	2 258	165	2 000	2 372	3 472	2 114	164
Husligt arbete	9 631	17 155	26 300	15 483	10 811	9 624	17 148	26 266	15 450	10 786
Genomgående yrken, div. arb.	6 279	10 172	10 158	7 466	3 986	748	1 054	2 021	1 285	367
Genomgående yrken	2 985	4 508	6 314	3 744	1 159	737	1 043	1 996	1 261	356
Diversearbete	3 294	5 664	3 844	3 722	2 827	11	11	25	24	11
Annat arbete	20 996	21 293	1 865	1 012	425	11 359	11 530	410	191	139
Extra skördehjälp m. m.	1 100	1 169	928	519	391	447	477	376	160	125
Elevpraktikarbete	1 062	1 065	937	493	34	82	82	34	31	14
Utan avslut. utbildn.	18 834	19 059	—	—	—	10 830	10 971	—	—	—
Summa	**121 414**	**150563**	**147351**	**95 122**	**37 394**	**45 310**	**58 801**	**61 568**	**35 331**	**17 554**
Därav under 18 år	20 417	20 565	13 954	8 035	1 365	11 229	11 351	6 484	3 990	690

[1] Förkortningar använda i tab. 2 och 3: P = arbetssökande personer, A = ansökningar om arbete, L = lediga platser, T = tillsatta platser, 1 v. = tillsatta platser med högst en veckas varaktighet.

Tab. 3. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de särskilda arbetsförmedlingarna under maj 1952[1]

Arbetsförmedlingen i	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
	Jordbruk, trädg.-sköts. o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappersindustri			Byggnadsverksamhet		
Stockholm . .	19	6	6	1	—	—	1 249	1 288	366	231	341	78	1 711	724	567
Stockholms l.	271	476	238	71	108	69	397	759	226	69	95	37	691	565	402
Uppsala l. . .	121	144	59	21	105	20	150	294	107	38	151	34	285	236	189
Södermanl. l.	195	318	121	51	214	139	488	799	316	110	86	31	501	514	430
Östergötl. l. .	244	625	193	30	322	276	443	677	148	165	92	42	522	545	401
Jönköpings l.	111	188	77	26	203	189	234	193	62	307	149	72	460	509	383
Kronobergs l.	213	104	51	52	293	258	130	126	56	201	99	59	327	312	276
Kalmar l. . .	157	343	186	42	83	56	225	191	85	283	136	70	400	442	335
Gotlands l. .	37	51	18	2	3	1	24	27	11	3	7	3	61	43	24
Blekinge l. .	134	255	231	32	19	6	202	132	87	80	23	17	472	309	293
Kristianst. l. .	293	1 067	801	13	12	11	148	162	70	159	82	46	574	380	325
Malmö . . .	223	373	339	4	—	—	262	480	160	96	47	37	396	288	274
Malmöh. l. i ö.	889	3 446	3 042	15	3	2	264	407	162	110	84	46	689	622	512
Hallands l. .	198	344	256	11	16	12	124	118	68	39	24	12	304	256	234
Göteborg . .	127	116	101	25	3	3	469	1 386	196	144	57	19	1 328	583	549
Gbg Boh. l. i ö.	79	87	65	9	3	1	126	118	64	74	54	40	343	306	236
Älvsborgs l. .	155	167	81	42	50	36	298	363	139	135	82	33	839	715	623
Skaraborgs l.	191	234	80	14	29	15	162	205	31	88	52	15	363	323	247
Värmlands l. .	137	157	74	218	318	217	247	365	143	126	131	77	607	673	556
Örebro l. . .	54	150	41	38	64	25	231	588	199	63	74	32	367	481	381
Västmanl. l. .	123	205	98	57	92	33	483	744	194	52	70	13	460	327	255
Kopparbergs l.	126	185	120	343	1 011	363	453	901	211	101	169	89	758	747	586
Gävleborgs l.	114	142	73	260	328	165	223	318	115	98	256	115	737	767	647
Västernorrl. l.	111	74	47	513	589	441	241	295	115	315	260	140	1 054	1 141	1 023
Jämtlands l. .	82	60	29	353	413	242	43	30	11	24	38	16	748	798	757
Västerb. l. .	107	66	25	439	347	303	116	208	113	131	177	113	744	786	673
Norrbottens l.	121	106	72	1 276	1 429	1 012	143	295	82	151	155	102	1 464	1 724	1 379
Summa	**4 632**	**9 494**	**6 524**	**3 958**	**6 057**	**3 895**	**7 575**	**11469**	**3 537**	**3 393**	**2 991**	**1 388**	**17205**	**15116**	**12557**

Arbetsförmedlingen i	Övriga industrigrupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete		
Stockholm . .	630	738	268	10212	13594	10934	4 543	3 619	1 771	3 341	6 147	3 226	3 829	2 369	1 645
Stockholms l.	218	301	102	420	815	272	161	188	80	979	1 787	886	1 169	748	200
Uppsala l. . .	253	209	110	283	491	210	595	217	161	375	720	334	1 632	269	193
Södermanl. l.	355	244	110	651	959	599	557	213	104	526	762	388	1 000	341	243
Östergötl. l. .	1 094	369	189	1 237	1 517	1 065	1 229	526	348	822	1 303	761	1 290	350	199
Jönköpings l.	652	297	131	407	695	353	261	252	151	647	978	547	1 564	370	319
Kronobergs l.	318	330	214	224	320	165	180	183	157	446	588	340	772	174	150
Kalmar l. . .	348	268	135	622	739	475	391	311	211	396	612	354	1 024	240	183
Gotlands l. .	61	163	63	95	323	142	42	34	22	83	152	68	264	52	30
Blekinge l. .	326	117	100	632	616	553	202	155	128	547	570	465	654	132	118
Kristianst. l. .	603	841	207	609	841	479	289	192	137	609	730	377	1 081	252	180
Malmö . . .	561	267	196	2 198	2 361	2 164	1 180	991	878	766	1 393	1 024	1 108	652	484
Malmöh. l. i ö.	955	491	328	1 764	1 930	1 375	561	392	287	911	1 238	667	2 653	1 168	1 041
Hallands l. .	573	251	116	356	818	520	167	93	57	324	572	283	682	136	95
Göteborg . .	1 324	479	237	4 830	4 667	4 011	1 840	1 251	926	1 877	2 731	2 248	1 954	1 045	789
Gbg Boh. l. i ö.	668	234	118	409	889	641	202	158	129	310	464	305	366	160	121
Älvsborgs l. .	1 834	507	234	519	616	310	599	282	185	546	906	509	1 198	355	277
Skaraborgs l.	473	398	117	325	451	276	347	203	134	409	640	280	653	275	198
Värmlands l.	440	171	105	515	664	417	608	333	222	850	1 064	729	997	434	289
Örebro l. . .	444	405	165	452	650	286	933	539	319	511	865	487	897	297	203
Västmanl. l. .	165	221	101	413	763	421	400	300	192	448	605	337	784	356	226
Kopparbergs l.	196	218	78	382	931	372	347	215	110	633	985	493	1 101	434	269
Gävleborgs l. .	296	200	114	1 309	1 372	1 066	504	702	593	665	888	574	834	487	283
Västernorrl. l.	233	177	106	1 468	1 432	1 130	452	258	142	811	959	581	1 571	312	237
Jämtlands l. .	53	86	42	284	446	247	120	107	67	289	486	262	275	103	77
Västerb. l. .	119	102	63	743	716	567	330	151	90	753	1 097	626	853	225	188
Norrbottens l.	135	113	76	566	707	409	338	190	117	831	884	590	1 260	287	241
Summa	**13327**	**7 697**	**3 825**	**31925**	**40323**	**29459**	**17378**	**12055**	**7 718**	**19705**	**30126**	**17741**	**31465**	**12023**	**8 478**

[1] Förkortningar: se not till tab. 2.

B. Sysselsättning

Tab. 4. Sysselsatta arbetare i slutet av maj 1952 i jämförelse med slutet av april 1952 (inom företag med uppgifter vid båda rapporttillfällena)

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i maj 1952 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (april 1952 = 100)[1]				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Malmbrytning o. metallind.	**2 041**	**210 354**	**16 572**	**226 926**	**99·2**	**97·4**	**99·1**	**99·0**	**0·1**	**6·1**
Gruvor o. anrikningsverk	56	11 952	170	12 122	99·8	.	99·8	99·8	—	6·1
Järn-, stål- o. kopparverk	49	31 311	985	32 296	99·4	98·7	99·4	99·4	.	6·8
Järn- o. stålmanufaktur	358	20 528	2 495	23 023	98·8	97·4	98·7	98·6	0·3	5·4
Mekaniska verkstäder	796	88 651	4 185	92 836	99·4	99·2	99·4	99·6	0·1	5·8
Reparationsverkstäder	284	7 301	28	7 329	99·4	.	99·4	98·7	0·1	4·8
Skeppsvarv	69	16 903	1	16 904	100·6	.	100·6	100·0	.	8·2
Elektroteknisk industri	162	23 001	6 554	29 555	97·7	96·2	97·3	96·9	0·1	6·5
Annan metallindustri	267	10 707	2 154	12 861	97·8	96·7	97·6	97·8	0·1	5·9
Jord- o. stenindustri	**548**	**25 849**	**2 647**	**28 496**	**102·0**	**103·4**	**102·1**	**102·1**	**0·6**	**4·8**
Kolgruvor	14	838	1	839	104·0	.	104·0	102·4	0·1	9·2
Torvindustri	47	971	54	1 025	135·2	.	140 4	144·3	0·5	5·9
Stenindustri	116	3 768	15	3 783	99·9	.	100·1	100·6	.	3·5
Kalk- o. kritbruk	36	1 611	18	1 629	99·9	.	100·1	98·1	0·1	6·8
Cementfabriker	8	1 922	35	1 957	101·1	.	101·3	99·4	—	6·2
Cementvarufabriker	72	2 151	49	2 200	100·4	.	100·3	101·0	—	3·3
Tegelbruk	144	5 733	93	5 826	107·2	.	107·3	108·0	0·2	4·6
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	21	3 959	1 818	5 777	98·1	100·8	99·0	99·1	0·1	4·4
Glasindustri	63	4 230	549	4 779	97·1	99·8	97·4	97·4	3·0	4·9
Annan jord- o. stenindustri	27	666	15	681	102·3	.	102·7	101·3	0·9	6·1
Träindustri	**1 028**	**37 043**	**1 178**	**38 221**	**99·7**	**101·7**	**99·7**	**99·5**	**0·6**	**3·9**
Sågverk o. hyvlerier	379	17 093	292	17 385	100·5	113·2	100·7	100·2	0·4	4·1
Låd- o. wallboardfabriker	38	3 419	143	3 562	98·8	.	98·9	99·1	0·4	4·0
Byggnadssnickerifabriker	171	6 008	80	6 088	99·2	.	99·1	99·0	1·0	4·0
Möbelfabriker	277	6 519	220	6 739	99·5	100·0	99·5	99·3	0·9	3·4
Svarveri- o. skidfabriker	85	2 447	165	2 612	98·0	.	97·8	98·1	0·3	4·0
Annan trävaruindustri	78	1 557	278	1 835	97·8	98·6	97·9	97·5	0·2	3·4
Pappers- o. grafisk ind.	**648**	**51 167**	**7 950**	**59 117**	**99·4**	**99·1**	**99·3**	**98·9**	**0·4**	**5·7**
Pappersmassefabriker	64	18 999	434	19 433	100·1	111·3	100·3	100·6	.	5·2
Pappersbruk o. pappfabr.	60	14 920	2 231	17 151	97·8	100·6	98·1	97·4	1·4	6·3
Papp- o. pappersvaruind.	93	2 209	1 504	3 713	98·5	96·0	97·5	97·1	—	4·2
Grafisk industri	431	15 039	3 781	18 820	100·2	98·2	99·8	98·9	0·1	5·8
Livsmedelsindustri	**888**	**26 040**	**10 849**	**36 889**	**101·3**	**103·2**	**101·8**	**101·3**	**0·7**	**6·9**
Kvarnar	39	1 295	189	1 484	103·1	.	103·1	104·4	0·1	5·5
Bageriindustri	217	4 521	2 296	6 817	101·3	104·1	102·2	102·4	.	6·0
Sockerindustri	23	2 515	363	2 878	100·2	99 5	100·1	98·1	—	6·8
Choklad- o. konfektind.	68	1 535	2 550	4 085	100·1	98·6	99·1	99·2	2·9	6·6
Mejeriindustri	77	2 879	388	3 267	103·9	106·0	104·1	102·6	—	8·4
Slakterier o. charkuterier	150	5 512	1 173	6 685	99·9	100·5	100·0	99·3	0·1	7·0
Fiskber.-anst. o. konservf.	60	876	1 340	2 216	100·2	107·0	104·2	103·6	3 9	7·4
Margarinindustri	8	343	104	447	101·8	.	101·8	103·2	—	4·9
Bryggerier o. läskedrycksf.	178	5 321	1 126	6 447	102·3	109·2	103·5	102·7	0·3	7·0
Tobaksfabriker	8	449	927	1 376	100·9	103·3	102·5	100·8	.	11·4
Annan livsmedelsindustri	60	794	393	1 187	98·5	109·2	101·8	101·1	1·3	5·2

[1] Indextal har ej beräknats för grupper om mindre än 200 arbetare.

TAB. 4 (forts.). SYSSELSATTA ARBETARE I SLUTET AV MAJ 1952

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i maj 1952 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (april 1952 = 100)				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Textil- o. beklädnadsind. .	**955**	**26 217**	**43 688**	**69 905**	**97·2**	**96·7**	**96·9**	**96·8**	**1·4**	**5·2**
Ylleindustri	83	4 971	4 656	9 627	99·2	95·8	97·5	98·0	2·6	5·1
Bomullsindustri	67	7 543	6 464	14 007	97·2	96·4	96·9	97·1	0·3	5·9
Linne- o. juteindustri . .	11	1 126	1 235	2 361	97·7	97·7	97·7	98·2	—	8·6
Trikåfabriker	154	2 379	6 648	9 027	96·0	97·6	97·1	96·4	2·0	5·8
Sömnadsindustri	442	5 098	19 945	25 043	97·0	96·6	96·7	96·4	1·9	4·5
Hatt- o. mössfabriker . .	41	359	1 211	1 570	100·8	97·0	97·8	96·7	0·1	5·5
Annan hithörande industri	157	4 741	3 529	8 270	95·5	96·9	96·1	96·0	0·5	4·6
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**342**	**11 617**	**6 414**	**18 031**	**97·5**	**98·0**	**97·6**	**97·9**	**0·6**	**4·8**
Garverier	30	1 799	170	1 969	95·8	.	95·9	99·0	2·0	8·1
Päls- o. skinnvarufabr. .	81	988	987	1 975	96·7	98·6	97·6	97·5	0·8	3·2
Skoindustri	132	3 485	2 389	5 874	97·7	98·4	97·9	98·0	0·1	3·9
Andra lädervarufabriker .	43	857	545	1 402	96·5	97·3	96·8	96·6	1·7	3·8
Gummivarufabriker . . .	14	3 767	2 095	5 862	98·6	97·7	98·3	98·1	.	5·6
Annan hithörande industri	42	721	228	949	97·2	96·2	96·9	97·7	1·5	3·2
Kemisk-teknisk industri .	**274**	**13 793**	**3 959**	**17 752**	**97·6**	**94·9**	**97·0**	**96·8**	**0·2**	**7·1**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	96	3 573	1 115	4 688	96·9	101·3	97·9	98·1	.	6·0
Sprängämnesfabriker . .	8	1 374	691	2 065	98·3	101·2	99·2	100·0	—	7·5
Tändsticksfabriker . . .	7	1 193	786	1 979	93·0	82·2	88·4	87·0	0·7	10·3
Annan kemisk-tekn. ind. .	163	7 653	1 367	9 020	98·6	95·6	98·2	97·7	0·3	6·9
Samtl. industrigrupper	**6 724**	**402 080**	**93 257**	**495 337**	**99·3**	**98·0**	**99·1**	**98·9**	**0·4**	**5·8**
Statl. verk o. byggnadsarb.	**237**	**49 483**	**1 776**	**51 259**	**103·9**	**100·9**	**103·8**	**104·1**	**0·3**	**6·2**
Mek. o. elektr. verkstäder	87	12 647	526	13 173	99·9	99·8	99·9	100·0	—	7·3
Skeppsvarv	3	3 202	29	3 231	100·3	.	100·2	98·6	—	10·7
Beklädn.verkst., förråd o. d.	57	879	633	1 512	100·2	99·2	99·8	99·8	—	4·2
Sprängämnesfabriker . .	2	348	300	648	98·3	103·4	100·6	101·6	—	3·5
Byggnads- o. anläggn.-arb.	88	32 407	288	32 695	106·1	104·0	106·1	106·7	0·5	5·5

Tab. 5. Förändringen i antalet anställda industriarbetare maj 1951—maj 1952. Indextal (uträknade enligt kedjemetod)

Industrigrupper	1951							1952				
	maj	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj
Malmbrytning o. metallind. .	100·0	99·4	99·3	99·8	101·5	102·5	102·6	103·4	104·0	103·8	103·2	102·3
Jord- och stenindustri . . .	100·0	101·6	100·7	99·1	97·9	98·3	96·2	95·8	95·0	95·3	97·6	99·6
Träindustri	100·0	100·1	99·1	97·4	96·3	94·7	91·9	91·2	91·6	92·2	92·7	92·4
Pappers- o. grafisk industri .	100·0	101·1	100·6	100·9	101·6	102·4	101·9	101·8	101·5	101·1	101·1	100·4
Livsmedelsindustri	100·0	102·4	101·7	101·9	106·1	105·4	99·3	96·8	96·7	96·5	96·5	98·2
Textil- o. beklädnadsind. . .	100·0	97·9	97·7	98·0	98·0	96·6	93·7	93·0	91·0	90·4	88·4	85·7
Läder-, hår- o. gummivaruind.	100·0	97·8	96·7	96·0	96·1	95·9	94·0	92·0	90·4	88·5	86·1	84·0
Kemisk-teknisk industri . .	100·0	98·8	98·1	97·6	97·9	98·4	97·3	97·8	98·7	99·3	98·9	95·9
Samtliga industrigrupper	**100·0**	**99·7**	**99·3**	**99·3**	**100·3**	**100·4**	**99·0**	**98·9**	**98·7**	**98·5**	**97·9**	**97·0**

C. Arbetslöshet

Tab. 6. Arbetslösheten inom fackförbunden den 30 april 1952

Fackförbund	30/4 1952 (preliminära uppgifter)					31/3 1952			30/4 1951
	Redovisade avd.	Redovisade medlemmar		Arbetslösa		Medlemmar	Arbetslösa		Arbetslösa %
		Samtliga	Därav kvinnor	Antal	%		Antal	%	
Industri (utom byggnads- och anläggningsverksamh.)									
Gruvindustriarbetareförb.	56	11 034	209	**39**	0·4	11 172	60	0·5	1·1
Metallindustriarb.-förb.[1]	334	235 847	17 376	**1 576**	0·7	154 477	971	0·6	0·6
Järnbruksarbetare . .	54	41 312	1 772	**189**	0·5	26 348	94	0·4	0·6
Verkstadsarbetare . . .	280	184 535	15 604	**1 387**	0·8	128 129	877	0·7	0·6
Gjutareförbundet . . .	130	12 450	86	**79**	0·6	12 752	81	0·6	0·8
Stenindustriarbetareförb.	134	4 834	—	**81**	1·7	5 046	195	3·9	2·0
Fabriksarbetareförbundet	521	61 793	13 624	**1 355**	2·2	63 291	1 671	2·6	1·3
Byggnadsämnesind.-arb.	265	18 992	1 945	**298**	1·6	19 220	451	2·3	1·6
Glasbruksarbetare . .	45	5 046	534	**55**	1·1	5 073	47	0·9	0·9
Sockerfabriksarbetare .	18	3 661	553	**230**	6·3	3 975	264	6·6	2·4
Övriga	193	34 094	10 592	**772**	2·3	35 023	909	2·6	1·1
Träindustriarbetareförb. .	543	56 347	1 437	**800**	1·4	58 673	1 081	1·8	1·1
Pappersindustriarb.-förb.	126	39 943	2 677	**459**	1·1	42 169	299	0·7	0·5
Bokbindareförbundet . .	69	11 583	6 407	**105**	0·9	11 807	108	0·9	0·2
Litografförbundet . . .	24	4 165	180	**8**	0·2	4 165	4	0·1	0·3
Typografförbundet . . .	106	14 307	439	**19**	0·1	14 263	23	0·2	0·1
Livsmedelsarbetareförb. .	139	38 779	10 581	**827**	2·1	38 784	870	2·2	2·6
Bryggeriindustriarb.-förb.	113	7 655	1 529	**49**	0·6	7 653	89	1·2	0·7
Tobaksindustriarb.-förb.	11	1 539	1 019	**28**	1·8	1 780	32	1·8	1·3
Textilarbetareförbundet .	125	46 435	24 412	**949**	2·0	46 923	875	1·9	0·4
Beklädnadsarbetareförb..	142	37 471	30 387	**799**	2·1	38 204	626	1·6	0·4
Sko- o. läderindustriarb.-f.	76	11 060	4 275	**331**	3·0	11 189	452	4·0	0·7
Sadelm.- o. tapetseraref. .	77	5 458	1 314	**189**	3·5	5 582	152	2·7	2·1
De förenade förbunden .	65	15 049	4 493	**226**	1·5	15 139	225	1·5	1·0
Byggnads- o. anläggningsverksamhet									
Byggnadsarbetareförb. .	575	107 637	1 207	**4 794**	4·5	110 612	6 702	6·1	4·4
Grovarbetare	—	52 387	1 207	**1 967**	3·8	54 044	2 871	5·3	3·2
Träarbetare	—	39 659	—	**2 309**	5·8	40 844	3 333	8·2	6·6
Rörarbetare	—	15 591	—	**518**	3·3	15 724	498	3·2	2·6
Murareförbundet	197	13 934	—	**641**	4·6	14 125	1 442	10·2	4·3
Målareförbundet	219	10 572	—	**1 049**	9·9	18 045	2 734	15·2	10·5
Elektrikerförbundet . .	148	17 895	2	**172**	1·0	18 529	189	1·0	1·1
Bleck- o. plåtslagareförb.	63	3 344	—	**56**	1·7	3 390	98	2·9	0·8
Vägarbetareförbundet[1] .	254	14 555	—	**525**	3·6	—	—	—	5·6
Övriga									
Lantarbetareförbundet[1] .	789	41 888	2 808	**1 708**	4·1	41 793	2 539	6·1	4·5
Transportarbetareförb. .	252	42 974	4 154	**1 082**	2·5	43 003	1 599	3·7	2·3
Kommunalarbetareförb. .	514	88 593	35 877	**466**	0·5	91 391	906	1·0	0·7
Summa	5 802	947 141	164 493	**18 412**	[2]1·8	883 957	24 023	[2]2·6	[2]1·6

[1] Vägarbetareförbundet, lantarbetareförbundet samt vissa avdelningar inom metallindustriarbetareförbundet lämnar uppgifter endast varannan månad.

[2] Vid beräkningen av procenttalen har vägarbetare- och lantarbetareförbunden icke medtagits. Medtages även dessa, blir arbetslöshetsprocenten per den 30/4 1952, 31/3 1952 och 30/4 1951 resp. 1·9, 2·7 och 1·7.

Tab. 7. Av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa

Månad m. m.	Städer med över 100 000 inv.	Västernorrlands län	Västerbottens län	Norrbottens län	Riket i övrigt	Hela riket	Därav utlänningar
a) Hela antalet hjälpsökande arbetslösa 31/5 1951—31/5 1952							
1951							
Maj	637	139	36	184	512	**1 508**	379
Juni	574	76	22	119	484	**1 275**	370
Juli	561	70	10	77	461	**1 179**	365
Augusti	570	46	13	57	442	**1 128**	353
September	598	44	12	57	444	**1 155**	353
Oktober	595	41	14	90	455	**1 195**	351
November	622	48	30	153	473	**1 326**	357
December	639	67	70	251	483	**1 510**	349
1952							
Januari	684	53	73	307	552	**1 669**	346
Februari	695	54	76	286	552	**1 663**	340
Mars	742	52	60	302	528	**1 684**	342
April	638	51	52	300	446	**1 487**	338
Maj	596	46	34	184	438	**1 298**	332
b) De hjälpsökandes fördelning efter ålder, yrke och hjälpform 31/5 1952							
Ålder							
16—25 år	—	—	—	—	—	—	—
26—50 »	110	6	2	67	79	**264**	66
över 50 »	486	40	32	117	359	**1 034**	266
Yrke							
Jordbruk och skogsbruk	5	3	3	36	13	**60**	8
Industri och hantverk	38	17	24	91	134	**304**	3
stenindustri	—	—	—	—	73	**73**	—
sågverksindustri	—	—	2	11	1	**14**	—
byggnadsverksamhet	12	9	17	75	38	**151**	—
Landtransport	4	7	—	9	3	**23**	—
Luftfart	—	—	—	—	—	—	—
Sjöfart	4	—	1	—	1	**6**	3
Handel	123	5	2	—	39	**169**	42
Förvaltning, arbetsledn. o. fria yrken	379	5	1	1	194	**580**	240
Hälsovård och sjukvård	23	—	—	—	7	**30**	21
Arbete ej hänfört till annan grupp	20	9	3	47	47	**126**	15
Hjälpform							
Hela antalet hjälpta	580	46	33	184	424	**1 267**	331
Statligt beredskapsarbete	—	7	25	164	115	**311**	—
i arbetsmarknadsstyrelsens regi	—	—	25	104	53	**182**	—
i annan myndighets regi	—	7	—	60	62	**129**	—
Statskommunalt beredskapsarbete	10	25	4	18	5	**62**	—
Arkivarbete och musikerhjälp	508	12	4	2	253	**779**	328
Kommunalt arbete utan statsbidrag	—	2	—	—	44	**46**	—
Dagunderstöd	59	—	—	—	7	**66**	3
Kommunalt understöd	—	—	—	—	—	—	—
Utbildningshjälp	3	—	—	—	—	**3**	—

D. Byggnadstillstånd

Tab. 8. Under januari—maj 1952 avgjorda ansökningar, fördelade efter byggnadsarbetets art. Antal ansökningar och byggnadskostnader i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Beviljade ansökningar						Avslagna ansökningar			
	Antal			Byggnadskostnad			Antal		Byggnadskostnad	
	Maj 1952	Jan.–maj 1952	Jan.–maj 1951	Maj 1952	Jan.–maj 1952	Jan.–maj 1951	Maj 1952	Jan.–maj 1952	Maj 1952	Jan.–maj 1952
Bostadshus (inkl. personalbostäder)	3 574	14 936	16 552	159·5	692·2	523·1	291	2 263	5·1	35·8
Enfamiljshus	1 748	7 788	9 909	45·7	176·7	209·6	121	672	3·1	17·9
Tvåfamiljshus	259	1 387	1 768	9·1	42·5	43·4	11	86	0·3	2·5
Flerfamiljshus	244	1 131	962	84·6	368·0	194·4	16	78	0·7	5·7
Bostadshus komb. med affärs- o. kontorslokaler	60	301	332	12·4	76·8	48·0	7	43	0·3	3·9
Pensionärshem	14	33	22	3·2	8·9	4·6	—	—	—	—
Sommarstugor	1 044	3 619	2 971	3·3	12·7	9·2	131	1 340	0·7	5·8
Övriga bostadshus	205	677	588	1·2	6·6	13·9	5	44	0·0	0·0
Byggnader för jordbruk, skogsbruk o. fiske	58	247	264	0·4	3·9	3·3	—	15	—	0·3
Industribyggnader	309	1 454	1 294	41·4	150·0	102·9	47	344	14·4	88 6
Malmbrytning o. metallind.	105	477	397	15·2	71·4	51·8	21	129	8·1	36·2
Jord- o. stenindustri	24	150	123	4·1	12·9	7·3	6	31	1·1	8·6
Träindustri	49	217	192	2·9	8·3	4·5	4	60	0·7	12·0
Pappers- o. grafisk industri	26	138	108	2·9	17·0	15·3	—	29	—	7·2
Livsmedelsindustri	54	199	207	9·9	20·4	13·4	2	11	0·1	2·1
Textil- o. beklädnadsindustri	12	65	97	1·7	3·3	4·2	5	42	0·7	13·6
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	8	33	39	0·5	3·7	2·2	2	10	2·2	3·1
Kemisk-teknisk industri	13	72	60	3·9	12·1	3·1	4	22	0·5	3·3
Byggnader för småindustri o. hantverk	13	64	47	0·1	0·4	1·1	3	9	1·0	2·5
Byggnader för byggnadsind.	5	39	24	0·2	0·5	0·0	—	1	—	0·0
Kraft- o. belysningsverk[1]	12	72	62	102·3	138·3	33·1	—	1	—	0·0
Byggnader för samfärdsel [1]	250	1 043	899	5 6	26·8	36·9	19	149	2·0	26·9
Byggnader för handel	230	1 096	879	10·4	50·3	27·4	29	147	15·3	38·6
Byggnader för förvaltning, sociala ändamål m. m.	98	329	272	24·8	43·5	24·7	6	37	6·1	12·3
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	309	1 136	990	37·9	115·8	80·8	12	124	4·0	11·3
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.[2]	131	746	717	17·7	81·7	63·2	7	65	2·2	11·1
Militära arbeten	47	148	120	21·0	39·0	31·7	—	2	—	0·1
Summa	**5 018**	**21 207**	**22 049**	**421·0**	**1 341·5**	**927·1**	**411**	**3 147**	**49·1**	**225·0**
därav av länsarbetsnämnd	4 551	19 214	20 209	162·6	713·7	528·7	337	2 578	5·5	39·5

[1] Fr. o. m. den 12/10 1951 ingår icke generalpoststyrelsens, telegrafstyrelsens, järnvägsstyrelsens, vattenfallsstyrelsens och luftfartsstyrelsens arbeten.

[2] Fr. o. m. den 1/1 1951 omfattar statistiken icke statliga väg- och brobyggnadsarbeten, för vilka arbeten Kungl. Maj:t utfärdat särskilt byggnadstillstånd.

Tab. 9. Antal bostadslägenheter i under januari—maj 1952 beviljade nybyggnadsföretag samt golvyta för bostadsändamål

Kommungrupp	Hela antalet bostadslägenheter	därav lägenheter om							Golvyta i 1 000-tal m²
		1 rum m. el. ut. kokskåp	1 rum o. kokvrå	1 rum o. kök	2 rum o. kök	3 rum o. kök	4 rum o. kök	5 el. fl. rum o. kök	
Städer	**12 614**	**1 000**	**1 420**	**849**	**5 532**	**2 764**	**743**	**306**	**753·2**
Över 100 000 inv.	4 977	327	622	262	2 427	1 033	190	116	276·5
30 000—100 000 inv.	2 958	343	354	258	1 098	699	168	38	172·8
5 000—30 000 inv.	4 320	305	395	285	1 866	974	361	134	282·1
Under 5 000 inv.	359	25	49	44	141	58	24	18	21·8
Köpingar	**1 364**	**197**	**75**	**132**	**493**	**309**	**101**	**57**	**83·2**
Över 10 000 inv.	141	10	6	—	26	75	16	8	9·8
5 000—10 000 inv.	440	128	18	52	156	50	24	12	23·0
Under 5 000 inv.	783	59	51	80	311	184	61	37	50·4
Landskommuner	**4 904**	**196**	**236**	**326**	**1 318**	**1 392**	**943**	**493**	**366·9**
Hela riket Jan.—Maj 1952	**18 882**	**1 393**	**1 731**	**1 307**	**7 343**	**4 465**	**1 787**	**856**	**1 203·3**
» » » 1951	15 218	826	778	721	4 109	4 550	2 615	1 619	1 181·7
» » Maj 1952	4 327	382	342	317	1 590	1 035	458	203	276·2

Tab. 10. Under januari—maj 1952 till länsarbetsnämnderna inkomna ansökningar om byggnadstillstånd. Antal och kostnad i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Antal		Kostnad		Antal lägenheter
	Jan.-maj 1952	Jan.-maj 1951	Jan.-maj 1952	Jan.-maj 1951	Jan.-maj 1952
Bostadshus	16 464	19 908	856·2	766·3	20 502
Nybyggnad av bostadshus	4 746	5 872	750·4	650·5	20 462
Om- o. tillbyggnad, rep. o. underhåll av bostadshus	7 262	10 081	92·0	104·2	40
Sommarstugor, sportstugor o. semesterhem	4 456	3 955	13·8	11·6	—
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	309	324	3·0	3·2	—
Industri	1 463	1 797	142·7	217·8	5
Kraft- o. belysningsverk	59	74	157·9	21·3	—
Samfärdsel (utom vägbyggnad)	1 145	1 255	65·8	56·9	14
Handel	1 082	1 189	51·9	72·4	41
Förvaltning, sociala ändamål m. m.	314	336	123·9	37·5	42
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	1 139	1 390	116·4	135·6	104
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	791	927	126·2	92·5	—
Militära arbeten	58	49	5·7	10·9	—
Summa	**22 824**	**27 249**	**1 649·7**	**1 414·4**	**20 708**

Sociala Meddelanden

Official Journal published monthly by the Social Welfare Board in Sweden

1952, no 7

CONTENTS

Page

Some critical remarks on the wage statistics of the Social Welfare Board. By *Tore Dalenius* 439
Evacuation and accommodation. By *Herman Löfgren* 448
Short notices:
The final report on the general housing census of 1945 453
The Sixth International Conference on Social Work 455
An English Course on Social Development in Sweden 455
Different kinds of housing for old people 455

Periodical Surveys

Housing in Sweden in 1951 457
Maternity Aid in 1951 469
The trend of agricultural wages in 1951 and during the period 1946—1951 . 478
The State General Inheritance Fund in the Budget year 1950/51 484
The Social Board's general consumption price index for May 1952 485
The Labour Market in May 1952 486
Literary Survey 503

This Issue in Brief

Some critical remarks on the wage statistics of the Social Welfare Board are presented by Mr. Tore Dalenius. After a few introducing points of view on »good» and »bad» statistics he is scrutinizing seven different branches of wage statistics, beeing produced by the research division of the Board, one by one. For every branch he puts an aim, pronounced or presumed, and he tries to find out to what extent it has been realized. The author has for his part in most cases come to a rather negative conclusion. He ends his article by reviewing such measures, as the Board has yet already taken to improve the wage statistics. P. 439.

Evacuation and accomodation. In the event of a total evacuation, it is estimated that, in the first place, the approximately 1 million inhabitants of the built-up areas that belong to the category »delicate population» (children, the aged, expectant mothers, the sick, cripples and their attendants) would have to be evacuated. About 275 000 persons would be quartered in boarding-houses. Thanks, among other things, to our extensive rural districts, the relatively high standard of living there and the density of the system of communications, Sweden has perhaps greater possibilities than most countries of looking after her evacuees. But although we are equipped organizationally and materially for carrying out widespread evacuation operations, we must not underestimate the difficulties in carrying through such large-scale transfers of the population, writes Mr. Herman Löfgren, of the Civil Defence Board. Page 448.

The final report on the general housing census of 1945. In the publication »Dwellings and Households according to the General Housing Census of 1945 and the investigations carried out in connection therewith» the Social Board has recently issued a final report on the extensive housing census that was made in conjunction with the population census of 1945. The principal contents of the publication are summarized in this article, together with some views on the future need for housing censuses. Page 453.

Housing in Sweden in 1951. According to the Social Board's preliminary survey, the volume of new building completed during the year comprised 39 784 housing units, and rebuilding comprised 973 units. At the same time 760 units have disappeared as a result of rebuilding operations. The houses the demolition of which was begun in 1951 contained altogether 1 247 housing units. The net addition resulting from new construction and rebuilding entailing demolitions thus amounted to 38 750 housing units during the year as compared with 42 774 in 1950. Page 457.

The trend of agricultural wages in 1951 and during the period 1946—1951. On the basis of the data collected from the rural economy as-

sociations the Social Board has calculated the hourly wages paid for time-work in respect of all categories of adult male workers at 2,18 kr in 1951, which implies an increase of 14,1 % compared with 1950. For adult women workers the average hourly wage was 1,40 kr in 1951, for adolescent male workers 1,50 kr and for adolescent women workers 1,13 kr. As, however, the statistics relating to farm workers seem to suffer from serious deficiencies both in the method of selection and in the percentage of replies, the Social Board has asked the King in Council for permission to carry out a separate non-recurring investigation on the basis of a representative selection of employers. The King in Council has not yet made any decision concerning this request. Page 478.

Maternity Aid in 1951. The number of applications dealt with by the Maternity Aid Boards during the year was 51 498 as against 58 501 in 1950, i. e. 12 % less. The number of applications per 100 live births fell from 51 to 47 between those two years. The chief reason for this decline is the higher level of incomes since the preceding year. Page 469.

Sociala Meddelanden

Revue officielle publié par la Direction générale de la Prévoyance sociale (D.G.P.S.) en Suède

1952, no 7

INDEX

Page

Un examen de la statistique des salaires de la D.G.P.S. Par *Tore Dalenius* . 439
Evacuation et hébergement. Par *Herman Löfgren* 448
Courtes notices:
Compte rendu final du recensement général des habitations de 1945 453
Sixième Conférence internationale pour le Travail Social 455
Cours en anglais sur l'évolution sociale en Suède 455
Le soin des vieillards dans leur propre foyer, dans un foyer de retraités ou dans un asile de vieillards 455

Aperçus périodiques

La construction des habitations en Suède en 1951 457
L'Aide aux Mères en 1951 469
Salaires dans l'agriculture en 1951 et pendant les années 1946—1951 . . . 478
Le budget de l'exercice 1950/51 du Fonds successoral public 484
L'indice général des prix de consommation de la D.G.P.S. pour mai 1952 . . 485
Le marché du travail en mai 1952 486
Bibliographie 503

Résumé

Un examen de la statistique des salaires de la D. G. P. S. a été effectué par M. Tore Dalenius. Après avoir énoncé quelques points de vue préliminaires sur ce qu'est une »bonne» ou une »mauvaise» statistique, l'auteur examine l'une après l'autre sept différentes branches de la statistique des salaires élaborée par le bureau des enquêtes de la D. G. P. S. Pour chaque branche il pose un objectif, soit celui adopté, soit qu'il établit lui-même et il cherche à démêler dans quelle mesure cet objectif a été atteint. Il termine son article en rendant compte de diverses mesures en vue d'améliorer la statistique des salaires que la D. G. P. S., cependant, a déjà prises. P. 439.

Évacuation et hébergement — perturbations dans l'organisation sociale qui créent beaucoup de problèmes. Dans le cas d'une évacuation totale, on calcule qu'il s'agirait en premier lieu d'un million environ d'habitants des villes et des localités à population dense qui rentrent dans la catégorie »population vulnérable» (enfants, vieillards, femmes enceintes, malades, infirmes, ainsi que les personnes chargées de leur soin). Environ 275 000 personnes seront logées en internat. Grâce, notamment, à la grande étendue de nos régions rurales, au niveau de vie relativement élevé de la campagne et à la densité du réseau de communications, la Suède aurait peut-être de plus grandes

possibilités que bien d'autres pays de prendre soin des évacués. Cependant, même si nous sommes bien préparés par notre organisation et notre équipment à effectuer une évacuation sur une vaste échelle, nous ne pouvons pas méconnaître les difficultés que présenterait le déplacement de populations aussi nombreuses, écrit M. Herman Löfgren, chef de bureau à la Direction de la Défense civile. P. 448.

Compte rendu final du recensement général des habitations de 1945. Dans la publication »Habitations et Ménages, d'après le recensement général des habitations de 1945 et les enquêtes qui s'y rattachent», la D. G. P. S. a publié récemment un compte rendu final sur le grand recensement des habitations qui a eu lieu en relation avec l'inscription sur les rôles du recensement de 1945. Le contenu principal de la publication est résumé dans l'article et quelques points de vue sur les besoins futurs de recensements des habitations y ont été joints. P. 453.

Salaires dans l'agriculture en 1951 et pendant les années 1946—1951. Sur la base des données fournies par les Sociétés d'Economie rurale, la D. G. P. S. a calculé que le salaire horaire pour le travail rémunéré à l'heure de toutes les catégories d'ouvriers hommes adultes a été de 2,18 couronnes en 1951, ce qui implique une augmentation de 14,1 % par rapport à l'année 1950. Pour les ouvrières adultes le salaire moyen a été de 1,40 couronne en 1951, pour les ouvriers mineurs de 1,50 couronne et pour les ouvrières mineures de 1,13 couronne. Comme cependant la statistique des ouvriers agricoles s'est trouvée présenter des lacunes touchant aussi bien la méthode de sondage que le pourcentage des réponses, la D. G. P. S. a demandé au Gouvernement l'autorisation de procéder à une enquête unique séparée sur la base d'un choix représentatif d'employeurs. Le Gouvernement n'a pas encore pris position vis-à-vis de cette requête. P. 478.

La construction des habitations en Suède en 1951. Selon l'aperçu préliminaire de la Direction générale de l'Habitation, 39 784 logements nouveaux ont été construits et 973 reconstruits pendant l'année 1951. En même temps, les reconstructions ont fait disparaître 760 logements. Les maisons dont la démolition a été commencée pendant l'année contenaient ensemble 1 247 logements. L'appoint net après les constructions nouvelles, les reconstructions et les démolitions s'est donc élevé à 38 750 logements, contre 42 774 en 1950. P. 457.

L'Aide aux Mères en 1951. Le nombre de demandes d'aide adressées aux comités de l'Aide aux Mères pendant l'année a été de 51 498, contre 58 501 en 1950, soit 12 % de moins. Le nombre de demandes par 100 enfants nés vivants est tombé de 51 à 47 entre ces deux années. La raison principale de cette régression est le relèvement du niveau des revenus depuis l'année précédente. P. 469.

Litteraturöversikt

(11 maj—10 juni 1952)

Socialstyrelsens bibliotek hålls öppet för allmänheten kl 10—15; under sommarmånaderna kl 10—14 (lördagar 9—13)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen [1]

Allmänna sociala frågor

GIROD, R. Social progress and the organisation of social research. International labour review maj 1952.

HECKSCHER, G. Folkrörelseforskning. Tjänstemannarörelsen 1952, nr 5.

HORN, G. H. Meinungsforschung. Allg. statistisches Archiv B. 36, s. 1.

KOCK, KARIN. Progress on the problems of European economy. United Nations bulletin 1952, nr 8.

Review of the economic situation in Europe in the fourth quarter of 1951 and the first months of 1952. Economic bulletin for Europe 1951, nr 1.

Sverige

EKBLOM, S. Förslaget till ny kommunallagstiftning. Landskommunernas tidskrift 1952, nr 5.

GOLAND, E. Den nya miljöpolitiken. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 21.

HERZ, U. Löner, vinster och produktivitet. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 19.

LANDSTRÖM, S. S. Samhällsläran på gymnasiet. Tiden 1952, nr 5.

OHLSSON, INGVAR. Återblick på nationalbudgetarbetet. Sv. sparbankstidskrift 1952, nr 3/4.

SEVERIN, F. Direkt och indirekt beskattning. Tiden 1952, nr 5.

SÖDERLUND, G. Direktbeskattningens begränsning. Balans 1952, nr 2.

WAHLBERG, E. Den kommunala självbestämmanderätten. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1952, nr 2.

WALIN, G. Några spörsmål angående rättshandlingar för dödsbo, i vilket omyndig är delägare. Sv. sparbankstidskrift 1952, nr 3/4.

Anslagen till socialdepartementets verksamhetsområde. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1952, nr 2.

Amerikas förenta stater

BOGUE, D. J. The quantitative study of social dynamics and social change. The American journal of sociology maj 1952.

HÅKANSSON, N. Skolfilmgranskning i Förenta staterna. Tidning för Sveriges läroverk 1952, nr 20.

PRÉVOT, DUMONTIER & CHARTIER. La statistique industrielle aux États-Unis. Journal de la société de statistique de Paris 1952, nr 1/3.

Danmark

Economic conditions in Denmark in 1951. Industry and labour 1 maj 1952.

Finland

TÖRNQVIST, E. Den ekonomiska strukturen och återuppbyggnaden i Finland. Allsvensk samling 1952, nr 5.

Frankrike

CHEVRY, G. La structure industrielle et commerciale de la France. (Med diskussion.) Journal de la société de statistique de Paris 1952, nr 1/3.

Norge

Norwegian national budget for 1952. Industry and labour 1 maj 1952.

Storbritannien

RHODES, E. C. The inequality of incomes in the United Kingdom. Economica maj 1952.

WILKINS, L. T. Estimating the social class of towns. Applied statistics 1952, nr 1.

Tyskland

BÖKENKRÜGER, W. Plan zur sozialen Sicherung. Soziale Sicherheit 1952, nr 2.

FÜRST, G. Stand und Probleme der Umsatzstatistik. Wirtschaft und Statistik 1952, nr 5.

MEIER, E. Methodisches zur Statistik der Patienten im Krankenhaus. Allg. statistisches Archiv B. 36, s. 20.

RICHTER, W. Sinn und Ziel der Zeitschrift »Soziale Sicherheit». Soziale Sicherheit 1952, nr 1.

SZAMEITAT, K., & MEYRICH, C. Repräsentative Erhebungen und Aufbereitungen in der amtlichen Statistik. Wirtschaft und Statistik 1952, nr 4.

Arbetarskydd

MINDUS, E. Arbetshygien. Affärsekonomi 1952, nr 9.

[1] I denna avdelning tidigare upptagna artiklar finns införda i ett särskilt kortregister, som är tillgängligt i socialstyrelsens bibliotek.

Sverige

SYLWAN, G. Yrkesinspektionen och dess arbetsuppgifter. Från departement och nämnder 1952, nr 6.

THÖRNBERG, E. Olycksfallens orsaker. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 20.

Att arbeta sig frisk efter olycksfall. Vägarbetaren 1952, nr 5.

Föreningens för arbetarskydd stadgar. Arbetarskyddet 1952, nr 4.

Arbetslön och arbetstid

REDER, M. W. The theory of union wage policy. *The review of economics and statistics febr.* 1952.

Sverige

NÄSLUND, E. B. Proletariseras akademikerna? Tiden 1952, nr 5.

15 Reso-år och folksemestern. Kommunaltjänstemännens tidskrift 1952, nr 4.

Belgien

Lönforhandlinger i Belgien. Arbejderen 1952, nr 11.

Norge

Food and catering in Norwegian ships. International labour review maj 1952.

Arbetsmarknad och arbetslöshet

BURTLE, J. Input-output analysis as an aid to manpower policy. International labour review maj 1952.

DAYA, E. Human relations in industry. International labour review maj 1952.

SCHREGLE. Internationales Arbeitsrecht und Tarifvertrag. Recht der Arbeit 1952, nr 5.

Sverige

ERICSSON, R. Arbetsvård — produktiv socialvård. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1952, nr 2.

HOLGERSSON, S. Sex års brist på arbetskraft. Balans 1952, nr 2.

OLSSON, EJNAR. Befattningshavare i städernas tjänst med viss akademisk, teknisk eller social utbildning. Sv. stadsförbundets tidskrift 1952, nr 3.

WESTIN SILVERSTOLPE, G. Liten företagsräkning. Vi 1952, nr 20.

Ny typ av manskapsbod. Byggnadsindustrin 1952, nr 9.

Vad bör den nyanställde informeras om. Affärsekonomi 1952, nr 8.

Amerikas förenta stater

FORD, JANEECE. Manpower outlook in metal mining. Monthly labour review 1952, nr 4.

HAARLÖV, T. Beskæftigelse og sysselsættelse af ældre personer i U.S.A. Socialt tidsskrift 1952, nr 5.

Belgien

ROBERTSON, W. Unemployment in Belgium and full employment policy. Economica maj 1952.

Placement and unemployment in Belgium. Industry and labour 15 maj 1952.

Danmark

Arbejdslösheden i Danmark 1916—1952. Arbejdsgiveren 1952, nr 11.

Finland

TOMMILA, O. Human relations. Statstjänstemannen 1952, nr 4.

Tyskland

SCHEUBLE, J. Die Bundesanstalt für Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung. Bundesarbeitsblatt 1952, nr 5.

Befolkningsfrågor

Sverige

WESTBERG, V. Befruktningskontroll. Hörde Ni 1952, nr 5.

Jämförelser rörande dödligheten i städerna och på landsbygden. Statistisk månadsskrift 1952, nr 4.

Danmark

KÆRN, T. Abortus provocatus set ud fra mødrehjælpens arbejde i dag. Maanedsskrift for praktisk lægegerning og social medicin 1952, nr 4.

Bostadsförhållanden och samhällsplanering

TYRWHITT, JAQUELINE. Community facilities and services in large-scale housing developments. Housing and town and country planning 1951, nr 5.

Housing in Europe since the war. Economic bulletin for Europe 1951, nr 1.

Sverige

BLOMGREN, B. De bostadslösa och samhället. [Anm. av S. Rydenfelt: »De bostadslösa och samhället».] Byggnadsvärlden 1952, nr 22.

JACOBSSON, M., & VINBERG, H. A. Provhusen i Stockholm, Göteborg och Malmö. Byggnadsindustrin 1952, nr 9.

LARSSON, YNGVE, & TEGNER, G. Community facilities and services in Sweden. Housing and town and country planning 1951, nr 5.

MAGNUSSON, A. Tätorternas brandväsen efter tillkomsten av 1944 års brandlagstiftning. Sv. stadsförbundets tidskrift 1952, nr 3.

NERELL, Å. Stor-Stockholms trafikproblem. Balans 1952, nr 2.

STERNER, N. Bostaden idag och imorgon. Kommunalteknisk tidskrift 1952, nr 2 a.

WALLNER, O. Ny lag om skogsförläggningar. Arbetarskyddet 1952, nr 4.

WILLIAM-OLSSON, T. Stadsplaneväsendet. Kommunalteknisk tidskrift 1952, nr 2 a.

Skall var femte svensk vara stockholmare 1970? Industritjänstemannen 1952, nr 5.

Ålderdomshem i hyreshus. Sv. socialvårds tidning 1952, nr 5.

Amerikas förenta stater

CARNEY, MARY F. Financing of new sales housing in metropolitan areas. Monthly labour review 1952, nr 4.

Provision of neighbourhood facilities in the United States. Housing and town and country planning 1951, nr 5.

Finland

MURÉN, E. Det senaste förslaget till byggnadslag. Finsk kommunaltidskrift 1952, nr 4.

PIHKALA, K. U. The land settlement programme and its execution. Bank of Finland 1952, nr 3/4.

Byggnadsverksamhetens omfattning. Industritidningen 1952, nr 4.

Israel

ADLER, L., & KAUFMANN, L. Israel's garden cities and collective settlements. Housing and town and country planning 1951, nr 5.

Ryssland

CHOSSUDOVSKY, E. M. The development of housing in the USSR. Housing and town and country planning 1951, nr 5.

Schweiz

SCHWARZ, A. Bemerkungen zur Verstädterung. Schweizerische Zeitschrift für Volkswirtschaft und Statistik 1952, nr 2.

Storbritannien

MADGE, C. Survey of community facilities and services in the United Kingdom. Housing and town and country planning 1951, nr 5.

Tyskland

DENEFFE, P. Die Verteilung des Wohnraumes auf die Bevölkerung. Wirtschaft und Statistik 1952, nr 4.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter

Sverige

LINDELL, C.-G. Vår äldsta fackförening. Tjänstemannarörelsen 1952, nr 5.

Amerikas förenta stater

DELSINNE, L. Relations industrielles aux États-Unis. Revue du travail 1952, nr 3.

MEINHARDT, H. Fackföreningar i USA. Vi 1952, nr 22.

Schweiz

Von den kantonalen Einigungsämtern behandelte Kollektivstreitigkeiten 1947—51. Die Volkswirtschaft 1952, nr 5.

Tyskland

Östtysk fackföreningsrörelse. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 21.

Hälso- och sjukvård

Sverige

EKBLAD, M. Psykiatrisk efterundersökning av kvinnor, som fått legal abort. Sv. läkartidningen 1952, nr 23.

GYLLENSWÄRD, C., MELLANDER, O., & SÖDERHJELM, L. Kaseintorrmjölk vid dyspepsier hos barn. Sv. läkartidningen 1952, nr 22.

HEDVALL, E., & HILLERDAL, O. Tuberkulosdödligheten i Sverige. Sv. läkartidningen 1952, nr 23.

MOSSBERG, H.-O. Prematura barn. Sv. läkartidningen 1952, nr 22.

SUNDBERG, H. G. F. Portvaktsstrejken och hälsovårdsstadgan. Statsvetenskaplig tidskrift 1952, nr 2.

THOMASSON, C.-G. Kvacksalveriet i Sverige. Social-medicinsk tidskrift 1952, nr 5.

ÖSTERLIND, S. Reflexioner med anledning av artikeln »Industriens hälsovård» i nr 6. Sv. läkartidningen 1952, nr 22.

Amerikas förenta stater

BACKER, K. H. Gruppepraksis. Maanedsskrift for praktisk lægegerning og social medicin 1952, nr 5.

Danmark

LOHSE, EDEL. Hjælpeskoleelevernes psykopatologiske tilstande. Social-medicinsk tidskrift 1952, nr 5.

Finland

AHTEE, A. Reformeringen av sinnessjuklagstiftningen. Finsk kommunaltidskrift 1952, nr 4.

Israel

KANEV, I. Mass immigration and its influence on health insurance in Israel. Bulletin of the international social security association 1952, nr 3.

Norge

AALBY, E. Karenstiden. Sosial trygd 1952, nr 5.

Storbritannien

MYRGÅRD, A., & WRANNE, N. Hälso- och sjukvård i Storbritannien. Social-medicinsk tidskrift 1952, nr 5.

Jordbruks- och egnahemsfrågor

Sverige

ERICSON, FILIP L. Jordbrukets arbetsvolym. Lantmannen 1952, nr 20.

GRABÖ, P. Arbetstiden för kvinnor i jordbrukarhushåll. Meddelanden från jordbrukets utredningsinstitut 1952, nr 2.

WINBERG, I. P. Officiell svensk jordbruksstatistik under 150 år. Statsvetenskaplig tidskrift 1952, nr 2.

Kooperation

VALKO, L. The first co-operative law. Review of international co-operation 1952, nr 5.

Japan

YAMAZAKI, B. The Japanese co-operative movement. Review of international co-operation 1952, nr 5.

Pakistan

HUSAIN, S. A. Co-operation in Pakistan. Review of international co-operation 1952, nr 5.

Nykterhetsfrågan

Sverige

H[ILLB]O, A. Ölkaféfrågan och ordningsvaktförhållandena i Stockholm. Tidskrift för systembolagen 1952, nr 5.

H[OLM]B[ER]G, T. Kommittébetänkandet. En specialgranskning. [Nykterhetskommitténs betänkande, del I.] Tidskrift för systembolagen 1952, nr 5.

ÅMARK, C. Alkoholen själv jämte arv och miljö som orsaker till alkoholism. Folkets väl 1952, nr 2/3.

Norge

SKABO, T. Den medisinske og kurmessige side av alkoholistforsorgen. International labour review maj 1952.

Priser, levnadskostnader, konsumtion

COHEN, M. Postwar consumption functions. The review of economics and statistics febr. 1952.

JOHNSON, HARRY G. The effects of income-redistribution on aggregate consumption with interdependence of consumers' preferences. Economica maj 1952.

SCHMUCKER, H. Repräsentativerhebungen zur kurzfristigen Beobachtung von Einkommensverteilung und Einkommensverwendung im Ausland. Allg. statistisches Archiv B. 36, s. 50.

STERNER, R. Priser och löner i olika länder. Lantarbetaren 1952, nr 19/20.

Sverige

HOLMSTRÖM, S. Indexreglering av jordbruksarrenden. Lantmannen 1952, nr 20.

JOHANSSON, ALBIN. Margarinkonsumenterna och smörprisregleringen. Kooperatören 1952, nr 8/9.

Krisregleringar på livsmedelsområdet. Jordbruksekonomiska meddelanden 1952, nr 4.

Är den höga levnadsstandarden värd sitt pris? Kommunaltjänstemännens tidskrift 1952, nr 4.

Amerikas förenta stater

PASTERNAK, R. A review of prices in a year of price stabilization. Monthly labour review 1952, nr 4.

TOWNSEND, R. G. An application of the Durand method for estimating the size distribution of a given aggregate income. The review of economics and statistics febr. 1952.

Consumer plans for spending and saving. Federal reserve bulletin 1952, nr 4.

Schweiz

SIEBER, H. Über das Ziel der staatlichen Monopol-, Kartell- und Trustpolitik. Schweizerische Zeitschrift für Volkswirtschaft und Statistik 1952, nr 2.

Storbritannien

Engelsk lönningspose og husholdningsutgifter. Fri fagbevegelse 1952, nr 5.

Socialförsäkring

STACK, M. Minimum standards of social security: The proposed international convention. Bulletin of the international social security association 1952, nr 4.

Sverige

ELIASSON, L. Folkpensioneringen revideras. Politisk tidskrift 1952, nr 5.

HYDÉN, S. Är sjukförsäkringsreformen genomförbar? Industria 1952, nr 5.

NATT OCH DAG, Å. Nyutkommen bok om invaliditetsbedömning m. m. [Anm. av J. Nordin: »Invaliditet vid yrkesskador».] Arbetarskyddet 1952, nr 4.

Amerikas förenta stater

FAUGERT, R. På andra sidan Atlanten. Något om amerikansk socialförsäkring. Arbetarskyddet 1952, nr 5.

Belgien

HOMÈS, L. L. Thirty years of family allowances in Belgium. Bulletin of the international social security association 1952, nr 4.

Socialvård

Sverige

BERGELIN, C.-G. Vardagspsykologi i socialvården. Sv. socialvårds tidning 1952, nr 5.

HOLMSTEDT, G. Fattigvården under år 1950. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1952, nr 2.

KÄLVESTEN, ANNA-LISA. Efter Barnbyn. Vi 1952, nr 22.

MELIN, O. Fångvårdens fritidsverksamhet. Tidskrift för kriminalvård 1952, nr 1.

NYGREN, HILDUR. De döva barnens problem. Barnavård och ungdomsskydd 1952, nr 2.

PETTERSSON, MANNI. Några erfarenheter av utredningar i vårdnadsmål. Barnavård och ungdomsskydd 1952, nr 2.

REINIUS, E. Hur ska barnhemmen bäst möta sina ändrade funktioner? Barnavård och ungdomsskydd 1952, nr 2.

STARRIN-REINDAHL, SVEA. Hemsamaritverksamheten. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1952, nr 2.

SÖDERBERG, F. Något om de s. k. övervakningsnämnderna. Tidskrift för kriminalvård 1952, nr 1.

TIBBLING, H. Anlag och yrkesval. Tidskrift för kriminalvård 1952, nr 1.

Från riksdagen. Åldringsvården. Sv. läkartidningen 1952, nr 22.

Åldringsvården under debatt i riksdagen. Landskommunernas tidskrift 1952, nr 5.

Amerikas förenta stater

AXELRAD, S. Negro and white male institutionalized delinquents. The American journal of sociology maj 1952.

WATTENBERG, W. W., & BALISTRIERI, J. Automobile theft: A »Favored-group» delinquency. The American journal of sociology maj 1952.

Storbritannien

LUND, O. Den sosiale trygdelovgivning i Storbritannia. Sosialt arbeid 1952, nr 4.

Increases in national assistance rates. Ministry of labour gazette 1952, nr 5.

Undervisning och yrkesutbildning

Sverige

Studiecirkeln halvsekeljubilerar. Förbundet 1952, nr 5.

Ut- och invandring

Frankrike

Social protection of immigrants in France. Migration 1952, nr 2.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur

CANADA. Department of labour.
Annual report on wage rates and hours of labour. 33 (October 1950). Ottawa 1952.

DANMARK. Dansk arbejdsgiverforening.
Beretning. 1951/52. Khvn 1952.

— Det statistiske departement.
Statistiske meddelelser. Række 4. Khvn 1952.
Bd 145: H. 1. Industriel produktionsstatistik 1950.
Bd 147: H. 1. Folkemængde 1950.

DENMARK. Publ. by the R. Danish ministry for foreign affairs and the Danish statistical department. Copenhagen 1952.

ERLANDSSON, O. Elektriska installationsbranschens ekonomiska läge åren 1947—49. Sthlm 1951. (Företagsekonomiska forskningsinstitutet vid Handelshögskolan i Stockholm. Meddelande. 36.)

FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hki 1952.
21 A. Vårdstatistik.
6. Fattigvården, barnskyddet, lösdrivar- och alkoholist- samt nykterhetsvården år 1949.

— Folkpensionsanstalten.
Årsberättelse. 14 (1951). Hfors 1952.

HÄLSINGBORGS STADS ÅRSBOK. Årg. 11 (1949). Hälsingborg 1952.

HÖGLUND, R. En studie av ransoneringssystemets inverkan på leveransstrukturen för vissa varor. Sthlm 1951. (Företagsekonomiska forskningsinstitutet vid Handelshögskolan i Stockholm. Meddelande. 34.)

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
34th session, Geneva, 1951.
Record of proceedings. Geneva 1952.
35th session, Geneva, 1952.
Report. Geneva 1952.
1. Report of the Director-General.
2. Financial and budgetary questions.
3 (part 4). Report of the committee of experts on the application of conventions and recommendations (articles 19 and 22 of the constitution).
5 (a) (2). Minimum standards of social security.
9 (2). The protection of young workers employed underground in coal mines.

ISLAND. The statistical bureau.
Statistics of Iceland. Reykjav. 1952.
2: 3. Agricultural statistics 1949 and 1950.

JORDBRUKSKASSERÖRELSEN år 1951. Statistiska uppgifter meddelade av Svenska jordbruks-kreditkassan. Sthlm 1952.

KONJUNKTURINSTITUTET.
Meddelanden. Sthlm 1952.
Ser. A: 21. Konjunkturläget våren 1952.

LINKÖPING. Statistik- och planeringskontoret.
Statistisk årsbok. Årg. 3 (1951). Linköping 1952.

MALMÖ STADS ÅRSBOK. Årg. 38 (1950). Malmö 1952.

NEDERLÄNDERNA. Centraal bureau voor de statistiek.
Statistiek der werkstakingen en uitsluitingen 1951. Utrecht 1952.

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 11. Oslo 1951.
79. Skogavvirking 1946/47—1948/49.

— Komitéen for internasjonale sosialpolitiske saker.
Den ökonomiske og sosiale utvikling verden over 1950—51. Årsoversikt fra Generaldirektören for det Internasjonale arbeidsbyrå. Overs. av T. Anda & A. Larsen. Oslo 1952.

ROOSTAL, I. Distributionen av textilvaror år 1948 i jämförelse med år 1938. Sthlm 1951. (Företagsekonomiska forskningsinstitutet vid Handelshögskolan i Stockholm. Meddelande. 35.)

RYDENFELT, S. De bostadslösa och samhället. Sthlm 1952.

SANDELS, STINA. Drag ur förskoleålderns psykologi och pedagogik. Sthlm 1952. (Pedagogiska skrifter. 211—213.)

SCHWEIZ. Eidgenössisches statistisches Amt.
Statistische Quellenwerke der Schweiz. Bern 1952.
234. Steuerbelastung in der Schweiz. 1951.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1952. Sthlm 1952.
6. Betänkande med förslag till allmänt resereglemente m. m. Avg. [d. 29 jan. 1952] av 1949 års reseersättningskommitté. (C.)
7. Allmän folkomröstning. 1950 års folkomröstnings- och valsättsutrednings betänkande 2. [Avg. d. 26 mars 1952.] (Ju.)

8. *Håstad, E.* Folkomröstningsinstitutet i Schweiz. En undersökning gällande huvudsakligen tiden efter år 1918. Bil. 1 till 1950 års folkomröstnings- och valsättsutrednings betänkande 2. (Ju.)
9. *Öhlin, E. G.* Folkomröstningsinstitutet i Förenta staterna. En undersökning gällande huvudsakligen tiden efter år 1921. Bil. 2 till 1950 års folkomröstnings- och valsättsutrednings betänkande 2. (Ju.)
10. Sjömännens sjukförsäkring. Betänkande avg. [d. 14 dec. 1951] av 1946 års sjömanskommitté. (H.)
11. Yttranden m. m. över 1950 års långtidsutrednings betänkande. Ekonomiskt långtidsprogram 1951—1955. (Fi.)
12. 1944 års nykterhetskommitté. 3. Undervisning, folkupplysning och forskning på alkoholfrågans område. [Avg. d. 19 april 1952]. (Fi.)
13. Betänkande angående vissa fiskerättsliga förhållanden inom lappmarkerna samt tillgodogörandet av fisket i kronovattnen därstädes och i Jämtlands län m. m. Avg. d. 28 dec. 1951. (Jo.)
14. Förslag till kommunallag m. m. Kommunallagskommitténs betänkande 3. [Avg. d. 4 febr. 1952.] (I.)

SVENSKA ARBETSGIVAREFÖRENINGEN.
Styrelse- och revisionsberättelser för 1951. Sthlm 1952.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1952.
Rättsväsen.
Brottsligheten år 1948. Av Statistiska centralbyrån.
Sparbanker.
Allmän sparbanksstatistik år 1950. Av Statistiska centralbyrån.
Telefon, telegraf och radio 1/7 1950—30/6 1951. Av Telegrafstyrelsen.

THALBERG, B. Dynamisk pristeori. Notater fra professor Haavelmo's forelesninger i höstsemesteret 1951 og vårsemesteret 1952. Oslo 1952. (Memorandum fra Universitetets socialökonomiske institutt.)

VELVE, T. Golv. En Hem i Sverige bok. Sthlm 1952.

VERKSAMHETEN vid barnbyn Skå. Utredning avg. d. 15 dec. 1950 av Medicinalstyrelsen och Socialstyrelsen. Sthlm 1952. (Stadskollegiets utlåtanden och memorial. Bihang. 1951: 4.)

Nytillkomna tidskrifter

Soziale Sicherheit. Die sozialpolitische Monatschrift der Gewerkschaften. Jahrg. 1 (1952). Köln 1952.

Applied statistics. A journal of the R. statistical society. Vol. (1952). Lond. & Edinburgh 1952.

K. STATISTISKA CENTRALBYRÅN - 6 AUG 1952

Häftets huvudinnehåll

Augusti 1952

Inkomstutvecklingen i ungdomsåren för en årsklass män. Författarna har bearbetat de i taxeringslängderna för en stad förefintliga uppgifterna om inkomst för årsklassen män födda år 1924 under inkomståren 1940—1949. Materialet har analyserats med avseende på skolbildning och ifall vederbörande hela tiden bott på orten eller ej. För att belysa om inkomsten står i relation till individuella egenskaper har materialet vidare kompletterats med testresultaten vid de psykologiska proven i samband med värnpliktsinskrivningarna. Ehuru undersökningen är av försökskaraktär och har ett begränsat värde på grund av materialets litenhet samt att penningvärdet varierat under den studerade tidsperioden, lämnar den dock vissa hållpunkter. Realskolegruppen, som under ungdomen har en lägre genomsnittlig totalinkomst över alla åren än folkskolegruppen, har sålunda ännu vid 25 års ålder en årsinkomst, som endast är 80 % av de årsbarn, som har folkskolebildning. Ehuru årsinkomstkurvorna snart skär varandra, torde det dröja ytterligare ett flertal år innan skillnaden i totalinkomst försvunnit. Sid. 511.

Antal anställda hos landstingen åren 1945, 1947—1949 och 1951. Efter framställning från landstingsförbundet till civildepartementet erhöll socialstyrelsen av Kungl. Maj:t i uppdrag att utföra en undersökning av antalet anställda vid landstingen den 30 november 1951 i likhet med de undersökningar som gjorts tidigare år. I artikeln redovisas antalet anställda inom olika personalkategorier samt förändringen av antalet anställda sedan åren 1945 och 1949. En redogörelse lämnas även för lönekostnaden under november 1951 samt antalet vakanta tjänster inom olika arbetsområden. Sid. 517.

Levnadskostnadsindex för juni 1952 uppgick i 1935 års serie utan direkta skatter och sociala förmåner till 213. Detta innebär en ökning sedan mars 1952 med 6 enheter. Stegringen, som räknat med decimaler uppgick till i genomsnitt 2,5 %, orsakades främst av höjda livsmedelspriser. Bostadsposten har omräknats för tiden från 1945 med ledning av resultaten från den pågående bostadskostnadsundersökningen, vilket medfört någon höjning av indextalet i fråga. Även posten »övriga utgifter» visar någon ökning. I serien med direkta skatter ökade indexen från 223 i mars till 230 i juni 1952, en ökning med ej fullt 3 %. Det s. k. pensionspristalet, som reglerar indextillägget på folkpensionerna, steg från 135 för tiden maj—juli 1952 till 138 för augusti—oktober 1952. Detta innebär enligt lagbestämmelserna att indextillägget på folkpensionerna är oförändrat 35 % för sistnämnda period. Sid. 534.

Löneförhållandena för arbetare inom industrin år 1951. Sedan år 1946 har den genomsnittliga timförtjänsten för arbetare inom industrin stigit med 61 % för vuxna män och med 69 % för vuxna kvinnor. Detta år hade de manliga industriarbetarna en genomsnittlig timförtjänst på 2,04 kr och de kvinnliga industriarbetarna 1,37 kr. Dessa siffror hade år 1951 stigit till 3,29 kr resp. 2,31 kr. Mellan åren 1950 och 1951 var lönestegringen omkring 20 % för hela industrin. Variationerna är ganska betydande mellan olika branscher. Sid. 522.

Arbetskraftsåtgång och utbetald lönesumma inom jordbruket år 1951. Under år 1951 utfördes på de redovisade brukningsdelarna i genomsnitt 2 314 dagsverken per 100 ha åker, varav drygt 80 % av vuxna män. Arbetskraftsåtgången var störst på de till arealen minsta gårdarna och sjönk i regel med stigande areal. Det totala antalet dagsverken har från 1950 minskat med 4 %. Sedan år 1939 har antalet lejda lantarbetare minskat med 4 %, medan den utbetalade lönesumman stigit med 98 %. Sid. 530.

REGISTER

över regelbundet återkommande kvartals- och årsöversikter i Sociala Meddelanden

	Nr
Alkoholistanstalt, intagna på, årligen, senast i	6, 1951
Allmänna arvsfonden, för varje budgetår, senast i	7, 1952
Allmänna barnbidrag, årligen, senast i	2, 1952
Arbetskraften i industrin, årligen, senast i	3, 1951
Arbetskraftsåtgång och utbetald lönesumma inom jordbruket år 1951, årligen, senast i	detta nr
*Befolkningsutvecklingen, varje kvartal, senast i	10, 1951
Bostadsbyggandet i Sverige, årligen, senast i	7, 1952
*Brottsligheten, varje kvartal, senast i	11, 1951
Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar, varje kvartal, senast i	6, 1952
Detaljhandelsomsättningen, i regel varje kvartal, senast i	6, 1952
Detaljprisutvecklingen i Sverige och utlandet, årligen, senast i	4, 1952
Erkända arbetslöshetskassor, årligen, senast i	detta nr
Fattigvården, årligen, senast i	1, 1952
Fattigvård och barnavård till utlänningar, årligen, senast i	4, 1952
Frånvarofrekvens inom vissa industriföretag, i regel varje halvår, senast i	detta nr
*Fylleriförseelser och spritsmuggling, varje halvår, senast i	3, 1952
Inkomst och förmögenhet, årligen, senast i	5, 1952
Kollektivavtal, i regel varje kvartal, senast i	9, 1951
Kooperativ verksamhet, årligen, senast i	1, 1952
Levnadskostnadsindex, varje kvartal, senast i	detta nr
Löneförhållandena för anställda inom den enskilda varuhandeln, årligen, senast i	4, 1952
Löneförhållandena och sysselsättningen för tjänstemän m. fl. inom industrin, årligen, senast i	4, 1952
Löneläget inom jordbruket, årligen, senast i	7, 1952
Löner och sysselsättning inom industrin, varje kvartal, senast i	6, 1952
Löneförhållandena för arbetare inom industrin, årligen, senast i	detta nr
Mödrahjälpen, årligen, senast i	7, 1952
Nykterhetsnämndernas verksamhet, årligen, senast i	2, 1952
Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning, årligen, senast i	5, 1952
Samhällets barnavård, årligen, senast i	3, 1952
Skogsarbetarnas arbetsförtjänster, årligen, senast i	11, 1951
Sociala frågor vid årets riksdag, senast i	8, 1951
Socialutgifterna i Sverige, årligen, senast i	5, 1952
Den reglerade byggnadsverksamhetens omfattning, årligen, senast i	11, 1951
Trädgårdsarbetarnas löner, årligen, senast i	10, 1951
Utlänningar i Sverige, varje kvartal, senast i	6, 1952
Vägarbetarnas löneförmåner, årligen, senast i	11, 1951
*Vägtrafikolyckor, varje kvartal, senast i	10, 1951

* Fr. o. m. år 1952 lämnas dessa översikter i statistiska centralbyråns kvartalsvis utkommande Statistisk tidskrift samt däremellan publicerade förtryck.

Inkomstutvecklingen i ungdomsåren för en årsklass män

Av professor *C.-E. Quensel* och pol. stud. *S. Y. Glimberg*, Lund

Under senare år har inkomstnivån i de yngre åldrarna ofta förts på tal i skilda sammanhang. Frågor, som härvid varit av vikt att få besvarade, är bl. a. sådana som hur snabbt ungdomen efter avslutad skolgång blir inkomsttagare och hur inkomstbeloppen förändras med stigande ålder. Av betydelse är också i vilken mån utbildning och skicklighet påverkar inkomstutvecklingen. Därvid är givetvis ej endast inkomsten under ett enstaka år av intresse utan den sammanlagda inkomsten under en följd av år. För yrkesgrupper med lång utbildning (t. ex. akademisk) måste förändringarna i inkomst under livstiden ses mot bakgrunden av genomsnittslönerna för samtliga yrkesgrupper i de yngre åldrarna.

Den officiella statistiken lämnar endast knapphändiga uppgifter härom, vare sig man går till inkomststatistiken i samband med folkräkningarna eller till Lönestatistisk årsbok. Folkräkningen 1945 redovisar t. ex. för män bosatta i städerna i åldrarna 15—20 och 20—25 år antalet inkomstlösa till 32 % resp. 16 % av samtliga i åldersgrupperna och medianinkomstbelopp av resp. 1 810 och 2 830 kr. Den inkomststatistik, som nyss upplagts, och för vilken en redogörelse getts i Statistisk tidskrifts första häfte 1952, torde emellertid efter ett antal år med stor fördel kunna utnyttjas vid mera utförliga studier över inkomstförhållanden i skilda befolkningsgrupper ej endast under ett år utan under en följd av år.

För att något mera ingående studera hithörande frågor har författarna bearbetat de i taxeringslängderna för en stad förefintliga inkomstuppgifterna för årsklassen män födda 1924 under inkomståren 1940—1949 (eller åldersåren 16—25 år). På grund av rådande speciella förhållanden (bl. a. penningvärdets fall) kan självfallet de från dessa år erhållna data ej alltid återspegla den aktuella situationen.

Taxeringslängdens uppgifter är självfallet ej alltid tillförlitliga och torde ofta uppvisa en alltför låg inkomst, eftersom smärre inkomstbelopp kan förbigås. För personer, som har samma arbetsgivare under ett år och inga nämnvärda biinkomster därunder, ger taxeringslängden en säkerligen sannare bild av inkomstförhållandena än för dem som under samma år haft ett flertal arbetsgivare, och där de olika anställningarna därför ofta varit av kortvarig karaktär. En allvarlig brist i detta sammanhang är följaktligen den omständigheten, att man ej har tillgång till uppgifter om arbetstidens längd och om en årssiffra hänför sig till arbete under hela året eller blott en del därav. Förekomsten av utbildningskurser av kortare varaktighet, som ej varit förenade med inkomst, sänker givetvis årsinkomsten och för personer, som använder sina ungdomsår till studier, blir inkomsterna lägre jämförda med andra grupper.

Tab. 1. Inkomstutvecklingen under åren 1940—1949 för de undersökta personerna fördelade på stadigvarande bosatta och flyttande

Inkomstår	Åldersår	Stadigvarande bosatta			Flyttande		
		antal	därav med inkomst, i %	medelbelopp[1], kr	antal	därav med inkomst, i %	medelbelopp[1], kr
1940	15—16	119	51	520	51	51	430
1941	16—17	»	63	750	42	62	640
1942	17—18	»	72	1 160	51	75	1 190
1943	18—19	»	77	1 590	63	71	1 480
1944	19—20	»	73	1 750	72	68	1 540
1945	20—21	»	58	970	77	60	1 020
1946	21—22	»	84	2 590	97	88	2 660
1947	22—23	»	88	3 590	107	87	3 390
1948	23—24	»	86	4 240	121	91	4 540
1949	24—25	»	92	4 740	144	90	4 770

Eftersom nästan uteslutande inkomst av tjänst förekommit i detta material och endast ett fåtal personer haft en obetydlig inkomst av kapital, har någon uppdelning av inkomsten efter förvärvskälla ej skett.

I de här studerade åldersgrupperna är omflyttningen kraftig och otänkbart är ej, att de flyttandes inkomster avviker från de stadigvarande bosattas, bl. a. därför att dessa ej kunnat erhålla utbildning i någon större utsträckning. Fördenskull indelas materialet i två huvudgrupper, nämligen de som under hela perioden 1940—1949 varit bosatta i staden (inalles 119 personer) och de som inflyttat eller utflyttat under perioden (flyttande). Den första huvudgruppen fördelas på olika grupper efter utbildning m. m. Den senare huvudgruppen uppdelas jämväl i två undergrupper i det att sådana som varit bosatta i staden högst tre år i följd, särskiljs från de övriga. Då denna ytterligare uppdelning ej gav nämnvärda skillnader till resultat, redovisas inga data härifrån.

Följande bild av inkomstförhållandena har erhållits.

Någon markerad skillnad i inkomstavseende mellan de stadigvarande bosatta och de flyttande föreligger ej, vare sig man studerar den relativa andelen med inkomst eller medelbeloppet. Möjligen är under 20 års ålder de flyttandes inkomstbelopp något lägre än de stadigvarande bosattas, men efter värnpliktstiden är förhållandet i så fall omvänt. Något samband mellan flyttning och inkomstförhållande kan sålunda ej märkas.

Data för skolbildning m. m. har huvudsakligen blott erhållits från de stadigvarande bosatta. Utbildningens inverkan på inkomstförhållandena kan därför blott studeras hos dessa. För att undersöka om inkomstutvecklingen i en årsklass av stadigvarande bosatta är representativ för andra årsklasser har en jämförelse med den närmast följande gjorts, varvid inga skillnader av någon betydelse har framträtt i fråga om det relativa antalet personer med inkomst. Den senare årsklassens nominella inkomstbelopp ligger i åren

[1] Medelbelopp avser i detta sammanhang alltid samtliga i gruppen och inkluderar sålunda även de inkomstlösa. Medelbeloppet per inkomsttagare kan erhållas efter en enkel omräkning.

Tab. 2. Inkomstförhållandena efter skolbildning

Inkomstår	Åldersår	Enbart folkskola (A) 84		Realexamen el. liknande (B) 21		Studentexamen (C) 14	
		antal personer utan inkomst, %	medelinkomst, kr	antal personer utan inkomst, %	medelinkomst, kr	antal personer utan inkomst, %	medelinkomst, kr[1]
1940	15—16	35	620	71	290	93	(270)
1941	16—17	21	900	62	460	93	(300)
1942	17—18	12	1 410	48	710	93	(300)
1943	18—19	8	1 900	38	1 120	86	410
1944	19—20	12	2 180	48	970	79	400
1945	20—21	37	1 080	48	800	64	560
1946	21—22	10	2 930	24	1 760	43	920
1947	22—23	7	4 180	10	2 790	43	1 280
1948	23—24	8	4 900	14	3 330	50	1 660
1949	24—25	6	5 220	5	4 200	29	2 710

över 20 år något över motsvarande belopp för den tidigare (jämförelsen avser sålunda samma åldersår under två på varandra följande kalenderår), men skillnaden bortfaller till större delen om hänsyn tas till penningvärdets förändringar.

Siffrorna över antalet inkomstlösa stämmer väl överens med folkräkningens siffror för 1945 avseende samtliga städer.

En uppdelning efter skolbildning av gruppen stadigvarande bosatta har kunnat ske i följande tre grupper:

A. Personer med enbart folkskola (84);
B. Personer med realskoleutbildning eller liknande (21);
C. Personer med studentexamen (14).

De proportioner, som erhållits mellan olika utbildningsgrupper, avviker endast obetydligt från de för samtliga städer rådande. Man torde sålunda kunna räkna med att i städerna ungefär 10 % har avlagt studentexamen och omkring 2/3 blott har folkskola, vilket stämmer något så när med dessa data.

I tab. 2 lämnas för grupperna A—C för varje åldersår liksom i tab. 1 det relativa antalet personer utan inkomst och medelinkomsten för samtliga oavsett inkomsten.

I folkskolegruppen har 2/3 inkomst vid 16 års ålder, men inkomstbeloppen är då relativt obetydliga. Vid 19 års ålder har antalet utan taxerad inkomst (enligt taxeringslängden) nedgått till något under 10 %. Värnplikten sänker antalet personer med inkomst samt medelbeloppen, men i åldern 22—25 år är antalet inkomstlösa åter under 10 %. Sätts genomsnittsinkomsten för folkskolegruppen (avseende personer med inkomst) i relation till medelinkomsten per samtliga inkomsttagare i staden, erhålls följande relationstal.

[1] Osäkra tal lämnas inom parentes.

Inkomstår	Åldersår	Medelinkomst i % av medelinkomsten för samtliga i staden
1946	21—22	63
1947	22—23	81
1948	23—24	94
1949	24—25	96

I åldersåren 23—25 år har gruppen nästan kommit upp till genomsnittsinkomsten i staden och det är möjligt, att inkomstförhållandena därvid har stabiliserat sig och ej ändras mycket med stigande ålder.

Antalet personer i de övriga utbildningsgrupperna är relativt ringa och alltför långt gående slutsatser kan ej dras. Så mycket är dock klart, att ej endast i åldrarna under 20 år utan även under åren närmast därefter är det relativa antalet personer utan inkomst i dessa grupper talrikare än i folkskolegruppen och att inkomstbeloppen för grupp B genomsnittligt ligger under beloppen för folkskolegruppen.

Det lägre inkomstbeloppet för grupp B är ej endast beroende av att större antal personer i denna grupp saknar inkomster (till följd av fortsatt utbildning). Låga inkomster är dessutom vanligare bland inkomsttagare med realexamen än inom motsvarande folkskolegrupp. Inkomstfördelningarna av samtliga personer i 25-årsåldern (år 1949) ser för dessa båda grupper ut som följer.

Inkomst	Personer med enbart folkskola (A)	Personer med realexamen el. liknande (B)
under 3 000 kr	10	7
3 000—5 000 »	20	6
5 000—7 000 »	44	7
7 000 kr el. mera	10	1
Summa	84	21

Den högre utbildningen för grupp B har sålunda ännu i åldrarna strax under 25 år ej medfört någon högre inkomst. Hur utvecklingen ter sig under kommande åldersår kan givetvis ej här förutsägas.

För att ytterligare belysa om inkomsten står i relation till individuella egenskaper, har ännu en komplettering av det behandlade materialet skett. I samband med en pågående större undersökning om familjebildning i relation till vissa individuella egenskaper har de vid värnpliktsinskrivningarna erhållna testresultaten erhållits och för detta material har det härigenom varit möjligt att sammanställa inkomst och testresultat vid de psykologiska proven. Väl torde en varning för att övervärdera testresultatens betydelse vara på sin plats men en viss vägledning erbjuder de dock. Efter testresultaten har folkskolegruppen indelats i tre grupper, nämligen de för vilka resultat saknas samt två ungefär lika stora grupper med låga resp. höga testresultat.

Den första gruppen är tämligen heterogen, eftersom den består delvis av sjukliga, delvis av sådana som av andra skäl varit frånvarande från värnpliktsinskrivningen.

I nedanstående tablå ges resultaten i koncentrerad form.

Åldersår	Testresultat: Utan resultat, antal personer utan inkomst, %	Utan resultat, medelinkomst, kr	Låga resultat, antal personer utan inkomst, %	Låga resultat, medelinkomst, kr	Höga resultat, antal personer utan inkomst, %	Höga resultat, medelinkomst, kr
17—19	53	840	12	1 400	6	1 540
20—22	63	1 310	16	2 160	13	2 160
23—25	47	2 340	3	4 780	1	5 370

De vid 25 års ålder inkomstlösa återfinns nästan samtliga i gruppen utan testresultat, medan i de övriga grupperna knappast några inkomstlösa finns. Inkomstlösa är något vanligare i samtliga åldrar vid låga testresultat än vid höga testresultat.

I medelinkomst föreligger en viss skillnad mellan låga och höga testresultat och gruppen med höga testresultat har ca 10 % högre medelbelopp än gruppen med låga testresultat. Under värnpliktstiden 20—21 år råder dock härvidlag ingen skillnad, vilket möjligen sammanhänger med något längre värnpliktstjänstgöring för gruppen med höga testresultat.

Samvariation mellan inkomst och testresultat förefinns sålunda men den är ej så starkt framträdande. Sammanställer man individuellt inkomsten med testresultatet, blir för hela perioden korrelationskoefficienten 0,21, medan den för inkomståret 1949 blir 0,31. Det kan synas som om sambandet skulle öka med åren, men materialet är för litet för att medge några säkra slutsatser.

I syfte att rättvisare jämföra de totala inkomstbeloppen i olika grupper har för varje enskilt år beloppen omräknats till 1935 års penningvärde (med utgångspunkt från socialstyrelsens levnadskostnadsindex) och de individuella inkomstbeloppen summerats för varje person. För olika grupper återges resultaten i nedanstående tablå.

Grupp och testresultat	Antal personer med en total inkomst av ..... kr: 4 000	5 000–9 000	10 000–14 000	15 000–19 000	20 000–24 000	25 000–29 000	30 000–
Enbart folkskola (A)							
låga test	—	4	8	14	7	1	—
höga test	—	—	10	17	12	1	—
Realexamen el. liknande (B)	5	4	8	4	—	—	—
Studentexamen (C)	8	2	—	1	—	—	1

Genomsnittet av totalinkomsterna är för folkskolegruppen 16 200 och för realexamensgruppen 10 400 kr. Med nuvarande penningvärde skulle talen vara ungefär dubbelt så stora.

Mellan de två olika testgrupperna inom folkskolegruppen föreligger närmast den skillnaden, att gruppen med höga testresultat ej innehåller någon som haft en totalinkomst under 10 000 kr.

För studentgruppen ligger huvudparten under 4 000 kronors totalinkomst (1935 års penningvärde). De två relativt höga totalinkomstbeloppen härrör till stor del från kapital.

Ehuru undersökningen, som är av försökskaraktär, har ett begränsat värde på grund av materialets litenhet och det under denna tidsperiod varierande penningvärdet, medges vissa hållpunkter.

Realskolegruppen, som under ungdomsåren har en lägre genomsnittlig totalinkomst än folkskolegruppen, har sålunda ännu vid 25 års ålder en inkomst, vilken blott uppgår till 80 % av folkskolegruppens. Det torde dock ej dröja mer än något eller några åldersår, innan skillnaderna går åt andra hållet. Därefter torde det dröja ytterligare ett flertal år, tills skillnaderna i totalinkomst har utplånats.

För studentgruppen är det från detta material omöjligt att försöka bestämma den ålder, vid vilken den genomsnittliga årsinkomsten passerar folkskolegruppens, och än svårare att fastställa den ålder, vid vilken totalinkomsten för de förflutna åren blir lika stor för studenterna som för dem som har enbart folkskolebildning. Härvid kan bl. a. hänvisas till en tidigare artikel i Soc. Medd. av dåvarande fil. lic. Sven Moberg (Inkomster och förmögenheter bland personer med studentexamen; 1950: 8, sid. 579), där det framgår, att vid 35—40 års ålder manliga studenter har en ungefär dubbelt så hög genomsnittlig årsinkomst som samtliga manliga jämnåriga i städerna.

Antal anställda hos landstingen åren 1945, 1947—1949 och 1951

Socialstyrelsen har tidigare utfört beräkningar angående antalet anställda vid landstingen åren 1945, 1947 och 1948. Genom Kungl. brev den 27 januari 1950 fick styrelsen, efter framställning från 1949 års arbetskraftsutredning, i uppdrag att utföra en liknande undersökning avseende förhållandena den 30 november 1949. Beträffande dessa undersökningar hänvisas till Sociala Meddelanden 1949: 7, sid. 502, 1949: 11, sid. 829, och 1951: 1, sid. 27.

Efter framställning av styrelsen för Svenska landstingsförbundet till civildepartementet i augusti 1951 erhöll socialstyrelsen genom Kungl. brev den 14 september 1951 i uppdrag att utföra en undersökning rörande landstingens personal den 30 november 1951. I nedanstående sammanställningar redovisas resultat av 1951 års undersökning och samtidigt anges till jämförelse vissa uppgifter från föregående undersökningar.

Som anställd vid landstingen har här även räknats personal vid vissa sådana formellt privata organ för hälso- och sjukvård samt socialvård, där landstingen i sista hand svarar för eventuellt driftsunderskott. Vidare har medtagits lasaretten i Hälsingborg och Gävle.

I likhet med tidigare undersökningar har vid denna uppgifter inhämtats på särskilda blanketter för varje anstalt för barnavård, lasarettsvård, tuberkulossjukvård, epidemisjukvård, vård av kroniskt sjuka samt vård av sinnessjuka, sinnesslöa och fallandesjuka. På samma sätt har för den öppna vården uppgifter erhållits för var och en av verksamhetsgrenarna dispensärvård, distriktsvård, förebyggande mödra- och barnavård, barnmorskeväsen, folktandvård samt övrig hälso- och sjukvård.

För varje sådan anstalt eller verksamhetsgren har uppgifter meddelats om antalet heltids- och deltidsanställda i de olika befattningarna enligt kollektivavtal eller tjänstereglemente. Vidare har för de olika befattningarna uppgifter lämnats om antalet heltidstjänster, antalet vakanta tjänster utan vikarie och summa för november 1951 utbetald bruttolön.

Den första av de tre undersökningarna omfattade ej landstingsdirektörer och läkare vid lasarett och epidemisjukhus samt sanatorie- och sjukstugeläkare, vilka dock ingår i 1949 och 1951 års undersökningar. Lärarpersonal ingår ej i någon av undersökningarna.

I de i tab. 1 lämnade uppgifterna har, för att få jämförbarhet med föregående år, ovannämnda kategorier (landstingsdirektörer och vissa läkare) ej medtagits för åren 1949 och 1951. I tab. 2 och 3 däremot har materialet i sin helhet redovisats.

Tab. 1. Antalet heltidsanställda inom landstingens olika verksamhetsgrenar den 30 november åren 1945, 1947—1949 och 1951

Verksamhetsgren	Samtliga heltidsanställda[1]					därav: anställda enligt tjänstereglemente[1]		därav: anställda enligt kollektivavtal	
	1945	1947	1948	1949	1951	1945	1951	1945	1951
Barnhem	279	590	660	736	857	77	186	202	671
Lasarett	14 138	15 940	16 853	17 612	19 134	4 299	6 214	9 839	12 920
Anstalter för tuberkulossjukvård	2 390	2 563	2 574	2 529	2 360	534	551	1 856	1 809
Anstalter för epidemisjukvård	778	799	762	1 009	829	170	192	608	637
Anstalter för vård av kroniskt sjuka	697	802	887	1 134	1 446	94	200	603	1 246
Anstalter för vård av sinnessjuka och sinnesslöa	1 354	1 511	1 577	1 638	1 987	144	207	1 210	1 780
Förlossningsanstalter	87	103	109	155	193	14	40	73	153
Övriga anstalter inom sluten vård[2]	—	—	—	—	38	—	7	—	31
Summa i sluten vård	**19 723**	**22 308**	**23 422**	**24 813**	**26 844**	**5 332**	**7 597**	**14 391**	**19 247**
Dispensärvård	162	171	174	185	194	139	158	23	36
Distriktsvård	1 178	1 285	1 325	1 369	1 416	1 178	1 416	—	—
Förebyggande mödra- o. barnavård	109	132	139	144	156	102	154	7	2
Barnmorskeväsen	1 060	996	930	882	778	1 044	766	16	12
Folktandvård	731	1 095	1 202	1 207	1 499	724	1 486	7	13
Övrig hälso- och sjukvård i öppen vård	25	31	16	67	54	6	39	19	15
Summa i öppen vård	**3 265**	**3 710**	**3 786**	**3 854**	**4 097**	**3 193**	**4 019**	**72**	**78**
Allmän förvaltning m. m.	365	531	572	733	901	188	422	177	479
Samtliga verksamhetsgrenar	**23 353**	**26 549**	**27 780**	**29 400**	**31 842**	**8 713**	**12 038**	**14 640**	**19 804**

Antalet heltidsanställda vid landstingen var den 30 november 1951 31 842 om ej landstingsdirektörer och vissa läkare medräknas. Motsvarande antal var 29 400 år 1949 och 23 353 år 1945. Från 1945 till 1951 innebär detta en ökning med ca 36 %. För anställda enligt tjänstereglemente var ökningen ca 38 % och för kollektivanställda ca 35 %. Inom de olika verksamhetsgrenarna redovisas en ökning i samtliga fall utom beträffande barnmorskeväsendet. Nedgången inom den sistnämnda kategorin sammanhänger med att förlossningsvården i vissa avseenden överförts från barnmorskeväsendet till slutna förlossningsanstalter och förlossningsavdelningar vid lasaretten. Den starka ökningen av barnhemspersonalen förklaras delvis av den lagstiftning rörande barnhem, som trädde i kraft den 1 januari 1946, varigenom huvudmannaskapet för barnhemsvården överfördes till landstingen. I gruppen allmän förvaltning m. m. redovisas förutom den centrala landstingsadministrationen även sådan personal, som ej kunnat hänföras till någon av övriga särskilt redovisade verksamhetsgrenar. I gruppen ingår exempelvis ekonomi- och kontorspersonal vid skolor.

[1] Häri ingår icke landstingsdirektörer samt lasaretts-, epidemisjukhus-, sanatorie- och sjukstugeläkare.

[2] Denna verksamhetsgren ej redovisad före 1951.

Tab. 2. Antalet heltidsanställda samt antalet tjänster vid landstingen den 30 november åren 1949 och 1951 med fördelning på olika personalgrupper

Personalgrupp	Antal heltidsanställda		Antal tjänster		Antal vakanta tjänster utan vikarie		
					i % av antalet tjänster		i absoluta tal
	1949	1951	1949	1951	1949	1951	1951
Anställda enligt tjänstereglemente							
Hela antalet	11 260	12 405	11 877	13 012	7·8	6·6	858
därav							
Ekonomipersonal	386	458	377	451	0·5	0·7	3
Kontorspersonal	1 173	1 409	1 161	1 378	1·3	1·2	16
Sjukvårdsutbildad personal	7 112	7 434	7 533	7 866	8·3	7·3	576
därav sjuksköterskor	5 935	6 214	6 271	6 595	8·3	7·7	507
barnmorskor	1 177	1 220	1 262	1 271	8·1	5·4	69
Läkare	1 089	1 213	1 073	1 195	2·1	1·6	19
Speciell barnhemspersonal	155	187	156	181	1·3	2·2	4
Tandvårdspersonal	1 192	1 491	1 434	1 734	18·1	13·6	236
därav tandsköterskor	503	630	598	741	17·1	13·8	102
tandtekniker	201	248	220	264	10·0	7·6	20
tandläkare	488	613	616	729	21·9	15·6	114
Personal i övrigt	153	213	143	207	0·7	1·9	4
Anställda enligt kollektivavtal							
Hela antalet	18 485	19 804	17 961	19 758	3·0	3·4	677
därav							
Befattningshavare i övervägande kvinnliga befattningar	16 679	17 867	16 242	17 926	3·2	3·7	669
Befattningshavare i manliga befattningar	1 806	1 937	1 719	1 832	0·9	0·4	8
Samtliga personalgrupper	29 745	32 209	29 838	32 770	4·9	4·7	1 535

I tab. 2 redovisas förändringen av antalet heltidsanställda och antalet tjänster inom olika personalgrupper och befattningar 1949—1951. I fråga om gruppen anställda enligt tjänstereglemente ökade såväl antalet anställda som antalet tjänster med ca 10 %, medan motsvarande siffror för kollektivanställda var 7 resp. 10 %. Beträffande skillnaden mellan antal tjänster och antal anställda bör observeras, att denna skillnad ej i sin helhet kan tas som ett mått på den aktuella arbetskraftsbristen. Tjänster kan i vissa fall vara upptagna i landstingets budget och redovisade i undersökningen men ej kunnat besättas intill redovisningstillfället exempelvis på grund av pågående utbyggnadsarbeten.

Antalet vakanta tjänster utan vikarie i procent av antalet tjänster är störst för tandläkarna. Frekvensen minskade dock från 21,9 % år 1949 till 15,6 % år 1951. Relativt stor skillnad mellan antal tjänster och antal tjänstemän föreligger även för övriga tandvårdsutbildade personalgrupper. För sjukvårdsutbildad personal exklusive läkarna var procenttalet 1951 7,3 och för läkarna 1,6. För hela gruppen anställda enligt tjänstereglemente var relationen mellan antalet vakanta tjänster och totalantalet tjänster år 1951 6,6 % och för gruppen anställda enligt kollektivavtal 3,4 %.

Tab. 3. Vid landstingens olika verksamhetsgrenar utbetalad lön i 1 000-tal kronor under november månad år 1951 fördelad på olika personalgrupper

Verksamhetsgren	Summa lön, 1 000-tal kronor	Därav utbetalad till personal avlönad						
		enligt tjänstereglemente					enligt kollektivavtal	
		ekonomipersonal	kontorspersonal	sjukvårdsutbildad personal	läkare	övrig personal	i kvinnliga befattningar	i manliga befattningar
Barnhem	406	1	—	2	—	120	276	7
Lasarett	11 185	223	541	2 969	1 430	134	5 172	716
Anstalter för tuberkulossjukvård	1 315	53	71	223	131	9	670	158
Anstalter för epidemisjukvård	471	8	6	117	36	4	248	52
Anstalter för vård av kroniskt sjuka	727	4	4	146	—	2	530	41
Anstalter för vård av sinnessjuka och sinnesslöa	996	37	25	82	11	4	692	145
Förlossningsanstalter	96	—	—	27	2	—	65	2
Övriga anstalter inom sluten vård	19	1	—	4	—	—	11	3
Summa i sluten vård	**15 215**	**327**	**647**	**3 570**	**1 610**	**273**	**7 664**	**1 124**
Dispensärvård	151	—	13	76	43	1	17	1
Distriktsvård	1 020	—	1	1 019	—	—	—	—
Förebyggande mödra- och barnavård	116	—	—	113	—	—	3	—
Barnmorskeväsen	485	—	—	480	—	—	5	—
Folktandvård	1 382	—	9	1	—	1 360	12	—
Övrig hälso- och sjukvård i öppen vård	43	—	15	3	10	7	5	3
Summa i öppen vård	**3 197**	**—**	**38**	**1 692**	**53**	**1 368**	**42**	**4**
Allmän förvaltning m. m.	**641**	**30**	**324**	**30**	**3**	**7**	**154**	**93**
Samtliga verksamhetsgrenar	**19 053**	**357**	**1 009**	**5 292**	**1 666**	**1 648**	**7 860**	**1 221**

I tab. 3 redovisas lönekostnaden i 1 000-tal kronor för olika verksamhetsgrenar och personalgrupper under november 1951. Lönen avser den till tjänstemannen utgående lönen inklusive skatt samt tantiem och andra arvoden, som utbetalats utöver den fasta lönen. Hänsyn till pensionskostnader har däremot ej tagits.

A. N-t

Kortare meddelanden

Socialstyrelsens utredning och förslag angående utbildning av föreståndare vid barnhem. Socialstyrelsen fick den 16 juni 1950 i uppdrag att med biträde av sakkunniga utreda frågan om utbildning av föreståndare vid barnhem. Som sakkunniga tillkallades direktören Ragnhild Berglind, seminarieföreståndarinnan Lisa Berner, rektorn Greta Hamrin, fru Elsa Malmroth och undervisningsrådet Hildur Nygren.

Utredningen har numera slutförts, och förslag har avgetts till Kungl. Maj:t om att staten skall anordna ett utbildningsinstitut för föreståndare vid barnhem. Socialstyrelsen har därvid räknat med ej endast att barnhemmen skall kunna rekrytera sin föreståndarpersonal från detta institut utan även att andra anstalter för barn exempelvis skolhem, arbetsstugor och sinnesslöanstalter skall kunna anställa personal, som erhållit utbildning vid institutet. På grundval av en statistisk undersökning rörande bl. a. behovet av utbildad föreståndarpersonal och vissa andra beräkningar har styrelsen funnit, att man behöver utbilda ca 28 föreståndare varje år.

Styrelsen har i sitt förslag ganska ingående berört frågorna om utbildningens uppläggning. Förslaget innebär, att själva utbildningen skall ta 36 månader i anspråk. Härvid skall eleverna erhålla teoretisk undervisning under sammanlagt 14 månader, praktisk undervisning under 18 månader och ledighet under 4 månader. Utbildningsinstitutet, som av styrelsen föreslagits få benämningen »Barnavårdspedagogiska institutet», bör förläggas till Stockholm och vara av permanent natur med fast anställd personal. Driftskostnaderna har av styrelsen beräknats till 93 000 kronor per år.

Under utredningens gång har socialstyrelsen funnit, att särskild kompetens borde krävas av föreståndare vid barnhem. Styrelsen har därför även lämnat förslag om detta.

Socialstyrelsen har sedan länge varit inne på tanken att man skulle få till stånd ett utbildningsinstitut för vårdpersonal vid anstalter av olika slag. Då styrelsen ej varit beredd att i sin här ifrågavarande utredning ta ställning härtill, har styrelsen föreslagit att detta spörsmål blir föremål för en särskild utredning.

B. H.

Ny tysk socialpolitisk tidskrift. Den av den tyska förbundsdagen antagna lagen om ändringar i föreskrifterna om socialförsäkring och om denna försäkrings förvaltning utfärdades i februari 1951. Enligt lagen återfördes försäkringens förvaltning till försäkringstagarna själva. Val skulle förrättas till de nya förvaltningsorganen och dessa konstitueras under år 1952. Betydelsefulla saker sker sålunda för närvarande inom tysk socialpolitik. Det är därför nog ingen tillfällighet att en ny månatlig tidskrift för socialpolitik, »Soziale Sicherheit», i år startats av den tyska motsvarigheten till vår landsorganisation, Deutscher Gewerkschaftsbund. Tidskriften skall enligt anmälan i sitt januarinummer befatta sig med socialpolitiska frågor, särskilt sådana som rör arbetslöshetsförsäkring, arbetsförmedling, hjälpverksamheten för krigets offer och andra hjälpformer. Den skall driva upplysningsverksamhet bland de valda medlemmarna i socialförsäkringens förvaltningsorgan. Även för anställda inom socialvården beräknas den bli av stort värde.

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Löneförhållandena för arbetare inom industrin år 1951

I det följande redovisas vissa huvudresultat av den undersökning rörande löneförhållandena för industriarbetare under år 1951, som socialstyrelsen verkställt.[1]

I denna redogörelse har endast den egentliga industrin medtagits. För byggnadsverksamheten har en speciell undersökning vidtagits, vars resultat meddelas senare. För kommunala företag skall styrelsen erhålla material, som insamlats av Svenska stadsförbundet.

Den här redovisade delen av materialet omfattar 7 408 industriföretag med tillsammans 519 293 arbetare, varav 420 472 män och 98 821 kvinnor. Antalet arbetare inom samtliga industrigrupper utgör ca 80 % av antalet arbetare enligt kommerskollegii industristatistik. Tidigare verkställda jämförelser har visat, att de större företagen är bättre representerade än de mindre.[2]

På den blankett, som används vid undersökningen, begärdes från företagen uppgifter om bl. a. medelantal arbetare under året, antal utgjorda arbetstimmar och utbetalda lönesummor fördelade på tidlöns- och ackordsarbete, dyrtidstillägg, övertidstimmar och övertidstillägg, skifttillägg samt semesterlön, sjuklön och värdet av naturaförmåner o. dyl. Uppgifterna skulle lämnas dels för manlig, dels för kvinnlig personal med fördelning på förmän, som deltar i arbetet, övriga vuxna arbetare samt minderåriga (enligt gällande avtal; i flertalet fall under 18 år).

Materialets sammansättning med avseende på kön, industrigrupper och arbetarkategorier framgår av tab. 1, som även anger antalet redovisade företag (arbetsställen).

Tab. 1. Antal i undersökningen redovisade arbetare

Industrigrupper	Antal företag	Antal redovisade arbetare							
		Män				Kvinnor			
		arb. förmän	övr. vuxna arb.	minderåriga	samtliga	arb. förmän	övr. vuxna arb.	minderåriga	samtliga
Malmbrytning o. metallindustri	2 176	1 847	190 822	12 257	**204 926**	35	13 923	991	**14 949**
Jord- o. stenindustri	630	311	26 498	969	**27 778**	2	2 181	292	**2 475**
Träindustri	1 213	945	40 499	2 500	**43 944**	2	875	121	**998**
Massafabriker och pappersbruk	119	64	32 158	1 112	**33 334**	3	1 691	109	**1 803**
Pappersvaru- o. grafisk industri	558	347	15 653	1 591	**17 591**	23	5 112	599	**5 734**
Livsmedelsindustri	998	1 320	26 832	951	**29 103**	91	10 856	508	**11 455**
Textil- o. beklädnadsindustri	1 016	1 083	29 804	2 402	**33 289**	489	44 490	4 740	**49 719**
Läder-, hår- o. gummivaruind.	400	313	13 683	886	**14 882**	52	6 748	764	**7 564**
Kemisk-teknisk ind.	298	355	14 759	511	**15 625**	46	3 854	224	**4 124**
Samtliga industrigrupper	**7 408**	**6 585**	**390 708**	**23 179**	**420 472**	**743**	**89 730**	**8 348**	**98 821**

[1] Ytterligare resultat av denna undersökning kommer att redovisas i Lönestatistisk årsbok 1951.
[2] Se Lönestatistisk årsbok 1947, sid. 82.

Tab. 2. Genomsnittliga timförtjänster för förmän, övriga vuxna arbetare samt minderåriga

Industrigrupper	Genomsnittlig timförtjänst, kr, för							
	förmän		övriga vuxna arbetare		minderåriga		samtliga	
	m	kv	m	kv	m	kv	m	kv
Malmbrytning o. metallindustri	3·91	2·99	3·47	2·42	1·85	1·68	3·38	2·37
Jord- o. stenindustri	3·81	2·66	3·04	2·07	1·80	1·47	3·00	2·01
Träindustri	3·23	2·91	2·95	2·21	1·82	1·53	2·89	2·13
Massafabriker och pappersbruk .	3·50	2·49	3·24	2·40	1·81	1·74	3·19	2·36
Pappersvaru- o. grafisk industri	4·52	3·22	3·72	2·47	1·63	1·63	3·55	2·39
Livsmedelsindustri	3·77	2·65	3·05	2·29	1·74	1·54	3·04	2·26
Textil- o. beklädnadsindustri . .	3·73	2·91	2·96	2·28	1·91	1·69	2·92	2·23
Läder-, hår- o. gummivaruind. .	3·92	2·98	3·18	2·27	1·79	1·63	3·12	2·21
Kemisk-teknisk industri	3·86	2·70	3·27	2·24	1·98	1·66	3·24	2·22
Samtliga industrigrupper	3·75	2·88	3·29	2·31	1·83	1·66	3·22	2·26

Förtjänstnivån år 1951. I tab. 2 lämnas några sammanfattande uppgifter om löneförhållandena under år 1951 för de olika arbetarkategorier, som specificerats på blanketten. I förtjänstsiffrorna inräknas ej blott lön för arbetad tid utan även semesterlön, sjuklön, vissa naturaförmåner o. dyl.

För vuxna arbetare (med undantag för arbetande förmän) redovisas i tab. 3 genomsnittliga timförtjänster inom olika industrigrupper och dyrortsgrupper. Förtjänstsiffrorna inkluderar liksom i tab. 2 även semesterlön, sjuklön, naturaförmåner o. dyl. Vidare anges den procentuella lönestegringen från 1950 resp. 1946. Dessa tal visar, att lönestegringarna mellan 1950 och 1951 var ganska varierande mellan olika industrigrupper. De största ökningarna visar pappersindustrin (ca 30 %), de minsta ökningarna sko- och läderindustrin (ca 14 %) samt delar av den grafiska industrin.

Genomsnittsförtjänsterna stiger i allmänhet med högre dyrort. Detta åskådliggörs även genom diagram II, vilket visar genomsnittsförtjänsterna för arbetare inom samtliga industrigrupper. Nedanstående tablå belyser spännvidden mellan dyrortsgrupperna för vuxna arbetare inom hela industrin. Som jämförelse anges spännvidden i den statliga löneplanen.

	Indextal för genomsnittsförtjänsten inom olika dyrortsgrupper (Dyrortsgrupp 5 = 100)				
	5	4	3	2	1
Män	100	90	82	78	73
Kvinnor	100	91	85	82	77
Den statliga löneplanen	100	96	92	88	84

För att närmare belysa löneläget för industriarbetare i de större städerna anges i tab. 4 genomsnittliga timförtjänster (inkl. semesterlön, sjuklön, naturaförmåner o. dyl.) inom olika industrigrupper i städerna Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping. I tab. 3 ingår Stockholm i dyrortsgrupp 5, Göteborg i dyrortsgrupp 4 samt Malmö och Norrköping i dyrortsgrupp 3.

Tab. 8. Genomsnittliga timförtjänster 1951 för vuxna arbetare (exkl. arbetande förmän) inom olika industrigrupper och dyrortsgrupper

(Punkt anger grupp med mindre än 25 arbetare, medieval stil grupp med 25—99 arbetare)

Industrigrupper	Medelantal arbetare	Genomsnittlig timförtjänst (inkl. dyrtidstillägg, övertid, semesterlön, naturaförmåner o. dyl.) inom dyrortsgrupp 1	2	3	4	5	hela riket	Lönestegring i % mellan åren 1946–1951	1950–1951
Män									
Malmbrytning o. metallindustri	**190 822**	**3·02**	**3·21**	**3·33**	**3·70**	**4·06**	**3·47**	**63**	**20**
Därav:									
Gruvor o. anrikningsverk	11 239	—	3·58	3·71	4·40	5·00	4·18	69	17
a) Arbetare ovan jord	6 488	—	3·05	3·15	3·91	4·67	3·74	·	·
b) Arbetare under jord	4 751	—	4·38	4·44	5·11	5·51	4·87	·	·
Järn-, stål- o. kopparverk	30 180	—	3·21	3·36	4·27	4·13	3·87	68	22
Järn- o. stålmanufaktur	20 275	2·93	3·15	3·29	3 59	4·57	3·38	63	21
Reparationsverkstäder	6 751	2·72	2·65	3·07	3·35	3·75	3·27	55	21
Bil- o. karosserifabriker	5 396	·	3·17	3·43	3·64	4·63	3·76	58	21
Skeppsvarv	17 380	—	3·00	3·32	3·78	4·21	3·58	61	19
Övriga mekaniska verkstäder	70 043	3·05	3·14	3·39	3·61	3·92	3·43	63	20
Elektroteknisk industri	20 033	·	3·35	3·15	3·51	3·74	3·43	55	18
Annan metallmanufaktur	9 525	3·02	3·14	3·30	3·53	3·91	3·44	·	20
Jord- o. stenindustri	**26 498**	**2·77**	**2 98**	**3·15**	**3·53**	**3·94**	**3·04**	**62**	**21**
Därav:									
Stenindustri	3 524	2·95	3·03	3·10	3·15	3·49	3·06	67	20
Cementfabriker	1 655	2·96	3·18	3·23	—	—	3·17	69	25
Tegelbruk	5 604	2 61	2·83	2·97	3·43	3·52	2·85	59	22
Cementvarufabriker	2 419	2·98	3·08	3·45	3·72	4·31	3·42	66	20
Kalkbruk	1 791	2·74	2·98	3·08	2 96	3·31	3·00	69	25
Porslins-, kakel- o. lergodsfabriker	3 790	2·48	2·90	3·06	3·31	—	2·97	65	17
Glasindustri	4 495	2·75	2·93	3 41	3·48	3·94	2·93	58	20
Träindustri	**40 499**	**2·82**	**2·80**	**2·96**	**3·14**	**3·24**	**2·95**	**63**	**23**
Därav:									
Sågverk o. hyvlerier	17 306	2·64	2·75	2·92	3·07	3·17	2·91	65	24
Möbelfabriker	7 040	2·87	2·90	3·06	2·88	3·73	2·96	57	18
Byggnadssnickerier o. trähusfabriker	6 239	2·89	2·80	2·99	3·11	3·52	2·91	·	21
Massafabriker o. pappersbruk	**32 158**	**2·86**	**3·11**	**3·22**	**3·41**	**3·80**	**3·24**	**71**	**30**
Därav:									
Pappersmassefabriker	19 158	2·87	3·11	3·21	3·42	3·80	3·30	68	28
Pappersbruk o. pappfabriker	13 000	2·86	3·10	3·23	3·39	—	3·14	73	30
Pappersvaru- o. grafisk industri	**15 653**	**2·78**	**3·05**	**3·45**	**3·66**	**4·07**	**3·72**	**48**	**17**
Därav:									
Papp- o. pappersvaruindustri	2 333	2·78	3·10	3·23	3·31	3·53	3·24	48	20
Bok- o. accidenstryckerier	5 291	—	2·77	3·38	3·30	3·75	3·58	45	17
Tidningstryckerier	5 642	—	3·37	3·71	4·14	4·71	4·16	49	13
Bokbinderier	1 218	—	2·88	3·10	3·41	3·75	3·41	·	15
Annan grafisk industri	1 169	—	·	3·22	3·54	3·80	3·50	36	13
Livsmedelsindustri	**26 832**	**2·83**	**2·80**	**2·95**	**3·21**	**3·52**	**3·05**	**53**	**19**
Därav:									
Kvarnar	1 446	·	2·77	2·87	3·38	—	3·01	48	21
Bageriindustri	4 739	3·08	2·84	3·09	3·35	3·57	3·25	46	16
Sockerindustri	3 264	2·85	2·77	2·96	3·20	3·60	2·94	65	21
Choklad- o. konfektindustri	1 541	2·34	2·88	2·88	3·05	3·84	3·10	56	18
Bryggerier, bränncrier m. m.	3 519	·	2·73	2·79	3·14	3·45	3·01	55	21
Slakterier o. charkuterifabriker	5 810	3·11	2·92	3·04	2·87	3·46	3·11	52	18
Mejeriindustri	3 929	2·63	2·76	2·73	3·22	3·25	2·90	58	18

TAB. 3 (forts.). GENOMSNITTLIGA TIMFÖRTJÄNSTER 1951 FÖR VUXNA ARBETARE (EXKL. ARBETANDE FÖRMÄN) INOM OLIKA INDUSTRIGRUPPER OCH DYRORTSGRUPPER

Industrigrupper	Medelantal arbetare	Genomsnittlig timförtjänst (inkl. dyrtidstillägg, övertid, semesterlön, naturaförmåner o. dyl.) inom dyrortsgrupp 1	2	3	4	5	hela riket	Lönestegring i % mellan åren 1946–1951	1950–1951
Textil- o. beklädnadsindustri	29 804	2·76	2·83	2·98	3·16	3·47	2·96	59	18
Därav:									
Ylleindustri	5 811	2·77	2·76	2·89	3·00	—	2·85	59	17
Bomullsindustri	8 668	·	2·88	2·89	3·15	3·18	2·92	63	20
Trikåfabriker	2 616	2·83	2·66	3·01	3·13	3·35	2·97	55	17
Sömnadsindustri	5 288	2·55	2·78	3·02	3·21	3·62	3·07	53	18
Läder-, hår- o. gummivaruind.	13 683	2·82	3·06	3·20	3·27	3·65	3·18	57	16
Därav:									
Skoindustri	4 567	2·90	2·93	3·11	3·04	3·18	3·08	57	14
Gummivarufabriker	4 266	—	3·21	3·35	·	3·88	3·34	60	15
Kemisk-teknisk industri	14 759	3·09	3·09	3·20	3·38	3·59	3·27	58	19
Därav:									
Färg-, olje- o. parfymfabriker	3 550	—	3·10	3·10	3·47	3·62	3·35	59	18
Sprängämnesfabriker	1 295	—	3·17	3·35	—	·	3·64	60	17
Tändsticksfabriker	1 073	—	2·77	2·99	—	—	2·85	68	22
Annan kemisk-teknisk industri	8 841	3·09	3·23	3·13	3·33	3·57	3·24	57	20
Samtliga industrigrupper	390 708	2·85	3·05	3·22	3·51	3·92	3·29	61	21
Kvinnor									
Malmbrytning o. metallindustri	13 923	2·01	2·18	2·23	2·62	2·66	2·42	69	20
Därav:									
Järn- o. stålmanufaktur	2 223	2·18	2·13	2·22	2·39	2·78	2·24	72	22
Mekanisk verkstadsindustri	3 354	1·90	2·28	2·26	2·67	2·68	2·48	73	22
Elektroteknisk industri	5 582	·	2·29	2·24	2·56	2·66	2·50	67	20
Jord- o. stenindustri	2 181	1·70	2·06	2·20	·	·	2·07	73	22
Träindustri	875	2·02	2·12	2·22	2·28	2·58	2·21	70	21
Massafabriker o. pappersbruk	1 691	2·47	2·37	2·38	2·46	—	2·40	86	31
Därav:									
Pappersbruk o. pappfabriker	1 691	2·47	2·37	2·38	2·46	—	2·40	86	31
Pappersvaru- och grafisk industri	5 112	2·08	2·21	2·33	2·35	2·69	2·47	66	28
Därav:									
Bokbinderier	1 265	—	2·04	2·27	2·42	2·68	2·47	·	18
Grafisk industri	2 277	—	2·10	2·27	2·25	2·70	2·50	·	26
Livsmedelsindustri	10 856	1·96	2·04	2·17	2·36	2·66	2·29	64	22
Därav:									
Bageriindustri	2 346	·	2·19	2·26	2·47	2·74	2·43	53	17
Choklad- o. konfektindustri	2 380	1·70	2·09	2·04	2·07	2·58	2·18	68	24
Slakterier o. charkuterifabriker	1 182	·	2·05	2·11	2·15	2·61	2·29	71	21
Fiskber.-anstalter o. konservfabriker	1 292	2·01	1·89	2·12	2·34	·	2·11	64	19
Textil- o. beklädnadsindustri	44 490	2·05	2·17	2·25	2·35	2·62	2·28	68	19
Därav:									
Ylleindustri	5 242	2·12	2·18	2·24	2·32	—	2·23	66	19
Bomullsindustri	6 666	1·89	2·28	2·24	2·41	2·46	2·29	73	22
Trikåfabriker	6 604	2·10	2·15	2·25	2·25	2·43	2·24	61	17
Sömnadsindustri	19 706	2·05	2·10	2·26	2·37	2·72	2·30	67	19

TAB. 3 (forts.). GENOMSNITTLIGA TIMFÖRTJÄNSTER 1951 FÖR VUXNA ARBETARE (EXKL. ARBETANDE FÖRMÄN) INOM OLIKA INDUSTRIGRUPPER OCH DYRORTSGRUPPER

Industrigrupper	Medelantal arbetare	Genomsnittlig timförtjänst (inkl. dyrtidstillägg, övertid, semesterlön, naturaförmåner o. dyl.) inom						Lönestegring i % mellan åren	
		dyrortsgrupp					Hela riket	1946–1951	1950–1951
		1	2	3	4	5			
Läder-, hår- o. gummivaruind. . .	**6 748**	1·98	2·13	2·28	2·39	2·58	**2·27**	**69**	**16**
Därav:									
Skoindustri	3 001	1·93	1·94	2·24	2·16	2·25	2·19	70	15
Gummivarufabriker	1 938	—	2·21	2·37	—	2·72	2·35	70	18
Kemisk-teknisk industri	**3 854**	·	2·17	2·20	2·18	2·45	**2·24**	**71**	**20**
Därav:									
Färg-, olje- o. parfymfabriker . . .	1 150	—	·	2·14	2·15	2·48	2·31	71	18
Samtliga industrigrupper	**89 730**	2·04	2·16	2·25	2·39	2·64	**2·31**	**69**	**20**

Tab. 4. Genomsnittliga timförtjänster[1] för industriarbetare i de större städerna

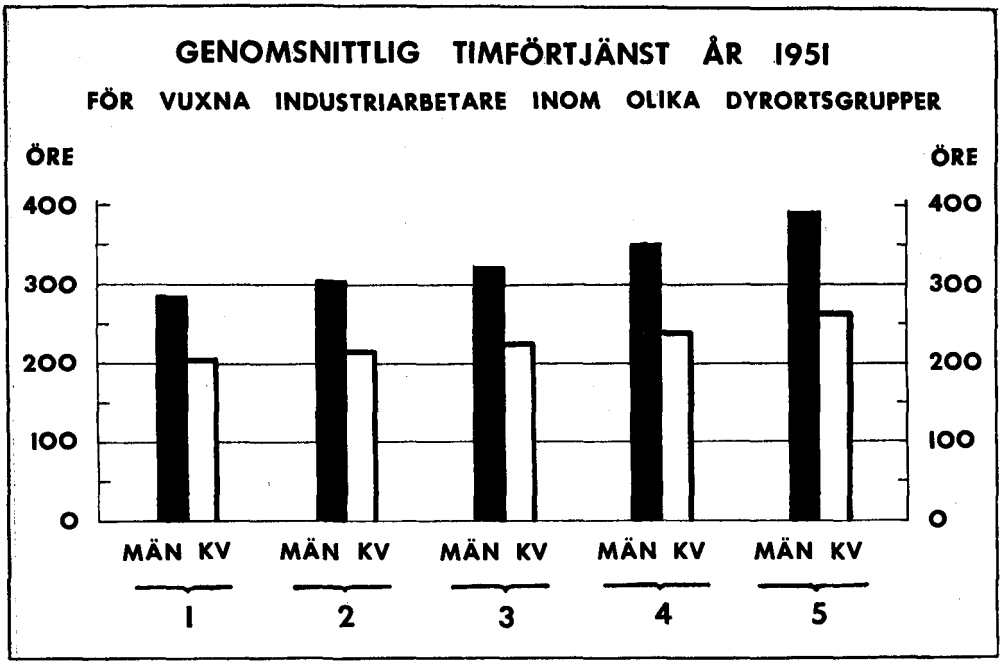
Industrigrupper	Stockholm		Göteborg		Malmö		Norrköping	
	Antal arbetare	Genomsnittlig timförtjänst, kr	Antal arbetare	Genomsnittlig timförtjänst, kr	Antal arbetare	Genomsnittlig timförtjänst, kr	Antal arbetare	Genomsnittlig timförtjänst, kr
Män								
Malmbrytning o. metallindustri	19 782	3·92	16 663	3·68	7 111	3·84	2 072	2·95
Mekaniska verkstäder . . .	5 597	3·97	5 354	3·57	2 261	3·40	1 407	2·80
Reparationsverkstäder . . .	1 852	3·78	568	3·32	398	3·20	141	3·05
Elektroteknisk industri . .	7 818	3·71	528	3·54	267	3·56	272	2·98
Skeppsvarv	513	4·22	8 365	3·79	·	·	·	·
Jord- och stenindustri	340	4·18	200	3·60	576	3·13	16	3·26
Träindustri	500	3·81	417	3·20	222	3·02	204	3·02
Massafabriker o. pappersbruk .	—	—	·	·	—	—	·	·
Pappersvaru- o. grafisk industri	6 211	4·09	1 467	3·71	1 262	3·73	813	3·43
Livsmedelsindustri	3 462	3·57	2 619	3·26	1 066	3·13	548	2·90
Textil- o. beklädnadsindustri .	1 080	3·46	1 519	3·15	1 822	3·09	2 707	3·00
Läder-, hår- o. gummivaruind.	529	3·69	394	3·37	696	3·17	413	3·49
Kemisk-teknisk industri . . .	1 332	3·61	936	3·35	806	3·01	408	3·21
Samtliga industrigrupper	**33 236**	**3·89**	**24 450**	**3·57**	**13 561**	**3·29**	**7 431**	**3·08**
Kvinnor								
Malmbrytning o. metallindustri	4 179	2·66	1 138	2·64	267	2·18	332	2·21
Jord- o. stenindustri	—	—	—	—	23	2·04	—	—
Träindustri	110	2·58	6	2·18	25	1·97	—	—
Massafabriker o. pappersbruk .	—	—	·	·	—	—	·	·
Pappersvaru- o. grafisk industri	2 019	2·69	434	2·89	577	2·36	270	2·52
Livsmedelsindustri	1 779	2·70	1 191	2·37	739	2·16	122	2·16
Textil- o. beklädnadsindustri .	3 748	2·68	4 402	2·37	3 644	2·26	2 461	2·29
Läder-, hår- o. gummivaruind.	292	2·62	271	2·49	666	2·26	35	2·18
Kemisk-teknisk industri . . .	821	2·45	99	2·14	242	2·06	25	1·99
Samtliga industrigrupper	**12 948**	2·65	**7 556**	2·41	**6 183**	2·24	**3 254**	2·30

[1] Inkl. övertids- och skifttillägg, semesterlön, sjuklön, naturaförmåner o. dyl.

Tab. 5. Arbetstid samt timförtjänstens sammansättning för vuxna arbetare inom olika industrigrupper (se texten sid. 528)

Industrigrupper	Antal arbetare	Antal arbetstimmar			Genomsnittsförtjänst per arbetstimme, kr			
		per arbetare	på ackord %	på övertid %	på ord. tid (inkl. dyrtidstillägg)	övertids- och skifttillägg	semesterlön och andra förmåner	tillhopa
Män								
Malmbrytning o. metallindustri	**190 822**	**2 216**	**68·2**	**3·1**	**3·25**	**0·06**	**0·16**	**3·47**
Därav:								
Gruvor o. anrikningsverk	11 239	1 970	81·1	3·8	3·83	0·11	0·24	4·18
Järn-, stål- o. kopparverk	30 180	2 214	78·2	4·1	3·06	0·13	0·18	3·37
Järn- o. stålmanufaktur	20 275	2 197	63·9	2·5	3·12	0·05	0·16	3·33
Skeppsvarv	17 380	2 267	84·9	4·3	3·37	0·07	0·14	3·58
Reparationsverkstäder	6 751	2 230	17·5	2·8	3·06	0·04	0·17	3·27
Mekaniska verkstäder	70 043	2 258	67·8	2·7	3·26	0·03	0·14	3·43
Jord- o. stenindustri	**26 498**	**2 210**	**61·3**	**3·3**	**2·83**	**0·08**	**0·13**	**3·04**
Därav:								
Tegelbruk	5 604	2 220	64·6	2·4	2·68	0·06	0·11	2·85
Glasindustri	4 495	2 200	58·0	3·5	2·75	0·07	0·11	2·93
Träindustri	**40 499**	**2 175**	**58·2**	**2·6**	**2·77**	**0·06**	**0·12**	**2·95**
Därav:								
Sågverk o. hyvlerier	17 306	2 147	56 6	2·8	2·71	0·07	0·13	2·91
Möbelfabriker	7 040	2 175	60·4	1·6	2·83	0·02	0·11	2·96
Byggnadssnickerier o. trähusfabr.	6 239	2 185	56·8	2·0	2·77	0·03	0·11	2·91
Massafabriker o. pappersbruk	**32 158**	**2 317**	**81·7**	**7·6**	**2·85**	**0·29**	**0·10**	**3·24**
Därav:								
Pappersmassefabriker	19 158	2 331	81·4	8·1	2·89	0·31	0·10	3·30
Pappersbruk o. pappfabriker	13 000	2 297	82·3	6·8	2·79	0·25	0·10	3·14
Pappersvaru- o. grafisk industri	**15 653**	**2 282**	**7·4**	**3·5**	**3·27**	**0·27**	**0·18**	**3·72**
Därav:								
Grafisk industri	12 102	2 275	2·4	3·7	3·32	0·32	0·20	3·84
Livsmedelsindustri	**26 832**	**2 310**	**13·3**	**3·7**	**2·79**	**0·08**	**0·18**	**3·05**
Textil- o. beklädnadsindustri	**29 804**	**2 229**	**60·9**	**2·6**	**2·70**	**0·10**	**0·16**	**2·96**
Därav:								
Ylleindustri	5 811	2 245	65·0	2·8	2·59	0·09	0·17	2·85
Bomullsindustri	8 668	2 257	68·5	2·9	2·61	0·13	0·18	2·92
Trikåfabriker	2 616	2 241	59·4	2·2	2·72	0·08	0·17	2·97
Sömnadsindustri	5 288	2 188	44·1	1·9	2·93	0·02	0·12	3·07
Läder-, hår- o. gummivaruind.	**13 683**	**2 209**	**66·0**	**1·6**	**3·01**	**0·03**	**0·14**	**3·18**
Därav:								
Skoindustri	4 567	2 161	57·6	0·8	2·94	0·01	0·13	3·08
Kemisk-teknisk industri	**14 759**	**2 281**	**59·0**	**3·9**	**2·96**	**0·13**	**0·18**	**3·27**
Samtliga industrigrupper	**390 708**	**2 232**	**60·5**	**3·5**	**3·05**	**0·09**	**0·15**	**3·29**
Kvinnor								
Malmbrytning o. metallindustri	**13 923**	**2 098**	**64·9**	**1·1**	**2·30**	**0·02**	**0·10**	**2·42**
Jord- o. stenindustri	**2 181**	**2 106**	**61·9**	**0·9**	**1·96**	**0·01**	**0·10**	**2·07**
Träindustri	**875**	**2 070**	**55 3**	**0·7**	**2·10**	**0·02**	**0·09**	**2·21**
Massafabriker o. pappersbruk	**1 691**	**2 102**	**73·2**	**0·7**	**2·28**	**0·04**	**0·08**	**2·40**
Pappersvaru- o. grafisk industri	**5 112**	**2 185**	**25·3**	**1·1**	**2·32**	**0·03**	**0·12**	**2·47**
Livsmedelsindustri	**10 856**	**2 119**	**28·1**	**1·1**	**2·13**	**0·02**	**0·14**	**2·29**
Textil- o. beklädnadsindustri	**44 490**	**2 071**	**67·0**	**0·6**	**2·15**	**0·03**	**0·10**	**2·28**
Därav:								
Ylleindustri	5 242	2 071	80·0	1·0	2·08	0·05	0·10	2·23
Bomullsindustri	6 666	2 029	80·9	0·7	2·09	0·09	0·11	2·29
Trikåfabriker	6 604	2 092	68·2	0·5	2·13	0·01	0·10	2·24
Sömnadsindustri	19 706	2 076	62·1	0·5	2·21	0·00	0·09	2·30
Läder-, hår- o. gummivaruind.	**6 748**	**2 073**	**57·9**	**0·4**	**2·16**	**0·01**	**0·10**	**2·27**
Kemisk-teknisk industri	**3 854**	**2 059**	**59·5**	**0·7**	**2·10**	**0·01**	**0·13**	**2·24**
Samtliga industrigrupper	**89 730**	**2 088**	**58·3**	**0·8**	**2·18**	**0·02**	**0·11**	**2·31**

Diagram 1

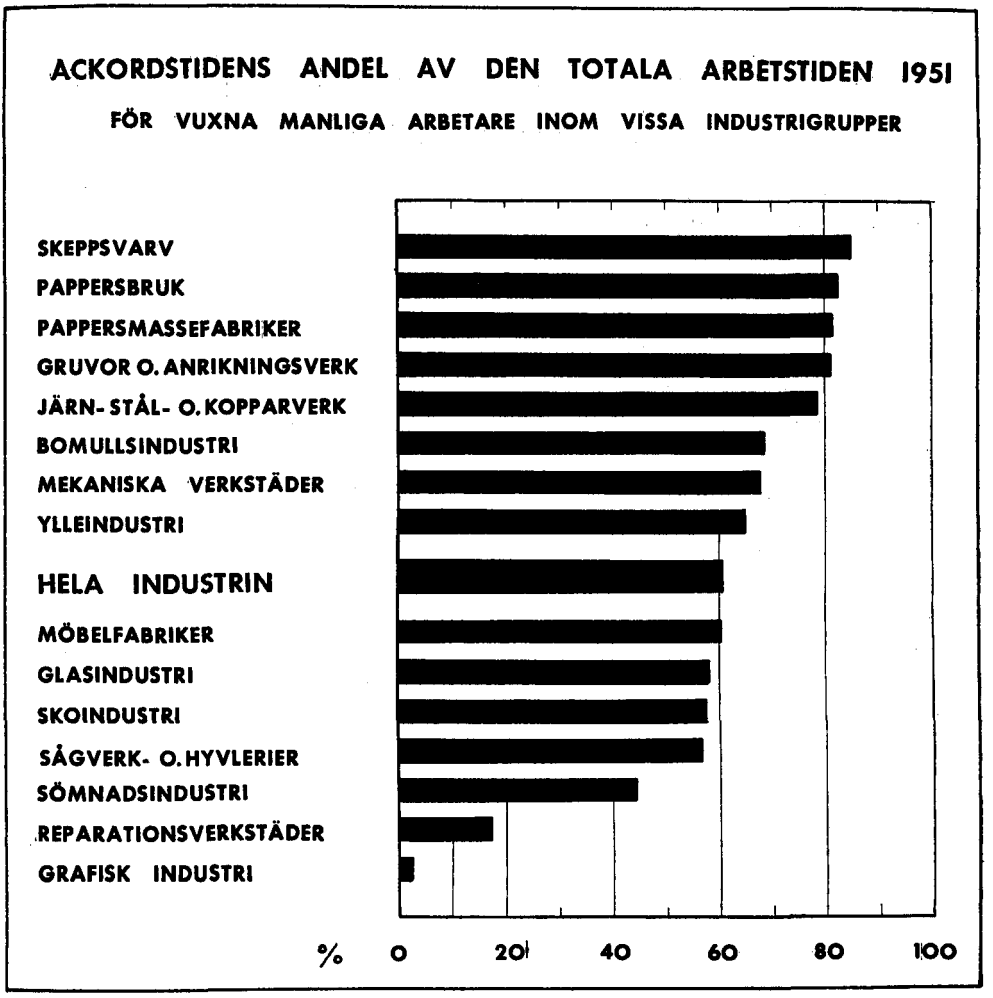
Tab. 5 belyser arbetstiden samt de genomsnittliga timförtjänsternas sammansättning inom vissa industrigrupper. Då ett antal (i regel mindre) företag ej kunnat lämna de specificerade uppgifter som begärdes på blanketten, bl. a. om antalet övertidstimmar samt om övertidstilläggets storlek, är tabellen ej fullt exakt men torde dock visa av vilken storleksordning de olika löneposterna är samt hur arbetstiden fördelar sig på tidlöns- och ackordsarbete. Ackordslönens procentuella andel av den totala arbetstiden framgår vidare av diagram II. I tabellkolumnen för genomsnittsförtjänst på ordinarie tid ingår förtjänsterna vid såväl tidlöns- som ackordsarbete jämte dyrtidstillägg. I de två följande kolumnerna har tillägg för övertids- och skiftarbete samt semesterlön, sjuklön och andra förmåner utslagits på samtliga arbetstimmar. Summan av förtjänsterna enligt de tre kolumnerna ger den genomsnittliga totalförtjänsten per timme.

Löneutvecklingen 1946—1951. Tab. 6 belyser nominal- och reallönens utveckling för vuxna industriarbetare sedan 1946. Sedan detta år har medelförtjänsten stigit från 2,04 kr till 3,29 kr eller med 61 % för manliga arbetare. För kvinnliga arbetare var lönestegringen 69 %; från 1,37 kr till 2,31 kr.

Genomsnittsförtjänsten 1951 var för männen 21 % och för kvinnorna 20 % högre än 1950. Som jämförelse kan nämnas att lantarbetarnas löner var ca 15 % högre 1951 än 1950 (se Soc. Medd. 1952: 7, sid. 479). För arbetarpersonalen inom enskilda handelsföretag var timförtjänsten i september 1951 för män 21 % och för kvinnor 26 % högre än timförtjänsten i september 1950 (se Soc. Medd. 1952: 4, sid. 268).

Beträffande löneutvecklingen inom de olika industrigrupperna hänvisas till tab. 3.

Diagram II

Reallönen har i tab. 6 uträknats med hjälp av levnadskostnadsindex inklusive skatter. Enligt denna beräkning skulle den för manliga arbetare ha stigit med ca 22 % sedan 1946.

Tab. 6. Timförtjänsternas och levnadskostnadernas förändringar 1946—1951 för vuxna arbetare inom industrin

	1946	1947	1948	1949	1950	1951
Genomsnittlig timförtjänst, kr						
Män	2·04	2·33	2·53	2·61	2·72	3·29
Kvinnor	1·37	1·61	1·79	1·86	1·92	2·31
Index för timförtjänsten						
Män	100	114·2	124·0	127·9	133·3	161·3
Kvinnor	100	117·5	130·7	135·8	140·1	168·6
Levnadskostnadsindex (inkl. skatter)[1]	100	105·8	107·7	109·7	111·0	132·3
Reallöneindex						
Män	100	107·9	115·1	116·6	120·1	121·9
Kvinnor	100	111·1	121·4	123·8	126·2	127·4

[1] Årsmedeltalen utgör ovägda medeltal av indextalen för fem kvartal (dec., mars, juni, sept. och dec.)

K.-E. F—g

Arbetskraftsåtgång och utbetald lönesumma inom jordbruket år 1951

På grundval av uppgifter till socialstyrelsens årliga statistik rörande lantarbetarnas löneförhållanden m. m. har gjorts vissa beräkningar rörande arbetskraftsåtgång och utbetald lönesumma inom jordbruket år 1951. Preliminära resultat av dessa beräkningar meddelas här nedan. Den slutliga redogörelsen kommer att publiceras i Lönestatistisk årsbok för år 1951.

Primärmaterialet insamlas av hushållningssällskapen och skall enligt kungl. kungörelse den 8 oktober 1937 (SFS 1937: 811) utgöras av frivilligt lämnade uppgifter från omkring en tjugondel av samtliga brukningsdelar med mer än 10 ha åker. Uppgifterna avser av varje enskild arbetare uppburen arbetslön och utgjord arbetstid. För brukare och de familjemedlemmar, som deltagit i jordbruksarbetet, efterfrågas familjeställning och ålder samt antal utgjorda dagsverken och arbetstimmar. Vidare begärs summariska uppgifter rörande antal skördehjälpsarbetare och av dessa utgjorda dagsverken samt motsvarande lönesumma.

De till löneundersökningen redovisande 3 639 gårdarna utgjorde enligt approximativa beräkningar betydligt mindre än en tjugondel av totalmassan och torde icke uppgå till mer än en trettiondel. Svarsprocenten är dock mycket varierande för skilda hushållningssällskap.

De i det följande redovisade beräkningarna rörande arbetskraftsåtgång och utbetald lönesumma inom jordbruket bygger på uppgifter från 2 544 brukningsdelar, för vilka uppgifter lämnats både år 1950 och år 1951.

Undersökningen avser som ovan nämnts ett urval av brukningsdelar med i allmänhet över 10 ha åker.[1] En jämförelse med 1944 års jordbruksräkning ger vid handen, att de större brukningsdelarna är starkt överrepresenterade i undersökningsmaterialet. Jämte de i tab. 1 och 2 återgivna indextalen, som grundar sig på enkla (ovägda) medeltal för de redovisade grupperna, har man beräknat »standardvägda» medeltal för indextalen för de olika storleksgrupperna. Härvid har man som vikter använt den sammanlagda åkerarealen inom motsvarande storleksgrupper av brukningsdelar enligt 1944 års jordbruksräkning. Dessa »standardvägda» indextal för arbetarantal, antal dagsverken och utbetald lönesumma år 1951 (med år 1950 som basår) har sammankopplats (enligt s. k. kedjemetod) med motsvarande indextal för tidigare år till en serie med år 1939 som basår, vilken återges på sid. 532.

Beräkningarna av sysselsättningens förändringar hänför sig till antalet lejda arbetare samt till antalet dagsverken, utgjorda dels av lejda arbetare, dels av brukare och deras familjemedlemmar. Med lejda arbetare avses arbe-

[1] I den mån enstaka brukningsdelar med 10 ha åker och därunder redovisats till undersökningen, har de hänförts till storleksgruppen »under 20 ha».

Tab. 1. Medeltal dagsverken per år och 100 ha åker åren 1951 och 1950 vid brukningsdelar, varifrån uppgifter föreligger för båda åren [1]

Personalkategorier och år	Medeltal dagsverken per 100 ha åker vid brukningsdelar med en åkerareal (i ha) av								samtliga brukn.-delar
	10–19	20–29	30–39	40–49	50–99	100–199	200–399	400 o. över	
Vuxna o. minderåriga av båda könen									
a) inkl. brukare o. familjemedl.									
År 1951	4 665	3 367	2 696	2 339	1 977	1 682	1 745	1 547	2 314
» 1950	4 834	2 988	2 817	2 419	2 058	1 750	1 779	1 630	2 360
Indextal om 1950 = 100	97	113	96	97	96	96	98	95	98
b) exkl. brukare o. familjemedl.									
År 1951	1 175	1 193	1 243	1 301	1 400	1 509	1 727	1 547	1 398
» 1950	1 260	1 073	1 327	1 378	1 466	1 582	1 764	1 630	1 443
Indextal om 1950 = 100	93	111	94	94	95	95	98	95	97
Vuxna män									
a) inkl. brukare o. familjemedl.									
År 1951	3 230	2 445	2 104	1 972	1 687	1 534	1 642	1 438	1 896
» 1950	3 335	2 196	2 208	2 023	1 762	1 601	1 678	1 509	1 939
Indextal om 1950 = 100	97	111	95	97	96	96	98	95	98
b) exkl. brukare o. familjemedl.									
År 1951	761	882	1 018	1 115	1 212	1 394	1 625	1 438	1 205
» 1950	846	809	1 089	1 185	1 278	1 461	1 666	1 509	1 250
Indextal om 1950 = 100	90	109	93	94	95	95	98	95	96
Kvinnor o. minderåriga									
a) inkl. brukare o. familjemedl.									
År 1951	1 435	921	592	366	290	149	103	109	418
» 1950	1 499	791	609	396	295	149	101	121	421
Indextal om 1950 = 100	96	116	97	92	98	100	102	90	99
b) exkl. brukare o. familjemedl.									
År 1951	414	311	226	186	188	115	102	109	193
» 1950	413	265	237	193	189	121	98	121	193
Indextal om 1950 = 100	100	117	95	96	99	95	104	90	100

tare tillhörande alla lantarbetarkategorier; arbetare vilka på uppgiftsblanketten betecknats som skogsarbetare, har icke medräknats. Dagsverksuppgifterna avser inte blott jordbruksarbete i egentlig mening och boskapsskötsel utan även i viss utsträckning nyanläggningsarbeten m. m. samt sådant icke ackordsatt skogsarbete, som utförts av lantarbetare. Skogsarbete, som utförts av brukare och deras familjemedlemmar, har medräknats i de fall, då antalet på sådant arbete nedlagda arbetstimmar för den enskilde individen understigit 300.

Arbetskraftsåtgång per arealenhet. Under år 1951 utgjordes på de redovisade brukningsdelarna i genomsnitt 2 314 dagsverken per 100 ha åker, varav 1 896 dagsverken av vuxna män och 418 av kvinnor och minderåriga. Av dessa dagsverken utgjordes 1 205 resp. 193 av lejd arbetskraft. Av tab. 1

[1] Medieval stil anger, att medeltalen grundar sig på uppgifter från mindre än 10 brukningsdelar eller på uppgifter för minst 10 men högst 24 arbetare.

Tab. 2. Förändringar i arbetarantal, dagsverken och lönesumma 1950—1951 vid brukningsdelar, varifrån uppgifter föreligger för båda åren

Jordbruksområden, kommungrupper och storleksklasser av jordbruk	Antal brukningsdelar	Indextal för 1951 (1950 = 100) avseende						
		antal lejda arbetare	antal dagsverken					till lejda arbetare utbet. lönesumma
			totalt	därav utförda av				
				lejda arbetare		brukare och familjemedl.		
				vuxna män	kv. o. minderåriga	vuxna män	kv. o. minderåriga	totalt
Egendomar belägna i:								
södra o. mellersta Sveriges slättbygder	1 486	101	97	96	100	101	94	110
södra o. mellersta Sveriges skogs- o. dalbygder	800	102	95	94	97	95	100	110
norra Sverige[1]	258	93	95	89	94	99	99	106
Hela riket	**2 544**	**100**	**96**	**95**	**99**	**99**	**97**	**110**
därav:								
egend. med koll.-avtal	763	96	90	91	94	86	75	106
» utan » »	1 781	106	103	104	103	103	100	121
Egendomar belägna i:								
jordbrukskommuner	597	96	96	94	98	98	103	109
blandade kommuner	1 241	102	97	96	102	99	94	111
industrikommuner	706	100	95	94	94	98	95	109
Egendomar med en åkerareal av:								
under 20 ha	610	102	96	90	100	99	94	111
20—49 »	1 157	103	97	94	98	98	98	109
50—99 »	511	99	96	95	100	98	96	109
100 ha och över	266	98	96	96	97	101	116	111

framgår, att arbetskraftsåtgången per arealenhet var störst på de till arealen minsta gårdarna och i regel sjönk med stigande areal. Om man endast tar i betraktande antalet av lejd arbetskraft utgjorda dagsverken per arealenhet var förhållandet det rakt motsatta. Vid bedömande av dessa siffror bör ihågkommas, att den redovisade arbetskraftsåtgången inte enbart hänför sig till jordbruksarbete (jfr ovan) och att arbetskraftsbehovet påverkas av sådana omständigheter som förhållandet mellan animalisk och vegetabilisk produktion m. m.

Sedan år 1950 har enligt tab. 1 arbetskraftsåtgången — räknad i antal dagsverken per 100 ha åker — minskat med 2 %. Antalet av vuxna män utgjorda dagsverken har minskat med 2 % och antalet av kvinnor och minderåriga utgjorda dagsverken med 1 %. Antalet av enbart lejd arbetskraft utgjorda dagsverken per arealenhet var oförändrat beträffande kvinnor och minderåriga, medan det för vuxna män sjunkit med 4 %.

Sysselsättning och lönebudget. Tab. 2 innehåller indextal för förändringarna 1950—1951 i sysselsättning och till den lejda arbetskraften utbetald

[1] Inklusive fjäll- och moränbygden.

total lönesumma (inkl. naturaförmåner). Sysselsättningen mäts i antalet lejda arbetare — inkluderande såväl helårsarbetare som tillfällig arbetskraft — och i antalet dels av lejd arbetskraft, dels av brukare och deras familjemedlemmar utgjorda dagsverken.

Enligt tab. 2 var antalet lejda arbetare detsamma som år 1950. Det totala antalet utgjorda dagsverken hade minskat med 4 %. Det kan nämnas, att antalet av enbart lejd arbetskraft utgjorda dagsverken hade minskat med 5 %.

Den utbetalda lönesumman hade ökat med 10 %.

Enligt de i efterföljande tablå återgivna »standardräknade» indextalen för förändringarna i sysselsättning och lönesumma (jfr sid. 530) har antalet lejda lantarbetare minskat med 4 % sedan år 1939, medan antalet av dessa arbetare utgjorda dagsverken minskat med 46 %. Minskningen i antalet dagsverken, som utgjorts såväl av lejd arbetskraft som av brukare och deras familjemedlemmar, var 28 % sedan år 1942. Den till lejd arbetskraft utbetalda totala lönesumman beräknas från år 1939 till år 1951 ha stigit med 98 %.

Förändringar i sysselsättning och löner 1941—1951

Indextal (1939 = 100)

År	Antal lejda arbetare	Antal dagsverken av		Total lönesumma
		lejda arb., brukare o. familjemedlemmar[1]	enbart lejda arbetare	
1941	109	99	94	120
1942	117	100	93	136
1943	122	99	90	147
1944	123	98	89	155
1945	119	95	83	162
1946	97	86	75	162
1947	95	81	66	162
1948	100	79	62	178
1949	95	76	60	181
1950	95	75	57	180
1951	96	72	54	198

[1] År 1942 = 100.

I. R.

Levnadskostnadsindex för juni 1952

1. Levnadskostnadsindex utan skatter med 1935 som bas

Beräkningen av socialstyrelsens levnadskostnadsindex för juni 1952 har gett till resultat, att indextalet i 1935 års serie utan direkta skatter och sociala förmåner sedan mars stigit från 207 till 213 (med decimaler 207,40 respektive 212,51). Detta innebär en ökning med 2,5 %, vilket är något mer än föregående kvartal då höjningen var 1,5 %. Stegringen faller främst på livsmedelsposten men även på posten bostad, som omräknats med hjälp av resultaten från den pågående bostadskostnadsundersökningen, och på posten övriga utgifter. Indextalen för budgetposterna och olika varugrupper återfinns nedan och i tab. 2 på sid. 535.

2. Levnadskostnadsindex utan skatter med juli 1914 som bas

Indextalet i denna serie har stigit från 320 i mars till 328 i juni 1952. Gruppindextalen blev (talen för mars inom parentes): Livsmedel 319 (302), bostad 229 (221), bränsle och lyse 372 (380), kläder och skor 401 (407) och övriga utgifter 342 (338). Totalindexen fr. o. m. 1935 redovisas i tab. 4 på sid. 539.

Tab. 1. Levnadskostnadsindex (1935 = 100)[1]

Tidpunkt	Livsmedel	Bostad, bränsle och lyse	Därav		Kläder och skor	Övriga utg.	Samtliga utgifter
			bostad	bränsle och lyse			
1935 . . .	100	100	100	100	100	100	**100**
1936 . . .	104	99	99	102	101	100	**101**
1937 . . .	108	100	98	108	106	102	**104**
1938 . . .	112	101	99	110	108	103	**106**
1939 . . .	115	101	100	111	111	106	**109**
1940 . . .	131	108	100	142	133	118	**123**
1941 . . .	149	113	101	164	164	131	**139**
1942 . . .	161	116	101	177	182	142	**150**
1943 . . .	161	118	102	181	182	147	**152**
1944 . . .	159	118	102	182	178	149	**151**
1945 . . .	158	118	102	181	177	149	**151**
1946 . . .	159	118	102	180	177	149	**151**
1947 . . .	167	121	105	181	180	150	**156**
1948 . . .	180	124	107	192	183	157	**163**
1949 . . .	182	124	107	103	187	160	**166**
1950 . . .	185	123	107	186	191	162	**168**
1951 . . .	216	137	109	251	232	183	**194**
1950 mars	183	122	107	181	189	161	**167**
juni	184	122	107	181	190	160	**167**
sept.	186	122	107	181	191	161	**168**
dec. .	189	127	107	204	194	165	**171**
1951 mars	210	133	108	236	226	176	**188**
juni	215	136	108	248	237	186	**195**
sept.	224	139	108	266	240	189	**200**
dec. .	229	144	112	276	243	192	**204**
1952 mars	235	144	112	276	243	195	**207**
juni	249	146	116	270	240	197	**213**

[1] Årsmedeltalen i denna tabell liksom i tab. 2 och 4 utgör ovägda medeltal av indextalen (utan decimaler) för fem kvartal (dec., mars, juni, sept. och dec.); i medeltalet för år 1951 väger dock december 1950 endast med hälften så stor vikt som de fyra övriga kvartalen.

Tab. 2. Indextal för olika delposter samt dessas förändringar mellan olika tidpunkter

Varuposter	Indextal (1935 = 100)					Procentuell förändring[1]	
	1950	1951	Dec. 1950	Dec. 1951	Juni 1952	dec. 1950 —dec. 1951	dec. 1951 —juni 1952
Livsmedel	**185**	**216**	**189**	**229**	**249**	+ 21·4	+ 8·6
Mjölk	155	173	155	175	188	+ 12·5	+ 7·9
Grädde	.	.	.	.	.	+ 12·5	—
Ost	176	223	186	233	273	+ 25·4	+17·1
Mejerismör	209	237	209	241	250	+ 15·2	+ 3·9
Ägg	225	257	225	282	284	+ 25·3	+ 0·7
Margarin	192	255	192	266	285	+ 38·5	+ 6·9
Mjöl	185	215	184	232	284	+ 26·1	+22·6
Bröd	162	186	162	197	220	+ 21·7	+11·6
Kött	197	234	201	256	297	+ 27·4	+16·1
Fisk	200	238	216	264	254	+ 22·3	— 3·8
Rotsaker, frukt o. grönsaker	198	221	198	239	243	+ 20·4	+ 2·0
Specerier	189	234	206	243	261	+ 18·0	+ 7·3
Maltdrycker	146	164	149	169	182	+ 13·5	+ 7·6
Förtäring utom hemmet	182	209	184	214	242	+ 16·6	+12·9
Bostad	**107**	**109**	**107**	**112**	**116**	+ 3·9	+ 3·5
Bränsle och lyse	**186**	**251**	**204**	**276**	**270**	+ 35·0	— 1·9
Elektrisk ström	91	94	91	100	101	+ 9·5	+ 0·5
Kokgas	147	155	147	172	188	+ 16·9	+ 9·5
Ved	.	.	.	.	.	+ 72·0	— 7·3
Kol	.	.	.	.	.	+ 45·6	— 6·7
Koks	.	.	.	.	.	+ 37·9	+ 0·4
Eldningsolja	.	.	.	.	.	+ 5·2	+ 1·3
Brunkolsbriketter	.	.	.	.	.	+ 14·7	— 8·6
Kläder och skor	**191**	**232**	**194**	**243**	**240**	+ 25·1	— 1·3
Herrkostym	184	214	185	232	225	+ 25·5	— 3·0
Herröverplagg	176	202	177	219	218	+ 23·8	— 0·6
Arbetskläder	236	300	237	312	314	+ 31·8	+ 0·6
Skjorta	274	322	275	340	346	+ 23·8	+ 1·8
Underkläder	234	284	236	297	301	+ 25·9	+ 1·3
Herrstrumpor	208	260	214	283	281	+ 32·3	— 0·9
Damstrumpor	157	160	157	159	149	+ 1·3	— 6·8
Barnstrumpor	232	295	241	323	331	+ 33·9	+ 2·5
Damjumper	.	.	.	.	.	+ 27·5	— 1·4
Hattar, mössor m. m.	138	150	138	156	155	+ 12·9	— 0·2
Klänningstyg: ylle	222	272	225	291	287	+ 28·9	— 1·3
bomull, cellull	166	191	170	197	198	+ 16·1	+ 0·2
Ullgarn	289	469	367	425	323	+ 15·8	—24·0
Sybehör m. m.	208	232	215	239	250	+ 10·9	+ 4·7
S:a kläder	**196**	**231**	**200**	**244**	**240**	+ 22·2	— 1·7
Herrskor, grövre	178	272	178	269	269	+ 51·0	—
D:o av boxkalv	163	242	164	247	247	+ 50·4	— 0·1
Damskor	174	242	176	248	248	+ 41·2	— 0·1
Barnskor	174	258	174	263	263	+ 51·1	—
Skor med gummisula	.	.	.	.	.	+ 27·1	— 0·6
Halvsuln. o. klackn.	156	221	156	230	227	+ 47·0	— 1·0
Skinntofflor	.	.	.	.	.	+ 41·2	—
Gummiytterskor	148	176	155	177	194	+ 14·1	+ 9·9
S:a skor	**173**	**238**	**174**	**244**	**246**	+ 40·5	+ 0·5

[1] Förändringarna har beräknats på indextal med två decimaler.

TAB. 2 (forts.). INDEXTAL FÖR OLIKA DELPOSTER SAMT DESSAS FÖRÄNDRINGAR MELLAN OLIKA TIDPUNKTER

Varuposter	Indextal (1935 = 100)					Procentuell förändring	
	1950	1951	Dec. 1950	Dec. 1951	Juni 1952	dec. 1950 —dec. 1951	dec. 1951 —juni 1952
Övriga utgifter	**162**	**183**	**165**	**192**	**197**	**+ 16·6**	**+ 2·5**
Möbler	189	219	191	234	248	+ 22·6	+ 5·8
Hushållstextilier	232	282	237	291	282	+ 22·6	— 3·0
Husgeråd, verktyg	167	195	172	207	219	+ 20·1	+ 5·8
Tvål och såpa	197	247	204	250	247	+ 22·8	— 1·3
Tvätt	149	172	149	179	179	+ 20·1	—
Kroppsvård	138	156	138	161	161	+ 16·4	+ 0·2
Sjukvård	103	107	103	111	112	+ 7·5	+ 0·8
Intell. ändamål	149	175	151	195	195	+ 28·8	+ 0·4
Fören.- o. förs.-avg.	125	135	128	140	146	+ 10·0	+ 3·9
Nöjen	142	168	147	178	180	+ 20·9	+ 1·2
Resor	148	162	148	171	183	+ 15·0	+ 7·0
Ränta å lån	93	102	102	102	102	—	—
Tel., post, skrivm.	148	179	150	193	200	+ 28·6	+ 4·0
Arbetshj. i hemmet	261	300	264	323	335	+ 22·1	+ 3·7
Tobak	198	230	198	234	234	+ 18·1	—
Spritdrycker	292	334	333	337	337	+ 1·4	—
Viner	.	.	.	.	.	— 1·1	+ 3·9
Diverse utgifter	.	.	.	.	.	+ 8·3	+ 3·3
Övriga ej spec. utg.	.	.	.	.	.	+ 20·1	+ 4·0
Samtliga utgifter	**168**	**194**	**171**	**204**	**213**	**+ 19·3**	**+ 4·0**

3. Levnadskostnadsindex med skatter och sociala förmåner

Levnadskostnadsindex inklusive direkta skatter och sociala förmåner har i 1935 års serie stigit från 223 i mars till 230 i juni 1952 och i 1914 års serie från 349 i mars till 359 i juni. Stegringen mellan mars och juni är för båda serierna ej fullt 3 % (se tab. 4).

4. Vissa andra indexberäkningar

Pensionspristalet. Det s. k. pensionspristalet, som bestämmer indextillägget på folkpensionerna och för vilket redogjordes i Soc. Medd. 1951: 11, sid. 790, har stigit från 135 för tiden maj—juli 1952 till 138 för tiden augusti—oktober 1952. Detta innebär att indextillägget på folkpensionerna bibehålls oförändrat vid 35 procent för sistnämnda period.

Det s. k. pristalet, som tillkom i samband med 1947 års lönereglering för statstjänstemän, har mellan mars och juni 1952 stigit från 152 till 156.

Partiprisindex. I tab. 5 har socialstyrelsens indexserier sammanställts med partiprisindexar beräknade dels av kommerskollegium, dels av

Tab. 8. Detaljhandelspriser (i öre) på livsmedel, bränsle och lyse i genomsnitt för socialstyrelsens 60 ombudsorter bland städer och tätorter 1935—juni 1952

Varuslag	Kvantitet	1935	Aug. 1939	1945	1951			1952		Prisförändring i % sedan	
		49 orter			Årsmedeltal	Juni	Dec.	Mars	Juni	år 1945	juni 1951
Mjölk, oskum. resp. stand.	l	21·5	25·2	29·2	37·8	37·8	37·8	40·8	40·8	+ 40	+ 8
Grädde	dl	·	·	·	26·3	26·0	27·0	27·0	27·0	·	+ 4
Mejerismör	kg	268	341	455	645	645	645	645	670	+ 47	+ 4
Ost: fetth. 45 +	»	·	·	·	417	410	431	450	500	·	+22
fetth. 30 +	»	177	215	*300	334	331	340	370	420	+ 40	+27
Bordsmargarin	»	135	170	270	354	360	360	360	385	+ 43	+ 7
Nötkött: stek	»	179	218	328	490	506	504	534	*592[6]	·	·
soppkött	»	143	169	260	347	329	373	409	*409[6]	·	·
malet (köttfärs)	»	172	208	301	297	391	411	465	528	+ 75	+35
Gödkalvkött: stek	»	217	269	357	621	580	661	701	719	+101	+24
bog	»	·	·	319	506	464	553	595	591	+ 85	+27
Fläskkotlett	»	·	·	446	592	638	583	626	732	+ 64	+15
Färsk skinka	»	·	·	·	478	491	*657	635	643	·	·
Salt sidfläsk	»	182	230	377	439	426	506	558	564	+ 50	+32
Rökt skinka, rullad	»	312	369	565	698	711	*839	858	881	·	·
Färstek, färsk	»	205	260	436	601	634	619	679	693	+ 59	+ 9
Hönskött	»	124	157	398	388	396	414	443	467	+ 17	+18
Fläskkorv	»	·	172	259	322	314	369	403	418	+ 61	+33
Falukorv	»	·	·	295	344	336	387	430	454	+ 54	+35
Stångkorv	»	·	·	·	141	135	168	203	211	·	+56
Leverpastej	»	·	·	·	509	497	583	625	657	·	+32
Blodpudding	»	·	·	125	157	152	187	206	213	+ 71	+40
Ägg, färska	»	154	172	365	390	351	448	371	404	+ 11	+15
Färsk fisk: sill	»	62	74	122	141	134	155	151	153	+ 26	+15
strömming	»	57	64	125	155	157	168	163	169	+ 35	+ 7
makrill	»	·	·	141	197	148	215	—	183	+ 30	+24
abborre	»	110	112	190	205	186	227	229	212	+ 12	+14
gädda	»	153	168	332	351	333	380	390	352	+ 6	+ 6
torsk	»	89	90	85	*231	214	261	252	237	·	+10
kolja	»	116	116	150	*247	212	271	282	244	·	+15
Ansjovis, hel	450 g	·	·	132	133	133	145	146	149	+ 13	+12
Fiskbullar[1]	»	·	·	76	96	100	*120	120	126	·	·
Salt sill	kg	62	55	193	177	165	202	202	219	+ 13	+33
Spisbröd[2]	»	59	66	81	*114	114	*162	163	183	·	·
Knäckebröd[2]	»	82	85	107	146	149	*167	168	187	·	·
Sötlimpa (V-R-bröd)	»	58	66	72	103	103	112	112	129	+ 79	+25
Grovt rågbröd	»	45	51	58	76	76	82	83	96	+ 64	+26
Matbröd av vete, bakat m. vatten	»	72	82	94	129	126	141	141	157	+ 67	+25
Kaffebröd (bullar)[3]	»	97	113	153	219	224	*258	258	302	·	·
Kex	hg	·	·	·	33	34	36	36	42	·	+24
Skorpor av vete	kg	132	144	198	277	275	297	297	324	+ 63	+18
Småkakor	hg	·	·	·	60	60	60	60	62	·	+ 3
Vetemjöl	kg	38	43	46	78	77	85	84	104	+126	+36
Rågsiktmjöl[4]	»	33	36	*37	71	70	78	78	95	·	+36
Havregryn, ångprep.	»	35	43	68	110	117	116	115	128	+ 89	+10
Kaffe, mest gångbara sort[5]	1/4 kg	·	·	137	288	290	290	298	306	·	+ 6
Te	kg	·	·	·	1 854	1 900	2 000	2 000	2 000	·	+ 5
Kakao i paket	»	·	·	403	661	671	671	665	765	+ 90	+14
Strösocker	»	·	·	62	104	102	111	111	124	+101	+22

[1] Fr. o. m. dec. 1951 avser priset fiskbullar i hummersås.
[2] » » » » » fyra 1/4 kg-paket.
[3] » » » » » endast släta bullar.
[4] Uppgifterna för år 1945 avser samsiktmjöl.
[5] År 1945 noterades priset per kg.
[6] T. o. m. mars 1952 »extra prima kött». Fr. o. m. juni 1952 noteras kvaliteten »övrigt kött». Vid indexberäkningarna har hänsyn tagits till kvalitetsändringen.

TAB. 3 (forts.). DETALJHANDELSPRISER (I ÖRE) PÅ LIVSMEDEL, BRÄNSLE OCH LYSE I GENOMSNITT FÖR SOCIALSTYRELSENS 60 OMBUDSORTER BLAND STÄDER OCH TÄTORTER 1935—JUNI 1952

Varuslag	Kvantitet	1935	Aug. 1939	1945	1951			1952		Prisförändring i % sedan	
		49 orter			Årsmedeltal	Juni	Dec.	Mars	Juni	år 1945	juni 1951
Karameller	kg	·	·	619	830	850	862	862	862	+ 39	+ 1
Chokladkola	»	·	·	651	1 082	1 087	1 087	1 190	1 190	+ 83	+ 9
Tabletter	ask	·	·	·	25	25	25	25	25	·	—
Salt	kg	15	15	26	*52	51	58	58	61	·	+19
Gula ärter	»	48	41	63	82	79	92	94	96	+ 53	+22
Bruna bönor	»	62	113	140	154	156	160	163	166	+ 19	+ 7
Ärter på burk	400 g	46	53	78	88	90	95	95	95	+ 22	+ 6
Apelsinmarmelad	450 g	·	·	·	128	128	138	148	150	·	+17
Katrinplommon	kg	101	84	—	211	211	213	218	213	·	+ 1
Nyponmust	hg	·	·	·	90	90	90	91	91	·	+ 1
Potatis, gammal	kg	12·2	[1]15·7	21·5	34·8	39·3	34·5	38·0	39·5	+ 84	+ 1
Morötter, gamla	»	27	36	33	55	61	61	92	—	+370	+152
» färska	»			89	—	419	—	—	401	+355	— 4
Kålrötter	»	·	·	22	44	44	40	44	—	+178	+39
Vitkål	»	24	29	39	61	84	52	71	—	+341	+105
Lök, gul	»	·	·	172	113	122	118	141	151	— 12	+24
Tomater	»	·	90	320	362	548	—	—	496	+ 55	—10
Spenat	»	·	·	233	273	230	—	—	223	— 4	—20
Lingon	»	·	·	154	161	—	—	—	—	·	·
Ätäpplen: svenska	»	101	94	166	160	—	204	187	—	·	·
importerade	»			203	232	247	245	234	291	+ 43	+18
Apelsiner	»	76	82	155	170	180	150	144	204	+ 32	+13
Citroner	»	·	·	199	207	201	229	221	221	+ 11	+10
Pilsner	1/8 l	24	24	32	37	37	37	38	40	+ 28	+ 9
Svagdricka	5 l	77	81	129	159	158	168	169	179	+ 38	+13
Sockerdricka	1/8 l	·	·	·	30	30	31	30	31	·	+ 3
Elström (inkl. div. avg.)	kWh	35	32	32	[2] 17	17	18	18	19	+ 7	+10
Kokgas (inkl. div. avg.)	m³	17	17	20	22	21	24	26	27	+ 34	+27
Björkved, helved, hemk.	»	945	1 125	2 040	3 926	3 923	4 680	4 560	4 327	+112	+10
Barrved » »	»	730	885	1 828	3 160	3 188	3 820	3 740	3 544	+ 94	+11
Kol: antracit, hemkört	hl	614	637	977	1 533	1 516	1 660	1 662	1 670	+ 71	+10
hushålls-, prima hemk.	»	291	326	573	1 154	1 110	1 232	1 233	1 127	+ 97	+ 1
Koks: ca 20—40 mm hemk.	»	230	263	512	806	799	884	884	889	+ 73	+11
ca 40-60 el. 60-80 mm hemk.	»	215	249	476	749	742	822	822	825	+ 73	+11

Anmärkning till tabellen. Asterisk (*) vid ett pris betecknar, att en företagen ändring i fråga om den noterade kvaliteten inverkat på de i tabellen medtagna medeltalen fr. o. m. ifrågavarande noteringstillfälle, varigenom full jämförbarhet med medeltal av äldre datum icke ernås. Årsmedeltalen är 12-månadersmedeltal.

Finanstidningen. Mellan mars och juni 1952 har kommerskollegii generalindex för partipriserna ej ändrats, medan Finanstidningens stigit med 4 enheter, vilket motsvarar en ökning med 1,3 %. Socialstyrelsens levnadskostnadsindex utan direkta skatter och sociala förmåner har under samma tidsperiod stigit med 2,5 % och styrelsens allmänna konsumtionsprisindex med 2,2 %.

[1] Medeltal av julipriserna på gammal och augustipriserna på färsk potatis.

[2] Sänkningen av priset på elström orsakades av en ökning av den noterade förbrukningskvantiteten från 100 till 300 kWh fr. o. m. december 1948.

Tab. 4. Levnadskostnadsindex med juli 1914 som bas, med och utan direkta skatter och sociala förmåner, samt med år 1935 som bas med direkta skatter och sociala förmåner

År	Juli 1914 = 100 [1]			1935 = 100		Månad	Juli 1914 = 100			1935 = 100	
	Index utan skatter	Enbart skatter	Index med skatter	Enbart skatter	Index med skatter		Index utan skatter	Enbart skatter	Index med skatter	Enbart skatter	Index med skatter
1935	155	181	156	100	100	1948 mars	252	319	256	176	164
1936	157	172	158	96	101	juni	253	330	258	183	165
1937	161	171	162	99	104	sept.	257	333	262	184	168
1938	165	178	166	105	106	dec.	256	367	264	203	169
1939	169	189	171	107	109	1949 mars	256	378	264	209	169
1940	190	213	192	118	123	juni	256	393	265	218	170
1941	215	254	218	141	139	sept.	257	397	266	220	170
1942	232	295	236	164	151	dec.	256	393	265	218	170
1943	235	308	239	171	153	1950 mars	257	393	266	218	170
1944	234	346	241	192	154	juni	258	424	268	235	172
1945	233	365	241	202	154	sept.	259	426	269	236	172
1946	234	380	243	210	155	dec.	265	452	276	251	177
1947	240	517	257	286	164	1951 mars	290	574	308	318	197
1948	252	387	261	214	167	juni	301	630	322	349	206
1949	256	386	265	214	170	sept.	309	668	332	370	212
1950	259	418	269	232	172	dec.	316	679	339	376	217
1951	300	617	320	342	205	1952 mars	320	763	349	422	223
						juni	328	803	359	445	230

Tab. 5. Prisutvecklingen i Sverige

	Socialstyrelsens levnadskostnadsindex (1935 = 100)	Socialstyrelsens allm. konsumtionsprisindex (1935 = 100)	Kommerskollegii partiprisindex (1935 = 100)									Finanstidningens partiprisindex (1913/14 = 100)
			Samtliga varor	Konsumtionsvaror	Animaliska livsmedel	Vegetabiliska livsmedel	Bränsle	Grun-, metall- o. maskinind. v.	Hudar och lädervaror	Kautschuk o. kautschukvaror	Spånadsämnen o. textilvaror	
1935	100	100·0	100	100	100	100	100	100	100	100	100	111
1945	151	157·5	194	181	190	185	352	177	170	134	190	202
1948	163	172·4	214	200	217	208	308	192	163	111	212	216
1949	166	175·9	216	202	219	205	324	197	161	109	224	219
1950	168	177·7	227	210	222	218	338	207	171	151	242	228
1951	194	207·5	299	260	252	262	421	267	300	215	348	287
Juni 1951	195	208·8	305	266	247	266	426	269	310	211	389	291
Mars 1952	207	220·3	322	272	285	275	450	305	270	188	315	306
April »	·	223·1	321	273	[2]292	280	450	307	259	187	307	307
Maj »	·	223·6	321	273	291	285	451	307	256	177	299	306
Juni »	213	225·1	322	277	295	297	419	306	258	172	298	310

[1] Indextal för åren 1914—1934 har senast publicerats i Soc. Medd. 1950: 2, sid. 117 (utan skatter, årsmedeltal); se även 1948: 5, sid. 377 (med skatter, årsmedeltal) och 1947: 8, sid. 736 (med skatter, kvartalssiffror).

[2] Korrigerad siffra.

Å. L.

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för juni 1952

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex har för juni 1952 beräknats till 225,1 mot 223,6 för maj, vilket motsvarar en höjning med 1,5 enheter eller 0,7 %. Denna indexserie, som har år 1935 som basperiod, avser att mäta den genomsnittliga prisförändringen för hela den enskilda konsumtionen av varor och tjänster i landet. Beräkningarna grundar sig på prisuppgifter från 60 städer och andra tätorter samt 35 landskommuner. Från landskommunerna införskaffas dock prisuppgifter endast i mars, juni, september och december.[1]

För de olika delposterna är indextalen följande (år 1935 = 100).

	April 1952	Maj 1952	Juni 1952	Prisförändring i % april–maj	Prisförändring i % maj–juni
Livsmedel	238·2	239·4	243·9	+ 0·5	+ 1·9
Bostad	111·8	111·8	115·7	—	+ 3·5
Bränsle o. lyse	270·4	270·0	264·7	— 0·1	— 2·0
Beklädnad	256·2	255·0	254·2	— 0·5	— 0·3
Kläder	259·9	258·5	258·1	— 0·5	— 0·2
Skor	243·2	243·2	240·1	—	— 1·3
Övriga varor och tjänster	240·9	241·5	240·7	+ 0·2	— 0·3
Inventarier och husgeråd	224·4	224·0	221·7	— 0·2	— 1·0
Generalindex	223·1	223·6	225·1	+ 0·2	+ 0·7

Höjningen av generalindextalet mellan maj och juni beror huvudsakligen på en fortsatt ökning av livsmedelsposten men även på att bostadsposten uppräknats med ledning av bl. a. uppgifter från 1951 års bostadskostnadsundersökning angående hyresutvecklingen sedan 1945.

En närmare redogörelse för denna indexserie med vissa prisuppgifter för enskilda varuslag föreligger i form av en stencil, som kan erhållas genom Socialstyrelsen, Stockholm 2.

[1] Ang. beräkningssättet se Soc. Medd. 1949: 9, sid. 671. — Generalindextalen för tidigare år återfinns i Soc. Medd. 1951: 5, sid. 378 och 1952: 2, sid. 116.

Å. L.

Arbetsmarknaden under juni 1952

Under juni månad rådde i stort sett god sysselsättning, även om arbetsmarknadsläget inom vissa delar av näringslivet var labilt med uppehåll i driften vid en del företag, i regel i anslutning till semesterledigheten. Likaså förmärktes inför semestrarna en tydlig återhållsamhet i fråga om nyanställning av personal. Utbudet av arbetskraft var i det närmaste oförändrat i jämförelse med maj månad.

Inom *metallindustrin* var efterfrågan på yrkesvan arbetskraft icke lika framträdande som under maj, men bristen på dylik arbetskraft måste ändock betecknas som betydande. Efterfrågan avsåg främst gjutare, maskinarbetare, plåtslagare och motorreparatörer. Rörligheten bland personalen vid företagen har minskat och de ombytessökande synes mer betänksamma än tidigare inför ett platsbyte. — Sysselsättningen inom *träindustrin* var i huvudsak oförändrad jämfört med föregående månad. Vid en jämförelse med juni månad förra året framgår att antalet lediga arbetstillfällen i år nedgått till ca hälften, medan utbudet av arbetskraft ökat med ungefär en tredjedel. Vid vissa företag ägde alltjämt driftsinskränkningar rum. Medan sålunda sysselsättningssvårigheter förekom på en del orter, rådde emellertid på andra orter efterfrågan på arbetskraft. — På grund av avsättningssvårigheter var läget inom *massa- och pappersindustrierna* labilt. Vid en del företag reducerades personalstyrkan genom minskad nyanställning. Inom detta näringsområde varslades på sina håll om driftsuppehåll i samband med semestrarna. — Efterfrågan på arbetskraft till *jord- och stenindustrin* kunde i regel tillgodoses och brist på arbetskraft förekom endast på platser, där inackorderingsfrågan icke lösts. — *Textil- och beklädnadsindustriernas* arbetstillgång var i det närmaste oförändrad i jämförelse med maj månad. Sysselsättningen inom konfektionsindustrin uppvisade en tendens till förbättring.

Jordbruk. I södra Sverige slutfördes under månaden vårskötseln av betorna, under det att betarbetet i Östergötland och på Öland och Gotland fördröjdes till följd av kyla och regn och kom igång först strax före midsommar. För vårskötseln av betorna anvisades genom arbetsförmedlingarna sammanlagt ca 5 500 personer. Höskörden påbörjades under juni och efterfrågan på arbetskraft till denna kunde tillgodoses bl. a. genom semesterfirare och skolungdomar. Bristen på maskinpersonal var alltjämt påtaglig.

Skogsbruk. Efterfrågan på arbetskraft förekom endast i län med utpräglat storskogsbruk, där arbetskraften i stor utsträckning sysselsattes i skogsvårdsarbeten. I län med huvudsakligen bondeskogsbruk måste däremot friställda skogsarbetare omplaceras till andra yrkesområden eller till andra län. Genom arbetsförmedlingen placerades under månaden över 1 500 skol-

ungdomar till inom storskogsbruket anordnade arbetsläger för skogsvårdsarbeten. I motsats mot föregående år har tillgången på arbetskraft till skiljeställena varit god och skolungdomar har i år icke behövt anlitas för dylika arbeten.

Vid *sjömanshusen* redovisades under månaden sammanlagt 6 396 påmönstringar och 6 069 avmönstringar mot 5 462 resp. 5 300 under maj.

Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under juni ca 91 500 platser, varav 56 700 med manliga och 34 800 med kvinnliga sökande. Av totalantalet tillsatta platser beräknades 37 % få högst en veckas varaktighet. I jämförelse med maj månad minskade antalet arbetsansökningar med i genomsnitt 3,3 % (manliga 4,6 %, kvinnliga 1,3 %), antalet lediga platser med 6,9 % och antalet tillsatta platser med 3,7 %.

Antalet *arbetsansökningar* på 100 lediga platser var 106 mot 102 i maj. För enbart manlig arbetskraft var antalet 110 mot 107 i maj och för enbart kvinnlig arbetskraft 100 mot 96. Antalet *tillsatta platser* på 100 lediga utgjorde 67 (manliga 72, kvinnliga 60) mot 65 i maj. I samverkan mellan arbetsförmedlingar på olika orter i landet tillsattes 9 526 platser, varav 6 624 med manliga och 2 902 med kvinnliga sökande.

Enligt preliminära siffror för *arbetslösheten inom fackförbunden* var 1,4 % av de rapporterande förbundens medlemmar arbetslösa vid månadsskiftet maj/juni. Antalet av arbetslöshetsnämnderna vid utgången av juni rapporterade *hjälpsökande arbetslösa* uppgick till 1 229.

En jämförelse med läget i juni 1951 visar att antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser i år var högre, nämligen 106 mot 80.

I tabellavdelningen (sid. 554) lämnas närmare uppgift om arbetsförmedling, sysselsättning, arbetslöshet och byggnadstillstånd.

Wgt

Meddelanden från arbetsmarknadsstyrelsen

Vatten- och avloppsföretag. I anledning av remiss har arbetsmarknadsstyrelsen den 16 maj 1952 till chefen för kommunikationsdepartementet avgett utlåtande över utredning och förslag av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga.

I sitt utlåtande framhåller styrelsen bl. a. att vatten- och avloppsföretag till avsevärd del kan utföras av icke yrkesutbildad arbetskraft. Utbyggnad av vatten- och avloppsföretag kan ske successivt och byggnadstakten anpassas efter sysselsättningsläget. I allmänhet är det möjligt att utan större merkostnad bedriva arbetena vintertid, när tillgången på arbetskraft i allmänhet är störst. Härigenom har vatten- och avloppsanläggningar fått en mycket större betydelse ur arbetsmarknadens synpunkt än vad som mot-

Under juni 1952 tillsattes genom arbetsförmedlingen ca 91 500 platser.

svarat deras andel i samtliga investeringar i landet. Om ett sådant läge uppstår, i vilket sysselsättning i större utsträckning genom samhällets försorg skulle behöva beredas åt friställd arbetskraft, har en kraftig ökning av vatten- och avloppsinvesteringarna framstått som en av de viktigaste åtgärderna som kunde ifrågakomma. Arbetena kan i ett sådant läge efter omständigheterna utföras i öppna marknaden eller som beredskapsarbeten.

För att arbetskraft skall kunna tillvaratas för vatten- och avloppsbyggande, vare sig detta sker i mindre skala och säsongmässigt eller i större omfattning vid uppträdande arbetslöshet, är det en självklar förutsättning att planläggningsåtgärder är vidtagna, så att icke formella hinder möter för arbetenas påbörjande och att verkställighet av beslut av kommunala och berörda statliga myndigheter kan ske snabbt, utan att tidsödande utredningar måste ske i varje särskilt fall. Det i utredningsdirektiven framförda önskemålet att handläggningen av hithörande ärenden borde ske i enkla och smidiga former framstår därför ur allmänna synpunkter och i synnerhet ur arbetsmarknadsstyrelsens synpunkt som mycket väsentligt.

Partiellt arbetsföra. Den successiva överflyttningen av huvuddelen av pensionsstyrelsens yrkesutbildande verksamhet till arbetsmarknadsstyrelsen

skall enligt preliminär överenskommelse mellan pensionsstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen ta sin början den 1 oktober 1952.

På framställning av arbetsmarknadsstyrelsen har Kungl. Maj:t i ämbetsskrivelse den 30 juni 1952 medgett arbetsmarknadsstyrelsen, att vid beredande av yrkesutbildning m. m. åt partiellt arbetsföra bidrag fr. o. m. den 1 juli 1952 må utgå jämväl vid utnyttjande av förefintliga utbildningsmöjligheter hos enskilda företagare.

Byggnadsregleringen. Kungl. Maj:ts kungörelse den 3 juni 1949 om viss inskränkning i rätten att använda trävaror för byggnadsarbete m. m., vilken kungörelses giltighetstid begränsats för ett år i sänder, har efter den 30 juni 1952 icke getts fortsatt giltighet. Som följd härav har styrelsens cirkulär nr C 1 den 8 juni 1949 med vissa föreskrifter i anslutning till kungörelsen upphört att gälla.

Kungl. Maj:t har den 30 juni 1952 efter förslag av arbetsmarknadsstyrelsen förordnat, att länsarbetsnämnderna må inom vissa kostnadsramar meddela byggnadstillstånd för vatten- och avloppsarbeten samt utförande av kommunala gatu- och vägarbeten. Arbetsmarknadsstyrelsen har fortfarande beslutanderätten beträffande följande slag av hithörande projekt:

1) nybyggnad resp. utbyggnad av avloppsreningsverk som komplettering av befintlig gemensamhetsanläggning inkl. samlingsledningar i anslutning till reningsverket,
2) utbyggnader av befintliga vattenverk, vattenreservoarer samt huvudvattenledningar i anslutning härtill,
3) gatu-, vatten- och avloppsarbeten i Stor-Stockholm,
4) statsbidragsberättigade vägar och gator samt
5) husbyggnader för det kommunala gatuväsendet.

Sjuksköterskebyråerna under 1951. Inom medicinalstyrelsen, som utövar överinseendet över de godkända sjuksköterskebyråerna, har uppgifter sammanställts rörande de 22 byråer, som var i verksamhet under 1951.

Vid slutet av 1951 var 13 757 sjuksköterskor inskrivna vid byråerna, därav 8 431 anställda på fasta tjänster, 2 110 disponibla för privatvård och vikariat samt 3 216 för tillfälligt arbete. I sistnämnda antal ingår även pensionerade m. fl. Antalet sjuksköterskor i aktiv tjänst var 10 541 mot 10 021 vid 1950 års utgång. Under 1951 har nytillkommit 856 inskrivna sköterskor och avgått 270. Antalet under året förmedlade fasta tjänster utgjorde 1 512 varjämte 4 374 vikariat och 1 161 privatvårdsanställningar förmedlades. Antalet tjänstgöringsdagar i privatvård och vikariat utgjorde 385 381. Vidare förmedlades 46 046 kortare sjukbesök, därav 37 175 av Göteborgs sjuksköterskebyrå. — Beträffande verksamheten under 1949 och 1950 se Soc. Medd. 1950: 8, sid. 638 och 1951: 10, sid. 742.

Frånvarofrekvens inom vissa industriföretag

Sedan hösten 1947 har socialstyrelsen två gånger om året, med undantag för våren 1948, utfört beräkningar angående frånvarofrekvensen inom vissa industrigrupper. Föreliggande undersökning avser veckan den 20—26 april 1952. Någon redogörelse för de för veckan den 21—27 oktober 1951 inhämtade uppgifterna har ej tidigare publicerats i Sociala Meddelanden, varför här även vissa data avseende detta undersökningstillfälle lämnas.

Vid föregående undersökningar har uppgifter inhämtats om antal arbetare som var i arbete hela dagen eller var frånvarande hela resp. del av dagen på grund av personliga skäl. För veckan i april 1952 har även efterfrågats hur många som hade deltidsarbete (efter överenskommelse med arbetsgivaren endast arbetat del av dagen), antalet permitterade del av dagen (arbetat endast del av dagen på grund av driftsförhållandena vid företaget) samt hur många som var permitterade hela dagen.

Till den senaste undersökningen har blanketter utsänts till 245 företag av vilka 194 insänt uppgifter, som kunnat medtas i beräkningarna. Av dessa tillhör 116 metallindustrin med sammanlagt ca 85 000 anställda varav ca 6 000 kvinnor och 78 företag textilindustrin med tillhopa ca 21 000 anställda, därav är ca 12 000 kvinnor.

I tab. 1 och 2 redovisas frånvarofrekvensen inom skilda industrigrupper vid de två senaste undersökningstillfällena (oktober 1951 och april 1952). I tab. 3 anges frånvarons variationer mellan olika veckodagar för samtliga industrigrupper åren 1947—1952. För veckan i april 1952 har i dessa tabeller för att få jämförbarhet med föregående undersökningar endast medtagits dem som varit frånvarande på grund av personliga skäl.

Antalet frånvarande hel dag är störst på lördagar och måndagar och var vid senaste undersökning 9,4 resp. 7,0 %. Övriga dagar var frånvaron ca 6 %. Sedan 1947 har frekvensen gått ner något, vilket år den på lördagar och måndagar uppgick till 11,4 resp. 8,6 %. Största nedgången skedde mellan 1947 och 1948, medan frekvensen åren därefter varit förhållandevis konstant.

I tab. 4 redovisas den genomsnittliga frånvaron hel dag måndag—fredag samt lördagar för män resp. kvinnor sedan 1947. Härav framgår att frånvarofrekvensen för män gått ned från 7,3 % år 1947 till 5,7 % i april 1952. Motsvarande tal för kvinnor är 9,8 resp. 9,3 %. Nedgången är mindre för kvinnor och i den mån den inträffade åtstramningen på arbetsmarknaden kan ha påverkat frånvaron synes detta ha skett i mindre omfattning i fråga om kvinnorna än männen.

Beträffande frånvaron inom olika industrigrenar är denna större i metallindustrin än i textilindustrin (se tab. 1 och 2). Detta gäller främst för männen. I genomsnitt för hela den undersökta veckan i april 1952 varierar frånvaron hel dag för männen inom olika grupper inom metallindustrin från ca

Tab. 1. Antal arbetare i % av antalet anställda, som på olika veckodagar arbetat hel dag eller del av dag eller varit helt frånvarande oktober 1951[1]

Industrigrenar	Sysselsättningskategorier	Antal arbetare på måndagen	Antal arbetare i % av samtliga					
			måndag	tisdag	onsdag	torsdag	fredag	lördag
Män								
Järn-, stål- o. kopparverk	I arbete hel dag	15 372	92·5	93·4	93·5	93·6	93·6	90·7
	» » del av dag	135	0·8	0·7	0·7	0·7	0·6	1·4
	Helt frånvarande	1 108	6·7	5·9	5·8	5·7	5·8	7·9
Mekaniska verkstäder . .	I arbete hel dag	25 483	90·5	92·4	92·6	92·9	92·3	85·0
	» » del av dag	978	3·5	2·4	2·4	2·3	2·9	6·5
	Helt frånvarande	1 693	6·0	5·2	5·0	4·8	4·8	8·5
Skeppsvarv	I arbete hel dag	12 161	87·4	90·3	90·7	91·0	91·3	78·1
	» » del av dag	464	3·3	2·1	2·0	2·0	2·0	10·2
	Helt frånvarande	1 294	9·3	7·6	7·3	7·0	6·7	11·7
Elektroteknisk industri .	I arbete hel dag	11 528	90·0	91·2	92·1	91·2	90·7	86·3
	» » del av dag	490	3·8	3·2	2·6	3·4	3·8	5·0
	Helt frånvarande	788	6·2	5·6	5·3	5·4	5·5	8·7
Ylleindustri	I arbete hel dag	2 445	92·9	94·2	94·4	94·2	94·6	91·2
	» » del av dag	30	·	·	·	·	·	·
	Helt frånvarande	130	5·0	4·7	4·8	4·6	4·5	6·6
Bomullsindustri	I arbete hel dag	4 994	92·4	93·6	93·4	93·4	93·4	88·5
	» » del av dag	82	·	·	·	·	·	·
	Helt frånvarande	329	6·1	5·0	5·0	4·9	4·9	8·2
Sömnadsindustri	I arbete hel dag	1 374	92·1	93·0	94·1	93·7	93·5	90·3
	» » del av dag	55	·	·	·	·	·	·
	Helt frånvarande	63	·	·	·	·	·	·
Kvinnor								
Järn-, stål- o. kopparverk	I arbete hel dag	390	84·8	87·5	86·9	87·8	84·9	76·6
	» » del av dag	6	·	·	·	·	·	·
	Helt frånvarande	64	·	·	·	·	·	·
Mekaniska verkstäder .	I arbete hel dag	762	81·9	85·5	84·8	85·2	84·1	72·2
	» » del av dag	62	·	·	·	·	·	·
	Helt frånvarande	106	11·4	8·0	9·3	8·4	8·4	19·9
Elektroteknisk industri .	I arbete hel dag	2 516	81·3	86·1	86·3	85·9	84·5	77·8
	» » del av dag	158	5·3	4·9	4·7	5·0	5·6	4·5
	Helt frånvarande	311	10·4	9·0	9·0	9·1	9·9	17·7
Ylleindustri	I arbete hel dag	2 019	87·5	89·4	90·2	89·9	89·7	81·1
	» » del av dag	89	·	·	·	·	·	·
	Helt frånvarande	199	8·6	7·5	7·1	7·1	7·0	13·9
Bomullsindustri	I arbete hel dag	3 281	81·8	83·1	83·6	83·7	84·0	72·0
	» » del av dag	232	5·8	6·1	5·4	6·0	5·9	7·1
	Helt frånvarande	497	12·4	10·8	11·0	10·3	10·1	20·9
Trikåfabriker	I arbete hel dag	578	81·1	84·5	84·5	85·3	83·3	79·5
	» » del av dag	44	·	·	·	·	·	·
	Helt frånvarande	91	·	·	·	·	·	·
Sömnadsindustri	I arbete hel dag	3 725	85·6	87·1	87·5	87·8	86·5	79·4
	» » del av dag	273	6·3	6·2	5·4	5·6	6·7	7·0
	Helt frånvarande	354	8·1	6·7	7·1	6·6	6·8	13·6

[1] Procenttal för grupper med mindre än 100 arbetare har ej beräknats.

Tab. 2. Antal arbetare i % av antalet anställda, som på olika veckodagar arbetat hel dag eller del av dag eller varit helt frånvarande, april 1952[1]

Industrigrenar	Sysselsättningskategorier	Antal arbetare på måndagen	Antal arbetare i % av samtliga					
			måndag	tisdag	onsdag	torsdag	fredag	lördag
Män								
Järn-, stål- o. kopparverk	I arbete hel dag	16 516	92·6	93·4	93·3	93·3	93·2	90·9
	» » del av dag	136	0·8	0·7	0·8	0·8	0·7	1·6
	Helt frånvarande	1 180	6·6	5·9	5·9	5·9	6·1	7·5
Mekaniska verkstäder .	I arbete hel dag	26 389	91·2	92·6	92·5	92·5	92·4	86·8
	» » del av dag	887	3·1	2·4	2·6	2·6	2·7	5·5
	Helt frånvarande	1 668	5·7	5·0	4·9	4·9	4·9	7·7
Skeppsvarv	I arbete hel dag	13 029	89·1	90·4	91·4	91·8	92·3	81·9
	» » del av dag	337	2·3	2·2	1·8	1·8	1·8	7·0
	Helt frånvarande	1 259	8·6	7·4	6·8	6·4	5·9	11·1
Elektroteknisk industri .	I arbete hel dag	11 955	89·2	91·0	91·6	90·9	91·0	86·8
	» » del av dag	553	4·1	3·0	2·7	3·2	3·1	4·6
	Helt frånvarande	892	6·7	6·0	5·7	5·9	5·9	8·6
Ylleindustri	I arbete hel dag	2 149	94·5	95·3	94·8	94·9	95·1	92·7
	» » del av dag	34	.	.	.	.	.	.
	Helt frånvarande	90	.	.	.	.	.	.
Bomullsindustri	I arbete hel dag	4 790	93·9	94·3	94·4	94·2	93·9	89·1
	» » del av dag	87	.	.	.	.	.	.
	Helt frånvarande	225	4·4	4·5	4·1	4·3	4·4	7·4
Sömnadsindustri	I arbete hel dag	1 207	94·0	95·3	95·4	95·1	94·6	92·7
	» » del av dag	40	.	.	.	.	.	.
	Helt frånvarande	37	.	.	.	.	.	.
Kvinnor								
Järn,- stål- o. kopparverk	I arbete hel dag	576	88·5	87·2	87·4	86·1	85·8	76·6
	» » del av dag	13	.	.	.	.	.	.
	Helt frånvarande	62	.	.	.	.	.	.
Mekaniska verkstäder .	I arbete hel dag	818	82·8	85·6	86·3	84·2	83·9	75·6
	» » del av dag	68	.	.	.	.	.	.
	Helt frånvarande	102	10·3	8·7	8·4	9·4	9·9	16·7
Elektroteknisk industri .	I arbete hel dag	2 732	82·6	85·3	86·3	85·8	84·7	79·2
	» » del av dag	173	5·2	4·3	3·7	4·3	4·4	5·4
	Helt frånvarande	404	12·2	10·4	10·0	9·9	10·9	15·4
Ylleindustri	I arbete hel dag	1 691	88·7	90·3	91·0	90·5	88·6	78·5
	» » del av dag	63	.	.	.	.	.	.
	Helt frånvarande	153	8·0	7·1	7·0	7·1	7·9	15·3
Bomullsindustri	I arbete hel dag	3 114	83·7	84·9	84·9	84·7	85·0	74·8
	» » del av dag	165	4·4	4·2	4·5	4·9	4·5	5·9
	Helt frånvarande	443	11·9	10·9	10·6	10·4	10·5	19·8
Trikåfabriker	I arbete hel dag	868	84·2	86·3	87·0	89·1	86·3	79·3
	» » del av dag	60	.	.	.	.	.	.
	Helt frånvarande	103	10·0	8·5	8·0	7·8	7·4	14·4
Sömnadsindustri	I arbete hel dag	3 235	87·1	89·1	89·1	89·3	87·9	81·7
	» » del av dag	176	4·7	4·2	3·9	4·1	5·5	6·7
	Helt frånvarande	304	8·2	6·7	7·0	6·6	6·6	11·6

[1] Procenttal för grupper med mindre än 100 arbetare har ej beräknats.

Tab. 3. Antal arbetare i % av samtliga anställda

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag
Frånvarande hel dag						
Hösten 1947	8·6	7·7	7·6	7·4	7·2	11·4
Hösten 1948	8·2	7·2	6·9	6·9	6·7	11·2
Våren 1949	7·8	6·8	6·8	6·7	6·6	9·9
Hösten 1949	7·6	6·8	6·6	6·5	6·5	10·2
Våren 1950	7·3	6·5	6·4	6·2	6·3	10·5
Hösten 1950	7·3	6·6	6·4	6·4	6·2	10·1
Våren 1951	7·2	6·6	6·4	6·2	6·2	9·7
Hösten 1951	7·3	6·2	6·1	6·0	5·9	10·2
Våren 1952	7·0	6·8	6·0	6·0	6·1	9·4
I arbete del av dag						
Hösten 1947	2·9	2·4	2·4	2·5	2·7	5·7
Hösten 1948	3·3	2·7	2·6	2·8	2·9	6·0
Våren 1949	2·7	2·2	2·4	2·4	2·5	4·9
Hösten 1949	3·1	2·7	2·5	2·5	2·8	5·8
Våren 1950	2·9	2·5	2·4	2·6	2·9	6·2
Hösten 1950	3·1	2·6	2·5	2·5	2·8	5·4
Våren 1951	3·1	2·2	2·3	2·4	2·9	5·5
Hösten 1951	3·2	2·6	2·3	2·5	2·8	5·5
Våren 1952	2·8	2·3	2·3	2·4	2·4	4·7
I arbete hel dag						
Hösten 1947	88·5	89·9	90·0	90·1	90·1	82·9
Hösten 1948	88·5	90·1	90·5	90·3	90·4	82·8
Våren 1949	89·5	91·0	90·8	90·9	90·9	85·2
Hösten 1949	89·3	90·5	90·9	91·0	90·7	84·0
Våren 1950	89·8	91·0	91·2	91·2	90·8	83·8
Hösten 1950	89·6	90·8	91·1	91·1	91·0	84·5
Våren 1951	89·7	91·2	91·3	91·4	90·9	84·8
Hösten 1951	89·5	91·2	91·6	91·5	91·3	84·3
Våren 1952	90·2	91·4	91·7	91·6	91·5	85·9

6 till ca 8 % medan motsvarande antal inom textilindustrin håller sig mellan 3 och 5 %. För kvinnorna låg frånvarofrekvensen inom olika grupper tillhörande metallindustrin mellan 11 och 12 % medan den inom textilindustrin var 8—12 %.

Deltidsarbete förekommer praktiskt taget endast för den kvinnliga arbetspersonalen och permitteringar inom de undersökta företagen endast inom textilindustrin och där är det huvudsakligen kvinnorna som haft sådan förkortning av arbetstiden. I tab. 5 redovisas förekomsten av deltidsarbete och permitteringar inom textilindustrin under veckan 20—26 april 1952. Antalet deltidsanställda kvinnor i procent av totalantalet anställda kvinnor varierar inom ylle- och sömnadsindustrin mellan 7 och 9 % medan den inom bomullsindustrin och vid trikåfabrikerna ligger mellan 12 och 14 %. Förekomsten av permitteringar är rätt olika inom de fyra industrigrupperna. Störst är antalet permitterade på lördagar och högsta frekvensen har ylleindustrin. Under lördagen i den undersökta veckan var inom ylleindustrin 22,8 % av kvinnorna och 5,5 % av männen permitterade. Motsvarande relationstal var för bomullsindustrin 4,6 resp. 0,6 %, för trikåfabriker 4,0 resp.

Tab. 4. Frånvarande från arbetet hel dag i genomsnitt måndagar—fredagar samt lördagar

Tidpunkt	Män		Kvinnor	
	måndag–fredag	lördag	måndag–fredag	lördag
Hösten 1947	7·3	10·1	9·8	16·9
Hösten 1948	6·7	10·0	9·8	16·2
Våren 1949	6·4	8·7	9·7	15·0
Hösten 1949	6·2	9·0	9·9	16·6
Våren 1950	5·9	9·0	9·9	17·7
Hösten 1950	6·0	8·9	9·6	16·4
Våren 1951	6·0	8·6	8·9	15·0
Hösten 1951	5·8	8·8	9·0	17·1
Våren 1952	5·7	8·3	9·3	15·8

2,2 % och för sömnadsindustrin 3,9 resp. 1,2 %. Beträffande dessa uppgifter om permitteringen bör dock observeras att enbart dessa siffror ej ger en fullständig bild av det aktuella sysselsättningsläget inom resp. branscher. Antalet sysselsatta inom dessa industrigrenar har successivt minskat under den senaste 12-månadersperioden och omfattningen av denna minskning kan självfallet ha påverkat behovet av att permittera anställda vid den här aktuella veckan. Vidare har det vid redovisningen varit svårt att dra en exakt gräns mellan permitterade och avskedade. Detta är en omständighet, som i viss mån kan ha gjort uppgifter från olika företag ej fullt jämförbara.

Tab 5. Antal deltidsanställda och antal permitterade män och kvinnor i % av antal anställda män resp. kvinnor, april 1952

Näringsgrenar	Sysselsättningskategorier	måndag	tisdag	onsdag	torsdag	fredag	lördag
Män							
Ylleindustri	deltidsanställda	0·1	0·1	0·1	0·1	0·1	0·1
	perm. hela el. del av dagen	2·7	1·8	1·8	1·7	1·8	5·5
Bomullsindustri	deltidsanställda	0·2	0·2	0·2	0·2	0·2	0·1
	perm. hela el. del av dagen	0·3	0·0	0·0	0·0	0·0	0·6
Trikåfabriker	deltidsanställda	—	—	—	—	—	—
	perm. hela el. del av dagen	0·2	—	—	—	—	2·2
Sömnadsindustri	deltidsanställda	0·4	0·4	0·4	0·4	0·4	0·2
	perm. hela el. del av dagen	0·2	—	—	—	—	1·2
Kvinnor							
Ylleindustri	deltidsanställda	6·9	7·8	8·0	7·9	7·7	3·7
	perm. hela el. del av dagen	14·3	6·0	6·0	5·7	6·3	22·8
Bomullsindustri	deltidsanställda	12·8	12·8	12·9	12·9	12·8	7·8
	perm. hela el. del av dagen	0·8	0·1	0·1	0·1	0·1	4·6
Trikåfabriker	deltidsanställda	12·1	13·4	13·1	13·5	13·5	8·5
	perm. hela el. del av dagen	5·8	0·6	0·5	0·5	0·5	4·0
Sömnadsindustri	deltidsanställda	8·5	8·7	8·7	8·5	8·6	7·0
	perm. hela el. del av dagen	0·6	0·4	0·0	0·0	0·0	3·9

För belysning av sysselsättningsutvecklingen under 12-månadersperioden närmast före den här undersökta veckan redovisas nedan indextal (april 1951 = 100) för sysselsättningen inom de ovan anförda fyra industrigrupperna inom textil- och beklädnadsindustrin olika månader april 1951—april 1952.

Industrigrupper	1951								1952				
	april	maj	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj
Ylleindustri . .	100·0	98·4	95·5	94·1	91·5	91·0	89·7	88·4	86·6	85·2	83·5	82·0	80·0
Bomullsindustri	100·0	99·3	97·6	97·6	97·7	97·7	96·8	94·9	93·5	91·3	89·8	88·5	85·8
Trikåfabriker .	100·0	99·0	98·5	97·5	98·8	99·5	97·7	93·0	91·8	87·3	85·6	82·5	80·1
Sömnadsindustri	100·0	98·5	96·0	96·3	97·3	96·9	95·2	91·2	90·9	88·8	90·0	88·0	85·1

A. N-t

Erkända arbetslöshetskassor år 1951

Medlemsrörelsen. Under år 1951 har en ny erkänd arbetslöshetskassa med ca 2 500 medlemmar trätt i verksamhet, nämligen för hotell- och restaurangtjänstemän. Vid utgången av året var sålunda 38 arbetslöshetskassor i verksamhet med ett sammanlagt medlemsantal av 1 121 811, varav 919 476 män och 202 335 kvinnor. Antalet nyinskrivna medlemmar var 181 280 eller 16,7 % och antalet avförda medlemmar 147 008 eller 13,5 % av medlemsantalet vid årets början. Ökningen under året blev således 3,2 %. Motsvarande procenttal för år 1950 var 14,5, 12,4 resp. 2,1. Antalet mellan olika kassor överflyttade uppgick till 5,4 % av hela medlemsantalet mot 4,8 % år 1950.

Kassornas fördelning efter storleksordning vid utgången av år 1951 var följande.

Medlemsantal	Antal kassor	Medlemsantal	Antal kassor
100 000—	2	5 000—10 000	3
50 000—100 000	4	2 000— 5 000	5
25 000—50 000	7	— 2 000	2
15 000—25 000	8		
10 000—15 000	7	Summa	38

Försäkringsförmåner och avgifter. Försäkringsförmånerna vid arbetslöshet utgörs av ett grundbelopp, benämnt daghjälp, jämte familjetillägg för make eller husföreståndarinna (1,25 kr per dag) och för barn under 16 år (1 kr per barn och dag).

Medlemmarnas fördelning den 31 december 1950 och 1951 efter tillförsäkrad daghjälp samt veckoavgift framgår av följande tablå.

Daghjälpsbelopp, kr	Medlemmar 31/12 1950 antal	%	Medlemmar 31/12 1951 antal	%
8·00	376 785	34·7	446 669	39·8
7·00—7·99 . .	281 969	26·0	335 359	29·9
6·00—6·99 . .	196 633	18·1	126 819	11·3
5·00—5·99 . .	114 061	10·5	103 609	9·2
4·00—4·99 . .	104 023	9·6	103 939	9·3
3·00—3·99 . .	11 578	1·1	5 281	0·5
2·00—2·99 . .	124	0·0	135	0·0
Summa	1 085 173	100·0	1 121 811	100·0

Veckoavgift, kr	Medlemmar 31/12 1950 antal	%	Medlemmar 31/12 1951 antal	%
—0·24 . .	111 917	10·3	120 795	10·8
0·25—0·49 . .	185 472	17·1	188 917	16·8
0·50—0·74 . .	450 332	41·5	450 012	40·1
0·75—0·99 . .	191 988	17·7	213 956	19·1
1·00—1·49 . .	115 297	10·6	117 244	10·5
1·50—	30 167	2·8	30 887	2·7
Summa	1 085 173	100·0	1 121 811	100·0

Av tablån framgår, att en viss förskjutning mot högre daghjälpsbelopp ägt rum under året. Medelbeloppet av *tillförsäkrad* daghjälp steg sålunda från 6,74 kr den 31/12 1950 till 6,89 kr den 31/12 1951. Att ökningen trots de krav på ökade understödsförmåner, som de stegrade levnadskostnaderna

fört med sig, blivit så ringa torde i någon mån bero på att daghjälpen enligt arbetslöshetskasseförordningen är maximerad till 8 kr.

Med avseende på avgifterna har förändringarna varit obetydliga. Den genomsnittliga veckoavgiften per den 31 december 1951 uppgick till 0,65 kr eller samma belopp som föregående år.

Försäkringsrörelsen. I det följande ges en kortfattad översikt över kassornas utgifter, inkomster och fonder år 1951.

Understödsutgivningen under året hade betydligt mindre omfattning än under år 1950. Sammanlagt utgavs sålunda understöd för 1 674 423 dagar mot 2 804 937 föregående år, vilket per medlem räknat motsvarar 1,5 understödsdagar år 1951 och 2,6 året därförut. Nedgången får ses mot bakgrunden av den synnerligen höga sysselsättningen på arbetsmarknaden under verksamhetsåret.

Räknas antalet understödsdagar i procent av hela antalet redovisade arbetslöshetsdagar, befinns 16,1 % av den i samband med avgiftsredovisningen rapporterade arbetslösheten ha föranlett understödsutgivning. Året därförut var motsvarande tal 24,2 %. Sänkningen torde bero på att arbetslöshetsperioderna varit relativt kortvariga. I sådana fall avstår många medlemmar från att söka understöd, delvis beroende på att en stor del av — kanske hela — arbetslösheten upptas av karenstiden, för vilken understöd ej utgår.

Utbetalningarna för understöd utgjorde sammanlagt 13,8 milj. kr, varav 2,4 milj. kr såsom familjetillägg. Det sammanlagda understödet år 1950 uppgick till 22,6 milj. kr, således 8,8 milj. kr mera.

Förvaltningskostnaderna belöpte sig för kassorna till sammanlagt 6,2 milj. kr, vilket per medlem utgör 5,58 kr mot 5,03 kr år 1950. Ökningen torde återspegla den allmänna löne- och prisstegring, som ägt rum under året.

Avgiftsinbetalningen till kassorna steg från 29,6 milj. kr år 1950 till 30,7 milj. kr år 1951, således med 3,7 %. Det genomsnittliga antalet medlemmar steg i samma proportion.

Statsbidraget, som innefattar dels bidrag till det utgivna understödet, dels bidrag till förvaltningen, belöpte sig till sammanlagt 7,7 milj. kr, varav 4,8 milj. kr utgjorde bidrag till understöd och 2,9 milj. kr avsåg förvaltningsbidrag. Per medlem räknat uppgick statsbidraget år 1951 till 4,34 kr i understödsbidrag och 2,61 kr i förvaltningsbidrag, medan motsvarande belopp år 1950 var 9,24 kr resp. 2,63 kr.

Fonderna steg under året från 157,2 milj. kr till 179,1 milj. kr och uppgick den 31 december 1951 till 159,62 kr per medlem jämfört med 144,86 kr året därförut. Det bör i detta sammanhang anmärkas, att obligationsinnehavet år 1951 nedskrevs med närmare en milj. kr.

En sammanfattning av räkenskaperna för åren 1950 och 1951 ges i följande tablå.

Inkomster	1950	*Utgifter*	1950
Avgifter	29 625 496	Understöd	22 577 841
Räntor m. m.	3 643 734	Förvaltning m. m.	6 127 150
Statsbidrag till understöd	9 901 627	Överskott	17 283 703
Statsbidrag till förvaltning	2 817 837		
Summa	**45 988 694**	Summa	**45 988 694**
	1951		1951
Avgifter	30 692 298	Understöd	13 790 729
Räntor m. m.	4 550 364	Förvaltning m. m.	7 377 897
Statsbidrag till understöd	4 825 938	Överskott	21 805 995
Statsbidrag till förvaltning	2 906 021		
Summa	**42 974 621**	Summa	**42 974 621**

*

Nedanstående tablå belyser utvecklingen i de erkända arbetslöshetskassorna under 10-årsperioden 1942—1951.

År	Arbetslöshetsprocent[1]	Understödsprocent[2]	Antal understödda dagar per årsmedlem	Genomsnittligt dagunderstöd, kr	Utbetalat understöd per årsmedlem, kr	Erlagda avgifter per årsmedlem, kr	Statsbidragsprocent[3]
1942	5·2	30·0	5·1	4·38	22·52	22·54	55·1
1943	4·9	17·9	2·7	4·68	12·82	23·02	35·5
1944	5·1	17·1	2·7	4·96	13·41	23·58	28·9
1945	5·1	18·9	3·0	6·19	18·72	23·41	43·5
1946	4·0	15·4	1·9	6·63	12·74	25·35	38·4
1947	3·9	14·2	1·7	6·99	12·17	25·01	38·8
1948	4·4	17·0	2·3	7·38	17·17	26·10	46·0
1949	3·9	22·9	2·8	7·87	22·17	27·32	47·0
1950	3·5	24·2	2·6	8·05	21·06	27·63	43·9
1951	2·9	16·5	1·5	8·24	12·40	27·60	35·0

Under år 1951 har Kungl. Maj:t tillsatt en kommitté med uppdrag att verkställa en allmän översyn över arbetslöshetsförsäkringen.

[1] Antalet redovisade arbetslöshetsveckor i procent av antalet av medlemmarna genomlevda veckor.
[2] Antalet understödda dagar i procent av antalet arbetslöshetsdagar.
[3] Statsbidrag till understöd i procent av summa utgivet understöd.

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden

A. Arbetsförmedling [1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under juni 1952

Arbetsförmedlingen i	Hela verksamheten				Kvinnliga avdelningen				Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	
Stockholms stad	25 058	26 328	17 432	11 732	10 599	14 003	7 807	5 128	95
Stockholms län	4 315	5 334	2 422	656	1 878	2 838	1 212	463	81
Uppsala län	3 085	2 348	1 071	230	1 329	1 084	497	156	131
Södermanlands län . . .	4 220	4 103	2 333	360	1 645	1 589	831	145	103
Östergötlands län	7 128	5 999	3 767	1 396	2 996	2 265	1 354	361	119
Jönköpings län	4 289	3 485	2 151	498	1 902	1 780	1 014	313	123
Kronobergs län	2 508	2 302	1 556	331	1 014	1 028	640	174	109
Kalmar län	4 030	3 410	2 364	592	1 559	1 322	820	272	118
Gotlands län	596	1 201	858	61	262	626	453	22	50
Blekinge län	3 275	1 988	1 676	714	1 359	995	796	392	165
Kristianstads län	4 236	3 551	2 441	591	1 876	1 711	1 060	250	119
Malmö stad	6 954	6 318	5 278	3 087	2 521	2 396	1 854	1 009	110
Malmöhus län i övrigt . .	8 791	8 048	6 208	1 950	3 550	3 130	2 200	781	109
Hallands län	2 889	2 313	1 537	282	1 326	1 267	700	149	125
Göteborgs stad	13 822	11 986	9 342	5 240	4 313	3 849	2 736	1 846	115
Gbg o. Boh. län i övrigt .	2 427	2 315	1 574	542	1 003	1 105	602	191	105
Älvsborgs län	5 609	3 536	2 173	399	2 285	1 613	849	206	159
Skaraborgs län	2 804	2 822	1 589	279	1 103	1 322	707	108	99
Värmlands län	4 361	3 878	2 643	631	2 087	1 543	1 045	276	112
Örebro län	3 777	4 010	2 068	366	1 671	1 720	860	234	94
Västmanlands län	3 169	3 136	1 618	176	1 300	1 157	655	115	101
Kopparbergs län	4 101	5 173	2 495	312	1 754	1 797	977	238	79
Gävleborgs län	5 017	5 212	3 761	1 219	2 213	2 070	1 501	549	96
Västernorrlands län . . .	6 203	5 403	4 200	1 160	1 837	1 496	963	281	115
Jämtlands län	2 375	2 840	1 903	94	721	925	564	60	84
Västerbottens län	4 236	3 771	2 587	319	1 790	1 556	885	193	112
Norrbottens län	6 319	6 352	4 513	626	2 130	1 695	1 252	356	99
Summa juni 1952	**145 594**	**137 162**	**91 560**	**33 843**	**58 023**	**57 882**	**34 834**	**14 268**	**106**
» maj 1952	150 563	147 351	95 122	37 394	58 801	61 568	35 331	17 554	102
» juni 1951	146 015	182 862	108682	44 763	53 606	68 177	37 741	15 362	80
» » 1950	148 951	176 812	108807	44 418	53 143	73 236	38 167	16 815	84
» » 1949	143 059	154 628	97 399	35 519	47 259	69 367	34 727	15 333	93

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kan de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under juni 1952[1]

Yrkesgrupper	Hela verksamheten					Kvinnliga avdelningen				
	P	A	L	T	Därav 1 v.	P	A	L	T	Därav 1 v.
Jordbruk o. skogsbruk	6 394	6 855	12 957	8 400	727	591	613	2 243	2 018	252
Jordbruk	3 118	3 415	5 749	3 759	360	163	176	677	610	57
Trädgårdsskötsel	638	703	2 443	2 095	344	344	353	1 264	1 113	190
Fiske	54	63	12	7	—	—	—	—	—	—
Skogsbruk	2 584	2 674	4 753	2 539	23	84	84	302	295	5
Industri o. hantverk	31 267	34 177	33 074	18 622	371	6 898	7 369	4 032	1 753	82
Malmbr. o. metallind.	6 093	6 900	10 337	3 455	7	522	572	478	218	1
Jord- o. stenind.	880	938	1 440	870	15	83	99	118	97	9
Träindustri	2 033	2 142	1 607	827	31	78	80	25	13	—
Pappers- o. graf. ind.	686	750	946	444	1	249	277	184	94	1
Livsmedelsindustri	1 534	1 778	2 237	1 252	61	649	736	721	350	6
Textil- o. bekl.-ind.	6 050	6 857	2 517	1 016	65	4 664	4 918	2 054	794	65
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	1 743	1 877	608	290	5	540	568	291	120	—
Kemisk-teknisk ind.	245	262	475	249	12	105	111	161	67	—
Byggnadsverksamhet	11 984	13 154	12 879	10 194	178	8	13	—	—	—
Kraft- o. vattenverk	19	19	28	25	1	—	—	—	—	—
Samfärdsel	9 881	15 061	16 792	15 416	9 811	287	339	274	181	44
Landtransp. Luftfart	4 238	8 531	12 111	11 213	9 670	198	217	156	82	24
Sjöfart	5 643	6 530	4 681	4 203	141	89	122	118	99	20
Handel	9 425	14 387	22 907	14 714	7 117	6 087	9 467	17 091	10 500	4 788
Affärsverksamhet	3 401	3 532	4 954	2 246	140	2 029	2 103	3 803	1 836	102
Lagerarbete	1 253	1 733	1 642	1 238	291	185	195	228	182	43
Bank- o. försäkringsv.	101	101	137	85	1	16	16	34	33	—
Hotell, rest., storhush.	4 670	9 021	16 174	11 145	6 685	3 857	7 158	13 026	8 449	4 643
Förvaltn. o. fria yrken	14 817	17 172	11 677	7 467	3 221	5 993	6 315	5 713	2 801	380
Allmän tjänst	409	443	201	122	1	13	13	6	3	—
Socialvård	125	125	199	114	2	96	96	134	73	2
Tekniska arbetsomr.	3 250	3 282	1 161	573	2	212	215	99	50	—
Kontorsarbete	5 365	5 451	5 786	2 793	63	3 377	3 435	4 653	2 075	58
Undervisning m. m.	2 696	2 733	820	405	7	1 755	1 772	412	209	4
Konstnärlig verks.	2 972	5 138	3 510	3 460	3 146	540	784	409	391	316
Hälso- o. sjukvård	1 816	2 041	3 273	1 950	124	1 661	1 879	2 930	1 801	115
Husligt arbete	8 543	14 197	21 731	13 081	8 110	8 540	14 194	21 721	13 074	8 104
Genomgående yrken, div. arb.	5 472	8 776	10 782	8 745	3 757	733	973	2 464	1 615	237
Genomgående yrken	2 688	3 868	7 018	5 097	999	731	971	2 425	1 576	226
Diversearbete	2 784	4 908	3 764	3 648	2 758	2	2	39	39	11
Annat arbete	32 254	32 928	3 969	3 165	605	16 488	16 874	1 414	1 091	266
Extra skördehjälp m. m.	2 226	2 231	3 332	2 749	605	1 114	1 119	1 381	1 064	266
Elevpraktikarbete	735	761	637	416	—	63	77	33	27	—
Utan avslut. utbildn.	29 293	29 936	—	—	—	15 311	15 678	—	—	—
Summa	**119 869**	**145594**	**137162**	**91 560**	**33 843**	**47 278**	**58 023**	**57 882**	**34 834**	**14 268**
Därav under 18 år	30 907	31 467	20 870	15 722	1 223	15 922	16 246	9 664	7 482	668

[1] Förkortningar använda i tab. 2 och 3: P = arbetssökande personer, A = ansökningar om arbete, L = lediga platser, T = tillsatta platser, 1 v. = tillsatta platser med högst en veckas varaktighet.

Tab. 3. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de särskilda arbetsförmedlingarna under juni 1952

Arbetsförmedlingen i	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
	Jordbruk, trädg.-skötsel o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappers-industri			Byggnadsverk-samhet		
Stockholm . .	317	569	471	1	—	—	935	1 036	308	210	321	96	1 170	610	467
Stockholms l.	255	377	220	63	101	41	307	654	215	56	59	25	516	460	326
Uppsala l. . .	92	130	41	13	176	13	115	234	67	47	125	29	186	195	152
Södermanl. l.	186	321	126	51	186	137	485	655	277	63	58	16	356	408	307
Östergötl. l. .	191	717	456	53	75	41	367	651	120	120	69	23	457	421	319
Jönköpings l.	73	188	80	32	45	41	230	236	101	324	107	59	379	414	302
Kronobergs l.	118	157	97	46	76	38	171	106	47	167	84	61	295	284	206
Kalmar l. . .	161	422	308	60	70	51	236	179	92	293	121	79	377	428	354
Gotlands l. .	31	320	303	3	—	—	16	16	5	3	10	7	71	65	58
Blekinge l. .	79	100	82	18	10	4	298	58	32	59	20	14	441	198	184
Kristianst. l. .	211	445	348	14	7	3	138	139	64	158	87	43	404	388	314
Malmö . . .	218	333	329	4	—	—	272	500	189	62	35	26	243	246	210
Malmöh. l. i ö.	694	2 077	1 795	5	—	—	225	375	164	75	77	39	437	467	364
Hallands l. .	187	163	132	6	4	3	147	90	67	34	15	6	309	223	209
Göteborg . .	55	104	69	5	2	2	450	1 113	206	154	82	47	1 150	538	513
Gbg Boh. l. i ö.	77	84	58	10	10	8	135	139	87	70	32	19	270	274	232
Älvsborgs l. .	131	160	94	44	29	17	319	278	109	89	61	38	653	631	532
Skaraborgs l.	203	341	166	18	22	16	132	186	43	86	47	19	264	223	173
Värmlands l. .	88	165	101	122	263	147	208	319	129	98	114	74	383	482	400
Örebro l. . .	66	167	52	40	72	36	186	576	156	43	60	21	316	468	303
Västmanl. l. .	106	145	62	64	65	34	441	735	204	37	67	18	350	289	215
Kopparbergs l.	72	198	121	293	862	292	335	894	223	71	132	62	473	509	389
Gävleborgs l.	99	122	71	278	457	293	192	343	133	78	208	91	450	509	427
Västernorrl. l.	76	78	55	187	257	176	181	239	101	237	242	156	826	826	701
Jämtlands l. .	87	77	45	262	596	205	53	32	12	21	40	16	673	732	684
Västerb. l. .	111	124	78	258	293	220	109	176	93	114	148	117	569	721	567
Norrbottens l.	197	120	101	724	1 075	721	217	378	211	123	132	70	1 136	1 870	1 315
Summa	**4 181**	**8 204**	**5 861**	**2 674**	**4 753**	**2 539**	**6 900**	**10337**	**3 455**	**2 892**	**2 553**	**1 271**	**13154**	**12879**	**10194**

	Övriga industri-grupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete		
Stockholm . .	539	649	251	8 709	11888	9 323	4 355	3 593	1 782	2 819	5 102	2 924	6 003	2 560	1 810
Stockholms l.	120	297	82	307	842	337	170	181	66	826	1 404	780	1 695	959	330
Uppsala l. . .	169	195	102	221	347	138	625	139	87	287	604	291	1 330	203	151
Södermanl. l.	220	239	102	530	934	596	512	233	118	396	647	325	1 421	422	329
Östergötl. l. .	1 017	354	186	1 218	1 627	1 240	1 138	506	346	661	1 107	682	1 906	472	354
Jönköpings l.	536	343	185	378	695	411	320	294	211	539	829	464	1 478	334	297
Kronobergs l.	275	305	214	195	344	243	138	179	152	389	584	347	714	183	157
Kalmar l. . .	334	266	149	604	807	594	394	282	135	398	573	366	1 173	262	236
Gotlands l. .	33	91	28	92	281	144	55	37	17	72	135	65	220	246	236
Blekinge l. .	314	87	74	544	653	581	212	131	94	446	514	399	864	217	212
Kristianst. l. .	379	294	164	540	941	659	288	143	96	540	664	346	1 564	443	404
Malmö . . .	525	186	171	1 962	2 022	1 816	1 276	1 111	1 015	625	1 025	730	1 767	860	799
Malmöh. l. i ö.	707	384	239	1 710	2 167	1 758	540	408	314	811	1 156	678	3 587	937	857
Hallands l.	451	245	128	337	791	499	215	96	57	315	449	217	888	237	219
Göteborg . .	1 300	472	251	5 480	5 412	4 878	1 804	1 138	857	1 258	1 904	1 493	2 166	1 221	1 026
Gbg Boh. l. i ö.	444	257	115	387	886	601	199	150	124	249	372	234	586	111	96
Älvsborgs l. .	1 737	539	234	429	563	303	561	201	126	448	741	446	1 198	333	283
Skaraborgs l.	339	365	125	257	427	262	314	202	150	334	561	228	857	448	407
Värmlands l.	385	184	123	451	661	464	674	409	316	663	849	569	1 289	432	320
Örebro l. . .	472	425	189	373	640	284	758	356	203	418	705	372	1 105	541	459
Västmanl. l. .	154	201	85	333	543	326	313	206	121	361	455	248	1 010	430	305
Kopparbergs l.	151	226	72	344	903	437	393	255	148	569	721	412	1 400	473	348
Gävleborgs l. .	256	234	166	1 214	1 508	1 177	390	584	459	500	759	497	1 560	488	447
Västernorrl. l.	147	153	99	1 352	1 599	1 346	503	279	186	664	826	524	2 030	904	866
Jämtlands l. .	51	84	45	266	463	313	121	101	63	241	424	244	600	291	276
Västerb. l. .	85	135	69	468	594	443	445	182	104	650	1 045	555	1 427	353	341
Norrbottens l.	91	95	54	747	1 161	957	459	281	120	759	849	595	1 866	391	369
Summa	**11231**	**7 805**	**3 702**	**29448**	**39699**	**30180**	**17172**	**11677**	**7 467**	**16288**	**25004**	**15031**	**41704**	**14751**	**11910**

[1] Förkortningar: se not till tab. 2

C. Arbetslöshet

Tab. 4. Arbetslösheten inom fackförbunden den 31 maj 1952

Fackförbund	31/5 1952 (preliminära uppgifter)					30/4 1952			31/5 1951
	Redovisade avd.	Redovisade medlemmar		Arbetslösa		Medlemmar	Arbetslösa		Arbetslösa %
		Samtliga	Därav kvinnor	Antal	%		Antal	%	
Industri (utom byggnads- och anläggningsverksamh.)									
Gruvindustriarbetareförb.	59	11 134	200	39	0·4	11 084	49	0·4	0·9
Metallindustriarb.-förb.[1]	198	153 237	12 841	1 044	0·7	229 187	1 592	0·7	0·6
Järnbruksarbetare . .	35	27 970	1 025	95	0·3	43 189	196	0·5	0·6
Verkstadsarbetare . . .	163	125 267	11 816	949	0·8	185 998	1 396	0·8	0·6
Gjutareförbundet . . .	130	12 381	81	88	0·7	12 716	81	0·6	0·7
Stenindustriarbetareförb.	136	4 963	—	80	1·6	5 086	81	1·6	1·5
Fabriksarbetareförbundet	528	62 698	13 761	967	1·5	63 131	1 381	2·2	1·1
Byggnadsämnesind.-arb.	269	19 282	2 006	202	1·0	19 221	307	1·6	0·8
Glasbruksarbetare . .	44	5 023	544	61	1·2	5 046	55	1·1	0·6
Sockerfabriksarbetare .	18	3 644	555	112	3·1	3 908	242	6·2	1·9
Övriga	197	84 749	10 656	592	1·7	84 956	777	2·2	1·2
Träindustriarbetareförb. .	540	56 897	1 445	600	1·1	57 800	827	1·4	1·1
Pappersindustriarb.-förb.	129	39 789	2 757	338	0 8	41 464	652	1·6	0·6
Bokbindareförbundet . .	69	11 567	6 390	123	1·1	11 583	105	0·9	0·1
Litografförbundet . . .	24	4 170	178	10	0·2	4 165	8	0·2	0·2
Typografförbundet . . .	106	14 309	440	23	0·2	14 307	19	0·1	0·0
Livsmedelsarbetareförb. .	140	38 682	10 526	612	1·6	38 797	827	2·1	1·6
Bryggeriindustriarb.-förb.	114	7 798	1 545	46	0·6	7 700	49	0·6	0·3
Tobaksindustriarb.-förb.	12	1 775	1 372	8	0·5	1 784	28	1·6	0·9
Textilarbetareförbundet .	125	45 831	24 176	923	2·0	46 435	949	2·0	0·5
Beklädnadsarbetareförb. .	146	37 571	30 490	748	2·0	37 617	841	2·2	0·4
Sko- o. läderindustriarb.-f.	73	10 745	4 147	289	2·7	11 073	331	3·0	0·5
Sadelm.- o. tapetseraref. .	77	5 466	1 353	172	3·1	5 466	189	3·5	1·6
De förenade förbunden .	62	14 759	4 440	158	1·1	15 055	226	1·5	0·4
Byggnads- o. anläggningsverksamhet									
Byggnadsarbetareförb. .	575	106 267	1 178	2 847	2·7	109 234	4 897	4·5	2·4
Grovarbetare	—	51 191	1 178	1 061	2·1	53 204	2 023	3·8	1·8
Träarbetare	—	39 844	—	1 442	3·6	40 379	2 351	5·8	3·6
Rörarbetare	—	15 232	—	344	2·3	15 651	523	3·3	1·4
Murareförbundet	195	13 946	—	371	2·7	14 093	664	4·7	2·1
Målareförbundet	219	10 329	—	452	4·4	18 063	1 591	8·8	3·2
Elektrikerförbundet . .	147	17 865	2	135	0·8	18 426	209	1·1	0·8
Bleck- o. plåtslageraref.	63	3 360	—	25	0·7	3 457	58	1·7	0·6
Vägarbetareförbundet[1] .	—	—	—	—	—	15 069	552	3·7	3·6
Övriga									
Lantarbetareförbundet[1] .	—	—	—	—	—	41 888	1 708	4·1	3·4
Transportarbetareförb. .	247	42 891	4 142	698	1·6	43 001	1 082	2·5	1·6
Kommunalarbetareförb. .	521	90 248	39 849	353	0·4	91 461	547	0·6	0·5
Summa	4 635	818 678	161 313	11 149	1·4	969 142	19 543	[2]1·9	[2]1·0

[1] Vägarbetareförbundet, lantarbetareförbundet samt vissa avdelningar inom metallindustriarbetareförbundet lämnar uppgifter endast varannan månad.

[2] Vid beräkningen av procenttalen har vägarbetare- och lantarbetareförbunden icke medtagits. Medtas även dessa, blir arbetslöshetsprocenten per den 30/4 1952 och 31/5 1951 resp. 2·0 och 1·1.

Tab. 5. Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna under 2-månadersperioden mars och april 1952

Arbetslöshetskassor	Antal medlemmar vid slutet av april 1952	Arbetslöshetsprocent [1]				Antal understödda dagar per medlem				Utbetalat understöd under mars och apr. 1952, kr
		mars 1952	mars 1951	april 1952	april 1951	mars 1952	mars 1951	april 1952	april 1951	
Jordbruk och skogsbruk										
Lantarbetarnas	39 009	7·0	8·5	4·6	4·9	0·35	0·36	0·23	0·18	145 100
Skogs- och flottningsarb.	[5] 21 043	4·4	11·4	[5] 9·1	13·8	0·12	0·15	[5] 0·24	0·14	53 612
Industri m. m.										
Gjuteriarbetarnas	12 809	1·0	1·2	1·3	1·0	0·07	0·09	0·08	0·10	18 327
Gruvindustriarbetarnas	10 665	1·6	2·3	1·8	2·3	0·15	0·24	0·13	0·16	24 068
Metallindustriarbetarnas	230 653	0·9	0·6	0·9	1·0	0·06	0·04	0·06	0·04	231 830
Stenindustriarbetarnas	4 565	5·4	11·5	4·0	5·0	0·52	0·94	0·25	0·32	24 298
De kem.-tekn. industriarb.	14 647	1·1	0·5	1·6	0·8	0·15	0·04	0·17	0·06	37 672
Fabriksarbetarnas	62 945	2·9	3·1	3·4	2·7	0·30	0·28	0·27	0·17	228 427
Träindustriarbetarnas	58 065	2·5	3·2	2·6	2·8	0·22	0·17	0·18	0·18	190 507
Bokbinderiarbetarnas	11 473	0·9	0·1	0·9	0·1	0·11	0·01	0·12	0·02	18 872
Typografernas	14 309	0·3	0·2	0·3	0·2	0·03	0·02	0·02	0·01	5 261
Beklädnadsarbetarnas	39 803	1·6	0·8	3·2	1·2	0·47	0·02	0·47	0·02	252 739
Bryggeriarbetarnas	7 120	1·2	0·9	1·1	0·9	0·12	0·14	0·09	0·08	11 276
Livsmedelsarbetarnas	38 859	2·8	3·3	3·1	3·9	0·31	0·34	0·34	0·34	211 282
Sadelmakarnas etc.	5 594	5·1	4·2	6·6	4·9	0·65	0·14	0·65	0·24	61 481
Sko- och läderarbetarnas	10 829	5·0	2·7	4·7	1·8	0·76	0·35	0·58	0·18	121 760
Textilarbetarnas	45 936	2·8	1·0	3·7	1·3	0·56	0·04	0·57	0·04	413 526
Försvarsverkens civ.-pers.	20 183	1·5	1·3	1·0	0·9	0·11	0·09	0·04	0·09	26 405
Byggnads- o. anläggningsverksamhet										
Bleck- och plåtslagarnas	3 440	3·8	3·1	3·4	2·5	0·46	0·38	0·47	0·26	29 566
Byggnadsarbetarnas	113 921	7·5	9·3	10·3	10·6	0·76	0·65	0·75	0·68	1 495 376
Elektrikernas	18 689	1·2	1·6	1·4	1·5	0·09	0·12	0·11	0·10	33 306
Murarnas	13 177	14·2	17·4	15·2	15·3	1·42	1·39	1·12	0·93	323 688
Målarnas	17 312	17·1	19·8	16·5	16·7	1·78	1·93	1·83	1·99	597 167
Vägarbetarnas	15 797	5·3	9·9	6·3	11·0	0·10	0·25	0·16	0·28	32 791
Samfärdsel										
Järnvägsmännens	24 972	0·9	1·4	1·0	1·4	0·04	0·08	0·06	0·09	24 092
Sjöfolkets	20 214	5·9	6·0	7·6	7·9	0·12	0·14	0·09	0·10	33 104
Transportarbetarnas	36 693	4·0	4·5	3·8	4·0	0·32	0·36	0·30	0·41	197 217
Handel										
Handelsanställdas m. fl. [2]	70 690	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Handelsresandenas	512	0·6	0·4	0·6	1·0	0·21	0·07	0·14	0·14	1 632
Handelstjänstemännens	17 113	0·3	0·3	0·3	0·6	0·03	0·05	0·02	0·02	6 903
Arbetsledning m. m.										
Arbetsledarnas	28 720	0·2	0·2	0·0	0·0	0·01	0·01	0·01	0·01	4 845
Hotell- o. rest.-tj.-m. [3]	2 495	0·2	—	0·0	—	0·01	—	0·00	—	54
Industritjänstemännens	71 165	0·4	0·3	0·4	0·5	0·02	0·02	0·02	0·02	20 181
Maskinbefälets [4]	2 781	0·0	0·0	0·0	0·0	0·02	0·02	0·04	0·02	1 271
Övriga										
Frisörernas	4 011	0·9	0·6	0·8	1·2	0·06	0·03	0·04	0·04	2 895
Hotell-, kafé- o. rest.-anst.	23 626	2·2	2·2	2·0	2·2	0·14	0·13	0·18	0·09	56 983
Musikernas	6 226	5·8	9·2	11·7	9·8	0·15	0·39	0·17	0·31	14 169
Teateranställdas	541	6·6	4·6	9·5	4·4	0·36	0·36	0·44	0·36	2 827
Samtliga	1 140 602	3·1	3·6	3·6	3·6	0·29	0·23	0·26	0·20	4 954 510

[1] = antal arbetslöshetsveckor i % av antalet genomlevda veckor under månaden.
[2] På grund av omläggning i redovisningssystemet redovisas f. n. endast medlemsantalet.
[3] Erkänd kassa fr. o. m. 1/7 1951.
[4] Avgiftsreglernas utformning gör att all arbetslöshet ej framträder i statistiken.
[5] Preliminära siffror.

Tab. 6. Av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa

Månad m. m.	Städer med över 100 000 inv.	Västernorrlands län	Västerbottens län	Norrbottens län	Riket i övrigt	Hela riket	Därav utlänningar
a) Hela antalet hjälpsökande arbetslösa 30/6 1951—30/6 1952							
1951							
Juni	574	76	23	119	484	1 275	370
Juli	561	70	10	77	461	1 179	365
Augusti	570	46	13	57	442	1 128	353
September	598	44	12	57	444	1 155	353
Oktober	595	41	14	90	455	1 195	351
November	622	48	30	153	473	1 326	357
December	639	67	70	251	483	1 510	349
1952							
Januari	684	53	73	307	552	1 669	346
Februari	695	54	76	286	552	1 663	340
Mars	742	52	60	302	528	1 684	342
April	638	51	52	300	446	1 487	338
Maj	596	46	34	184	438	1 298	332
Juni	575	53	27	152	422	1 229	322
b) De hjälpsökandes fördelning efter ålder, yrke och hjälpform 30/6 1952							
Ålder							
16—25 år	2	—	—	—	—	2	—
26—50 »	86	7	2	60	74	229	61
över 50 »	487	46	25	92	348	998	261
Yrke							
Jordbruk och skogsbruk	6	13	2	30	13	64	8
Industri och hantverk	40	15	20	77	128	280	2
stenindustri	—	—	—	—	84	84	—
sågverksindustri	—	—	1	6	1	8	—
byggnadsverksamhet	11	8	14	66	33	132	—
Landtransport	6	6	—	2	3	17	—
Luftfart	—	—	—	—	—	—	—
Sjöfart	7	—	1	—	1	9	3
Handel	125	5	2	—	38	170	43
Förvaltning, arbetsledn. o. fria yrken	347	5	1	1	189	543	233
Hälsovård och sjukvård	22	—	—	—	6	28	20
Arbete ej hänfört till annan grupp	22	9	1	42	44	118	13
Hjälpform							
Hela antalet hjälpta	543	45	26	147	407	1 168	321
Statligt beredskapsarbete	—	9	22	127	119	277	—
i arbetsmarknadsstyrelsens regi	—	—	22	72	59	153	—
i annan myndighets regi	—	9	—	55	60	124	—
Statskommunalt beredskapsarbete	10	24	—	18	6	58	—
Arkivarbete och musikerhjälp	472	12	4	2	242	732	318
Kommunalt arbete utan statsbidrag	—	—	—	—	37	37	—
Dagunderstöd	58	—	—	—	3	61	3
Kommunalt understöd	—	—	—	—	—	—	—
Utbildningshjälp	3	—	—	—	—	3	—

D. Byggnadstillstånd

Tab. 7. Under januari—juni 1952 avgjorda ansökningar, fördelade efter byggnadsarbetets art. Antal ansökningar och byggnadskostnader i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Beviljade ansökningar						Avslagna ansökningar			
	Antal			Byggnadskostnad			Antal		Byggnadskostnad	
	Juni 1952	Jan.–juni 1952	Jan.–juni 1951	Juni 1952	Jan.–juni 1952	Jan.–juni 1951	Juni 1952	Jan.–juni 1952	Juni 1952	Jan.–juni 1952
Bostadshus (inkl. personalbostäder)	3 518	18 454	19 447	176·5	868·7	628·8	244	2 507	2·7	38·5
Enfamiljshus	1 447	9 235	11664	49·2	225·9	249·5	50	722	1·1	19·0
Tvåfamiljshus	175	1 562	2 085	7·1	49·6	51·5	10	96	0·6	3·1
Flerfamiljshus	247	1 378	1 171	94·8	462·8	238·6	14	92	0·3	6·0
Bostadshus komb. med affärs- o. kontorslokaler	60	361	402	17·7	94·5	55·6	5	48	0·1	4·0
Pensionärshem	1	34	35	0·6	9·5	7·8	—	—	—	—
Sommarstugor	1 424	5 043	3 850	4·1	16·8	10·0	156	1 496	0·6	6·4
Övriga bostadshus	164	841	740	3·0	9·6	15·8	9	53	0·0	0·6
Byggnader för jordbruk, skogsbruk o. fiske	32	279	305	0·3	4·2	3·8	—	15	—	0·3
Industribyggnader	221	1 675	1 516	34·2	184·2	118·6	13	357	8·0	96·6
Malmbrytning o. metallind.	62	539	472	14·6	86·0	55·0	3	132	4·9	41·1
Jord- o. stenindustri	24	174	137	0·6	13·5	7·8	2	33	0·1	8·7
Träindustri	40	257	222	0·9	9·2	5·2	4	64	0·2	12·2
Pappers- o. grafisk industri	27	165	133	12·7	29·7	17·8	2	31	2·5	9·7
Livsmedelsindustri	22	221	227	1·9	22·3	16·9	—	11	—	2·1
Textil- o. beklädnadsindustri	6	71	125	0·2	3·5	7·3	—	42	—	13·6
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	12	45	46	0·8	4·5	2·3	1	11	0·0	3·1
Kemisk-teknisk industri	12	84	69	2·3	14·4	5·2	—	22	—	3·3
Byggnader för småindustri o. hantverk	11	75	57	0·1	0·5	1·1	1	10	0·3	2·8
Byggnader för byggnadsind.	5	44	28	0·1	0·6	0·0	—	1	—	0·0
Kraft- o. belysningsverk[1]	11	83	72	2·0	140·3	40·0	—	1	—	0·0
Byggnader för samfärdsel[1]	186	1 229	1 112	8·2	35·0	55 4	14	163	3·3	30·2
Byggnader för handel	182	1 278	1 047	10·0	60·3	33·9	14	161	5·0	43·6
Byggnader för förvaltning, sociala ändamål m. m.	68	397	332	12·8	56·3	31·8	2	39	0·2	12·5
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	271	1 407	1 244	25·9	141·7	95·4	3	127	0·4	11·7
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.[2]	129	875	850	16·1	97 8	69·4	4	69	1·4	12·5
Militära arbeten	17	165	130	1·8	40·8	35·5	—	2	—	0·1
Summa	**4 635**	**25 842**	**26 055**	**287·8**	**1 629·3**	**1 112·6**	**294**	**3 441**	**21·0**	**246·0**
därav av länsarbetsnämnd	4 359	23 573	23 806	183·2	896·9	632·6	265	2 843	3·1	42·6

[1] Fr. o. m. den 12/10 1951 ingår icke generalpoststyrelsens, telegrafstyrelsens, järnvägsstyrelsens, vattenfallsstyrelsens och luftfartsstyrelsens arbeten.

[2] Fr. o. m. den 1/1 1951 omfattar statistiken icke statliga väg- och brobyggnadsarbeten, för vilka arbeten Kungl. Maj:t utfärdat särskilt byggnadstillstånd.

Tab. 8. Antal bostadslägenheter i under januari—juni 1952 beviljade nybyggnadsföretag samt golvyta för bostadsändamål

Kommungrupp	Hela antalet bostadslägenheter	därav lägenheter om							Golvyta i 1 000-tal m²
		1 rum m. el. ut. kokskåp	1 rum o. kokvrå	1 rum o. kök	2 rum o. kök	3 rum o. kök	4 rum o. kök	5 el. fl. rum o. kök	
Städer	**15 990**	**1 199**	**1 661**	**1 003**	**7 128**	**3 639**	**983**	**377**	**964·4**
Över 100 000 inv.	6 598	448	691	344	3 241	1 460	287	127	372·3
30 000—100 000 inv.	3 742	377	446	284	1 450	911	219	55	222·6
5 000—30 000 inv.	5 252	337	475	331	2 294	1 198	443	174	345·2
Under 5 000 inv.	398	37	49	44	143	70	34	21	24·3
Köpingar	**1 711**	**243**	**110**	**159**	**562**	**421**	**136**	**80**	**103·8**
Över 10 000 inv.	161	10	6	—	26	83	24	12	11·7
5 000—10 000 inv.	567	140	35	71	168	91	43	19	30·8
Under 5 000 inv.	983	93	69	88	368	247	69	49	61·3
Landskommuner	**5 954**	**239**	**261**	**418**	**1 500**	**1 715**	**1 201**	**620**	**447·1**
Hela riket Jan.—Juni 1952	**23 655**	**1 681**	**2 032**	**1 580**	**9 190**	**5 775**	**2 320**	**1 077**	**1 515·3**
» » » 1951	18 370	955	1 037	902	5 019	5 381	3 125	1 951	1 415·8
» » Juni 1952	4 773	288	301	273	1 847	1 310	533	221	312·0

Tab. 9. Under januari—juni 1952 till länsarbetsnämnderna inkomna ansökningar om byggnadstillstånd. Antal och kostnad i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Antal		Kostnad		Antal lägenheter Jan.–juni 1952
	Jan.–juni 1952	Jan.–juni 1951	Jan.–juni 1952	Jan.–juni 1951	
Bostadshus	19 015	23 060	1 008·6	918·1	24 175
Nybyggnad av bostadshus	5 479	6 556	891·6	784·9	24 130
Om- o. tillbyggnad, rep. o. underhåll av bostadshus	7 913	11 861	99·8	119·8	45
Sommarstugor, sportstugor o. semesterhem	5 653	4 643	17·2	13·4	—
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	348	370	3·7	3·4	—
Industri	1 645	2 017	164·9	223·4	5
Kraft- o. belysningsverk	70	83	160·7	30·0	—
Samfärdsel (utom vägbyggnad)	1 334	1 479	84·1	68·4	14
Handel	1 215	1 374	58·2	67 3	43
Förvaltning, sociala ändamål m. m.	360	370	136·7	39·9	42
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	1 342	1 603	144·0	130·7	106
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	932	1 013	142·3	100·1	—
Militära arbeten	64	64	6·2	11·8	—
Summa	**26 350**	**31 433**	**1 909·4**	**1 593·1**	**24 385**

Sociala Meddelanden

Official Journal published monthly by the Social Welfare Board in Sweden

1952, no 8

CONTENTS

Page

The trend of wages of young men of a certain age-bracket in their early years 511
The number of employees in the County Councils in 1945, 1947—1949 and 1951 517
Short notices:
The Social Welfare Board's inquiry into the training of those in charge of children's homes 521
New German periodical devoted to social policy 521

Periodical Surveys

Industrial workers' wage conditions in 1951 522
The employment of labour and the wage total paid out in agriculture in 1951 530
The cost-of-living index for June 1952 534
The Social Welfare Board's general consumption price index for June 1952 . 540
The Labour Market in June 1952 541
Absenteeism in certain industrial firms 545
Approved unemployment benefit insurance societies in 1951 551
Literary Survey 565
Book notice 570

This Issue in Brief

The trend of wages of young men of a certain age-bracket in their early years. The authors have complied the data existing in the assessment records of a city relating to the income earned by youths of one age-bracket — those born in 1924 — during the income years 1940—1949. The material has been analysed on the basis of school education and irrespective of whether those concerned lived the whole time in the district or not. In order to throw light on the question of whether the income is proportionate to the individual's abilities, the material has been further supplemented with the results of the psychological tests made in conjunction with the examination before conscription-service. Although the inquiry is of the nature of an experiment and is of limited value owing to the small body of material, and although the value of money has varied during the period under review, it nevertheless gives some definite criteria on which to form an opinion. The group that has passed out from a higher public secondary school, and which during years of adolescence earns a lower average total income throughout all the years than the primary school group, is thus still earning at the age of 25 an annual income which is only 80 % of that of youths of the same age-bracket with a primary school education. Although the annual-income curves soon intersect one another, it apparently takes further several years before the difference in total income disappears. Page 511.

The number of employees in the County Councils in 1945, 1947—49 and 1951. At the request of the County Councils Association addressed to the Local Government Board, the Social Welfare Board was commissioned by His Majesty the King to carry out an investigation into the number of employees in the County Councils as at the 30th November 1951 similar to the investigations made in previous years. The article analyses the number of employees in various categories of personnel and the change in the number of employees since 1945 and 1949. A report is also given on the wage costs in November 1951 and on the number of vacancies in different fields of activity. Page 517.

Industrial workers' wage conditions in 1951. Since 1946 the average hourly earnings of industrial workers have gone up by 61 % for adult men and by 69 % for adult women. In that year the male industrial workers' average hourly earnings were 2,04 Kr. and those of the female industrial workers 1,37 Kr. By 1951 these figures had risen to 3,29 Kr. and 2,31 Kr. respectively. Between the years 1950 and 1951 the rise in wages was about 20 % for the whole of industry. The variations as between the different branches of industry are fairly wide. Page 522.

The employment of labour and the wage total paid out in agriculture in 1951. During 1951 there were performed, on the farms accounted for, on

an average 2 314 days' work per 100 hectares of arable land, over 80 % of it being done by adult men. The amount of labour employed was biggest on the farms with the smallest area and fell, as a rule, in proportion as the area increased. As from 1950 the total number of days' work has declined by 4 %. Since 1939 the number of hired farm labourers has decreased by 4 %, while the total paid out in wages has gone up by 98 %. Page 530.

The cost-of-living index for June 1952 in the 1935 series, leaving out direct taxes and social benefits, was 213. This implies a rise since March 1952 of 6 points. The rise, which in terms of decimals, amounted on an average to 2,5 %, was due mainly to higher food prices. The item Housing has been converted for the period from 1945 onwards in the light of results from the inquiry into dwelling costs now proceeding, and this has involved some upward movement of the index number in question. The item Other Expenditure likewise shows some increase. In the series including direct taxes the index went up from 223 in March to 230 in June 1952 — an increase of not quite 3 %. The so-called »Pension price number», which regulates the addition to the national pensions (betterment factor) calculated on an index basis, rose from 135 for the period May—July 1952 to 138 for August—October 1952. This implies, according to the provisions of the law, that the index-based national pensions betterment factor is unchanged at 35 % for the latter period. Page 534.

Sociala Meddelanden

Revue officielle publié par la Direction générale de la Prévoyance sociale (D.G.P.S.) en Suède

1952, no 8

INDEX

Page

L'évolution des salaires pendant les années de jeunesse d'hommes nés une même année 511
Personnel employé par les conseils généraux pendant les années 1945, 1947—1949 et 1951 517
Courtes notices:
Rapport de la D. G. P. S. sur la formation des directrices d'asiles d'enfants 521
Nouvelle revue allemande de politique sociale 521

Aperçus périodiques

Salaires des ouvriers de l'industrie en 1951 522
Main-d'œuvre occupée et somme des salaires payés dans l'agriculture en 1951 530
Indice du coût de la vie pour juin 1952 534
L'indice général des prix de consommation de la Direction générale de la Prévoyance sociale en juin 1952 540
Le marché du travail en juin 1952 541
L'absentéisme dans certaines entreprises industrielles 545
Les caisses-chômage reconnues en 1951 551
Bibliographie 565
Compte rendu de livre 570

Résumé

L'évolution des salaires pendant les années de jeunesse d'hommes nés une même année. Les auteurs ont dépouillé les données contenues dans les rôles des contributions d'une ville touchant les revenus, durant les années fiscales 1940—1949, de la classe d'hommes nés en 1924. La documentation a été analysée par rapport à l'instruction scolaire et en tenant compte du cas où l'individu considéré a ou non habité tout le temps la même localité. Pour faire ressortir si le revenu se trouve en relation avec les facultés individuelles, la documentation a été complétée par les résultats des tests psychologiques subis par les jeunes gens lors de la conscription. Bien que l'enquête n'ait qu'un caractère d'essai et ne possède qu'une valeur limitée en raison de l'étendue restreinte de la documentation et du fait que la valeur monétaire de l'argent a varié pendant la période étudiée,

elle fournit cependant certaines précisions. Ainsi, le groupe qui a fait quatre ou cinq années d'études secondaires (»realskola») et qui pendant toutes les années de jeunesse a eu un revenu total moyen inférieur à celui du groupe ayant fait seulement des études primaires (»folkskola») n'a encore, à l'âge de 25 ans qu'un revenu égal à 80 % du revenu des hommes qui n'ont pas poursuivi leurs études au-delà du stade primaire. Bien que les courbes des revenus annuels viennent bientôt à se couper, il se passe encore plusieurs années avant que disparaisse la différence entre les revenus totaux. P. 511.

Personnel employé par les conseils généraux pendant les années 1945, 1947—1949 et 1951. Sur une requête adressée par l'Union des Conseils généraux au ministère de l'Intérieur, le Gouvernement a chargé la D. G. P. S. d'effectuer une enquête, analogue à celles qui ont eu lieu certaines années précédentes, sur le nombre de personnes employées par les conseils généraux à la date du 30 novembre 1951. L'article rend compte de l'effectif de différentes catégories de personnel et des variations de cet effectif depuis les années 1945 et 1949. Un compte rendu est donné aussi des dépenses afférentes aux salaires et traitements pendant novembre 1951 et du nombre de places vacantes dans différents domaines d'emploi. P. 517.

Salaires des ouvriers de l'industrie en 1951. Depuis l'année 1946, le salaire horaire moyen des ouvriers de l'industrie a augmenté de 61 % pour les hommes adultes et de 69 % pour les femmes adultes. En 1946, les ouvriers recevaient un salaire horaire moyen de 2,04 couronnes et les ouvrières de 1,37 couronne. Ces chiffres étaient passé en 1951 à 3,29 et 2,31 couronnes. Entre les années 1950 et 1951 le relèvement des salaires a été d'environ 20 % dans toute l'industrie. Les variations sont assez importantes entre les différentes branches. P. 522.

Main-d'œuvre occupée et somme des salaires payés dans l'agriculture en 1951. Dans les exploitations agricoles sur lesquelles a porté la statistique et pendant l'année 1951 ont été accomplies en moyenne 2 314 journées de travail par 100 hectares de champ, dont un peu plus de 80 % par des hommes adultes. L'emploi de main-d'œuvre a été proportionnellement le plus grand dans les exploitations de plus petite superficie et a en général baissé à mesure qu'augmentait la superficie. Le nombre total de journées de travail accomplies a depuis 1950 diminué de 4 %. Depuis 1939, le nombre d'ouvriers agricoles engagés a baissé de 4 %, tandis que la somme des salaires payés a augmenté de 98 %. P. 530.

L'indice du coût de la vie pour juin 1952 sur la base 100 en 1935 et calculé sans les impôts et les prestations sociales a été 213, ce qui implique une augmentation depuis mars 1952 de 6 unités. Cette augmentation qui, calculée avec les décimales, s'élevait en moyenne à 2,5 %, était imputable en premier lieu à la hausse des prix des denrées alimentaires. Le poste habitation a été recalculé pour la période remontant à 1945 en se servant des résultats de l'enquête en cours sur les dépenses d'habitation, ce qui a entraîné une certaine élévation de l'indice de ce poste. Le poste »dépenses diverses» montre lui aussi une certaine augmentation. Dans la série calculée avec les impôts directs, l'indice est passé de 223 en mars à 230 en juin 1952, une hausse de près de 3 %. Le chiffre dit indicatif des prix pour la réglementation de l'indice du supplément aux pensions nationales de vieillesse a monté de 135 pour la période mai—juin 1952 à 138 pour août—octobre 1952. Cela implique, conformément aux dispositions de la loi, que le supplément aux pensions nationales demeure inchangé à 35 % pour cette période août—octobre. P. 534.

Litteraturöversikt

(11 juni—10 juli 1952)

Socialstyrelsens bibliotek hålls öppet för allmänheten kl 10—15; under sommarmånaderna kl 10—14 (lördagar 9—13)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen [1]

Allmänna sociala frågor

DAHLSTRÖM, E. Synpunkter på termen »samhällsklass». Ekonomisk tidskrift 1952, nr 2.

ELLILÄ, T. Om vite och andra tvångs- och verkställighetsmedel. Nordisk administrativt tidsskrift 1951, nr 4.

LUNDBERG, E. Ny typ av konjunkturer och nya problem för den ekonomiska politiken. Statsökonomisk tidsskrift 1952, nr 2.

SCHMIDT, E. I. Den ökonomiske situation i Danmark sammenlignet med Norge og Sverige. Statsökonomisk tidsskrift 1952, nr 2.

TEGEN, E. En helhetssyn på kulturen. Tiden 1952, nr 6.

Industrial organization in the public sector in ECAFE [Economics of countries of Asia and the Far East] region. Economic bulletin for Asia and the far East 1951, nr 3.

United Nations report portrays the world's social needs. United Nations bulletin 1952, nr 10.

Sverige

CONRADI, E. Om *några processförutsättningar* vid skiljemannaförfarande. Sv. juristtidning 1952, nr 5.

EKBLOM, S. Kommunallagstiftning efter nya normer. Från departement och nämnder 1952, nr 9/10.

FRITHIOFSON, K. Vem blir kommunalpamp? Tiden 1952, nr 6.

HAMMARBÄCK, S. Riksdagens arbetsformer och utredningsmaskineriet. Statstjänstemannen 1952, nr 5/6.

HECKSCHER, E. Ekonomisk debatt under 75 år. (Föredrag.) Nationalekonomiska föreningens förhandlingar 1952, nr 2.

KAIJSER, F. Svenska stadsförbundets statistiktjänst och dess framtid. Sv. stadsförbundets tidskrift 1952, nr 4.

KELLGREN, N. Skatt — en slags fördelning. Beklädnadsfolket 1952, nr 7.

LINDSTEDT, A. Den nya sjömanslagen. Från departement och nämnder 1952, nr 11.

LUNDBERG, J. Ny lag om ekonomiska föreningar. Kooperatören 1952, nr 10.

SVENNILSON, I. Sveriges ekonomi i det europeiska sammanhanget — utvecklingstendenser och problem. (Föredrag.) Industriförbundets meddelanden 1952, nr 5.

UHLIN, K. E. Den nya kommunindelningens verkan å donationer. Landskommunernas tidskrift 1952, nr 6/7.

LO:s och TCO:s ekonomer i aktuell skatteutredning. Arbetsledaren 1952, nr 12/13.

Amerikas förenta stater

DAVIES, A. F. Prestige of occupations. The British journal of sociology 1952, nr 2.

Danmark

FLOUD, J. Social stratification in Denmark. The British journal of sociology 1952, nr 2.

Finland

FOUGSTEDT, G. Synpunkter på inkomstbeskattningen. Ekonomiska samfundets tidskrift 1952, nr 2.

Frankrike

La femme seule. Informations sociales [de l'union nationale des caisses d'allocations familiales] 1952, nr 11.

Storbritannien

CARTER, C. F. Index numbers of the real product of the United Kingdom. Journal of the Royal statistical society 1952, nr 1.

The budget and Britain's recovery. Labour and industry in Britain 1952, nr 1.

Tyskland

WEISSER, G. Probleme der Selbsthilfunternehmen. Recht der Arbeit 1952, nr 6.

Arbetarskydd

Let yourself go! Relax! Industrial health bulletin maj 1952.

Sverige

HOLMQUIST, C.-E. Modern industrihygien — ett okänt begrepp. Sv. läkartidningen 1952, nr 27.

JÖNSSON, CARL O. En riktig sko är ett viktigt skydd. Arbetarskyddet 1952, nr 6.

KARLSSON, TORE. Skärp tonen i skyddsarbetet. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 23.

RENNTUN, H. G. Känn din traktor — kör med förstånd! Lantmannen 1952, nr 24.

[1] I denna avdelning tidigare upptagna artiklar finns införda i ett särskilt kortregister, som är tillgängligt i socialstyrelsens bibliotek.

Moderna industrier sätter säkerheten främst. Försäkringstidningen 1952, nr 3.

Amerikas förenta stater

3 465 children found illegally at work on farms in 1951. Labour information bulletin 1952, nr 1.

Arbetslön och arbetstid

BROWN, E. H. P., & HART, P. E. The share of wages in national income. The economic journal juni 1952.

Sverige

DALKVIST, F. Lönestatistiken. Elektrikern 1952, nr 6.

LUNDIN, I. Semesterrätt, semestertid, semesterlön. Handelstjänstemannen 1952, nr 4/5.

Amerikas förenta stater

GROSE, L. Labor income in the postwar period. Survey of current business 1952, nr 5.

Arbetsmarknad och arbetslöshet

GOULD, J. Full employment — a discussion of some recent literature. The British journal of sociology 1952, nr 2.

ÖSTLIND, A. Sysselsättningsproblemet vid monopolistisk prispolitik. Ekonomisk tidskrift 1952, nr 2.

Sverige

CURTMAN, C. W. Landstingen och de partiellt arbetsföra. Sveriges landstings tidskrift 1952, nr 3.

NILSSON, BROR. Arbetskraftsförändringarna inom jordbruket. Lantarbetaren 1952, nr 25/27.

Amerikas förenta stater

STEINER, G. Y. Unemployment compensation legislation by collective bargaining. Monthly labor review maj 1952.

Canada

[HAYTHORNE, G. V.] Farm manpower in Canada's expanding economy. The labour gazette 1952, nr 5.

Finland

FIEANDT, K. v. Strävan till en riksomfattande yrkesvägledning. Social tidskrift 1952, nr 3/4.

GRÖHN, U. G. Iakttagelser rörande produktionskommittéerna under år 1947. Industritidningen 1952, nr 5.

Norge

MELFALD, E. Yrkesrettleiinga som ledd i mentalhygienen. Sosialt arbeid 1952, nr 5.

Ryssland

[GENIN, S.] Die Analyse der Kennziffern der Arbeitskräftestatistik. Statistische Praxis 1952, nr 6.

Schweiz

SENGLET, J. J. Bemerkungen zur gegenwärtigen Beschäftigungslage. Schweizerische Arbeitgeber-Zeitung 1952, nr 25.

Storbritannien

LESER, C. E. V. Men and women in industry. The economic journal juni 1952.

POWELL, L. H. Industrial relations in the British shipping industry. International labour review juni 1952.

Employment of older men and women in Great Britain. Industry and labour 15 juni 1952.

Befolkningsfrågor

Sverige

BECKMAN, SIGRID. Familjen och giftermålsbalken. Hertha 1952, nr 3.

DAHLBERG, G. Dödligheten i Sveriges län och om isolatverkan. Social-medicinsk tidskrift 1952, nr 6.

KLINTSKOG, E. Om mortaliteten vid de legala aborterna utförda i Sverige 1935—1951. Sv. läkartidningen 1952, nr 26.

SJÖVALL, T. Att bli gammal. Hörde Ni 1952, nr 6.

ÖH, T. Åldringarnas försörjningsproblem. Signalen 1952, nr 21.

Befolkningsutvecklingen och de stora samhällsproblemen. Metallarbetaren 1952, nr 25/26.

Norge

VOGT, J. Befolkningsutvikling og ekteskapsstruktur i Norge. Statsökonomisk tidsskrift 1952, nr 1.

Storbritannien

COX, P. R. Estimating the future population. Applied statistics 1952, nr 2.

Age-analysis of employed persons. Ministry of labour gazette 1952, nr 6.

Tyskland

FIEBICH, K. Ostzonale Bevölkerungspolitik — bevölkerungsbiologische Aufrüstung. Soziale Sicherheit 1952, nr 6.

Bostadsförhållanden och samhällsplanering

Sverige

STRÄNG, G. Byggkrisen. Byggnadsindustrin 1952, nr 10.

SUNDBORG, Å. Lokalklimat och stadsplanering. Plan 1952, nr 3.

Danmark

DANÖ, S. Huslejeudligning. Nationalökonomisk tidsskrift 1952, nr 1/2.

Tyskland

LEUTKE, I. Die Mieten in Hamburg. Hamburg in Zahlen 1952, nr 20.

Central buying for housing. Review of international co-operation 1952, nr 6.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter

JOHNSSON, ÅKE. ITF [Internationella transportarbetarfederationen] — en framgångsrik yrkesinternational. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 25/26.

Den fria internationalens uppgift. Signalen 1952, nr 26/27.

Amerikas förenta stater

DENOYELLE, J. Un aspect de la politique des pouvoirs publics américains en matière de relations industrielles: le service fédéral de médiation et de conciliation. Revue française du travail 1952, nr 10/12.

JOHNSTON, G. O. C. Själen och det löpande bandet. Tiden 1952, nr 6.

Danmark

PEDERSEN, G. Centralorganisationer uden solidaritetsforpligtelser. Arbejderen 1952, nr 13.

Storbritannien

BRUEGEL, J. W. Britische Gewerkschaften und konservative Regierung. Internationale freigewerkschaftliche Nachrichten 1952, nr 6.

Tyskland

Der Streit um das Betriebsverfassungsgesetz. Wirtschaftsdienst 1952, nr 6.

Hälso- och sjukvård

ÅMARK, C. Om tvångsneurosernas klinik och behandling. Sv. läkartidningen 1952, nr 27.

Modern sjukhusplanering i Sverige och andra länder. [Anm. av G. Birch-Lindgren: »Modern hospital planning».] Sjukhuset 1952, nr 5.

Sverige

BERLIN, V. Caries och cariesprofylax. Sv. läkartidningen 1952, nr 25.

BRAHME, L. Problemet sjukhusens vårdtid. Sv. läkartidningen 1952, nr 27.

HAMMARBERG, S. Det andliga klimatet på sanatorierna. Status 1952, nr 6.

LUNDMARK, F. Om sprängämnen som huvudvärksorsak. Sv. läkartidningen 1952, nr 24.

SVANVIK, Å. Första »tandvårdsresan». Nautisk tidskrift 1952, nr 6.

Pakistan

Maternal and child health project in Pakistan. Chronicle of the world health organization 1952, nr 6.

Jordbruks- och egnahemsfrågor

Sverige

HJELM, L. Omläggning av jordbruksekonomiska undersökningen. Lantmannen 1952, nr 27.

LUNDSTRÖM, Å. Rationalisering — jordbrukets kungsväg. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 25/26.

Kooperation

EFHOLM, M. Lidt om nordisk andelsforbund. Andelsbladet 1952, nr 26.

Island

JONSSON, HANNES. Co-operation in Iceland. Review of international co-operation 1952, nr 6.

Norge

NÆSS, A. Fiskersamvirket. Sosialt arbeid 1952, nr 5.

Storbritannien

FULKER, C. W. Building prospects are dim. The co-operative review 1952, nr 6.

Nykterhetsfrågan

Sverige

AHLSÉN, B. Bör polisen verkställa utredningar i intagningsärenden. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1952, nr 5.

BOTHÉN, A. Ett nytt Göteborgssystem. Tirfing 1952, nr 2.

COLLETT, J. Svensk krönika. Tirfing 1952, nr 2.

SOHLBERG, H. En olycka har inträffat. Några synpunkter på alkoholens farlighet i arbetslivet. Tirfing 1952, nr 2.

WIKLUND, D. Fakta med reflektioner. 1944 års nykterhetskommittés tre första betänkanden framlagda. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1952, nr 5.

Amerikas förenta stater

IPSEN, J., MOORE, M., & ALEXANDER, L. Prevalence of alcoholism in the population and among suicides and accidents from poisoning, Massachusetts 1938—1948. Quarterly journal of studies on alcohol 1952, nr 2.

JELLINEK, E. M. The estimate of the number of alcoholics in the USA for 1949 in the light of the 6th revision of the international lists of causes of death. Quarterly journal of studies on alcohol 1952, nr 2.

STRAUS, R. Community surveys: their aims and techniques. With special reference to problems of alcoholism. Quarterly journal of studies on alcohol 1952, nr 2.

Norge

GILHUUS-MOE, BERGLIOT. Sokneprest Ole Theodor Moe og Det blå kors i Norge. Norsk tidsskrift om alkoholspörsmålet 1952, nr 2.

Priser, levnadskostnader, konsumtion

EKSTRÖM, T. Den internationella pris- och löneutvecklingen. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 23.

HOUTHAKKER, H. S. The econometrics of family budgets. (Med diskussion.) Journal of the Royal statistical society 1952, nr 1.

NØRREGÅRD RASMUSSEN, P. Om realindkomst. Nationalökonomisk tidsskrift 1952, nr 1/2.

Die Steigerung der Lebenshaltungskosten in kapitalistischen Ländern. Statistische Praxis 1952, nr 6.

Sverige

GRUVEMAN, C. Föreningen först, sedan medlemmen. Kooperatören 1952, nr 11/12.
HARDIN, E. Vad kan man utläsa av Industriförbundets produktionsindex. Industriförbundets meddelanden 1952, nr 5.
WINGÅRD, E. »Värdebeständiga» insatser. Kooperatören 1952, nr 10.
ÖRNE, A. Kapitalfrågan och inflationen. Kooperatören 1952, nr 11/12.
Kvalitetskontrollen för skor och läder. Industriförbundets meddelanden 1952, nr 5.
Socialförmånernas realvärden. Fakta 1952, nr 3.

Amerikas förenta stater

HEINEMAN, H. Priskontroll i USA. Balans 1952, nr 3.

Danmark

PHILIP, K. Lönregulering efter pristal. Nationalökonomisk tidsskrift 1952, nr 1/2.
Nytt dansk kriseforlik. Arbeidsgiveren (Norge) 1952, nr 14.

Finland

KIHLBERG, J. Urvalet av representativt budgetmaterial för den nya levnadskostnadsindexen. Social tidskrift 1952, nr 3/4.
SUNDVALL, K. Prissänkningarna ur handelns synpunkt. Ekonomiska samfundets tidskrift 1952, nr 2.
TÖRNQVIST, E. The linking of wages to the index. Economic review 1952, nr 2.

Norge

BJERKE, K. Velstandstal og lönsregulering. Statsökonomisk tidsskrift 1952, nr 2.
PAULSEN, ARNE. Pris- og rasjonaliseringslovene. Handelsstandens månedsskrift 1952, nr 5.
SELLBERG, T. De norska förslagen till prisreglerings- och rationaliseringslagar. Svensk handel 1952, nr 12/14.

Storbritannien

ALLEN, R. G. D. Index numbers of retail prices 1938—51. Applied statistics 1952, nr 2.
HOUGH, J. A. Price changes 1938—1951. The co-operative review 1952, nr 6.

Socialförsäkring

The cost of social security. International labour review juni 1952.

Amerikas förenta stater

POGGE, O. C. After fifteen years: A report on old-age and survivors insurance. Social security bulletin 1952, nr 1.

Danmark

LÖPPENTHIEN, F. Forsikringsteknikeren, juristen og lægen, særlig med henblik på ulykkesforsikring. (Föredrag.) Nordisk försäkringstidskrift 1952, nr 3.

Nederländerna

STEUR, W. E. Le contrôle dans l'assurance-maladie aux Pays-Bas. Revue du travail 1952, nr 4.

Norge

SÖRENSEN, O. E. Gjenreiste trygdekasser. Sosial trygd 1952, nr 6.

Storbritannien

HOHMAN, HELEN FISHER. Trygghet vid ålderdom i Storbritannien. En demokratisk revolution. Folkpensioneringen 1952, nr 4.

Tyskland

[STORCH.] Interview mit dem Bundesarbeitsminister. Soziale Sicherheit 1952, nr 6.

Socialvård

Plans made and progress appraised by social commission's eighth session. United Nations bulletin 1952, nr 11.

Sverige

HAGVIK, B. Familjebidrag till värnpliktiga. Landskommunernas tidskrift 1952, nr 6/7.
HENKOW, H. Promiskuitet och felaktiga domar i faderskapsmål. Sv. juristtidning 1952, nr 5.
[JONSSON, GUSTAF.] Skå-Edeby — barnby i brännpunkten. Kommunalarbetaren 1952, nr 11/12.
MELIN, O. Behandlingen av unga lagöverträdare. Sv. socialvårds tidning 1952, nr 6.
PETZELL, F. Bortglömda synpunkter. [Behandlingen av ungdomsförbrytare.] Sv. socialvårds tidning 1952, nr 6.

Amerikas förenta stater

PECK, H. B. Why does a young delinquent resist treatment? The child nov. 1951.

Danmark

PETERSEN, JENS CHR. Betænkningen vedrörende opdragelsesmæssige metoder i opdragelseshjem. Socialt tidsskrift 1952, nr 6.

Finland

TARASTI, A. Den lagstadgade socialvården 100 år. Social tidskrift 1952, nr 3/4.

Undervisning och yrkesutbildning

Sverige

BESKOW, B. Industrins parter slår vakt om yrkesutbildningen. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 24.
HIRDMAN, G. Ett blygsamt stycke kulturpolitik. [ABF.] Sjömannen 1952, nr 7.
RAMER, T. Skolmognadsprovens värde. Socialmedicinsk tidskrift 1952, nr 6.

ULFF, S., & MAGNUSSON, E. Rekryteringen till sjöbefälsskolorna. Nautisk tidskrift 1952, nr 5.
Att tänka med händerna. Industria 1952, nr 6.
Folkhögskolans ställning. Folkskollärarnas tidning 1952, nr 27/28.

Amerikas förenta stater

EPLER, ELIZABETH. Public assistance employees: Their education. Social security bulletin 1952, nr 2.

WOLFSON, THERESA. Education through white collar workshops. Monthly labor review maj 1952.

Danmark

KOCH, H. Voksenopdragelse. Socialt tidsskrift 1952, nr 6.

Storbritannien

The teaching of statistics in schools. Journal of the Royal statistical society 1952, nr 1.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur

DANMARK. Arbejds- og socialministeriets afdeling for internationalt socialpolitisk samarbejde.
Den internationale arbejdsorganisation 1951—52. Årsrapport afg. af generaldirektören for Det internationale arbejdsbureau til den internationale arbejdskonference i Genève 1952. Overs. Khvn 1952.
— Fællesforeningen for Danmarks brugsforeninger.
Beretning og regnskab for året 1951. Khvn 1952.
— Det statistiske departement.
Statistiske meddelelser. Række 4. Khvn 1952.
Bd 145: H. 3. Kapital- og betalningsbalancen over for udlandet 1950.
Bd 148: H. 1. Landbrugsstatistik 1950 herunder gartneri, skovbrug m. v.

DEMOKRATIN inom statsförvaltningen samt de samhälleliga företagsformerna. Betänkande avg. till Socialdemokratiska arbetarepartiets 19:e kongress 1952 av tillkallade utredningsmän. Sthlm 1952.

FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hki 1952.
18 A. Industristatistik. 65 (1949).
— Oy alkoholiliike Ab.
Berättelse över verksamhetsåret 1951. Hfors 1952.

Den FRIVILLIGE INDSATS på det sociale område. Socialpolitisk forenings rundbordskonference 3. nov. 1951. Khvn 1952.

FÖRENTA NATIONERNA. Department of economic affairs.
Summary of recent economic developments in Africa. Suppl. to World economic report, 1950—51. New York 1952. (Publ. 1952. 2. C. 2.)
Summary of recent economic developments in the Middle East. Suppl. to World economic report, 1950—51. New York 1952. (Publ. 1952. 2. C. 3.)
World economic report, 1950—51. New York 1952. (Publ. 1952. 2. C. 4.)
— Department of public information.
Yearbook of the United nations. 1950. New York 1951. (Publ. 1951. 1.24.)

FÖRENTA NATIONERNA. Department of social affairs.
Children deprived of a normal home life. New York 1952. (Publ. 1952. 4. 3.)

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
35th session, Geneva, 1952.
Report. Geneva 1952.
3 (part 1). Summary of reports on ratified conventions (article 22 of the constitution).
3 (part 3). Summary of information relating to the submission to the competent authorities of conventions and recommendations adopted by the International labour conference (article 19 of the constitution).
5 (b). Objectives and advanced standards of social security.

INTERNATIONELLA ARBETSORGANISATIONEN.
6th report of the International labour organisation to the United nations. Geneva 1952.

INTERNATIONELLA REGLERINGSBANKEN.
Annual report. 22 (1951/52). Basle 1952.

ISLAND. Statistical bureau.
Statistics of Iceland. Reykjav. 1952.
2: 4. External trade 1951.

JOHANSSON, ALBIN. Diskussionsunderlag angående aktuella ekonomiska problem inom svensk kooperation. Sthlm 1952. (Korrekturupplaga.)

JONSSON, GUSTAV, & KÄLVESTEN, ANNA-LISA. [Efterundersökning rörande den sociala återanpassningen av de barn, som sedan verksamhetens början och till och med sommaren 1951 utskrivits från Barnbyn.] Skå 1952. [Stencil.]

LUNDBERG, E., [m. fl.] Wages policy under full employment. Ed. and transl. by *R. Turvey*. Lond., Edinb. & Glasg. 1952.

LÖGDBERG, Å. Några spörsmål angående förlagsinteckning. Föredrag. Sthlm 1952. (Skrifter, utg. av Svenska bankföreningen. 81.)

MÄNNISKAN och nutiden. Riktlinjer för arbetarrörelsens kultursträvanden. Sthlm 1952. (Socialdemokratiska partistyrelsen.)

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 11. Oslo 1952.
90. Norges jernbaner 1948—49.
92. Lönnsstatistikk 1950.
97. Tendenser i den ökonomiske utvikling våren 1952.
98. Syketrygden 1949.
— Norges landbruksökonomiske institutt.
Driftsgranskinger i jordbruket. Regnskapsresultater 1950/51. D. 1. Halden 1952.
— Rikstrygdeverket.
Årsmelding. 54 (1950). Oslo 1952.
SCHWEIZ. Bundesamt für Industrie, Gewerbe und Arbeit.
Schweizerische Sozialgesetzgebung. 1951. Zürich 1952.
— Eidgenössisches statistisches Amt.
Beiträge zur Schweizerischen Statistik. Bern 1952.
25. Finanzen und Steuern von Bund, Kantonen und Gemeinden. 1950/51.
Statistische Quellenwerke der Schweiz. Bern 1952.
233. Eidg. Wehrsteuer 5. Periode.
SMÅSTUGEBYGGE genom eget arbete. Instruktionsbok sammanställd av Stockholms stads fastighetskontors småstugebyrå. Utarb. av *B. Mallmin*. Värnamo 1952.
STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1952. Sthlm 1952.
15. Barrskogstillgångarna och skogsindustriens råvaruförsörjning. Undersökning utförd av Södra Sveriges skogsindustriutredning. [Avg. d. 14 maj 1952.] (H.)
16—17. Tull- och valutalättnader i resandetrafiken mellan de nordiska länderna. Betänkanden nr 2 och 3 avg. [d. 26 april 1952] av Nordiska parlamentariska kommittén för friare samfärdsel m. m. (U.)
18. Folkomröstningsinstitutet utanför Schweiz och Förenta staterna. Bil. 3 till 1950 års folkomröstnings- och valsättsutrednings betänkande 2. (Ju.)
19. Semester åt husmödrar, lantbrukare m. fl. Utredning verkställd av Arbetsmarknadsstyrelsen. [Avg. d. 29 jan. 1952.] (S.)
STRAHL, I. Brotten och brottspåföljderna. En orientering. Sthlm 1952.
SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1952.
Folkmängden och dess förändringar.
Dödsorsaker år 1949. Av Statistiska centralbyrån.
Försäkringsväsen.
Olycksfall i arbete år 1948. Av Riksförsäkringsanstalten.
Inkomst och förmögenhet.
Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet inom yrkesgrupper taxeringsåret 1951. Av Statistiska centralbyrån.
TJÄNSTEMÄNNENS CENTRALORGANISATION.
Styrelsens och revisorernas berättelser för år 1951. Sthlm 1952.
TYSKLAND. Statistisches Bundesamt.
Statistisches Jahrbuch für die Bundesrepublik Deutschland. 1952. Wiesbaden 1952.
ÅRSBOK för Sveriges landsting 1952. Utg. av Svenska landstingsförbundets byrå. Sthlm 1952.

Recension

Social årsbok 1950—51: Civilt och militärt. KF:s bokförlag. Häft. kr 14, inb. kr 16.

Den senaste årgången av Social årsbok, som utges av Centralförbundet för socialt arbete, behandlar vissa frågor angående den militära utbildningen och krigstjänstgöringen. Särskilt har den civila människans anpassningsproblem vid militärtjänstgöring analyserats.

Boken omfattar sju uppsatser, nämligen *Gunnar Boalt:* Militärt och civilt. Några sociologiska synpunkter, *Malcolm Murray:* Krigets krav på det demokratiska samhällets krigsmakt, *Frans Nilsson:* Folk och försvar — manskapssynpunkter, *Martin Gustafson:* Tjänstedemokratin inom försvaret, *Urban Rosenblad:* Personalvården inom försvaret, *Torsten Husén:* De indisciplinära värnpliktiga och *C. W. Curtman:* Kvinnorna och arbetsmarknaden. Ett krig kräver allas arbetsinsats.

Docent Boalt behandlar de sociologiska synpunkterna på militärutbildningen med utgångspunkt från en amerikansk utredning i dessa frågor: The American Soldier, Studies in Social Psychology in World War II. Författaren anknyter även till en av docent Husén utförd attitydundersökning åt 1945 års militärutredning.

Med hänsyn till väsensskillnaden mellan militär och civil tillvaro följer att rekryten får genomgå en besvärlig anpassningsprocedur, som självfallet är svårast i början. Enligt de amerikanska uppgifter, som Boalt lämnar, äger 50 % av de »nervösa sammanbrotten» rum under första månaden, 75 % under de två första och 97 % under de sex första månaderna. En svårig-

het för den första anpassningen är enligt American soldier bristen på uppmuntran till dem som sköter sig bra. »Rost på bajonetten syns med detsamma men hur syns det om den är särskilt välskött.» Av Boalts redogörelse får man vidare veta, att personer uppvuxna i städerna är mera kritiska mot militärutbildningen än de som vuxit upp på landsbygden. Kritiken växer likaledes med skolutbildningen. Å andra sidan synes stadspojkarna trivas bättre under militärutbildningen än de som kommer från landsbygden. Studenterna synes också ha besvärligt med att finna sig till rätta i militärlivet. Enligt Huséns undersökning säger 59 % av studenterna att de trivts »dåligt» eller »inte särskilt bra». Motsvarande antal för stadsbor med lägre utbildning än realexamen är 49,7 % och av dem som kommer från landsbygden har 58,3 % avgett dessa svar.

Huséns attitydundersökning, som Boalt anknyter till, har även undersökt rekryternas åsikt om förhållandet mellan befäl och manskap. Ett nära samband mellan trivseln i allmänhet och förhållandet till befälet föreligger enligt Boalt. Av dem som säger sig trivas är det 22,6 % som anser förhållandet till befälet bra mot endast 8,3 % för den grupp som säger sig inte trivas. Att förhållandet är »dåligt» anser 6,8 resp. 20,7 %. Boalt anför endast dessa siffror. Men hur fördelar sig mellangrupperna? Hur många svarar »rätt bra», »ganska dåligt» eller hur svarsalternativen nu kan ha varit formulerade. Framställningen blir försåtlig och en utförligare redovisning av svaren borde göras om man överhuvudtaget ger sig in på en siffermässig redovisning. Bland orsakerna till det mindre goda förhållandet anges bl. a. att befälet skulle vara »kitsligt» och »småpetigt» samt den rent mänskliga distansen som råder mellan överordnad och underordnad. Vad gäller de förstnämnda orsakerna borde väl utan större svårighet dessa kunna undanröjas men i fråga om den sistnämnda är det säkerligen svårare. Här går nämligen uppfattningarna isär om vad som är oundgängligen nödvändigt för att nå största möjliga stridsduglighet vid förbandet. Problemet behandlas i American Soldier och följande uttalande har manskap och officerare fått ta ställning till: »En officer tappar respekten, om han är tjänis med manskapet utom tjänsten.» I detta instämmer *ej* 82 % av manskapet, 54 % av fänrikarna, 39 % av löjtnanterna och 27 % av kaptenerna. Ju högre upp man kommer desto benhårdare håller man på distansen. Det skulle i det sammanhanget även ha varit intressant få veta vad officerarna anser om distansen sins emellan: det »enkelriktade» duandet och andra speciellt militära umgängesformer.

Frågan om distansen mellan manskap och befäl behandlar även Malcolm Murray i sin uppsats. Bland andra intressanta frågor som Murray tar upp i sin uppsats kan nämnas problemen med de psykiska sjukdomarna vid förbanden under krig. Ett mått på styrkan av de psykiska påfrestningarna i striden ger den amerikanska statistiken avseende förlusterna under andra världskriget. Av avgången från förbanden, stupade ej inräknade, var 20 % förorsakade av psykiska sjukdomar. Förlusten i stupade var 200 000 medan inte mindre än 450 000 fick lämna sina förband under krigstjänstgöring eller utbildning på grund av psykiska sjukdomstillstånd. När den psykiatriska vårdorganisationen väl byggts ut, kunde dock 85—95 % av de psykiskt skadade återföras till militärtjänstgöring i någon form. Den amerikanska undersökningen visar också att den psykiska motståndskraften var större hos soldater med högre skolutbildning.

Redaktör Frans Nilsson behandlar i sin artikel vissa praktiska åtgärder, som skulle kunna vidtas för att öka möjligheterna för de svenska rekryterna att finna sig till rätta med militärlivet. Hans utgångspunkt är att »den avgjort största delen av Sveriges ungdom aldrig kommer att avge någon kärleksförklaring till det militära livet». Försvaret har följaktligen att räkna med en övervägande negativ inställning från de värnpliktiga, när man skall utforma normerna för militärutbildningen. Bland åtgärder, som skulle vara ägnade att förbättra de värnpliktigas trivsel, föreslår Nilsson bl. a. förlängning av fritiden på kvällarna så att den värnpliktige kan fortsätta med exempelvis föreningsarbete, studier och andra sysselsättningar, som han varit van vid före militärtjänstgöringen, bättre ekonomiska förmåner, vilket bl. a.

skulle göra det möjligt för den inkallade att oftare besöka hemmet samt bättre social omvårdnad om familjen i de fall den värnpliktige har försörjningsskyldighet.

Socialvårdsdirektör Urban Rosenblad ger en utförlig redovisning av social- och personalvårdens organisation och omfattning inom försvaret. Man kan knappast undgå den reflexionen att på detta område finns ännu mycket att göra. Värnpliktiga, som exempelvis efter tjänstgöringens slut ej är fullt arbetsföra på grund av sjukdom eller olycksfall i tjänsten, kan, då ersättningsbelopp enligt olycksfallsförsäkringslagen *är otillräckliga,* få bidrag från fonder som insamlats under beredskapsåren. Att man enligt värnpliktslagen tvångsmässigt kan tas ut till militärtjänstgöring, där bli skadad och sedan få en ersättning som ej är tillfyllest för den skadades försörjning får väl anses vara klart otillfredsställande.

Tjänstedemokratin inom försvaret behandlas av sekreterare Martin Gustafson. Han redogör för arbetet med att inom försvarsmakten införa en motsvarighet till de civila företagsnämnderna. Man får en god bild av de olika befälskategoriernas inställning i denna fråga. Från ansvarigt militärt håll synes man vara skeptisk och överbefälhavaren framhåller i sitt yttrande att »i fråga om tjänsten synes liksom hittills det mest ändamålsenliga vara att samarbetet mellan chefen och hans underställda befäl följer tjänstemässiga former».

Docent Huséns artikel »De indisciplinära värnpliktiga» utgör en undersökning av 152 värnpliktiga vid 8 arméförband, vilka under första tjänstgöringens 5—6 första månader bestraffats för förseelser av olika slag. Uppgifter om de värnpliktiga har inhämtats från de militära registren och dessutom har 118 av de bestraffade blivit föremål för individuell intelligenstestning och intervjuats.

Av undersökningen framgår att en stor del av dem som bestraffats under militärtjänstgöringen är sådana, som har anpassningssvårigheter även i det civila livet och påfallande många företer infantilt och ohämmat känsloliv. Ungefär en fjärdedel har bestraffats av domstol före den militära tjänstgöringen, och gruppen bestraffade avviker från normaliteten med hänsyn till hemmiljö och uppväxtförhållanden. Vid intelligenstestningen fick de bestraffade lägre intelligenskvot än en normal grupp värnpliktiga och fysiskt var de klart underlägsna övriga värnpliktiga.

Vad här sagts gällde för genomsnittet. Bland de bestraffade fanns emellertid många som icke företedde några avvikelser från en vanlig grupp värnpliktiga och flera har av befälet ansetts som mycket goda soldater och fullgjort goda prestationer under utbildningstiden. Detta är väl heller knappast ägnat att förvåna. Att det på ett rekrytkompani finns i övrigt oförvitliga pojkar, som exempelvis tar chansen att »bonna» för att få vara tillsammans med sin flicka något längre än permissionstiden medger, tillhör väl snarare militärlivets naturliga anpassningsproblem än det kriminella området.

I fråga om reaktionen inför straffet (över hälften av de bestraffade fick arrest eller fängelse) kan framhållas att mellan 80 och 90 % ansåg, att straffet var »rättvist» eller »rättvist men hårt». På följande fråga: »Om Ni hade vetat vad Ni vet nu, skulle Ni då ha gjort den här saken?», svarade av dem som tillhörde Svea livgarde 35 % ja och 59 % nej, medan av övriga (tillhörande landsortsförband) 13 % svarade ja och 83 % nej. Straffet synes över lag ha haft en korrigerande verkan men skillnaden mellan stockholmarna och de övriga är påfallande.

Till Huséns artikel, som ger en intressant belysning av de indisciplinära värnpliktiga, kan dock fogas den randanmärkningen, att många av tabellerna är oklart presenterade och dessutom innehåller såväl tabellerna som texten rena fel, vilka kunnat elimineras vid en noggrannare korrekturläsning.

Överdirektör Curtmans uppsats om kvinnorna och arbetsmarknaden under krigsförhållanden lämnar inga nya bidrag till diskussionen och det finns därför ingen anledning att här beröra den.

A. N-t

Häftets huvudinnehåll

September 1952

Generell hyreshöjning för hyresåret 1952—1953. I denna artikel ges först en översikt av tidigare beviljade hyreshöjningar. Numera har hyresrådets instruktion ändrats och endast yttrande med förslag har avgetts. Kungl. Maj:t har därefter beslutat, att i orter, där grundhyran är anknuten till den 1 januari 1942, får hyreshöjning uttas med 7 % i Stockholm och kringliggande orter och med 10 % i övriga orter. Detta gäller lägenheter, som blivit färdiga före år 1942. I de lägenheter som färdigställts åren 1942—1947 blir motsvarande procenttal 5 resp. 8. Slutligen kan nämnas att i de lägenheter som blivit färdiga efter år 1941, blir höjningen 0,6 % i hus med deltidsanställda fastighetsarbetare och 1 % i övriga fastigheter. I det följande ges en redogörelse för den statistiska undersökning som ligger till grund för hyresrådets yttrande. Sid. 575.

Den sociala hemhjälpen startades i vårt land år 1920 på enskilt initiativ. På förslag av befolkningsutredningen beslöt riksdagen, att statsbidrag skulle utgå fr. o. m. år 1944. Verksamhetens uppgift är att genom hemvårdarinnor under kortare tid bidra till skötseln av ett hem, där husmodern tillfälligt är ur stånd att sköta det löpande hushållsarbetet. I främsta rummet är verksamheten alltså inriktad på barnfamiljer, men även gamla kan få hjälp av hemvårdarinnor. Antalet hemvårdarinnor har ökat starkt, särskilt under de senaste åren. Sålunda var deras antal år 1944 ca 500; år 1951 uppgick antalet till nära 3 000. Totalkostnaderna var sistnämnda år 11,8 milj. kr, varav staten bidrog med ca ¼. I denna artikel redogörs i övrigt för en statistisk undersökning, som socialstyrelsen gjorde avseende 1951 års verksamhet. Sid. 585.

Sociala frågor vid 1952 års riksdag. Bland frågor, som berörs i artikeln, kan nämnas den nya sjömanslagen, frågan om låne- och bidragsverksamheten för bostadsändamål och viss ändring i lagen om verkställighet av bötesstraff. På socialförsäkringens område märks ändring i 1946 års folkpensioneringslag, en ny lag om extra tillägg på folkpensionerna samt höjning av åldersgränsen för inträde i erkänd sjukkassa. Inom socialvården blev det bl. a. dyrtidstillägg på de särskilda barnbidragen. Vidare höjdes maximibeloppet på bidragsförskott samt vissa underhållsbidrag. Sid. 593.

Kollektivavtalen under första halvåret 1952. Under denna period präglades förhandlingsverksamheten av den centrala överenskommelse, som träffades mellan Svenska arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen. Efter denna centrala uppgörelse vidtog en intensiv förhandlingsperiod under framför allt februari och mars månader. Sid. 606.

Omsättningen inom detaljhandeln under andra kvartalet 1952. Vid jämförelse med motsvarande period år 1951 redovisas den högsta stegringen inom gruppen fisk (16 %) samt mjölk och specerier (14 %). En mindre nedgång noteras för möbler och mattor (8 %), päls- och skinnvaror (7 %), järnhandel (4 %), vävnader och sybehör (3 %) samt varuhus och basarer (3 %). Sid. 610.

Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar under andra kvartalet 1952. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i städer med över 30 000 inv. var 18 % högre än motsvarande kvartal 1951. I medelstora städer med 10 000—30 000 inv. har däremot konstaterats en minskning med ca 3 % och i städer med under 10 000 inv. med knappt 1 %. Sid. 612.

Löner och sysselsättning inom industrin i maj 1952. Mellan november 1951 och maj 1952 har den genomsnittliga timförtjänsten för arbetare inom industrin stigit med 14,5 %. Den största ökningen noteras för skeppsvarv (15,1 %); därnäst kommer träindustri och kemisk-teknisk industri (vardera 15,0 %). Mellan februari och maj 1952 är den genomsnittliga ökningen 2,4 % och störst i gruppen mekaniska verkstäder med 3,7 %. Sid. 619.

REGISTER

över regelbundet återkommande kvartals- och årsöversikter i Sociala Meddelanden

	Nr
Alkoholistanstalt, intagna på, årligen, senast i	6, 1951
Allmänna arvsfonden, för varje budgetår, senast i	7, 1952
Allmänna barnbidrag, årligen, senast i	2, 1952
Arbetskraften i industrin, årligen, senast i	3, 1951
Arbetskraftsåtgång och utbetald lönesumma inom jordbruket år 1951, årligen, senast i	8, 1952
*Befolkningsutvecklingen, varje kvartal, senast i	10, 1951
Bostadsbyggandet i Sverige, årligen, senast i	7, 1952
*Brottsligheten, varje kvartal, senast i	11, 1951
Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar, varje kvartal, senast i	detta nr
Detaljhandelsomsättningen, i regel varje kvartal, senast i	detta nr
Detaljprisutvecklingen i Sverige och utlandet, årligen, senast i	4, 1952
Erkända arbetslöshetskassor, årligen, senast i	8, 1952
Fattigvården, årligen, senast i	1, 1952
Fattigvård och barnavård till utlänningar, årligen, senast i	4, 1952
Frånvarofrekvens inom vissa industriföretag, i regel varje halvår, senast i	8, 1952
*Fylleriförseelser och spritsmuggling, varje halvår, senast i	3, 1952
Inkomst och förmögenhet, årligen, senast i	5, 1952
Kollektivavtal, i regel varje kvartal, senast i	detta nr
Kooperativ verksamhet, årligen, senast i	1, 1952
Levnadskostnadsindex, varje kvartal, senast i	8, 1952
Löneförhållandena för anställda inom den enskilda varuhandeln, årligen, senast i	4, 1952
Löneförhållandena och sysselsättningen för tjänstemän m. fl. inom industrin, årligen, senast i	4, 1952
Löneläget inom jordbruket, årligen, senast i	7, 1952
Löner och sysselsättning inom industrin, varje kvartal, senast i	detta nr
Löneförhållandena för arbetare inom industrin, årligen, senast i	8, 1952
Mödrahjälpen, årligen, senast i	7, 1952
Nykterhetsnämndernas verksamhet, årligen, senast i	2, 1952
Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning, årligen, senast i	5, 1952
Samhällets barnavård, årligen, senast i	3, 1952
Skogsarbetarnas arbetsförtjänster, årligen, senast i	11, 1951
Sociala frågor vid årets riksdag, senast i	detta nr
Socialutgifterna i Sverige, årligen, senast i	5, 1952
Den reglerade byggnadsverksamhetens omfattning, årligen, senast i	11, 1951
Trädgårdsarbetarnas löner, årligen, senast i	10, 1951
Utlänningar i Sverige, varje kvartal, senast i	6, 1952
Vägarbetarnas löneförmåner, årligen, senast i	11, 1951
*Vägtrafikolyckor, varje kvartal, senast i	10, 1951

* Fr. o. m. år 1952 lämnas dessa översikter i statistiska centralbyråns kvartalsvis utkommande Statistisk tidskrift samt däremellan publicerade förtryck.

Generell hyreshöjning för hyresåret 1952—1953

Av pol. mag. *Stina Thornell*

Översikt över beviljade hyreshöjningar. Sedan hyresregleringslagen trädde i kraft den 1 juli 1942 har statens hyresråd för varje hyresår tagit ställning till frågan om generell hyreshöjning. Beslutet härom har i regel överklagats hos Kungl. Maj:t. Första gången Kungl. Maj:t medgav generell hyreshöjning var för hyresåret 1/10 1950—30/9 1951, då en mindre höjning — 0,3 % av grundhyrorna exklusive bränslekostnader för fastigheter med deltidsanställd och 1 % för fastigheter med heltidsanställd fastighetsarbetare — beviljades för att täcka vissa merutgifter för fastighetsarbetarnas veckovila. För hyresåret 1/10 1951—30/9 1952 medgavs en generell hyreshöjning inom orter, där grundhyrorna var anknutna till 1942. För lägenheter färdigställda före år 1942 var denna 2 % för Stockholm och vissa kringliggande orter (Djursholm, Lidingö, Nacka, Solna, Sundbyberg, Danderyd, Saltsjöbaden, Sollentuna, Stocksund, Täby) och 5 % för landet i övrigt; uttryckt i procent av grundhyror exklusive bränslekostnader. För lägenheter färdigställda efter år 1941 samt för lägenheter i orter där grundhyran ej var anknuten till den 1 januari 1942 medgavs endast hyreshöjning för fastighetsarbetarnas veckovila, nämligen med 0,6 % för fastigheter med deltidsanställd (från och med den 1 juli 1951 hade för sådana arbetare veckovilan ökat från 1 till 2 dagar per månad) och med 1 % för fastigheter med heltidsanställd arbetare.

Sedan numera hyresrådets instruktion ändrats har hyresrådet för *kommande hyresår,* 1/10 1952—30/9 1953, endast avgivit *yttrande* med förslag om generell hyreshöjning. Kungl. Maj:t har därefter beslutat att *i orter, där grundhyran är anknuten till den 1 januari 1942,* hyreshöjning får uttas med följande belopp räknade i procent av grundhyror exklusive bränslekostnader.

	Lägenheter färdigställda		
	före år 1942	under åren 1942—1947	efter år 1947
Stockholm och kringliggande orter	7 %	5 %	0·6 resp. 1 %
Övriga hyresreglerade orter	10 %	8 %	0·6 resp. 1 %

För lägenheter, som färdigställts efter år 1947 har den medgivna hyreshöjningen endast kompenserat ersättning för fastighetsarbetares veckovila, varvid 0,6 % beviljats för fastigheter med deltidsanställd och 1 % för fastigheter med heltidsanställd arbetare.

I orter där grundhyran ej är anknuten till den 1 januari 1942 utan till den 1 januari 1948 (vissa mindre orter där hyresregleringslagen trätt i kraft under de senaste åren) har Kungl. Maj:t medgett att generell hyreshöj-

ning får uttas med 5 % för lägenheter som färdigställts senast år 1947. För lägenheter som byggts senare gäller samma bestämmelser om ersättning för fastighetsarbetares veckovila som för övriga orter.

Statens hyresråd har i anslutning till Kungl. Maj:ts beslut utfärdat tillämpningsföreskrifter. I dessa anges bland annat en starkt förenklad beräkning av den generella hyreshöjningen för de fall då i grundhyrorna ingår s. k. fredsbränslekostnader. Den av Kungl. Maj:t beslutade hyreshöjningen (i procent av hyror exkl. bränslekostnader) har omräknats enligt följande:

0·6	%	av	exkl.-hyran	motsvarar	0·5	%	av	hyran	inkl.	fredsbränsle
1	»	»	»	»	0·75	»	»	»	»	»
5	»	»	»	»	4·5	»	»	»	»	»
7	»	»	»	»	6·3	»	»	»	»	»
8	»	»	»	»	7·2	»	»	»	»	»
10	»	»	»	»	9	»	»	»	»	»

Det säger sig självt att det riktigaste sättet emellertid är att i varje aktuellt fall räkna fram en exklusivehyra. Om storleken av fredsbränslekostnaden därvid icke är känd kan denna, enligt hyresrådets anvisningar, beräknas på följande sätt. Det årliga bränslebehovet per kvadratmeter lägenhetsyta utgör för värme i genomsnitt 0,8 hektoliter koks och för varmvatten 0,3 hektoliter. Ytan i en lägenhet multipliceras med talet 1,1 resp. 0,8 beroende på om enligt gällande hyresavtal varmvatten skall tillhandahållas eller icke. Därefter multipliceras resultatet (= totala antalet hektoliter koks) av denna beräkning med det på vederbörande ort den 1 juli 1939 gällande kokspriset. På så sätt får man en beräknad fredsbränslekostnad. Uppgift om priset på koks den 1 juli 1939 kan i regel lämnas av hyresnämnderna.

Det statistiska underlaget för hyresrådets yttrande. De beslut som vid tidigare tillfällen fattats av hyresrådet i fråga om generell hyreshöjning har grundats på resultaten av statistiska undersökningar om fastighetsomkostnadernas förändringar sedan år 1938. Dessa undersökningar utfördes av socialstyrelsen åren 1942, 1943, 1945 och 1947 och av hyresrådet åren 1949, 1950 och 1951[1].

Till väsentlig del har de senaste årens undersökningar avsett samma fastigheter som i 1943 års undersökning. På detta sätt har det varit möjligt att för *identiska* fastigheter följa omkostnadsutvecklingen för tiden från och med år 1938. Detta material har emellertid, främst på grund av att bortfallsprocenten i förhållande till det ursprungliga urvalet blivit alltför hög, icke längre ansetts användbart för att på olika områden ge en tillförlitlig bild av kostnadsförändringarna.

Inom hyresrådet diskuterades därför redan under hösten 1950 och utformades närmare under våren och sommaren 1951 förslag till en ny fas-

[1] Redogörelser för dessa undersökningar finns i Soc. Medd. 1942: 8, sid. 567; 1943: 9, sid. 684; 1945: 6, sid. 479; 1948: 7, sid. 546; 1949: 8, sid. 590; 1950: 9, sid. 690 samt 1951: 9, sid. 644.

tighetsomkostnadsundersökning enligt delvis andra riktlinjer än de tidigare utförda. Denna undersökning, som enbart skulle avse förhållandena under de senaste åren, skulle bland annat omfatta även s. k. lönsamhetsberäkningar och planläggas så att den kunde ligga till grund för uppgörande av en reparationskostnadsindex. Hyresrådet hemställde hos Kungl. Maj:t att en sådan relativt omfattande undersökning skulle få utföras. I skrivelse den 7 december 1951 uppdrog Kungl. Maj:t i anledning härav åt hyresrådet att i samråd med bostadsstyrelsen, statistiska centralbyrån och priskontrollnämnden verkställa en statistisk undersökning, men inskränkte den till att avse utvecklingen av de faktiska utgifterna för fastighetsförvaltning under åren 1949—1951. Undersökningen skulle omfatta högst 5 000 hyresfastigheter belägna i skilda delar av landet och på orter av olika storleksordning samt fastigheter av olika storlek, ålder och förvaltningstyper. I direktiven angavs att undersökningen skulle planläggas och bedrivas så att bearbetningen av uppgifter för ett urval av omkring 500 fastigheter kunde vara avslutad före den 1 juli 1952.

Socialdepartementet uppdrog sedermera, den 9 april 1952, under hand åt hyresrådet att, såvitt avsåg ovannämnda urval av ca 500 fastigheter, framlägga bearbetade uppgifter senast den 15 maj 1952.

Den 11 januari 1952 utfärdades kungl. kungörelse om skyldighet att lämna vissa uppgifter om fastighets ekonomiska förhållanden (SFS 1952: 6). I denna stadgas bland annat att »ägare av fastighet i ort, där lagen om hyresreglering m. m. är gällande åligger att, efter anmodan av statens hyresråd, lämna de uppgifter angående fastighetens ekonomiska förhållanden, som hyresrådet finner erforderliga för ifrågavarande undersökning» (§ 1). Uppgiftsskyldigheten är förenad med straffansvar. I § 2 anges att »underlåter någon att fullgöra honom enligt denna kungörelse åliggande uppgiftsskyldighet eller lämnar uppgiftsskyldig mot bättre vetande oriktig uppgift, straffes med dagsböter».

I samråd med bostadsstyrelsen och statistiska centralbyrån utvaldes under slutet av december 1951 de omkring 5 000 fastigheter, som skulle ingå i undersökningen. Till grund för urvalet lades uppgifter från 1945 års allmänna bostadsräkning till den del denna avsåg »äldre hus», dvs. *hyreshus byggda före den 1 januari 1942,* belägna inom hyresreglerade orter med 2 000 invånare och däröver. Husen uppdelades i följande grupper.

a) Hus med 2 bostadslägenheter jämte andra lokaler + hus med 3—9 bostadslägenheter och högst 25 % andra lokaler.

b) Hus med 3—9 bostadslägenheter och mer än 25 % andra lokaler + hus med 10—19 bostadslägenheter och högst 25 % andra lokaler.

c) Hus med 10—19 bostadslägenheter och mer än 25 % andra lokaler + hus med 20 eller flera bostadslägenheter (exklusive vissa extremt stora hus).

d) Extremt stora hus; minimiantalet lägenheter olika för olika orter.

Enligt preliminära överväganden skulle inom grupp d) uttas samtliga hus för undersökning. Vidare skulle inom grupp c) uttas relativt flera hus än i grupp b) etc. Detta förfarande, som syftade till att minska slumpavvikelserna, motiverades av att hyressummorna för enskilda hus kunde antas variera inbördes mer mellan stora än små hus.

Sedan ett mera ingående studium av primärmaterialet gjorts bestämdes urvalskvoten $^1/_{20}$ för grupp a), $^1/_{10}$ för grupp b), $^1/_5$ för grupp c) samt $^1/_1$ för grupp d). Inom sistnämnda grupp uttogs samtliga hus (115 stycken) för undersökning beroende på att dessa var alltför få för att läggas till grund för ett stickprov. Till ytterligare förklaring må inskjutas, att en särredovisning av denna i förhållande till det totala fastighetsbeståndet mycket fåtaliga grupp ansågs önskvärd med hänsyn till deras speciella intresse ur förvaltningssynpunkt. Till »extremt stora hus» har hänförts samtliga hus med

70 och flera lägenheter i Stockholm,

50 och flera lägenheter i Göteborg, Malmö och städer med 30 000—100 000 invånare,

40 och flera lägenheter i orter med 10 000—30 000 invånare samt

30 och flera lägenheter i orter med 2 000—10 000 invånare.

Uttagningen företogs med hjälp av de statistiska hålkorten för varje fastighet som använts vid 1945 års bostadsräkning. Varje grupp utsorterades först på hus byggda före och efter år 1921. *Materialet i sin helhet* sorterades därefter på följande ortsgrupper: Stockholm, Göteborg, Malmö, städer med 30 000—100 000 invånare, orter med 10 000—30 000 invånare och orter med 2 000—10 000 invånare. Vid uppdelningen på orter och ortsgrupper har den administrativa indelningen och folkmängdsförhållandena den 1 januari 1951 legat till grund.

Av statistiskt-tekniska skäl gjordes urvalet på ett sådant sätt, att 9 ur representativitetssynpunkt likvärdiga urval om vardera drygt 500 hus kunde särskiljas vid bearbetningen. Detta förfarande beräknades ge ökade möjligheter, dels att eliminera de fel som kunde uppstå på grund av att samtliga utsända formulär icke blev ifyllda, dels att bestämma osäkerhetsmarginalerna i de erhållna resultaten. På grundval av varje sådant urval skulle ett *rikstal* om fastighetsomkostnadernas förändringar kunna framräknas. Det torde däremot icke vara möjligt att inom *ett* sådant urval redovisa representativa tal för olika orter och ortsgrupper.

Med hänsyn till uppgifterna på hålkorten i 1945 års bostadsräkning måste *hus* och icke fastigheter utväljas, vilket innebär att urvalet torde vara representativt för landets husbestånd men kanske icke för dess fastighetsbestånd.

Fastigheter byggda efter den 1 januari 1942 ingick ej i urvalet. För det yttrande som hyresrådet skulle avge om generell hyreshöjning i »nybyggda hus» för tiden efter den 1 oktober 1952 ansågs en undersökning, som pågick inom hyresrådets kansli och som avsåg utvecklingen under åren 1942—1950, böra kunna läggas till grund sedan den kompletterats med uppgifter

för år 1951. I detta syfte har vissa data om kostnadsförändringarna inhämtats dels från hyresnämnderna och dels från bostadsstyrelsen. Hyresnämnderna har tillfrågats om inträdda resp. väntade ökningar under åren 1951 och 1952 av de kommunala taxorna för vatten, sotning, skötsel av hiss, elektrisk ström, sophämtning samt gaturenhållning. Samtliga nämnder utom en inom de orter, där till förevarande undersökning utvalda hus är belägna, har besvarat frågorna. Inom bostadsstyrelsens lånebyrå har utarbetats, och till hyresrådets förfogande ställts, en P.M. om inverkan av driftskostnadsökningarna på hyrorna i tertiärbelånade fastigheter, färdigställda under åren 1942—1947.

Omkring den 15 januari 1952 utsändes till ägarna av de berörda ca 5 000 fastigheterna missivskrivelser jämte frågeformulär med begäran om svar senast den 15 februari. Efter samråd med bostadsstyrelsen hade i missivskrivelsen angetts att formulären skulle insändas till styrelsens kommunala förmedlingsorgan (drätselkammaren, fastighetskontoret e. d.). Dessa skulle därefter, enligt anmodan från styrelsen, vidarebefordra formulären till hyresrådet och därvid tillse att undersökningsmaterialet blev så fullständigt som möjligt. Den hjälp som förmedlingsorganen lämnat har varit av stor betydelse. I ett flertal fall har dessa genom personlig kontakt med fastighetsägaren sett till att uppgifter lämnats, i de fall då fastigheten sålts under redovisningsperioden har de lämnat uppgift om föregående ägare och vid behov av erforderliga korrigeringar av fastighetsbeteckningarna har sådana skett med deras hjälp.

Såsom ovan nämnts var det från 1945 års bostadsräkning gjorda urvalet representativt endast såvitt avsågs hus men däremot kanske icke för fastigheter. Av praktiska skäl var det emellertid omöjligt att begära in uppgifter från fastighetsägarna om hus, t. ex. om ett gårdshus men icke om ett gatuhus å tomten. Uppgifter begärdes därför om fastigheter och vid bearbetningen skall sedermera i görligaste mån hänsyn tas till att det ursprungliga urvalet avsåg hus.

I början av mars månad hade omkring 2 000 fastighetsägare icke besvarat formulären. Sedan påminnelseskrivelser utsänts till samtliga dessa kom det fortsatta arbetet därefter att inrikta sig på det urval — drygt 500 fastigheter — för vilket uppgifter i första hand skulle redovisas. En ytterligare skriftlig påminnelse utsändes till ägarna av dessa fastigheter. Dessutom sändes ett flertal påminnelser per telefon dels från förmedlingsorganen och dels direkt från hyresrådet.

I den del av undersökningen, som var färdig att läggas till grund för hyresrådets yttrande redovisas alltså, såvitt avser »äldre hus», uppgifter om ett av de 9 urval (sample 8, slumpmässigt vald) men dessutom även uppgifter om de extremt stora husen.

Inom dessa båda urval har uppgifter begärts om sammanlagt 668 fastigheter varav 115 stora och 553 övriga fastigheter. Av dessa har uppgifter inkommit om 111 stora fastigheter, varav 99 kunnat bearbetas, och om 542 övriga, varav 467 kunnat bearbetas.

Av de 653 fastigheter för vilka uppgifter inkommit har 72 måst kasseras, varav 28 på grund av fastighetens försäljning, 41 på grund av ofullständiga uppgifter, 1 på grund av att ägaren nyligen avlidit och 2 på grund av annan anledning.

Eftersom tidpunkten för redovisningen av delundersökningens resultat, som nämnts, ändrades från den 1 juli till den 15 maj medförde detta att såväl indrivning av resterande formulär som komplettering av de inkomna måste begränsas. Trots detta har antalet inkomna och bearbetningsbara formulär blivit ovanligt stort. Detta torde främst bero på förmedlingsorganens hjälp samt på att man vid samtliga påminnelser till fastighetsägarna kunnat åberopa kungörelsen om uppgiftsskyldighet.

Av nedanstående sammanställning framgår antalet utsända och bearbetade formulär vid förevarande och tidigare fastighetsomkostnadsundersökningar.

Undersökningsår	Antal formulär		Antal bearbetade formulär i % av antalet utsända
	utsända	bearbetade	
1942	2 382	777	32·6
1943	7 835	2 450	31·3
1945	10 638	3 860	36·3
1947	5 102	3 547	69·5
1949	678	514	76·0
1950	779	638	81·9
1951	638	514	80·6
1952	668	566	84·7

Granskningen av de inkomna uppgifterna har såvitt avser den första delen av undersökningen på grund av den korta tid som stått till buds måst bli mera summarisk än vid tidigare undersökningar. Så långt som möjligt har emellertid de enstaka posterna granskats och förfrågningar framställts då någon post synts vara ovanligt hög eller låg. Särskilt må framhållas att specificerade uppgifter om höga *reparationskostnader* ej alltid hunnit infordras från fastighetsägarna utan medräknats med hela sitt belopp även om däri kan ha ingått kostnader för vissa förbättringsarbeten. Vad beträffar *utgifter för vatten, elektricitet, renhållning eller sotning* har i ett flertal fall kompletterande uppgifter inhämtats från de kommunala myndigheterna. *Styrelsearvoden e. d.* har medräknats endast om utgifter för vice värd icke redovisats. *Sammanlagda årliga hyror exklusive bränslekostnader* har i förevarande undersökning beräknats så att för varje år totala hyresintäkter minskats med totala bränsleutgifter utan hänsyn till om bränslekostnaderna i förhållande till hyrorna något år varit särskilt höga eller låga. Därjämte har även ett *genomsnittligt hyresvärde exklusive bränslekostnader* framräknats, nämligen medeltalet för åren 1949—1951, vilket använts vid beräkning av omkostnadsförändringarnas storlek i procent av hyrorna. I detta genomsnittliga hyresvärde ingår icke den generella hyreshöjning — 2 % för Stockholm med förorter och 5 % för öv-

riga orter — som beviljats för tiden efter den 1 oktober 1951. Däremot har från värdet icke frånräknats den hyreshöjning som medgetts för fastighetsarbetarnas veckovila för tiden före den 1 oktober 1951. Den ökning av hyrorna som inträtt till följd därav har i stort sett ansetts motsvara den minskning av desamma som blev en följd av avtalskonflikten mellan Sveriges fastighetsägares arbetsgivareförbund och Svenska fastighetsarbetareförbundet.

Vid redovisningen borde hänsyn ha tagits till att det ursprungliga urvalet avsåg *hus*, medan de uppgifter som inhämtats avsett *fastigheter*. Med ledning av t. ex. taxeringsvärden eller hyresuppgifter eller lägenhetsytor borde beräkningar ha utförts för de representativa husen. Tyvärr har tiden icke medgett någon sådan redovisning.

Såsom redan framhållits har förevarande del av undersökningen endast kunnat ge underlag för beräkning av vissa rikstal om fastighetsomkostnadernas förändringar. Materialet har ej kunnat särredovisas inom olika orter och ortsgrupper. Uttryckt i procent av det genomsnittliga hyresvärdet, som ovan definierats, har utvecklingen varit följande (vägda tal anges på grundval av urvalskvoterna som korrigerats i anslutning till bortfallsprocenten).

Tab. 1. Årliga intäkter och utgifter i procent av genomsnittligt hyresvärde åren 1949—1951 för sammanlagt 566 fastigheter med tillhopa omkring 22 000 lägenheter

	1949	1950	1951	1949—1951	1950—1951
Faktiskt hyresvärde exkl. bränsleutgifter i % av faktiskt hyresvärde 1949	100·00	99·61	100·08	+ 0·08	+ 0·47
I % av genomsnittligt hyresvärde					
Summa utgifter för hyresförluster, onera exkl. bränsleutgifter, reparationer och underhåll samt 7/10 av kommunal fastighetsskatt	37·52	38·87	40·67	+ 3·15	+ 1·80
Därav:					
hyresförluster	0·08	0·14	0·18	+ 0·10	+ 0·04
onera exkl. bränsleutgifter	15·29	15·98	17·45	+ 2·16	+ 1·47
utgifter för reparationer och underhåll	18·15	18·60	19·01	+ 0·86	+ 0·41
7/10 av kommunal fastighetsskatt . . .	4·00	4·15	4·03	+ 0·03	— 0·12

Det sammanlagda *taxeringsvärdet* för de redovisade fastigheterna uppgick den 1 januari 1949 till 200 395 000 kr och var den 1 januari 1951 oförändrat.

Såsom framgår av tabellen skulle *det faktiska hyresvärdet* ha ökat från år 1949 till år 1951 med omkring 0,1 % och från 1950 till 1951 med ca 0,5 % av 1949 års hyresvärde. Man torde emellertid ej, på grund av det sätt på vilket hyresvärdet måst beräknas (genom att subtrahera bränslekostnaderna från de totala hyresintäkterna), kunna säga om dessa differenser avspeglar verkligheten eller ej. I samband med den slutliga redovisningen

av den totala undersökningen kommer bättre beräkningar härom att framläggas.

Samtliga utgifter för hyresförluster, onera exklusive bränsleutgifter, reparationer och underhåll samt $^{7}/_{10}$ av kommunal fastighetsskatt har från år 1949 till år 1951 ökat med 3,2 % av det genomsnittliga hyresvärdet.

Till »onera exklusive bränsleutgifter» har i överensstämmelse med föregående undersökningar hänförts: avlöning till vice värd, portvakt, gårdskarl e. d. (värdet av ägarens eget arbete ej medräknat), arbetslön och annan omkostnad för trädgård, utgifter för vattenförbrukning, renhållning, belysning och kraftström, sotning, snöskottning, skötsel av hiss, diverse förbrukningsartiklar samt i förekommande fall tomträttsavgäld. Summan av dessa poster har såsom synes ökat med drygt 2 % från 1949 till 1951 och med 1,5 % från 1950 till 1951.

Vad beträffar en särskild post, nämligen *avlöning till portvakt, gårdskarl e. d.*, inträdde från och med den 1 januari 1952 en ytterligare höjning. De avtalsenliga lönerna ökades då med 11 % av tidigare utgående löner inberäknat indextillägg. I procent av det genomsnittliga hyresvärdet innebär detta en ökning varierande mellan 0,5 och 1,0 för olika hustyper.

Vid beräkning av den kommunala fastighetsskatten har uppgifter om den kommunala utdebiteringen i Årsbok för Sveriges kommuner lagts till grund. För att få en uppfattning om verkan i skattehänseende av de nya taxeringsvärdena har uppgifter om dessa inhämtats från häradsskrivarna eller kronokamrerarna. Uppgifter har därvid endast kunnat erhållas för 371 fastigheter; främst är det uppgifter för Stockholm och Malmö som saknas. När de år 1950 fastställda skattesatserna från och med hösten 1952 skall tillämpas å de höjda taxeringsvärdena, kommer detta att innebära en ökning av fastighetsomkostnaderna med omkring 1 % för helt år räknat.

Den totala *skuldsumman* för de redovisade fastigheterna uppgick den 1 januari 1949 till 138 567 000 kr och hade den 1 januari 1951 ökat till 138 666 000 kr. Skuldsummans storlek i förhållande till taxeringsvärdet samt *räntorna* uttryckta i procent av skuldsumma och genomsnittligt hyresvärde framgår av tab. 2.

Som synes har räntorna i procent av det genomsnittliga hyresvärdet ökat med drygt 0,8 % från 1949 till 1951, men med 1 % från 1950 till 1951.

Tab. 2. Skuldsumma i procent av taxeringsvärde samt räntor i procent av skuldsumma och genomsnittligt hyresvärde åren 1949—1951 för sammanlagt 566 fastigheter

	1949	1950	1951	1949—1951	1950—1951
Skuldsumma 1 jan. i % av taxeringsvärdet 1 jan. 1949	58·15	58·66	58·90	+ 0·75	+ 0·24
Räntor					
I % av skuldsumman 1 jan.	3·86	3·80	3·91	+ 0·05	+ 0·11
I % av genomsnittligt hyresvärde	30·88	30·67	31·70	+ 0·82	+ 1·03

I vilken utsträckning räntorna — till följd av den höjning av räntesatserna som ägde rum i november 1950 — fortfarande kommer att stiga har ej nu utretts. I närmast föregående fastighetsomkostnadsundersökning (Soc. Medd. 1951: 9, sid. 652) utfördes emellertid vissa beräkningar om den ökning som kunde väntas inträda till och med år 1952, vilken i förhållande till år 1951 skulle uppgå till omkring $^1/_2$ % av hyresvärdet.

Såsom ovan nämnts infordrades uppgifter från hyresnämnderna om förändringar i de kommunala taxorna under åren 1951 och 1952. Beträffande de 135 orter, som uppgifter lämnats för, har följande höjningar och sänkningar redovisats.

Onerapost	År 1951		År 1952		
	Antal orter, för vilka redovisats				
	höjning	sänkning	höjning	sänkning	förslag om höjning
Vatten	14	1	26	—	7
Sotning	75	—	60	—	38
Skötsel av hiss	8	—	16	—	5
Elektrisk ström	44	1	29	—	7
Sophämtning	36	—	36	—	11
Gaturenhållning	3	1	5	—	1
Förändring av annan onerapost	4	—	—	—	—

Att exakt beräkna omkostnadsökningarna till följd av de inträdda förändringarna har ej varit möjligt; uppskattningsvis kan sägas att dessa under år 1952 i förhållande till år 1951 torde medföra en ökning av omkring $^1/_2$ % av det genomsnittliga hyresvärdet.

Sammanfattningsvis kan sägas att i förhållande till år 1950 hade år 1951 samtliga utgifter för hyresförluster, onera exkl. bränsleutgifter, reparationer och underhåll, $^7/_{10}$ av kommunal fastighetsskatt samt räntor ökat med i genomsnitt för hela riket 2,8 %. Under år 1952 kommer därutöver en ökning av fastighetsarbetarnas löner med 0,5 à 1 %, en ökning av de kommunala taxorna med 0,5 %, en höjning av fastighetsskatten med $^1/_3$ % (endast $^1/_3$ av den förhöjda skatten betalas före det nya hyresårets början) samt en ökning av räntorna med $^1/_2$ %; tillhopa under år 1952 utgör detta en ökning av omkring 5 % av det genomsnittliga hyresvärdet.

Hyresrådets yttrande med förslag om generell hyreshöjning. I anslutning till ovannämnda undersökning avgav hyresrådet den 21 maj 1952 yttrande (såsom nämnts har hyresrådet numera icke längre beslutanderätt i frågan) om generell hyreshöjning och föreslog att Kungl. Maj:t skulle medge följande hyreshöjningar i procent av grundhyror exklusive bränslekostnader, *i orter där grundhyrorna är anknutna till den 1 januari 1942,* för hyresåret 1/10 1952—30/9 1953.

	Lägenheter färdigställda	
	före år 1949	under eller efter år 1949
Stockholm med kringliggande orter	7 %	0·6 resp. 1 %
Övriga hyresreglerade orter	10 %	0·6 resp. 1 %

I orter där grundhyrorna är anknutna till den 1 januari 1948 föreslogs 5 % för lägenheter färdigställda före år 1942, 10 % för lägenheter färdigställda under åren 1942—1948 samt 0,6 och 1 % för lägenheter som färdigställts efter år 1948.

I motiveringen härför hänvisar hyresrådet till Kungl. Maj:ts medgivande om generell hyreshöjning för innevarande hyresår (1/10 1951—30/9 1952) och anger därvid nedanstående beräkningar, där procenttalen grundar sig på exklusivehyrorna.

	Stockholm m. fl. orter	Övriga orter
Ökning enl. Kungl. Maj:ts beslut	+ 2	+ 5
Ökning år 1951 (2 3/4 %), med avdrag av vad därav beaktats vid Kungl. Maj:ts beslut (1 %)	+ 1 3/4	+ 1 3/4
Ökning år 1952:		
Räntor	+ 1/2	+ 1/2
Fastighetsarbetare	+ 1	+ 1
Fastighetsskatt	+ 1 1/3 [1]	+ 1 1/3 [1]
Onera	+ 1/2	+ 1/2

Sammanfattningsvis anför hyresrådet att de hyreshöjningar, som borde komma i beaktande, skulle uppgå till något mer än 7 % för Stockholm m. fl. orter resp. något över 10 % för övriga orter.

Mot hyresrådets yttrande avgavs reservationer av en av hyresrådets opartiska ledamöter samt av fastighetsägare- resp. hyresgästrepresentanterna inom rådet. I den förstnämnda reservationen instämde priskontrollnämndens representant.

[1] Hänsyn har tagits till *hela* hyresåret 1952—1953.

Den sociala hemhjälpen

En översikt av den hittillsvarande verksamheten jämte statistik för år 1951

Verksamhetens tillkomst och uppgifter. Den sociala hemhjälpsverksamheten startades i vårt land år 1920 på enskilt initiativ. Den bedrevs t. o. m. 1943 utan stöd från statsmakternas sida, på en del håll i kommunal regi, men i de flesta fall av Röda korset eller kvinnoföreningar. På förslag av befolkningsutredningen beslöt riksdagen på hösten 1943 att statsbidrag skulle utgå till verksamheten fr. o. m. år 1944.

Verksamhetens uppgift är — enligt gällande kungörelse — att genom hemvårdarinnor under kortare tid bidra till skötseln av hem, där tillfälligt behov av sådan hjälp föreligger på grund av husmoderns bristande arbetsförmåga eller behov av vila eller annan familjemedlems sjukdom eller därmed jämförbara omständigheter. I främsta rummet är verksamheten inriktad på barnfamiljernas hjälpbehov. Genom författningsändring år 1948 har ensamboende personer tillförsäkrats rätt att få social hemhjälp. Man har därvid i första hand tänkt på de gamla, vilkas hjälpbehov emellertid ej får medföra, att barnfamiljernas blir åsidosatt. Målet är en sådan utbyggnad av verksamheten att den ej endast blir en katastrofhjälp utan även en hjälp på ett så tidigt stadium, att sjukdom och ohälsa kan förebyggas.

I första hand är verksamheten inriktad på barnfamiljernas hjälpbehov.

Kommunerna är numera i regel huvudmän för den sociala hemhjälpen. Verksamheten leds av en kommunal hemhjälpsnämnd (ev. fungerar annan kommunal nämnd som dylik). Inom varje landstingsområde finns en hemhjälpsstyrelse, som har till uppgift att leda och övervaka verksamheten inom området.

Hemhjälp lämnas kostnadsfritt till mindre bemedlade. Hem i bättre ekonomisk ställning får lämna ersättning. Denna är graderad efter inkomsten och barnantalet och överstiger i allmänhet inte 12 kr om dagen.

Kommunerna erhåller bidrag till verksamheten av såväl landstingen som staten. Statsbidraget utgår f. n. för heltidsanställd hem-

Tab. 1. Antal hemvårdarinnetjänster till vilka statsbidrag beviljats för år 1951 och antal invånare per hemvårdarinna inom olika landstingsområden

Landstingsområde (stad)	Landsbygden		Städerna	
	Antal hemvårdarinnor[1]	Antal inv. per hemvårdarinna[2]	Antal hemvårdarinnor[1]	Antal inv. per hemvårdarinna[2]
Stockholms stad	—	—	160	4 585
Stockholms län	87	1 988	42·5	3 551
Uppsala »	41	1 639	23	3 108
Södermanlands »	67·5	1 385	26	4 230
Östergötlands »	97	1 596	47	3 795
Norrköpings stad	—	—	21	4 000
Jönköpings län	88	1 481	49	2 354
Kronobergs »	77·5	1 622	12	2 230
Kalmar »	97	1 604	22	3 028
Gotlands »	22	1 567	6	2 414
Blekinge »	39·5	2 246	13	4 075
Kristianstads »	97·5	1 848	12	3 776
Malmöhus »	93·5	1 692	75·5	4 824
Malmö stad	—	—	40	4 730
Hälsingborgs stad	—	—	13	5 473
Hallands län	54·5	1 719	15	4 094
Göteborgs o. Bohus »	66·5	1 865	117	3 486
Göteborgs stad	—	—	100	3 491
Älvsborgs län	120	1 584	28	4 433
Skaraborgs »	97	1 481	21	3 256
Värmlands »	110	1 763	29	2 759
Örebro »	72	1 745	43	2 702
Västmanlands »	44·5	1 913	19·5	5 208
Kopparbergs »	90·5	2 181	24	2 593
Gävleborgs »	80	2 229	25	3 587
Gävle stad	—	—	10	4 618
Västernorrlands län	125·5	1 691	23·5	2 965
Jämtlands »	83·5	1 396	4	5 226
Västerbottens »	125·5	1 572	13	2 620
Norrbottens »	115	1 552	25	2 372
Summa för hela riket	**1 992**	**1 706**	**1 059**	**3 745**

vårdarinna med högst 1 400 kr om året och för deltidsanställd med 4 kr för hel arbetsdag. Dessutom utgår ålderstillägg och kallortstillägg av statsmedel. Ett villkor för statsbidrag är att landstinget lämnar minst hälften så stort bidrag som staten. Statsbidraget är f. n. maximerat i förhållande till folkmängden. De nu gällande bestämmelserna innebär i stort sett, att fullt statsbidrag (1 400 kr) utgår för högst en hemvårdarinna per 4 000 invånare i städer samt för högst en hemvårdarinna per 2 000 invånare på landsbygden. Om socialstyrelsen finner synnerliga skäl därför, kan dock högre statsbidrag medges.

Utveckling och kostnader. Hemhjälpens sociala betydelse har visat sig vara mycket stor. Den kraftiga utveckling verksamheten fått, sedan statsbidrag började utgå, vittnar om det stora behovet av denna hjälp.

[1] Två deltidsanställda hemvårdarinnor har här beräknats motsvara en heltidsanställd.
[2] Med hänsyn till folkmängden i kommuner med statsunderstödd hemhjälp.

Antalet huvudmän samt antalet hemvårdarinnetjänster, till vilka statsbidrag beviljats för vart och ett av åren 1944—51, framgår av denna tablå.

År	Antal				
	huvudmän		hemvårdarinnor		
	totalt	därav i städer	med heltidsanställning	med deltidsanställning	totalt
1944	448	1	494	18	**512**
1945	820	23	984	54	**1 038**
1946	1 125	110	1 479	63	**1 542**
1947	1 242	115	1 924	129	**2 053**
1948	1 352	120	2 231	138	**2 369**
1949	1 413	122	2 450	148	**2 598**
1950	1 457	129	2 612	155	**2 767**
1951	1 496	130	2 790	161	**2 951**

Under åren 1944—47 ökades verksamheten raskt med ca 500 hemvårdarinnor per år. Senare har takten i utvecklingen avtagit. Under vart och ett av de två senaste åren har inrättats ungefär 170 hemvårdarinnetjänster. Det minskade antalet nyinrättade tjänster under senare år torde huvudsakligen sammanhänga med att övre gränsen för rätt till statsbidrag för närvarande i stort sett är uppnådd i såväl städer som landskommuner.

Den sociala hemhjälpens omfattning inom de olika landstingsområdena framgår av tab. 1. Här anges antalet hemvårdarinnetjänster, på landsbygden och i städerna, till vilka statsbidrag beviljats för år 1951 samt antalet invånare per hemvårdarinna i kommuner med statsunderstödd heinhjälp.

Stora skillnader förefinns i hemhjälpsverksamhetens utbyggnad i de olika länen. Vad landsbygden beträffar är verksamheten mest utbyggd i Jämtlands och Södermanlands län. I fråga om städerna har Kronobergs och Jämtlands län det lägsta antalet invånare per hemvårdarinna. Av tabellen framgår vidare att antalet invånare per hemvårdarinna i allmänhet understiger eller ligger blott något över det tal, som utgör den övre gränsen för rätt till statsbidrag.

Storleken av de statsbidrag som utbetalats till kommunerna för den sociala hemhjälpen under åren 1944—51 framgår av följande tablå, som även redovisar summan av de avgifter vilka beräknas ha influtit till verksamheten.

År	Utbetalat statsbidrag inkl. ålders- o. kallortstillägg, 1 000-tal kr	Influtna avgifter, 1 000-tal kr
1944	270	77
1945	672	172
1946	1 086	306
1947	1 709	438
1948	2 342	635
1949	2 618	790
1950	2 829	899
1951	2 971	1 144

Totalkostnaderna för den sociala hemhjälpen uppgick under år 1951 — sedan de influtna avgifterna frånräknats — till i runt tal 11,8 milj. kr, vilka fördelade sig på följande sätt.

	Belopp, 1 000-tal kr
Statsbidrag	2 971
Landstingsbidrag	1 500
Huvudmännens kostnader	7 360
Summa	**11 831**

Statens bidrag utgör sålunda f. n. ca $^1/_4$ av totalkostnaderna, landstingens bidrag $^1/_8$ och huvudmännens kostnader $^5/_8$. Statsbidragets andel av kostnaderna har tidigare varit större ($^2/_5$), men har sjunkit till följd av att lönerna till hemvårdarinnorna stigit under senare år, medan statsbidraget till lönerna varit oförändrat.

Under de senaste åren har det med all tydlighet framgått, att det antal hemvårdarinnor för vilka statsbidrag med nuvarande bidragsbestämmelser i förhållande till folkmängden kan utgå ej täcker det verkliga behovet. Socialstyrelsen har därför i sina anslagsäskanden flera år föreslagit, att begränsningsbestämmelserna i förhållande till folkmängden slopas eller ändras. I anslagsäskandena för budgetåret 1953/54 har styrelsen sålunda före-

Hemvårdarinnorna får rycka in och hjälpa till med allehanda slag av hushållsarbete.

slagit att statsbidrag skall utgå till en hemvårdarinnetjänst per 1 500 invånare på landsbygden (mot nuvarande 2 000) och en hemvårdarinnetjänst per 3 000 invånare i städerna (mot nuvarande 4 000), dock att statsbidrag må utgå med högst 100 kr (i stället för nuvarande 70 kr) för varje påbörjat hundratal invånare på landsbygden och 50 kr (mot nuvarande 35 kr) för varje påbörjat hundratal invånare i städerna. Statsbidraget bör maximeras till 1 500 kr per heltidsanställd hemvårdarinna (för närvarande 1 400 kr).

Verksamheten under år 1951. Verksamheten inom den sociala hemhjälpen under 1951 belyses av en undersökning, som socialstyrelsen verkställt på grundval av uppgifter, som inkommit från 1 368 av landets 1 489 hemhjälpsnämnder. Uppgifter har icke kunnat erhållas från 122 huvudmän eller 8 % av samtliga. Detta beror väsentligen på att ett stort antal hemhjälpsnämnder avskaffades i samband med genomförandet av kommunreformen vid årsskiftet 1951/52.

Enligt de inkomna uppgifterna fanns den 15 december 1951 inrättade följande antal befattningar såsom heltidsanställd hemvårdarinna.

	Städer	Övriga kommuner	Hela riket
Antal inrättade befattningar	834	1 794	2 628
därav besatta under hela året	752	1 355	2 107
» helt eller delvis vakanta	82	439	521
Antal månader sammanlagt, som befattningarna varit obesatta under året	453	2 479	2 932

Dessa uppgifter innebär, att i hela riket 80 % av befattningarna varit besatta under hela året. Arbetskraftstillgången var större i städerna, där procenttalet var 90, än i övriga kommuner, som blott haft 76 % av samtliga befattningar besatta under hela året. Det totala antalet vakansmånader i hela riket svarar mot 244 oavbrutet vakanta tjänster under hela året. För städerna ger motsvarande omräkning 38 tjänster och för övriga kommuner 206. De tjänster, som ej varit besatta under hela året, hade i genomsnitt varit vakanta något över $5\,^1/_2$ månader.

Vid samma tid fanns inrättade 164 deltidstjänster i ifrågavarande kommuner. Av dessa hade 93 (57 %) varit besatta under hela året, medan övriga 71 varit helt eller delvis vakanta.

Åldersfördelningen bland hemvårdarinnorna framgår av tablån på nästa sida, som sammanställts på grundval av hemhjälpsnämndernas ansökningar om statsbidrag och avser de i april 1952 tjänstgörande hemvårdarinnorna.

Över $^2/_3$ av hemvårdarinnorna är under 40 år, medan ca 7 % är över 50 år. Avgången genom pensionering, som sker vid 60 år, är f. n. ej stor. Under perioden 1952—57 uppnås pensionsåldern av 56 hemvårdarinnor. Härtill kommer 11 hemvårdarinnor, som kvarstår i tjänst efter uppnådd pensionsålder. Under den närmaste femårsperioden kan man sålunda räkna med att 12 à 13 hemvårdarinnor per år uppnår pensionsåldern.

Ålder	Antal hemvårdarinnor			
	anställda på		summa	
	heltid	deltid	totalt	i %
—20	1	—	1	0·0
20—25	353	6	359	12·5
25—30	549	5	554	19·2
30—35	541	10	551	19·1
35—40	480	11	491	17·0
40—45	428	14	442	15·3
45—50	270	16	286	9·9
50—55	113	18	131	4·5
55—60	43	13	56	2·0
60—65	7	4	11	0·4
65—	—	2	2	0·1
Summa	2 785	99	2 884	100·0

Avgången inom yrket av andra orsaker än pensionering är emellertid relativt stor. Detta framgår av tab. 2, där de enligt hemhjälpsnämndernas uppgifter avgångna heltidsanställda hemvårdarinnorna under 1951 fördelats efter avgångsanledning. De hemvårdarinnor, som övergått till annan hemvårdarinnetjänst, inalles 103, har ej inräknats.

Avgången motsvarar 12 % av samtliga heltidstjänster. Den vanligaste avgångsanledningen är giftermål, vilket föranlett anställningens upphörande i ungefär hälften av samtliga fall.

Utbildningen av hemvårdarinnor sker dels vid permanenta utbildningsanstalter, hemvårdarinne- och hemsysterskolor, dels även vid tremånaderskurser, avsedda för dem som, utan att ha genomgått särskild utbildning för yrket, önskar förvärva kompetens som hemvårdarinnor. De permanenta utbildningsanstalterna har f. n. en kapacitet av högst 175—200 utexaminerade elever årligen. Vid de kortare kompletteringskurserna har socialstyrelsen under budgetåret 1952/53 möjlighet att utbilda 450 hemvårdarinnor. Under kalenderåret 1951 utbildades vid kompletteringskurserna 326 hemvårdarinnor.

Dispens från föreskriften om särskild utbildning kan av socialstyrelsen medges kvinnor, som är personligen lämpliga för hemvårdarinneyrket och som har långvarig, god och mångsidig erfarenhet av husligt arbete och ar-

Tab. 2. Avgångna heltidsanställda hemvårdarinnor år 1951

Anledning till avgången	Antal avgångna befattningshavare i		
	städer	övriga kommuner	hela riket
Övergång till annat yrke	17	74	91
Giftermål	43	108	151
Sjukdom	9	19	28
Andra omständigheter (familjeskäl o. dyl.)	8	51	59
Totalt	77	252	329

På senare tid har även ensamboende personer, framför allt åldringar tillförsäkrats rätt till social hemhjälp.

bete med barn. Antalet dylika dispenser från särskild hemvårdarinneutbildning uppgick under 1951 till 58.

Tjänstgöringens och ledighetens omfattning för samtliga redovisade heltidsanställda hemvårdarinnor under 1951 framgår av följande sammanställning.

	Antal dagar		
	städer	övriga kommuner	hela riket
Antal utförda dagsverken	188 683	371 328	560 011
» sjukdagar	19 796	22 564	42 360
» »ofrivilligt» lediga dagar	1 612	21 725	23 337

Antalet dagsverken per hemvårdarinna blir, om dessa antal omräknas så att de motsvarar tjänstgöring av alla under hela året, för hela riket 235, för städerna 237 och för övriga kommuner 234. Dagsverkenas procentuella andel av årets samtliga dagar framgår av följande tablå.

	Antal dagar			Procent		
	städer	övriga kommuner	hela riket	städer	övriga kommuner	hela riket
Utförda dagsverken	237	234	235	65	64	64
Sjukdagar	25	14	18	7	4	5
»Ofrivilligt» lediga dagar	2	15	10	0	4	3
Annan ledighet	101 [1]	102 [1]	102 [1]	28 [1]	28 [1]	28 [1]
Totalt	365	365	365	100	100	100

Av tablån framgår, att sjukledigheten varit åtskilligt vanligare i städerna (7 %) än i övriga kommuner (4 %).

I de undersökta kommunerna har under 1951 i 71 862 fall familjer med barn, som ansökt om social hemhjälp, erhållit hjälp, under det att ansökningar om hemhjälp måst avslås i 11 162 fall på grund av otillräcklig tillgång på hemvårdarinnor. I 16 130 fall har gamla personer och invalider kunnat hjälpas, medan 3 750 fall förblivit ohjälpta. En hel del hemhjälpsnämnder, bl. a. i Stockholms stad, har icke kunnat redovisa ansökningar, som blivit avslagna. Det verkliga behovet av hemhjälp är självfallet väsentligt större än vad som kommit till hemhjälpsnämndernas kännedom. I många fall torde nämligen svårigheterna att erhålla hemhjälp ha medfört att allmänheten ansett det vara lönlöst att vända sig till hemhjälpsnämnderna.

En översikt av orsakerna till hjälpbehovet i fråga om de hjälpta barnfamiljerna lämnas i nedanstående tablå.

	Städer	Övriga kommuner	Hela riket
Antal fall, där barnfamilj fått hjälp	23 786	48 076	71 862
därav, i %, på grund av			
barnsbörd	17	17	17
husmors sjukdom	76	63	68
husmors semester	3	5	4
andra omständigheter	4	15	11

Husmors sjukdom var den dominerande anledningen till hjälpbehovet bland barnfamiljerna. Något mer än $^2/_3$ av samtliga hjälpfall hade uppkommit av denna anledning. Denna orsak är vanligare i städerna (76 %) än i landskommunerna (63 %). Därnäst kom barnsbörd (17 %), lika i städer och landskommuner.

[1] Sön- och helgdagar, kompensationsledighet för övertidsarbete, semester och annan ledig veckodag. Talet har framkommit som en rest, sedan övriga dagsverken resp. lediga dagar fråndragits.

G. H-dt

Sociala frågor vid 1952 års riksdag

Arbetsmarknadsfrågor

I prop. 127 föreslogs en viss *omorganisation av arbetsmarknadsstyrelsen.* Tre byråer, utlänningsbyrån, sociala byrån och försvarsbyrån föreslogs utgå som självständiga byråer. En särskild arbetsvårdsbyrå samt en lokaliserings- och utredningsbyrå skulle inrättas, varvid den nuvarande försvarsbyrån skulle inordnas i sistnämnda byrå. Den av pensionsstyrelsen bedrivna yrkesutbildande verksamheten skulle överflyttas till arbetsmarknadsstyrelsen. Propositionen vann riksdagens bifall (skr. 246). En motion (II: 267) om slopande av det nuvarande systemet med statliga och statskommunala beredskapsarbeten samt införande av ett smidigare och tidsenligare system för uttagning och hänvisning av arbetskraft till arbeten för arbetslösa avstyrktes av statsutskottet och avslogs av riksdagen. Likaså avslogs några andra motioner i fråga om arbetsmarknadsstyrelsens omorganisation (II: 450, 557 samt 558).

I två likalydande motioner (I: 187 och II: 297) föreslogs *inrättandet av en arbetsmarknadsnämnd,* varigenom en sådan behandling av konflikter på den offentliga arbetsmarknaden som berör särskilt samhällsviktiga funktioner skulle möjliggöra förbättrade förutsättningar för arbetsfred på ifrågavarande områden. Motionerna föranledde ingen åtgärd.

Förslag till ny *sjömanslag* framlades i prop. 170. Häri föreslogs åtskilliga ändringar och jämkningar, som huvudsakligen syftade till förbättringar i sjöfolkets anställningsvillkor och sociala förmåner. Nuvarande regler om befälhavares och sjömans rätt att åtnjuta skadestånd vid kontraktsstridigt avsked föreslogs förenklade. I fråga om de sociala förmånerna kan nämnas, att ombordanställd efter två års tjänstgöring i främmande farvatten under vissa förutsättningar kan få fri resa till Sverige på redarens och statens gemensamma bekostnad. Dessutom föreslogs nuvarande förmåner vid sjukdom förbättrade i åtskilliga hänseenden. Ombordanställd, som vid avgång ur tjänst är sjuk eller skadad, skall ha rätt till fri sjukvård under viss tid, oberoende av anledningen till att han lämnat tjänsten. Rätten till sjuklön och sjukvård skall inte, som tidigare, gå förlorad om sjukdomen är könssjukdom. Propositionen upptog också förslag till en *lag om undantag från svensk domstols behörighet såvitt angår vissa tvister mellan befälhavare och besättning på utländskt fartyg.* I anledning av propositionen väcktes en del motioner (I: 492 och II: 625; I: 493 och II: 624, I: 494 samt II: 626). Andra lagutskottet föreslog i anledning av vissa motioner några smärre ändringar i det ursprungliga förslaget och riksdagen följde utskottet (skr. 392). Lagen skall träda i kraft den 1 januari 1953.

Arbetarskyddsfrågor

I en motion (II: 48) yrkades om visst *utvidgande av arbetarskyddslagens* tillämpningsområde. Utskottet avstyrkte och riksdagen avslog (skr. 132).

Arbetstidsfrågor

En ändring av 7 § i *semesterlagen* föreslogs i motion II: 26 och i två likalydande motioner (I: 19 och II: 27) hemställdes om en utredning av frågan om arbetstagare med särskilt pressande och hälsofarligt arbete skulle tillerkännas ytterligare förlängning av semestern. Vidare motionerades om införande av femdagarsvecka (II: 149). Inga av dessa motioner föranledde någon riksdagens åtgärd.

Bostadsfrågor

Redan vid höstriksdagen 1951 behandlades en proposition (217) om bostadssubventioner. Riksdagens beslut i detta ärende innebar, att den statliga långivningen för bostadsändamål utvidgades. Bostadsstyrelsen fick sålunda möjlighet att fördjupa tertiärlånen, då kreditmarknadsläget så erfordrade. För att förhindra en hyresstegring i nybyggda hus genomfördes en utvidgning av kapitalsubventionerna i form av tilläggslån och räntefria, stående delar av egnahemslån. På tilläggsstat för budgetåret 1951/52 beviljades 50 milj. kr till tilläggslån.

Anslag till den statliga *låne- och bidragsverksamheten för bostadsändamål* begärdes i prop. 128. Dessutom framlades förslag om vissa ändringar i villkoren för denna verksamhet. Sålunda föreslogs att tillämpningsområdet för förbättringslån till upprustning av en- och tvåfamiljshus skulle utvidgas och att maximibeloppen för räntefritt, stående förbättringslån höjas till 8 000 kr per hus. Förbättringslån av detta slag skall i regel inte kunna beviljas den som har en beskattningsbar inkomst överstigande 5 000 kr. Undantag bör endast kunna beviljas för flerbarnsfamiljer. Vidare förordades att inkomststrecken för familjebostadsbidrag och bränslebidrag skulle höjas med 2 000 kr. Familjer med inkomster, som överstiger de höjda inkomststrecken med högst 1 500 kr, föreslogs kunna beviljas halvt bidrag. Den nuvarande författningsenliga inkomstprövningen vart femte år skulle ersättas med en vartannat år. Slutligen skulle ränte- och amorteringsvillkoren för tertiärlån och tilläggslån, som utestått under 10 år, regleras. Dessutom förordades i propositionen att statligt stöd skulle lämnas för främjande av mekaniseringen inom byggnadsindustrin. I anledning av denna proposition väcktes följande motioner: II: 81; I: 440 och II: 559; I: 441 och II: 560; II: 561 samt I: 439 och II: 562, innebärande bl. a. en begäran om medel för experiment och undersökningar beträffande maskiner i byggnadsverksamheten, förslag om tillägg i lagen om stöd till bostadsegnahemsverksamheten, så att statlig lånegaranti under vissa villkor kunde lämnas till förvärvande av bostadsegnahem, samt förslag om att inkomstgränsen för beviljande av förbättringslån sätts till 6 000 kr i stället för föreslagna 5 000 kr och för erhållande av familjebostadsbidrag och bränslebidrag till 3 000 kr i stället för 2 000 kr. Dessutom motionerades bl. a. om en snabb undersökning angående möjligheterna att utnyttja tillgängliga vindsutrymmen för inredande av bostäder, att särskilda förbättringslån för istånd-

sättande av lägenheter i flerfamiljshus skulle lämnas, att åtgärder för förnyande av fastighetsbeståndet i tätorternas centrala delar skulle vidtas samt att nu förfallande räntor och amortering på äldre tertiärlån och tilläggslån inte måtte efterskänkas. Statsutskottet tillstyrkte Kungl. Maj:ts förslag och riksdagen följde utskottet (skr. 292).

I syfte att motverka de höga byggnadskostnaderna för nya bostadshus föreslogs i prop. 116 en sänkning av den generella våningshöjden i bostadsrum från 2,90 m till 2,80 m. Riksdagen biföll (skr. 283).

Förlängning av *hyresregleringslagen*, *bostadsrättskontrollagen* och *lagen om hyresrätt vid hemskillnad eller äktenskapsskillnad* föreslogs i prop. 7. I samband med propositionen fick riksdagen till behandling sex motioner (I: 109; I: 108 och II: 147; II: 295 samt I: 355 och II: 466). Riksdagen biföll propositionen (skr. 86).

Internationella frågor

I prop. 47 hemställdes om riksdagens yttrande angående följande av *ILO:s* allmänna konferens *antagna konventioner och rekommendationer*, nämligen konventionen angående ordning för fastställande av minimilöner inom jordbruket jämte den därtill anslutna rekommendationen, konventionen angående lika lön för män och kvinnor för arbete av lika värde jämte den därtill anslutna rekommendationen, rekommendationerna angående kollektivavtal samt angående frivillig förlikning och skiljedom. Svensk ratificering av båda konventionerna avstyrktes i propositionen och inte heller ansågs rekommendationerna böra föranleda någon åtgärd från svensk sida. I en motion (II: 417) föreslogs dock att Sverige måtte ansluta sig till konventionen om lika lön för manlig och kvinnlig arbetskraft. Vederbörande utskott avstyrkte motionen och tillstyrkte propositionen och riksdagen följde utskottet (skr. 93).

Levnadskostnader

Om vissa ändringar i dyrortsgrupperingen hemställdes i två likalydande motioner (I: 76 och II: 128), vilka av riksdagen avslogs.

I en proposition (129) behandlades en av socialstyrelsen framlagd plan, enligt vilken budgetundersökningar till ledning för beräkning av bl. a. levnadskostnadsindex i framtiden skulle utföras vartannat år. Ställning togs inte i propositionen till planens fortsatta tillämpning, men 95 000 kr föreslogs till en undersökning i början av år 1953, som skulle avse förhållandena under 1952. I två likalydande motioner (I: 413 och II: 563) hemställdes, att dylika undersökningar under inga omständigheter borde göras oftare än vart femte år. Statsutskottet tillstyrkte propositionen och riksdagen biföll (skr. 239).

Nykterhetsfrågor

I prop. 131 framlades yrkanden om anslag till de *statliga och statsunderstödda alkoholistanstalterna*, bl. a. modernisering och förbättring av redan

befintliga personalbostäder samt byggande av nya vid Svartsjö-anstalten samt en ny öppen vårdavdelning om 20 platser och ett personalbostadshus vid Venngarn. Dessutom föreslogs en höjning av det utgående garantibidragets maximibelopp från 7 till 9 kr och av vårdavgiften från 50 öre till 1 kr per dag. Riksdagen biföll propositionen (skr. 189).

Tidigare gällde enligt *lagen om verkställighet av bötesstraff,* att böter för fylleri eller förargelseväckande beteende inte fick uttas av den som intagits på allmän alkoholistanstalt, tvångsarbetsanstalt eller för skyddsuppfostran. Nu föreslogs i prop. 232 att denna lag skulle utsträckas till att avse även dem som frivilligt ingått på alkoholistanstalt och förbundit sig att stanna minst ett år. Riksdagen biföll (skr. 247) och i samband därmed företogs ändring av 49 a § i *alkoholistlagen.*

Socialförsäkring

Kungl. Maj:t föreslog i prop. 215 vissa ändringar i 1946 års *lag om folkpensionering.* Syftemålet var att bättre bereda möjlighet för folkpensionärerna att utnyttja sin arbetskraft och att inneha sparkapital eller annan motsvarande tillgång samt för arbetsgivare att ordna pensioneringsfrågan för anställda utan att därigenom folkpensioneringens inkomstprövade förmåner beskärs alltför starkt. Den avdragsfria inkomsten föreslogs höjd från 400 kr till 1 000 kr för ogift samt från 600 till 1 500 kr för äkta makar. Avdragsfaktorn, dvs. den del av det överskjutande årsinkomstbeloppet varmed de inkomstprövade pensionsförmånerna skall minskas, föreslogs bli 33 $^1/_3$ % för inkomst mellan 1 000 och 1 400 kr för ogift och mellan 1 500 och 2 100 kr för makar samt 66 $^2/_3$ % för inkomst över dessa belopp. Dessa regler skulle bli gemensamma för alla inkomstprövade förmåner och således även avse de kommunala bostadstillägg som enligt förslaget skulle ersätta de nuvarande statliga och särskilda bostadstilläggen. Bestämmanderätten angående införandet av kommunala bostadstillägg skulle tillkomma vederbörande kommun. En följd av detta förslag blir att folkpensioneringslagens bostadskostnadsgruppering försvinner. Dessutom föreslogs bl. a. att karenstiden för rätt till sjukbidrag nedsätts från ett år till sex månader samt att maximigränsen för kommunernas skyldigheter att bidra med kostnaderna för tilläggspensioner, änkepensioner och hustrutillägg höjs från 50 till 60 %. De nya reglerna skulle träda i kraft den 1 januari 1954. Dessutom föreslogs vissa jämkningar i *lagen om bidrag till änkor och änklingar med barn,* i *lagen om särskilda barnbidrag till änkors och invalidersbarn* samt i *lagen om kommunernas bidrag till kostnaderna för folkpensioneringen.* I samband med denna proposition väcktes 16 motioner. I dessa påpekades bl. a. att bestämmelserna om invalidpension och sjukbidrag borde ändras, så att de som uppbär dessa förmåner befrias från inkomstprövning i samma utsträckning som ålderspensionärerna, och om att inkomstprövningen för bostadstilläggen principiellt borde slopas. I en annan motion yrkades att blindtillägget skulle höjas från 700 till 1 000 kr samt att det inte skulle räknas som inkomst enligt folkpensioneringslagen.

Några motioner avsåg bostadstillägget. Man anhöll om en förnyad utredning och nytt förslag angående bostadstilläggets utformning samt om att landets kommuner borde åläggas att utbetala bostadstillägg av minst samma storleksordning som de nu utgående statliga tilläggen, till vilka bör komma den förhöjning av dessa belopp, som en indexreglering medför. Även kommuner i bostadskostnadsgrupp 1 borde få sådant åläggande och jämställas med kommunerna i nuvarande grupp 2. I övrigt motionerades om höjning av folkpensionernas grundbelopp, om avskaffande av folkpensionsavgifterna, om införande av rörlig pensionsålder samt om rätt till fria eller nedsatta resor för folkpensionärer till nära anhörig. Av yrkandena i motionerna tillstyrkte utskottet att den nya bestämmelsen om avdragsregler och bostadstillägg m. m. samt om karenstiden för rätt till sjukbidrag skulle träda i kraft den 1 juli 1952 och ej den 1 januari 1954 som föreslagits. Riksdagen följde utskottet (skr. 390).

I prop. 238 framlades förslag till *lag om extra tillägg på folkpensioner.* Tillägget, som skulle utbetalas under juli månad år 1952, var 30 kr för änkepensionsberättigad och för hustru som har hustrutillägg, 40 kr för gift pensionsberättigad samt 50 kr för annan. I ett par motioner (I: 510 och II: 666) yrkades ett ytterligare liknande tillägg under oktober månad. I motionerna I: 110 och II: 148 hemställdes om en höjning av grundpensionerna med 300 kr för ensamstående och 480 kr för makar, att maximibeloppet för invalidpensionen höjs på samma sätt, att änkepensionen höjs med 180 kr samt att indextilläggen beräknas på hela det förhöjda beloppet. Utskottet avstyrkte motionerna och riksdagen följde utskottet (skr. 389).

I prop. 35 föreslogs att den övre åldersgränsen för individuellt inträde i *erkänd sjukkassa* skulle höjas från 50 till 55 år, att möjligheterna till kollektivt inträde skulle vidgas, att sjukpenningens maximibelopp skulle höjas från 6 till 14 kr och dess minimibelopp från 1 till 2 kr, att försäkringsskyddet skulle utvidgas till att även omfatta utgifter för viss tandvård samt att bestämmelserna för moderskapshjälp vid återinträde skulle uppmjukas. Ytterligare föreslogs bl. a. vissa nya och ändrade bestämmelser om lokalsjukkassornas verksamhetsområden, om samarbetet mellan olika kassor samt om tillsynen över kassorna. Flera motioner avlämnades. I I: 367 hemställdes att riksdagen måtte fatta de beslut som erfordras för att statsanställda medlemmar av erkänd sjukkassa i fråga om sjukdagsbidrag och barntillägg skulle jämställas med övriga medlemmar. I I: 368 yrkades om ändring i *lagen om understödsföreningar och förordningen om erkända sjukkassor,* så att sjukkassorna befriades från skyldigheten att i sina stadgar ha bestämmelser om sådana förhållanden, som regleras i sjukkasseförordningen. Motionerna I: 369 och II: 487 yrkade att sjukvårdsersättning skulle utgå även vid sjukdom som drabbar föräldralösa barn och barn till föräldrar, vilka på grund av ålder eller hälsoskäl för närvarande inte kan få inträde i erkänd sjukkassa. I de likalydande motionerna I: 370 och II: 489 yrkades att sjukvårdsersättning för i propositionen avsedd tandvård skulle kunna utgå även vid behandling på distriktstandpoliklinik eller av

privattandläkare. I andra motioner hemställdes att lokalsjukkassas sjukhjälpstid skulle vara 90 dagar (I: 373), att frågan om inrättande av en delegation för sjukförsäkringsärenden inom pensionsstyrelsen måtte utredas (II: 490) samt att statsbidraget för sjukpenningförsäkringen skulle utgå med 20 % i samtliga sjukpenningklasser, dock lägst 50 öre per dag (II: 491). Utskottet tillstyrkte propositionen oförändrad och så blev också riksdagens beslut (skr. 63). Ändringen trädde i kraft den 1 juli 1952.

Vid samma tidpunkt infördes på grund av prop. 81 höjda tillägg av statsmedel till vissa livräntetagare, nämligen dels skadade under 67 år, vilkas arbetsförmåga blivit nedsatt med minst 30 %, dels änkor under 67 år. Förhöjningen har avvägts så att livräntan och tillägget tillsammans årligen höjts för en helinvalid under 67 år från 1 350 till 2 156 kr och för en änka från 405 till 606 kr (skr. 129).

Två likalydande motioner (I: 221 och II: 293) väcktes med hemställan om proposition om provisoriskt förbättrad sjukpenningskala enligt *olycksfallsförsäkringslagen m. m.* I motionerna I: 314 och 315 samt II: 405 och 411 yrkades om ändrade grunder för ersättning i anledning av kroppsskada, som ådragits under militärtjänstgöring, och i I: 359 och II: 465 om en snabbutredning, som syftade till att indextillägg på livräntor enligt olycksfallslagen och anslutna författningar infördes. Slutligen framlades i motion II: 469 förslag om att riksdagen skulle begära sådan ändring av bestämmelserna om sjukpenning och de ersättningar av olika slag som utgår enligt lagarna om olycksfall i arbete, att desamma justerades uppåt med minst 30 %. Andra lagutskottet yttrade i fråga om ny sjukpenningskala, att med hänsyn till penningvärdets fall en provisorisk förbättring av grunderna snarast borde genomföras. Då emellertid Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på spörsmålet, anser sig utskottet inte böra föreslå riksdagen någon hemställan om nya grunder. På övriga punkter avstyrktes motionerna. Riksdagen följde utskottet (skr. 131).

Ett antal andra motioner avsåg vissa ändringar i *lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar.* I motionerna I: 164 och II: 206 föreslogs att även tuberkulos, i de fall denna sjukdom uteslutande eller till övervägande delen förorsakats av den försäkrades arbete, skulle intas i lagen. Dessa motioner avstyrktes av utskottet. I anledning av motionerna II: 46, I: 312 och II: 412 föreslog utskottet en lagändring, så att yrkessjukdom, framkallad av bensol eller någon av dess homologer, intogs i lagen samt, i anledning av motionen II: 45, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning av frågan om utsträckning av försäkringsskyddet till att omfatta även hemvårdarinnor och därmed jämförbara yrkesgrupper. Riksdagen följde utskottets förslag (skr. 133).

Två likalydande motioner (I: 18 och II: 13) om inrättande av en *socialförsäkringsdomstol* samt angående nedsättning av *socialförsäkringsbolagens bidrag* till bestridande av omkostnaderna för försäkringsrådets och riksförsäkringsanstaltens verksamhet (I: 222 och II: 294) avslogs.

I I: 311 och II: 406 hemställdes om införande av en rörlig pensionsålder för erhållande av folkpension. Utskottet avstyrkte och riksdagen avslog.

Socialvård

I prop. 70 föreslogs att dyrtidstillägg under år 1952 provisoriskt skulle utgå på *de särskilda barnbidragen*. På bidrag om högst 420 kr per år skulle tilläggen vara 105 kr samt på bidrag om högst 250 kr per år 70 kr. Dessutom yrkades anslag till *särskilda barnbidrag till änkors och invaliders* barn med 9,3 milj. kr. I två likalydande motioner (I: 376 och II: 499) begärdes ett ytterligare dyrtidstillägg om 35 kr. Utskottet tillstyrkte propositionen, som också antogs av riksdagen (skr. 130), men framhöll att förbättringen borde vara provisorisk, då bestämmelserna i lagen om särskilda barnbidrag f. n. är föremål för översyn inom änkepensioneringskommittén.

Maximibeloppet för *bidragsförskott* föreslogs i prop. 230 höjt från 250 till 324 kr per barn och år. Höjningen, som skulle träda i kraft den 1 juni 1952, bifölls av riksdagen (skr. 307), sedan utskottet avstyrkt de i ärendet väckta motionerna (I: 471 och II: 622; II: 621; I: 488 och II: 657). I dessa föreslogs beloppet höjt till 420 kr.

Kungl. Maj:t föreslog i prop. 222 en *lag om höjning av vissa underhållsbidrag* och i samband därmed ändring av 11 och 13 kap. i *giftermålsbalken*. Familjerättsliga underhållsbidrag skulle med hänsyn till penningvärdets fall förhöjas; har avtalet slutits under år 1940 eller tidigare skulle förhöjningen vara 60 %, för avtal slutna åren 1941—1946 30 % samt för avtal slutna åren 1947—1950 20 % av det avtalade beloppet. Riksdagen biföll (skr. 327) och lagen trädde i kraft den 1 juli 1952.

Ett flertal motioner i *åldringsfrågan* väcktes vid 1952 års riksdag. I två likalydande motioner (I: 1 och II: 2) anhölls om hemställan till Kungl. Maj:t om en allsidig utredning av åldringsvården och därmed sammanhängade problem, särskilt möjligheterna att i ökad omfattning bereda vård åt åldringar som bor kvar i sina hem. Liknande synpunkter framkom i motionerna I: 186 och II: 263. I de likalydande motionerna I: 54 och II: 71 hemställdes att riksdagen skulle begära att förslag om hemvårdsbidrag till kroniskt sjuka i olika åldrar samt till vårdbehövande åldringar över 67 år måtte framläggas till nästa års riksdag. En hemställan om åtgärder för samordning snarast möjligt såväl kommunalt som centralt av samhällets planläggning av och olika åtgärder för åldringsvård föreslogs i II: 264. Slutligen hemställdes i motionerna I: 342 och II: 476 om en utredning angående förbättrad forskning och undervisning i fråga om de kroniciterande och invalidiserande folksjukdomarna och ålderssjukdomarna, såsom de reumatiska och psykiska sjukdomarna, cancersjukdomarna, hjärt- och kärlsjukdomarna m. fl. och angående förbättringar av vårdmöjligheterna på dessa områden. Dessutom föreslogs att den sjukvårdande verksamhet, som pensionsstyrelsen driver vid vissa centrallasarett, skulle överflyttas till kroppssjukvårdens ordinarie huvudmän. Statsutskottet förordade att riksdagen hos Kungl. Maj:t skulle hemställa om att förslag om provisoriska statsbidragsgrunder för anordnande av ålderdomshem förelades nästa års riksdag. I övrigt avstyrkte utskottet de i motionerna framställda yrkandena. Riksdagen följde utskottet (skr. 213).

I prop. 151 yrkades ett *investeringsanslag* på 2 milj. kr till en ny ungdomsanstalt för svårbehandlade. Riksdagen biföll (skr. 306).

Vissa ändringar i grunderna för *statens bosättningslån* motionerades om i I: 78 och II: 117. Ändringen skulle innebära att maximibeloppen höjdes från 2 000 till 3 000 kr och räntan fastställdes till 3 % i stället för nu gällande 4 %. Utskottet avstyrkte och riksdagen följde utskottet (skr. 150).

I I: 79 och II: 120 motionerades om att statsbidrag måtte utgå till avlönande av 3 300 heltidsanställda *hemvårdarinnor,* att begränsningsbestämmelserna för statsbidraget i förhållande till folkmängden måtte slopas vid ingången av år 1953 samt att socialstyrelsen måtte beredas tillfälle att utbilda 500 hemvårdarinnor under budgetåret 1952/53. I motionerna I: 80 och II: 132 hemställdes att riksdagen måtte besluta sådan ändring i kungörelsen om statsbidrag till social hemhjälpsverksamhet, att möjlighet ges att i hemhjälpsnämnd invälja elva ledamöter. I två andra motioner (I: 81 och II: 121) föreslogs att särskild hemhjälpsnämnd skulle bestå av fem eller sju ledamöter. Enligt då gällande bestämmelser skulle dylik nämnd bestå av tre eller fem ledamöter. Utskottet tillstyrkte att antalet ledamöter skulle vara lägst tre och högst sju. I övrigt avstyrktes motionerna. Riksdagen följde utskottet (skr. 336).

I en motion (II: 261) yrkades om utökning av den tid varunder *allmänt barnbidrag* skall utges. I en annan (II: 260) hemställdes om en höjning av de allmänna barnbidragen till 380 kr per år. Att allmänna barnbidrag måtte utgå för barn, som vistas på nomadskolorna, yrkades i de likalydande motionerna I: 223 och II: 262. Ingen av dessa motioner föranledde någon åtgärd från riksdagens sida.

Två likalydande motioner (I: 327 och II: 431) anhöll om en skyndsam utredning angående *inflationens inverkan på de sociala förmånernas värde.* Riksdagen avslog motionärernas framställning, sedan utskottet påpekat att man borde avvakta resultaten av pågående utredningar.

En proposition med förslag till *lag med vissa bestämmelser om påföljd för brott av underårig* (nr 223) hann aldrig behandlas vid vårriksdagen utan uppsköts. Samma sak gällde två motioner (I: 335 och II: 478) med anhållan om att en utredning om utbildningen i praktisk psykologi snarast komme till stånd samt en översyn och komplettering av det utredningsmaterial, som nu föreligger i fråga om den framtida ungdomsvården.

Sociala frågor i övrigt

I samband med statsverkspropositionens femte huvudtitel väcktes även *vissa andra motioner,* bl. a. om viss ändring av bestämmelserna angående ferieresor för barn (II: 258), om större bidrag till driften av barnkolonier (II: 259), om högre lönegradsplacering för lärarinnor i hushållsgöromål och i kvinnlig slöjd vid ungdomsvårdsskolorna (II: 65), om en utredning angående lämpligheten att förlägga en eller flera ungdomsvårdsskolor och

liknande anstalter till städerna i stället för till landsbygden (II: 358). Vidare motionerades om högre anslag till kostnader för utackordering av elever vid ungdomsvårdsskolorna (I: 126 och II: 183), om anslag till bidrag för inrättande av ett inackorderingshem (II: 116), om en definitiv lösning av frågan om ersättning för skador, som vållats av rymlingar från vissa anstalter (I: 255 och II: 365) samt om högre anslag till social upplysningsfilm (I: 58 och II: 66). Samtliga dessa motioner avstyrktes av statsutskottet och riksdagen följde utskottets förslag (skr. 5).

Riksdagen godkände (skr. 143) propositionen (111) om förlängning av *utlänningslagens giltighetstid* till den 30 juni 1954.

I en annan proposition (147) föreslogs viss *omorganisation av utlänningskommissionen*. Mindre, relativt självständiga arbetsenheter skulle skapas för att ge organisationen ökad elasticitet och rörlighet samt tryggare anställningsförhållanden för personalen. Tre motioner väcktes (II: 271 samt I: 415 och II: 585). Utskottet tillstyrkte och riksdagen biföll propositionen (skr. 342).

Övriga frågor

Statstjänstemännens löner höjdes i enlighet med prop. 60 (skr. 69). De under år 1951 utgående beloppen skulle höjas med 15 %. Härtill kom ett extra tillägg för de lägst avlönade tjänstemännen; tillägget i lönegraderna 1—7 skulle sålunda bli 20 % och i lönegraderna 8—13 samma belopp som motsvarade 15 % förhöjning i 14 löneklassen. Överenskommelse om de nya lönebeloppen hade träffats vid förhandlingar med statstjänstemännens personalorganisationer. Dessutom skulle det rörliga tillägget på tjänstepensionernas grundbelopp höjas till 53 %. Om levnadskostnadsindex under tredje eller fjärde kvartalet 1952 uppginge till eller överstege 216 skulle nya löneförhandlingar upptas. Slutligen föreslogs i propositionen att *kallortstillägg-en* och *kallortstraktamentena* i genomsnitt skulle höjas med 25 %.

I prop. 107 underställdes riksdagens prövning en av 1949 års tjänsteförteckningskommitté med Statstjänarkartellen, Statstjänstemännens riksförbund och TCO träffad överenskommelse angående *lönegradsplacering* för vissa tjänster. Den härigenom förorsakade årliga kostnadsökningen beräknades till 62 milj. kr. I samband därmed väcktes inte mindre än 19 motioner, som föreslog vissa detaljjusteringar i lönegradsplaceringen. Statsutskottet tillstyrkte och riksdagen biföll propositionen (skr. 330).

Kungl. Maj:t framlade i prop. 14 och 146 förslag till riktlinjer för *placering i högre lönegrad* än Ca 8 *av biträdespersonal*, som inom statsförvaltningen utför olika slag av kontorsgöromål. Härmed avsågs inplacering i lönegraderna 11, 13 och 15. Ändringarna skulle medföra en kostnadsökning av ca 350 000 kr per år. Riksdagen biföll förslaget (skr. 45 och 314).

Prop. 197 med förslag till *nytt resereglemente* hann inte behandlas, utan uppsköts till höstriksdagen.

T. G.

Kortare meddelanden

Engelsk distributionsräkning. Det engelska handelsministeriet har under sommaren 1950 med hjälp av särskilda räknare utarbetat nominativa förteckningar över befintliga detaljaffärer m. m. Garage och barer medtogs men inte gatuförsäljare, postorderfirmor, torgstånd samt gas- och elutställningslokaler. Kooperativa affärer och varuhus räknades som en affär antingen de sålde ett eller flera slags varor. Bl. a. med ledning av dessa förteckningar företog handelsministeriet år 1951 en distributionsräkning (»Distribution census»), vid vilken från grossister, detaljhandlare, restauratörer etc. begärdes uppgifter om rörelsen under år 1950. Resultaten av denna distributionsräkning väntas bli publicerade i slutet av år 1952. Emellertid har handelsministeriet på grundval av ovannämnda förteckningar hittills utarbetat och publicerat statistik över antalet detaljaffärer och serviceföretag (restauranger, frisersalonger, skoreparationsverkstäder etc.) av olika slag. Eftersom denna statistik är den första i sitt slag för Storbritannien må här följande uppgifter anföras ur densamma. I hela Storbritannien fanns år 1950 551 200 detaljaffärer eller en för ungefär var 90:de person. Härtill kommer nära 163 600 serviceföretag. Av detaljaffärerna var nära hälften livsmedelsbutiker och av serviceföretagen utgjorde restauranger och kaféer ungefär en tredjedel. I förhållande till folkmängden varierade antalet butiker av olika slag mycket starkt i olika landsdelar. Så t. ex. kom i Stor-London 16,6 speceributiker per 10 000 invånare mot 35,9 i Wales.

C. H—n

Automatisk reglering av minimilönen i Frankrike. I Frankrike har parlamentet genom en tilläggsartikel till 1950 års kollektivavtalslag beslutat automatisk reglering av den s. k. garanterade allmänna minimilönen. Enligt denna tilläggsartikel skall kollektivavtalskommissionen, som sammanträder minst en gång om året, utse en underkommitté, vilken det åligger att i samråd med det Nationella institutet för statistik och ekonomiska studier följa levnadskostnadernas utveckling i och för fastställande av det månatliga levnadskostnadsindextalet för en familj i Paris. Beräkningsgrunderna för denna index får icke ändras under tiden mellan två sammanträden inom kollektivavtalskommissionen. Vid en stegring av index med 5 % eller mer skall den garanterade minimilönen höjas i samma proportion. Minimilönen får ej höjas ytterligare under de fyra därpå följande månaderna, såvida icke exceptionella förhållanden råder. Den nya minimilönen skall fastställas genom regeringsdekret och baseras på läget i december 1951. De nya lagbestämmelserna lägger ej hinder i vägen för avtal mellan arbetare och arbetsgivare om glidande löneskalor, som för arbetstagarna innebär gynnsammare lönevillkor än lagens.

C. H—n

Utredning om levnadskostnadsindex. Chefen för civildepartementet, statsrådet Lingman, har tillkallat statssekreteraren Gunnar Lange, ordförande, samt byråchefen Erland v. Hofsten, fil. lic. Rudolf Meidner, fil. lic. Erik Ruist och byråchefen Erik Westerlind såsom sakkunniga för att utreda metoderna för beräkning av levnadskostnadsindex. Utredningen skall bedrivas så skyndsamt, att resultaten kan beaktas vid indexberäkningarna under år 1953.

Ur direktiven, som återfinns i Post- och Inrikes tidningar den 25 augusti 1952, kan här anföras:

> »... Enligt indexsakkunniga [SOU 1943:8] borde levnadskostnadsindex beräknas så, att det tillgodoser behovet av tillfredsställande jämförelse på kort sikt. Detta ansågs kunna ske på av de sakkunniga föreslaget sätt

utan att möjligheterna att jämföra indextalen för mera avlägsna tidpunkter skulle bli mindre än med tidigare tillämpade beräkningsmetoder...

Utvecklingen under de senaste åren synes ge vid handen att den av indexsakkunniga anvisade indexmetoden och den utformning, denna metod erhållit av socialstyrelsen, inte på ett tillfredsställande sätt kunnat tillgodose såväl kraven på rimliga kortsiktiga prisjämförelser som kraven på att återge prisutvecklingen under längre perioder. Vid några tillfällen har det nämligen ansetts vara nödvändigt att i index inlägga vissa prisförändringar som inte inträffat under den aktuella jämförelseperioden...

I löneuppgörelserna för kalenderåret 1952 [har] såväl å den enskilda som å den offentliga arbetsmarknaden i regel intagits en garantiklausul med anknytning till levnadskostnadsindex. Därvid har uppenbarligen åsyftats sådana förändringar i levnadskostnaderna, som uppkommer under avtalsåret. Förutsättningarna för dylika avtalsklausuler rubbas därför, om *under löpande avtalsår* i indextalet inarbetas sådana kostnadsförändringar, som i själva verket hänför sig till tidigare perioder... Jag vill därför förorda att en utredning verkställes i syfte att klarlägga hur indexarbetet bör bedrivas för att levnadskostnadsindex skall kunna utnyttjas i olika kortfristiga uppgörelser.

Även om de kortsiktiga prisjämförelserna är av väsentlig vikt och anledning finnes att liksom indexsakkunniga varna för föreställningen att det skulle vara möjligt att — med anspråk på exakthet och konkret innebörd — utsträcka en levnadskostnadsjämförelse över längre tidrymder, synes dock de längre prisstatistiska jämförelserna inte böra helt överges. På utredningen bör därför ankomma att undersöka dels vilka indexserier som erfordras för att tillgodose behoven av såväl långsiktiga som kortsiktiga prisjämförelser och dels vilka metoder som bör utnyttjas för att beräkna de olika serierna. I den mån det genom utredningen klarlägges att någon av de nu befintliga indexserierna saknar allmänt intresse och därför utan olägenhet kan indragas bör förslag framläggas om denna series avveckling och i samband därmed stående åtgärder...»

ILO-konventionen om besättningens bostäder på fartyg träder i kraft. Enligt meddelande från Internationella arbetsbyråns generaldirektör kommer den internationella konventionen angående besättningens bostäder å fartyg (reviderad 1949) att träda i kraft den 29 januari 1953.

I avsikt att tillförsäkra sjömännen hälsosammare och mera tillfredsställande levnadsförhållanden ombord fastslår denna konvention vissa minimibestämmelser angående sovplatsens storlek och placering, golvytans storlek per person i sovrum, högsta antalet personer som får inhysas i ett och samma sovrum, antalet bad- och tvättställen, belysning, uppvärmning och ventilation samt mässrum och fritidslokaler.

Den föreskriver bl. a., att sovrum i regel skall vara beläget över lastvattenlinjen, antingen midskepps eller akterut, och — beträffande fartyg om 3 000 ton eller mera — ge varje man en golvyta av minst 30 kvadratfot (2,78 m²). Den bestämmer vidare, att högsta antalet personer som får inhysas i ett och samma sovrum skall utgöra i fråga om a) befäl som förestår avdelning, vaktindelat fartygs- och maskinbefäl samt förste telegrafist: en person, b) annat befäl, en person, där så är möjligt, och i varje fall ej fler än två, c) underbefäl, en eller två personer, d) andra besättningsmedlemmar, två eller tre personer, där så är möjligt, och i varje fall ej fler än fyra; i fråga om passagerarfartyg får undantag göras sedan vederbörande redare och sjöfolksorganisationer hörts.

Vad beträffar belysningsförhållanden stipulerar konventionen att alla för besättningen avsedda rum skall vara tillräckligt upplysta, och att dagsljus i bostadsrum skall vara sådant »att person med normal synförmåga skall vid full dager i klart väder

kunna läsa vanligt tidningstryck i varje del av rummet, där han fritt kan röra sig». När det inte är möjligt att åstadkomma erforderligt dagsljus, skall artificiell belysning, som motsvarar denna minimistandard vara anordnad.

Konventionen innehåller också föreskrifter om att mässrum skall ligga skilt från sovrum och så nära kabyssrummet som är praktiskt möjligt, och att besättningen skall ha tillgång till öppet däck under fritid. Den föreskriver, att det skall finnas minst ett badkar och/eller en dusch samt en vattenklosett per åtta besättningsmedlemmar och ett tvättfat per sex. Den påfordrar också särskilt sjukrum å varje fartyg, som har en besättning av 15 personer eller mer och utnyttjas å resa av mer än tre dagars varaktighet.

Den ifrågavarande konventionen antogs vid en av Internationella arbetsorganisationen sammankallad särskild sjöfartskonferens i Seattle år 1946 och reviderades på vissa punkter vid den allmänna internationella arbetskonferensen i Genève 1949.

Det föreskrevs, att den skulle träda i kraft sex månader efter den dag ratifikation inregistrerats för sju av tjugutre angivna länder, varav minst fyra länder med en handelsflotta av var för sig minst en miljon bruttoregisterton. Dessa villkor uppfylldes, då Portugal ratificerade konventionen. Övriga länder, som hittills ratificerat densamma är: Cuba, Danmark, Finland, Frankrike, Norge och Sverige; av dessa har Danmark, Frankrike, Norge och Sverige vardera över en miljon ton.

Ett land, som ratificerar en internationell arbets(ILO)-konvention, förbinder sig att bringa sin lagstiftning i överensstämmelse med konventionens bestämmelser. Det påtar sig också förpliktelsen att varje år till Internationella arbetsbyrån insända en rapport om hur det tillämpar konventionen; dessa årsrapporter granskas av en särskild expertkommitté och därefter av internationella arbetskonferensen.

Konventionen om besättningens bostäder på fartyg är en av de 103 konventioner som antagits av Internationella arbetsorganisationen sedan dess tillkomst 1919. Det totala antalet inregistrerade ratifikationer av dylika konventioner uppgår till 1 307.

S. T.

Specialbostäder för vanföra. Bostadens beskaffenhet har helt naturligt en utomordentlig betydelse för en invalids anpassning till omvärlden.

För att utröna, hur en ideallägenhet bör planeras för att kunna till fullo utnyttjas av rullstols- resp. käppinvalider, har Svenska vanförevårdens centralkommitté (SVCK) under medverkan av arkitekt SAR Henrik Müller och Hemmens forskningsinstitut genomfört en utredning. Därjämte har en rad försök gjorts för att utröna, hur kök och badrum bäst bör anordnas. Av utredningen framgår klart att ett stort behov av lämpliga bostäder för vanföra finns och att sådana bostäder måste planläggas och inredas på ett sätt som i många avseenden avviker från det ordinära. Avvikelserna får dock ej vara större än att icke-vanföra utan svårigheter kan bo där om så skulle behövas.

Särskilt angeläget är det, att de vanföra husmödrarna bereds tillgång till bostäder, som är så planerade och inredda, att de i de flesta möjliga avseenden underlättar hushållsarbetet. I första hand gäller detta givetvis köket. Av de prov som utförts framgår, att en husmor i rullstol klarar sig bäst i ett relativt rymligt, kvadratiskt kök med inredningen anordnad i L-form, under det att käppinvaliden behöver ett rektangulärt kök med en U-formigt anordnad inredning. Inredningen i de två kökstyperna kan delvis utformas på likartat sätt, men arbetsbänkarnas och skåpens placering och höjd blir dock olika. Vissa specialanordningar erfordras även, exempelvis handledare, handtag och käpphållare i köket för käppinvalid resp. ett extra skänkskåp i köket för rullstolsinvaliderna.

Ett annat utrymme i bostaden, som tarvar ett speciellt utförande, är badrummet. Om man bortser från ytan, som måste vara större för rullstolsinvalider, kan badrummets utformning och inredning i stort sett utföras lika för båda kategorierna.

Dessa försök har nu lett till att tre lägenheter av denna typ kommit till stånd i Stockholm genom tillmötesgående av ett kommunalt bostadsföretag. Antalet är blygsamt men utgör dock ett första tecken till en ny giv inom invalidernas bostadsförsörjning. Lägenheternas utformning får dock ej uppfattas som definitiv. Även dessa fullbordade lägenheter är i viss mån experi-

Bostäder för vanföra måste planläggas och inredas på ett sätt som i många avseenden avviker från det allmänna. Här är bakbordsskivan placerad under arbetsbänken.

ment. Den dagliga erfarenheten av lägenheternas utformning och inredning kommer säkert att ge nya synpunkter och möjligheter till förbättringar. Samtidigt bör möjligheterna till förenklingar studeras. Lägenheterna blir nämligen ganska dyra, inte så mycket på grund av den speciella inredningen som på grund av det större utrymmet. Dessa tvårummare har en yta som en större trerumslägenhet (80 m²). Med hänsyn till att lägenhetsinnehavarna sannolikt ej kommer att tillhöra de köpstarkare skikten inom samhället, måste hyran på ett eller annat sätt subventioneras av detta. Sålunda skulle den på vanliga grunder beräknade nettohyran uppgå till 2 496 kr per år, medan den faktiska hyran satts till 1 920 kr. Värmetillägget utgör ca 150 kr.

Den subventionering som här tills vidare skett av det kommunala bostadsföretaget har grundat sig på principen att vederbörande endast behöver betala kostnaden för 60 m². Subventioneringen, som är avsedd att snarast övertas av Stockholms stad, kommer sannolikt ej att bli förknippad med ekonomisk behovsprövning.

För lägenhetsinnehavare, som har behov av verkstadslokal (36 m²) eller garage, finns sådana utrymmen intill lägenheten. Kostnaden för dessa uppgår till 1 000 resp. 400 kr exkl. värmetillägg.

Liknande lägenhetstyper uppförs i Hälsingborg och, churu i förenklat utförande, i Göteborg samt planeras i Örebro.

Karl Montan

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Kollektivavtalen under första halvåret 1952

Förhandlingsverksamheten under ifrågavarande period har präglats av den centrala överenskommelse, som den 24 januari träffades mellan Svenska arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen. Överenskommelsen innebar bl. a. att den 31 december 1951 utgående tidlöner och ackord skulle höjas med 8 % för män och 10 % för kvinnor. Om inom något avtalsområde under sista kvartalet 1951 den genomsnittliga timförtjänsten å ordinarie arbetstid för vuxna manliga arbetare understeg 3,12 kr och för kvinnor 2,50 kr skulle höjningen utgöra 25 öre i stället för ovan angivna procenttal. I de fall, där lönestegringen under tiden från slutet av 1950 till slutet av 1951 varit mindre än 20 %, kunde särskilda förhandlingar upptas om kompensation intill denna nivå. De enligt den centrala överenskommelsen till fackförbundens avgörande hänskjutna frågor, som ej lösts senast den 10 februari 1952, skulle hänskjutas till Svenska arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen, som därvid på allt sätt skulle eftersträva en uppgörelse enligt de riktlinjer som angetts i överenskommelsen. Till dess samtliga frågor blivit lösta skulle uppgörelserna mellan såväl topporganisationerna som förbunden vara preliminära. Överenskommelsen innehöll även bestämmelser om lönernas indexreglering under år 1952. Härom har tidigare redogjorts i Soc. Medd. 1952: 3, sid. 167, där även motsvarande överenskommelse rörande statsanställda berörs.

Sedan den centrala uppgörelsen träffats vidtog en intensiv förhandlingsverksamhet under februari och mars månader inom ett stort antal näringsgrenar. De uppgörelser, som sedermera träffades, blev resultatmässigt sett mera differentierade än vad den centrala överenskommelsen gav anledning anta. Speciellt stort antal uppgörelser träffades under februari månad, av vilka här endast skall nämnas några av de mera betydande.

Det med hänsyn till antalet berörda arbetare mest betydande avtalet, den mekaniska verkstadsindustrins, förelåg klart under senare delen av februari. Sammanlagt berördes av denna uppgörelse i runt tal 150 000 arbetare. Uppgörelsen medförde höjningar av tidlönerna med 9,5 % för manliga och med 12,5 % för kvinnliga arbetare. Ackordslönerna höjdes med 7,5 % för manliga arbetare och med 10 % för kvinnliga. Samtidigt träffades även uppgörelse om nytt avtal för järnbruken med dess 50 000 arbetare. Här blev höjningen av utgående tid- och ackordslöner 27 öre eller omkring 9 %. Vissa höjningar skedde även beträffande skifttilläggen för nattskiftet och andra skiftet.

Riksavtalet för bilverkstäderna var även klart vid samma tidpunkt. Upp-

görelsen innebar 11 % förhöjning av utgående löner och ackord. Omkring 10 000 arbetare berördes. Nya riksavtal för träindustrin och sågverksindustrin träffades i början och i mitten av månaden. Uppgörelsen för träindustrin, som berörde i runt tal 40 000 arbetare, innebar en löneförhöjning med omkring 11 %. För sågverksindustrins ca 20 000 arbetare höjdes timförtjänsterna med i genomsnitt 42 öre och nattskiftstillägget med 10 öre per timme eller totalt ca 16 %. Nytt riksavtal för pappers- och pappersmasseindustrin träffades under senare delen av månaden. För dess omkring 40 000 arbetare medförde uppgörelsen förhöjningar av utgående tidlöner och ackord med i genomsnitt 42 öre för män och 37 öre för kvinnor samt förhöjning av tillägget vid nattskift med 10 öre eller omkring 16 % förhöjning på genomsnittslönerna.

Konfektionsindustrins samt textilindustrins nya riksavtal, vilka blev definitivt klara i början av februari månad, medförde förhöjningar av lönerna med 30 öre resp. 29 öre för konfektionsindustrins omkring 25 000 manliga och kvinnliga arbetare eller i genomsnitt 11 % samt för textilindustrins ca 50 000 arbetare med 29 öre per timme generellt eller omkring 12 %. Byggnadsämnesindustrins nya riksavtal, som träffades i mitten av februari månad, medförde omkring 9 % höjning av utgående löner för omkring 18 000 arbetare. För de grafiska facken medförde de nya överenskommelserna omkring 11 % löneförhöjning, för bagerier, konditorier och spisbrödsfabriker likaledes 11 %. För statliga befattningshavare anställda enligt lönereglemente, anslutna till statstjänarkartellen, träffades överenskommelse innebärande en höjning av lönerna med 17 %. Inom gruppen handel och varulager kan nämnas uppgörelse för lager- och utkörarpersonal — omkring 16 000 arbetare — med omkring 15 % förhöjning för män och 16,5 för kvinnor. Riksavtalet inom jordbrukets område förelåg klart i mitten av februari. Överenskommelsen, som omfattade i runt tal 50 000 arbetare, medförde en höjning av timlönerna med 50 öre för manliga och 40 öre för kvinnliga arbetare eller omkring 25 %. I samband med denna uppgörelse träffades även uppgörelse om nytt avtal rörande sommarskötsel och upptagning av sockerbetor och foderrotfrukter, det s. k. betavtalet, omfattande ävenledes ca 50 000 arbetare. Uppgörelsen innebar omkring 15 % förhöjning av lönerna.

Under mars månad nåddes uppgörelser för bl. a. byggnadsindustrins grovarbetare, träarbetare, murare och rörarbetare samt för det elektriska installationsfacket. Löneförhöjningarna blev här mellan 9 och 10 %. Inom kommunalarbetarefacket nåddes uppgörelse i början av mars månad för arbetare vid kommunernas industriella verk, allmänna arbeten och trafikföretag omfattande omkring 35 000 arbetare. Överenskommelsen innebar, att timlönerna för manliga arbetare höjdes med 24—28 öre i dyrortsgrupperna 1—5 (för kvinnliga arbetare blev höjningen ytterligare 1 öre). Restaurangnäringens riksavtal förelåg även klart under mars månad. Branschens omkring 20 000 anställda erhöll omkring 20 % löneförhöjning. Ett helt nytt lärlingsavtal infördes.

Efter långvariga och segslitna förhandlingar under flera månader nåddes under senare delen av mars månad uppgörelse inom fastighetsarbetarefacket. Konfliktvarsel hade tidigare utfärdats med ikraftträdande den 12 mars i Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Lidingö, Solna och Sundbyberg, och risken för en öppen konflikt låg hotande nära. Uppgörelsen, som skedde inför en av Kungl. Maj:t särskilt tillsatt medlingskommission, medförde löneökningar med omkring 11 % för fackets ca 14 000 arbetare.

Vid mars månads utgång hade i stort sett alla större avtal förts i hamn. Antal berörda arbetare utgjorde över 1 100 000 och i genomsnitt torde löneökningarna uppgått till drygt 13 %.

Under andra kvartalet kan märkas uppgörelser *dels* för målerifacket, vars ca 18 000 arbetare erhöll omkring 9 % förhöjning av utgående löner, och *dels* för försvarsverkens arbetsplatser med höjningar av i genomsnitt 14,4—17 % på tidlöner och 12 % på ackorden.

Efter långvariga och ytterst segslitna förhandlingar nåddes under senare delen av maj månad uppgörelse angående löneförmåner m. m. till olika kommunaltjänstemän. Uppgörelsen, som berörde drygt 50 000 tjänstemän, innebar bl. a. att de kommunalanställda tjänstemännen från den 1 januari 1952 tillförsäkrades särskilda lönetillägg på 15—20 % i likhet med statstjänstemännen.

För teaterfacket fördes förhandlingar under hela andra kvartalet och uppgörelse nåddes först den 30 juni. Uppgörelsen omfattade ett 25-tal olika avtal och berörde omkring 2 500 anställda. Löneförhöjningarna varierade mellan 11 och 17 %.

Öppen konflikt har sedan mitten av januari månad varit rådande mellan å ena sidan Svenska landstingsförbundet och Svenska stadsförbundet samt å andra sidan Kvinnliga legitimerade sjukgymnasters riksförbund, sedan förhandlingar rörande löner och nya specialbestämmelser för sjukgymnaster tidigare strandat. Förda förhandlingar under perioden inför offentlig medlare har icke medfört något resultat.

Förhandlingar mellan Svenska stadsförbundet å ena sidan samt å den andra till TCO anslutna organisationer ävensom organisationer anslutna till SACO och Svenska kommunalarbetareförbundet har under perioden förts i flera omgångar i syfte att åvägabringa ett normaltjänstereglemente gällande för tjänstemän som är anställda hos städer, köpingar och municipalsamhällen (Stockholm dock undantaget). Dessa förhandlingar har emellertid inte lett till resultat utan förklarats strandade i mitten av juni månad.

K.-A. N.

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för juli 1952

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex har beräknats till 224,8 för juli 1952 mot 225,1 för juni. Totalindextalet i denna serie, som har år 1935 som basperiod, uppvisar således mellan juni och juli en sänkning med 0,3 enheter, vilket motsvarar 0,1 %. Det är den första nedgången av konsumtionsprisindex sedan början av år 1950. För denna indexserie, vilken avser att mäta den genomsnittliga prisförändringen för hela den enskilda konsumtionen av varor och tjänster i landet, har beräkningarna för juli 1952 grundats på prisuppgifter från 60 städer och andra tätorter.[1]

För de olika delposterna är indextalen följande (år 1935 = 100).

	Maj 1952	Juni 1952	Juli 1952	Prisförändring i % maj–juni	Prisförändring i % juni–juli
Livsmedel	239·4	243·9	244·3	+ 1·9	+ 0·2
Bostad	111·8	115·7	115·7	+ 3·5	—
Bränsle o. lyse	270·0	264·7	261·4	— 2·0	— 1·2
Beklädnad	255·0	254·2	253·5	— 0·3	— 0·3
Kläder	258·5	258·1	257·3	— 0·2	— 0·3
Skor	243·2	240·1	239·8	— 1·3	— 0·1
Övriga varor och tjänster	241·5	240·7	240·1	— 0·3	— 0·2
Inventarier och husgeråd	224·0	221·7	220·0	— 1·0	— 0·8
Generalindex	223·6	225·1	224·8	+ 0·7	— 0·1

Som framgår av tablån har livsmedelspriserna fortsatt att stiga, om än obetydligt, medan samtliga övriga poster visat svaga prissänkningar. Bostadsposten har ej omräknats för juli.

En närmare redogörelse för denna indexserie med vissa prisuppgifter för enskilda varuslag föreligger i form av en stencil, som kan erhållas genom Socialstyrelsen, Stockholm 2.

[1] Ang. beräkningssättet se Soc. Medd. 1949: 9, sid. 671. — Beträffande generalindextalen för tidigare år, se Soc. Medd. 1951: 5, sid. 378 och 1952: 2, sid. 116.

S. K.

Omsättningen inom detaljhandeln under andra kvartalet 1952

Socialstyrelsen inhämtar kvartalsvis uppgifter från företag inom den enskilda detaljhandeln rörande deras försäljning under kvartalet.[1] Från konsumentkooperativa föreningar erhålls liknande uppgifter månadsvis. På grundval av dessa uppgifter beräknas indextal för försäljningen inom dels den enskilda, dels den kooperativa handeln. Uppgifterna för den enskilda handeln grupperas efter de olika företagens branschtillhörighet. Beträffande den kooperativa handeln fördelas uppgifterna om försäljningen på »avdelningar» i enlighet med det redovisningssystem, som tillämpas inom konsumentkooperationen.

För andra kvartalet 1952 har hittills erhållits 3 557 försäljningsuppgifter från enskilda handelsföretag, vilka även insänt motsvarande uppgifter för andra kvartalet 1951. Sammanlagt har frågeformulären utgått till närmare 7 600 företag. Minskningen sedan föregående kvartal, då omkring 7 800 företag tillfrågades, beror i huvudsak därpå, att från bilbranschen, för vilken några indextal sedan länge ej redovisats, uppgifter numera icke inhämtas. Med hänsyn till den synnerligen otillfredsställande svarsprocenten bör de i det följande anförda beräkningarna användas med försiktighet.

I tab. 1 återges indextal för försäljningen under andra kvartalet 1952 med andra kvartalet 1951 som bas. Dessa indextal har beräknats på grundval av uppgifter från företag, som insänt svar för båda dessa kvartal. Vidare meddelas indextal för försäljningen under första halvåret 1952 med första halvåret 1951 som bas. Sistnämnda indextal har beräknats enligt den s. k. kedjemetoden.

De redovisade företagen har fördelats på branscher med utgångspunkt från arbetsmarknadskommissionens år 1946 verkställda inventering av företag inom varuhandeln. Därjämte har uppgifterna från företag inom ett par av branscherna fördelats på ytterligare specificerade verksamhetsgrenar (jfr efterföljande tablå). Branschen »cyklar, sportartiklar, maskiner» har liksom tidigare uteslutits ur tab. 1 och ett särskilt indextal för denna bransch återfinns i tablån på sid. 611. — Då större företag är starkare företrädda inom urvalet av uppgiftslämnare än mindre företag, har man vid beräkningen av indextalen för olika branscher och branschgrupper sammanvägt uppgifterna för större och mindre företag i anslutning till de vid nyssnämnda inventering redovisade frekvenstalen för olika storleksgrupper. Indextalen för de i tablån på nästa sida redovisade specificerade verksamhetsgrenarna inom branscherna är däremot icke vägda på detta sätt. Dessa indextal utvisar förändringen i försäljningen under andra kvartalet 1952

[1] Uppgifterna lämnas kvartalsvis, men är på blanketterna specificerade för kvartalets månader.

Tab. 1. Indextal för försäljningen inom den enskilda detaljhandeln under andra kvartalet 1952 (andra kvartalet 1951 = 100) samt under första halvåret 1952 (första halvåret 1951 = 100)

Bransch	Antal uppgifter	Indextal för försäljningen 2:a kv. 1952 (2:a kv. 1951 = 100)	Indextal för försäljningen 1:a—2:a kv. 1952 (1:a—2:a kv. 1951 = 100)
Livsmedel	**920**	**111**	**111**
Kött o. charkuterier	216	110	109
Fisk	59	116	114
Mjölk o. mejerivaror	120	113	113
Mjölk o. specerier	71	114	115
Bagerier o. konditorier	198	107	107
Specerier	188	113	113
Frukt o. konfektyrer	68	108	106
Lanthandel	**279**	**111**	**112**
Beklädnad	**907**	**102**	**106**
Vävnader o. sybehör	251	97	101
Herrkonfektion	210	107	113
Damkonfektion	125	104	107
Modister	107	108	109
Skrädderier	165	103	107
Päls- och skinnvaror	49	93	95
Skor	**389**	**110**	**109**
Inventarier	**485**	**96**	**101**
Bosättningsaffärer	163	103	105
Möbler o. mattor	102	92	96
Elektriska artiklar	40	103	101
Järnhandel	180	96	102
Guldsmeder, urmakare	**118**	**106**	**107**
Musik, konst, blommor, antikviteter	**53**	**99**	**102**
Böcker o. papper	**154**	**105**	**112**
Färger, sjukvårdsartiklar, parfym	**118**	**102**	**104**
Fotoaffärer	**53**	**102**	**106**
Varuhus, basarer	**81**	**97**	**100**

(andra kvartalet 1951 = 100) inom vissa specificerade grenar av de i tab. 1 redovisade branscherna »guldsmeder, urmakare» och »färger, sjukvårdsartiklar, parfym» samt härutöver »cyklar och sportartiklar».

	Antal uppgifter	Indextal för försäljningen 2:a kv. 1952 (2:a kv. 1951 = 100)
Cyklar och sportartiklar	87	90
Guldsmeder, juvelerare	50	104
Ur, optik (även i kombination med guldsmedsarbeten)	66	107
Färghandel	87	103

Beträffande den kooperativa handeln har indexberäkningarna för april, maj och juni 1952 baserats på uppgifter från resp. 178, 178 och 183 konsumtionsföreningar med omkring 4 850 försäljningsställen. I tab. 2 återges indextal för försäljningen under andra kvartalet 1952 med andra kvarta-

Tab. 2. Indextal för detaljförsäljningen och antalet försäljningsställen vid konsumtionsföreningarna under andra kvartalet 1952 (andra kvartalet 1951 = 100) samt under första halvåret 1952 (första halvåret 1951 = 100)

Avdelning	Indextal för 2:a kv. 1952 (2:a kv. 1951 = 100)		Indextal för 1:a—2:a kv. 1952 (1:a—2:a kv. 1951 = 100)	
	Detaljförsäljning	Antal försäljningsställen	Detaljförsäljning	Antal försäljningsställen
Charkuteri	109	95	108	96
Fisk	110	99	111	100
Mjölk och bröd	110	99	110	100
Speceri, diverse	119	103	119	102
Specialbutiker, varuhus	106	104	109	103
Skor	110	103	104	105
Serveringar	110	100	113	100

let 1951 som bas samt för första halvåret 1952 med motsvarande period 1951 som bas. Dessa indextal har beräknats efter likartade grunder som indextalen för den enskilda handeln. Härvid har de redovisade föreningarna fördelats på storleksgrupper efter antalet försäljningsställen och uppgifterna för de olika storleksgrupperna har sammanvägts med hänsyn till totala antalet konsumtionsföreningar inom resp. storleksgrupp. I tab. 2 meddelas vidare indextal för antalet försäljningsställen, beräknade på liknande sätt som indextalen för försäljningen.

E. O.

Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar under andra kvartalet 1952

Preliminär översikt utarbetad av bostadsstyrelsen

I det följande lämnas vissa uppgifter dels om bostadsbyggandet i flertalet städer och köpingar, dels om byggnadsverksamheten för andra än bostadsändamål i 7 av rikets största städer.

De nedan lämnade uppgifterna om bostadsbyggandet avser lägenheter i påbörjade, pågående och inflyttningsfärdiga nybyggnader.[1]

Uppgifterna om byggnadsverksamheten för andra än bostadsändamål avser såväl nybyggda som till-, på- eller ombyggda hus, vilka fullbordats under redovisningsperioden.

Inflyttningsfärdiga lägenheter. I tab. 1 redovisas antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under åren 1944—1951 samt under första och andra kvartalen år 1952 i de 53 städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare.

I tab. 2 redovisas vissa uppgifter om antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i städer med mer än 30 000 invånare, städer med 10 000—30 000 invå-

[1] Se Soc. Medd. 1950: 6, sid. 431.

Tab. 1. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader i 53 städer[1] under tiden januari 1944—juni 1952

	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Hela året	27 777	28 898	32 437	26 064	24 441	22 670	24 668	22 536	
1:a kvartalet . . .	4 657	5 142	8 197	6 871	7 769	5 625	4 869	4 894	6 400
2:a » . . .	4 435	6 338	7 243	4 694	5 151	4 194	4 548	5 386	5 950
3:e » . . .	12 087	8 036	8 839	7 286	5 134	5 833	7 008	5 352	
4:e » . . .	6 598	9 382	8 158	7 213	6 387	7 018	8 243	6 904	
Januari	·	862	2 266	1 186	1 546	1 990	1 643	1 803	1 831
Februari	·	875	1 495	1 657	2 598	1 793	1 488	1 329	1 994
Mars	·	3 405	4 436	4 028	3 625	1 842	1 738	1 762	2 591
April	·	1 879	2 520	1 185	1 685	1 482	1 242	1 905	2 359
Maj	·	1 765	1 979	1 606	1 298	942	1 431	1 461	1 705
Juni	·	2 694	2 744	1 903	2 168	1 770	1 875	2 020	1 890
Juli	681	1 117	2 025	1 846	1 651	1 067	1 638	1 380	
Augusti	492	1 616	2 151	1 618	1 424	1 554	1 941	2 010	
September	10 914	5 303	4 663	3 822	2 059	3 212	3 429	1 962	
Oktober	2 074	3 364	3 357	2 590	2 080	2 830	2 636	1 768	
November	1 428	2 728	2 257	2 330	1 947	1 686	2 689	2 770	
December	3 096	3 290	2 544	2 293	2 360	2 502	2 918	2 366	

nare, flertalet städer med mindre än 10 000 invånare och flertalet köpingar. I tab. 3 lämnas samma uppgifter för varje enskild stad med mer än 30 000 invånare.

I samband med den från och med årsskiftet 1951/52 genomförda kommunindelningsreformen har ett antal landskommuner inkorporerats med städer och köpingar samt ett antal köpingar nybildats. För jämförelsens skull anges i tab. 2 och 3 antalet under år 1951 inflyttningsfärdiga lägenheter i de områden, som enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1952 utgör städer och köpingar. Bostadsproduktionen i de med de 53 städerna inkorporerade landskommunerna har emellertid varit av så ringa omfattning, att jämförelsen med tidigare år icke nämnvärt berörs därav. Från och med år 1952 inhämtas uppgifter om bostadsproduktionen i samtliga köpingar.

Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter var under andra kvartalet 1952

Tab. 2. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader under andra kvartalet och under första halvåret åren 1951 och 1952 samt under hela året 1951

	1951			1952	
	2 kv.	1—2 kv.	Hela året	2 kv.	1—2 kv.
Städer med mer än 30 000 inv. . . .	3 953	7 466	16 798	4 680	9 676
Städer med 10 000—30 000 inv. . . .	1 779	3 831	8 024	1 728	3 733
Flertalet städer med mindre än 10 000 inv.	488	1 021	2 781	448	1 125
Flertalet köpingar	638	1 354	3 094	417	1 135
Summa	6 858	13 672	30 697	7 273	15 669

[1] De städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare.

Tab. 3. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader under andra kvartalet och under första halvåret 1951 och 1952 samt under hela året 1951 i städer med mer än 30 000 invånare

	1951			1952			1951			1952	
	2 kv.	1—2 kv.	Hela året	2 kv.	1—2 kv.		2 kv.	1—2 kv.	Hela året	2 kv.	1—2 kv.
Stockholm .	1 145	2 578	5 704	1 654	3 469	Karlskrona .	9	24	320	49	51
Göteborg . .	738	1 301	2 209	1 095	2 345	Karlstad . .	43	78	241	111	169
Malmö . . .	563	853	1 625	356	853	Linköping .	229	329	607	111	214
Borås . . .	74	228	590	90	156	Lund . . .	51	83	191	35	185
Eskilstuna .	82	197	496	58	190	Norrköping .	41	66	590	123	186
Gävle . . .	116	208	464	1	198	Solna . . .	134	250	537	158	211
Halmstad .	107	151	366	130	147	Uppsala . .	148	179	609	90	288
Hälsingborg	93	174	369	82	134	Västerås . .	215	357	773	209	326
Jönköping .	41	165	278	77	216	Örebro . . .	109	157	654	168	198
Karlskoga .	15	88	175	83	140	Tillhopa	**3 953**	**7 466**	**16 798**	**4 680**	**9 676**

större än under andra kvartalet 1951. Sålunda blev i de 53 städer, som ingår i de i tab. 1 redovisade uppgifterna, 5 950 lägenheter inflyttningsfärdiga under andra kvartalet 1952, under det att motsvarande antal under andra kvartalet 1951 uppgick till 5 386. Detta innebär en ökning med 10 %. Utsträcks jämförelsen till att avse samtliga de av tab. 2 omfattade städerna och köpingarna, blir ökningen relativt mindre. För samtliga dessa städer och köpingar tillhopa ökade antalet inflyttningsfärdiga lägenheter från 6 858 under andra kvartalet 1951 till 7 273 under andra kvartalet 1952 eller med 6 %.

Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter var under första kvartalet 1952 betydligt större än under motsvarande kvartal 1951. För första halvåret kan därför konstateras en ökning i jämförelse med föregående år. I flertalet städer och köpingar tillhopa ökade antalet inflyttningsfärdiga lägenheter från 13 672 första halvåret 1951 till 15 669 första halvåret 1952 eller med 15 %.

En jämförelse med andra kvartalet 1951 för olika grupper av kommuner visar en ökning med 18 % för städer med mer än 30 000 invånare. För första halvåret uppgår ökningen till 30 %. För övriga kommungrupper minskade antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under andra kvartalet i jämförelse med motsvarande kvartal under föregående år. Ökningen av

Tab. 4. Antalet lägenheter i påbörjade nybyggnader i 53 städer under tiden januari 1944—juli 1952

	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Hela året	35 600	32 800	31 800	24 600	21 100	26 800	28 500	23 600	
1:a kvartalet	8 000	6 000	8 500	7 200	5 300	5 800	5 600	4 200	6 300
2:a »	9 000	9 000	8 400	7 500	4 200	3 300	5 600	3 900	5 900
3:e »	7 000	8 900	5 800	4 800	2 900	7 300	8 000	7 200	
4:e »	11 600	8 900	9 100	5 100	8 700	10 400	9 300	8 300	

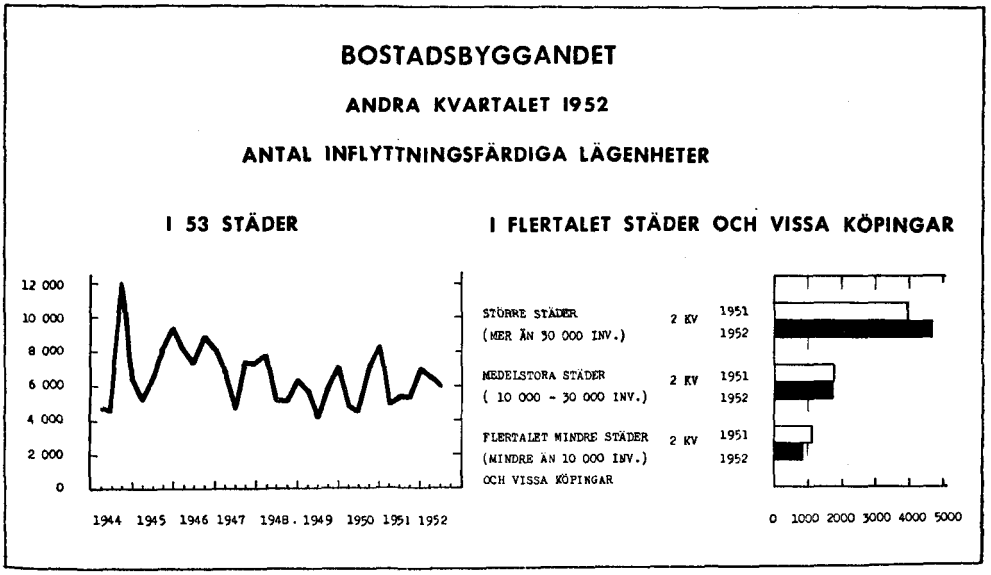
Tab. 5. Antalet lägenheter i pågående nybyggnader i 53 städer vid ingången av varje kvartal under tiden 1 januari 1944—1 juli 1952

	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
1:a kvartalet	13 300	21 100	25 000	24 400	23 000	19 600	23 700	27 500	28 600
2:a »	16 600	21 900	25 300	24 700	20 400	19 700	24 400	26 800	28 600
3:e »	21 200	24 600	26 400	27 500	19 500	18 800	25 500	25 300	28 600
4:e »	16 100	25 500	23 500	25 100	17 300	20 300	26 400	27 100	

antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under andra kvartalet 1952 ligger således helt och hållet på de största städerna. Under första halvåret 1952 ökade antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i mindre städer men minskade i städer med 10 000—30 000 invånare och i köpingar.

Lägenheter i påbörjade och pågående nybyggnader (53 städer). För de 53 städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare, redovisas i tab. 4 antalet lägenheter i nybyggnader, som påbörjats under varje kvartal sedan år 1944 och i tab. 5 antalet lägenheter i hus, som var under byggnad vid ingången av varje kvartal under samma tid. Dessa uppgifter är osäkrare än uppgifterna om antalet inflyttningsfärdiga lägenheter. De redovisade antalen har därför avrundats till jämna hundratal.

Antalet lägenheter i hus, vilkas uppförande påbörjats under andra kvartalet 1952, uppgick till 5 900, vilket är mindre än under första kvartalet 1952 men överstiger antalet under motsvarande kvartal år 1951 påbörjade lägenheter med mer än 50 %. Igångsättningen av bostadsbyggnadsföretag under första halvåret 1952 var den största sedan år 1947. Antalet lägenheter i hus under byggnad har vid ingången av vart och ett av de tre första

Tab. 6. Golvyta (m²) i fullbordade lokaler för andra än bostadsändamål i sju städer

Städer	1951			1952	
	2 kv.	1—2 kv.	Hela året	2 kv.	1—2 kv.
Stockholm	34 905	93 414	147 013	40 480	81 822
Göteborg	32 535	80 385	120 700	24 464	53 799
Malmö	11 262	66 037	105 143	14 407	26 244
Norrköping	16 488	23 658	29 566	9 812	30 721
Hälsingborg	1 710	5 055	12 445	2 866	12 811
Örebro	917	3 563	21 039	3 223	4 343
Borås	7 234	25 397	32 659	2 281	16 297
Tillhopa	**105 051**	**297 509**	**468 565**	**97 533**	**226 037**

kvartalen år 1952 varit oförändrat 28 600 lägenheter, vilket är det största antal lägenheter, vars byggnad pågått under något av de år för vilka uppgifter föreligger (tab. 5).

Lokaler för andra än bostadsändamål. En sammanställning av uppgifter avseende sju städer om golvytan i lokaler för andra än bostadsändamål, vilka fullbordats under andra kvartalet resp. första halvåret åren 1951 och 1952 samt under hela år 1951, redovisas i tab. 6 och 7. Sammanställningarna bygger huvudsakligen på uppgifter, som lämnats av byggnadsnämnderna. I uppgifterna ingår ej byggnader, som uppförts eller ombyggts för statliga myndigheters räkning.

Under andra kvartalet 1952 tillkom i de sju städerna lokaler för andra än bostadsändamål med en areal av sammanlagt ca 97 533 m². Motsvarande areal under andra kvartalet 1951 uppgick till ca 105 051 m².

Tab. 7. Golvyta (m²) i under andra kvartalet 1952 fullbordade lokaler för andra än bostadsändamål i sju städer, fördelade efter byggnadsarbetets art samt lokalernas ändamål

Städer	I nybyggda hus	I till- o. påbyggda hus	I ombyggda hus	Butiker, kontor, lager m. m.	Verkstäder, fabriker m. m.	Övriga ändamål	Totalt
Stockholm	33 666	5 286	1 528	16 446	11 894	12 140	40 480
Göteborg	20 044	800	3 620	8 754	4 715	10 995	24 464
Malmö	12 496	1 493	418	3 481	5 533	5 393	14 407
Norrköping	9 197	178	437	3 243	485	6 084	9 812
Hälsingborg	2 606	150	110	1 077	745	1 044	2 866
Örebro	2 872	351	—	2 277	—	946	3 223
Borås	1 903	315	63	1 228	206	847	2 281
Tillhopa	**82 784**	**8 573**	**6 176**	**36 506**	**23 578**	**37 449**	**97 533**

G. Ö.

Arbetsmarknaden under juli 1952

Semestrarna satte som vanligt sin prägel på arbetsmarknaden under juli månad. Såväl utbud som efterfrågan på arbetskraft var sålunda lägre än under juni. Vid en jämförelse med juli månad 1951 framträder det i år mer åtstramade läget på arbetsmarknaden i en betydlig minskning i antalet lediga platser och en ökning av antalet ansökningar om arbete. Den knappare tillgången på arbetstillfällen medförde vid företag inom metallindustrin, textil- och beklädnadsindustrin samt träindustrin att arbetsstyrkan ofta permitterades för viss tid i samband med semesterledigheten.

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsstatistik var antalet inom den egentliga industrin *anställda arbetare* 0,8 % mindre än under maj. Antalet manliga arbetare minskade med 0,5 % och antalet kvinnliga med 2,2 %. Antalet *i arbete varande* arbetare minskade med 23,3 %. På grund av arbetsbrist var 0,4 % frånvarande, medan frånvaron på grund av andra orsaker — främst semester — var 27,1 %.

Svårigheter förelåg alltjämt att tillgodose *järnbrukens* arbetskraftsbehov. I någon utsträckning tillfördes bruken utländsk, främst dansk arbetskraft. Inslaget av utlänningar bland de nyanställda var emellertid något mindre än tidigare under året.

Metallindustrins arbetskraftsbehov var alltjämt betydande, och efterfrågan på yrkesarbetare av skilda slag var av ungefär samma omfattning som tidigare. Bl. a. på grund av semesterledigheten under månaden var efterfrågan på okvalificerad arbetskraft anmärkningsvärt låg och metallindustrins totala efterfrågan på personal uppgick endast till ca hälften av den som noterades under juli förra året. En betydande personalbrist förelåg dock fortfarande, vilket illustreras av att under månaden endast 26 % av de till arbetsförmedlingarna lediganmälda platserna kunde tillsättas. Motsvarande siffra för juli 1951 var emellertid blott 18 %. — Inom *trä-* och *pappersindustrierna* var arbetstillgången i stort sett tillfredsställande. — *Cementindustrin* och *kalkbrotten* hade under månaden lättare att ordna sin arbetskraftsförsörjning än vid motsvarande tid föregående år. Även *tegelbrukens* arbetskraftsbehov kunde som regel utan svårigheter tillgodoses. — Inom *textil-* och *beklädnadsindustrin* inträdde i jämförelse med föregående månad inga nämnvärda förändringar i efterfrågan på arbetskraft. Korttidsarbete tillämpades även efter semestrarna och permitteringarna vid en del företag, medan andra företag — främst inom beklädnadsindustrin — ånyo började efterfråga personal. Vissa tecken kan möjligen tyda på att läget inom denna näringsgren nu håller på att stabiliseras efter den avtappning av arbetskraft, som ägt rum tidigare under året. Så t. ex. visar en i mitten av månaden företagen undersökning, att antalet korttidsarbetande

inom textil- och beklädnadsindustrin nedgått kraftigt. En del av denna nedgång torde emellertid förklaras av att de förut korttidsarbetande vid undersökningstillfället åtnjöt semester och således icke uppträdde som arbetssökande. En del fabriker ställde vidare i utsikt att tillämpa full arbetsvecka inom den närmaste tiden.

Inom *byggnadsverksamheten* rådde hög sysselsättning. Bättre balans syntes emellertid råda mellan tillgång och efterfrågan på arbetskraft än vid motsvarande tid förra året. Tillskottet av tyska murare var ej tillräckligt att häva den på vissa håll förekommande bristen på murare.

Jordbruk. Genom den i år förlängda semestern var semesterfirarnas intresse av att erhålla tillfälligt jordbruksarbete större än vanligt och på sina håll uppstod svårigheter att placera dylika arbetssökande. Intill utgången av juli månad hade över 6 700 personer, huvudsakligen skolungdomar, placerats i tillfälligt jordbruksarbete på enskilda gårdar eller i jordbruksläger. I lägren deltog dessutom över 500 utländska studenter och medlemmar av utländska ungdomsorganisationer.

Vid *sjömanshusen* redovisades under månaden sammanlagt 6 172 påmönstringar och 6 561 avmönstringar mot 6 396 resp. 6 069 under juni.

Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under juli ca 77 400 platser, varav 48 700 med manliga och 28 700 med kvinnliga sökande. Av totalantalet tillsatta platser beräknades 39 % få högst en veckas varaktighet. I jämförelse med juni månad minskade antalet arbetsansökningar med i genomsnitt 14 %, antalet lediga platser med 12 % och antalet tillsatta platser med 15 %.

Antalet *arbetsansökningar* på 100 lediga platser[1] var 103 mot 106 i juni. För enbart manlig arbetskraft var antalet 111 mot 110 i juni och för enbart kvinnlig arbetskraft 93 mot 100. Antalet *tillsatta platser* på 100 lediga utgjorde 64 (manliga 70, kvinnliga 56) mot 67 i juni. I samverkan mellan arbetsförmedlingar på olika orter i landet tillsattes 6 643 platser, varav 4 474 med manliga och 2 169 med kvinnliga sökande.

Enligt preliminära siffror för *arbetslösheten inom fackförbunden* var 1,7 % av de rapporterande förbundens medlemmar arbetslösa vid månadsskiftet juni/juli. Antalet av arbetslöshetsnämnderna vid utgången av juli rapporterade *hjälpsökande arbetslösa* uppgick till 1 181.

En jämförelse med läget i juli 1951 visar att antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser[1] i år var högre, nämligen 103 mot 75. I tabellavdelningen (sid. 626) lämnas närmare uppgifter om arbetsförmedling, sysselsättning, arbetslöshet och byggnadstillstånd.

Wgt.

[1] I siffran för antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser ingår givetvis icke endast ansökningar från arbetslösa personer utan även från ombytessökande och från sådana som är bundna av korttidsarbete.

Meddelanden från arbetsmarknadsstyrelsen

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna under maj 1952. De erkända arbetslöshetskassorna hade vid månadens utgång ca 1 142 500 medlemmar, varav 932 800 män och 209 700 kvinnor.[1]

Arbetslöshetsprocenten utgjorde 2,2 för maj 1952 mot 3,6 närmast föregående månad och 2,6 ett år tidigare. Beräknad för en tolvmånadersperiod — där säsongarbetslösheten sålunda utjämnats — med maj 1952 som slutmånad, var arbetslöshetsprocenten 3,0 eller samma som för perioden juni 1950—maj 1951.

Antalet understödsdagar uppgick i maj 1952 till 202 460 eller i genomsnitt per medlem till 0,19 mot 0,27 föregående månad och 0,13 i maj 1951. Av de erkända arbetslöshetskassorna utbetalades under månaden ett sammanlagt understödsbelopp av 1 651 020 kr. Per understödsdag motsvarar detta ett genomsnittligt dagunderstöd av 8,15 kr, varav 6,98 kr utgjorde daghjälp och 1,17 kr familjetillägg.

Löner och sysselsättning inom industrin i maj 1952

Nedanstående sammanställningar grundar sig i fråga om förändringen av arbetarantalet inom olika industrigrenar m. m. på uppgifterna till socialstyrelsens månatliga sysselsättningsstatistik och beträffande redovisningen angående lönerna på kvartalsstatistiken rörande lönesummor och arbetstimmar.

De här redovisade sammanställningarna angående sysselsättningens förändringar berör beträffande jämförelsen maj 1951—maj 1952 ca 6 500 företag med ca 480 000 arbetare samt i fråga om jämförelsen november 1951—maj 1952 6 500 företag med ca 453 000 arbetare. Antal företag i redovisningen av utbetald lönesumma och utgjorda arbetstimmar var 5 700 vid jämförelsen maj 1951—maj 1952 samt 5 600 vid jämförelsen november 1951—maj 1952.

Sysselsättningsförhållanden i maj 1952. I tab. 1 kol. b—d anges hur antalet anställda arbetare förändrats inom olika industrigrupper från maj 1951 till maj 1952. Jämförelsen avser endast företag som lämnat rapporter till socialstyrelsen vid båda de tillfällen mellan vilka jämförelsen görs. Tillkomsten av nya och avgången av gamla företag påverkar sålunda ej indextalen. Bland industrigrenar som sedan maj 1951 haft en ökning av antalet anställda kan nämnas gruvor och anrikningsverk (+ 2,9 %), reparationsverkstäder (+ 3,3 %), skeppsvarv (+ 7,5 %), cementfabriker (+ 12,7 %), pappersmassefabriker (+ 2,2 %) samt choklad- och konfektindustri (+ 4,5 %). Minskat antal anställda redovisas bl. a. av samtliga grupper inom träindustri, textil- och beklädnadsindustri samt läder-, hår- och

[1] Handelsanställdas kassa har medräknats endast beträffande medlemsantalet den 31/5 1952.

Tab. 1. Sysselsättning och timförtjänst i maj 1952 för arbetare inom industrin

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l
Industrigrupper	Antal anställda arbetare exkl. permitterade i maj 1952[1]			Genomsnittlig timförtjänst i maj 1952[2]		Genomsnittlig timförtjänst, kr, för vuxna manliga arbetare inom dyrortsgrupp[2]				
	Indextal (maj 1951 = 100)									
	båda könen	män	kvinnor	vuxna manliga arbetare	vuxna kvinnliga arbetare	2	3	4	5	1–5
Malmbrytning o. metallind.	102·0	101·8	104·0	121·9	122·6	3·66	3·84	4·25	4·64	3·99
Gruvor o. anrikningsverk	102·9	102·6	·	119·8	·	4·16	4·20	4·78	5·50	4·80
Järn-, stål- o. kopparverk	101·8	101·1	130·2	121·5	122·9	3·82	3·76	·	·	3·84
Järn- o. stålmanufaktur	99·7	99·8	98·9	121·4	122·8	3·64	3·76	4·15	4·99	3·82
Mekaniska verkstäder	102·0	101·8	106·9	122·7	122·8	3·48	3·92	4·22	4·71	4·00
Reparationsverkstäder	103·3	103·3	·	116·3	·	2·99	3·54	3·85	4·32	3·82
Skeppsvarv	107·5	107·5	·	125·1	—	·	3·95	4·41	4·80	4·14
Elektroteknisk industri	102·0	101·7	103·0	121·7	123·4	·	3·65	3·78	4·24	3·92
Annan metallindustri	97·3	97·3	96·9	118·0	119·4	3·85	3·70	4·09	4·41	3·84
Jord- och stenindustri	99·4	99·5	98·9	118·2	118·1	3·86	3·47	4·04	4·80	3·40
Kolgruvor	120·0	120·1	·	119·2	·	3·64	—	—	—	3·63
Torvindustri	98·4	105·3	·	106·9	·	2·94	·	—	—	2·94
Stenindustri	97·6	97·6	·	120·8	·	3·66	3·07	·	·	3·46
Kalk- och kritbruk	98·8	99·1	·	121·8	·	3·55	·	·	·	3·52
Cementfabriker	112·7	112·7	·	·	·	·	·	—	—	·
Cementvarufabriker	97·3	97·1	·	118·6	·	3·51	3·72	·	·	3·87
Tegelbruk	96·7	97·2	·	120·0	·	3·26	3·86	·	·	3·25
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	103·0	102·5	104·1	114·7	118·3	·	·	·	—	3·16
Glasindustri	93·8	93·2	98·5	116·0	113·6	3·31	·	·	·	3·30
Annan jord- o. stenindustri	99·0	99·4	·	114·9	·	·	·	·	·	3·55
Träindustri	92·4	92·4	91·4	117·5	117·5	3·20	3·34	3·60	3·64	3·34
Sågverk o. hyvlerier	94·0	93·9	98·8	120·4	125·8	3·18	3·38	3·58	3·55	3·34
Låd- o. wallboardfabriker	87·3	86·9	·	114·4	118·4	·	3·62	3·67	—	3·61
Byggnadssnickerifabriker	90·9	90·9	·	115·4	117·0	3·15	3·37	·	·	3·25
Möbelfabriker	93·1	93·2	88·5	112·7	113·1	3·22	3·34	·	·	3·26
Svarveri- o. skidfabriker	93·7	94·3	·	122·9	117·8	3·24	3·03	·	·	3·34
Annan trävaruindustri	89·6	90·0	87·3	117·7	114·9	·	3·28	·	·	3·28
Massafabr. o. pappersbruk	100·6	100·7	99·9	115·1	116·6	3·50	3·74	3·85	·	3·68
Pappersmassefabriker	102·2	101·9	118·8	115·5	109·7	3·56	3·81	3·88	·	3·78
Pappersbruk o. pappfabr.	98·9	99·2	96·7	114·4	117·8	3·47	3·69	·	—	3·56
Pappersv.- o. grafisk ind.	100·3	102·3	94·2	115·7	115·8	3·46	3·89	4·23	4·56	4·21
Papp- o. pappersvaruind.	95·8	99·9	90·4	113·5	112·1	3·44	3·68	·	·	3·61
Grafisk industri	101·2	102·6	95·9	116·0	117·4	3·47	3·96	4·32	4·58	4·31
Livsmedelsindustri	99·8	98·2	103·7	114·7	117·0	3·11	3·26	3·54	3·77	3·39
Kvarnar	98·1	98·6	·	114·6	·	·	3·20	·	—	3·34
Bagerilindustri	99·4	97·0	104·4	113·3	112·6	·	3·47	3·59	3·70	3·52
Sockerindustri	86·8	85·1	100·8	118·0	116·9	·	·	·	·	3·26
Choklad- o. konfektind.	104·5	95·1	111·1	116·7	118·5	·	3·15	3·39	4·21	3·47
Mejeriindustri	102·8	101·7	112·1	112·3	120·6	3·26	3·31	·	·	3·54
Slakterier o. charkuterier	103·5	103·0	105·9	112·9	115·1	3·11	3·30	3·54	3·65	3·35
Fiskber.-anst. o. konservf.	98·8	99·6	98·2	114·0	114·7	·	3·06	·	·	3·13
Margarinindustri	86·6	86·9	·	112·0	·	—	·	·	·	3·41

[1] För grupper om mindre än 200 arbetare har indextal ej beräknats.

[2] Uppgifter rörande genomsnittlig timförtjänst meddelas endast, då antalet redovisade företag utgör minst 10 och antalet på en vecka utgjorda arbetstimmar minst 10 000. I uppgifterna ingår ej sjuklön, semesterlön och naturaförmåner.

TAB. 1 (forts.). SYSSELSÄTTNING OCH TIMFÖRTJÄNST I MAJ 1952 FÖR ARBETARE INOM INDUSTRIN

a	b	c	d	e	f	g	h	i	k	l
Industrigrupper	Antal anställda arbetare exkl. permitterade i maj 1952			Genomsnittlig timförtjänst i maj 1952		Genomsnittlig timförtjänst, kr, för vuxna manliga arbetare inom dyrortsgrupp				
	Indextal (maj 1951 = 100)									
	båda könen	män	kvinnor	vuxna manliga arbetare	vuxna kvinnliga arbetare	2	3	4	5	1–5
Bryggerier o. läskedrycksf.	101·0	101·4	99·2	117·1	125·1	3·05	3·03	3·53	3·52	3·27
Tobaksfabriker	101·6	102·0	101·5	118·0	117 9	·	·	·	·	3·62
Annan livsmedelsindustri	96·8	97·9	92·7	117·7	117·0	·	·	·	·	3·82
Textil- o. beklädnadsind. .	**85·2**	**86·1**	**84·8**	**112·5**	**114·7**	**3·05**	**3·19**	**3·80**	**3·71**	**3·18**
Ylleindustri	81·5	82·1	80·9	113·2	116·3	2·94	3·12	·	—	3·09
Bomullsindustri	86·0	86·6	85·4	112·3	115·4	3·09	3·05	·	·	3·08
Linne- o. juteindustri . .	94·3	97·7	91·4	116·4	112·3	·	·	·	—	3·08
Trikåfabriker	81·1	79·5	81·6	112·2	115·5	2·99	3·21	·	·	3·18
Sömnadsindustri	85·7	87·7	85·2	112·3	113·7	2·94	3·27	3·48	3·89	3·32
Hatt- o. mössfabriker . .	92 8	87·3	94·6	121·0	115·8	·	3·44	·	·	3·48
Annan hithörande industri	88·3	89·1	87·3	110·7	115·4	3·20	3·30	·	3·47	3·29
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**83·9**	**83·2**	**85·2**	**114·2**	**116·3**	**3·35**	**3·51**	**3·56**	**4·06**	**3·49**
Garverier	82·3	81·6	·	112·0	·	·	3·50	·	—	3·39
Päls- o. skinnvarufabriker	96·5	90·3	103·5	113·9	113·6	·	3·54	·	·	3·57
Skoindustri	79·8	80·1	79·4	112·4	116·7	3·16	3·39	·	·	3·37
Andra lädervarufabriker .	84·7	80·4	92·5	118·4	117 5	·	3·35	·	·	3·47
Gummivarufabriker . . .	85·6	86·6	83·8	115·4	116·1	·	·	·	·	3·65
Annan hithörande industri	80·1	80·4	79·2	118·2	.	·	·	·	·	3·51
Kemisk-teknisk industri .	**95·4**	**96·9**	**90·6**	**117·9**	**121·1**	**3·43**	**3·65**	**3 69**	**3·81**	**3·63**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	95·1	96·1	91·8	115·6	118·7	·	3·48	3·78	3·78	3·64
Sprängämnesfabriker . .	102·9	98·4	113·1	120·5	125·3	·	·	·	·	4·12
Tändsticksfabriker . . .	90·8	95·6	84·4	118·6	120·5	·	·	—	—	3·21
Annan kemisk-tekn. ind.	95·1	97·2	84·9	118·2	120·5	3·49	3·57	3·59	3 89	3·60
Samtl. industrigrupper	**97·0**	**98·4**	**91·3**	**119·3**	**117·1**	**3·44**	**3·67**	**3·99**	**4·42**	**3·75**

Tab. 2. Indextal (maj 1951 = 100) för sysselsättningen inom företag av olika storlek i maj 1952

Industrigrupper	Företag, vilka 1951 sysselsatte								
	1—10 arb.	11—25 arb.	26—50 arb.	51—100 arb.	101—200 arb.	201—500 arb.	501—1 000 arb.	över 1 000 arb.	Samtliga grupper
Malmbrytning o. metallind. .	87·3	97·2	99·5	99·8	101·2	102·4	100·6	103·3	102·0
Jord- och stenindustri . . .	82·1	94·4	99·4	100·3	98·5	108·5	93·6	·	99·4
Träindustri	77·9	94·2	95·6	94·0	93·0	89·1	·	—	92·4
Massafabriker o. pappersbruk	85·7	109·4	88·7	94·1	98·6	99·9	104·0	97·6	100·6
Pappersvaru- o. grafisk ind. .	86·5	100·2	98·7	102·3	103·7	103·2	103·6	96·7	100·3
Livsmedelsindustri	92·4	97·7	100·8	96·7	101·6	101·9	103·9	—	99·8
Textil- o. beklädnadsindustri	62·7	78·5	79·4	86·5	83·1	89·6	90·0	86·5	85·2
Läder-, hår- o. gummivaruind.	81·5	72·9	82·9	88·0	82·3	88·8	·	·	83·9
Kemisk-teknisk industri . .	85·3	86·1	88·9	97·3	95·9	97·2	·	·	95·4
Samtliga industrigrupper	**82·4**	**92·1**	**94·0**	**95·1**	**95·0**	**97·7**	**99·4**	**101·1**	**97·0**

gummivaruindustri. Störst har nedgången varit inom skoindustrin där antalet anställda minskat med 20,2 %.

I tab. 2 anges hur antalet anställda arbetare förändrats inom företag av olika storlek fördelade på industrigrupper. De i tabellen angivna indextalen för samtliga industrigrenar inom resp. storleksgrupp har i efterföljande tablå sammanställts med motsvarande uppgifter fr. o. m. augusti 1946.

	Företag, vilka sysselsatte							
	1–10 arb.	11–25 arb.	26–50 arb.	51–100 arb.	101–200 arb.	201–500 arb.	501–1 000 arb.	över 1 000 arb.
Aug. 1946/47 (Aug. 1946 = 100)	109·3	102·6	100·6	98·0	98·3	97·5	97·4	96·3
Febr. 1947/48 (Febr. 1947 = 100)	105·4	100·8	100·5	100·3	100·6	100·2	98·6	98·2
Aug. 1947/48 (Aug. 1947 = 100)	108·3	99·2	99·0	102·5	100·3	102·4	101·6	103·5
Febr. 1948/49 (Febr. 1948 = 100)	105·4	99·3	99·5	99·4	101·1	99·4	101·9	101·5
Maj 1948/49 (Maj 1948 = 100)	102·8	98·1	99·0	99·2	100·1	100·1	101·5	102·7
Aug. 1948/49 (Aug. 1948 = 100)	102·8	98·0	99·2	100·1	100·6	99·7	99·8	102·0
Nov. 1948/49 (Nov. 1948 = 100)	103·4	99·0	98·0	99·8	100·2	100·5	100·2	100·6
Febr. 1949/50 (Febr. 1949 = 100)	102·2	99·6	97·6	100·2	100·5	100·2	101·1	99·9
Maj 1949/50 (Maj 1949 = 100)	102·8	100·4	98·6	99·5	99·0	100·4	101·0	98·8
Aug. 1949/50 (Aug. 1949 = 100)	103·9	100·3	98·9	100·8	99·0	100·4	101·0	99·2
Nov. 1949/50 (Nov. 1949 = 100)	105·1	101·8	101·0	101·6	101·9	101·2	102·1	99·5
Febr. 1950/51 (Febr. 1950 = 100)	107·6	102·8	103·2	102·0	102·2	101·7	103·1	100·6
Maj 1950/51 (Maj 1950 = 100)	104·9	101·6	103·7	102·1	102·4	102·6	102·8	101·9
Aug. 1950/51 (Aug. 1950 = 100)	106·1	101·3	101·8	101·3	102·4	102·3	103·1	102·6
Nov. 1950/51 (Nov. 1950 = 100)	101·3	98·5	98·9	98·4	99·4	99·9	102·2	102·6
Febr. 1951/52 (Febr. 1951 = 100)	100·7	96·8	97·2	96·0	96·7	98·8	100·7	102·3
Maj 1951/52 (Maj 1951 = 100)	82·4	92·1	94·0	95·1	95·0	97·7	99·4	101·1

Tab. 3 belyser hur den utbetalda lönesumman, antalet utförda arbetstimmar och antalet i arbete varande arbetare (dvs. antalet anställda minus de som varit frånvarande på grund av semester, sjukdom och andra personliga skäl eller varit permitterade på grund av arbetsbrist) förändrats sedan maj och november 1951.

Omsättningen av arbetskraft mätt i det procentuella antalet arbetare, som under loppet av en vecka tagit anställning resp. slutat sin anställning, anges i nedanstående tablå. Av de arbetare som under loppet av en vecka i maj 1952 slutat sin anställning, hade 12 % slutat på grund av uppsägning från arbetsgivaren. Motsvarande antal vid de fyra närmast föregående beräkningstillfällena var: februari 1952 14 %, november 1951 16 %, augusti 1951 7 % och maj 1951 18 %.

Industrigrupper	Antalet under en vecka avgångna resp. nyanställda arbetare i procent av totalantalet anställda									
	Avgångna arbetare					Anställda arbetare				
	maj 1952	febr. 1952	nov. 1951	aug. 1951	maj 1951	maj 1952	febr. 1952	nov. 1951	aug. 1951	maj 1951
Samtliga industrigrupper . .	0·8	0·6	0·7	1·1	1·1	0·6	0·5	0·8	0·9	0·8
Därav:										
Skeppsvarv	1·1	0·7	0·8	1·5	1·4	1·3	1·1	1·3	1·3	1·1
Elektroteknisk industri .	1·1	0·6	0·9	1·6	1·1	0·4	0·6	1·4	1·6	0·8
Järn-, stål- o. kopparverk	1·0	0·6	0·6	1·0	1·0	0·7	0·6	0·9	1·1	0·7
Sömnadsindustri	1·0	0·8	1·0	1·2	1·1	0·5	0·6	0·4	1·3	0·6
Trikåfabriker	0·9	0·9	1·0	1·2	1·2	0·2	0·3	0·5	1·1	1·1
Mekaniska verkstäder . .	0·8	0·6	0·6	1·0	1·0	0·5	0·6	0·8	0·9	0·7
Ylleindustri	0·8	0·5	0·8	1·0	1·1	0·4	0·1	0·4	0·6	0·7
Järn- och stålmanufaktur.	0·7	0·6	0·8	1·1	1·0	0·5	0·7	1·0	1·0	0·8
Bomullsindustri	0·7	0·5	0·8	1·2	1·0	0·1	0·4	0·4	1·0	0·7
Sågverk och hyvlerier . .	0·6	0·5	1·1	0·9	0·9	0·7	0·4	0·5	0·8	1·4

Tab. 3. Indextal (maj 1951 = 100 och november 1951 = 100) för utbetald lönesumma, antal utförda arbetstimmar och antal i arbete varande arbetare i maj 1952

Industrigrupper	Utbetald lönesumma		Antal utförda arbetstimmar		Antal i arbete varande arbetare	
	maj 1951 = 100	nov. 1951 = 100	maj 1951 = 100	nov. 1951 = 100	maj 1951 = 100	nov. 1951 = 100
Malmbrytning o. metallindustri	123·4	111·9	101·4	98·3	101·9	99·3
Jord- o. stenindustri	115·5	113·8	98·1	99·4	99·1	100·5
Träindustri	108·2	108·8	91·9	94·6	92·1	97·2
Massafabriker och pappersbruk	114·5	108·0	99·5	94·5	100·2	98·2
Pappersvaru- o. grafisk industri	116·1	108·8	99·8	95·3	100·5	96·7
Livsmedelsindustri	113·2	102·2	98·5	90·3	99·7	92·0
Textil- o. beklädnadsindustri .	96·8	100·3	84·6	88·2	85·1	88·8
Läder-, hår- o. gummivaruind.	96·5	97·5	83·8	86·2	83·9	87·4
Kemisk-teknisk industri	111·4	110·1	93·8	95·8	94·7	97·1
Samtliga industrigrupper	**115·0**	**108·6**	**96·3**	**94·9**	**96·8**	**96·3**

I nedanstående tablå anges för undersökningstillfällena fr. o. m. februari 1947 det genomsnittliga procentuella antalet anställda och avgångna arbetare under en vecka i genomsnitt för samtliga industrigrenar.

	Februari		Maj		Augusti		November	
	avgångna	anställda	avgångna	anställda	avgångna	anställda	avgångna	anställda
1947	0·8	1·0	1·3	1·2	1·3	1·3	0·9	1·1
1948	0·7	0·8	1·1	1·0	1·1	1·0	0·8	0·9
1949	0·7	0·7	1·0	0·9	0·9	1·0	0·7	0·7
1950	0·6	0·7	1·0	0·8	1·0	0·9	0·7	0·9
1951	0·6	0·7	1·1	0·8	1·1	0·9	0·7	0·8
1952	0·6	0·5	0·8	0·6				

Tab. 4. Indextal (maj 1951 = 100) för genomsnittlig timförtjänst[1] i olika dyrortsgrupper i maj 1952

Industrigrupper	Vuxna manliga arbetare inom dyrortsgrupp					Vuxna kvinnliga arbetare inom dyrortsgrupp				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Malmbrytning o. metallindustri	119·0	121·0	122·3	123·6	120·2	·	123·2	121·9	122·4	123·2
Därav: gruvor o. anrikningsverk	—	120·1	124·3	125·2	117·0	—	·	·	—	·
järn-, stål- o. kopparverk	—	123·1	120·6	·	·	—	·	121·6	—	·
mekaniska verkstäder . .	117·6	119·6	122·6	124·7	123·1	·	120·6	121·7	122·9	125·2
metallindustri i övrigt .	120·6	120·9	122·4	121·3	119·6	·	124·1	122·0	120·0	122·9
Jord- och stenindustri	115·6	118·6	117·5	117·2	129·2	117·6	120·0	115·1	—	·
Träindustri	115·5	117·9	118·3	117·5	117·6	·	·	117·5	·	·
Massafabriker o. pappersbruk .	115·0	114·1	118·3	112·9	·	·	116·3	116·4	116·2	·
Pappersvaru- o. grafisk industri	·	115·4	113·8	115·7	117·1	·	116·5	116·1	116·2	115·8
Livsmedelsindustri	112·0	116·2	115·6	113·7	112·4	·	121·2	115·7	116·2	117·4
Textil- o. beklädnadsindustri .	113·1	113·8	112·2	112·1	111·2	115·8	114·9	115·2	114·0	114·6
Läder-, hår- o. gummivaruind.	114·2	114·1	114·3	113·4	111·9	·	115·9	116·1	113·4	115·7
Kemisk-teknisk industri	·	119·5	119·4	115·0	113·9	·	120·7	124·0	119·5	117·1
Samtliga industrigrupper	116·1	118·3	119·8	119·5	118·7	118·6	117·0	116·7	116·8	118·2

[1] Se not 2 till tab. 1.

Tab. 5. Indextal (maj 1951 = 100) för genomsnittlig timförtjänst[1] i Stockholm 1 maj 1952

Industrigrupper	Genomsnittlig timförtjänst för		Industrigrupper	Genomsnittlig timförtjänst för	
	vuxna manliga arbetare	vuxna kvinnliga arbetare		vuxna manliga arbetare	vuxna kvinnliga arbetare
Malmbrytning o. metallind. .	120·3	122·8	Textil- o. beklädnadsindustri	110·9	114·7
Jord- o. stenindustri	132 6	·	Läder-, hår- o. gummivaruind.	109·8	·
Träindustri	112·3	·	Kemisk-teknisk industri . .	113·8	116·8
Massafabr. o. pappersbruk .	·	·	Samtliga industrigrupper	118·4	117·9
Pappersvaru- o. grafisk ind.	117·3	115·8			
Livsmedelsindustri	112·1	116·4			

Löneförhållanden. I tab. 1 kol. e och f lämnas uppgifter om den procentuella förändringen i genomsnittlig timförtjänst mellan maj 1951 och maj 1952 inom olika industrigrupper oavsett dyrort.

I kol. g—k anges den genomsnittliga timförtjänsten för vuxna manliga arbetare inom dyrortsgrupperna 2—5 samt i kol. 1 timförtjänsten i genomsnitt för samtliga dyrortsgrupper. Den procentuella förändringen av timförtjänsten för män och kvinnor inom resp. dyrortsgrupp redovisas i tab. 4.

I nedanstående tablåer lämnas en översikt av den genomsnittliga timförtjänstens förändringar inom olika industrigrupper sedan februari 1947 samt november 1951 och februari 1952.

Indextal (februari 1947 = 100) för genomsnittlig timförtjänst inom industrin

	maj 1949	aug. 1949	nov. 1949	febr. 1950	maj 1950	aug. 1950	nov. 1950	febr. 1951	maj 1951	aug. 1951	nov. 1951	febr. 1952	maj 1952
Malmbrytning o. metallindustri .	126·3	126·2	127·6	128·4	131·7	131·4	134·7	149·8	155·7	161·6	166·6	184·1	189·8
därav: verkstadsindustri m. m.[2]	125·0	125·0	126·3	127·2	129·9	130·2	132·9	148·3	153·5	159·8	164·6	181·6	187·2
Jord- o. stenind. .	132·7	135·2	134·4	133·9	138·2	139·2	139·2	—	165·8	169·1	171·8	192·2	196·5
Träindustri . . .	122·8	123·8	124·3	123·7	127·8	129·3	131·5	—	157·8	160·3	161·7	183·0	186·0
Pappers- o. graf. ind.	123·3	123·1	124·5	124·5	129·1	128·7	131·1	—	164·9	165·4	167·1	187·2	190·8
Livsmedelsindustri	121·0	120·9	120·4	122·0	124·8	124·2	124·8	—	151·9	151·3	154·0	171·4	174·3
Textil- o. beklädnadsindustri . .	126·3	126·3	127·2	128·2	130·0	130·9	132·2	—	155·1	155·7	156·3	174·3	177·9
Läder-, hår- o. gummivaruindustri .	130·0	130·8	131·6	132·9	135·6	136·0	138·2	—	157·4	159·0	160·4	180·3	181·4
Kemisk-teknisk ind.	123·0	124·2	125·3	125·4	129·4	130·0	131·8	—	153·0	153·0	158·4	177·6	182·2
Samtl. ind.-grupper	**125·5**	**125·8**	**126·8**	**127·6**	**130·9**	**130·9**	**133·4**	—	**157·4**	**160·5**	**164·5**	**183·9**	**188·4**

[1] Se not 2 till tab. 1.

[2] Häri ingår grupperna järn- och stålmanufaktur, mekaniska verkstäder, reparationsverkstäder, skeppsvarv, elektroteknisk industri och annan metallindustri.

Indextal (november 1951 = 100) för genomsnittlig timförtjänst inom industrin i maj 1952

	Samtliga arb.[1]	Vuxna män	Vuxna kv.		Samtliga arb.[1]	Vuxna män	Vuxna kv.
Malmbrytning o. metallind.	113·9	113·5	115·1	Träindustri	115·0	114·5	115·2
därav: verkstadsind. m. m.	113·7	113·4	115·2	Massafabr. o. pappersbruk .	114·3	114·1	114·2
järn- o. stålmanufaktur	113·5	113·0	115·0	Pappersvaru- o. grafisk ind.	114·1	112·9	113·6
mekaniska verkstäder .	113·7	113·5	116·6	Livsmedelsindustri	113·2	113·1	114·7
reparationsverkstäder .	114·1	113·2	.	Textil- o. beklädnadsind. .	113·8	111·3	114·0
skeppsvarv	115·1	115·4	—	Läder-, hår- o. gummivaruind.	113·1	111·8	113·6
elektroteknisk industri	112·6	111·7	115·4	Kemisk-teknisk industri . .	115·0	114·3	116·3
annan metallindustri .	111·9	111·3	111·7	**Samtliga industrigrupper**	**114·5**	**113·7**	**114·6**
Jord- o. stenindustri . . .	114·4	114·1	116·3				

Indextal (februari 1952 = 100) för genomsnittlig timförtjänst inom industrin i maj 1952

	Samtliga arb.[1]	Vuxna män	Vuxna kv.		Samtliga arb.[1]	Vuxna män	Vuxna kv.
Malmbrytning o. metallind.	103·1	102·8	103·4	Träindustri	101·6	101·6	96·6
därav: verkstadsind. m. m.	103·1	103·0	103·6	Massafabr. o. pappersbruk .	101·2	101·2	98·5
järn- o. stålmanufaktur	103·0	102·6	102·0	Pappersvaru- o. grafisk ind.	102·9	102·9	101·0
mekaniska verkstäder .	103·7	103·7	105·7	Livsmedelsindustri	101·7	101·7	101·9
reparationsverkstäder .	102·5	103·0	—	Textil- o. beklädnadsind .	102·1	102·5	100·9
skeppsvarv	102·3	102·4	—	Läder-, hår- o. gummivaruind.	100·6	101·3	98·3
elektroteknisk industri	102·6	102·3	103·5	Kemisk-teknisk industri . .	102·6	102·8	100·5
annan metallindustri .	101·2	100·8	99·5	**Samtliga industrigrupper**	**102·4**	**102·4**	**101·2**
Jord- o. stenindustri . . .	102·2	102·0	101·4				

[1] Häri ingår även minderåriga.

A. N—t

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden

A. Arbetsförmedling [1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under juli 1952

Arbetsförmedlingen i	Hela verksamheten				Kvinnliga avdelningen				Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	
Stockholms stad	20 603	22 297	14 566	10 316	8 002	11 575	6 236	4 672	92
Stockholms län	3 129	4 671	2 046	563	1 356	2 430	934	383	67
Uppsala län	2 449	2 265	999	183	1 033	1 000	417	118	108
Södermanlands län . . .	3 325	3 490	1 855	323	1 227	1 382	610	132	95
Östergötlands län	6 716	5 697	3 485	1 681	2 723	2 046	1 052	275	118
Jönköpings län	3 693	2 885	1 550	335	1 551	1 474	665	199	128
Kronobergs län	2 328	2 107	1 412	254	888	955	551	121	110
Kalmar län	3 589	2 897	1 931	491	1 322	1 081	621	167	124
Gotlands län	598	589	330	40	259	269	126	16	102
Blekinge län	3 140	2 035	1 662	719	1 325	1 053	801	465	154
Kristianstads län	4 025	3 421	2 274	726	1 752	1 725	1 043	358	118
Malmö stad	5 693	5 174	4 346	2 643	2 116	1 993	1 562	926	110
Malmöhus län i övrigt . .	7 623	6 909	5 143	1 555	2 932	2 803	1 833	552	110
Hallands län	2 340	2 007	1 222	306	1 128	1 084	549	146	117
Göteborgs stad	12 456	10 576	8 276	4 265	3 814	3 515	2 491	1 646	118
Gbg o. Boh. län i övrigt .	2 186	1 923	1 255	482	870	860	452	127	114
Älvsborgs län	5 002	3 146	1 727	317	2 222	1 596	709	183	159
Skaraborgs län	2 608	2 283	1 150	269	1 036	1 062	435	83	114
Värmlands län	3 805	3 634	2 426	480	1 781	1 671	1 072	201	105
Örebro län	3 228	4 094	2 124	264	1 386	2 132	1 293	183	79
Västmanlands län	2 766	3 011	1 455	159	1 070	1 085	547	75	92
Kopparbergs län	3 645	4 619	1 972	210	1 364	1 652	697	143	79
Gävleborgs län	4 306	4 924	3 471	1 191	1 738	1 973	1 285	419	87
Västernorrlands län . . .	5 661	5 020	3 694	1 475	1 590	1 353	848	258	113
Jämtlands län	1 934	2 525	1 489	59	505	755	344	24	77
Västerbottens län	3 253	3 225	2 144	344	1 338	1 321	777	161	101
Norrbottens län	4 546	5 322	3 416	468	1 370	1 383	800	150	85
Summa juli 1952	**124 647**	**120 746**	**77 420**	**30 118**	**47 698**	**51 228**	**28 750**	**12 183**	**103**
» juni 1952	145 594	137 162	91 560	33 843	58 023	57 882	34 834	14 268	106
» juli 1951	119 743	158 797	88 813	40 661	41 496	57 718	28 724	12 465	75
» » 1950	120 132	149 429	83 945	36 169	41 694	61 799	28 300	13 024	80
» » 1949	123 672	138 805	83 926	34 379	39 651	61 363	28 221	13 566	89

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kan de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under juli 1952[1]

Yrkesgrupper	Hela verksamheten					Kvinnliga avdelningen				
	P	A	L	T	Därav 1 v.	P	A	L	T	Därav 1 v.
Jordbruk o. skogsbruk	5 332	5 830	9 316	5 600	771	138	153	926	813	122
Jordbruk	2 919	3 223	4 735	3 129	510	79	89	329	285	63
Trädgårdsskötsel	319	412	1 362	1 186	234	59	64	561	500	59
Fiske	67	90	14	9	—	—	—	—	—	—
Skogsbruk	2 027	2 105	3 205	1 276	27	—	—	36	28	—
Industri o. hantverk	31 364	34 256	30 894	16 377	503	7 248	7 694	4 515	1 962	99
Malmbr. o. metallind.	6 733	7 512	8 844	2 342	4	504	571	356	116	—
Jord- o. stenind.	913	946	1 338	824	9	114	118	81	62	—
Träindustri	2 169	2 309	1 283	620	18	97	98	19	13	—
Pappers- o. graf. ind.	998	1 083	802	316	2	247	283	220	92	1
Livsmedelsindustri	1 553	1 787	2 864	1 801	141	681	769	1 260	788	53
Textil- o. bekl.-ind.	6 549	6 912	2 477	857	29	4 934	5 151	2 042	672	28
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	1 806	1 912	672	284	1	510	524	324	129	—
Kemisk-teknisk ind.	808	844	466	229	28	155	169	213	90	17
Byggnadsverksamhet	10 319	11 485	12 090	9 055	272	6	11	—	—	—
Kraft- o. vattenverk	16	16	58	49	4	—	—	—	—	—
Samfärdsel	10 275	15 513	16 005	15 004	9 221	329	427	265	178	54
Landtransp. Luftfart	4 276	8 578	11 382	10 716	9 044	215	246	146	72	23
Sjöfart	5 999	6 935	4 623	4 288	177	114	181	119	106	31
Handel	9 229	13 640	20 418	12 901	6 549	5 762	8 677	14 935	8 814	4 338
Affärsverksamhet	3 413	3 526	4 152	1 679	134	2 045	2 095	3 221	1 373	110
Lagerarbete	1 304	1 770	1 879	1 461	345	218	250	293	209	33
Bank- o. försäkringsv.	90	96	108	65	7	10	10	16	12	—
Hotell, rest., storhush.	4 422	8 248	14 279	9 696	6 068	3 489	6 322	11 405	7 220	4 195
Förvaltn. o. fria yrken	13 655	15 150	9 584	5 584	2 364	5 787	6 065	4 753	2 158	344
Allmän tjänst	481	463	128	72	—	19	19	10	6	—
Socialvård	144	146	144	66	—	105	106	100	44	—
Tekniska arbetsomr.	2 946	2 966	913	353	—	192	192	85	26	—
Kontorsarbete	4 889	5 021	4 490	1 957	50	3 114	3 205	3 604	1 489	46
Undervisning m. m.	2 706	2 721	1 179	451	—	1 884	1 841	597	236	—
Konstnärlig verks.	2 589	3 833	2 730	2 685	2 314	528	702	357	357	298
Hälso- o. sjukvård	1 742	1 889	2 889	1 437	95	1 618	1 757	2 599	1 322	87
Husligt arbete	8 158	13 300	19 516	10 553	6 622	8 153	13 295	19 513	10 550	6 621
Genomgående yrken, div. arb.	5 572	8 871	9 649	7 890	3 602	783	985	2 139	1 576	328
Genomgående yrken	2 787	4 000	6 268	4 642	1 082	763	965	2 096	1 533	300
Diversearbete	2 785	4 871	3 381	3 248	2 520	20	20	43	43	28
Annat arbete	15 709	16 198	2 475	2 074	391	8 398	8 645	1 583	1 377	190
Extra skördehjälp m. m.	1 015	1 035	2 354	1 981	391	552	569	1 570	1 366	190
Elevpraktikarbete	231	240	121	93	—	26	26	13	11	—
Utan avslut. utbildn.	14 463	14 923	—	—	—	7 820	8 050	—	—	—
Summa	**101 036**	**124647**	**120746**	**77 420**	**30 118**	**38 216**	**47 698**	**51 228**	**28 750**	**12 183**
Därav under 18 år	17 115	17 609	13 426	9 686	728	9 148	9 382	6 970	5 121	875

[1] Förkortningar använda i tab. 2 och 3: P = arbetssökande personer, A = ansökningar om arbete, L = lediga platser, T = tillsatta platser, 1 v. = tillsatta platser med högst en veckas varaktighet.

Tab. 8. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de särskilda arbetsförmedlingarna under juli 1952[1]

Arbetsförmedlingen i	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
	Jordbruk, trädg.-skötsel o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappersindustri			Byggnadsverksamhet		
Stockholm . .	32	112	112	1	—	—	997	769	170	199	299	83	1 027	711	444
Stockholms l.	192	409	264	63	98	30	311	465	106	54	45	23	390	410	261
Uppsala l. . .	112	154	105	29	199	17	142	184	47	36	95	15	173	196	131
Södermanl. l.	188	313	184	41	59	28	543	538	161	67	64	30	322	392	278
Östergötl. l. .	217	436	229	35	44	19	472	663	102	153	67	18	447	352	246
Jönköpings l.	75	178	104	24	20	16	325	206	73	390	108	63	277	327	228
Kronobergs l.	96	105	69	35	67	44	180	93	44	226	60	40	247	304	251
Kalmar l. . .	125	251	178	51	66	24	220	149	71	318	127	82	401	413	343
Gotlands l. .	33	35	26	4	—	—	12	16	5	2	3	1	86	47	34
Blekinge l. .	92	84	75	22	5	1	336	63	37	77	29	22	395	233	208
Kristianst. l..	264	434	310	24	13	10	144	161	61	141	66	32	405	333	268
Malmö . . .	200	181	178	3	—	—	251	403	124	58	41	30	225	254	219
Malmöh. l. i ö.	580	1 135	974	12	1	1	248	289	87	100	66	37	423	520	392
Hallands l. .	150	143	98	7	—	—	130	96	55	30	17	6	223	135	111
Göteborg . .	120	94	74	18	1	1	494	985	117	134	67	35	942	462	450
Gbg Boh. l. i ö.	74	68	46	4	5	3	127	134	77	86	61	40	252	189	114
Älvsborgs l. .	154	186	130	33	37	22	320	210	69	116	56	26	497	425	326
Skaraborgs l.	172	223	101	18	40	29	159	151	27	214	18	9	233	199	148
Värmlands l. .	69	150	85	122	183	108	288	272	102	161	53	33	384	506	416
Örebro l. . .	82	212	120	49	52	11	244	571	117	86	65	29	228	374	239
Västmanl. l. .	122	185	106	46	54	23	444	617	150	45	41	9	284	288	161
Kopparbergs l.	85	217	167	291	658	181	396	841	189	85	114	47	447	541	388
Gävleborgs l.	100	216	148	117	225	69	214	298	104	80	149	60	472	471	376
Västernorrl. l.	96	66	48	142	217	99	192	190	64	199	128	43	784	922	734
Jämtlands l. .	80	173	148	230	504	143	56	17	4	30	35	5	570	704	602
Västerb. l. .	108	148	93	233	183	124	104	122	44	128	103	69	414	731	534
Norrbottens l.	107	203	152	451	474	273	163	341	135	177	108	49	887	1 651	1 153
Summa	3 725	6 111	4 324	2 105	3 205	1 276	7 512	8 844	2 342	3 392	2 085	986	11435	12090	9 055

	Övriga industrigrupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete		
Stockholm . .	606	653	226	8 308	10732	8 380	3 654	2 889	1 458	2 424	4 180	2 267	3 355	1 952	1 426
Stockholms l.	128	288	100	248	716	273	156	154	48	695	1 328	586	892	758	355
Uppsala l. . .	153	182	94	245	372	126	578	175	84	288	526	237	693	182	143
Södermanl. l.	235	194	85	421	809	500	431	182	81	328	582	230	749	357	278
Östergötl. l. .	1 305	314	149	1 214	1 931	1 571	1 067	426	269	656	1 034	526	1 150	430	356
Jönköpings l.	590	317	118	340	507	261	320	198	90	512	755	358	840	269	239
Kronobergs l.	327	355	240	227	260	173	128	144	123	378	548	293	484	171	135
Kalmar l. . .	368	221	142	608	639	459	386	284	146	381	497	263	731	250	223
Gotlands l. .	30	58	25	107	207	117	64	49	36	76	135	51	184	39	35
Blekinge l. .	305	111	92	570	722	664	216	122	79	489	489	315	638	177	169
Kristianst. l. .	416	336	203	575	751	493	300	143	87	558	589	261	1 198	595	549
Malmö . . .	476	162	144	1 735	1 779	1 662	884	707	641	688	1 003	740	1 173	644	608
Malmöh. l. i ö.	937	740	556	1 640	2 065	1 701	505	279	205	959	1 154	605	2 219	660	585
Hallands l. .	417	218	112	317	676	455	196	122	64	310	443	184	560	157	137
Göteborg . .	1 243	524	312	5 415	4 663	4 213	1 502	888	638	1 186	1 630	1 293	1 402	1 262	1 143
Gbg Boh. l. i ö.	475	224	103	373	683	498	192	134	105	227	321	181	376	104	88
Älvsborgs l. .	1 718	585	220	465	507	272	551	185	87	478	713	365	670	242	210
Skaraborgs l.	377	333	111	269	387	226	318	133	75	320	541	195	528	258	229
Värmlands l.	368	235	158	400	652	444	648	347	250	592	826	461	773	410	369
Örebro l. . .	468	488	173	395	534	251	612	243	72	375	666	307	689	889	805
Västmanl. l. .	122	247	110	348	611	344	296	164	86	297	408	189	762	396	277
Kopparbergs l.	206	227	77	332	760	311	344	231	81	491	677	290	968	353	241
Gävleborgs l. .	218	361	205	1 422	1 550	1 357	293	496	355	589	654	357	801	504	440
Västernorrl. l.	193	140	85	1 710	2 028	1 779	501	215	128	584	716	392	1 260	398	322
Jämtlands l. .	50	96	43	238	390	232	169	115	58	202	387	163	309	104	91
Västerb. l. .	66	139	88	487	502	385	413	176	102	565	864	460	735	257	245
Norrbottens l.	120	127	73	744	990	758	426	383	136	541	739	421	930	306	266
Summa	11917	7 875	4 044	29153	36423	27905	15150	9 584	5 584	15189	22405	11990	25069	12124	9 964

[1] Förkortningar: se not till tab. 2

B. Sysselsättning

Tab. 4. Sysselsatta arbetare i slutet av juli 1952 i jämförelse med slutet av maj 1952 (inom företag med uppgifter vid båda rapporttillfällena)

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i juli 1952 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (maj 1952 = 100)[1]				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Malmbrytning o. metallind.	1 790	174 202	12 285	186 487	99·4	94·9	99·1	71·0	0·1	32·8
Gruvor o. anrikningsverk	51	9 410	153	9 563	101·3	·	101·2	65·4	—	39·8
Järn-, stål- o. kopparverk	42	23 634	758	24 392	100·9	98·6	100·8	75·4	—	30·4
Järn- o. stålmanufaktur .	329	18 959	2 148	21 107	98·0	95·4	97·8	80·1	0·3	22·4
Mekaniska verkstäder . .	687	76 908	3 651	80 559	99·5	96·6	99·3	73·1	·	30·7
Reparationsverkstäder . .	262	6 629	29	6 658	99·4	·	99·4	72·3	0·1	30·8
Skeppsvarv	60	16 161	—	16 161	99·8	—	99·8	60·3	·	44·5
Elektroteknisk industri .	131	14 284	3 876	18 160	97·7	93·0	96·7	62·4	—	40·0
Annan metallindustri . .	228	8 217	1 670	9 887	97·8	93·3	97·0	60·6	0·1	41·0
Jord- o. stenindustri . . .	540	24 198	2 473	26 671	101·7	101·6	101·7	78·1	0·5	26·8
Kolgruvor	12	729	1	730	99·0	·	99·1	·	—	82·1
Torvindustri	51	1 018	161	1 179	108·6	·	119·2	119·1	1·2	6·3
Stenindustri	115	3 566	16	3 582	99·2	·	99·3	87·3	—	15·3
Kalk- o. kritbruk	36	1 587	18	1 605	98·9	·	98·9	85·1	0·1	19·8
Cementfabriker	8	1 955	36	1 991	101·7	·	101·7	85·3	—	20·9
Cementvarufabriker . . .	78	2 331	58	2 389	101·3	·	101·7	78·5	—	25·2
Tegelbruk	142	5 207	81	5 288	107·8	·	107·6	83·7	·	25·6
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	21	3 471	1 633	5 104	97·7	95·3	97·0	71·0	—	30·2
Glasindustri	53	3 691	456	4 147	100·6	100·2	100·6	64·9	2·7	37·8
Annan jord- o. stenindustri	24	643	13	656	98·8	·	98·5	84·5	—	19·7
Träindustri	958	34 064	1 112	35 176	97·1	100·5	97·2	79·2	1·0	21·4
Sågverk o. hyvlerier . .	351	16 029	314	16 343	96·4	107·9	96·6	74·5	0·7	25·6
Läd- o. wallboardfabriker	37	3 091	140	3 231	95·0	·	94·6	78·1	2·9	19·7
Byggnadssnickerifabriker	158	5 446	88	5 534	99·0	·	99·2	86·6	0·9	16·2
Möbelfabriker	264	5 956	184	6 140	97·7	·	97·6	84·2	1·1	16·7
Svarveri- o. skidfabriker .	80	2 238	153	2 391	99·2	·	100·1	82·3	0·1	21·2
Annan trävaruindustri . .	68	1 304	233	1 537	95·7	93·2	95·3	80·5	1·7	18·0
Massafabr. o. pappersbruk	113	31 423	2 493	33 916	100·0	93·3	99·4	77·3	0·5	26·7
Pappersmassefabriker . .	56	17 412	353	17 765	100·7	88·0	100·5	77·5	—	26·8
Pappersbruk o. pappfabr.	57	14 011	2 140	16 151	99·0	94·3	98·3	77·2	1·0	26·5
Pappersv.- o. grafisk ind. .	474	15 946	4 530	20 476	99·5	97·2	99·0	71·3	·	32·0
Papp- o. pappersvaruind.	79	1 975	1 220	3 195	98·8	97·1	98·1	86·7	0·1	15·6
Grafisk industri	395	13 971	3 310	17 281	99·6	97·2	99·2	68·4	—	35·0
Livsmedelsindustri	843	25 976	11 067	37 043	103·9	107·0	104·8	88·8	0·2	21·2
Kvarnar	36	1 171	166	1 337	99·7	·	99·1	73·9	—	29·1
Bageriindustri	212	4 482	2 401	6 883	101·8	107·0	103·6	91·8	·	16·9
Sockerindustri	23	2 624	370	2 994	104·3	101·9	104·0	80·9	—	27·5
Choklad- o. konfektind. .	60	1 515	2 635	4 150	103·9	111·2	108·4	81·8	1·0	29·4
Mejeriindustri	76	3 039	386	3 425	104·6	100·8	104·2	98·3	·	13·7
Slakterier o. charkuterier .	143	5 476	1 164	6 640	100·7	102·0	101·0	90·5	—	16·7
Fiskber.-anst. o. konservf.	55	967	1 396	2 363	119·1	118·6	118·8	100·3	0·4	22·1
Margarinindustri . . .	7	257	84	341	101·2	·	104·3	93·6	—	14·7
Bryggerier o. läskedrycksf.	165	5 411	1 144	6 555	107·4	108·6	107·6	95·3	0·1	17·9
Tobaksfabriker	8	324	988	1 312	102·5	98·1	99·2	49·8	—	54·5
Annan livsmedelsindustri	58	710	333	1 043	101·1	93·5	98·6	82·8	0·9	20·6

[1] Indextal har ej beräknats för grupper om mindre än 200 arbetare.

TAB. 4 (forts.). SYSSELSATTA ARBETARE I SLUTET AV JULI 1952

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i juli 1952 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (maj 1952 = 100)				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbetevarande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Textil- o. beklädnadsind. .	813	24 059	37 556	61 615	97·8	96·8	97·2	85·8	1·2	16·1
Ylleindustri	74	3 853	3 767	7 620	97·9	94·8	96·4	89·6	2·1	11·4
Bomullsindustri	60	7 786	6 639	14 425	96·9	94·6	95·8	87·8	1·6	13·3
Linne- o. juteindustri . .	10	1 197	968	2 165	93·9	93·1	93·5	80·7	3·1	19·7
Trikåfabriker	126	2 169	5 380	7 549	100·6	94·8	96·4	87·7	2·3	14·1
Sömnadsindustri	371	4 527	16 907	21 434	98·8	99·1	99·0	84·6	0·3	18·4
Hatt- o. mössfabriker . .	31	274	716	990	100·4	95·1	96·5	68·2	0·5	32·0
Annan hithörande industri	141	4 253	3 179	7 432	98·0	97·6	97·8	83·5	0·4	18·5
Läder-, hår-o gummiv.-ind.	300	8 708	5 018	13 726	98·3	97·7	98·0	85·6	0·7	16·8
Garverier	27	1 518	171	1 689	96·2	.	97·0	67·1	4·4	34·5
Päls- o. skinnvarufabr. .	67	842	772	1 614	97·1	96·6	96·9	70·3	0·5	29·5
Skoindustri	117	3 130	2 114	5 244	99·0	98·1	98·6	91·7	0·1	10·4
Andra lädervarufabriker .	43	814	537	1 351	99·5	99·4	99·5	87·6	—	15·4
Gummivarufabriker . . .	11	1 801	1 239	3 040	98·0	95 5	96·9	91·1	—	12·3
Annan hithörande industri	35	603	185	788	100·3	.	100·5	90·9	2·0	12·6
Kemisk-teknisk industri .	256	13 014	3 359	16 373	98·6	94·1	97·6	71·2	0·3	32·3
Färg-, olje- o. parfymfabr.	92	3 015	1 064	4 079	98·9	93·7	97·4	58·0	—	44·0
Sprängämnesfabriker . .	7	1 360	607	1 967	100·9	95·1	99·0	67·2	—	37·3
Tändsticksfabriker . . .	7	1 144	739	1 883	95·9	94·0	95·1	94·7	0·7	10·8
Annan kemisk-tekn. ind. .	150	7 495	949	8 444	98·5	94·1	97·9	73·4	0·4	30·3
Samtl. industrigrupper	6 087	351 590	79 893	431 483	99·5	97·8	99 2	76 7	0·4	27·1
Statl. verk o. byggnadsarb.	230	50 920	1 493	52 413	103·0	98·7	102·8	76·1	0·2	30·6
Mek. o. elektr. verkstäder	82	12 402	494	12 896	97·6	96·9	97·6	60·1	—	42·9
Skeppsvarv	3	3 229	26	3 255	100·8	.	100·7	60·3	—	46·6
Beklädn.verkst., förråd o.d.	57	881	631	1 512	102·4	99·4	101·1	84·2	—	20·8
Sprängämnesfabriker . .	1	113	59	172	.	.	.	.	.	.
Byggnads- o. anläggn.-arb.	87	34 295	283	34 578	105·3	100·4	105·2	83·8	0·2	24·8

Tab. 5. Förändringen i antalet anställda industriarbetare juli 1951—juli 1952. Indextal (uträknade enligt kedjemetod)

Industrigrupper	1951						1952					
	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juli
Malmbrytning o. metallind. .	100·0	99·9	100·4	102 1	103·1	103·2	104·0	104·6	104·4	103·8	102·9	102·0
Jord- och stenindustri . . .	100·0	99·1	97·5	96·3	96·7	94·7	94·3	93 5	93 8	96·1	98·1	99·8
Träindustri	100·0	99·0	97·3	96·2	94·6	91·8	91·1	91·5	92·1	92·6	92·3	89·7
Massafabr. o. pappersbruk .	100·0	99·7	99·5	100·3	101·0	100·7	100·7	100·3	100·3	99·9	99·2	98·6
Pappersv.- o. grafisk industri .	100·0	99·1	100·4	101·0	101·9	101·1	100·7	100·7	100·8	100·3	99·7	98·7
Livsmedelsindustri	100·0	99 3	99·5	103 6	102 9	96·9	94·5	94·4	94·2	94·9	95·9	100·5
Textil- o beklädnadsind. . .	100·0	99·8	100·1	100·1	98·7	95·7	95·0	93 0	92 3	90·3	87·5	85·1
Läder-, hår- o. gummivaruind.	100 0	98·9	98·2	98·3	98·1	96·1	94·1	92·5	90 6	88·2	86·1	84·4
Kemisk-teknisk industri . .	100·0	99·3	98·8	99·1	99·6	98·5	99·0	99 9	100·5	100·1	97·1	94·8
Samtliga industrigrupper	100·0	99·6	99·6	100·6	100·7	99 3	99·2	99·0	98 8	98 2	97·3	96 5

C. Arbetslöshet

Tab. 6. Arbetslösheten inom fackförbunden den 30 juni 1952

Fackförbund	30/6 1952 (preliminära uppgifter)					31/5 1952			30/6 1951
	Redovisade avd.	Redovisade medlemmar		Arbetslösa		Medlemmar	Arbetslösa		Arbetslösa %
		Samtliga	Därav kvinnor	Antal	%		Antal	%	
Industri (utom byggnads- och anläggningsverksamh.)									
Gruvindustriarbetareförb.	55	10 946	196	**46**	**0·4**	11 225	39	0·3	0·8
Metallindustriarb.-förb.[1]	344	229 747	17 497	**1 727**	**0·8**	156 090	1 064	0·7	0·6
Järnbruksarbetare . .	56	43 211	1 884	**201**	**0·5**	27 970	95	0·3	0·5
Verkstadsarbetare . . .	288	186 536	15 613	**1 526**	**0·8**	128 120	969	0·8	0·6
Gjutareförbundet . . .	129	12 284	84	**111**	**0·9**	12 632	83	0·7	0·7
Stenindustriarbetareförb.	130	4 910	—	**87**	**1·8**	5 066	80	1·6	1·6
Fabriksarbetareförbundet	522	61 557	13 597	**1 158**	**1·9**	63 138	972	1·5	1·1
Byggnadsämnesind.-arb.	265	19 174	1 977	**231**	**1·2**	19 368	195	1·0	0·7
Glasbruksarbetare . .	43	4 613	508	**112**	**2·4**	5 023	61	1·2	1·1
Sockerfabriksarbetare .	18	3 429	635	**114**	**3·3**	3 898	124	3·2	1·5
Övriga	196	34 341	10 477	**701**	**2·0**	34 849	592	1·7	1·2
Träindustriarbetareförb. .	528	54 924	1 449	**808**	**1·5**	58 209	622	1·1	0·7
Pappersindustriarb.-förb.	125	39 660	2 751	**606**	**1·5**	41 756	386	0·9	0·3
Bokbindareförbundet . .	69	11 416	6 281	**98**	**0·9**	11 567	123	1·1	0·1
Litografförbundet . . .	24	4 180	171	**12**	**0·3**	4 170	10	0·2	0·1
Typografförbundet . . .	106	14 375	439	**17**	**0·1**	14 309	23	0·2	0·1
Livsmedelsarbetareförb. .	134	36 963	10 063	**483**	**1·3**	38 682	612	1·6	1·1
Bryggeriindustriarb.-förb.	115	7 833	1 545	**46**	**0·6**	7 798	46	0·6	0·8
Tobaksindustriarb.-förb.	12	1 785	1 243	**18**	**1·0**	1 775	8	0·5	0·7
Textilarbetareförbundet .	125	45 180	23 792	**2 055**	**4·5**	45 831	923	2·0	0·4
Beklädnadsarbetareförb. .	146	36 532	29 558	**929**	**2·5**	37 571	748	2·0	0·5
Sko- o. läderindustriarb.-f.	74	10 649	4 082	**237**	**2·2**	10 874	295	2·7	0·4
Sadelm.- o. tapetseraref. .	77	5 415	1 388	**250**	**4·6**	5 589	185	3·3	1·9
De förenade förbunden .	64	14 506	4 335	**213**	**1·5**	14 885	163	1·1	0·4
Byggnads- o. anläggningsverksamhet									
Byggnadsarbetareförb. .	579	106 614	1 202	**2 604**	**2·4**	109 881	3 024	2·8	1·7
Grovarbetare	—	52 328	1 202	**1 059**	**2·0**	53 887	1 150	2·1	1·4
Träarbetare	—	39 459	—	**1 335**	**3·4**	40 545	1 523	3·8	2·5
Rörarbetare	—	14 827	—	**210**	**1·4**	15 449	351	2·3	0·8
Murareförbundet	197	14 125	—	**380**	**2·7**	14 118	382	2·7	1·5
Målareförbundet	219	9 977	—	**323**	**3·2**	18 116	632	3·5	2·0
Elektrikerförbundet . .	148	17 752	2	**110**	**0·6**	18 246	139	0·8	0·7
Bleck- o. plåtslagareförb.	63	3 318	—	**18**	**0·5**	3 438	25	0·7	0·2
Vägarbetareförbundet[1] .	274	16 721	—	**385**	**2·3**	—	—	—	2·3
Övriga									
Lantarbetareförbundet[1] .	785	41 990	2 917	**1 362**	**3·2**	41 989	1 316	3·1	2·9
Transportarbetareförb. .	244	42 691	3 919	**549**	**1·3**	43 050	698	1·6	1·1
Kommunalarbetareförb. .	528	91 100	40 283	**2 071**	**2·3**	92 165	357	0·4	3·3
Summa	**5 816**	**947 150**	**166 794**	**16 703**	[2]**1·7**	**882 170**	**12 955**	[2]**1·4**	[2]**1·1**

[1] Vägarbetareförbundet, lantarbetareförbundet samt vissa avdelningar inom metallindustriarbetareförbundet lämnar uppgifter endast varannan månad.

[2] Vid beräkningen av procenttalen har vägarbetare- och lantarbetareförbunden icke medtagits. Medtas även dessa, blir arbetslöshetsprocenten per den 30/6 1952, 31/5 1952 och den 30/6 1951 resp. 1·8, 1·5 och 1·2.

Tab. 7. Av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa

Månad m. m.	Städer med över 100 000 inv.	Västernorrlands län	Västerbottens län	Norrbottens län	Riket i övrigt	Hela riket	Därav utlänningar
a) Hela antalet hjälpsökande arbetslösa 31/7 1951—31/7 1952							
1951							
Juli	561	70	10	77	461	**1 179**	365
Augusti	570	46	13	57	442	**1 128**	353
September	598	44	12	57	444	**1 155**	353
Oktober	595	41	14	90	455	**1 195**	351
November	622	48	30	153	473	**1 326**	357
December	639	67	70	251	483	**1 510**	349
1952							
Januari	684	53	73	307	552	**1 669**	346
Februari	695	54	76	286	552	**1 663**	340
Mars	742	52	60	302	528	**1 684**	342
April	638	51	52	300	446	**1 487**	338
Maj	596	46	34	184	438	**1 298**	332
Juni	575	53	27	152	422	**1 229**	322
Juli	537	44	26	155	419	**1 181**	317
b) De hjälpsökandes fördelning efter ålder, yrke och hjälpform 31/7 1952							
Ålder							
16—25 år	—	—	—	—	—	—	—
26—50 »	76	7	3	59	75	**220**	58
över 50 »	461	37	23	96	344	**961**	259
Yrke							
Jordbruk och skogsbruk	7	5	2	28	13	**55**	9
Industri och hantverk	27	15	19	80	128	**269**	3
stenindustri	—	—	—	—	86	**86**	—
sågverksindustri	—	—	1	5	1	**7**	—
byggnadsverksamhet	7	8	13	70	32	**130**	—
Landtransport	1	6	—	2	3	**12**	—
Luftfart	—	—	—	—	—	—	—
Sjöfart	4	—	1	—	—	**5**	3
Handel	120	4	2	—	37	**163**	41
Förvaltning, arbetsledn. o. fria yrken	337	5	1	1	184	**528**	230
Hälsovård och sjukvård	21	—	—	—	6	**27**	19
Arbete ej hänfört till annan grupp	20	9	1	44	48	**122**	12
Hjälpform							
Hela antalet hjälpta	523	44	26	148	404	**1 145**	316
Statligt beredskapsarbete	—	9	22	130	124	**285**	—
i arbetsmarknadsstyrelsens regi	—	—	22	75	69	**166**	—
i annan myndighets regi	—	9	—	55	55	**119**	—
Statskommunalt beredskapsarbete	10	25	—	16	5	**56**	—
Arkivarbete och musikerhjälp	460	10	4	2	236	**712**	315
Kommunalt arbete utan statsbidrag	—	—	—	—	32	**32**	—
Dagunderstöd	51	—	—	—	7	**58**	1
Kommunalt understöd	—	—	—	—	—	—	—
Utbildningshjälp	2	—	—	—	—	**2**	—

D. Byggnadstillstånd

Tab. 8. Under januari—juli 1952 avgjorda ansökningar, fördelade efter byggnadsarbetets art. Antal ansökningar och byggnadskostnader i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Beviljade ansökningar						Avslagna ansökningar					
	Antal			Byggnadskostnad			Antal			Byggnadskostnad		
	Juli 1952	Jan.–juli 1952	Jan.–juli 1951	Juli 1952	Jan.–juli 1952	Jan.–juli 1951	Juli 1952	Jan.–juli 1952	Jan.–juli 1951	Juli 1952	Jan.–juli 1952	Jan.–juli 1951
Bostadshus (inkl. personalbostäder)	3 289	21 743	22 706	209·5	1078·2	815·1	130	2 637	5 250	2·3	40·8	74·7
Enfamiljshus	1 503	10 738	13 807	50·3	276·2	292·5	58	780	2 259	1·7	20·7	32·5
Tvåfamiljshus	212	1 774	2 519	9·4	59·0	61·7	3	99	576	0·2	3·3	7·8
Flerfamiljshus	238	1 616	1 466	123·1	585·9	335·5	8	100	273	0·2	6·2	15·7
Bostadshus komb. med affärs- o. kontorslokaler	74	435	469	18·8	113·3	89·1	4	52	164	0·0	4·0	10·4
Pensionärshem	9	43	44	1·9	11·4	9·8	—	—	—	—	—	—
Sommarstugor	1 066	6 109	3 503	3·2	20·0	10·4	50	1 546	1 877	0·2	6·6	6·9
Övriga bostadshus	187	1 028	898	2·8	12·4	16·1	7	60	101	0·0	0·0	1·4
Byggnader för jordbruk, skogsbruk o. fiske	31	310	360	0·6	4·8	4·2	3	18	54	0·0	0·3	0·9
Industribyggnader	293	1 968	1 769	23 2	207·4	126·1	40	397	687	6·6	103 2	99·4
Malmbrytning o. metallind.	110	649	552	10·9	96·9	58·9	18	145	263	1·9	48·0	46·9
Jord- o. stenindustri	23	197	161	0·5	14·0	8·2	2	35	57	0·2	8·9	4·9
Träindustri	52	309	271	4·8	14·0	5·8	11	75	101	1·2	13·4	7·9
Pappers- o. grafisk industri	42	207	160	4·1	38·8	18·9	8	39	58	1·9	11·6	14·6
Livsmedelsindustri	28	249	253	0·9	23·2	17·2	—	11	48	—	2·1	3·8
Textil- o. beklädnadsindustri	11	82	140	0·4	3·9	7·9	3	45	59	0·8	14·4	9·2
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	5	50	56	0·0	4·5	2·4	—	11	30	—	3·1	3·0
Kemisk-teknisk industri	14	98	78	1·3	15·7	5·6	3	25	48	0·6	3·9	9·1
Byggnader för småindustri o. hantverk	2	77	67	0·0	0·5	1·2	—	10	14	—	2·8	—
Byggnader för byggnadsind.	6	50	31	0·3	0·9	—	—	1	9	—	0·0	—
Kraft- o. belysningsverk[1]	11	94	94	2·6	142·9	42·0	—	1	6	—	0·0	0·2
Byggnader för samfärdsel[1]	211	1 440	1 330	10·9	45·9	57·5	10	173	390	0·1	30·3	16·4
Byggnader för handel	190	1 468	1 216	5·9	66·2	37·1	13	174	452	0·7	44·3	38·1
Byggnader för förvaltning, sociala ändamål m. m.	66	463	397	6·5	62·8	36·2	5	44	79	1·4	13·9	43·1
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	248	1 655	1 486	26·6	168·3	108·9	4	131	502	0·1	11·8	35·3
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.[2]	158	1 033	992	17·4	115·2	78·9	7	76	145	0·6	13·1	11·8
Militära arbeten	18	183	136	3·0	43·8	35·8	—	2	2	—	0·1	0·1
Summa	**4 515**	**30 357**	**30 486**	**306·2**	**1935·5**	**1 341·8**	**212**	**3 653**	**7 567**	**11·8**	**257·8**	**320·0**
därav av länsarbetsnämnd	4 169	27 742	27 938	214·7	1111·6	813·3	159	3 002	6 589	2·6	45·2	88·7

[1] Fr. o. m. den 12/10 1951 ingår icke generalpoststyrelsens, telegrafstyrelsens, järnvägsstyrelsens, vattenfallsstyrelsens och luftfartsstyrelsens arbeten.

[2] Fr. o. m. den 1/1 1951 omfattar statistiken icke statliga väg- och brobyggnadsarbeten, för vilka arbeten ungl. Maj:t utfärdat särskilt byggnadstillstånd.

Tab. 9. Under januari—juli 1952 till länsarbetsnämnderna inkomna ansökningar om byggnadstillstånd. Antal och kostnad i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Antal		Kostnad		Antal lägenheter
	Jan.-juli 1952	Jan.-juli 1951	Jan.-juli 1952	Jan.-juli 1951	Jan.-juli 1952
Bostadshus	21 266	25 394	1 160·6	1 085·1	27 918
Nybyggnad av bostadshus	6 138	7 081	1 033·7	937·7	27 872
Om- o. tillbyggnad, rep. o. underhåll av bostadshus	8 459	13 246	106·2	133·0	46
Sommarstugor, sportstugor o. semesterhem	6 669	5 067	20·7	14·4	—
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	370	449	4·0	3·9	—
Industri	1 818	2 430	176·4	279·7	6
Kraft- o. belysningsverk	74	99	160·8	41·0	—
Samfärdsel (utom vägbyggnad)	1 533	1 772	103·6	81·0	14
Handel	1 380	1 583	92·8	87·8	63
Förvaltning, sociala ändamål m. m.	445	470	160·8	52·6	44
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	1 536	1 909	183·4	165·8	107
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	1 090	1 252	168·2	166·8	—
Militära arbeten	75	78	7·2	13·2	—
Summa	29 587	35 436	2 217·8	1 976·9	28 152

Tab. 10. Antal bostadslägenheter i under januari—juli 1952 beviljade nybyggnadsföretag samt golvyta för bostadsändamål

Kommungrupp	Hela antalet bostadslägenheter	därav lägenheter om						Golvyta i 1 000-tal m²
		1 rum m. el. ut. kokskåp	1 rum o. kokvrå	1 rum o. kök	2 rum o. kök	3 rum o. kök	4 rum o. kök	5 el. fl. rum o. kök	
Städer	19 591	1 788	2 101	1 127	8 353	4 519	1 220	483	1 169·5
Över 100 000 inv.	7 902	620	930	357	3 735	1 777	346	137	443·1
30 000—100 000 inv.	4 570	663	505	319	1 670	1 053	270	90	264·3
5 000—30 000 inv.	6 575	459	595	386	2 749	1 592	560	234	429·2
Under 5 000 inv.	544	46	71	65	199	97	44	22	32·9
Köpingar	2 156	264	149	179	724	544	181	115	135·0
Över 10 000 inv.	334	24	26	11	66	145	47	15	23·6
5 000—10 000 inv.	639	140	35	72	210	97	47	38	36·7
Under 5 000 inv.	1 183	100	88	96	448	302	87	62	74·7
Landskommuner	7 446	334	344	511	1 817	2 176	1 480	784	556·1
Hela riket Jan.—Juli 1952	29 193	2 386	2 594	1 817	10 894	7 239	2 881	1 382	1 860·6
» » » 1951	24 482	1 779	1 404	1 288	7 272	6 847	3 645	2 247	1 805·4
» » Juli 1952	5 538	705	562	237	1 704	1 464	561	305	345·3

Sociala Meddelanden

Official Journal published monthly by the Social Welfare Board in Sweden

1952, no 9

CONTENTS

Page

General rise in rents for the year of tenancy 1952—1953. By *Stina Thornell* 575
Social domestic help 585
Social matters under debate in the 1952 session of the Riksdag 593
Short notices:
English distribution census 602
The automatic control of minimum wages in France 602
Inquiry into the cost-of-living index 602
The ILO Convention on the accommodation of crews on board ship comes into force 603
Special dwelling houses for cripples 604

Periodical Surveys

Collective agreements during the first half of 1952 606
The Social Welfare Board's general consumer price index for July 1952 . . . 609
The retail trade turnover in the second quarter of 1952 610
Building activities in certain towns and urban districts in the second quarter of 1952 612
The Labour Market in July 1952 617
Wages and employment in industry in May 1952 619
Literary survey 638
Book notice 643

This Issue in Brief

General rise in rents for the year of tenancy 1952—1953. In this article is given, first of all, a survey of the increases in rent granted in the past. Every year since the »rent ceiling» came into force on the 1st July 1942 the State Rents Council has made a decision on the question of raising rents. Nowadays the Rents Council's instructions have been amended and only a statement of opinion together with recommendations has been issued. Since then the King in Council has resolved that in localities where the basic rent is subject to the provisions applying to the 1st January 1942 rents may be raised by 7 % in Stockholm and its environs and by 10 % elsewhere. This applies to housing units that were completed prior to 1942. In housing units that were completed during the period 1942—1947 the corresponding percentages are 5 and 8 respectively. Finally, it may be mentioned that for those housing units that have been completed since 1941 the rise is 0,6 % in houses with part-time workers employed on the property and 1 % on other properties. In the following pages an account is given of the statistical inquiry on which the statement of the Rents Council is based. Page 575.

The system of social domestic help was started in this country in 1920 on private initiative. Upon the recommendation of the Committee of Inquiry into the Population the Riksdag decided that a State grant should be paid as from the year 1944. The purpose of this movement is by arranging for women to spend a short period as helpers to contribute to the management of a home in which the housewife is temporarily unable to look after the current domestic work by herself. In the first place, then, these activities are directed to families with many children, though the aged may also receive assistance from these home helpers. The number of home helpers has increased considerably, especially in recent years. Thus, while there were about 500 in 1944, the number was nearly 3 000 in 1951. The total costs in the latter year amounted to 11,8 mill. Kr., of which the State contributed about one-quarter. Further, an account is given in this article of a statistical inquiry conducted by the Social Welfare Board into the activities during 1951. P. 585.

Social matters under debate in the 1952 session of the Riksdag. Among the questions referred to in the article may be mentioned the new Seamen's Act, the business of granting loans and contributions for housing purposes and some amendments to the law relating to the implementing of pecuniary penalties. In the field of social insurance may be noted an amendment to the National Pensions Act of 1946, a new law providing for an extra

bonus to those receiving national pensions, and the questions of raising the age limit for admission to an approved sick benefit insurance society. In the field of social care there has been debated, among other things, the question of a betterment factor being added to the special child allowances. Further, the maximum amount of allowances granted in advance and certain maintenance grants were raised. P. 593.

Collective agreements during the first half of 1952. During this period the trade union negotiations were noteworthy especially for the central agreement come to between the Swedish Employers Association and the Federation of Trade Unions. This central agreement was followed by an intensive period of negotiations, particularly in February and March. P. 606.

The Retail Trade Turnover in the second quarter of 1952. By comparison with the corresponding period of 1951 the highest increases are accounted for in the groups Fish at 16 % and Milk and Groceries at 14 %. A small decline is noted in Furniture and Carpets (8 %), Furs and Skins (7 %), Hardware (4 %), Textiles and Sewing Materials (3 %) and articles sold in general stores and bazaars (3 %). P. 610.

The building activities in certain towns and urban districts in the second quarter of 1952. The number of housing units ready for occupation in towns of over 30 000 inhabitants was 18 % higher than in the corresponding quarter of 1951. In medium-sized towns of 10 000—30 000 inhabitants, on the other hand, a decline has been recorded of about 3 % and in towns of less than 10 000 inhabitants a decrease of scarcely 1 %. P. 612.

Wages and employment in industry in May 1952. Between November 1951 and May 1952 the average hourly earnings of industrial workers went up by 14,5 %. The biggest rise is recorded in the shipbuilding yards (15,1 %); next come the timber industry and the chemico-technical industry (15,0 % each). Between February and May 1952 the average increase works out at 2,4 %; mostly in the engineering works group with 3,7 %. P. 619.

Sociala Meddelanden

Revue officielle publié par la Direction générale de la Prévoyance sociale (D.G.P.S.) en Suède

1952, no 9

INDEX

Page

La hausse générale des loyers pour l'année de location 1952—1953. Par *Stina Thorneil* 575
L'aide sociale dans les foyers 585
Questions sociales traitées par le Riksdag de 1952 593
Courtes notices:
Recensement de la distribution des revenus et fortunes en Grande-Bretagne 602
Réglementation automatique du salaire minimum en France 602
Rapport sur l'indice du coût de la vie 602
La convention de ILO relative aux quartiers des équipages sur les navires entre en vigueur 603
Logements spéciaux pour les infirmes 604

Aperçus périodiques

Les conventions collectives pendant la première moitié de 1952 606
L'indice général des prix de consommation de la D.G.P.S. en juillet 1952 . . 609
Le chiffre d'affaires dans le commerce de détail pendant le deuxième trimestre 1952 610
L'activité du bâtiment dans certaines villes et agglomérations urbaines pendant le deuxième trimestre 1952 612
Le marché du travail en juillet 1952 617
Niveau des salaires et volume de l'emploi dans l'industrie en mai 1952 . . . 619
Bibliographie 638
Compte rendu de livre 643

Résumé

La hausse générale des loyers pour l'année de location 1952—1953. L'article contient d'abord un aperçu sur les hausses de loyer autorisées précédemment. Chaque année, depuis que le blocage des loyers est entré en vigueur le 1er juillet 1942, le Conseil national des Loyers s'est prononcé sur la question de la hausse des loyers. La compétence du Conseil des Loyers a été modifiée et il n'émet plus désormais que des avis et des propositions. Le Gouvernement a, par suite, décidé que dans les localités où le loyer de base a été fixé pour courir à partir du 1er janvier 1942, une hausse du loyer de 7 % peut être perçue à Stockholm et dans les banlieues de cette ville et une hausse de 10 % dans les autres localités. Ceci concerne les logements qui ont été prêts à être occupés avant l'année 1942. Dans les logements qui ont été construits entre 1942 et 1947, les pourcentages correspondants sont respectivement 5 et 8. Finalement, mentionnons que pour les logements construits après 1941 la hausse est de 0,6 % dans les immeubles où le personnel chargé de l'entretien de ceux-ci est partiellement occupé et de 1 % dans les autres immeubles. L'article rend compte ensuite de l'enquête statistique sur laquelle repose l'avis émis par le Conseil des Loyers. P. 575.

L'aide sociale dans les foyers a débuté en Suède en 1920 sur des initiatives privées. Sur la proposition du comité d'enquête sur la population, le Riksdag a décidé que des crédits seraient alloués à cette aide à partir de l'année 1944. Le but de l'activité est de faire contribuer une assistante ménagère aux soins d'un foyer où la mère de famille est momentanément empêchée d'accomplir le travail domestique nécessaire. Cette forme d'aide s'applique donc en premier lieu aux familles chargées d'enfants, mais aussi à des vieillards. Le nombre des assistantes ménagères a beaucoup augmenté, particulièrement pendant les récentes années. Ainsi, leur nombre qui était d'environ 500 en 1944 était passé à près de 3 000 en 1951. Pendant cette dernière année, les dépenses totales de l'activité se sont élevées à 11,8 millions de couronnes, dont environ un quart a été fourni par l'État. L'article rend compte, en outre, d'une enquête statistique effectuée par la D. G. P. S. sur l'activité de l'aide sociale dans les foyers pendant l'année 1951. P. 585.

Questions sociales traitées par le Riksdag de 1952. Parmi les questions mentionnées dans l'article, citons la nouvelle loi sur les marins, la question des prêts et subventions à la construction d'habitations et certaine modification de la loi sur l'application des peines d'amendes. Dans le domaine de l'assurance sociale on remarque une modification de la loi de 1946 sur les pensions nationales de vieillesse, une nouvelle loi sur un sursupplément à ces pensions et l'élévation de la limite d'âge pour le droit d'affiliation à une caisse-maladie reconnue. Dans le domaine de la protection sociale a été voté, notamment, un supplément de vie chère aux allocations spéciales pour enfants. Le montant maximum des avances d'allocations a été, de plus, relevé ainsi que celui de certaines allocations d'entretien. P. 593.

Conventions collectives pendant la première moitié de 1952. Les négociations qui ont marqué avant tout cette période ont abouti à l'accord central survenu entre l'Union patronale suédoise et la Confédération du Travail suédoise. Une période de négociations intensives a suivi cet accord, surtout pendant les mois de février et mars. P. 606.

Le chiffre d'affaires dans le commerce de détail pendant le deuxième trimestre 1952. Par rapport à la période correspondante de 1951, la hausse la plus forte a été enregistrée dans le groupe du poisson (16 %) et dans les groupes du lait et des épiceries (14 %). Une baisse légère a été notée pour les meubles et les tapis (8 %), les fourrures et articles de peau (7 %), la quincaillerie (4 %), les tissus et la mercerie (3 %) ainsi que pour les grands magains et les bazars (3 %). P. 610.

Activité du bâtiment dans certaines villes et agglomérations urbaines pendant le deuxième trimestre 1952. Le nombre de logements prêts à être occupés dans des villes de plus de 30 000 habitants a été de 18 % plus élevé que pendant le trimestre correspondant de 1951. Dans les villes de 10 000 à 30 000 habitants et dans celles de moins de 10 000 habitants on a, par contre, constaté une diminution de près de 1 %. P. 612.

Niveau des salaires et volume de l'emploi dans l'industrie en mai 1952. Entre novembre 1951 et mai 1952, le salaire horaire moyen des ouvriers de l'industrie a augmenté de 14,5 %. La plus forte augmentation a été notée pour les chantiers navals (15,1 %). Viennent ensuite l'industrie du bois et l'industrie chimique-technique (15,0 % chacune). Entre février et mai 1952, l'augmentation moyenne a été de 2,4 % et la plus élevée, 3,7 %, a enregistré le groupe des ateliers mécaniques. P. 619.

Litteraturöversikt

(11 juli—10 augusti 1952)

Socialstyrelsens bibliotek hålls öppet för allmänheten kl 10—15; under sommarmånaderna kl 10—14 (lördagar 9—13)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen[1]

Allmänna sociala frågor

DERKSEN, J. B. D. The use and development of national income statistics. The American statistician 1952, nr 2.

LEONARD, W. R. Statistical activities of the United Nations. The American statistician 1952, nr 2.

LINDER, F. E. Activities of the demographic and social statistics branch of the statistical office of the United Nations. (Med diskussion.) The American statistician 1952, nr 2.

LOFTUS, P. J. International aspects of economic statistics. The American statistician 1952, nr 2.

WESTERSTÅHL, J. Ett allmänt statsvetenskapligt forskningsprogram. Statsvetenskaplig tidskrift 1952, nr 3.

Den internationale økonomiske situation. Økonomi og politik 1952, nr 1.

Sverige

BOALT, G. Sociolog hos telefonister. [Anm. av G. Westerlund: »Group leadership. A field experiment.»] Industria 1952, nr 7.

EULER, R. v. Sociologi och samhällsplanering. Att bo 1952, nr 1/2.

KJ[ELLVAR]D, H. Statens järnvägar AB? Signalen 1952, nr 29/30.

LARNSTEDT, O. Allmänna arvsfonden. Barnavård och ungdomsskydd 1952, nr 3.

NILSSON-STJERNQUIST, N. Samhällsutvecklingen och statskunskapens arbetsfält. Statsvetenskaplig tidskrift 1952, nr 3.

NILSSON-STJERNQUIST, P. Samhällsutvecklingen och rättsvetenskapens arbetsfält. Statsvetenskaplig tidskrift 1952, nr 3.

NYMAN, R. Om tvångsförflyttning av barn samt vissa därmed sammanhängande spörsmål. Barnavård och ungdomsskydd 1952, nr 3.

WELINDER, C. Direkt kontra indirekt beskattning. Skandinaviska bankens kvartalsskrift 1952, nr 3.

ÖRNE, A. Folkhemmets ekonomiska grundval. Sv. trafiktidning 1952, nr 29/30.

Arbetarrörelsens arkiv 50 år. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 27/28.

Brister i vår sociallagstiftning. Stenarbetaren 1952, nr 3.

Riksdagsdebatt om förslagsverksamheten. Lanternan 1952, nr 13/14.

Amerikas förenta stater.

CHUANG LU, Y. Predicting rôles in marriage. The American journal of sociology juli 1952.

DENISON, E. F. Distribution of national income. Pattern of income shares since 1929. Survey of current business 1952, nr 6.

GRANICK, S. Adjustment of older people in two Florida communities. Journal of gerontology 1952, nr 3.

LUNDBERG, G. A., & DICKSON, LEONORE. Interethnic relations in a high-school population. The American journal of sociology juli 1952.

ÖLANDER, R. Tennesseedalen — statsingripande och ekonomisk frihet. Svensk tidskrift 1952, nr 6.

Finland

PAUKKUNEN, L. Industrin och samhället. Industritidningen 1952, nr 6/7.

Socialutgifterna i Finland år 1950. Social tidskrift 1952, nr 5/6.

Sovjetunionen

JASNY, N. A close-up of the Soviet fourth five-year plan. The quarterly journal of economics 1952, nr 2.

Tyskland

Die zweite anthropologisch-soziologische Konferenz vom 27. bis 29. September in Mainz. Kölner Zeitschrift für Soziologie 1951/52, nr 2/3.

Arbetarskydd

Sverige

AHLMARK, A., SWENSSON, Å., & WOHLFAHRT, S. Kritiska synpunkter på diagnostik och behandling vid Stockholms stads gengasklinik. Etiologi och symtomatologi vid s. k. kronisk koloxidförgiftning. Sv. läkartidningen 1952, nr 30.

Arbetarskyddet standardsträvan. Sv. typografitidning 1952, nr 16.

Ny sjömanslag från den 1 januari 1953. Nautisk tidskrift 1952, nr 7/8.

Provisorisk ersättning i tveksamma yrkesskadefall. Mål och medel 1952, nr 7/8.

[1] I denna avdelning tidigare upptagna artiklar finns införda i ett särskilt kortregister, som är tillgängligt i socialstyrelsens bibliotek.

Arbetslön och arbetstid

Sverige

IVRE, K. D. Löneutvecklingen efter kriget. Signalen 1952, nr 29/30.

Amerikas förenta stater

KAMM, J. O. Investment-in-self. The review of economics and statistics 1952, nr 2.

PERKINS, ELLEN J., & LOPES, C. J. Public assistance employees: their salaries. Social security bulletin 1952, nr 3.

Danmark

Ferien — et socialt gode eller et nödvändigt onde? Arbejdsgiveren 1952, nr 15.

Sjuklön i Köpenhamn — ett betydligt framsteg. Sv. typograftidning 1952, nr 17.

Norge

Avtale om dyrtidstillegg på 10 öre timen. Fri fagbevegelse 1952, nr 7.

Tyskland

Die Richtlinien für die Regelung der Arbeitsbedingungen von Hausgehilfen im Bundesgebiet. Bundesarbeitsblatt 1952, nr 6.

Arbetsmarknad och arbetslöshet

JACOBSSON, P. Sysselsättningens problem. Skandinaviska bankens kvartalsskrift 1952, nr 3.

LUTZ, VERA. Real and monetary factors in the determination of employment levels. The quarterly journal of economics 1952, nr 2.

Sverige

BRINCK, S. O. Försök med personaltjänst. Sjömannen 1952, nr 8.

CURTMAN, C. W. Har vi att vänta arbetslöshet och kan vi möta den? Fackföreningsrörelsen 1952, nr 31/32.

KELLGREN, N. Omställningsarbetslösheten. Beklädnadsfolket 1952, nr 8.

MOHLNE, G. Perspektiv på nästa avtalsrörelse. Fabriksarbetaren 1952, nr 8.

OLSSON, BERTIL. Utländsk arbetskraft. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 27/28.

Arbetsmarknadsläget vid halvårsskiftet. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 29/30.

Riskfull arbetsmarknadspolitik. Finanstidningen 1952, nr 29/30.

Amerikas förenta stater

BARKIN, S. Jobs for older workers. Journal of gerontology 1952, nr 3.

Danmark

MONDRUP, E. Ungdommen og arbejdslivet. Tidsskrift for industri 1952, nr 13.

Storbritannien

Samarbete eller strid. Industria 1952, nr 7.

Tyskland

ANDRÉASON, C. Arbeitsamt, Stuttgart. Arbetsförmedlingen 1952, nr 3.

BAHLERT. Die Beschäftigten nach der sozialen Stellung im Betrieb. Hamburg in Zahlen 1952, nr 26.

KIIL, P. Nyere regler om de tyske arbejderes medbestæmmelsesret indenfor sværindustrien. Socialt tidsskrift 1952, nr 7.

Österrike

Die Bedeutung der Ausfuhr für Produktion und Beschäftigung. Monatsberichte des österreichischen Institutes für Wirtschaftsforschung 1952, nr 6.

Befolkningsfrågor

HENRY, L. Mesure de la fréquence des divorces. Population 1952, nr 2.

LANSING, A. I. [utg.]. What is aging? (Diskussion.) Journal of gerontology 1952, nr 3.

Sverige

ASK, KARIN, M. FL. Insemination. Populär tidskrift för psykologi och sexualkunskap 1952, nr 3.

LANDSTRÖM, S.-S. Befolkningsfaktorn i samhällsmekanismen. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 31/32.

NILSSON, ADA. Ungdomsvårdskommittén och sexualundervisningen. Sv. läkartidningen 1952, nr 28.

SJÖVALL, ELISABET. Abortfrågan — ett mänskligt och socialt problem. Populär tidskrift för psykologi och sexualkunskap 1952, nr 3.

— Göteborgs abortklientel år 1951. Sv. läkartidningen 1952, nr 28.

WITTROCK, U. Knut Wicksell som nymalthusian och åttitalsradikal. Populär tidskrift för psykologi och sexualkunskap 1952, nr 3.

Frankrike

Une enquête par sondage sur la taille et le poids des écoliers. Bulletin mensuel de statistique april/juni 1952.

Norge

JAHN, G. Befolkningsspörsmål og familienes störrelse. Statistiske meldinger 1952, nr 7.

Tyskland

HORSTMANN, K. Die Bevölkerung nach Alter und Familienstand. Wirtschaft und Statistik 1952, nr 6.

LUKOSCHUS & HEINSOHN. Berechnung einer hamburgischen Sterbetafel. Hamburg in Zahlen 1952, nr 27.

MACKENROTH, G. État actuel des recherches démographiques en Allemagne. Population 1952, nr 2.

Österrike

Volkszählung vom 1. Juni 1951. Statistische Nachrichten 1952, nr 6.

Bostadsförhållanden och samhällsplanering

JOHANSSON, ALF. Europas bostadsproduktion från världskrig II till koreakriget. Att bo 1952, nr 1/2.

OLSSON, ANDERS. Kooperativt och socialt bostadsbyggande i Europa. Att bo 1952, nr 1/2.

Sverige

HAMILTON, C. Den nya hyreshöjningen. Från departement och nämnder 1952, nr 12.

HANSSON, S. Något om byggförhållanden och byggnadsinspektionen i Malmö. Byggnadsvärlden 1952, nr 28.

JACOBSSON, M., & HELLSTEN, G. Provhusen i Stockholm, Göteborg och Malmö. Byggnadsindustrin 1952, nr 11.

Göteborg—Indialand tur o. retur. (Diskussion.) Att bo 1952, nr 1/2.

Amerikas förenta stater

OHLIN, G. Bostadsproblem och bostadspolitik i USA. Att bo 1952, nr 1/2.

Danmark

KRISTENSEN, A. A. E., & MALMSTRÖM, P. E. Radhus för familjer med 3—4 barn. Byggnadsindustrin 1952, nr 12.

Finland

JÖRGENSEN, H. Finska Laplands genopbygning. Nordisk tidskrift 1952, nr 1/2.

Italien

BERGH, R. Resebrev från Rom. Att bo 1952, nr 1/2.

Sovjetunionen

PÜTSEP, E. Rysk byggenskap och ryskt bostadsväsen. Att bo 1952, nr 1/2.

Österrike

Häuser- und Wohnungszählung vom 1. Juni 1951. Statistische Nachrichten 1952, nr 6.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter

HANSEN, A. G. De skandinaviska arbetarkongresserna på 1890-talet. Notiser från arbetarnas kulturhistoriska sällskap 1952, nr 3.

HOENIGER, H. Einige grundlegende Unterschiede zwischen amerikanischem und deutschem Arbeitsrecht, insbesondere Arbeitskampf und Entlassungsschutz. Recht der Arbeit 1952, nr 7.

Facklig världsoffensiv. Lantarbetaren 1952, nr 30/31.

Spanien

DESPONTIN, L. A. Principios juridicos y bases para una legislacion sobre contratos colectivos de condiciones de trabajo. Revista de trabajo 1952, nr 1.

Tyskland

ANDERSSON, KURT. Punktstrejk och företagsnämnd. Hörde Ni 1952, nr 7.

Hälso- och sjukvård

BERGMAN, R. Något om internationella karantänsbestämmelser. Hygienisk revy 1952, nr 6.

LUNDQUIST, G. Den psykiska vården av åldringar. Sv. socialvårds tidning 1952, nr 7.

Sverige

HERLITZ, C. W. Om fostran och vård i skolhem. Några medicinska synpunkter. Aktuellt från skolöverstyrelsen 1952, nr 11.

NORDENFELT, P. J. Om de fria skolmåltiderna i Stockholm. Sv. läkartidningen 1952, nr 31.

Amerikas förenta stater

[MORRIS, J. A.] Invalider återförs till arbetslivet genom nya behandlingsmetoder. Sv. socialvårds tidning 1952, nr 7.

Tyskland

KLUCK, H. A. Patient und Arzt. Soziale Sicherheit 1952, nr 7.

Jordbruks- och egnahemsfrågor

Sverige

GRABÖ, P. Arbetstid och fritid i lanthushåll. Lantmannen 1952, nr 29.

HJELM, L. Den jordbruksekonomiska undersökningen. Jordbruksekonomiska meddelanden 1952, nr 6.

Kooperation

WATKINS, W. P. A doctrine re-stated. Review of international co-operation 1952, nr 7.

Sverige

ETZLER, G. Sparverksamhet och kooperation. Kooperatören 1952, nr 13/14.

Amerikas förenta stater

SONQUIST, D. E. Kooperativa problem i Amerika. Kooperatören 1952, nr 13/14.

Island

JONSSON, HANNES. Genossenschaften in Island. Schweiz. Konsum-Verein 1952, nr 28.

Schweiz

ZELLWEGER, O. Gebote der Zeit. [Referat.] Schweiz. Konsum-Verein 1952, nr 27.

Sovjetunionen

KHOKHLOV, I. The consumers' co-operative movement in the USSR. Review of international co-operation 1952, nr 7.

Storbritannien

EVELY, R. W. Distribution: The great unknown. Review of international co-operation 1952, nr 7.

Balance sheets. Union's benevolent search helps societies. The co-operative review 1952, nr 7.

Tyskland

Eine erfreuliche — vielleicht auch nachahmenswerte — Einrichtung im nördlichen Nachbarland. Schweiz. Konsum-Verein 1952, nr 29.

Nykterhetsfrågan

Sverige

ESSINGER, E. Blodprov på utskänkningen. Reformatorn 1952, nr 30/31.

H[ILLB]O, A. Nykterhetskommitténs tredje betänkande framlagt. Tidskrift för systembolagen 1952, nr 6.

[HÅRD AF SEGERSTAD, E.] Ett bidrag till diskussionen om förekomsten av »motbokssuggestion». Tidskrift för systembolagen 1952, nr 6.

Sjukpenning från erkänd sjukkassa till medlem vid vård å alkoholistanstalt. Folkpensioneringen 1952, nr 5.

Finland

ALHA, A. Det tilltagande och det avtagande ruset. Tidskrift för alkoholpolitik 1952, nr 2.

FORSIUS, Å. Synpunkter på ordnandet av alkoholrörelsen under de olympiska spelen. Tidskrift för alkoholpolitik 1952, nr 2.

VEISTARO, T. Alko 20 år. Tidskrift för alkoholpolitik 1952, nr 2.

VIRKKUNEN, P., M. FL. Samtal om de senaste 20 årens alkoholpolitik. Tidskrift för alkoholpolitik 1952, nr 2.

Frankrike

LEDERMANN, S. Une évaluation du nombre des alcooliques en France depuis 1945. Population 1952, nr 2.

Priser, levnadskostnader, konsumtion

HOFSTEN, E. v. Levnadsstandard och reallön i olika länder. Skandinaviska bankens kvartalsskrift 1952, nr 3.

PFANZAGL, J. Zur Theorie des Lebenshaltungskostenindex. Statistische Vierteljahresschrift 1952, nr 1.

Sverige

MICHANEK, E. De sociala förmånernas realvärde. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1952, nr 3.

STRAND, S. G. Rustningar och levnadsstandard. Murarnas fackblad 1952, nr 7.

Fortsatt uppgång i levnadskostnaderna. Finanstidningen 1952, nr 28.

Indextaket sviktar. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 31/32.

Konsumtion och levnadsstandard. Murarnas fackblad 1952, nr 7.

Amerikas förenta stater

LÜTOLF, F. Ursachen und Bekämptung der Inflation in den Vereinigten Staaten. Schweizerische Zeitschrift für Volkswirtschaft und Statistik 1952, nr 3.

Schweiz

KAELIN, A. Zur Bestimmung des Haushaltungszuwachses aus der Bevölkerungsbewegung. Schweizerische Zeitschrift für Volkswirtschaft und Statistik 1952, nr 3.

Die Zahlenreihen im »Barometer der Wirtschaft». Schweiz. Konsum-Verein 1952, nr 30.

Storbritannien

If it has a counter, it has now been counted. Labour juli 1952.

Tyskland

ORDA, K.-H. Das Teuerungszulagenänderungsgesetz (TZÄndG). Bundesarbeitsblatt 1952, nr 8.

Socialförsäkring

BALLING, H. Alter als Arbeitsschicksal. Bundesarbeitsblatt 1952, nr 7.

Sverige

MALMSTRÖM, C. G. Behövs försäkring i Social-Sverige? Vi 1952, nr 32/33.

Kommunerna och de nya kommunala folkpensionstilläggen. Vägledande uttalanden av kommunförbunden. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1952, nr 3.

Medlemsregistrering. Sv. sjukkasse-tidning 1952, nr 7.

Sjukförsäkring för sjömän. Nautisk tidskrift 1952, nr 7/8.

Socialvård

GUSTAFSSON, ANNE-MARIE. Kristendom och socialvård. Kristen gemenskap 1952, nr 2.

Sverige

ALMQVIST, MARJA. Några funderingar kring det personliga hjälparbetets ställning i socialvården i dag. Barnavård och ungdomsskydd 1952, nr 3.

BJÖRKMAN-CARLSSON, SARA. Höjda underhållsbidrag, bidragsförskott och särskilda barnbidrag. Barnavård och ungdomsskydd 1952, nr 3.

SKOGLUND, E. Riksdagsdebatt om åldringsvården — regeringsbeslut om utredning och översyn. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1952, nr 3.

Behandlingen av unga lagöverträdare. »Bortglömda synpunkter». Sv. socialvårds tidning 1952, nr 7.

Höjning av vissa underhållsbidrag samt av bidragsförskotts maximibelopp. Folkpensioneringen 1952, nr 5.

Den psykiska barnavårdens utbyggnad. Barnavård och ungdomsskydd 1952, nr 3.

Amerikas förenta stater

HAMRIN, GRETA. Några glimtar från åldringsvården i USA. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1952, nr 3.

Belgien

GOLDSCHMIDT, P. Le régime belge des allocations familiales. Revue du travail 1952, nr 5.

Canada

FREDERIKSEN, M. Aldersrentelovgivning i Canada. Socialt tidsskrift 1952, nr 7.

Grönland

FREDERIKSEN, M. Forsorg og aldersrente i Grönland. Socialt tidsskrift 1952, nr 7.

Undervisning och yrkesutbildning

Sverige

SKOLÖVERSTYRELSEN. Samarbetsnämnder och förbud mot kroppsaga. (Förslag.) Folkskollärarnas tidning 1952, nr 29.

Agaförbud och samarbetsnämnder. Folkskollärarnas tidning 1952, nr 30/31.

Undervisning och vård av vissa psykiskt efterblivna. Remissyttrande av läkarförbundet över sinnesslövårdskommitténs betänkande. Sv. läkartidningen 1952, nr 31.

Ut- och invandring

Israel

The non-governmental organisations and the placement of migrants. Migration 1952, nr 3.

Tyskland

SCHMIDT, ELSE. Auswanderung und zwischenstaatlicher Kräfteausgleich. Bundesarbeitsblatt 1952, nr 8.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur

ABRAMSON, E. Den nya livsmedelsstadgan. Sthlm 1952. (Bra att veta. 10.)

BROCHMANN, O. Livsform og boligform. Oslo byes vel's boligundersökelser Nr. 4. Oslo 1952.

CEYLON. Department of census and statistics.
Statistical abstract. 1952. Colombo 1952.

DANSK INDUSTRIBERETNING. Årg. 44 (1950). Khvn 1952.

DELEGATIONEN FÖR DET INTERNATIONELLA SOCIALPOLITISKA SAMARBETET.
Internationella arbetsorganisationen. 26. Arbetskonferensens 34:e sammanträde m. m. (1951). Sthlm 1952.

FINLAND.
Finlands officiella statistik. Hki 1952.
6. Befolkningsstatistik.
A. Befolkningsrörelsen. 106 (1950). Tabeller.
26. Olycksfallsstatistik.
Olycksfallen i arbetet. Ny serie 14 (1946—48).

— Centralhandelskammaren.
Årsberättelse. 34 (1951). Hfors 1952.

FÖRENTA NATIONERNA.
Catalogue of economic and social projects 1952. New York 1952. (Publ. 1952. 2. D. 2.)

HAARR, A. Full sysselsetting. Kan vi garantere retten til arbeid? Oslo 1952.

HEDLUND, E. C. The transportation economics of the soybean processing industry. Urbana 1952. (Illinois studies in the social sciences. Vol. 33: 1.)

HÄVD och handling. Arbetarrörelsens arkiv 50 år. Sthlm 1952.

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
The international labour code 1951. A systematic arrangement of the conventions and recommendations adopted by the International labour conference, 1919—51. With appendices embodying other standards of social policy framed by or with the co-operation of the International labour organisation 1919—51. Vol. 1—2. Geneva 1952.

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
36th session, 1953.
Report. Geneva 1952.
4 (1). Holidays with pay.

INTERNATIONELLA REGLERINGSBANKEN.
Index of annual reports 1 to 20, 1930/31 to 1949/50. Basle 1952.

JAPAN. Ministry of welfare.
Collection of laws under the jurisdiction of the Ministry of welfare, Japanese government. Tokyo 1952.

JOHANSSON, HILDING. Folkrörelserna och det demokratiska statsskicket i Sverige. Lund 1952.

KOMMUNALA HANDBÖCKER. Sthlm 1952.
1. Kommunalkalender.
Stockholms kommunalkalender. 46 (1952).

LUNDQUIST, G. Den åldrande människan. Några psykologiska och mentalhygieniska synpunkter. Utg. av Svenska socialvårdsförbundets delegation för åldringsvård. Sthlm 1952.

NEDERLÄNDERNA. Centraal bureau voor de statistiek.
Statistisch zakboek. 1951/52. Utrecht 1952.

NYPAN, E. F. N. og de underutviklete land. Bergen 1952. (Brosjyrer om de mellomfolkelige organer utg. av Chr. Michelsens institutt.)

PATRICK, C. H. Alcohol, culture, and society. Durham, North Carolina 1952.

PERSONALRUM. Handbok utarb. inom Arbetarskyddsnämnden. Sthlm 1952.

SCHWEIZ. Bureau fédéral de statistique.
Statistique de la Suisse. Berne 1952.
232. Tables de mortalité de la population suisse 1931/41 et 1939/44.

STATISTISK ÅRSBOK för Göteborg. Årg. 51 (1951). Gbg 1951.

STATISTISK ÅRSBOK för Norrköpings stad. Årg. 16 (1951). Norrköping 1952.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1952.
Folkmängden och dess förändringar.
Dödsorsaker år 1949. Av Statistiska centralbyrån.
Folkmängden inom administrativa områden d. 31 dec. 1951. Av Statistiska centralbyrån.
Jordbruk med binäringar.
Jordbruk och boskapsskötsel år 1951. Av Statistiska centralbyrån.

Väg- och vattenbyggnadsverket 1/1 1944—30/6 1947. Av Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

SYDAFRIKA. The South African institute for medical research. Annual report for the year 1951. Johannesb. 1952.

TENGVIK, N. Byggnadsmaterial från jord- och stenindustrien. Produktion, kvalitet, distribution och prissättning. Sthlm 1952. (Statens kommitté för byggnadsforskning. Meddelanden. 20.)

UTRIKESDEPARTEMENTET. Aktstycken. Ny serie. Sthlm 1952.
I: D: 1. Förenta nationernas ekonomiska och sociala råds 12:e möte Santiago 1951/ New York 1951 och 13:e möte Genève 1951/Paris 1951.

Nytillkommen tidskrift

Monatsberichte des Österreichischen Institutes für Wirtschaftsforschung. Jahrg. 25 (1952). Wien 1952.

Recension

Heckscher, Gunnar: Svensk statsförvaltning i arbete. Studieförbundet. Näringsliv och samhälle. Stockholm 1952. Häft. kr 14,50, inb. kr 17,50.

Frågan om statsförvaltningens uppbyggnad och arbetssätt samt i synnerhet dess effektivitet har särskilt under senare år tilldragit sig allmän uppmärksamhet. Diskussionen har härvid ofta fått formen av jämförelser mellan förhållandena inom olika grenar av den statliga förvaltningen eller mellan statsförvaltningen och det enskilda näringslivet. Särskilt när frågorna förts på tal man och man emellan torde emellertid argumenten och slutsatserna mången gång ha påverkats av bristande kännedom om de faktiska förhållandena inom motståndarens verksamhetsområde och kanske i viss mån även inom det egna arbetsfältet i stort. Bristen på lättillgänglig litteratur av sammanfattande och överskådlig art rörande statsförvaltningens och näringslivets organisation och arbetssätt har härvid varit kännbar. Ur dessa synpunkter fyller författarens arbete en viktig uppgift och det är att hoppas att ej blott representanter för näringslivet, kanske med förutfattade eller enbart på begränsade erfarenheter grundade meningar, utan även statstjänstemännen själva tar del av det lättlästa arbetet och därmed vidgar sitt underlag för kommande, för förvaltningen fruktbärande diskussioner.

Den av författaren lämnade redogörelsen för statsförvaltningen i arbete grundar sig delvis på allmänt tillgängligt material, såsom instruktioner och arbetsordningar för förvaltningsorganen, men även på en speciell undersökning, utförd enligt intervjumetoden. Sammanlagt har omkring 150 intervjuer med högre och lägre ämbets- och tjänstemän företagits inom ett begränsat antal verk av olika typer, däribland socialstyrelsen. Som en jämförelse har en liknande undersökning utförts inom ett enskilt företag, varjämte specialundersökningar av särskilda frågor gjorts inom vissa andra företag. Mot denna undersökningsmetod kan naturligtvis riktas erinringar ur olika synpunkter. Det torde dock ej kunna bestridas, att den gett särskilt intresse åt framställningen och skapat ett utmärkt underlag för en ventilering av olika aktuella frågor rörande statsförvaltningens arbete.

Som grund för undersökningarna har författaren uppställt olika frågeställningar, vilka i huvudsak kan sägas utgå från begreppen rättssäkerhet och effektivitet och bl. a. syfta till att klarlägga den praktiska avvägningen mellan dessa intressen. Det ligger emellertid i sakens natur, att med den valda arbetsmetoden de uppställda frågorna ej kunnat besvaras med någon fullständighet. Särskilt gäller detta rättssäkerhetsfrågan, beträffande vilken författaren även själv framhåller, att den kunnat sättas i efterhand därför att den redan förut i stor utsträckning belysts genom förvaltningsrättslig litteratur. Även om intresset sålunda kan sägas vara koncentrerat till effektivitetsfrågorna, kan ej heller dessa sägas vara allsidigt och fullständigt belysta. Snarare får man det intrycket, att vissa praktiskt aktuella spörsmål särskilt skjutits i förgrunden.

Det är givetvis omöjligt att här gå in på alla de intressanta frågor som upptagits av författaren. Endast några korta reflexioner torde få framföras beträffande ett par för anmälaren särskilt aktuella ämnen.

Decentraliseringsfrågan har ägnats stor uppmärksamhet och många olika problemställningar har berörts. Man saknar dock därvid en behandling av decentraliseringen sedd från organisatoriska synpunkter och med hänsyn tagen till kostnaderna. Det hade varit av värde om det framhållits, att frågan kan te sig olika om det gäller mera omedelbara decentraliseringsåtgärder eller åtgärder, vilka förutsätter en mer eller mindre genomgripande omorganisation av de berörda organen. Decentraliseringsutredningen, som flerstädes citeras, begränsade sig i huvudsak till frågor av den förstnämnda arten. Som exempel på decentraliseringsfrågor i samband med omorganisation må åter nämnas den ofta framhållna ökade förutsättningen för decentralisering till kommunala organ, som skapats genom kommunindelningsreformen och den därmed sammanhängande utbyggnaden av de kommunala organen.

Ett annat område av centralt intresse vid bedömande av statsförvaltningens effektivitet är de allt starkare rationaliseringssträvandena. Även denna fråga har författaren ägnat stor uppmärksamhet. Av särskilt intresse är att han sökt dra upp en skiljelinje mellan kontorsteknisk rationalisering, avseende t. ex. diarieföring, blanketter, vakttjänst, telefontider m. m., och rationalisering i stort beträffande förvaltningens reglering genom författningar. I fråga om den förra mera begränsade formen av rationalisering finner författaren, säkerligen med all rätt, att statsförvaltningen numera kan ges ett ganska högt betyg. Den allmänna författningsmässiga rationaliseringen anses däremot vara i överraskande ringa grad beaktad. Även om detta omdöme måhända kan vara i viss mån berättigat, skulle uttalandet varit mera motiverat om redogörelsen varit fullständigare på detta område. Det framhålls, att de statliga författningarna enligt verkställighetsorganens mening mången gång är utformade på ett orealistiskt sätt, ofta hänfört till att departementens tjänstemän skulle vara isolerade och sakna tillräcklig praktisk erfarenhet. Det borde därvid varit naturligt att understryka, att de centrala verken numera genom direkt författningsföreskrift (SFS 1951: 81) är ålagda att, om de finner att gällande föreskrift i något avseende är så utformad, att allmänheten blir mera betungad eller administrationen mera kostnadskrävande än som med hänsyn till föreskriftens syfte kan anses oundgängligen erforderligt, anmäla förhållandet till den myndighet som utfärdat föreskriften. Det hade måhända även varit berättigat, om författaren närmare sammanbundit det statliga kommittéarbetet med den efterlysta allmänna författningsrationaliseringen. Åtminstone anmälaren tycker sig nämligen ha kunnat konstatera, att under senare år många statliga kommittéer lagt stor vikt just vid dylika frågor. Däremot torde det vara en riktig iakttagelse, att räntabilitetssynpunkterna givits påfallande ringa intresse i förvaltningsplaneringen och det fortlöpande reformarbetet. Detta är så mycket mer förvånansvärt, som det kanske främst är sådana bedömningar som bildar underlag för större rationaliseringsundersökningar inom det enskilda näringslivet och över huvud för dess planeringsverksamhet.

Det föreliggande arbetet avslutas med sammanfattningar av gjorda iakttagelser och med omdömen i skilda frågor. Det har emellertid icke synts anmälaren erforderligt att här beröra dessa, utan torde de få bedömas av läsaren eller tjäna som underlag för fortsatta diskussioner i de av författaren berörda, ej blott för statstjänstemännen utan för alla allmänintresserade medborgare, betydelsefulla frågorna.

Gustaf Lindencrona

K. STATISTISKA CENTRALBYRÅN 15 OKT 1952

Häftets huvudinnehåll

Oktober 1952

Erfarenheter från genomförandet av ålderdomshemsreformen. För att utröna hur de enligt 1947 års riksdagsbeslut anordnade ålderdomshemmen i praktiken fungerar har socialstyrelsen inhämtat upplysningar om de hem, som ny-, till- eller ombyggts under perioden 1947—1951. I görligaste mån har såväl fattigvårdsstyrelsernas och föreståndarinnornas som den övriga personalens och pensionärernas mening inhämtats. Statens fattigvårdsinspektör skriver sammanfattningsvis i sin artikel, att undersökningen gett vid handen, att ålderdomshemmens uppgift enligt 1947 års principbeslut — att vara inackorderingshem för åldringar och invalider som kräver omvårdnad och tillsyn utan att behöva vård på sjukvårdsanstalt — i väsentlig grad kunnat fyllas i de ny- och ombyggda hemmen. Bland bristfälligheterna märks frånvaron i många fall av regelbunden läkarkontroll för alla inackorderingar samt otillräckligt utnyttjande av hobbyrum och sysselsättningsmöjligheter. Sid. 647.

Pristalsreguleringen i dansk sociallovgivning. Dyrtidsregleringen gjorde sitt intåg i den danska sociallagstiftningen genom 1922 års lag om ålderspension. Danmark torde ha varit det första land, som antagit sådana bestämmelser och denna särställning bevarades länge. Någon motsvarighet till den svenska lagen om automatisk reglering av vissa underhållsbidrag, vilken trätt i kraft i år, har emellertid danskarna ej. Sedan författaren lämnat en översikt över de särskilda regler för dyrtidskompensering, som gäller för olika bidragsformer, kommer han in på mera principiella resonemang i ämnet. Sid. 662.

Socialutgifterna i Finland år 1950. Enligt en preliminär redovisning, som lämnats i Social tidskrift, utgjorde år 1950 de finska socialutgifterna 48 826 milj. mark eller 11,8 % av nationalinkomsten mot 12,7 % ett år tidigare och 4,2 % år 1939. Sid. 670.

Utlänningar i Sverige under andra kvartalet 1952. Det totala antalet i hela riket uppgick den 1 juli till ca 267 300 — en ökning med ca 19 300 eller 7,8 % sedan 1 april. Antalet arbetsanmälda utlänningar var den 1 juli ca 121 700, vilket innebär en ökning med 0,4 % jämfört med föregående kvartal. Geografiskt sett förekom de arbetsanställda utlänningarna talrikast i Stockholms stad (27 379), Göteborgs och Bohus län (12 832) och Malmöhus län (11 820). De tre näringsgrenar, som attraherat mest arbetsanmäld arbetskraft var industri och hantverk (53 140), handel m. m. (16 262) samt jordbruk, fiske och skogsbruk (15 033). Sid. 675.

Löneförhållandena för arbetare inom byggnadsindustrin år 1951. På grund av en betydande utvidgning av socialstyrelsens adressregister över byggnadsföretag har materialet blivit åtskilligt mer omfattande än under tidigare år. Trots denna utökning av primärmaterialet föreligger dock betydande brister i fråga om representativiteten. Den totala medeltimförtjänsten för husbyggnadsarbetare, inklusive semesterlön, sjuklön och andra förmåner, beräknas till 4,33 kr kr eller 24 % högre än förtjänsttalet för år 1950. För första gången redovisas husbyggnadsarbetarna med fördelning på yrkesgrupperna murare, träarbetare, grovarbetare och övriga arbetare (chaufförer, maskinister, målare, vakter m. fl.). Sid. 680.

REGISTER

över regelbundet återkommande kvartals- och årsöversikter i Sociala Meddelanden

	Nr
Alkoholistanstalt, intagna på, årligen, senast i	6, 1951
Allmänna arvsfonden, för varje budgetår, senast i	7, 1952
Allmänna barnbidrag, årligen, senast i	2, 1952
Arbetskraftsåtgång och utbetald lönesumma inom jordbruket år 1951, årligen, senast i	8, 1952
*Befolkningsutvecklingen, varje kvartal, senast i	10, 1951
Bostadsbyggandet i Sverige, årligen, senast i	7, 1952
*Brottsligheten, varje kvartal, senast i	11, 1951
Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar, varje kvartal, senast i	9, 1952
Detaljhandelsomsättningen, i regel varje kvartal, senast i	9, 1952
Detaljprisutvecklingen i Sverige och utlandet, årligen, senast i	4, 1952
Erkända arbetslöshetskassor, årligen, senast i	8, 1952
Fattigvården, årligen, senast i	1, 1952
Fattigvård och barnavård till utlänningar, årligen, senast i	4, 1952
Frånvarofrekvens inom vissa industriföretag, i regel varje halvår, senast i	8, 1952
*Fylleriförseelser och spritsmuggling, varje halvår, senast i	3, 1952
Inkomst och förmögenhet, årligen, senast i	5, 1952
Kollektivavtal, i regel varje kvartal, senast i	9, 1952
Kooperativ verksamhet, årligen, senast i	1, 1952
Levnadskostnadsindex, varje kvartal, senast i	8, 1952
Löneförhållandena för anställda inom den enskilda varuhandeln, årligen, senast i	4, 1952
Löneförhållandena och sysselsättningen för tjänstemän m. fl. inom industrin, årligen, senast i	4, 1952
Löneläget inom jordbruket, årligen, senast i	7, 1952
Löner och sysselsättning inom industrin, varje kvartal, senast i	9, 1952
Löneförhållandena för arbetare inom industrin, årligen, senast i	8, 1952
Mödrahjälpen, årligen, senast i	7, 1952
Nykterhetsnämndernas verksamhet, årligen, senast i	2, 1952
Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning, årligen, senast i	5, 1952
Samhällets barnavård, årligen, senast i	3, 1952
Skogsarbetarnas arbetsförtjänster, årligen, senast i	11, 1951
Sociala frågor vid årets riksdag, senast i	9, 1952
Socialutgifterna i Sverige, årligen, senast i	5, 1952
Den reglerade byggnadsverksamhetens omfattning, årligen, senast i	11, 1951
Trädgårdsarbetarnas löner, årligen, senast i	detta nr
Utlänningar i Sverige, varje kvartal, senast i	detta nr
Vägarbetarnas löneförmåner, årligen, senast i	11, 1951
*Vägtrafikolyckor, varje kvartal, senast i	10, 1951

* Fr. o. m. år 1952 lämnas dessa översikter i statistiska centralbyråns kvartalsvis utkommande Statistisk tidskrift samt däremellan publicerade förtryck.

Erfarenheter från genomförandet av ålderdomshemsreformen

Genombrottsperioden 1947—1951

Av byråchef *A. Berggren*

Riksdagens beslut 1947 angående riktlinjer för anordnande av ålderdomshem har hittills tillämpats vid nybyggnader samt om- och tillbyggnader av ålderdomshem på ett 70-tal platser i landet. Ett 30-tal ålderdomshemsbyggnader är för närvarande under uppförande. Härtill kommer att ålderdomshemsreformen planerats i ett stort antal kommuner genom utarbetade ritningar, och planer utreds och förbereds i ett växande antal kommuner.

Hur ålderdomshemsfrågan lämpligen bör lösas i en kommun diskuteras av representanter för kommunen, vederbörande länsstyrelse och socialstyrelsen på grund av undan för undan vunna erfarenheter och med hänsyn till förutsättningarna i kommunen. Det är härvid givetvis av stort värde för den fortsatta reformverksamheten att redan gjorda praktiska erfarenheter av nyanordnade ålderdomshem kan tillgodogöras. Särskilt betydelsefullt är det för socialstyrelsen att få del av fattigvårdsstyrelsens och personalens, i främsta rummet föreståndarinnans, samt i den mån det är möjligt pensionärernas meningar om fördelar och brister, som framträtt under den tid det nya hemmet varit i bruk.

För att få upplysning härom har socialstyrelsen hos ett antal fattigvårdsstyrelser anhållit om upplysningar på en del punkter, som förtecknats i en särskild frågelista. Redogörelser föreligger nu (aug. 1952) avseende 35 nybyggda och 10 om- och tillbyggda ålderdomshem, vilka påbörjats efter den 30 juni 1946[1] och färdigställts före den 1 januari 1952. Hela antalet hem som färdigställts under denna tid är som redan antytts större, men dels har svar inte erhållits och dels krävs ytterligare kompletteringar av några inkomna svar för att redovisningen skall bli fullständig. De föreliggande, användbara svaren avser emellertid tillräckligt många hem för att kunna ge en bild av några sidor av ålderdomshemsreformen, som kan vara vägledande för den fortsatta utvecklingen enligt 1947 års riktlinjer.

Antal redovisade hem, platsantal och andelen enkelrum. I följande tablå ges en sammanfattning av antalet redovisade nybyggda hem med platsantal och andelen enkelrum.

[1] Den tidpunkt, efter vilken statsbidrag till byggnadskostnaderna kan ifrågakomma.

Färdigställda år	Nybyggnader Antal hem	Platsantal I allt	Platsantal Pr hem	Enkelrum, %[1]
1947	3	108	36	35
1948	2	137	.	43
1949	6	191	32	52
1950	6	206	34	60
1951	18	811	45	59
Samtliga	**35**	**1453**	**42**	

Det visar sig att den genomsnittliga storleken håller sig mellan 32 och 45 platser. Dessa siffror beror givetvis på platsbehovet i de kommuner som färdigställt ålderdomshemmen.

De nybyggda hemmens storlek i fråga om platsantalet framgår av följande fördelning.

	Platsantal under 20	20–29	30–39	40–49	50–69	70–79	80–89	90–99	100–110	Samtliga
Antal hem .	2	11	8	8	—	2	1	—	3	35

Föreståndarinnorna har uttalat sig om de nybyggda ålderdomshemmens lämplighet med avseende på storleken. Av 23 föreståndarinnor anses nybyggnaderna vara lagom stora, medan 7 anser sina hem vara för små (med 18—43 platser). Endast en anser hemmet för stort (86 platser).

Till ytterligare belysning av storleken må nämnas att nybyggnaderna i 18 fall icke är planerade för framtida tillbyggnad, medan sådan kan ske i 17 fall och är mer eller mindre aktuell i 7 av dessa.

Andelen enkelrum visar en tydlig och intressant tendens att öka från 1947 till 1951 såsom framgår av den tidigare tablån. Beträffande om- och tillbyggnader är tendensen vacklande, vilket beror på de skiftande förutsättningarna för att i redan bestående byggnader anordna enkelrum eller ekonomiutrymmen. För de 24 hem som färdigställts 1950—1951 är procentandelen enkelrum 59—60 i genomsnitt, medan siffran för de tidigare åren ligger mellan 35 och 52. De lägsta procenttalen förekommer i de hem som planerats före 1946.

Kärnpunkten i principuttalandena av 1947 års riksdag ligger i att ålderdomshemmen bör få karaktären av kommunala inackorderingshem för normalt åldrande personer och att ålderdomshemmen härigenom skall befrias från sin fattigvårdskaraktär. Särskilt har uppmärksamheten riktats på hemmens utrustning med enpersonsrum. Det har fastslagits att ålderdomshemmen bör vara så planerade att pensionär, som så önskar, i regel skall kunna erhålla eget rum.

Enkelrummens utomordentliga värde för pensionärerna belyses vidare av svaren på en fråga, om antalet enkelrum med hänsyn till pensionärernas önskningar visat sig vara tillräckligt eller om det borde ha varit större. Svaren visar sammanfattningsvis att man i 23 nybyggda hem önskar fler enkelrum än vad som finns. I 11 fall anses antalet enkelrum lagom; procentandelen är 50—56 i 4 fall, 60—68 i 4 fall och 70—84 i 3 fall.

[1] Procent av hela platsantalet.

År 1947 beslöt riksdagen, att nya principer skulle följas vid anordnande av ålderdomshem. Bl. a. skulle karaktären av trivsamt inackorderingshem framhävas.

Även svaren på en fråga om nackdelar och fördelar med enkelrum ur personalens synpunkt understryker ytterligare enkelrummens värde. I 19 fall anges nackdelar: ökat arbete med städning och passning i 15 fall, irritation eller ensamhetskänsla för sängliggande i 3 fall och — svårighet att belägga dubbelrum när enkelrum finns. Fördelarna överväger emellertid starkt och framhålls jämte de nämnda nackdelarna eller utan någon reservation. Utan närmare specifikation anses enkelrummens fördelar betydande i 15 fall; i 20 fall framhålls trivselmöjligheterna och minskningen av irritationsmoment. Nämnas må att man i 4 fall anser enkelrummen icke medföra nämnvärt mer arbete än vid större andel dubbelrum.

Såsom en illustration till den försiktighet, varmed man bör uppta inställningen hos pensionärer mot enkelrummen, som vant sig att bo i dubbelrum i ett omodernt ålderdomshem, må följande uttalande återges ur enquêtesvaret från en fattigvårdsstyrelse.

»Här kan nämnas att genom kommunsammanslagningen överflyttade vi från en delkommun alla på detta hem varande pensionärerna till Skogsgården» (det nya ålderdomshemmet med 32 platser av 46 i enkelrum). »Detta hem i delkommunen var synnerligen dåligt och driften nedlades där. Pensionärerna på detta hem bodde i dubbelrum och var betänksamma hur det skulle bli då de skulle få eget

rum. De trodde det skulle bli sämre på något sätt. Nu sedan de fått egna rum, kunna de inte nog prisa fördelarna av detta och ha svårt att tänka sig något annat.»

Förekomsten av särskilda sjukavdelningar (sjukrum). I de mindre storleksklasserna av de nybyggda hemmen förekommer i regel icke särskilda sjukrum, utan den tillfälligt insjuknade eller orkeslöse får ligga till sängs i sitt eget rum. Detta är fallet i 15 hem. I lika många andra medelstora hem finns en mindre sjukavdelning anordnad för hemmets pensionärer i en avskild del av byggnaden med mestadels 4—6 platser. På de stora hemmen finns större sjukavdelningar, i regel motiverade med bristen på ordinära sjukvårdsplatser på lasarett, sjukhem etc. Sålunda finns på ålderdomshemmen i Falun 38, Karlskoga 52, Älvkarleby 27, Nacka 36 och Mölndal 36 platser på sjukavdelningar. Dessa skall minskas till det normala behovet, när landstingens sjukvård blivit utbyggd.

Beläggning av platserna har redovisats med hänsyn till förhållandet den 1/4 1952. Jämfört med platstillgången visar sig följande beläggningar på nybyggda ålderdomshem med olika platsantal.

Antal nybyggda ålderdomshem den 1/4 1952

	Platsantal				
	under 30	30–49	70–89	100–110	S:a
Överbelagda	—	1	—	1	2
Fullbelagda	3	5	—	1	9
Med lediga platser	10	10	3	1	24
Summa	**13**	**16**	**3**	**3**	**35**
Därav med 1— 4 lediga platser	8	7	1	—	16
5—15 » »	2	3	1	—	6
mer än 15 » »	—	—	1	1	2

I 9 fall var hemmen alltså fullbelagda och i 2 fall överbelagda, medan en rimlig ledighetsmarginal på 1—4 platser förekom på 16 hem. I 7 fall av de återstående var antalet lediga platser övernormalt stort. Anledningarna var i huvudsak följande. I ett hem var 17 platser lediga, enär ålderdomshemmets sjukavdelning i regel är fullbelagd och ger hemmet sjukhemskaraktär. På grund härav är pensionärsavdelningens platser icke så efterfrågade som behovet motiverar. I ett annat hem var 13 platser icke belagda med pensionärer, bland annat på grund av att rum med sammanlagt 8 platser måst tas i anspråk för personal. I ett stort hem var 30 platser lediga, inräknat 14 platser på sjukavdelningen; senare efter den 1/4 1952 var platserna i det närmaste upptagna. I ett fjärde hem var 11 platser lediga den 1/4 1952; inflyttningen började dock först den 1/10 1951. Ett femte hade 8 platser lediga den 1/4 1952 men 5 av dessa blev upptagna senare så att endast 3 lediga platser återstod. I de 2 återstående fallen fanns på varje ålderdomshem 7 platser lediga, vilket i det ena fallet berodde på en tillfällighet och i det andra på att inflyttningen skett i långsam takt.

Förekomsten av sjuka och sängliggande pensionärer. I enlighet med principförklaringen 1947 att ålderdomshemmen skall avses för åldringar och invalider, som är i behov av omvårdnad och tillsyn utan att behöva vård på sjukvårdsanstalt, har socialstyrelsen särskilt vid varje ny- eller ombyggt ålderdomshem rekommenderat anordnandet av blott en mindre sjukavdelning vid de medelstora och större hemmen, såsom i det föregående redovisats. Styrelsen har också särskilt i fråga om dessa hem betonat att deras uppgift icke är att vara sjukvårdsanstalt och framhållit angelägenheten av att undvika klientelblandning.

Om man nu med ledning av de visserligen i åtskilliga fall något godtyckliga svaren undersöker situationen den 1/4 1952 i fråga om de procentuella andelarna sjuka, inberäknat sinnessjuka och sinnesslöa, samt sängliggande och patienter under 67 år, får man följande ungefärliga bild.

Såsom en normal övre gräns för sjukdomsförekomsten på ett ålderdomshem har man räknat med 20 % av beläggningen, när denna ligger nära platsantalet. Det visar sig då, att vid angivna tidpunkt andelen sjuka av beläggningen i de nybyggda hemmen var högst 20 % i 22 hem, 21—50 % i 12 och över 50 % i ett hem. I de ombyggda hemmen var andelarna högst 20 % i 3 hem och 21—50 % i 5; för 2 hem hade någon uppgift ej lämnats.

Av samtliga pensionärer i de nybyggda hemmen var andelarna sängliggande vid samma tillfälle högst 20 % i 26 hem och 21—50 % i 8 hem; uppgift från ett hem saknas. Av ombyggnadshemmen hade 6 högst 20 % sängliggande och 2 mellan 20 och 30 %. Under 67-årsåldern var högst 15 % av pensionärerna i 33 av de nybyggda hemmen och i 6 av de ombyggda.

Dessa siffror visar, att man i de flesta av här ifrågavarande hem lyckats uppnå eller är på god väg att uppnå den för ålderdomshemmen avsedda karaktären vad klientelet beträffar. De med sjuka och sängliggande övernormalt belagda hemmen är i regel medvetet anordnade för mottagande av äldre patienter, som på grund av platsbrist på sjukvårdsanstalter är hänvisade till ålderdomshemmet. Sålunda har ålderdomshemmen i Falun 38 platser av 72 på sjukavdelning, Älvkarleby 27 av 72, Mölndal 36 av 110, Karlskoga 52 av 103 samt Nacka 36 av 86.

I fråga om ombyggnadshemmen är, trots renoveringen, den permanenta sjukvårdskaraktären möjligen mera framträdande än i de nybyggda hemmen. Den rådande platsbristen på egentliga sjukvårdsanstalter spelar emellertid också här in.

Uppfattning om hälsotillståndet och rörligheten hos pensionärerna ger även upplysningen om den andel av pensionärerna, som brukar äta i matsalen, varvid förekomsten av hiss och byggnadens konstruktion i ett plan spelar en beaktansvärd roll. Det visar sig att 7 hem nybyggts i ett plan och att 11 nybyggda och ett ombyggt försetts med hiss, medan 17 nybyggda och 9 ombyggda ännu saknar hiss. Fördelarna för pensionärer och personal av hiss framhålls allmänt, och där hiss saknas beklagas detta i flera fall. Hiss har blivit vanligare på senaste tiden och rekommenderas numera, där icke enplanskonstruktion kan vara fördelaktig.

Det är intressant att konstatera, att över hälften av pensionärerna äter i

matsalen i 8 hem av 11 med hiss och i 13 hem av 17 utan hiss samt i 6 av 7 enplanshus. I ombyggnadshus äter bortåt 100 % i matsalen i ett hus med hiss mot endast omkring 50 % i sådana hus utan hiss.

Läkarvården utgör en mycket väsentlig del av den personliga omvårdnad och tillsyn, som ålderdomshemmet skall skänka pensionärerna. De höga frekvenserna av sjukdomsfall i de högre åldrarna, de allmänt nedsatta krafterna och vikten av att i tid uppmärksamma sjukdomstecken gör det angeläget att läkare regelbundet besöker ålderdomshemmet och *alla* dess pensionärer. Socialstyrelsen har framhållit vikten av att avtal träffas med läkare om regelbundna besök, oavsett kallelse i särskilda sjukdomsfall.[1] Påminnelser om detta har upprepats, icke minst vid öppnandet av nya hem.

På förfrågan beträffande samtliga 45 redovisade ny- samt om- och tillbyggda hem har upplysts, att avtal med läkare om regelbundna besök — utom på särskild kallelse — träffats i 22 fall, medan läkarbesök endast förekommer på kallelse i övriga 23 fall. I 4 hem med mindre än 20 platser kommer läkare endast på kallelse. I 23 hem med 20—39 platser finns avtal om besök 2 gånger i månaden i 4 fall, en gång i månaden i 5 fall, en gång i kvartalet i ett fall och om grundlig genomgång av hela klientelet 2 gånger om året i ett fall. I återstående 12 fall kommer läkaren endast på kallelse, varvid må nämnas att på ett ålderdomshem enligt uppgift varje pensionär har rätt att fritt välja läkare. I 9 hem med 40—49 platser sker besök på kallelse i 5 fall, medan avtal om besök en gång i veckan finns i 2 fall och en gång i månaden i 2 fall. I övriga 9 större hem finns avtal om besök varje vecka i 7 fall; kallelse sker i 2 fall.

Tilläggas må att läkaren vid besök efter kallelse till viss pensionär ofta begagnar tillfället att besöka samtliga pensionärer i hemmet.

Regler eller synpunkter vid bedömande av ansökningar om inackordering på ålderdomshemmet förekommer icke i 13 fall av samtliga 45 redovisade hem. För övriga 32 hem anges ekonomiska skäl, sociala hänsyn, främst ensamhet och saknad av andra hjälpmöjligheter än ålderdomshemmet, ålderssvaghet samt medicinska skäl, främst brist på sjukvårdsresurser. I sistnämnda fall, då sjukdom kan antas föreligga hos inträdessökande med behov av särskild sjukvård, tillfrågas läkare i regel. I sista hand blir här tillgången på sjukvårdsplats avgörande. I ett fall prövas ansökningarna i regel efter yttrande av provinsialläkaren. Sociala hänsyn och ålderssvaghet redovisas i 30 resp. 25 fall, ekonomiska hänsyn i 11 och intyg eller yttrande av läkare förekommer i 10 fall. Dessa synpunkter är ofta kombinerade. I 4 fall nämns bland annat sjukdom som inträdesskäl.

Totalintrycket är att hemmens styrelser i regel följer hänsyn till vårdbehov och ålderssvaghet vid valet av pensionärer, vilket överensstämmer med statsmakternas intentioner enligt 1947 års riksdagsbeslut.

Hobbyrum, sysselsättning och förströelse på ålderdomshemmen har efter nyssnämnda riksdagsbeslut tilldragit sig en växande uppmärksamhet. Sys-

[1] Råd och anvisningar 1945, nr 28.

Kvinnliga pensionärer fördriver ofta tiden genom sysselsättningar. Betydelsen av vävning, stickning, sömnad, virkning o. dyl. som hälsostimulans för de gamla är odisputabel.

selsättningens betydelse såsom hälsostimulans för åldringar är numera höjd över diskussionen. Förutsättningarna för dess praktisering beror emellertid på byggnadernas planering och tillgång på lämpliga hobbyrum etc., på pensionärernas rörlighet och allmänna hälsostandard och slutligen icke minst på intresse och initiativförmåga hos hemmets styrelse och personal.

I de nyanordnade hemmen finns särskilda sysselsättningsrum reserverade, och frågor har nu ställts, om hobbyrummen är lämpligt belägna och tillräckliga och om hur de används. Vidare har frågats, vad som i övrigt görs för pensionärernas sysselsättning och förströelse och om förekomsten av besök.

Svaren på dylika frågor är inte alltid så preciserade och fullständiga som varit önskvärt. Men den följande sammanfattningen ger säkerligen en ungefärlig bild av förhållandena.

Att märka är att särskilda h o b b y r u m till en början sågs med tveksamhet, och man förlade dylika utrymmen i källarvåningen. Först på de senaste åren har man mera allmänt fått upp blicken för betydelsen av tillräcklig tillgång på trivsamma hobbyrum, gärna flera och mindre, och belägna centralt i byggnaden bland pensionärsrummen.

Av samtliga redovisade ny- och ombyggda ålderdomshem saknar 8 hobbyrum, varav 6 ombyggnader, medan 21 har lämpligt och 16 olämpligt belägna hobbyrum. De sistnämnda är inrättade i källarvåningarna, ej alltid tillräckligt ljusa och ofta svåråtkomliga för pensionärerna, särskilt då hiss saknas. I hem med dylika hobbyrum sysselsätter sig pensionärerna helst på sina rum eller i dagrummen.

Av hobbyrummen betecknas 25 som tillräckliga och 2 som otillräckliga. I 11 fall används dessa rum sällan på grund av att pensionärerna är särskilt skröpliga och har svårt att uppsöka hobbyrummen.

Instruktörer i sysselsättningsmetodiken har anlitats endast på 4 hem.

Emellertid ges talrika exempel på sysselsättningar, och värdet av att kunna organisera dylik verksamhet uppskattas tämligen allmänt. Det är

mestadels kvinnorna, som fördriver tiden med sysselsättningar, till övervägande delen — i 27 hem — med virkning, stickning, vävning, sömnad, klippning av mattrasor, mattvävning o. d. Därjämte förekommer köksarbete och halmflätning. Bland männen förekommer mest träslöjd, snickeri och korgarbeten — i 13 hem — och därjämte trädgårdsarbete, metallarbete, skomakeri, måleriarbete, borstbinderi, skrädderi, tvättarbete, nätbindning samt gårdskarls- och handräckningsarbeten.

Vad förströelser i övrigt beträffar synes möjligheterna icke vara så bundna av klientelets, lokalernas och personalens förutsättningar som i fråga om hobbyverksamheten. Det ankommer här mest på initiativ av föreståndarinnan och styrelsen samt tillgång till villiga krafter bland föreningar i orten. Bland förströelserna nämns sång- och musikstunder oftast — i 24 fall — därnäst kaffefester för pensionärerna och filmförevisningar — i 12 resp. 11 fall. Utflykter praktiseras i 5 fall, föredrag och teater i 4.

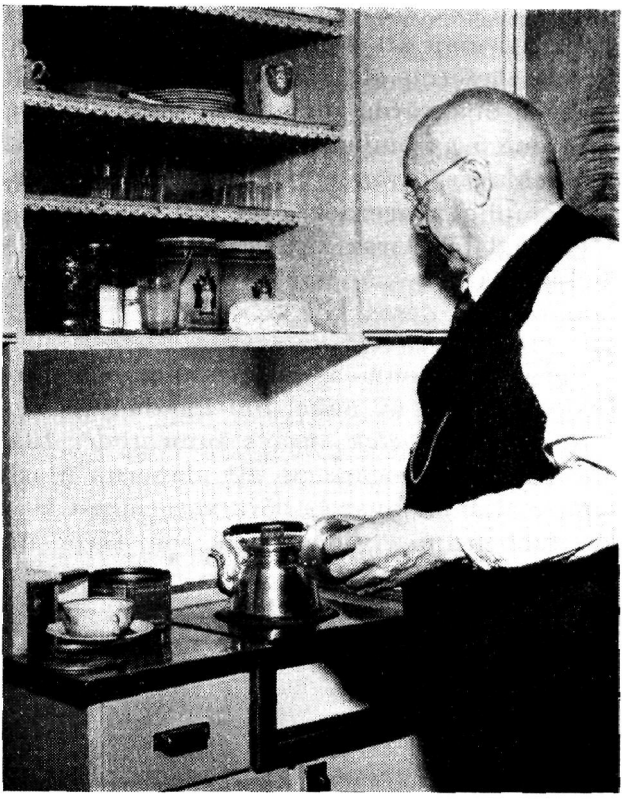
Radion spelar allmänt en betydande roll, och centralradioanläggningar omnämns i 5 fall. Till förströelseresurserna hör också tidningar, tidskrifter och bibliotek samt sällskapsspel.

Man får av svaren ett intryck att besök av anhöriga och vänner är mycket vanligare i de nya ålderdomshemmen än i de gamla anstalterna.

Dagrum har sedan länge i regel funnits på de gamla anstalterna, men i samband med ålderdomshemsreformen har man vid varje ny- eller ombyggnad planerat lämpligt belägna och tillräckliga dagrum eller vardagsrum. I mindre hem har man kombinerat ett dagrum med matsalen för att erhålla en samlingssal för festliga och högtidliga tillfällen. I övrigt är dessa

Små kaffekök, som pensionärerna själva får använda, har blivit en fullträff. Ett bord och några stolar gör köket bekvämare.

Trots den allmänna tillfredsställelsen med kaffeköken har önskemål framförts om större och bättre ventilerade skåp än de vanligen förekommande.

vardagsrum avsedda för dem som önskar sitta tillsammans för samtal, läsning, handarbete eller vid små kaffebjudningar. Vad anser man nu om placeringen och användningen av dagrummen i de nyanordnade ålderdomshemmen?

Särskilda dagrum finns inredda i alla hemmen. De uppges vara lämpligt belägna utom i två ombyggnadshem. Allmänt anses dagrummen också vara tillräckligt stora; i 3 fall anmärks dock att de är för små. I ett svar förordas flera och mindre dagrum i stället för några få och större.

Beträffande användningen sägs i 4 fall att de används litet, men i övrigt redovisas i 11 fall att dagrummet används som samlingsrum — därav 3 ombyggnadshem — och i 26 fall som sällskapsrum, läsrum o. d.

Kaffekök, särskilda kaffekokningsrum, som är ställda till pensionärernas förfogande, är ytterligare ett exempel på en nyhet, som mera allmänt började diskuteras på 1940-talet. Till en början ställde man sig skeptisk och begränsade sig till att ställa in en kokplatta i något minimalt utrymme vid korridoren. Det har emellertid visat sig att idén med kaffekök blivit en fullträff, och sedan några år planerar man ett särskilt rum för en lämplig grupp av pensionärer med kokning- och diskningsmöjligheter, skåp med fack för var och en för förvaring av porslin etc. och helst även

plats för bord och några stolar. Dessa kaffekök prisas allmänt; i 15 svar förklarar man att de bereder pensionärerna stor glädje och hemtrevnad.

Svårigheterna att vid ombyggnader i alla avseenden vinna ändamålsenliga och önskvärda utrymmen visar sig även beträffande kaffeköken. I åtminstone 5 av ombyggnadshemmen saknas kaffekök för pensionärerna, vilket beklagas. Även i 2 tidiga nybyggnader saknas kaffekök, i 2 andra är de olämpligt placerade, i ett fall för litet.

I övrigt förklaras kaffeköken, som sagt, vara lämpligt placerade och tillräckliga. Önskemål har uttalats om större och ventilerade skåp för pensionärerna i dessa kök.

Pensionärsrummens utformning och inredning. Den viktiga frågan om önskvärdheten av enkelrum har belysts i det föregående.

Rummens storlek ansågs ännu under 1947 och 1948 kunna begränsas till högst 9 m², beroende på att planerna utarbetats redan före 1947, men har senare allmänt ansetts böra vara minst 10 m² för enkelrum och 14 à 15 m² för dubbelrum. Av de 7 hem som färdigställts 1947—1948 — varav 2 om-

Enkelrummet är allmänt och livligt uppskattat. Trivseln förhöjs genom att pensionären, om han så önskar, inreder sitt rum med egna möbler.

byggda — har 5 för små rum. För övriga 37 redovisade hem, färdigställda 1949—1951, förklaras rummen vara tillräckligt stora med undantag för ett ombyggnadshem och ett nybyggt hem, vilket sistnämnda anses ha för små dubbelrum.

Placeringen av tvättställ och garderob, som anses böra stå till varje enskild pensionärs förfogande, har numera i regel stadgats till en typ med ett särskilt litet förrum till pensionärsrummet, varest tvättstället och garderoben placeras på ömse sidor om ingången. Denna anordning har befunnits vara bra i 36 av de 44 redovisade hemmen. I ett fall anses — av föreståndarinnan — att tvättställ och garderob bör vara öppna mot rummet. I 4 fall saknas tvättställ i anslutning till pensionärsrummen eller uppges vara felplacerade.

Toalettrumsfrågan har i samband med ålderdomshemsreformens genomförande i princip fått den lösningen att särskilda, fönsterförsedda toalettrum med wc och tvättställ anordnas för män och kvinnor. Ett wc har avsetts för 6—7 pensionärer. På sista tiden har emellertid önskemål framkommit om särskilt wc vid varje pensionärsrum. Erfarenheterna och önskemålen vid de här redovisade ålderdomshemmen ger följande vid handen.

Toaletterna anses vara tillräckligt många — i intet fall finns wc vid varje pensionärsrum — stora och lämpligt placerade i samtliga 41 redovisade fall utom i 4 med otillräckligt antal, i 3 med för små toalettrum och i ett fall där placeringen är olämplig.

En särskild fråga har ställts *om det har visat sig önskvärt med ett särskilt wc anordnat vid varje pensionärsrum.* I 8 fall har därvid någon mening icke tillkännagetts och i 10 fall har man ansett det önskvärt med wc vid varje pensionärsrum, varav i 5 fall utan reservation; 3 av dessa uttalanden avser de stora ålderdomshemmen i städerna Nacka, Sundbyberg och Mölndal. De övriga 5 uttalandena är försedda med förbehåll för sjuka och pensionärer, som har svårt för att gå; vidare medges att anordningen är kostsam och icke nödvändig.

I återstående 27 fall anser man anordningen icke önskvärd. Motiveringarna bygger på erfarenheterna från rådande förhållanden, som visat sig fungera utan nämnvärda störningar. Därjämte pekas på det ökade utrymmeskravet och kostnaderna, vidare behovet av ökat städnings- och passningsarbete, risken för förorening av luften och för otrevnad etc.

I detta sammanhang förtjänar nämnas ett par önskemål, som framställts från 5 hem. Om toalettrummen hade bredare dörrar och befriades från trösklar skulle pensionärer i särskilda rullstolar kunna bekvämt anlita vanliga wc. Ringledningar till toalettrummen har visat sig vara till nytta. Urinoar i toalettrum för män har visat sig vara av hygieniskt värde.

Pensionärsrummens möblering etc. har regelbundet skett i här ifrågavarande nyanordnade ålderdomshem genom nyanskaffning. Genomgående har det också stått öppet för pensionärerna att medföra egna möbler och prydnadssaker m. m. till sina rum på hemmen. I 6 fall har detta dock icke kunnat ske i önskad omfattning därför att rummen är för små. I 8 fall har

prövning måst ske med hänsyn till de knappa möjligheterna att förvara de möbler, som inte får plats i rummen, då pensionärernas egna gungstolar, byråar m. m. flyttats in.

Beträffande de nyanskaffade möblerna uttalar man genomgående, att pensionärerna är tillfredsställda. Särskilda meningar yppas dock i några fall om sängarna; på ett ställe anses träsängarna mindre lyckade ur renhållningssynpunkt — kanske beroende på att detta hem är övervägande belagt med sjuka — men på ett annat vill man överge järnsängar och övergå till träsängar.

Golvlampor anses onödiga på ett hem, där de prövats.

Tapeter eller målade väggar är en fråga som avgjorts till förmån för tapetseringen i 37 av 41 fall. I ett fall har man målade väggar och i 3 fall anser man tapeter ohygieniska eller olämpliga, eftersom de ej kan tvättas. Nämnas må, att man tämligen genomgående har målade väggar i de särskilda sjukrummen.

Av intresse är de påpekanden som i en del fall gjorts rörande tapetseringen. Ett starkt argument för tapetsering är — jämte känslan av hemmiljö och trivsel som den ger — att tapeter oftare och billigare kan bytas än ommålning kan ske. De som förordar tapeter gör detta trots erfarenheten att tapeterna — liksom målade väggar — stundom fläckas ner vid sängplatser, strömbrytare, dörrposter m. fl. ställen. Skydd kan emellertid anbringas här, vid sängarna i form av en textil på väggen.

Pensionärernas matsalar har nästan genomgående befunnits lagom stora och väl belägna; i ett ombyggnadshem och i ett nybyggt hem är dock matsalen för liten, i ett hem för smal. Ett ombyggnadshem saknar matsal. På ett nybyggt hem äter pensionärerna allmänt måltiderna på sina rum.

Köks- och ekonomilokaler har gett anledning till anmärkningar i några fall. Mest gäller dessa diskanordningarna, som i 7 fall befunnits vara för trånga, små eller eljest otillräckliga. Vidare har man saknat renseri i ett hem, kylskåp i 3 hem samt sådana detaljer som tvättställ i köket och städskåp i vardera ett hem. På ett ställe är en kokgryta felplacerad, på ett annat mathissen och på ett tredje ställe avfallsanordningarna. I 3 hem fungerar icke ventilationsanordningarna i köket tillfredsställande. Stenplattor på golvet framför spis och diskbänk har befunnits olämpligt. I övrigt har köks- och ekonomilokaler lämnats utan anmärkningar.

Sköljrum och badrum har redovisats med hänsyn till bland annat läge, antal och storlek. Följande anmärkningar har framställts. Sköljrum saknas i 3 hem, är för få i 4 hem och olämpligt placerade i 2 hem. Badrummen är för få i 5 hem, för litet i ett och har för smala ingångar i 2 hem. I övrigt har man förklarat att sköljrummen och badrummen är tillräckliga och lämpligt placerade.

I fråga om **förrådslokaler** har man i 5 hem anmärkt på att rotfruktkällaren genom felaktig placering blivit för varm. I 2 fall är förrådsutrymmena för små, i ett fall för stora. Tvättstugan är för liten i ett hem och mangelboden i ett annat. Sängklädersförråd saknas på ett hem.

I övrigt förklaras förrådsutrymmena vara tillräckliga och välbelägna.

De allmänna omdömena om byggnadsplanens ändamålsenlighet samt önskemål om ändringar i planen ger vid handen, att man genomgående är tillfredsställd med både de ny- och de ombyggda hemmen. I intet fall anser man sig kunna ernå några väsentliga förbättringar genom ändring av byggnadsplanen.

Detta allmänna intryck rubbas icke av de anmärkningar som i en del fall framförts och bland vilka de mer betydande är följande.

Att hemmet planeras med olika golvnivåer, så att några trappsteg avbryter en inomhusförbindelse, anses förkastligt. Det avråds från planering på en sluttande tomt. Hiss efterlyses i några fall och i några andra hem önskar man under rådande platsbrist på sjukvårdsanstalterna få särskilda sjukrum.

För smala korridorer, trånga trappor och smala dörröppningar till pensionärsrum och badrum varnas i några fall.

Om **personalens bostäder** har de tillfrågade beretts tillfälle att uttala önskemål. Frågan har tyvärr icke omfattats med något allmännare intresse. De som uttalat sig har mestadels berört personalbostäder i ålderdomshemmen eller i anslutning till dessa. Endast i 3 fall har man direkt förordat fritt bostadsval utanför hemmet. Resultatet av frågorna på förevarande punkt har dock icke någon betydelse för bedömning av frågan om personalbostäderna bör anordnas inom eller nära ålderdomshemmet eller bör sökas i fria bostadsmarknaden.

Av intresse är måhända att nämna att man i 7 fall anmärkt på personalbostädernas standard i ålderdomshemmen, att man i 7 fall förordat bostäder inom hemmet och att man i 5 fall ordnat särskilt fristående personalbostadshus.

Byggnadskostnaderna skulle redovisas med fördelning på själva byggnaden, på tomtens iordningställande och på inredningen. Uppgifterna har emellertid i några fall lämnats utan begärd fördelning eller är eljest tveksamma. Om- och tillbyggnadsföretagen är ofta så komplicerade i fråga om platsantalets och kostnadernas fördelning på olika byggnadsetapper, att de utelämnas här.

I följande tablå ges en sammanfattning av vissa uppgifter för de nybyggda hemmen. I byggnadskostnaderna ingår kostnader för personalbostäder, anordnade i ålderdomshemsbyggnaden eller i särskilt personalbostadshus vid ålderdomshemmet, i den mån sådant bostadshus färdigställts och anses tillhöra ålderdomshemmet.

År [1]	Antal hem	Platsantal	Därav enkelrum[2] i %	Byggnadskostnader kr	Tomtkostnader kr	Inredningskostnader kr	Summa kostnader kr	Byggkostn. pr plats kr
Nybyggnader								
1947	3	108	35	1 207 500	15 000	84 000	1 306 500	11 180
1948	2	137	43	2 815 700	78 000	183 400	3 077 100	(20 550)
1949	6	191	52	2 451 600	87 300	279 600	2 818 500	12 840
1950	6	206	60	3 212 400	137 400	390 000	3 739 800	15 600
1951	18	811	59	14 528 900	346 000	1 351 700	16 226 600	17 910
S:a	**35**	**1 453**	·	**24 216 100**	**663 700**	**2 288 700**	**27 168 500**	·

Av tablån framgår bland annat att de 35 redovisade nybyggda ålderdomshemmen kostade i allt ca 27,2 milj. kr, varav byggnadskostnaderna utgjorde 90 %, inredningskostnaderna 8 % och tomtkostnaderna 2 %.

Byggnadskostnaden pr plats visar från 1947 till 1951 en fortgående ökning från 11 180 till 17 910 kr. Orsakerna till denna ökning är flera men de viktigaste är utan tvivel den fortgående, av erfarenheten påkallade standardhöjningen, främst genom ökningen av andelen enkelrum, samt byggnadskostnadsstegringen. Tyngdpunkten i socialstyrelsens granskning av byggnadsplanerna har med varje år alltmer förskjutits till byggnadskostnaderna. Genom råd och anvisningar har styrelsen sökt verka för att byggnadskostnaderna per plats begränsats till ett rimligt belopp; därjämte har byggnadsvolymen per plats kontrollerats.

Sammanfattning och slutsatser. Resultatet av undersökningen ger på det hela taget vid handen, att ålderdomshemmens uppgift enligt 1947 års principbeslut — att vara inackorderingshem för åldringar och invalider som kräver omvårdnad och tillsyn utan att behöva vård på sjukvårdsanstalt — kunnat fyllas i de ny- och ombyggda hemmen. Detta gäller såväl byggnadernas allmänna utformning, utrustning och rumsfördelning som hemmens, framför allt pensionärsrummens, inredning. Även klientelet är i överraskande stor omfattning sådana åldringar, som avses i nyssnämnda principbeslut, med undantag för några få hem, som av speciella skäl måst till avsevärd del direkt anordnas för sjukvård. Tack vare de övervägande hänsynen till ålderssvaghet och sociala skäl vid beviljandet av inträde på hemmen och begränsningen av sjukvården till enklare förekommande sjukdomsfall på små sjukavdelningar för hemmens behov är de nya hemmen — med nyssnämnda undantag — praktiskt taget befriade eller på god väg att befrias från det missförhållande, som klientelblandningen ännu utgör för ålderdomshemmen i allmänhet.[3]

Det visar sig som väntat, att ålderdomshemmet i sin nya utformning har en ofrånkomlig och viktig uppgift att fylla såsom inackorderingshem för sådana åldringar, som icke på annat sätt kan skaffa sig behövlig och varaktig omvårdnad och tillsyn. Denna grupp av åldringar utgör obestridligen ett

[1] För färdigställandet. — [2] I procent av hela platsantalet.
[3] *G. Holmstedt*, Klientelblandningen på ålderdomshemmen. Soc. Medd. 1951: 10, sid. 723.

tillräckligt stort antal för att motivera tillgång till inackorderingsmöjligheter på ett modernt ålderdomshem i varje kommun. Dessa slutsatser stödjes av den utomordentligt stora uppskattningen av enkelrummen i de i undersökningen ingående ålderdomshemmen och av den stora beläggningen på hemmen redan relativt kort tid efter färdigställandet.

Bland de bristfälligheter som framkommit genom undersökningen må i främsta rummet framhållas den nyss berörda nödvändigheten för vissa större hem att i onormalt stora sjukavdelningar bereda regelrätt sjukvård åt svårt och långvarigt sjuka personer. Dessa patienter kan på grund av platsbrist icke som de borde beredas vård inom den allmänna sjukvårdsorganisationen. Att denna tungskötta och på de ifrågavarande hemmen mycket dominerande sjukvård förrycker ålderdomshemmens egentliga uppgifter, ger intryck av anstalt och verkar deprimerande på stämningen framstår med särskild skärpa i nya ålderdomshem och är en förnyad erinran om angelägenheten av att sjukvårdsresurserna utbyggs.

I övrigt rör bristerna dels läkarvården och dels sysselsättnings- och trivselstimulansen för pensionärerna. En systematisk, regelbundet återkommande läkarkontroll för pensionärerna har stor förebyggande betydelse vid sidan av sjukdomsbehandlingen. Att regelbundna läkarbesök icke förekommer vid hälften av de nyinrättade ålderdomshemmen är en brist, som måste betecknas såsom allvarlig.

Sysselsättningsfrågan har genom undersökningen visat sig vara svårlöst. Man får trots allt som på sina håll gjorts i saken det intrycket, att personalens tid och förutsättningar och pensionärernas krafter och intressen jämte lokala förhållanden ännu långt ifrån erbjuder önskvärda förutsättningar för den frivilliga sysselsättningens rätta värdering som hälso- och sinnesstimulans. En stadigt verksam sysselsättningsterapeut skulle onekligen ha en högst betydande uppgift att fylla som instruktör på ålderdomshemmen.

De stora dragen i de första årens utveckling av ålderdomshemsreformen — i vad denna innebär ny- och ombyggnadsföretag — visar alltså en fortgående förbättring av hemmens ändamålsenlighet. Det kan på goda grunder väntas att denna rationalisering av byggnadernas utformning kommer att framträda med än större säkerhet och målmedvetenhet i planeringen av de hus som färdigställts efter genombrottsperioden 1947—1951. En betydande roll spelar härvid friheten för kommunerna att framföra nya uppslag — icke två likadana ålderdomshem har planerats — samt det stora intresse för planering av dessa byggnader, som ådagaläggs av talrika framstående arkitekter. Den av socialstyrelsen anordnade idétävlingen 1949 om ålderdomshem har säkert också verkat stimulerande på utvecklingen.[1]

[1] *G. Ahlborg*, Arkitekttävlingen om ålderdomshem. Soc. Medd. 1949: 12, sid. 893.

Pristalsreguleringen i dansk sociallovgivning

Af fuldmægtig i arbejds- og socialministeriet *George R. Nelson*

I vårt land hör penningvärdesförsämringens inverkan på socialförmånernas realvärde och frågan efter vilka principer kompensation skulle kunna lämnas till de centrala problemen i den aktuella socialpolitiska debatten. Det danska systemet för dyrtidsreglering, där sedan länge olika kompensationsmetoder brukats sida vid sida, har synts redaktionen erbjuda ett så rikhaltigt jämförelsematerial, att det borde presenteras för Sociala Meddelandens läsare. Talrika paralleller med svenska förhållanden underlättar studiet av den följande redogörelsen, vilken skrivits av huvudredaktören för det arbete om de fem nordiska ländernas sociallagstiftning, som f. n. utarbetas.

Red.

Danmark er et af de lande, der tidligst og i størst udstrækning har benyttet sig af den fremgangsmåde at lade lønninger og sociale pengeydelser, herunder også indtægtsgrænser for tildeling af sådanne ydelser, underkaste faste lov- eller overenskomstbestemmelser om automatisk regulering efter forandringer i prisniveauet, således som disse afspejles i det ene eller andet prisindeks (pristal).

Den almindelige baggrund for pristalsreguleringens indførelse og tiltagende udbredelse er naturligvis at finde i den kraftige forringelse af pengeværdien, der — her som andetsteds — har været et så fremtrædende træk af den økonomiske udvikling siden udbruddet af den første verdenskrig. Bortset fra enkelte kortvarigere afbrydelser, dels i begyndelsen af 'tyverne, dels fra 1926 frem til kriseåret 1932, har priserne været i stadig opadgående bevægelse gennem hele perioden, idet den hovedsagelige stigning dog er fremkommet under og efter hver af de to verdenskrige. Resultatet har været, at den danske krones købekraft i dag, groft taget, kun er $^1/_4$ af, hvad den var i 1914.

Grundlaget for den moderne pristalsregulering i Danmark blev skabt, da Det statistiske Departement i 1916 på grundlag af nogle arbejderfamiliebudgetter, hvorom oplysninger var indhentet i 1914, begyndte at indsamle en egentlig prisstatistik og på basis heraf i 1916 for første gang udarbejdede et detailprisindeks. Man havde næppe da nogen forestilling om, hvilken omfattende anvendelse et sådant prisindeks ville få. Der var blot på dette tids-

punkt, hvor prisstigningerne som følge af krigen begyndte at mærkes for alvor, et almindeligt udbredt ønske om at få et samlet udtryk for leveomkostningernes bevægelse. Omtrent samtidig begyndte man også i andre lande, således i Sverige, at indsamle tilsvarende oplysninger.

Under de voldsomme prisstigninger i de sidste år af første verdenskrig og de umiddelbart følgende efterkrigsår kom imidlertid såvel arbejdsmarkedets organisationer som lovgivningsmagten ind på at benytte et prisindeks som basis for regulering af lønninger og sociale ydelser.

Allerede fra 1918 indføjedes bestemmelser om automatisk regulering efter pristal i en række lønoverenskomster mellem arbejdsgivere og arbejdere. Disse ordninger faldt dog bort henimod slutningen af 'tyverne, og det er først fra 1939, at pristalsreguleringen er blevet et permanent og integrerende led i samtlige kollektive overenskomster. Modsat hvad der gælder i Sverige, har der aldrig i efterkrigsårene fra arbejderside været ønsker om at afskaffe denne regulering.

Ved tjenestemandsloven af 1919 indførtes automatisk pristalsregulering også for statens tjenestemandslønninger, og disse har siden da til stadighed været undergivet pristalsregulering (omend talrige ændringer i dennes form har fundet sted, ikke mindst i de senere år). Kommunerne er siden fulgt efter, og praktisk talt samtlige kommunale tjenestemænd er i dag underkastet tilsvarende regler.

Med aldersrenteloven af 1922 holdt pristalsreguleringen sit indtog også i sociallovgivningen. Danmark var, såvidt vides, hermed det første land til at vedtage sådanne bestemmelser, en særstilling det ret længe bevarede. Den foreskrevne regulering kompenserede iøvrigt kun delvis for stedfundne ændringer i prisniveauet og en fuldstændig regulering indførtes først i 1933. Socialreformens gennemførelse i dette år betegnede indledningen til en ny epoke, der efterhånden har set pristalsreguleringen brede sig til samtlige grene af den sociale lovgivning.

*

Pristalsreguleringen tager sigte på faste pengebeløb vedrørende ydelser og indkomstgrænser, og dens tiltagende udbredelse må for en stor del ses på baggrund af de faste pengeydelsers og indkomstgrænsers stigende betydning indenfor sociallovgivningen. Samtidig må det imidlertid erindres, at en betydelig del af de sociale udgifter falder på ydelser in natura. Dette gælder — for blot at nævne nogle af de vigtigste punkter — først og fremmest lægehjælp og hospitalisering, men også en hel række områder indenfor familiepolitikken (mælkehjælp, forebyggende børneinstitutioner, skolelæger, skolebespisning, husmoderafløsning m. v.), det gælder endvidere indenfor boligpolitikken såvel som indenfor institutionsforsorgen (alderdomshjem, arbejdsanstalter m. v.). Naturalydelsernes værdi er i sig selv »værdibestandig», og prisforandringerne kommer her kun ind i billedet i det omfang, retten til ydelserne er gjort betinget af, at modtagerens indkomst ikke overskrider visse pristalsregulerede indkomstgrænser (at visse indkomstgrænser

reguleres i overensstemmelse med bevægelsen i lønningerne vil blive nærmere berørt i det følgende). Pristalsreguleringens praktiske betydning afhænger da her først og fremmest af indkomstgrænsens højde sammenholdt med indtægternes højde og spredning hos de personer, der opfylder de øvrige betingelser for at modtage ydelsen.

Pristalsreguleringen af pengeydelser og indkomstgrænser har ganske naturligt sit vigtigste anvendelsesområde inden for de store forsikringsordninger, men er i tiltagende omfang også blevet indført indenfor den offentlige forsorg.

Alders- og invaliderenten, der med sine forskellige tillæg i dag svarer for mere end en trediedel af de samlede sociale udgifter i Danmark, udgør langt den vigtigste af de ydelser, der er undergivet pristalsregulering. Reguleringen omfatter ikke blot renternes grundbeløb, men også de forskellige tillæg og særlige ydelser, der enten er bestemt som en andel af grundbeløbene (rentetillæg, beklædningstillæg og alderstillæg), eller hvis størrelse er direkte angivet i loven (ventetillæg, invaliditetstillæg, bistands- og plejetillæg, ægteskabstillæg m. fl.). Den omfatter imidlertid også de indkomstgrænser, der — modsat hvad der er tilfældet i Sverige — er fastsat for modtagelsen af samtlige disse ydelser (den eneste undtagelse herfra er, at en invaliderentemodtager, så længe han bevarer sin status som sådan, aldrig kan få renten nedsat under en trediedel af dens fulde beløb).

I tilknytning hertil bør nævnes, at også lovgivningen om forsørgelsen af de sønderjydske krigsinvalider fra første verdenskrig lige siden 1924 har været pristalsreguleret, ligesom det samme siden 1948 gælder invaliderenten til tilskadekomne militære værnepligtige.

Indenfor *arbejdsløshedsforsikringen* — der som bekendt omfatter samtlige organiserede arbejdere — dækker pristalsreguleringen såvel dagpengenes maksimumsbeløb som de indtægtsgrænser, der lægges til grund ved fastsættelsen af statens tilskud til arbejdsløshedskasserne. Særlig regulering finder sted af sådanne supplerende ydelser som børnetillæg og huslejehjælp.

For *sygeforsikringens* vedkommende spiller pristalsregulering af ydelser kun en rolle i et enkelt tilfælde, nemlig for så vidt angår den daglige pengehjælp, der ydes mødre i en vis tid efter fødslen. Nydende medlemskab i de statsunderstøttede sygekasser har imidlertid lige siden 1892 været begrænset til personer, hvis indtægt ikke overstiger faglærte arbejderes årsindtægt, og de på dette grundlag fastsatte indtægtsgrænser reguleres derfor periodisk efter bevægelsen i lønningerne for fuldt beskæftigede faglærte arbejdere. Af interesse, ikke mindst med henblik på svenske forhold, er endvidere, at der ikke indenfor sygekassernes frivillige dagpengeforsikring — et iøvrigt længe forsømt område indenfor dansk sociallovgivning — findes nogen pristalsregulering; det lovpligtige minimum har lige siden 1892 udgjort 0,40 kr., og maksimum har siden 1921 udgjort 6: — kr. pr. dag, men de faktisk sikrede dagpenge udgør kun omkring 1,35 kr. og er dermed uden større praktisk betydning.

Den omstændighed, at *ulykkesforsikringen* — som den eneste af de danske forsikringsordninger — er opbygget som en »egentlig» forsikring, baseret udelukkende på arbejdsgiverpræmier til dækning af samtlige udgifter, giver forklaringen på, at pristalsreguleringen her indførtes senere end noget andet sted. Siden 1948 er imidlertid samtlige lovpligtige ydelser undergivet automatisk regulering; det samme gælder maksimumsbeløbene for den årsindtægt, der danner grundlag for erstatningsberegningen.

Men også indenfor loven om *offentlig forsorg* har pristalsreguleringen vundet indpas. Lige siden 1933 har således den bestemmelse været gældende, at der ikke som kommunehjælp til underhold i det enkelte tilfælde vil kunne ydes mere end, hvad der svarer til alders- og invaliderentens grundbeløb plus rentetillæg og børnetillæg; forandringer i denne såkaldte kommunehjælpsgrænse indebærer således en afledet pristalsregulering. For forskudsvis udbetalte normalbidrag til enlige mødre for deres børn samt de tilsvarende bidrag til enker og enkemænd var det længe således, at disse kun blev reguleret med års mellemrum, uden at der i loven var angivet nærmere retningslinjer for denne regulering. Siden 1951 er imidlertid disse ydelser tillige med de for modtagelsen heraf fastsatte indtægtsgrænser blevet undergivet faste pristalsreguleringsbestemmelser på linje med alders- og invaliderenten. Noget tilsvarende gælder også visse andre ydelser såsom bidrag til moderens barselsfærd og efter fødslen og det rådighetsbeløb, der af kommunerne kan anvendes til afhjælpning af forbigående og uforudseelige trangstilfælde.

Indenfor *byggestøttelovgivningen* samler interessen sig naturligt om reglerne vedrørende nedsættelse af boligafgift eller leje for familier med børn i det med offentlig støtte opførte byggeri. Selve nedsættelsen sker med visse procenter af lejen, stigende til 75 % for familier med syv eller flere uforsørgede børn, og følger dermed — uden nogen direkte regulering — byggeomkostningernes forandringer. Det er imidlertid en betingelse, at pågældende familie er mindrebemidlet, og dette fortolkes i praksis derhen, at årsindtægten ikke må overstige sygekassegrænsen med et vist tillæg. Dette indebærer, at der sker en automatisk regulering af indkomstgrænserne i takt med sygekassegrænsernes forandring, hvilket atter vil sige i overensstemmelse med lønudviklingen for faglærte arbejdere.

Tilbage står for det første at nævne, at de *almindelige børnetilskud*, der indførtes i 1950 — men som er væsentlig mindre end i Sverige og desuden reduceres for indkomster over 12 000 kr. — indgår i skattelovgivningen og lige så lidt som dennes øvrige satser og intervaller er undergivet pristalsregulering. Endvidere, at underholdsbidrag til skilsmissebørn og børn født udenfor ægteskab, i det omfang disse bidrag ikke af myndighederne er fastsat til de foran nævnte normalbidrag efter forsorgsloven, ikke er undergivet nogen automatisk regulering. Den danske forsorgslov foreskriver kun i almindelighed, at underholdsbidrag når som helst og uanset det oprindelige grundlag for deres fastsættelse vil kunne forhøjes eller nedsættes, en bestemmelse der kun har ringe praktisk betydning. Den nye svenske lov om

automatisk forhøjelse af sådanne bidrag udgør således det vistnok eneste tilfælde indenfor dette område, hvor Danmark ikke har været med fra begyndelsen.

*

Foran er givet en kort oversigt over de vigtigste anvendelsesområder for pristalsreguleringen. Udformningen af de forskellige reguleringsbestemmelser er i tidens løb undergået adskillige ændringer og varierer også i detailler fra den ene lov til den anden. I hovedsagen er fremgangsmåden dog den samme, forsåvidt som det efterhånden i de allerfleste tilfælde er forandringerne i det almindelige detailpristal, der lægges til grund for reguleringen såvel af ydelser som af indtægtsgrænser. Indtil for nylig fandt regulering efter loven kun sted højst een gang om året til 1. april. Under de seneste års kraftige prisstigninger har man imidlertid gentagne gange ved særlige love ment at burde yde den største persongruppe med pristalsregulerede ydelser — alders- og invaliderentemodtagerne — kompensation for den ved »efterslæbningen» forvoldte midlertidige nedgang i realindtægt. Fra og med indeværende år er der omsider indført permanent lovhjemmel for halvårlig regulering af alders- og invaliderenter og af normalbidragene til børn (af praktiske grunde dog ikke af indkomstgrænserne herfor), en reform der også har til baggrund, at halvårlig regulering allerede længe har været praktiseret såvel indenfor de kollektive lønoverenskomster som indenfor tjenestemandsloven. Derimod er den årlige regulering endnu bevaret indenfor arbejdsløsheds- og ulykkesforsikringerne samt indenfor lovgivningen om sønderjydske krigsinvalider og tilskadekomne værnepligtige.

Det er kun sparsomt, hvad der i de forskellige lovforslag er oplyst til nærmere begrundelse for lovgivningsmagtens indførelse af pristalsregulering, muligvis fordi man har anset spørgsmålet for oplagt. Kort kan vel siges, at pristalsreguleringens primære formål har været, i en tid hvor priserne har været i kraftig bevægelse, som regel i opadgående retning, at skabe et værn mod prisstigningernes udhuling af en række i loven fastsatte pengebeløb i kortere perioder, nemlig indtil størrelsen af disse beløb atter nåede frem til principiel debat og afgørelse. De faste pengeydelser må pristalsreguleres for at undgå et fald i deres realværdi. Og indkomstgrænserne må ligeledes pristalsreguleres for at undgå en skærpelse af den afgrænsning efter indkomst, som lovgiveren een gang har fastlagt; det kan tilføjes, at denne regulering stiltiende forudsætter, at prisstigningen ledsages af en nogenlunde tilsvarende forøgelse af indkomsterne, en forudsætning der da også under normale forhold som oftest vil holde tilnærmelsesvis stik.

Det er foran nævnt, at detailpristallet i stadig højere grad er blevet det afgørende reguleringsgrundlag. Dets relevans i henseende til reguleringens primære formål — at bevare ydelsernes realværdi uforandret — er imidlertid afhængigt af, i hvilket omfang bevægelser i pristallet er udtryk for bevægelser i omkostningerne ved de ydelser, som det anvendes til at regulere.

Det danske pristal udarbejdes på basis af et budget, der groft kan siges at svare til en fuldt beskæftiget arbejders indtægt, og forskydningen i de enkelte priser får således tildelt vægt efter den betydning, de enkelte varer har i dette budget. Regulering af en lang række sociale ydelser (og indkomstgrænser) efter forandringer i dette pristal er en praktisk, men ubestrideligt ret grov fremgangsmåde, der indebærer mulighed for mindre eller større afvigelser fra det ovenfor angivne mål.

Forsåvidt angår reguleringens vigtigste anvendelsesområde — *alderstrenten* — gælder således, at denne, når den udbetales med sit fulde beløb, kun udgør mellem $^1/_3$ og $^1/_4$ af det til beregning af pristallet anvendte budget. Dette indebærer naturligvis, at man i det store flertal af tilfælde (nemlig hvor renten er eneste indtægt) må regne med, at rentemodtagernes forbrug vil være sammensat på en anden måde end det budget, der anvendes til beregning af pristallet. Betydningen heraf er naturligvis atter, at pristallet i praksis stiger eller falder i et andet forhold — større eller mindre — end forandringen i de udgifter, som rentemodtagerne har til forbrug, og som aldersrenten er bestemt til at dække. Den nuværende reguleringsbasis kan således give rentemodtagerne »for lidt» eller »for meget» i forhold til det ovenfor definerede mål: At opretholde ydelsernes realværdi. Hvad der gælder om renterne, gælder i endnu højere grad pristalsreguleringen af ydelser, der kun er bestemt til at dække et vist begrænset specificeret behov, f. eks. skal give dækning for udgifterne ved at have et barn. Disse udgifter vil naturligvis have en ganske anden sammensætning end udgifterne i pristalsbudgettet, og regulering efter dette kan derfor give endnu større uoverensstemmelser mellem, hvad man har tilsigtet, og hvad man opnår. Eller hvad skal man mene om at regulere, f. eks. begravelseshjælp efter pristal, således som tilfældet er indenfor ulykkesforsikringens nuværende bestemmelser?

Der kan sluttelig være grund til at fremhæve, at man i et enkelt tilfælde — nemlig indenfor *arbejdsløshedsforsikringsloven* — har valgt at regulere særlige ydelser efter særlige udgiftstal. Maksimumsbeløbet for ydelser til dagpenge reguleres således efter bevægelserne i pristallet eksklusive udgiften til husleje, medens det særlige huslejetillæg reguleres efter pristalsbudgettets udgift til husleje.

*

Bortset fra spørgsmålet om den nuværende pristalsregulerings tekniske fuldkommenhed eller mangel herpå kan der være grund til mere principielt at berøre pristalsreguleringens rolle som socialpolitisk institution.

Der er allerede nævnt, at reguleringens hovedformål er at sikre, at en i penge fastsat ydelse eller indkomstgrænse bevares reelt uændret også i perioder, hvor lovgiveren ikke beskæftiger sig principielt med den pågældende sag. Når hensigten således er at bevare status quo, rejser dette i første omgang ingen problemer forsåvidt angår de sociale ydelser. Anderledes derimod med indkomstgrænserne. Hvor detailpristallet anvendes som regulator,

vil grænsen til stadighed svare til en i det store og hele uændret realindtægt. Såfremt indtægterne hos de berørte persongrupper stiger stærkere — og dette er jo, hvad man i almindelighed må vente under en udvikling med stigende velstand for den brede befolkning — må denne fremgangsmåde imidlertid medføre, at den berettigede personkreds indsnævres i tiltagende grad (hvor meget beror bl. a. på grænsens oprindelige placering i forhold til indtægternes spredning).

Det afgørende spørgsmål må da blive, om hensigten har været at sikre ydelsen for personer med en given økonomisk standard eller for personer tilhørende en vis socialgruppe. Problemet har særlig interesse i Danmark, hvor man i forvejen indenfor så vigtige områder som den statsstøttede sygeforsikring og — afledet heraf — byggestøttelovgivningen opererer med lønregulerede indkomstgrænser. Man har her ønsket ydelserne begrænset til arbejderklassen og økonomisk dermed ligestillede personer og reguleringen har derfor måttet følge med velstandsudviklingen for denne store gruppe, der omfatter henved $^{9}/_{10}$ af landets befolkning. Der vil med nogen ret kunne spørges, hvorfor lovgivningsmagten her på forhånd har fastlagt et for modtagerne af de omhandlede ydelser så favorabelt afgrænsningskriterium, og deraf følgende reguleringsprincip, medens man på de fleste andre områder, og da først og fremmest indenfor alders- og invaliderentelovgivningen, altid har reguleret, og fortsat regulerer, efter pristallet som udtryk for, at det er en given realindtægt der udgør kriteriet for afgrænsningen. Såvidt ses er der imidlertid aldrig givet nogen nærmere begrundelse for denne forskelsbehandling, der således synes at fremstå som et af de mange eksempler på den oplivende, men næppe altid rationelle variation der forefindes i udformningen af sociallovgivningens forskellige grene.

Det står selvsagt altid i Rigsdagens magt at gennemføre sådanne ændringer i lovgivningen, at virkningerne af denne uoverensstemmelse afbødes. I vidt omfang er dette da også sket som et naturligt led i den almindelige sociale reformpolitik. Især for alders- og invaliderentens vedkommende viser udviklingen gennem de senere år, at de pågældende talstærke persongrupper har haft den fornødne politiske vægt til at sikre sig forhøjelser, der snarest er en del større end hvad der svarer til forøgelsen i den almindelige velstand. Den praktiske betydning af det berørte forhold er derfor nærmest, at det for de grupper, der savner evne til at skaffe sig gehør, kan have sine vanskeligheder at opnå forbedringer i takt med velstandsudviklingen, og at sådanne forbedringer ofte kun vil blive gennemført med kortere eller længere tids forsinkelse. Der er næppe tvivl om, at tanken om at forlade pristallet som reguleringsgrundlag til fordel for et eller andet »velstandstal» er genstand for stigende interesse. Det kan i denne forbindelse tages som et tidens tegn, at et nylig fremsat socialdemokratisk forslag til en almindelig folkepensionering forudsætter pensionerne reguleret i overensstemmelse med udviklingen i den gennemsnitlige indkomst pr. indbygger.

Ved en mere almen vurdering af reguleringsmekanismen som bestanddel af den sociale lovgivning kan der, for det første, være grund til at fremhæve

dens taktiske betydning for det sociale reformarbejde. Det er undertiden blevet anført, at eksistensen af bestemmelser om regulering af sociale ydelser og indkomstgrænser, det være sig efter pristal eller lønniveau, vil kunne tjene som sovepude og dermed svække reforminitiativet. At dette under visse omstændigheder kan være tilfældet skal ingenlunde bestrides. For Danmarks vedkommende kan der imidlertid næppe herske tvivl om, at reguleringsmekanismen har haft den modsatte virkning. Reguleringen har her efterhånden vundet hævd og betragtes som en selvfølge — en social ret — hvorfor de kræfter, der ellers ville være blevet brugt i kampen om dette spørgsmål (man tænke her på den stadige diskussion i England om pristalsreguleringen af alderdomspensionerne), frit har kunnet hellige sig arbejdet for yderligere reformer.

I fortsættelse heraf må imidlertid også, for det andet, påpeges, at lovgivningsmagten ved i så stor udstrækning at gennemføre disse reguleringsbestemmelser rent faktisk har begrænset sin egen fremtidige handlefrihed ret kraftigt. Det siger ydermere sig selv, at dette vil gælde i endnu højere grad såfremt man går over til at indføre lovmæssig regulering af ydelser i takt med velstandsudviklingen. Denne begrænsning i handlefrihed har naturligvis især betydning forsåvidt angår mulighederne for at gennemføre en kontraktion af de offentlige udgifter, men indebærer også bortset herfra, at mulighederne for at optage nye opgaver, der anses ønskværdige, nødvendigvis bliver indsnævret.

Det bør i denne sammenhæng også nævnes, at vor tids ustabile pengeforhold vel danner baggrunden for indførelsen af pristalsreguleringen, men at denne, når den først er etableret, selv udgør en faktor af betydning for pengeværdiens udvikling. Dette følger allerede deraf, at reguleringen under stigende prisniveau ikke kan undgå at tendere i retning af en yderligere prisstigning (om styrken af denne tendens lader sig altid diskutere). På det psykologiske plan anføres endvidere gerne, at reguleringen bidrager til at svække befolkningens uvilje mod prisstigninger. Heroverfor må dog nævnes, at udsigten til de ved reguleringen fremkaldte merudgifter må have i hvert fald en vis virkning i modsat retning under de ansvarlige myndigheders overvejelser om pengepolitikkens førelse.

Hvad der her er sagt skal ikke opfattes som et forsøg på att rejse tvivl om berettigelsen af de danske bestemmelser om regulering af sociale ydelser og indkomstgrænser efter pristal eller lønniveau. Disse bestemmelser har i tidens løb tilfulde vist deres værdi som et betydningsfuldt middel til at fastholde eengang vundne sociale fremskridt. Det har imidlertid forekommet mig nyttigt i tilslutning til den givne oversigt over dette vigtige område også at pege på nogle af de problemer som reguleringsspørsmålet rejser, problemer der har betydning ikke blot i Danmark men også i de andre lande hvor dette spørgsmål er på den socialpolitiske dagsorden.

Kortare meddelanden

Socialutgifterna i Finland år 1950. I Social tidskrift (1952, nr 5—6) har lämnats en redovisning av de finska socialutgifterna under år 1950. Redovisningen är endast preliminär, enär en del utgifter, framför allt kommunernas, ännu icke är kända. Sammanställningen har verkställts efter de normer som uppställts av en internordisk kommitté och som tillämpas i motsvarande svenska statistik (se Soc. Medd. 1952: 5, sid. 320).

Socialutgifterna uppgick år 1950 till 48 826 milj. mark (i svensk valuta ca 1 108 milj. kr), vilket är 20 % mer än 1949 och 53 % mer än 1948. Av denna summa var nära 90 % socialutgifter av olika slag, medan resten överfördes till fonder. De centrala administrationsutgifterna var 203 milj. mark eller blott 0,4 % av totalutgifterna. De olika utgiftsposterna framgår av denna tablå.

Ändamål	Utgifter i milj. mark	Utgifter i % av samtl.
Familj och barn	13 692	28·0
Sjukdom	9 378	19·2
Ålderdom och invaliditet	7 265	14·9
Pensioner till krigsinvalider, stupades anhöriga m. m.	5 393	11·1
Arbetslöshet	4 731	9·7
Olycksfall i arbete	1 908	3·9
Allmän och ospecificerad hjälp	3 656	7·5
Centrala administrationsutgifter	203	0·4
Barnavdrag vid beskattningen	2 600	5·3
Summa	48 826	100
därav: erlagda av		
staten	23 425	48·0
kommuner	8 131	16·6
arbetsgivare	13 770	28·2
enskilda	3 500	7·2

I jämförelse med år 1949 har arbetslöshetsutgifterna ökat mest eller med 55 % och utgifter för krigsinvalider m. m. minst, 8 %. Av de olika delposterna var barnbidragen den ojämförligt största gruppen. Deras sammanlagda belopp var 10 740 milj. mark. Dessutom utgick 575 milj. mark i familjebidrag till särskilt barnrika familjer och 2 600 milj. mark i barnavdrag i statliga beskattningen. Den näst barnbidragen största posten var ålders- och invalidpensionerna, vilka uppgick till 6 532 milj. mark. I Finland har emellertid folkpensionerna börjat utgå först under 1949, och folkpensioneringen har där sålunda ännu inte trätt i full verksamhet. Sjukförsäkringen uppgick till 3 358, allmänna hälso- och sjukvården till 4 371 samt vården av tuberkulösa, sinnessjuka, alkoholister m. fl. till 1 649 milj. mark.

Socialutgifterna utgjorde år 1950 11,8 % av nationalinkomsten mot 12,7 % ett år tidigare och 4,2 % år 1939. Som jämförelse kan nämnas att i Sverige var socialutgifterna år 1950 10,7 % av nationalinkomsten och år 1939 ca 7 %.

Statens och arbetsgivarnas andel av socialutgifterna har fortgående ökat, medan kommunernas minskat, såsom framgår av följande tablå.

Erlagda av	Socialutgifter i % år 1939	1946	1950
staten	34	42	48
kommunerna	43	22	17
arbetsgivare	17	23	28
enskilda	6	13	7

I Finland finansieras 65 % av socialutgifterna genom skattemedel, i Sverige 84 %. Utmärkande för Finland är den stora andel av socialutgifterna som faller på arbetsgivarna; dessa svarar nämligen för icke mindre än 28 % av kostnaderna (5 % i Sverige). Detta sammanhänger väsentligen med att de finska arbetsgivarna enligt lagen om kollektivavtal är förpliktade att utbetala lön under sjukdom. Sjukförsäkringens omfattning är nämligen mycket ringa. Dessutom bidrar arbetsgivarna också till barnbidragskostnaderna.

T. G.

En dansk spastikerutredning. Spasticiteten har tidigare ej varit föremål för sam-

ma intresse som andra sjukdomar med vanförhet till följd. På senare tid har dock intresset för problemet ökat. De spastiska symtomen är dels av kroppslig och dels av psykisk art. Sålunda är rörelseförmågan mer eller mindre påverkad, taldefekter, spastiska hörsel- och syndefekter och mental efterblivenhet förekommer ofta; den senare komplikationen enligt amerikanska uppgifter i en tredjedel av fallen. Orsaken till sjukdomen är skador på hjärnan uppkomna före, under eller efter själva födelsen. En undersökning uppger nytillskottet i Sverige till 60—70 barn per år, av vilka hälften skulle vara i behov av anstaltsvård. I Danmark har nyligen gjorts en utredning om spastikerproblemet. Den har tillkommit genom medverkan av en rad fackmän på olika områden och behandlar olika sidor av spastikernas vård och undervisning. För den som är intresserad av denna grupp lidande människors problem har utredningen mycket att ge.

I betänkandet sägs att möjligheterna till goda resultat vid behandlingen av hjärnskadade barn ökas, om man kan skapa goda emotionella och intellektuella utvecklingsbetingelser. Den motoriska övningen av dessa barn är till stor del av pedagogisk natur. Det gäller att inarbeta reflexbanor och förmåga att behärska lemmarna i den utsträckning det är möjligt och på andra vägar, än vad som sker normalt. När intellektet är jämförelsevis intakt, är möjligheterna till motorisk uppträning förhållandevis goda. En trygg barndomsmiljö är viktig. Uppväxt och uppfostran i ett gott hem och bland fysiskt likställda skolkamrater skapar större trygghet hos det spastiska barnet och gör det lättare för det att klara sig ute i livet. Det kan icke framhållas nog starkt, att det spastiska barnets problem varken är ett isolerat neurologiskt, pediatriskt, fysioterapeutiskt eller ortopediskt problem. Det är långt mer komplicerat. Det är först och främst ett pedagogiskt problem, där alla som har med barnen att göra måste vara i besittning av psykologisk förståelse och erfarenhet.

Antalet spastiska barn och unga i Danmark i åldern 0—20 år beräknas till 2 700. Av dessa beräknas 300 vara invalidiserade i sådan grad, att de måste fullgöra sin skolgång på anstalt. Detta antal avser sådana över sinnesslögränsen. Behandling skulle väsentligt förbättra deras möjligheter i livet. Ytterligare ett antal barn — en del debila och en del svårt motoriskt invalidiserade — skulle genom systematisk träning kunna bli i stånd att bidra till sin försörjning.

Under senare år har man vid Ortopedisk Hospital i Århus använt mer moderna metoder med huvudvikt lagd på stödjebandage och skidor, och man har tillika i det omfång som låtit sig göra försökt att uppställa ett behandlings- och sysselsättningsprogram för att dra nytta av i USA gjorda erfarenheter. Man har därvid i mindre grad än förut använt sig av operativa ingrepp. En tidigt begynd gymnastisk behandling och bandagering av benen har visat sig vara effektiv. Detsamma gäller uppträningen av händernas funktion med sysselsättningsterapi, speciellt tillrättalagd för spastiska barn. Detta har skett i en barnträdgård, där barnen samtidigt genom samvaro med andra barn fostras till socialt uppträdande.

Några barn behandlas kortare eller längre perioder på »Landsforenings till Børnelammelsens bekæmpelse» institut och på andra behandlingsavdelningar. Andra behandlas i hemmen.

Psykologisk behandling av spastikernas emotionella reaktivitet och känslomässiga hämningar, som under ogynnsamma miljöbetingelser komplicerar det motoriska handikappet hos barn efter 4—5 årsåldern, har försökts på Rigshospitalets barnavdelning.

Det är säkert inte utan orsak, när utländska läkare framhåller vikten av psykologisk vägledning för såväl föräldrarna som deras hjärnförlamade barn. Det systematiserade undervisnings- och behandlingsprogrammet i en institution är säkert i sig själv en psykisk behandling. Mera individuell psykoterapi kan fordras för några spastiker.

Angående yrkesutbildningen sägs, att under åren 1941—1947 har vid »Samfundet og Hjemmet for Vanføre» utbildats 41 spastiker. Av dessa har 26 fått full och 15 delvis utbildning i några uppräknade yrken.

En förbättrad talundervisning kunde för några spastiker måhända utveckla intelligensen så att omplacering från sinnesslövård till annan vård vore möjlig.

Det måste åvägabringas smidigare kriterier för bedömandet av huruvida ett spastiskt barn behöver sinnesslövård eller icke.

Den slutliga placeringen må i större grad baseras på de erfarenheter som, under försök att lära barnet, görs med hänsyn till barnets förstånd och dess möjligheter att tillägna sig vetande.

Kommittén uttalar som sin mening, att det utan tvivel kan göras mycket för att förminska dessa barns fysiska och psykiska handikapp och att möjligheterna till eventuell yrkesutbildning vore större, om tidig diagnos och tidig begynnelse av behandlingsprogrammet kunde komma till stånd.

Behandling och placering av barnen. Barn 0—3 år. Behandlingen bör börja så snart diagnosen är ställd. Genom den danska förebyggande hälsovården borde detta vara möjligt redan i första levnadsåret i ett stort antal fall. Behandlingen i denna åldersklass måste framför allt bli av sjukgymnastisk art. Modern bör instrueras i ett övningsprogram, så att barnet kan stanna kvar i sitt hem så länge som möjligt. Kontroll av barnen föreslås ske på kliniker och behandlingsavdelningarna vid centralsjukhusen ute i landet. Kan ett sådant program inte genomföras, måste barnet få tillfälle att läggas in på ett speciellt spädbarnshem.

Barn i åldern 3—7 år. Barnträdgårdar och barnhem bör anordnas för barn i denna åldersgrupp. I tätt befolkade områden borde barnträdgårdar komma i fråga. Barnhem måste finnas för barn från glest befolkade områden eller för barn, som av andra orsaker måste vistas på ett sådant.

Huvudvikten vid dessa institutioner bör läggas på sjukgymnastisk behandling och sysselsättningsterapi. Den elementära talundervisningen skall begynnas; likaså bör observation ske av barnens förståndsgåvor.

Barn i skolåldern. Kommittén föreslår spastikerklasser och spastikerskolor. Barnen måste undervisas i små klasser och elever bör differentieras efter intelligensnivå och, till viss grad, efter fysiskt handikapp. Undervisningen måste i vissa klasser vara avpassad efter perceptionsdefekter, svårigheter att uppfatta talbegrepp, uppmärksamhetssvårigheter och taldefekter. Pedagogerna bör arbeta i nära kontakt med en psykolog med särskild förståelse för spastiska barn. Undervisningen måste vara upplagd så, att enskilda elever kan frigöras från undervisningen för sjukgymnastisk behandling, talundervisning eller annan behandling.

Föreslagna skolor, barnhem och barnträdgårdar bör icke betraktas såsom enbart vårdinstitutioner, där barnen omhändertas, därför att de icke kan placeras någon annanstans, och där de får stanna hela barndomen. Undervisningen tänks icke i varje enskilt fall fortsatt genom hela skoltiden. Barnen skall efter hand, hoppas man, kunna överföras till vanliga skolor.

Om ingen framgång skönjes vid behandlingen efter lång observation, bör barnet överföras till sinnesslöanstalt eller till invalidbarnhem.

Barn i åldern 15—18 år. Yrkesutbildningen måste framför allt ske vid »Samfundets og Hjemmet for Vanføre» institution i Köpenhamn.

Efter fyllda 18 år. Spastikerna skall i fall av full arbetsduglighet placeras i förvärvsarbete eller som delvis arbetsdugliga sysselsättas vid »Samfundet og Hjemmet for Vanføre» eller vid annan skyddad verkstad. Vid fall av fullständig arbetsoförmåga skall de placeras på kronikerhem. Det betonas starkt, att dessa svårt invalidiserade människor får bättre vårdmöjligheter genom placering antingen i små vårdhem, där man söker skapa en så innehållsrik tillvaro som möjligt för dessa ofta unga invalider, eller också genom att placera dem i privata hem.

Sammanfattning. De av kommittén föreslagna reformerna är så omfattande, att de icke kan förverkligas inom närmaste framtiden. Därför föreslås ett korttidsprogram för spastikervården. Enligt detta skall man förbättra spastikernas behandling genom koordination av nuvarande möjligheter. Ansvaret för denna bör handhas av en spastikerkommitté bestående av representanter för forsorgsdirektoratet, av talspecialister och av läkare med specialutbildning i pediatrik, neurologi, ortopedi och psykiatri. Denna kommittés uppgifter skall vara

att skaffa pålitliga uppgifter om antalet spastiker,

att grundligt undersöka de rapporterade fallen från olika synpunkter,

att rubricera fallen med avseende på svårighetsgrad och intelligensnivå,

att erbjuda barnet lämpligast möjliga vård,

att medverka till upplysning om spastikernas problem,

att arbeta på att möjligheter till utbildning av vårdpersonal ordnas.

Det är glädjande, när spastikerproblemet tas upp så grundligt som gjorts i denna utredning. Man har det intrycket, att spastikernas omvårdnad tidigare varit ett nästan enbart ortopediskt problem (och naturligtvis också ett socialt). Tyvärr träffar man dock icke endast motoriska besvär hos spastikerna, man möter psykiska defekter, sinnesdefekter och svårigheter att arbeta med händerna. Den danska utredningen tar upp problemet från alla sidor och ger en fullständig bild av alla med sjukdomen följande svårigheter.

Elis Johansson

Ungdomsvårdsskoleutredningen, som enligt givna direktiv bl. a. skall verkställa en allmän översyn av ungdomsvårdsskoleorganisationen, framlade under hösten 1951 förslag *dels* om riktlinjer för ett nytt avlönings- och flitpenningssystem vid ungdomsvårdsskolorna, *dels* om åtgärder i syfte att vidga möjligheterna till utackordering från skolorna, *dels* om omorganisation av Sundbo yrkesskola för möjliggörande att där omhänderta ett anstaltsbesvärligare klientel *dels ock* om utvidgning av möjligheterna att erhålla ersättning av statsmedel för skador, vållade av vissa rymlingar m. fl., vilka förslag blev föremål för behandling av 1952 års riksdag.

En plan på längre sikt för sådan omorganisation av ungdomsvårdsskoleväsendet att de nuvarande stora elevgrupperna kunde uppdelas i mindre enheter har nyligen utarbetats av utredningen. Vidare har viss undersökning verkställts rörande vandeln hos de elever, som under år 1946 slutligt utskrevs från skolorna. Bearbetning pågår därjämte av en statistisk undersökning rörande de elever som den 1 januari 1951 var intagna i ungdomsvårdsskolorna. Förutsättningarna för en omläggning av yrkesundervisningen vid skolorna och därmed sammanhängande problem har prövats.

Inom kort kommer frågan om en utbyggnad av ungdomsvårdsskolornas folkskoleorganisation med ytterligare klasser att upptas till behandling, varjämte eftervårdssystemet kommer att bli föremål för översyn. Minimiåldern för intagning i ungdomsvårdsskola, vistelsetidens längd, fritidsverksamhetens ordnande samt stärkandet av samarbetet mellan skolorna och ortsbefolkningen m. fl. frågor kommer därefter att behandlas inom utredningen, som beräknar att kunna avsluta sitt arbete under år 1953.

O. J.

Trädgårdsarbetarnas löner år 1951. Socialstyrelsen utför årligen en undersökning rörande löneförhållandena för arbetare inom den yrkesmässiga trädgårdsodlingen. Här lämnas vissa huvudresultat av denna undersökning för år 1951. En utförligare redovisning lämnas i Meddelande från socialstyrelsens utredningsbyrå, som kan erhållas efter hänvändelse till socialstyrelsen, samt sedermera i Lönestatistisk årsbok 1951.

Uppgifter infordrades från 2 427 trädgårdsodlare (mot 1 290 vid närmast föregående undersökning) om varje under år 1951 anställd trädgårdsarbetare. Uppgift begärdes bl. a. om ålder, yrkesspecialitet, antal arbetstimmar och dagsverken samt om den kontanta lönen och naturaförmånernas värde. Uppgifter om arbetstid och arbetslön skulle lämnas med fördelning på arbete mot tidlön och mot ackordslön.

Bearbetningsbara blanketter erhölls från 1 072 arbetsgivare med tillhopa 5 711 arbetare. Antalet arbetare med nominativa uppgifter utgjorde 4 511 eller 79 %.

I tab. 1 redovisas de genomsnittliga timresp. årsförtjänsterna för olika grupper av trädgårdsarbetare. Årsförtjänsterna har endast uträknats för arbetare med minst 250 dagsverken under året. I förtjänsttalen ingår lön för övertidsarbete och vakttjänstgöring, semesterlön, resp. semesterersättning, sjukersättning, gratifikationer samt värdet av naturaförmåner.

Tabellen visar, att timförtjänsten för vuxna manliga arbetare var 16 % högre och för vuxna kvinnliga arbetare 15 % högre än under 1950. Årsförtjänsten var för männen 14 % och för kvinnorna 15 % högre än under 1950.

Tab. 1. Genomsnittliga tim- och årsförtjänster för trädgårdsarbetare 1951

Kön Yrken	Antal arbetare		Timförtjänst		Årsförtjänst	
	med timuppgifter	med minst 250 dagsverken	Kr	Index (1950 = 100)	Kr	Index (1950 = 100)
Män[1]	**2 320**	**1 361**	**2·38**	**116·1**	**5 710**	**113·6**
Trädgårdsarbetare	2 147	1 231	2·36	115·7	5 675	113·6
Därav: förmän	206	276	2·94	113·5	7 021	111·4
yrkesarbetare	1 356	780	2·35	116·3	5 469	115·3
grovarbetare	335	83	2·13	117·0	4 811	114·7
elever o. lärlingar	250	92	1·85	107·6	4 160	107·1
Specialarbetare	126	103	2·62	117·5	6 189	114·8
Kvinnor[1]	**849**	**95**	**1·78**	**114·8**	**3 953**	**114·6**
Minderåriga[1]						
Män	311	62	1·36	110·6	3 047	109·4
Kvinnor	113	8	1·40	117·6	·	·

Tab. 2 visar timförtjänsternas variationer för vuxna trädgårdsarbetare. Uppgifterna lämnas dels för arbetare vid gårdar, som tillämpar kollektivavtal och dels för arbetare vid gårdar, som inte tillämpar sådant avtal.

Tab. 2. Trädgårdsarbetare fördelade efter timförtjänstens storlek 1951

Arbetargrupp	Antal arbetare	Därav (i %) med en timförtjänst av kr										Medellön, kr	Medianlön, kr	Lönernas normala variationsgränser, kr
		intill 1·20	1·20–1·39	1·40–1·59	1·60–1·79	1·80–1·99	2·00–2·19	2·20–2·39	2·40–2·59	2·60–2·79	2·80–2·99	3·00 o. över			
Vuxna män[1]	**2 320**	**0·8**	**1·7**	**2·9**	**5·8**	**7·8**	**20·1**	**23·1**	**16·9**	**8·2**	**4·8**	**7·9**	**2·38**	**2·28**	**2·05–2·53**
Därav: med koll.-avtal	1 683	0·2	1·0	1·9	3·9	6·3	17·9	25·0	19·2	9·8	5·4	9·4	2·45	2·33	2·15–2·59
utan koll.-avtal	637	2·2	3·5	5·3	10·8	11·9	25·9	18·1	10·7	4·2	3·3	4·1	2·14	2·10	1·85–2·35
Vuxna kvinnor[1]	**849**	**2·5**	**5·1**	**13·1**	**49·6**	**16·1**	**8·6**	**3·4**	**0·7**	**0·2**	**0·5**	**0·2**	**1·78**	**1·73**	**1·62–1·84**
Därav: med koll.-avtal	527	2·8	3·4	6·8	47·2	22·8	9·9	4·4	1·1	0·4	0·8	0·4	1·83	1·76	1·66–1·90
utan koll.-avtal	322	1·9	7·8	23·3	53·4	5·3	6·5	1·8	—	—	—	—	1·65	1·66	1·56–1·75

[1] Exklusive anläggningsarbetare.

K.-E. F—g

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Utlänningar i Sverige under andra kvartalet 1952

Utlänningar med uppehållstillstånd. Uppgifterna i tab. 1 avser enbart utlänningar, som innehar eller ansökt om uppehållstillstånd gällande den 1 juli 1952. Då utlänningar av ett stort antal nationaliteter numera får vistas här under kortare tid än tre månader utan såväl visering som särskilt uppehållstillstånd, omfattar tabellens siffror långt ifrån alla utlänningar i landet. För vistelse utöver tre månader erfordras emellertid uppehållstillstånd även för utlänningar, som är befriade från viseringsplikten. Barn under 16 år påverkar inte siffrorna i någon större utsträckning, eftersom de i allmänhet är införda på någondera av sina föräldrars pass och då ej behöver särskilt tillstånd. — Å andra sidan innebär ett beviljat tillstånd inte alltid, att ifrågavarande utlänning vid beräkningstillfället befinner sig i riket.

Enligt tab. 1 uppgick antalet utlänningar med uppehållstillstånd den 1 juli 1952 till 116 287, varav 61 088 män och 55 199 kvinnor; detta innebär en ökning med 352 sedan närmast föregående kvartalsskifte. Männens antal har stigit med 495 under det att kvinnornas minskat med 143. Den största ökningen företer tyskarna med 507 och danskarna med 312, medan minskningen är störst bland finnarna med 313 och balterna med 287.

För att få en fullständig bild av utlänningsstocken måste man beakta de

Tab. 1. Utlänningar med uppehållstillstånd

Nationalitet	1946	1951				1952				
	1 januari	1 januari	1 april	1 juli	1 oktober	1 januari	1 april	1 juli	Därav män	Därav kvinnor
Dansk	2 729	14 643	14 661	15 086	15 764	16 442	17 179	17 491	11 637	5 854
Finsk	6 293	16 839	19 659	21 558	22 065	24 321	26 954	26 641	11 647	14 994
Isländsk	179	96	121	127	111	113	123	120	71	49
Norsk	4 537	12 121	12 062	12 078	12 135	12 194	12 769	12 698	5 647	7 051
Baltisk	25 977	21 926	21 862	20 660	20 361	19 921	19 959	19 672	10 997	8 675
Belgisk	82	74	69	65	76	78	89	124	92	32
Brittisk	901	915	884	887	893	844	878	873	482	391
Fransk	509	615	588	598	598	576	622	630	378	252
Holländsk	679	904	964	1 011	1 167	1 192	1 279	1 331	902	429
Italiensk	332	1 960	1 986	1 886	2 096	2 059	2 164	2 196	1 479	717
Polsk	3 822	6 146	5 830	5 232	5 329	5 011	4 851	4 769	2 824	1 945
Schweizisk	316	894	836	796	911	857	897	943	658	285
Tjeckoslov.	—	1 262	1 268	1 122	1 148	1 044	1 072	1 066	621	445
Tysk	6 250	11 527	12 107	13 210	14 819	15 590	17 669	18 176	8 104	10 072
Ungersk	805	1 388	1 387	1 351	1 312	1 237	1 235	1 206	644	562
USA-medb.	669	1 258	1 235	1 211	1 132	1 164	1 166	1 244	750	494
Österrikisk	—	1 167	1 162	1 179	1 374	1 261	1 331	1 366	738	628
Övriga	4 565	5 853	5 630	5 549	5 697	5 547	5 698	5 741	3 417	2 324
Samtliga	58 645	99 588	102 311	103 606	106 988	109 451	115 935	116 287	61 088	55 199

Tab. 2. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige, fördelade efter yrkesgrupper per den 1 juli 1952

	Yrkesgrupp	Samtliga	Därav		
			danskar	norrmän	finnar
I.	Jordbruk	4 778	2 251	257	1 112
	Trädgårdsskötsel	1 257	311	104	405
	Fiske	101	40	2	36
	Skogsbruk	8 897	2 009	1 386	3 773
	Tillhopa	**15 033**	**4 611**	**1 749**	**5 326**
II.	Malmbrytning o. metallindustri	25 369	4 066	1 882	6 361
	Jord- o. stenindustri	2 280	830	123	340
	Träindustri	2 175	512	268	652
	Pappers- o. grafisk industri	2 779	629	251	949
	Livsmedelsindustri	2 820	1 046	385	576
	Textilindustri	6 392	857	414	1 187
	Beklädnadsindustri	6 004	610	818	1 585
	Läder-, hår- o. gummiindustri	2 198	547	253	344
	Kemisk-teknisk industri	1 011	142	123	243
	Byggnadsverksamhet	2 031	717	383	428
	Kraft-, belysn.- o. vattenverk	81	3	3	4
	Tillhopa	**53 140**	**9 959**	**4 903**	**12 669**
III.	Landtransport	1 213	169	163	251
	Luftfart	157	60	80	2
	Sjöfart	6 308	1 641	427	2 013
	Tillhopa	**7 678**	**1 870**	**670**	**2 266**
IV.	Försäljnings-, reklam- o. affärsverksamhet	1 877	365	505	496
	Lagerarbete	1 434	231	187	477
	Bank-, försäkrings- o. uppdragsverksamhet	470	12	39	122
	Hotell, restauranger o. storhushåll	12 481	1 722	2 095	5 520
	Tillhopa	**16 262**	**2 330**	**2 826**	**6 615**
V.	Allmän tjänst	146	42	24	20
	Socialvård	105	19	19	21
	Tekniska arbetsområden	2 443	314	363	314
	Kontorsarbete	3 521	279	359	842
	Undervisn., biblioteksarbete o. journalistik	488	24	52	39
	Organisations- o. ombudsmannaverksamhet	20	2	5	1
	Konstnärlig verksamhet	1 339	395	41	57
	Tillhopa	**8 062**	**1 075**	**863**	**1 294**
VI.	Hälso- o. sjukvård, hygien	**6 469**	**902**	**1 237**	**2 111**
VII.	Husligt arbete	**10 609**	**1 429**	**1 532**	**2 537**
VIII.	Genomgående yrken	2 298	438	263	815
	Diversearbete	1 100	258	107	338
	Tillhopa	**3 398**	**696**	**370**	**1 153**
IX.	Elevpraktikarbete	**802**	**86**	**85**	**221**
X.	Beredskaps- o. reservarbete	**254**	—	—	**2**
	Summa	**121 707**	**22 958**	**14 235**	**34 194**

Tab. 3. Resandefrekvensen till och från Sverige under andra kvartalet 1952

Nationalitet	April		Maj		Juni		Summa inresor under andra kvartalet	Summa utresor under andra kvartalet
	Inresor	Utresor	Inresor	Utresor	Inresor	Utresor		
Dansk	87 118	88 100	71 127	65 778	97 764	94 106	256 009	247 984
Finsk	12 800	14 192	14 587	14 712	27 202	27 733	54 589	56 637
Isländsk	188	190	258	217	394	382	840	789
Norsk	60 423	60 568	52 773	51 897	142 068	136 312	255 264	248 777
Belgisk	225	230	210	185	559	537	994	952
Brittisk	2 338	2 297	2 828	2 533	4 711	4 119	9 877	8 949
Fransk	753	695	783	674	1 628	1 513	3 164	2 882
Holländsk	1 079	994	1 029	1 012	1 837	1 614	3 945	3 620
Italiensk	418	378	394	308	704	684	1 516	1 370
Polsk	63	73	47	49	44	58	154	180
Schweizisk	527	474	626	505	1 587	1 336	2 740	2 315
Sovjetrysk	154	90	89	92	61	69	304	251
Tjeckoslovakisk	18	15	18	16	22	23	58	54
Tysk	4 209	3 250	3 731	3 009	5 968	5 141	13 908	11 400
Ungersk	68	32	32	63	21	13	121	108
USA-medborgare	3 072	2 322	4 278	3 172	6 414	5 296	13 764	10 790
Österrikisk	318	221	318	220	549	449	1 185	890
Övriga	1 603	1 646	1 777	1 656	2 907	2 831	6 287	6 133
Samtliga	175 374	175 767	154 905	146 098	294 440	282 216	624 719	604 081

betydande kategorier, för vilka uppehållstillstånd icke erfordras: medföljande barn utan egen legitimationshandling, personer av nationaliteter, som inte är ålagda viseringsskyldighet (vid kortare vistelse än tre månader) samt utlänningar med gällande visering.

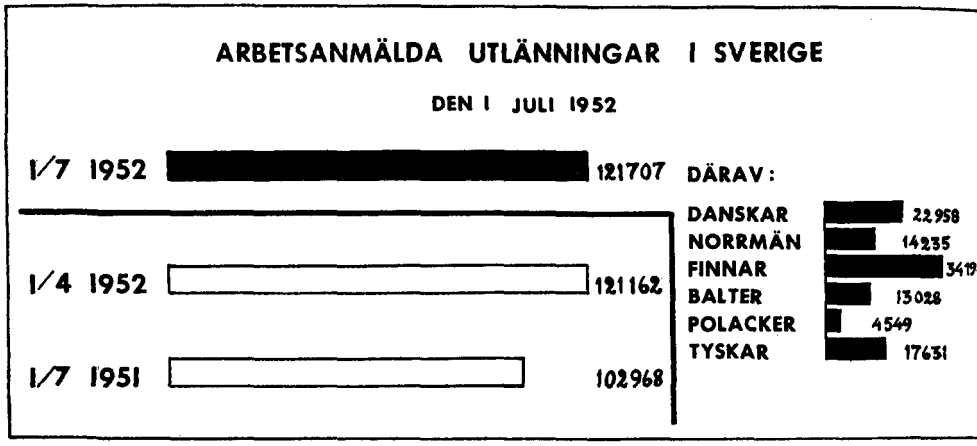
Antalet härvarande barn införda i faderns eller moderns pass utgjorde den 1 juli 1952 ca 18 000, antalet finska och kontinentaleuropeiska konvalescentbarn uppgick vid samma tidpunkt till omkring 5 000.

De utlänningar för vilka uppehållstillstånd icke erfordras för vistelse här under kortare tid än tre månader uppgick den 1 juli 1952 — förutom de båda ovannämnda grupperna barn under 16 år — till omkring 128 000. Däribland märks främst norrmän (ca 65 000), danskar (ca 29 400), finnar (ca 14 300), britter (ca 3 200) och amerikanare (ca 2 900).

Hela antalet utlänningar i riket uppgick den 1 juli 1952 till omkring 267 300, vilket innebär en ökning sedan senaste kvartalsskifte med 19 300. Ökningen är störst beträffande danskar (7 960), norrmän (6 300) och amerikanare (2 930); en rätt betydande minskning har inträtt bland finnarna (2 280).

Antalet utlänningar, som den 1 juli 1952 vistades på de förläggningar, vilka omhänderhas av medicinalstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen, var 183 resp. 22.

Utlänningar på den svenska arbetsmarknaden. Den 1 juli uppgick, såsom framgår av tab. 2 och diagrammet på följande sida, antalet arbetsanmälda utlänningar i riket till 121 707, vilket innebär en ökning under det gångna kvartalet med 545 personer (0,4 %). Av de arbetsanmälda utgjorde fin-

narna den största gruppen med 34 194 (— 1,8 %), följda av danskarna med 22 958 (— 1,1 %), tyskarna 17 631 (+ 7,1 %), norrmännen 14 235 (— 2,6 %), balterna 13 028 (— 1,5 %), polackerna 4 549 (+ 0,2 %) samt italienarna 2 257 (+ 4,7 %). Geografiskt sett förekom de arbetsanmälda utlänningarna talrikast i Stockholms stad med 27 379 (+ 3,1 %), Göteborgs och Bohus län med 12 832 (— 0,9 %), Malmöhus län med 11 820 (+ 5,5 %), Stockholms län med 9 245 (+ 4,2 %), Älvsborgs län med 7 138 (— 3,8 %), Västmanlands län med 6 419 (+ 0,2 %) samt inom Värmlands län med 5 804 (— 3,8 %). Den yrkesmässiga fördelningen av de arbetsanmälda utlänningarna här i landet utvisade, att 53 140 var sysselsatta inom industri och hantverk (— 3,1 %), 16 262 inom handel m. m. (+ 5,6 %), 15 033 ägnade sig åt jordbruk, fiske och skogsbruk (+ 1,5 %), 10 609 åt husligt arbete (+ 1,3 %), 8 062 åt förvaltning, arbetsledning och fria

Tab. 4. Den utländska turistfrekvensen — med undantag av danskar och norrmän — under andra kvartalet 1952

Hemland	Inresta turister	Utresta turister	Av utresta turister tillbragta vistelsedagar	
			totalt	i genomsnitt
Belgien	781	613	4 454	7·3
Canada	638	395	5 379	13·6
England	7 736	5 269	56 279	10·7
Finland	35 459	25 785	234 761	9·1
Frankrike	2 347	1 562	16 474	10·5
Holland	2 747	1 859	19 937	10·7
Island	399	192	3 586	18·7
Italien	948	651	7 006	10·8
Polen	76	66	1 411	21·4
Schweiz	2 097	1 408	11 079	7·9
Spanien	266	123	1 228	10·0
Tjeckoslovakien	33	34	497	14·6
Tyskland	7 757	5 966	120 423	20·2
Ungern	90	81	570	7·0
USA	11 811	7 212	85 533	11·9
Österrike	614	442	5 049	11·4
Övriga samt statslösa	3 089	2 402	23 584	9 8
Summa	76 888	54 060	597 250	11·0

yrken (+ 6,9 %), 7 678 åt samfärdsel (+ 4,7 %) samt 6 469 åt hälso- och sjukvård (+ 1,8 %).

Av utlänningar företagna in- och utresor. I tab. 3 redovisas samtliga in- och utresor, som företagits av utlänningar till och från Sverige under andra kvartalet 1952. I dessa siffror ingår även direkta genomresor samt resor företagna av utlänningar med kollektivpass. Vid en jämförelse med siffrorna för motsvarande period år 1951 visar det gångna kvartalet en ökning med 17,1 % beträffande inresor och 18,0 % av utresor.

Turiststatistik. Med undantag av danskar och norrmän har av de under andra kvartalet 1952 inresta utlänningarna 76 888 betecknats som turister. De under samma period utresta 54 060 icke-skandinaviska turisterna hade tillbragt 597 250 vistelsedagar här i landet (tab. 4).

G. M.

Socialstyrelsens allm. konsumtionsprisindex för aug. 1952

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex har beräknats till 225,2 för augusti 1952 mot 224,8 för juli, vilket innebär en höjning med 0,4 enheter eller 0,2 %. Denna indexserie, som har år 1935 som basperiod, avser att mäta den genomsnittliga prisförändringen för hela den enskilda konsumtionen av varor och tjänster i landet. Beräkningarna för augusti grundar sig på prisuppgifter från 60 städer och andra tätorter.

För de olika delposterna är indextalen och de procentuella prisförändringarna följande (år 1935 = 100).

	Juni 1952	Juli 1952	Aug. 1952	Prisförändring i % juni-juli	juli-aug.
Livsmedel	243·9	244·3	245·8	+ 0·2	+ 0·6
Bostad	115·7	115·7	115·7	—	—
Bränsle o. lyse	264·7	261·4	260·1	— 1·2	— 0·5
Beklädnad	254·2	253·5	252·5	— 0·3	— 0·4
Kläder	258·1	257·3	256·2	— 0·3	— 0·4
Skor	240·1	239·8	239·2	— 0·1	— 0·3
Övriga varor och tjänster	240·7	240·1	240·4	— 0·2	+ 0·1
Inventarier och husgeråd	221·7	220·0	219·9	— 0·8	0·0
Generalindex [1]	225·1	224·8	225·2	— 0·1	+ 0·2

Höjningen av generalindextalet mellan juli och augusti beror nästan helt och hållet på stegrade livsmedelspriser, medan ökningen av posten övriga varor och tjänster varit så obetydlig att den påverkat generalindextalet mycket litet.

En närmare redogörelse för denna indexserie med vissa prisuppgifter för enskilda varuslag föreligger i en stencil, som kan erhållas genom Socialstyrelsen, Stockholm 2.

[1] Generalindextalen för tidigare år återfinns i Soc. Medd. 1951: 5, sid. 378 och 1952: 2, sid. 116.

Å. L.

Löneförhållandena för arbetare inom byggnadsindustrin år 1951

I denna artikel lämnas vissa uppgifter om löneförhållandena för arbetare inom byggnadsindustrin. Artikeln är ett komplement till den redogörelse för löneförhållandena för arbetare inom den egentliga industrin, som återfinns i Soc. Medd. 1952: 8, sid. 522.

Primärmaterialet utgörs — liksom för den egentliga industrin — av summariska uppgifter från företag om till arbetare utbetalda lönesummor under år 1951 samt om antalet under året arbetade timmar. För husbyggnadsföretagen har dessa uppgifter för första gången redovisats med fördelning på yrkesgrupperna murare, träarbetare, grovarbetare och övriga arbetare (chaufförer, maskinister, målare, vakter m. fl.).

Tab. 1. Genomsnittliga timförtjänster 1951 för vuxna manliga byggnadsarbetare

Industrigrupp Yrke	Antal arbetare	Antal arbetstimmar		Genomsnittlig timförtjänst, kronor[1] inom						
				dyrortsgrupp					Hela riket	Stockholm
		1 000-tal	% på ackord	1	2	3	4	5 (inkl. Stockholm)		
Husbyggnadsarbete	29 718	62 172	50·8	a) 3·16	3·55	3·93	4·20	4·79	**4·12**	4·96
				b) 3·36	3·75	4·14	4·43	5·04	**4·33**	5·22
Därav:										
Murare	3 328	6 516	70·1	a) 3·52	4·19	4·63	5·32	6·49	**5·08**	6·60
				b) 3·73	4·43	4·86	5·60	6 78	**5·32**	6 89
Träarbetare	7 989	16 515	61·5	a) 3·25	3·64	4·22	4·53	5·57	**4·44**	5·84
				b) 3·47	3·86	4·45	4·77	5·85	**4·67**	6·13
Grovarbetare	16 507	35 158	43·5	a) 3·06	3·51	3·67	3·89	4·29	**3·85**	4·37
				b) 3·24	3·70	3·87	4·11	4·54	**4·05**	4·62
Övriga arbetare	969	2 041	24·9	a) 3·21	3·15	3·42	3·36	3·92	**3·48**	3·95
				b) 3·35	3·30	3·57	3·47	4 05	**3·62**	4·12
Väg- o. vattenbyggnadsarb.	5 232	10 098	71·2	a) 4·07	4·46	4·14	4·55	4·70	**4·41**	4·80
				b) 4·17	4 60	4 32	4·68	4·89	**4·56**	4 97
Elektriska installationsarb.	4 089	9 259	44·5	a) 2·56	3·06	3·19	3·49	3·94	**3·48**	3·96
				b) 2·68	3·18	3·31	3·64	4·10	**3·62**	4·12
Rörledningsarbete	8 750	19 859	55·7	a) 3·07	3·12	3·41	3·60	3·89	**3·59**	3·93
				b) 3·19	3·24	3 53	3·72	4·04	**3·72**	4·08
Måleriarbete	2 602	5 003	79·4	a) 3·72	4·12	4·74	4·93	5·63	**4·87**	5·87
				b) 3·87	4·30	4·92	5·15	5·87	**5·07**	6·12
Samtliga grupper	**50 391**	**106 391**	**54·5**	a) **3·36**	**3·61**	**3·82**	**4·05**	**4·49**	**4·03**	**4·56**
				b) **3·52**	**3·79**	**4 00**	**4·24**	**4 70**	**4·21**	**4·76**

[1] a) exkl. semesterlön, sjuklön och andra förmåner.
b) inkl. semesterlön, sjuklön och andra förmåner.

Tab. 2. Genomsnittliga timförtjänster 1951 för vuxna manliga byggnadsarbetare vid tidlönsarbete och ackordsarbete

Industrigrupp Yrke	Antal arbetare	Genomsnittlig timförtjänst, kronor			Ackords-volym %
		vid tidlöns-arbete	vid ackords-arbete	oavsett löneform[1]	
Husbyggnadsarbete	29 718	2·61	5·27	4·07	50·8
Därav dyrortsgrupp 1	372	2·77	3·59	3·15	42·5
2	3 220	2·51	4·32	3·51	51·0
3	11 615	2·56	5·05	3·89	49·6
4	4 057	2·69	5·26	4·17	53·3
5	5 783	2·78	6·41	4·74	50·4
Murare	3 328	2·65	5·96	5·07	70·1
Därav dyrortsgrupp 1	46	2·65	3·97	3·52	61·4
2	347	2·65	4·85	4·18	66·6
3	1 473	2·61	5·40	4 62	68·8
4	410	2·71	6·33	5·32	69·2
5	622	2·85	7·54	6·49	74·9
Träarbetare	7 989	2·69	5·34	4·43	61·5
Därav dyrortsgrupp 1	123	2·74	3·67	3·24	50·1
2	937	2·59	4·35	3·63	54·9
3	3 257	2·66	5·08	4·21	60·1
4	1 196	2·71	5·55	4·52	59 5
5	1 377	2·99	6·49	5·56	70·1
Grovarbetare	16 507	2·56	5·12	3·79	43·5
Därav dyrortsgrupp 1	117	2·59	3·44	3·03	46·1
2	1 408	2·41	4·46	3·45	46·4
3	6 214	2·49	4·94	3·62	41·8
4	2 348	2·67	4·85	3·85	48·9
5	3 588	2·71	6·10	4·22	40·7
Övriga arbetare	969	2·79	4·63	3 35	24·9
Därav dyrortsgrupp 1	6	3·13	3·04	3·13	13·5
2	85	2·65	3·88	2·96	20·4
3	511	2·71	4·59	3·31	28·3
4	81	2·73	4·53	3·26	24·7
5	172	3·16	5·09	3·76	20·9
Väg- och vattenbyggnadsarbete	5 232	2·59	4·88	4·30	71·2
Därav dyrortsgrupp 1	144	2·39	4·24	4·00	82·8
2	535	2·61	4·90	4·36	73·0
3	1 243	2·37	4·68	4 05	70·0
4	812	2·73	4·82	4·45	78·0
5	1 303	2·81	5·11	4·58	72·9

Socialstyrelsens adressregister över byggnadsföretag har under år 1951 betydligt utvidgats och aktualiserats. Beträffande husbyggnadsföretag har man för detta ändamål utnyttjat medlemsförteckningar för Svenska byggnadsindustriförbundet och Landsortsentreprenörernas arbetsgivareförening. I fråga om väg- och vattenbyggnadsföretag och måleriföretag har man utnyttjat medlemsregistren för Svenska väg- och vattenbyggarnas arbetsgivareförbund och Målarmästarnas riksförening.

[1] Inkl. dyrtidstillägg.

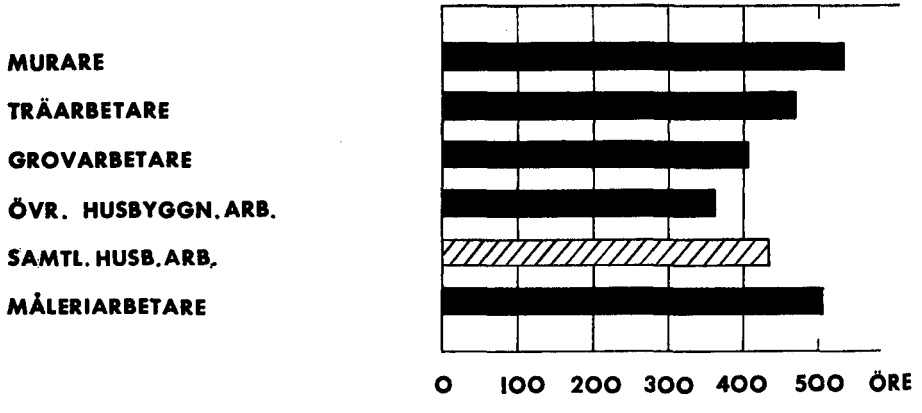
På grund av utvidgningen av adressregistret har materialet blivit betydligt mer omfattande än under tidigare år. Tillhopa redovisas 50 391 vuxna arbetare, vilket är 45 % fler än för 1950. Trots denna utökning av primärmaterialet föreligger dock betydande brister i fråga om representativiteten. Svarsfrekvensen är betydligt lägre än för den egentliga industrin. Endast ungefär 60 % av de tillskrivna husbyggnads- samt väg- och vattenbyggnadsföretagen lämnade de begärda uppgifterna. För målerier samt rörledningsoch elektriska installationer är materialet ganska begränsat. För jämförelse med de antalsuppgifter, som meddelas i tab. 1, kan nämnas, att antalet arbetare enligt 1945 års folkräkning var ca 18 000 inom målerier, ca 14 000 inom rörledningsinstallationer och ca 10 000 inom elektriska installationer.

Uppgifterna om väg- och vattenbyggnadsarbeten avser ej Väg- och vattenbyggnadsverkets arbetare. Beträffande dessa erhåller styrelsen i annan ordning uppgifter från Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Tab. 1 visar de genomsnittliga timförtjänsterna under kalenderåret 1951 dels exkl. semesterlön, sjuklön och andra förmåner (a-talen), dels inkl. dessa förmåner (b-talen). Vidare anges ackordsarbetets relativa andel av hela antalet arbetstimmar. I samtliga förtjänstsiffror ingår tidlöns- och ackordsförtjänst (såväl förskott som överskott), dyrtidstillägg — vilket endast utgick under första kvartalet — samt övertids- och skifttillägg. Det bör observeras, att Stockholm ingår i dyrortsgrupp 5. I diagrammet nedan har b-talen för husbyggnadsarbetare avseende hela riket grafiskt representerats.

Hur förtjänsterna ställer sig för byggnadsarbetare vid tidlönsarbete och ackordsarbete belyses av tab. 2. I förtjänsten vid ackordsarbete ingår såväl

GENOMSNITTLIGA TIMFÖRTJÄNSTER 1951 FÖR VUXNA MANLIGA ARBETARE INOM BYGGNADSINDUSTRIN

En nyhet i socialstyrelsens lönestatistik är att särskilda uppgifter redovisas för husbyggnadsarbetets olika yrkesgrupper. För de skilda dyrortsgrupperna beräknas sålunda den genomsnittliga timförtjänsten för vardera grovarbetare, murare, träarbetare samt för övriga arbetare.

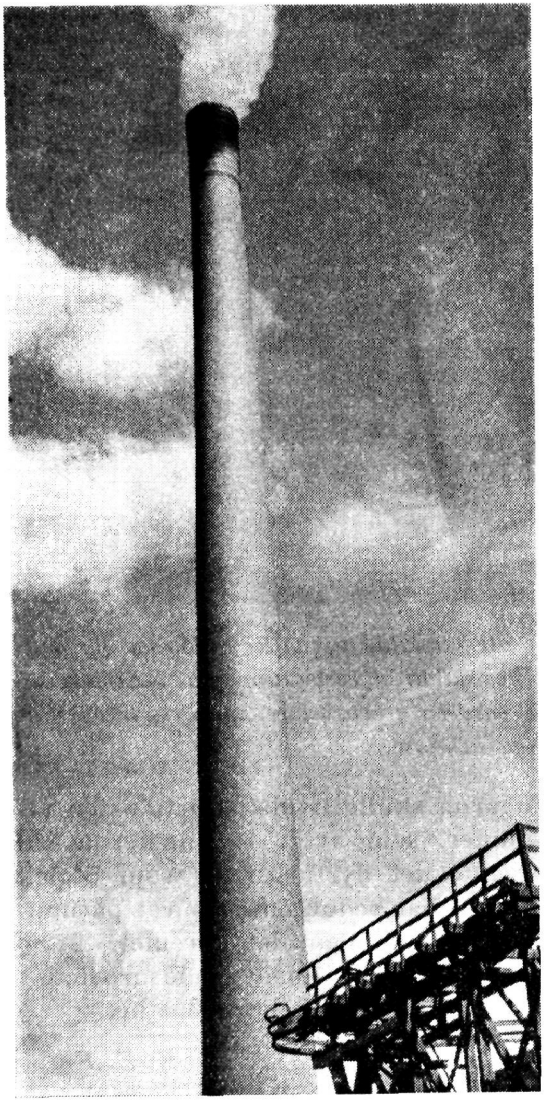
förskott som överskott. Enligt anvisningarna skulle i tidlönsförtjänsten all ackordskompensation ingå. I de kolumner, som avser förtjänsterna vid tidlönsarbete och ackordsarbete, ingår inte det dyrtidstillägg som utgick under första kvartalet 1951. Denna lönepost har redovisats separat på uppgiftsblanketten. I kolumnen »oavsett löneform» ingår det däremot.

Den totala medeltimförtjänsten för arbetare inom husbyggnadsarbete — 4,33 kr — är 24 % högre än förtjänsttalet för 1950, vilket var 3,48 kr.

K.-E. F-g

Arbetsmarknaden under augusti 1952

I samband med semesterperiodens slut inträdde under augusti en sedvanlig ökning i platstillgången. Denna ökning blev emellertid av mindre omfattning än föregående år. En jämförelse med augusti månad förra året ger vid handen att antalet lediga platser i år var lägre, medan utbudet av arbetskraft var oförändrat. En stor del av minskningen i arbetstillgången hänförde sig till metallindustrin samt textil- och beklädnadsindustrin.

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsstatistik var antalet inom den egentliga industrin *anställda arbetare* 0,2 % mindre än under juli. Antalet manliga arbetare minskade med 0,3 %, medan antalet kvinnliga ökade med 0,3 %. Antalet i *arbete varande* arbetare ökade med 26,9 %, vilket torde sammanhänga med minskat antal semesterlediga. På grund av arbetsbrist var 0,3 % frånvarande, medan frånvaron på grund av andra orsaker utgjorde 7,4 %.

Inom *malmbrytningen* har i samband med den bättre tillgången på arbetskraft arbetsgivarnas krav på arbetskraftens yrkeskunnighet stegrats och vid de mellansvenska gruvorna efterfrågades under månaden blott vana gruvarbetare. Behovet av arbetskraft vid de norrbottniska malmfälten kunde på grund av bostadsbristen icke helt tillgodoses. — I motsats till vad som vanligen va-

---

Från juli till augusti 1952 ökade inom den egentliga industrin de i arbete varande arbetarnas antal med drygt en fjärdedel i samband med semesterperiodens slut, medan de anställda arbetarnas antal minskade med 0,2 procent.

rit fallet vid motsvarande tidpunkt tidigare år ökade arbetsstyrkan vid *järnbruken* något under augusti. Även vid järnbruken synes kraven på yrkesskicklighet och allmän lämplighet hos arbetskraften ha stigit. — Inom *metallindustrin* i övrigt gjorde sig den efter semestrarna sedvanliga ökade efterfrågan på personal mindre märkbar än under tidigare år. Svårigheterna att placera icke yrkesutbildad arbetskraft accentuerades ytterligare. På yrkesarbetare förelåg dock alltjämt brist. Främst efterfrågades bilreparatörer och verktygsarbetare men brist rådde även i viss utsträckning på bl. a. svetsare och plåtslagare. Avsättningssvårigheter bl. a. på grund av utländsk konkurrens på såväl hemmamarknaden som i fråga om export tvingade en del företag till driftsinskränkningar. Permitteringar, de flesta dock av mindre omfattning, ägde rum här och var. Den friställda arbetskraften kunde emellertid i regel beredas nya anställningar inom yrket. — Vid *kalkbrotten* försämrades arbetstillgången mer än normalt för årstiden. — *Träindustrin* som helhet betraktad uppvisade god sysselsättning. En viss stabilisering av arbetskraftssituationen kunde konstateras vid jämförelse med juli månad. Lokal korttidsarbetslöshet förekom dock inom möbelindustrin. I övrigt rådde knapphet på framför allt möbel- och maskinsnickare. — Inom *textil-* och *beklädnadsindustrin* synes sysselsättningen i jämförelse med juli månad ha förbättrats. Sålunda ökade efterfrågan på arbetskraft väsentligt ehuru den dock var betydligt lägre än vid motsvarande tidpunkt föregående år. Förbättringen i arbetstillgången gällde främst beklädnadsindustrin, men även inom textilbranschen rådde ökad efterfrågan på vissa yrkeskategorier, såsom t. ex. manliga vävare. Utvecklingen var dock inte enhetlig. Jämsides med att korttidsarbete alltjämt förekom vid en del företag hade andra företag brist på arbetskraft, främst konfektionssömmerskor. — *Konservindustrins* arbetskraftsbehov ökade kraftigt under augusti i samband med grönsakssäsongen. Även vid fiskkonservindustrierna ökade antalet arbetstillfällen. Permitteringar förekom dock alltjämt inom denna bransch.

Jordbrukets behov av arbetskraft för stråsädesskörden var i år betydligt mindre än tidigare och kunde utan svårigheter tillgodoses. Semesterfirare, som önskade tillfälligt skördearbete, kunde i flera fall icke placeras. På grund av ogynnsam väderlek försenades skördearbetet och var vid utgången av augusti månad avslutat endast i Skåne.

Skogsbruk. Liksom tidigare rådde god sysselsättning i län med företrädesvis storskogsbruk. Ett femtiotal skogsbolag, vars sysselsättning regelbundet inventeras av arbetsmarknadsstyrelsen, hade sålunda i mitten av augusti över 25 % fler anställda i avverkningsarbete än vid motsvarande tidpunkt i fjol. I skogsvårdsarbete sysselsattes hos ifrågavarande skogsbolag samt domänverket 56 % fler personer än i augusti 1951.

Vid *sjömanshusen* redovisades under månaden sammanlagt 4 777 påmönstringar och 5 799 avmönstringar mot 6 172 resp. 6 561 under juli.

Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under augusti ca 79 800 platser, varav 47 900 med manliga och 31 900 med kvinnliga sökande.

Av totalantalet tillsatta platser beräknades 38,5 % få högst en veckas varaktighet. I jämförelse med juli månad ökade antalet arbetsansökningar med i genomsnitt 5 %, antalet lediga platser med 2 % och antalet tillsatta platser med 3,2 %.

Antalet *arbetsansökningar* på 100 lediga platser[1] var 106 mot 103 i juli. För enbart manlig arbetskraft var antalet 116 mot 111 i juli och för enbart kvinnlig arbetskraft 94 mot 93. Antalet *tillsatta platser* på 100 lediga utgjorde under augusti 65 (manliga 71, kvinnliga 57) mot 64 i juli. I samverkan mellan arbetsförmedlingar på olika orter i landet tillsattes 6 423 platser, varav 4 746 med manliga och 1 677 med kvinnliga sökande.

Enligt preliminära siffror för *arbetslösheten inom fackförbunden* var 1,9 % av de rapporterande förbundens medlemmar arbetslösa vid månadsskiftet juli/augusti. Antalet av arbetslöshetsnämnderna vid utgången av augusti rapporterade *hjälpsökande arbetslösa* uppgick till 1 224.

En jämförelse med läget i augusti 1951 visar att antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser[1] i år var högre, nämligen 106 mot 78.

I tabellavdelningen (sid. 691) lämnas närmare uppgift om arbetsförmedling, sysselsättning, arbetslöshet och byggnadstillstånd.

Wgt

Meddelanden från arbetsmarknadsstyrelsen

Erkända arbetslöshetskassor. Den ökning av understödsutbetalningen inom de erkända arbetslöshetskassorna, som kunde konstateras under första kvartalet 1952 jämfört med samma tid 1951, fortsatte även under det följande kvartalet. Sysselsättningsläget för medlemmarna i de mest berörda kassorna, nämligen beklädnadsarbetarnas, textilarbetarnas, sadelmakarnas samt sko- och läderarbetarnas, var fortfarande osäkert. Permitteringar och deltidsarbete förekom på många platser. Även inom de kemisk-tekniska industriarbetarnas kassa utbetalades understöd under första halvåret 1952 i större omfattning än 1951. På grund av avsättningssvårigheter för en del garverier drabbades vissa medlemmar i denna kassa av korttidsarbetslöshet. Däremot nedgick understödsutbetalningen märkbart inom vägarbetarnas kassa, och inom de s. k. byggnadskassorna (bleck- o. plåtslag., byggnadsarb., elektr., mur., mål.) konstaterades endast en obetydlig ökning i antalet understödsdagar per medlem under första halvåret 1952 jämfört med motsvarande period 1951.

Understödsverksamheten inom de erkända arbetslöshetskassorna under första halvåret 1951 och 1952 framgår av följande tablå.

[1] I siffran för antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser ingår givetvis icke endast ansökningar från arbetslösa personer utan även från ombytessökande och från sådana som är bundna av korttidsarbete.

Understödsdagar	1:a halvåret 1951	1:a halvåret 1952
antal	1 250 085	1 655 923
per medlem i genomsnitt	1·21	1·55
Utbetalat understöd, kr		
summa	10 353 841	13 701 904
per medlem i genomsnitt	9·98	12·85

I nedanstående tablå redovisas antalet understödsdagar per medlem under månaderna januari—juni 1951 och 1952 i de ovan omnämnda kassorna.

Arbetslöshetskassa	Antal understödsdagar per medlem under 1:a halvåret 1951	1952
Beklädnadsarbetarnas	0·15	3·29
Kemisk-tekniska arbetarnas	0·32	1·09
Sadelmakarnas	1·43	5·41
Sko- och läderarbetarnas	1·29	3·43
Textilarbetarnas	0·80	3·68
Byggnadskassorna	3·99	4·06
Vägarbetarnas	1·59	0·71

Beträffande verksamheten inom kassorna under maj och juni 1952 hänvisas till tab. 7 å sid. 697.

Sysselsättningen inom storskogsbruket. Sedan november 1950 inhämtar arbetsmarknadsstyrelsen kvartalsvis uppgifter om sysselsättningen inom storskogsbruket. I inventeringarna, som i regel företas andra helgfria tisdagen i februari, maj, augusti och november, ingår domänverket samt ett 50-tal större skogsbolag. Uppgifter lämnas om antalet sysselsatta vid avverkningsarbeten, skogsvårdsarbeten samt i skogsförvaltningarnas egen regi bedrivna husbyggnads- och anläggningsarbeten vid nämnda tidpunkter.

Resultatet av inventeringen den 12 augusti 1952 framgår av efterföljande sammanställning, som även visar sysselsättningen vid motsvarande tidpunkt 1951. Domänverket samt 54 större skogsbolag hade lämnat uppgifter vid båda inventeringstillfällena.

Antal sysselsatta / Arbetsgivare	Avverkningsarbeten		Skogsvårdsarbeten		Husbyggnads- och anläggningsarbeten		Samtliga	
	1952	1951	1952	1951	1952	1951	1952	1951
Domänverket	3 465	3 166	3 087	1 698	2 299	1 416	8 851	6 280
54 större skogsbolag	21 382	17 121	4 117	2 903	2 195	2 319	27 694	22 343
Summa	**24 847**	**20 287**	**7 204**	**4 601**	**4 494**	**3 735**	**36 545**	**28 623**

Sysselsättningsutvecklingen november 1950—augusti 1952 framgår av efterföljande sammanställning, vari ingår domänverket samt de 44 skogsbolag, som lämnat uppgifter vid samtliga inventeringstillfällen.

	Antal sysselsatta			
	februari	maj	augusti	november
Avverkningsarbeten				
1950	—	—	—	30 832
1951	59 203	22 639	18 403	34 751
1952	68 159	28 165	23 125	—
Skogsvårdsarbeten				
1950	—	—	—	1 017
1951	11	3 929	4 355	959
1952	15	6 713	6 973	—
Husbyggnads- och anläggningsarbeten				
1950	—	—	—	2 960
1951	787	1 342	3 595	3 736
1952	1 166	1 713	4 305	—

Yrkesutbildning för skogsarbetare. Genom skrivelse den 18 maj 1951 uppdrog Kungl. Maj:t åt arbetsmarknadsstyrelsen att söka klarlägga, vilka åtgärder som är erforderliga för att trygga skogsbrukets behov av arbetskraft och bereda denna jämn sysselsättning. Som ett led i det utredningsarbete, som föranletts därav, har arbetsmarknadsstyrelsen till behandling upptagit yrkesutbildningsfrågorna för skogsarbetare och utarbetat en promemoria i ärendet. Styrelsen har härvid liksom tidigare under utredningsarbetet biträtts av de av Kungl. Maj:t tillkallade experterna överdirektören i domänstyrelsen K. A. Annell, direktören i Föreningen Skogsarbeten A. Duus-Otterström, direktören i Mellersta Västerbottens skogsägareförening Gösta Hallmans, sekreteraren i Landsorganisationen Otto Vestling, förbundsordföranden i Svenska Skogs- och Flottningsarbetareförbundet Charles Winroth samt skogschefen i Hellefors bruks AB K. G. Zimmerman. Utredningen leds av generaldirektören Gust. Vahlberg.

I promemorian har utredningen framhållit följande.

Sysselsättningsförhållandena i skogsbruket utmärks av stora säsongmässiga variationer och starka konjunktursvängningar. Antalet fast anställda arbetare är relativt litet, vilket ofta nödvändiggör åtgärder av improvisatorisk karaktär. Då utbudet av tillfällig arbetskraft tidvis icke motsvarar efterfrågan, försvåras en rationell planering av såväl avverknings- som andra skogsarbeten. Den ovana arbetskraften är också mindre effektiv och löper stora olycksfallsrisker. Slumpmässig rekrytering av arbetskraft och försummad yrkesutbildning inom skogsbruket medför därför svåra återverkningar och kan under speciella omständigheter framtvinga ytterst kostsamma åtgärder från samhällets sida. De i samband med senaste kriget företagna åtgärderna att förse skogsbruket med arbetskraft beräknas sålunda ha kostat staten minst 150 milj. kr. Varken skogsbrukets behov av arbetskraft eller skogsarbetarnas krav på jämn sysselsättning kan tillgodoses, om icke rekryterings- och yrkesutbildningsfrågorna löses på ett tillfredsställande sätt.

Arbetsstudier och arbetsfysiologiska undersökningar har visat att skogs-

arbetet icke endast är ett av våra tyngsta kroppsarbeten utan även att det kräver organisationsförmåga, god arbetsteknik, psykisk energi och grundlig yrkesträning. Dessa krav är icke minst betydelsefulla från arbetarskyddssynpunkt.

Skogsbrukets ökade mekanisering medför behov av fler specialutbildade skogsarbetare, men knapphet på arbetskraft har hittills hindrat en önskvärd rationalisering. Det har varit omöjligt att välja skogsarbetare efter lämplighet, trots de stränga krav yrket ställer.

Förberedande yrkesutbildning i fortsättningsskolor eller i enhetsskolan ger möjlighet att pröva och orientera ungdomarna. 15—17-åringar är icke fysiskt mogna för hårt skogsarbete, men arbetet kan anpassas efter deras fysiska förutsättningar. Yrkesvägledningen bör kunna få mycket stor betydelse, när det gäller att rekrytera för skogsarbetet lämplig ungdom. Fortsatt utveckling och rationalisering av skogsbruket är enligt utredningens mening intimt beroende av en planmässig och omsorgsfull arbetskraftsrekrytering enligt moderna principer. Rekryteringen bör alltmer baseras på yrkesorientering, utbyggd yrkesvägledning och yrkesutbildning.

Yrkesutbildningen för skogsarbetare är av alltför ringa omfattning i förhållande till skogsbrukets betydelse och krav och den är icke samordnad så att man effektivt kan utnyttja personella resurser och undervisningsmateriel.

Skogsarbetarutbildningen har också blivit eftersatt i förhållande till annan yrkesutbildning, till exempel inom industri och hantverk. Utredningen finner det angeläget att kommunala skolor för yrkesundervisning och centrala verkstadsskolor får möjlighet att anordna statsunderstödda skogsarbetarkurser, men vill inte lägga huvudansvaret för skogsarbetarutbildningen på dessa skolor.

Skogsarbetarutbildningen bör organiseras länsvis och verksamheten i stort måste samordnas, så att varje utbildningsföretag får rätt placering i geografiskt avseende, ändamålsenlig utrustning och gynnsamma arbetsbetingelser i övrigt.

Utredningen föreslår att skogsarbetarutbildningen i riket ställs under överinseende av Skogsbrukets centrala yrkesutbildningsnämnd, ett fristående organ, som tills vidare bör sortera under jordbruksdepartementet. I nämnden bör ingå representanter för bondeskogar, bolagsskogar, allmänna skogar, skogsarbetare, det allmänna yrkesskoleväsendet, skolmyndigheterna, skogsstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen. Verksamheten ute i landet bör understödjas, kompletteras och samordnas av ett samarbetsorgan i varje län, Skogsbrukets yrkesutbildningsnämnder, vilka bör ha en sammansättning som nära motsvarar det centrala organets. Kanslimässigt kan verksamheten centralt anknytas till Skogsstyrelsen och lokalt till Skogsvårdsstyrelserna.

Vid vardera av nämnderna i Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län skall finnas en heltidsanställd utbildningskonsulent, som skall vara nämndens sekreterare och

studierektor. För övriga län föreslås tills vidare, att varje nämnd ges möjlighet att mot skäligt arvode deltidsanställa en sekreterare.

Utredningen förutsätter, att yrkesutbildning för skogsarbetare skall bedrivas, dels i utbildningsnämndernas egen regi, dels i skogsbetonade fortsättningsskolor, enhetsskolans 9 y, kommunala skolor för yrkesundervisning, centrala verkstadsskolor samt av domänverket, enskilda företag och organisationer.

Skogsbrukets centrala yrkesutbildningsnämnd föreslås få en självständig kansliorganisation med en förste konsulent i lönegrad Ce 31 som chef. Utredningen föreslår vidare, att till denna nämnd knyts 5 yrkeslärare i lönegrad Ce 20. För att handlägga administrativa ärenden erfordras en särskild tjänsteman, förslagsvis en förste byråsekreterare i Ce 27. Dessutom erfordras viss biträdespersonal. Arvodes- och lönekontot uppgår enligt förslaget till 132 000 kr. Till lärar- och instruktörsutbildning föreslås 50 000 kr, till resor och traktamenten, viss undervisningsmateriel och omkostnader 130 000 kr eller sammanlagt 312 000 kr.

Länsorganen, Skogsbrukets yrkesutbildningsnämnder, föreslås i vardera av de sju viktigaste skogslänen få en fast anställd tjänsteman, utbildningskonsulent, i lönegrad Ce 27. För att bereda övriga nämnder möjlighet att deltidsanställa lämpliga sekreterare föreslås ett anslag på 60 000 kr. Kostnaderna för deltidsanställda lärare, instruktörer och föreläsare beräknas till 230 000 kr. Sammanlagt uppgår löner och arvoden enligt utredningens förslag till 487 600 kr. Till statsstipendier beräknas 350 000 kr. Lokaler, förläggningar, undervisningsmateriel, resor och traktamenten samt övriga omkostnader beräknas kräva 335 000 kr.

De sammanlagda kostnaderna för den nya organisationen och dess verksamhet blir enligt utredningens förslag 1 484 540 kr. Om man frånräknar kostnaderna för den statsunderstödda skogsarbetarutbildning, som för närvarande bedrivs, torde kostnadsökningen för statsverket bli ca 980 000 kr.

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden

A. Arbetsförmedling [1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under augusti 1952

Arbetsförmedlingen i	Hela verksamheten				Kvinnliga avdelningen				Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	
Stockholms stad	21 607	23 511	14 746	10 142	8 909	13 117	6 746	4 936	92
Stockholms län	3 889	5 150	2 480	661	1 740	2 851	1 232	485	76
Uppsala län	2 591	2 479	1 081	259	1 208	1 306	598	203	105
Södermanlands län . . .	4 023	3 770	2 133	363	1 571	1 601	758	150	107
Östergötlands län	6 648	5 950	3 724	1 735	2 696	2 295	1 271	343	112
Jönköpings län	3 851	3 200	1 734	358	1 645	1 646	803	217	120
Kronobergs län	2 502	2 252	1 462	219	1 031	1 039	551	90	111
Kalmar län	3 810	3 064	2 186	493	1 533	1 257	845	170	124
Gotlands län	651	525	321	60	321	274	152	25	124
Blekinge län	3 187	1 899	1 602	667	1 375	937	756	408	168
Kristianstads län	4 250	3 651	2 423	813	1 877	1 685	962	290	116
Malmö stad	6 117	5 521	4 463	2 681	2 405	2 382	1 757	1 076	111
Malmöhus län i övrigt . .	7 431	6 743	4 758	1 328	2 936	2 680	1 662	615	110
Hallands län	2 488	2 002	1 288	316	1 194	1 053	551	183	124
Göteborgs stad	12 631	10 299	8 023	4 251	4 652	4 342	3 233	2 237	123
Gbg o. Boh. län i övrigt .	2 345	1 949	1 352	479	850	798	419	159	120
Älvsborgs län	5 147	3 640	2 265	348	2 219	1 794	975	245	141
Skaraborgs län	2 913	2 340	1 226	251	1 117	1 147	547	109	124
Värmlands län	3 911	3 575	2 426	442	1 694	1 523	976	243	109
Örebro län	3 263	3 610	1 754	276	1 345	1 577	727	201	90
Västmanlands län	3 305	3 155	1 688	218	1 356	1 293	726	154	105
Kopparbergs län	3 769	4 479	2 149	189	1 430	1 570	761	156	84
Gävleborgs län	5 191	5 509	4 123	1 952	2 092	2 137	1 560	716	94
Västernorrlands län . . .	5 405	4 490	3 267	1 002	1 612	1 540	945	257	120
Jämtlands län	1 966	2 293	1 417	149	576	740	466	115	86
Västerbottens län	3 462	3 346	2 340	368	1 453	1 522	906	181	103
Norrbottens län	4 553	4 764	3 433	723	1 700	1 601	1 061	356	96
Summa aug. 1952	**130 906**	**123 166**	**79 864**	**30 743**	**52 537**	**55 707**	**31 946**	**14 320**	**106**
» juli 1952	124 647	120 746	77 420	30 118	47 698	51 228	28 750	12 183	103
» aug. 1951	130 934	168 544	94 086	41 506	49 946	66 364	34 158	15 233	78
» » 1950	133 402	161 485	91 680	39 181	49 171	69 999	33 895	16 121	83
» » 1949	139 531	152 443	95 078	38 508	48 527	69 516	34 621	17 752	92

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kan de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under augusti 1952[1]

Yrkesgrupper	Hela verksamheten					Kvinnliga avdelningen				
	P	A	L	T	Därav 1 v.	P	A	L	T	Därav 1 v.
Jordbruk o. skogsbruk	6 520	6 982	8 480	4 581	573	132	153	438	326	84
Jordbruk	3 676	3 970	4 445	2 489	440	70	82	203	146	56
Trädgårdsskötsel	412	476	721	559	121	61	70	222	175	28
Fiske	88	108	14	10	—	—	—	—	—	—
Skogsbruk	2 344	2 428	3 300	1 473	12	1	1	13	5	—
Industri o. hantverk	32 734	35 231	33 248	19 555	440	6 882	7 395	5 483	2 695	67
Malmbr. o. metallind.	7 491	8 118	9 826	3 752	9	648	701	477	209	1
Jord- o. stenind.	952	1 054	1 055	641	9	164	195	69	48	8
Träindustri	2 359	2 466	1 462	814	23	110	110	40	25	—
Pappers- o. graf. ind.	1 062	1 139	954	467	9	302	348	268	181	9
Livsmedelsindustri	1 679	1 884	2 848	1 521	128	686	790	1 114	722	33
Textil- o. bekl.-ind.	5 751	6 046	3 487	1 648	13	4 312	4 582	2 811	1 252	13
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	1 602	1 735	1 061	500	—	503	552	585	222	—
Kemisk-teknisk ind.	309	336	437	250	6	149	162	168	85	3
Byggnadsverksamhet	11 502	12 426	12 594	9 940	248	8	10	1	1	—
Kraft- o. vattenverk	27	27	29	27	—	—	—	—	—	—
Samfärdsel	10 928	15 264	13 059	12 163	7 455	420	496	268	183	60
Landtransp. Luftfart	4 900	8 266	9 386	8 812	7 375	302	317	166	92	39
Sjöfart	6 028	6 998	3 673	3 351	80	118	179	102	91	21
Handel	10 824	14 791	18 821	12 146	6 465	7 158	9 728	13 285	8 016	4 051
Affärsverksamhet	4 547	4 629	3 823	1 655	107	3 043	3 080	2 841	1 385	64
Lagerarbete	1 358	1 715	1 919	1 464	303	213	245	257	179	10
Bank- o. försäkringsv.	110	110	78	32	6	18	18	10	9	1
Hotell, rest., storhush.	4 809	8 337	13 006	8 995	6 049	3 884	6 385	10 177	6 493	3 976
Förvaltn. o. fria yrken	15 343	17 248	11 092	7 957	2 993	7 138	7 602	5 780	3 760	511
Allmän tjänst	459	482	108	52	2	22	23	9	7	—
Socialvård	150	164	218	120	29	96	98	186	66	—
Tekniska arbetsomr.	3 028	3 061	1 015	429	1	241	245	106	56	—
Kontorsarbete	5 926	6 043	4 089	2 006	39	4 079	4 168	3 801	1 556	37
Undervisning m. m.	3 141	3 200	2 587	2 316	26	2 185	2 223	1 738	1 585	14
Konstnärlig verks.	2 639	4 298	3 075	3 034	2 896	515	845	490	490	460
Hälso- o. sjukvård	2 148	2 361	2 655	1 494	69	2 011	2 220	2 372	1 381	67
Husligt arbete	9 726	16 082	25 658	13 775	8 953	9 717	16 066	25 641	13 759	8 942
Genomgående yrken, div. arb.	6 109	8 904	9 079	7 371	3 353	1 031	1 283	1 969	1 469	359
Genomgående yrken	3 476	4 487	6 012	4 389	1 065	1 024	1 276	1 847	1 347	248
Diversearbete	2 633	4 417	3 067	2 982	2 288	7	7	122	122	116
Annat arbete	13 658	14 043	1 074	872	442	7 338	7 594	471	357	179
Extra skördehjälp m. m.	693	734	1 028	884	442	189	225	452	343	179
Elevpraktikarbete	307	127	46	38	—	31	32	19	14	—
Utan avslut. utbildn.	12 658	13 182	—	—	—	7 118	7 337	—	—	—
Summa	107 990	130906	123166	79 864	30 743	41 827	52 537	55 707	31 946	14 320
Därav under 18 år	16 744	17 079	12 510	8 688	658	8 926	9 130	6 089	4 159	387

[1] Förkortningar använda i tab. 2 och 3: P = arbetssökande personer, A = ansökningar om arbete, L = lediga platser, T = tillsatta platser, 1 v. = tillsatta platser med högst en veckas varaktighet.

Tab. 8. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de särskilda arbetsförmedlingarna under aug. 1952[1]

Arbetsförmedlingen i	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
	Jordbruk, trädg.-skötsel o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappersindustri			Byggnadsverksamhet		
Stockholm . .	41	29	27	1	—	—	1 229	1 089	454	209	342	132	1 045	697	453
Stockholms l.	287	354	180	64	119	32	398	628	260	66	67	26	515	475	319
Uppsala l. . .	178	115	36	23	215	5	154	179	47	45	78	26	162	175	96
Södermanl. l.	361	319	133	56	33	22	524	572	288	116	80	38	402	460	343
Östergötl. l. .	334	421	120	29	46	15	348	612	120	145	75	36	417	387	299
Jönköpings l.	108	159	55	22	15	9	336	253	110	396	117	67	366	472	332
Kronobergs l.	113	114	59	33	73	46	130	120	63	217	76	54	271	309	260
Kalmar l. . .	154	183	93	49	48	15	275	182	98	331	157	126	405	411	333
Gotlands l. .	27	18	10	2	—	—	18	12	5	2	4	1	73	55	44
Blekinge l. .	95	68	44	28	11	6	284	67	44	81	30	25	355	238	213
Kristianst. l. .	293	593	427	31	18	17	152	147	82	170	103	50	434	323	249
Malmö . . .	229	235	232	3	—	—	340	439	161	77	52	44	190	227	184
Malmöh. l. i ö.	596	1 103	827	16	—	—	278	304	137	93	79	49	510	557	383
Hallands l. .	154	194	143	9	3	1	163	100	57	34	24	14	289	253	230
Göteborg . .	93	57	52	10	4	4	476	1 062	207	161	58	38	948	548	544
Gbg Boh. l. i ö.	94	56	37	9	4	4	142	141	89	90	40	27	387	327	273
Älvsborgs l. .	169	112	61	39	26	20	342	304	125	125	53	27	675	580	494
Skaraborgs l.	227	222	79	19	9	6	221	145	43	262	37	16	250	208	150
Värmlands l. .	86	85	34	189	196	159	294	403	186	162	105	65	434	584	486
Örebro l. . .	105	154	50	47	99	28	281	584	243	63	67	31	318	418	330
Västmanl. l. .	148	145	56	61	59	28	559	645	216	59	47	24	367	328	226
Kopparbergs l.	111	82	41	324	656	223	412	828	281	105	142	66	543	644	481
Gävleborgs l.	117	127	81	143	239	116	239	367	129	130	176	79	532	561	446
Västernorrl. l.	101	55	40	227	296	174	199	228	111	195	118	74	770	794	675
Jämtlands l. .	72	58	46	267	584	173	69	29	14	29	49	19	526	562	506
Västerb. l. .	108	74	53	245	159	108	104	110	42	110	117	81	523	672	565
Norrbottens l.	148	48	42	487	388	262	151	276	140	132	123	46	719	1 329	1 026
Summa	**4 549**	**5 180**	**3 058**	**2 483**	**3 300**	**1 473**	**8 118**	**9 826**	**3 752**	**3 605**	**2 416**	**1 281**	**12426**	**12594**	**9 940**

	Övriga industrigrupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete		
Stockholm . .	620	773	295	8 084	10056	7 542	4 056	2 728	1 472	3 090	5 786	2 897	3 232	2 011	1 474
Stockholms l.	179	327	131	392	610	275	225	167	78	940	1 780	808	823	623	371
Uppsala l. . .	140	184	93	313	403	170	608	209	152	413	761	333	555	160	123
Södermanl. l.	227	234	113	573	788	518	475	231	142	478	785	315	811	268	221
Östergötl. l. .	821	400	257	1 419	1 801	1 527	1 166	520	382	838	1 333	687	1 131	355	281
Jönköpings l.	524	332	151	419	452	237	374	269	195	596	915	416	710	216	162
Kronobergs l.	357	322	197	289	252	162	162	198	183	425	604	274	505	184	164
Kalmar l. . .	405	420	344	657	619	481	418	271	186	419	570	326	697	203	184
Gotlands l. .	29	42	23	114	154	92	68	68	51	97	135	63	221	37	32
Blekinge l. .	371	81	61	617	558	513	272	149	132	439	506	384	645	191	180
Kristianst. l. .	474	329	181	570	671	420	422	243	185	541	677	298	1 163	547	514
Malmö . . .	492	311	241	1 771	1 568	1 427	945	747	657	827	1 373	966	1 243	569	551
Malmöh. l. i ö.	878	550	352	1 706	1 711	1 358	671	472	396	959	1 365	749	1 724	602	507
Hallands l. .	453	225	122	411	442	292	205	134	105	352	503	214	418	124	110
Göteborg . .	1 121	482	284	5 154	3 788	3 432	1 718	1 028	849	1 660	2 378	1 787	1 290	894	826
Gbg Boh. l. i ö.	429	264	125	402	504	393	172	118	99	248	363	192	372	132	113
Älvsborgs l. .	1 457	739	377	475	455	283	562	255	171	578	843	478	725	273	229
Skaraborgs l.	373	377	144	315	337	208	312	171	134	430	603	261	504	231	185
Värmlands l.	251	263	134	445	410	296	637	344	289	671	941	579	742	244	198
Örebro l. . .	420	527	195	432	479	214	590	262	114	448	757	367	559	263	182
Västmanl. l. .	167	199	99	444	521	315	381	231	166	449	614	293	670	366	265
Kopparbergs l.	165	224	96	377	622	259	352	261	153	591	766	372	789	254	177
Gävleborgs l. .	274	388	295	1 504	1 619	1 394	783	918	846	688	803	481	781	311	256
Västernorrl. l.	187	154	108	1 507	1 338	1 130	544	313	222	647	899	502	1 028	295	231
Jämtlands l. .	44	79	45	301	354	244	191	160	127	201	318	170	266	100	73
Västerb. l. .	91	89	58	659	546	458	437	315	221	707	1 021	545	478	243	209
Norrbottens l.	133	97	61	705	822	669	502	310	250	711	914	512	865	457	425
Summa	**11082**	**8 412**	**4 582**	**30055**	**31880**	**24309**	**17248**	**11092**	**7 957**	**18443**	**28318**	**15269**	**22947**	**10153**	**8 243**

[1] Förkortningar: se not till tab. 2

B. Sysselsättning

Tab. 4. Sysselsatta arbetare i slutet av augusti 1952 i jämförelse med slutet av juli 1952 (inom företag med uppgifter vid båda rapporttillfällena)

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i augusti 1952 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (juli 1952 = 100)[1]				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Malmbrytning o. metallind.	**1 933**	**198 977**	**14 613**	**213 590**	**100·0**	**99·3**	**100·0**	**136·9**	**0·1**	**7·2**
Gruvor o. anrikningsverk	52	11 696	170	11 866	99·9	·	99·8	133·9	—	8·6
Järn-, stål- o. kopparverk	47	29 791	1 032	30 823	100·5	105·7	100·7	126·8	·	8·7
Järn- o. stålmanufaktur .	350	21 279	2 396	23 675	99·6	98·0	99·4	119·7	0·4	5·7
Mekaniska verkstäder . .	754	83 211	3 819	87 030	100·2	98·6	100·1	133·7	0·1	6·9
Reparationsverkstäder . .	269	7 138	26	7 164	100·7	·	100·7	133·8	—	5·9
Skeppsvarv	62	16 374	1	16 375	100·1	·	100·1	163·2	·	9·4
Elektroteknisk industri .	153	20 102	5 466	25 568	99·2	98·5	99·1	173·1	·	7·1
Annan metallindustri . .	246	9 386	1 703	11 089	98·7	102·2	99·3	143·1	0·1	6·4
Jord- o. stenindustri . . .	**548**	**24 871**	**2 454**	**27 325**	**98·7**	**93·6**	**98·2**	**124·6**	**0·3**	**6·0**
Kolgruvor	12	756	1	757	103·7	·	103·7	519·8	—	10·0
Torvindustri	50	950	85	1 035	89·9	·	86·8	86·9	0·6	5·8
Stenindustri	115	3 626	13	3 639	99·6	·	99·6	111·2	—	4·6
Kalk- o. kritbruk	36	1 518	17	1 535	97·4	·	97·4	113·3	0·1	7·0
Cementfabriker	8	1 976	34	2 010	101·1	·	101·0	119·6	—	6·3
Cementvarufabriker . . .	80	2 365	59	2 424	100·9	·	100·8	129·6	·	5·3
Tegelbruk	145	5 243	83	5 326	98·3	·	98·3	124·7	—	5·6
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	21	3 763	1 634	5 397	97·2	93·8	96·1	123·9	0·4	6·6
Glasindustri	56	3 964	516	4 480	99·0	99·4	99·1	142·4	1·1	5·7
Annan jord- o. stenindustri	25	710	12	722	100·1	·	100·0	114·4	0·1	9·8
Träindustri	**981**	**34 251**	**1 142**	**35 393**	**98·8**	**98·2**	**98·8**	**118·9**	**0·6**	**5·5**
Sågverk o. hyvlerier . .	357	15 446	313	15 759	98·4	102·6	98·5	124·3	0·4	5·7
Låd- o. wallboardfabriker	39	3 411	172	3 583	96·4	·	96·4	107·9	1·8	11·5
Byggnadssnickerifabriker	162	5 556	71	5 627	99·4	·	99·0	117·9	0·6	3·4
Möbelfabriker	270	6 066	177	6 243	99·9	·	100·0	115·6	0·9	3·5
Svarveri- o. skidfabriker .	82	2 410	163	2 573	99·4	·	99·1	117·8	0·2	3·6
Annan trävaruindustri . .	71	1 362	246	1 608	100·3	101·7	100·5	113·6	0·3	7·1
Massafabr. o. pappersbruk	**120**	**32 171**	**2 523**	**34 694**	**99·3**	**96·8**	**99·1**	**123·2**	**0·8**	**9·7**
Pappersmassefabriker . .	61	17 639	389	17 978	99·4	95·0	99·3	125·6	0·1	10·6
Pappersbruk o. pappfabr.	59	14 532	2 184	16 716	99·1	97·1	98·8	120·7	1·6	8·7
Pappersv.- o. grafisk ind. .	**507**	**16 964**	**4 855**	**21 819**	**99·4**	**101·7**	**99·9**	**133·7**	·	**9·6**
Papp- o. pappersvaruind.	88	2 174	1 352	3 526	99·6	102·2	100·6	119·0	0·1	5·3
Grafisk industri	419	14 790	3 503	18 293	99·4	101·5	99·8	137·2	—	10·4
Livsmedelsindustri	**886**	**26 272**	**11 212**	**37 484**	**98·9**	**99·1**	**98·9**	**112·3**	**0·1**	**10·2**
Kvarnar	38	1 188	176	1 364	100·4	·	101·0	130·9	—	8·0
Bageriindustri	227	4 738	2 479	7 217	99·6	96·5	98·5	107·0	—	10·0
Sockerindustri	23	2 678	344	3 022	101·7	92·2	100·5	127·6	—	5·7
Choklad- o. konfektind. .	62	1 549	2 689	4 238	99·6	102·8	101·6	135·3	0·1	6·0
Mejeriindustri	81	3 021	420	3 441	96·3	104·7	97·3	99·6	—	11·5
Slakterier o. charkuterier .	155	5 409	1 137	6 546	99·5	96·3	98·9	105·4	—	11·5
Fiskber.-anst. o. konservf.	56	1 049	1 509	2 558	108·3	108·6	108·4	126·1	—	6·5
Margarinindustri . . .	8	342	105	447	99·1	·	97·2	100·8	—	17·2
Bryggerier o. läskedrycksf.	170	5 362	1 068	6 430	95·4	89·4	94·4	97·7	0·2	14·5
Tobaksfabriker	8	318	965	1 283	98·1	97·7	97·8	192·5	1·5	10·3
Annan livsmedelsindustri	58	618	320	938	101·0	98·8	100·2	114·5	1·2	10·6

[1] Indextal har ej beräknats för grupper om mindre än 200 arbetare.

TAB. 4 (forts.). SYSSELSATTA ARBETARE I SLUTET AV AUGUSTI 1952

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i augusti 1952 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (juli 1952 = 100)				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Textil- o. beklädnadsind. .	**842**	**26 038**	**40 487**	**66 525**	**101·0**	**101·6**	**101·4**	**114·3**	**0·8**	**5·7**
Ylleindustri	75	4 929	4 503	9 432	102·4	104·5	103·4	110·2	2·1	5·3
Bomullsindustri	60	7 895	6 419	14 314	99·2	98·6	98·9	107·2	0·5	6·2
Linne- o. juteindustri . .	9	899	850	1 749	103·9	106·0	104·9	125·4	0·1	8·2
Trikåfabriker	126	2 151	5 285	7 436	101·1	102·0	101·8	113·7	1·8	5·5
Sömnadsindustri	394	5 256	19 088	24 344	101·9	102·2	102·1	118·9	0·2	5·6
Hatt- o. mössfabriker . .	35	373	1 102	1 475	104·2	103·5	103·7	134·6	0·4	5·0
Annan hithörande industri	143	4 535	3 240	7 775	100·8	98·2	99·7	114·7	0·6	5·6
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**309**	**9 594**	**5 351**	**14 945**	**100·9**	**101·1**	**100·9**	**113·7**	**0·4**	**5·5**
Garverier	27	1 627	159	1 786	100·1	·	99·4	142·7	1·8	9·6
Päls- o. skinnvarufabr. .	70	871	818	1 689	102·2	101·2	101·7	136·9	0·4	4·5
Skoindustri	119	3 283	2 267	5 550	101·1	103·3	102·0	109·0	0·1	3·5
Andra lädervarufabriker .	45	826	457	1 283	101·5	102·2	101·7	111·7	0·2	8·9
Gummivarufabriker . . .	12	2 356	1 462	3 818	100·0	98·4	99·4	103·8	—	6·3
Annan hithörande industri	36	631	188	819	101·8	·	101·4	112·2	1·8	3·5
Kemisk-teknisk industri .	**268**	**13 986**	**3 594**	**17 580**	**99·6**	**99·2**	**99·5**	**135·8**	**0·2**	**9·1**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	96	3 642	1 124	4 766	99·8	103·1	100·5	161·0	0·1	7·8
Sprängämnesfabriker . .	7	1 361	610	1 971	100·1	100·5	100·2	144·8	—	9·3
Tändsticksfabriker . . .	7	1 119	735	1 854	97·8	99·5	98·5	99·5	0·7	9·8
Annan kemisk-tekn. ind. .	158	7 864	1 125	8 989	99·7	94·8	99·1	132·7	0·2	9·7
Samtl. industrigrupper	**6 394**	**383 124**	**86 231**	**469 355**	**99·7**	**100·3**	**99·8**	**126·9**	**0·3**	**7·4**
Statl. verk o. byggnadsarb.	**240**	**52 606**	**1 777**	**54 383**	**99·2**	**100·5**	**99·2**	**129·2**	·	**9·7**
Mek. o. elektr. verkstäder	88	13 251	496	13 747	103·2	100·4	103·1	165·9	—	9·2
Skeppsvarv	3	3 234	28	3 262	100·2	·	100·2	162·3	—	13·5
Beklädn.verkst., förråd o.d.	58	898	637	1 535	97·6	98·2	97·8	127·0	—	6·5
Sprängämnesfabriker . .	2	359	296	655	99·2	99·7	99·4	153·7	—	5·2
Byggnads- o. anläggn.-arb.	89	34 864	320	35 184	97·7	106·0	97·8	116·7	·	9·8

Tab. 5. Förändringen i antalet anställda industriarbetare augusti 1951—augusti 1952. Indextal (uträknade enligt kedjemetod)

Industrigrupper	1951					1952						
	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juli	aug.
Malmbrytning o. metallind. .	100·0	100·5	102·2	103·2	103·3	104·1	104·7	104·5	103·9	103·0	102·1	102·1
Jord- och stenindustri . . .	100·0	98·4	97·2	97·6	95·6	95·2	94·4	94·7	97·0	99·0	100·7	98·9
Träindustri	100·0	98·3	97·2	95·5	92·6	91·9	92·3	92·9	93·4	93·1	90·5	89·4
Massafabr. o. pappersbruk .	100·0	99·8	100·6	101·3	101·0	101·0	100·6	100·6	100·2	99·5	98·9	98·0
Pappersv.- o. grafisk industri .	100·0	101·3	101·9	102·8	102·0	101·6	101·6	101·7	101·2	100·6	99·6	99·5
Livsmedelsindustri	100·0	100·2	104·3	103·6	97·6	95·2	95·1	94·9	94·9	96·6	101·2	100·1
Textil- o. beklädnadsind. . .	100·0	100·3	100·3	98·9	95·9	95·2	93·2	92·5	90·5	87·7	85·2	86·4
Läder-, hår- o. gummivaruind.	100·0	99·3	99·4	99·2	97·2	95·2	93·6	91·6	89·1	87·0	85·3	86·1
Kemisk-teknisk industri . .	100·0	99·5	99·8	100·3	99·2	99·7	100·6	101·2	100·8	97·8	95·5	95·0
Samtliga industrigrupper	**100·0**	**100·0**	**101·0**	**101·1**	**99·7**	**99·6**	**99·4**	**99·2**	**98·6**	**97·7**	**96·9**	**96·7**

C. Arbetslöshet

Tab. 6. Arbetslösheten inom fackförbunden den 31 juli 1952

Fackförbund	31/7 1952 (preliminära uppgifter)					30/6 1952			31/7 1951
	Redovisade avd.	Redovisade medlemmar		Arbetslösa		Medlemmar	Arbetslösa		Arbetslösa %
		Samtliga	Därav kvinnor	Antal	%		Antal	%	
Industri (utom byggnads- och anläggningsverksamh.)									
Gruvindustriarbetareförb.	62	11 234	200	84	0·7	11 192	64	0·6	0·5
Metallindustriarb.-förb.[1]	196	154 436	12 814	1 267	0·8	231 540	1 735	0·7	0·6
Järnbruksarbetare . .	84	27 965	1 052	95	0·3	43 211	201	0·5	0·5
Verkstadsarbetare . . .	162	126 471	11 762	1 172	0·9	188 329	1 534	0·8	0·6
Gjutareförbundet . . .	127	11 656	84	102	0·9	12 517	110	0·9	0·9
Stenindustriarbetareförb.	134	5 056	—	84	1·7	5 013	87	1·7	1·8
Fabriksarbetareförbundet	532	62 311	13 569	1 265	2·0	62 835	1 191	1·9	1·8
Byggnadsämnesind.-arb.	271	19 459	1 988	182	0·9	19 887	231	1·2	0·7
Glasbruksarbetare . .	45	4 986	552	353	7·1	5 000	117	2·3	2·7
Sockerfabriksarbetare .	18	3 580	546	112	3·1	3 854	131	3·4	1·9
Övriga	198	34 286	10 483	618	1·8	34 594	712	2·1	1·4
Träindustriarbetareförb. .	550	57 310	1 489	1 099	1·9	57 032	845	1·5	1·3
Pappersindustriarb.-förb.	127	40 220	2 779	458	1·1	41 787	608	1·5	0·5
Bokbindareförbundet . .	68	11 336	6 218	108	1·0	11 416	98	0·9	0·2
Litografförbundet . . .	24	4 185	174	15	0·4	4 180	12	0·3	0·2
Typografförbundet . . .	106	14 375	439	26	0·2	14 375	17	0·1	0·1
Livsmedelsarbetareförb. .	140	38 799	10 637	405	1·0	38 642	517	1·3	1·1
Bryggeriindustriarb.-förb.	115	7 833	1 545	46	0·6	7 833	46	0·6	0·3
Tobaksindustriarb.-förb.	12	1 761	1 222	19	1·1	1 785	18	1·0	1·1
Textilarbetareförbundet .	123	44 404	23 325	1 651	3·7	45 180	2 055	4·5	1·4
Beklädnadsarbetareförb. .	146	36 290	29 312	831	2·3	36 532	929	2·5	1·4
Sko- o. läderindustriarb.-f.	76	10 630	4 056	251	2·4	10 661	237	2·2	1·2
Sadelm.- o. tapetseraref. .	77	5 279	1 293	341	6·5	5 527	252	4·6	4·2
De förenade förbunden .	65	14 213	4 141	225	1·6	14 800	214	1·4	0·6
Byggnads- o. anläggningsverksamhet									
Byggnadsarbetareförb. .	567	107 223	1 227	1 938	1·8	110 189	2 674	2·4	1·4
Grovarbetare	—	53 124	1 227	825	1·6	54 557	1 094	2·0	1·1
Träarbetare	—	39 088	—	1 005	2·6	40 303	1 360	3·4	2·1
Rörarbetare	—	15 061	—	108	0·7	15 329	220	1·4	0·4
Murareförbundet	198	14 419	—	418	2·9	14 169	391	2·8	1·4
Målareförbundet	219	10 178	—	158	1·6	18 125	639	3·5	1·8
Elektrikerförbundet . .	152	18 087	2	103	0·6	18 024	121	0·7	0·5
Bleck- o. plåtslagareförb.	64	3 328	—	20	0·6	3 384	18	0·5	0·2
Vägarbetareförbundet[1] .						16 721	385	2·3	2·2
Övriga									
Lantarbetareförbundet[1] .						41 990	1 362	3·2	3·6
Transportarbetareförb. .	242	40 728	32 598	531	1·3	43 149	553	1·3	1·3
Kommunalarbetareförb. .	536	88 488	49 313	3 688	4·1	93 222	2 119	2·3	4·8
Summa	4 658	813 779	156 437	15 078	[2]1·9	971 820	17 297	[2]1·7	[2]1·4

[1] Vägarbetareförbundet, lantarbetareförbundet samt vissa avdelningar inom metallindustriarbetareförbundet lämnar uppgifter endast varannan månad.

[2] Vid beräkningen av procenttalen har vägarbetare- och lantarbetareförbunden icke medtagits. Medtas även dessa, blir arbetslöshetsprocenten per den 31/7 1952, 30/6 1952 och den 31/7 1951 resp. 1·9, 1·8 och 1·5.

Tab. 7. Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna under 2-månadersperioden maj och juni 1952

Arbetslöshetskassor	Antal medlemmar vid slutet av juni 1952	Arbetslöshetsprocent [1]				Antal understödda dagar per medlem				Utbetalat understöd under maj och juni 1952, kr
		maj 1952	maj 1951	juni 1952	juni 1951	maj 1952	maj 1951	juni 1952	juni 1951	
Jordbruk och skogsbruk										
Lantarbetarnas	38 943	3·9	4·4	2·8	2·5	0·06	0·06	0·02	0·00	23 999
Skogs- och flottningsarb.	22 704	5·2	14·0	4·1	9·5	0·34	0·34	0·16	0·20	79 694
Industri m. m.										
Gjuteriarbetarnas	12 702	0·9	1·0	1·2	0·9	0·07	0·09	0·07	0·06	15 745
Gruvindustriarbetarnas	10 703	1·7	2·2	1·8	1·6	0·05	0·18	0·11	0·11	13 931
Metallindustriarbetarnas	230 010	0·8	0·8	0·8	0·8	0·06	0·04	0·06	0·04	211 870
Stenindustriarbetarnas	4 620	2·2	3·0	2·9	2 2	0·06	0·10	0·03	0·02	2 867
De kem.-tekn. industriarb.	14 360	1·1	0·7	1·1	0·6	0·18	0·04	0·13	0·03	36 020
Fabriksarbetarnas	62 689	2·5	2·0	2·6	1·7	0·17	0·08	0·13	0·06	117 715
Träindustriarbetarnas	57 794	1·5	2·2	2·3	1·3	0·14	0·06	0·10	0·03	112 988
Bokbinderiarbetarnas	11 322	0·8	0·2	0·8	0·2	0·09	0·01	0·07	0·01	13 147
Typografernas	14 407	0·3	0·2	0·2	0·2	0·02	0·01	0·02	0·00	4 270
Beklädnadsarbetarnas	38 879	1·7	1·0	4·3	1·6	0·44	0·02	0·36	0·02	222 084
Bryggeriarbetarnas	7 215	0·7	0·6	0·6	0·6	0·05	0·06	0·05	0·04	5 689
Livsmedelsarbetarnas	38 828	2·2	3·3	2·0	2·7	0·23	0·23	0·16	0·10	127 161
Sadelmakarnas etc.	5 511	5·4	5·0	6·2	4·0	0·70	0·13	0·55	0·07	59 158
Sko- och läderarbetarnas	10 369	3·8	1·3	3·5	1·1	0·44	0·06	0·29	0·04	62 545
Textilarbetarnas	44 727	3·6	2·4	3·8	1·3	0·61	0·03	0·55	0·04	417 482
Försvarsverkens civ.-pers.	20 225	0·4	0·9	1·4	0·7	0·05	0·04	0·04	0·06	15 259
Byggnads- o. anläggningsverksamhet										
Bleck- och plåtslagarnas	3 433	1·6	2·5	1·0	0·9	0·18	0·08	0·09	0·05	8 235
Byggnadsarbetarnas	114 520	5·0	5·5	6·0	5·3	0·41	0·39	0·20	0·13	607 351
Elektrikernas	18 655	1·1	1·3	0·9	0·9	0·10	0·07	0·08	0·03	32 744
Murarnas	13 402	7·5	9·1	6·0	5·8	0·37	0·22	0·09	0·05	58 192
Målarnas	17 388	6·6	8·6	3·2	3·3	1·05	1·11	0·22	0·14	204 320
Vägarbetarnas	16 489	2·7	5·2	5·5	4·1	0·08	0·24	0·07	0·09	20 876
Samfärdsel										
Järnvägsmännens	24 987	0·6	0·7	0·3	0·4	0·04	0·07	0·01	0·03	12 650
Sjöfolkets	20 503	6·8	6·4	7·2	7·2	0·03	0·02	0·01	0·02	7 383
Transportarbetarnas	36 665	2·8	2·4	2·2	1·7	0·28	0·23	0·14	0·08	132 658
Handel										
Handelsanställdas m. fl. [2]	70 856	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Handelsresandenas	513	0·8	1·1	1·0	0·0	0·12	0·26	0·17	0·11	1 317
Handelstjänstemännens	17 507	0·2	0·5	0·3	0·6	0·03	0·03	0·03	0·02	8 277
Arbetsledning m. m.										
Arbetsledarnas	28 966	0·1	0·1	0·1	0·1	0·01	0·01	0·00	0·00	2 850
Hotell- o. rest.-tj.-m. [3]	2 510	0·0	—	0·1	—	0·01	—	0·01	—	340
Industritjänstemännens	72 636	0·3	0·4	0·4	0·4	0·02	0·02	0·02	0·02	20 325
Maskinbefälets	2 784	0·0	0·0	0·0	0·0	0·01	0·00	0·00	0·00	119
Övriga										
Frisörernas	4 037	0·4	0·9	0·6	0·8	0·01	0·01	0·01	0·01	725
Hotell-, kafé- o. rest.-anst.	23 749	1·8	1·8	1·6	1·5	0·05	0·14	0·08	0·05	23 731
Musikernas	6 238	7·4	8·6	10·3	10·5	0·23	0·25	0·26	0·33	21 276
Teateranställdas	545	9·9	7·9	15·5	8·4	0·64	0·49	0·46	0·68	3 804
Samtliga	1 142 391	2·2	2·6	2·4	2·1	0·19	0·13	0·12	0·06	2 708 797

[1] = antal arbetslöshetsveckor i % av antalet genomlevda veckor under månaden.
[2] På grund av omläggning i redovisningssystemet redovisas f. n. endast medlemsantalet.
[3] Erkänd kassa fr. o. m. 1/7 1951.

Tab. 8. Av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa

Månad m. m.	Städer med över 100 000 inv.	Västernorrlands län	Västerbottens län	Norrbottens län	Riket i övrigt	Hela riket	Därav utlänningar
a) Hela antalet hjälpsökande arbetslösa 31/8 1951—31/8 1952							
1951							
Augusti	570	46	13	57	442	**1 128**	353
September	598	44	12	57	444	**1 155**	353
Oktober	595	41	14	90	455	**1 195**	351
November	622	48	30	153	473	**1 326**	357
December	639	67	70	251	483	**1 510**	349
1952							
Januari	684	53	73	307	552	**1 669**	346
Februari	695	54	76	286	552	**1 663**	340
Mars	742	52	60	302	528	**1 684**	342
April	638	51	52	300	446	**1 487**	338
Maj	596	46	34	184	438	**1 298**	332
Juni	575	53	27	152	422	**1 229**	322
Juli	537	44	26	155	419	**1 181**	317
Augusti	592	44	27	135	426	**1 224**	316
b) De hjälpsökandes fördelning efter ålder, yrke och hjälpform 31/8 1952							
Ålder							
16—25 år	2	—	—	—	1	**3**	—
26—50 »	84	7	4	49	79	**223**	54
över 50 »	506	37	23	86	346	**998**	262
Yrke							
Jordbruk och skogsbruk	7	4	3	24	13	**51**	10
Industri och hantverk	51	15	19	68	129	**282**	3
stenindustri	—	—	—	—	76	**76**	—
sågverksindustri	—	—	1	4	1	**6**	—
byggnadsverksamhet	23	8	13	59	36	**139**	—
Landtransport	1	7	—	2	4	**14**	—
Luftfart	—	—	—	—	—	**—**	—
Sjöfart	6	—	1	—	—	**7**	3
Handel	128	4	2	—	38	**172**	41
Förvaltning, arbetsledn. o. fria yrken	357	5	1	1	184	**548**	230
Hälsovård och sjukvård	22	—	—	—	6	**28**	18
Arbete ej hänfört till annan grupp	20	9	1	40	52	**122**	11
Hjälpform							
Hela antalet hjälpta	534	43	26	132	407	**1 142**	315
Statligt beredskapsarbete	—	8	22	121	130	**281**	—
i arbetsmarknadsstyrelsens regi	—	—	22	66	79	**167**	—
i annan myndighets regi	—	8	—	55	51	**114**	—
Statskommunalt beredskapsarbete	6	25	—	9	—	**40**	—
Arkivarbete och musikerhjälp	455	10	4	2	239	**710**	313
Kommunalt arbete utan statsbidrag	—	—	—	—	36	**36**	—
Dagunderstöd	72	—	—	—	2	**74**	2
Kommunalt understöd	—	—	—	—	—	**—**	—
Utbildningshjälp	1	—	—	—	—	**1**	—

D. Byggnadstillstånd

Tab. 9. Under januari—augusti 1952 avgjorda ansökningar, fördelade efter byggnadsarbetets art. Antal ansökningar och byggnadskostnader i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Beviljade ansökningar						Avslagna ansökningar			
	Antal			Byggnadskostnad			Antal		Byggnadskostnad	
	Aug. 1952	Jan.–aug. 1952	Jan.–aug. 1951	Aug. 1952	Jan.–aug. 1952	Jan.–aug. 1951	Aug. 1952	Jan.–aug. 1952	Aug. 1952	Jan.–aug. 1952
Bostadshus (inkl. personalbostäder)	2 245	23 988	25 079	203·1	1 281·3	954·6	97	2 734	1·9	42·7
Enfamiljshus	1 034	11 772	15 341	36·3	312·5	321·3	42	822	1·2	21·9
Tvåfamiljshus	112	1 886	2 786	4·6	63·6	68·3	5	104	0·3	3·6
Flerfamiljshus	248	1 864	1 723	139·6	725·5	415·0	3	103	0·2	6·4
Bostadshus komb. med affärs- o. kontorslokaler	66	501	588	14·9	128·2	106·5	—	52	—	4·0
Pensionärshem	10	53	59	2·1	13·5	13·4	—	—	—	—
Sommarstugor	660	6 769	3 576	2·0	22·0	10·5	45	1 591	0·2	6·8
Övriga bostadshus	115	1 143	1 056	3·6	16·0	19·6	2	62	0·0	0·0
Byggnader för jordbruk, skogsbruk o. fiske	26	336	387	0·4	5·2	4·3	—	18	—	0·3
Industribyggnader	204	2 172	1 962	12·4	219·8	131·0	9	406	0·4	103·6
Malmbrytning o. metallind.	73	722	614	7·0	103·9	60·9	2	147	0·2	48·2
Jord- o. stenindustri	10	207	174	0·3	14·3	8·4	1	36	0·0	8·9
Träindustri	47	356	308	1·6	15·6	6·5	—	75	—	13·4
Pappers- o. grafisk industri	28	235	169	2·4	36·2	19·6	4	43	0·1	11·7
Livsmedelsindustri	13	262	284	0·2	23·4	17·9	—	11	—	2·1
Textil- o. beklädnadsindustri	7	89	149	0·2	4·1	7·9	1	46	0·0	14·4
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	6	56	65	0·1	4·6	2·5	—	11	—	3·1
Kemisk-teknisk industri	7	105	87	0·4	16·1	5·9	—	25	—	3·9
Byggnader för småindustri o. hantverk	11	88	76	0·1	0·6	1·3	—	10	—	2·8
Byggnader för byggnadsind.	2	52	36	0·1	1·0	0·1	1	2	0·1	0·1
Kraft- o. belysningsverk[1]	16	110	102	9·0	151·9	42·5	—	1	—	0·0
Byggnader för samfärdsel[1]	185	1 625	1 549	7·5	53·4	63·8	11	184	1·4	31·7
Byggnader för handel	151	1 619	1 340	5·2	71·4	39·4	3	177	0·0	44·3
Byggnader för förvaltning, sociala ändamål m. m.	36	499	447	3·7	66·5	44·3	—	44	—	13·9
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	133	1 788	1 629	20·4	188·7	120·4	2	133	0·2	12·0
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.[2]	150	1 183	1 139	26·4	141·6	89·8	3	79	2·1	15·2
Militära arbeten	9	192	168	3·4	47·2	39·7	—	2	—	0·1
Summa	**3 155**	**33 512**	**33 802**	**291·5**	**2 227·0**	**1 529·8**	**125**	**3 778**	**6·0**	**263·8**
därav av länsarbetsnämnd	2 922	30 664	30 968	216·8	1 328·4	948·8	107	3 109	2·0	47·2

[1] Fr. o. m. den 12/10 1951 ingår icke generalpoststyrelsens, telegrafstyrelsens, järnvägsstyrelsens, vattenfallsstyrelsens och luftfartsstyrelsens arbeten.

[2] Fr. o. m. den 1/1 1951 omfattar statistiken icke statliga väg- och brobyggnadsarbeten, för vilka arbeten Kungl. Maj:t utfärdat särskilt byggnadstillstånd.

Tab. 10. Antal bostadslägenheter i under januari—augusti 1952 beviljade nybyggnadsföretag samt golvyta för bostadsändamål

Kommungrupp	Hela antalet bostadslägenheter	därav lägenheter om							Golvyta i 1 000-tal m²
		1 rum m. el. ut. kokskåp	1 rum o. kokvrå	1 rum o. kök	2 rum o. kök	3 rum o. kök	4 rum o. kök	5 el. fl. rum o. kök	
Städer	**23 615**	**2 292**	**2 460**	**1 303**	**10 074**	**5 448**	**1 400**	**638**	**1 410·7**
Över 100 000 inv.	9 611	853	1 102	373	4 484	2 156	406	237	544·7
30 000—100 000 inv.	5 292	744	591	362	1 980	1 198	315	102	307·1
5 000—30 000 inv.	8 092	641	688	497	3 384	1 974	631	277	521·2
Under 5 000 inv.	620	54	79	71	226	120	48	22	37·7
Köpingar	**2 538**	**310**	**181**	**214**	**832**	**651**	**212**	**138**	**159·6**
Över 10 000 inv.	363	24	26	11	72	164	50	16	25·9
5 000—10 000 inv.	708	140	38	72	224	135	58	41	41·8
Under 5 000 inv.	1 467	146	117	131	536	352	104	81	91·9
Landskommuner	**8 875**	**475**	**415**	**675**	**2 253**	**2 476**	**1 693**	**888**	**651·7**
Hela riket Jan.—Aug. 1952	**35 028**	**3 077**	**3 056**	**2 192**	**13 159**	**8 575**	**3 305**	**1 664**	**2 222·0**
» » » 1951	29 012	2 115	1 877	1 643	8 916	7 876	4 101	2 484	2 102·6
» » Aug. 1952	5 835	691	462	375	2 265	1 336	424	282	361·4

Tab. 11. Under januari—augusti 1952 till länsarbetsnämnderna inkomna ansökningar om byggnadstillstånd. Antal och kostnad i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Antal		Kostnad		Antal lägenheter Jan.–aug. 1952
	Jan.–aug. 1952	Jan.–aug. 1951	Jan.–aug. 1952	Jan.–aug. 1951	
Bostadshus	22 811	27 377	1 274·5	1 175·3	30 855
Nybyggnad av bostadshus	6 629	7 544	1 139·7	1 016·2	30 807
Om- o. tillbyggnad, rep. o. underhåll av bostadshus	8 902	14 441	112·1	143·9	48
Sommarstugor, sportstugor o. semesterhem	7 280	5 392	22·7	15·2	—
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	395	501	4·3	4·2	—
Industri	1 986	2 719	183·4	304·4	28
Kraft- o. belysningsverk	79	109	161·7	43·7	—
Samfärdsel (utom vägbyggnad)	1 725	2 033	107·6	87·7	14
Handel	1 504	1 770	102·8	96·4	70
Förvaltning, sociala ändamål m. m.	476	542	166·7	118·3	83
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	1 624	2 085	193·0	181·4	107
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	1 198	1 397	186·1	184·4	—
Militära arbeten	90	97	9·3	14·6	—
Summa	**31 888**	**38 630**	**2 389·4**	**2 210·4**	**31 157**

Sociala Meddelanden

Official Journal published monthly by the Social Welfare Board in Sweden

1952, no 10

CONTENTS

Page

Experiences gained from carrying out the reform of homes for the aged . . 647
The regulation of price index numbers in Danish social legislation 662
Short notices:
Social expenditure in Finland in 1950 670
A Danish inquiry into cerebral palsy treatment 670
An inquiry into the approved schools 673
Gardeners' wages in 1951 673

Periodical Surveys

Aliens in Sweden in the second quarter of 1952 675
The Social Welfare Board's general consumer price index for August 1952 . . 679
The wage conditions of workers in the building industry in 1951 680
The Labour Market in August 1952 684
Literary survey 704

This Issue in Brief

Experiences gained from carrying out the reform of homes for the aged. In order to ascertain how far the principles resolved upon by the Riksdag of 1947 to govern the organization of homes for the aged had been followed, the Social Welfare Board has obtained by means of questionnaires information about the homes that were newly built, added to or rebuilt during the period 1947—1951. As far as possible the views not only of the public assistance committees and the manageresses but also of the rest of the personnel and the pensioners themselves have been obtained. Summing up his article the Poor-Relief Inspector writes that it has very largely been possible to fulfil in the new and the rebuilt homes the function of homes for the aged as prescribed in the resolution of 1947 laying down their principle — that they should be boarding homes for old people and invalids requiring to be cared for and looked after but not in need of hospital care. Among the deficiencies may be noted the absence in many cases of regular medical control provided for all the inmates. Page 647.

The regulation of price index numbers in Danish social legislation. The »betterment factor» (making allowance for the high cost of living) was first introduced into Danish social legislation in the Old Pension Act of 1922. Denmark was apparently the first country to adopt such regulations, and the maintained her unique position for a long time. However, the Danes do not appear to have any counterpart to the Swedish Law providing for the automatic control of certain maintenance allowances, which has come into force this year. The writer, after giving a survey of the special rules governing compensation for the high cost of living as applied to different forms of allowances, goes on to discuss the subject from the point of view of principle. Page 662.

Aliens in Sweden in the second quarter of 1952. The total number in the entire country amounted on the 1st July to about 267 000 — an increase of about 19 300 since the 1st of April. The number of aliens engaged in work was about 121 700 on the 1st July, implying an increase of 0,4 % compared with the preceding quarter. Geographically, the aliens engaged in work were more numerous in the City of Stockholm (27 379), Göteborg & Bohus County (12 832) and Malmöhus County (11 820). The three branches of livelihood which attracted most of the employed labour force were: industry and the trades (53 140), commerce etc. (16 262) and agriculture, fishing and forestry (15 033) Page 675.

The wage conditions of workers in the building industry in 1951. Owing to the considerable expansion of the Social Welfare Board's directory of building firms, the material has become far more comprehensive than in previous years. Nevertheless, in spite of this increase in primary material, it is far from representative. The total average hourly earnings of house-building operatives, including holiday pay, sick pay and other

benefits, were estimated at 4,33 Kr., which were 24 % higher than the figure of earnings for 1950. For the first time the house-building operatives accounted for are divided up into the occupational groups bricklayers, carpenters, unskilled labourers and other workers (chauffeurs, mechanics, painters, caretakers, etc.). Page 680.

Sociala Meddelanden

Revue officielle publié par la Direction générale de la Prévoyance sociale (D.G.P.S.) en Suède

1952, no 10

INDEX

Page

Expériences acquises sur l'application de la réforme des asiles de vieillards . 647
Ajustements d'après le nombre indicatif des prix dans la législation sociale danoise 662
Courtes notices:
Dépenses sociales en Finlande en 1950 670
Rapport danois sur le soin de la paralysie spasmodique 670
Rapport sur des écoles d'éducation surveillée 673
Salaires des ouvriers jardiniers 673

Aperçus périodiques

Etrangers en Suède pendant le second trimestre 1952 675
L'indice général des prix de consommation de la D.G.P.S. en août 1952 . . 679
Salaires des ouvriers de l'industrie du bâtiment en 1951 680
Le marché du travail en août 1952 684
Bibliographie 704

Résumé

Expériences acquises sur l'application de la réforme des asiles de viellards. Pour rechercher dans quelle mesure les directives données en 1947 par le Riksdag quant à l'organisation des asiles de vieillards ont été suivies, la D. G. P. S. a rassemblé au moyen de questionnaires des renseignements sur les asiles qui ont été construits, agrandis ou reconstruits pendant la période 1947—1951. Autant qu'il a été possible, on a recueilli l'opinion des directions de l'Assistance publique, des directrices et du personnel des asiles ainsi que des pensionnaires. En concluant son article, l'inspecteur de l'Etat de l'Assistance publique écrit que l'enquête a montré que le rôle des asiles de vieillards, défini par les décisions de principe de l'année 1947, d'être des foyers pour les vieillards et les infirmes exigeant soins et surveillance mais non un traitement dans un établissement hospitalier médical, a pu être essentiellement rempli dans les asiles nouvellement construits ou reconstruits. Parmi ce qui ferait défaut, on signale particulièrement l'absence, en beacoup de cas, d'un contrôle médical régulier pour tous les pensionnaires. P. 647.

Ajustements d'après le nombre indicatif des prix dans la législation sociale danoise. Les suppléments de vie chère ont fait leur entrée dans la législation sociale danoise avec la loi de 1922 sur les pensions de vieillesse. Le Danemark est sans doute le premier pays qui ait adopté des dispositions de cette sorte et il a conservé longtemps cette situation unique. Toutefois, il ne possède rien qui corresponde à la loi suédoise sur le règlement automatique de certaines allocations d'entretien, qui est entrée en vigueur cette année. Après avoir fourni un aperçu sur les règles spéciales relatives aux compensations de la vie chère pour les différentes formes d'allocations, l'auteur entre dans la discussion de certaines questions de principe. P. 662.

Etrangers en Suède pendant le second trimestre 1952. Le nombre total des étrangers dans le pays entier s'élevait au 1er juillet à 267 000 — une augmentation d'environ 19 300 depuis le 1er avril. Le nombre des étrangers en possession d'un permis de travail était au 1er juillet de 121 700, ce qui implique une augmentation de 0,4 % par rapport au trimestre précédent. Au point de vue géographique, les étrangers occupés à un travail étaient le plus nombreux dans la ville de Stockholm (27 379), dans les départements de Gothembourg et de Bohus (12 832) et de Malmöhus (11 820). Les trois branches économiques qui ont attiré le plus grand nombre de ces travailleurs étrangers ont été l'industrie et l'artisanat (53 140), le commerce, etc. (16 262) et l'agriculture, la pêche et les travaux forestiers (15 033). P. 675.

Salaires des ouvriers de l'industrie du bâtiment en 1951. En raison de l'extension asseâ considérable du registre de la D. G. P. S. sur les entreprises de construction, la documentation a été plus importante que les années précédentes. En dépit de cet accroissement de la documentation primaire, il y existe cependant des lacunes et elle n'est pas en tous points représentative. Le salaire horaire moyen total des ouvriers de la construction de maisons d'habitation, y compris le salaire pendant les congés payés, le salaire en cas de maladie et autres avantages, a été de 4,33 couronnes, soit de 24 % supérieur au salaire correspondant pendant l'année 1950. Pour la première fois, il est rendu compte des ouvriers de la construction de maisons d'habitation d'après leur répartition en maçons, menuisiers, manœuvres et autres ouvriers (chauffeurs, machinistes, peintres, gardiens, etc.). P. 680.

Litteraturöversikt

(11 augusti—10 september 1952)

Socialstyrelsens bibliotek hålls öppet för allmänheten kl 10—15; under sommarmånaderna kl 10—14 (lördagar 9—13)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen [1]

Allmänna sociala frågor

BOOKER, H. S., & DAVID, S. T. Differences in results obtained by experienced and inexperienced interviewers. Journal of the Royal statistical society 1952, nr 2.

FABRICANT, S. Factors in the accumulation of social statistics. Journal of the American statistical association juni 1952.

HANSSEN, B. Byalagens sociologi. Politisk tidskrift 1952, nr 7/8.

JOSTOCK, P. Von den ersten Volkseinkommensberechnungen bis zur volkswirtschaftlichen Gesamtrechnung. Allg. statistisches Archiv B. 36, s. 130.

MC CANN, G. C. Studie über eine Atomstadt. Kölner Zeitschrift für Soziologie 1951/52, nr 4.

TARTAKOWER, A. Abhängigkeit und Selbständigkeit im Judentum. Kölner Zeitschrift für Soziologie 1951/52, nr 4.

WESTERLIND, E. Världsekonomiska problem och perspektiv. Sv. sparbankstidskrift 1952, nr 5/6.

VOIGHT, R. B., & KRIESBERG, M. Some principles of processing census and survey data. Journal of the American statistical association juni 1952.

Taxes on wages or employment and family allowances in European countries. Economic bulletin for Europe 1952, nr 2.

World social situation reviewed. United nations bulletin aug. 1952.

Sverige

BACKMAN, H. Tio miljoner böcker. [FIB:s förlag.] Frihet 1952, nr 17.

BRUNNBERG, A. Den nya strandlagen. Från departement och nämnder 1952, nr 13.

HEPPLING, S. Svenska institutet och FN:s biståndsprogram. Från departement och nämnder 1952, nr 13.

LARSSON, SIXTEN. Den kommunala demokratien måste stärkas inifrån. Landskommunernas tidskrift 1952, nr 8.

RADHE, S. Maktfördelning och demokrati i en storstads kommunalförvaltning. Förvaltningsrättslig tidskrift 1952, nr 3.

ÖH, T. Socialpolitikens kostnader under 50 år. Skogsindustriarbetaren 1952, nr 16.

Polis' och åklagares tystnadsplikt. Inrikesministerns utredningsdirektiv. Pressens tidning 1952, nr 16.

Amerikas förenta stater

ALTMEYER, A. J. Social welfare today. Social security bulletin 1952, nr 4.

SPERRY, I. V. Co-operative research in family life. Journal of home economics 1952, nr 3.

Belgien

TRINE, A. Eine Form der privaten Mitarbeit bei der Durchführung der sozialen Sicherheit. Bulletin der internationalen Vereinigung für soziale Sicherheit 1952, nr 4.

Canada

Ökonomiske forhold i Canada. Udenrigsministeriets tidsskrift 1952, nr 23.

Centralafrika

SHAUL, J. R. H. Sampling surveys in Central Africa. Journal of the American statistical association juni 1952.

Italien

FORTUNATI, P. A proposito di riordinamento dei servizi statistici. Statistica 1952, nr 2.

Norge

OPPEGAARD, K. F. Om redning av skipbrudne på norskekysten. Sosialt arbeid 1952, nr 6.

Schweiz

SAXER, A. Les prestations sociales et familiales en Suisse. Familles dans le monde 1952, nr 2.

Storbritannien

HERBERT, A. G., & CLARKE, R. D. The sources and nature of statistical information in special fields of statistics. Journal of the Royal statistical society 1952, nr 2.

Österrike

Die wirtschaftliche Lage in Österreich. Monatsberichte des österreichischen Institutes für Wirtschaftsforschung 1952, nr 7.

[1] I denna avdelning tidigare upptagna artiklar finns införda i ett särskilt kortregister, som är tillgängligt i socialstyrelsens bibliotek.

Arbetarskydd

Sverige

KRONLUND, BARBRO. Olycksfallsskyddet och den mänskliga faktorn. Meddelande från Saia 1952, nr 2.

OHLSON, GEORG. Personalutspisningen vid sjukhusen. Sjukhuset 1952, nr 6.

RUDENSTAM, G., & HEDLUND, J. Kvävningsdöden i gruvorna. Gruvindustriarbetaren 1952, nr 7/8.

SJÖLING, INGA. S. k. olycksfåglar inom industrin. Meddelande från Saia 1952, nr 2.

Norge

HINDAHL, O. En del spörsmål i samband med arbeidervernlovgivningen. (Föredrag.) Sosialt arbeid 1952, nr 6.

Arbetslön och arbetstid

Sverige

EKENDAHL, SIGRID. Kvinnolönerna. Fabriksarbetaren 1952, nr 9.

HAHR, E. Är SPP:s avgifter för höga? Industritjänstemannen 1952, nr 8.

ZETTERBERG, O., & ZANDER, T. Yrkesfiskarenas inkomster och utgifter m. m. år 1950. Jordbruksekonomiska meddelanden 1952, nr 7.

HANDELSKAMMAREN. Ny arbetstidslagstiftning. (Yttrande.) Meddelanden från Stockholms handelskammare 1952, nr 5/6.

Amerikas förenta stater

LEWIS, L. E. City comparisons of wage levels and skill differentials. Monthly labor review juni 1952.

Arbetsmarknad och arbetslöshet

RICHTER, G. Probleme der Arbeitsproduktivitätsmessung. Statistische Praxis 1952, nr 8.

Die Arbeitsbeschaffungsreserven. Schweiz. Konsum-Verein 1952, nr 35.

Sverige

BOHLINDER, E. Intervjuundersökningar rörande befolkningens sysselsättningsförhållanden. Statistisk tidskrift 1952, nr 3.

GRÖNVALL, N. Några synpunkter på yrkesbrandmannens tjänstgöringsförhållanden. Sv. stadsförbundets tidskrift 1952, nr 6.

LINDKVIST, B. Arbetslöshet och arbetslöshetspolitik. Lantarbetaren 1952, nr 36/37.

Amerikas förenta stater

MC CAHILL, W. Development of work opportunity for the handicapped. Monthly labor review juni 1952.

REHN, G. Varför två LO i USA? Signalen 1952, nr 35/36.

SANDENE, E. Federal arbeidsrettslovgiving i de Forente Stater. (Taft-Hartley-loven.) Nordisk administrativt tidsskrift 1952, nr 1.

TAYLOR, PAULINE S. The employment of rural women. Journal of home economics 1952, nr 1.

Danmark

Arbejdslösheden næsten forsvundet. [Beklædningsindustriens sammenslutning i 1951—1952.] Arbejdsgiveren 1952, nr 16.

Frankrike

Employment situation in France. Industry and labour 1 aug. 1952.

Indien

Conditions of labour in the principal municipalities in India. Indian labour gazette juli 1952.

Norge

SAXEBÖL, E. Oversikt over arbeidsdirektoratets statistikk over sysselsetting, arbeidslöshet m. v. Arbeidsmarkedet 1952, nr 6.

SKAR, A. Norsk fackföreningsrörelses största avtalsrörelse. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 36.

Tyskland

HENKELMANN, W. Eine Zweck-Statistik des Bundesarbeitsministeriums. Die Quelle 1952, nr 8.

Die land- und forstwirtschaftlichen Betriebe nach Zahl und Familienzugehörigkeit ihrer ständigen Arbeitskräfte. Wirtschaft und Statistik 1952, nr 7.

Befolkningsfrågor

Comparability of statistics of causes of death according to the fifth and sixth revisions of the international list. Bulletin of the world health organization 1952, nr 4. (Suppl.)

Sverige

OLINDER, O. Dödligheten i produktiv ålder i städerna och på landsbygden. Sv. läkartidningen 1952, nr 34.

TOLL, ANNA-MA. Abort — adoption. Sv. läkartidningen 1952, nr 34.

WIDSTAM, T. Folkräkningen den 31 dec. 1950: preliminära uppgifter om fördelningen efter ålder och yrke. Statistisk tidskrift 1952, nr 3.

Tyskland

Die Eheschliessungen der Heimatvertriebenen im Bundesgebiet 1950 und 1951. Wirtschaft und Statistik 1952, nr 7.

Österrike

Die Sterbefälle und Todesursachen im Jahre 1951. Statistische Nachrichten 1952, nr 8.

Bostadsförhållanden och samhällsplanering

JOHANSSON, ALF. Europas bostadsproduktion från världskrig II till Koreakriget. Vi hyresgäster 1952, nr 8.

Sverige

SJÖSTEDT, S. Värmemätning effektiv metod för bränslebesparing i hyreshus. Sv. fastighetstidning 1952, nr 16.

Statens hyresråd har på tio år handlagt 41 000 mål. Vi hyresgäster 1952, nr 8.

Finland

ESKOLA, A. Bosättningscentra och avsides belägna byar i kommunalpolitiken. Landskommunernas tidskrift 1952, nr 8.

TYPPÖ, S. A. Om bostadsproduktionens främjande. Finsk kommunaltidskrift 1952, nr 6/7.

Storbritannien

RINGSTEDT, L. Englands Building Societies. Sv. sparbankstidskrift 1952, nr 5/6.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter

Fagbevegelsen og skogen. Fri fagbevegelse 1952, nr 8.

Sverige

JÄGERSKIÖLD, S. Tjänstemännen och strejkrätten. Förvaltningsrättslig tidskrift 1952, nr 3.

VALLSTRAND, L. Direktörernas egen skola. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 33.

Gåva till allmän samlingslokal. Folketshusföreningar och liknande föreningar befrias från gåvoskatt. *Landskommunernas tidskrift 1952*, nr 8.

De starka hjälper de svaga. Fria fackföreningsinternationalens uppgift. Byggnadsarbetaren 1952, nr 8.

Amerikas förenta stater

HASTE, H. Fackliga filmer. Kommunalarbetaren 1952, nr 13.

American labor in the next decade. Monthly labor review juli 1952.

Danmark

KOÇIK, A. Fackliga organisationsproblem i Danmark. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 35.

Indien

Industrial disputes in India during 1951. Indian labour gazette juni 1952.

Tyskland

SABEL, A. Das deutsche Betriebsverfassungsgesetz. Recht der Arbeit 1952, nr 8/9.

Hälso- och sjukvård

MYRDAL, G. Economic aspects of health. Chronicle of the world health organisation 1952, nr 7/8.

WINSLOW, C.-E. A. The economic values of preventive medicine. Chronicle of the world health organisation 1952, nr 7/8.

Medicinska synpunkter på socialpolitiken. Uttalande av World Medical Association. Sv. läkartidningen 1952, nr 33.

Sverige

BREMER, G. Är sjukhustandvården enbart en folktandvårdsfråga? Sv. läkartidningen 1952, nr 35.

GEIJERSTAM, S. AF. Den nya livsmedelsstadgan och fastighetsägarna. Sv. fastighetstidning 1952, nr 15.

LINNÉR, H. Tekniken till invaliders hjälp och samhällets nytta. Metallarbetaren 1952, nr 35/36.

Att arbeta sig frisk. Sv. sjukkasse-tidning 1952, nr 8/9.

Danmark

ASBOE-HANSEN, G. Den nyere bindevævsforskning og dens forhold til medicinen. Maanedsskrift for praktisk lægegerning og social medicin 1952, nr 8.

BANK-MIKKELSEN, N. E. Nogle bemærkninger om kastration og sterilisation. Socialt tidsskrift 1952, nr 8/9.

Norge

SEM-JACOBSEN, C. W. Om privatforpleining av mentalt defekte personer. Sosialt arbeid 1952, nr 6.

Svær stigning i lægehonorarene. Sosial trygd 1952, nr 7/8.

Jordbruks- och egnahemsfrågor

Sverige

NORUP, S. B. Aktuella jordbruksfrågor. Politisk tidskrift 1952, nr 7/8.

RAMBERG, C. A. Laga skifte och skifteskostnader. Lantbrukstidskrift för Dalarna 1952, nr 4.

SAMBERGS, Å. Flera maskiner — färre maskinlån. Lantarbetaren 1952, nr 36.

— Sparbankerna och jordbruket. Lantmannen 1952, nr 34.

Kooperation

LEDGER, A. Co-operatives and universities. The extension lecture movement. The co-operative review 1952, nr 9.

ORSINI, R.-G. »Public Relations» und Genossenschaftsdemokratie. Schweiz. Konsum-Verein 1952, nr 34.

VALKO, L. Das erste Genossenschaftsgesetz. Schweiz. Konsum-Verein 1952, nr 36.

Danmark

NIELSEN, E. Danish co-operative theatre. The co-operative review 1952, nr 8.

Grekland

Reorganisation of consumers' co-operatives in Greece. Industry and labor 1 sept. 1952.

Jugoslavien

MADDISON, A. Retail societies. The co-operative review 1952, nr 8.

Nykterhetsfrågan

Sverige

HELLQVIST, C., & DANIELSSON, H. Erfarenheter från en nykterhetsnämnd av aversionsbehandling med abstinyl. Tirfing 1952, nr 3.

NELKER, G. Om restriktionssystemet och ransoneringssuggestionen. Tirfing 1952, nr 3.

NORDSTRÖM, G. Reflexioner kring några nykterhetsvårdsfrågor. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1952, nr 6.

ÅMAN, A. Ett domstolsärende om nykterhetsnämnds skyldighet att vårda klients egendom. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1952, nr 6.

Alkoholmissbruk och kriminalitet. Tidskrift för systembolagen 1952, nr 7.

Priser, levnadskostnader, konsumtion

ZOETEWEIJ, B. The adjustment of wages to changes in the cost of living. International labour review aug. 1952.

Priser och löner i olika länder. Gruvindustriarbetaren 1952, nr 7/8.

Sverige

JOHANSSON, AXEL. En givande resa. Lantarbetaren 1952, nr 34/35.

WILKENS, S. Den statliga direkta beskattningen. Från departement och nämnder 1952, nr 13.

Förslag om årlig lagerstatistik m. m. Kommersiella meddelanden 1952, nr 7.

Lönernas indexbundenhet bör slopas. Lanternan 1952, nr 17.

Näringsfrihetsnämndens befogenheter. Sv. bageritidskrift 1952, nr 8.

Amerikas förenta stater

BONDE, RUTH. Inflation is your problem. Journal of home economics 1952, nr 2.

Danmark

EGE, R. Kostundersögelser og kostberegninger på grundlag af individuelle kostnormer. Faglige meddelelser 1952, nr 6.

Det lunefulde pristal. Andelsbladet 1952, nr 32.

Finland

DAHLGREN, E. Skattetrycket i Finland. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 34.

Hur hög är den finska levnadsstandarden? Arbetsledaren 1952, nr 15.

Jugoslavien

LARSSON, KNUT. Resa i Jugoslavien. Löner och levnadskostnader. Skogsindustriarbetaren 1952, nr 18.

Socialförsäkring

HIRSCH, G. Die »klassische» Sozialversicherung — ein Übergang. Soziale Sicherheit 1952, nr 9.

LAROQUE, P. International problems of social security. International labour review juli 1952.

SENET, J. The role of mutual benefit societies in improving the protection guaranteed by compulsory social insurance legislation. Bulletin of the international social security association 1952, nr 5/6.

Sverige

HUSMARK, E. Läkarna och den sociala olycksfallsförsäkringen. Social-medicinsk tidskrift 1952, nr 7/8.

STRÄNG, G. Sjukreformen snart verklighet. Morgonbris 1952, nr 9.

Från 1952 års riksdag. Folkpensioneringen 1952, nr 6.

Grunder fastställda för beräkning av ersättning för tandläkarvård enligt sjukkasseförordningen. Folkpensioneringen 1952, nr 6.

De sockersjuka och sjukkassorna. Sv. sjukkassetidning 1952, nr 8/9.

Finland

Extension of old-age assistance in Finland. Industry and labor 1 sept. 1952.

Indien

Employees' provident fund in India. Industry and labor 1 sept. 1952.

Italien

CALAMANI, G. La prevision social en Italia. Seguridad social 1951, nr 10/12.

Norge

Pension insurance scheme for forestry workers in Norway. Industry and labor 1 sept. 1952.

Tyskland

ALBRECHT, G. Die Organisation der Krankenversicherung. Soziale Sicherheit 1952, nr 8.

Österrike

FEHLINGER, H. Neue soziale Schutzgesetzgebung in Österreich. Soziale Sicherheit 1952, nr 9.

Socialvård

Sverige

EKENDAHL, SIGRID. Samhällets uppmärksamhet på förvärvsarbetande mödrars problem. Morgonbris 1952, nr 9.

GROTH, S. Brott som kommit till polisens kännedom år 1951. Statistisk tidskrift 1952, nr 3.

HALLSTEN, O. Brotten och samhällsreaktionerna. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 35.

WALDENSTRÖM, ELISABET. Hjälp mig, du som kan det. Social-medicinsk tidskrift 1952, nr 7/8.

Fråga om tillämpning av 13 § folkpensioneringslagen å makar, intagna å fattigvårdsanstalt. Folkpensioneringen 1952, nr 6.

Danmark

Kommunernes gennemförelse af lov om husmoderaflösning. Socialt tidsskrift 1952, nr 8/9.

Undervisning och yrkesutbildning

Sverige

BERGSTRAND, H. Hjälpskolkurs på Bergendal. Folkskollärarnas tidning 1952, nr 34.

BESKOW, B., & LINDMAN, P. Yrkesutbildning — i går bra, i dag nödvändig. Telegraf — telefon 1952, nr 8.

GÅRDSTEDT, B. Yrkesutbildning — en ny folkrörelse. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 35.

HALLDÉN, B. Folkbildningsarbetets nya ansikte. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 34.

HJORTH, S. Skolan och samhällsorienteringen. Tidning för Sveriges läroverk 1952, nr 26.

JOHANSSON, BROR. Förnyelseperiod för yrkesutbildning. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 36.

JOHANSSON, INGE. Brevskolans nya kurser. ABF 1952, nr 6.

LANDSTRÖM, S.-S. Samhällslärans krav på lärarnas utbildning. Tidning för Sveriges läroverk 1952, nr 26.

LARSSON, SVEN. Utbildning av skogsarbetare. Skogsindustriarbetaren 1952, nr 16.

LINDQVIST, H. Vart tar yrkesskickligheten vägen? Byggmästaren 1952, nr B 7.

Amerikas förenta stater

SAUBER, M., & WIENER, J. Public child welfare employees: their education. Social security bulletin 1952, nr 4.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur

BUFILL, C. M. Tratado comparado de seguridad social. Madrid 1951. (Ministerio de trabajo. Instituto nacional de previsión.)

CANADA. Department of labour.
Strikes and lockouts in Canada during 1951. Ottawa 1952. (Suppl. to The Labour gazette.)

DALENIUS, T. Användbarheten av en organisation för stickprovsundersökningar. Sthlm 1951. [Stencil.]

DANMARK. Overinspektionen for börneforsorgen.
Økonomisk oversigt over anerkendte opdragelseshjem for året 1950/51. Khvn 1952.

DEMING, W. E. Some theory of sampling. New York & Lond. 1950.

FÖRENTA NATIONERNA. Department of social affairs.
Economic measures in favour of the family. A survey of laws and administrative regulations providing for economic measures in favour of the family in various countries. New York 1952. (Publ. 1952. 4. 6.)
In-service training in social welfare. New York 1952. (Publ. 1952. 4. 9.)

GÖTEBORGS KOMMUNALKALENDER. Årg. 24 (1952). Utg. av Göteborgs stads statistiska byrå. Gbg 1952.

HELSINGFORS. Statistiska byrån.
Statistisk årsbok. 41 (1952). Hfors 1952.

HESSLER, H. Om stiftelser. Studier över stiftelseinstitutet i svensk rätt. Sthlm 1952. (Akad avh.)

HEUMAN, M., & LASSEN, B. Brottets beivrande. Under medverkan av ... Sthlm 1952. (Kriminologisk handbok utg. av *K. Schlyter*.)

HOLSTEIN, M. H. Biologie d'anopheles gambiae. Recherches en Afrique-Occidentale française. Genève 1952. (Organisation mondiale de la santé. Série de monographies. 9.)

INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN.
Studies and reports. New series. Geneva 1952.
31. Textile wages. An international study.

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
36th session, 1953.
Report. Geneva 1952.
6 (1). The minimum age of admission to work underground in coal mines.

LAGERSTRÖM, E. Mitt liv som dykare. Sthlm 1952. (Skrifter utg. av Arbetarnas kulturhistoriska sällskap. Ny följd. 14.)

LANDSORGANISATIONEN.
Landsorganisationens medlemsantal vid årsskiftet 1950/51. Avdelningar och medlemsantal på respektive platser. Sthlm 1952.

MAGNE, O. Perception and learning. Experimental studies in the similarities and dissimilarities between perception and learning tests. Upps. 1952. (Akad. avh., Göteborg.)

Det MODERNA SJUKHUSET. Studier över dess aktuella problem. Red. av *T. Larzén, G. Myhrman, G. Salmonsson & O. Wilander*. Malmö 1952.

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 11. Oslo 1952.
93. Telegrafverket 1950/51.
94. Meieribruket i Noreg 1950.
96. Kriminalstatistikk 1949 og 1950.
99. Folketellingen i Norge 3. des. 1946. H. 5. Boligstatistikk.
101. Norges industri. Produksjonsstatistikk 1950.

PRYDZ, A. Slipmassaindustriens tekniska utveckling i Sverige 1857—1950. Anteckningar och minnen. Sthlm 1952. (Industrihistorisk skriftserie. Utg. av Svenska cellulosa- och trämasseföreningarna. 5.)

RAGNÅ, BIRGIT. Vem hjälper? Vem råder? Del 1. Handbok i sociala och administrativa frågor. 5. omarb. uppl. Sthlm 1952.

SCHWEIZ. Eidgenössisches statistisches Amt.
Statistische Quellenwerke der Schweiz. Bern 1952.
236. Schweizerische Forststatistik. 1949.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1952. Sthlm 1952.
20. Betänkande med förslag till beräknande av tilläggsvärde (goodwill) för bussföretag m. m. Avg. d. 14 juni 1952. Busslinjeutredningen 1. (K.)
21. Räjongplan för fångvården. Slutbetänkande [avg. d. 15 juli 1952] av 1951 års fångvårdsutredning. (Ju.)

STORBRITANNIEN. Ministry of health.
Report. Part 2. On the state of the public health 1950/51. Lond. 1952.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1952.
Finanser.
Accispliktiga näringar år 1951. Av Kontrollstyrelsen.
Industri och bergshantering.
Bergshantering. Berättelse för år 1950 av Kommerskollegium.
Jordbruk med binäringar.
Fiske år 1950. Av Statistiska centralbyrån.
Sjöfart. Berättelse för år 1950 av Kommerskollegium.

SYDAFRIKA. Department of social welfare.
Report. 1949/51. Pretoria 1951.

Häftets huvudinnehåll

November 1952

Ungdomsvård i Förenta staterna. I denna artikel analyseras skiljaktigheter mellan amerikanska och svenska metoder att lösa ungdomsbrottslighetens problem. I Sverige har utvecklats ett system med många små institutioner av social karaktär, som närmar sig det vanliga samhällslivets struktur, medan man i USA arbetar med stora anstalter och ett högt utvecklat *teamwork* mellan socialarbetare, psykologer och psykiater. Artikelförfattaren, dr Birger Sjödén, chef och läkare för Lövsta skolhem och yrkesskola, vilken under ett halvår som FN-stipendiat studerat det rubricerade ämnet, framhåller på grundvalen av sina därvid gjorda erfarenheter önskvärdheten att i vårt land utveckla den kliniska delen av ungdomsvården och bereda ökat utrymme åt diagnostik och psykologisk-psykiatrisk behandling. De amerikanska ungdomsvårdsanstalterna är överlägsna sina svenska motsvarigheter i fråga om användandet av vissa nya behandlingsmetoder såsom gruppterapi samt beträffande yrkesutbildningen för omhändertagna flickor. Sid. 711.

En analys av bostadskön i Malmö. En utredning av familje-, bostads- och inkomstförhållanden samt önskemål om bostad har företagits av bostadsstyrelsen i samarbete med Malmö stad bland de sökande som var anmälda vid Malmö stads bostadsförmedling den 1 november 1951. Vid denna undersökning tillställdes 13 209 bostadssökande frågeblanketter, på vilka svar inkom från 10 981. Av utredningen framgick att av kategorin lägenhetssökande bosatta i Malmö och utan egen lägenhet 46 % utgjordes av personer, som önskade lägenhet för att ingå äktenskap. Andelen gifta eller samboende var 23 % och andelen enpersonshushåll lika stor. Hälften av de gifta hade ett barn. Endast 33 familjer med tre eller flera barn saknade egen lägenhet. Bland samtliga sökande utan egen lägenhet saknade 75 % barn, 19 % hade ett barn, 5 % hade två barn och 1 % tre eller flera barn.

Av kategorin bostadssökande bosatta i Malmö med egen lägenhet utgjordes fyra femtedelar av gifta eller samboende. Andelen hushåll utan barn var 36 %, med ett barn 32 %, med två barn 25 % och med tre eller flera barn 7 %.

En särskild undersökning har företagits bland de 1 951 sökande, som erhöll lägenhet genom Malmöförmedlingen år 1951, varvid konstaterades att den genomsnittliga väntetiden för placerade sökande utan egen lägenhet varit omkring två år. Den längsta resp. kortaste väntetiden gällde för dem som avsåg att ingå äktenskap, resp. för familjer med två eller flera barn. För sökande med egen lägenhet var den genomsnittliga väntetiden omkring två och ett halvt år. De längsta väntetiderna hade familjer med ett och två barn. För de båda undersökningarna redogör aktuarie Erik Larsson i bostadsstyrelsen. Sid. 721.

En dansk utredning om rörligheten på arbetsmarknaden. Danska regeringen tillsatte i december 1949 en arbetsmarknadskommission, som skulle undersöka förhållandena på arbetsmarknaden och behandla föreliggande och senare uppkommande sysselsättningsproblem samt skulle framlägga förslag till lösning av dessa. Kommissionen har nyligen avlämnat sitt första betänkande, vilket handlar om rörligheten på arbetsmarknaden. Ett referat härav lämnas i avsnittet »Kortare Meddelanden». Sid. 733.

Levnadskostnadsindex för september 1952 uppgick i 1935 års serie utan direkta skatter och sociala förmåner liksom för juni till 213. Detta innebär icke att priserna varit oförändrade under perioden, utan att prishöjningar och prissänkningar tagit ut varandra. Livsmedelsposten har stigit från 249 i juni till 252 i september och posten »övriga utgifter» från 197 till 198 under samma tid, medan posten »bränsle och lyse» har sjunkit från 270 till 259 och posten »kläder och skor» från 240 till 234. Bostadsposten har ej omräknats för september. Det s. k. pensionspristalet, som reglerar indextillägget på folkpensionerna, står oförändrat i 138 för tiden november 1952 —januari 1953. Detta innebär enligt lagbestämmelserna att indextillägget på folkpensionerna är oförändrat 35 % för denna period. Sid. 738.

REGISTER

över regelbundet återkommande kvartals- och årsöversikter i Sociala Meddelanden

	Nr
Alkoholistanstalt, intagna på, årligen, senast i	6, 1951
Allmänna arvsfonden, för varje budgetår, senast i	7, 1952
Allmänna barnbidrag, årligen, senast i	2, 1952
Arbetskraftsåtgång och utbetald lönesumma inom jordbruket år 1951, årligen, senast i	8, 1952
*Befolkningsutvecklingen, varje kvartal, senast i	10, 1951
Bostadsbyggandet i Sverige, årligen, senast i	7, 1952
*Brottsligheten, varje kvartal, senast i	11, 1951
Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar, varje kvartal, senast i	9, 1952
Den reglerade byggnadsverksamhetens omfattning, årligen, senast i	detta nr
Detaljhandelsomsättningen, i regel varje kvartal, senast i	9, 1952
Detaljprisutvecklingen i Sverige och utlandet, årligen, senast i	4, 1952
Erkända arbetslöshetskassor, årligen, senast i	8, 1952
Fattigvården, årligen, senast i	1, 1952
Fattigvård och barnavård till utlänningar, årligen, senast i	4, 1952
Frånvarofrekvens inom vissa industriföretag, i regel varje halvår, senast i	8, 1952
*Fylleriförseelser och spritsmuggling, varje halvår, senast i	3, 1952
Inkomst och förmögenhet, årligen, senast i	5, 1952
Kollektivavtal, i regel varje kvartal, senast i	9, 1952
Kooperativ verksamhet, årligen, senast i	1, 1952
Levnadskostnadsindex, varje kvartal, senast i	detta nr
Löneförhållandena för anställda inom den enskilda varuhandeln, årligen, senast i	4, 1952
Löneförhållandena och sysselsättningen för tjänstemän m. fl. inom industrin, årligen, senast i	4, 1952
Löneläget inom jordbruket, årligen, senast i	7, 1952
Löner och sysselsättning inom industrin, varje kvartal, senast i	9, 1952
Löneförhållandena för arbetare inom industrin, årligen, senast i	8, 1952
Mödrahjälpen, årligen, senast i	7, 1952
Nykterhetsnämndernas verksamhet, årligen, senast i	2, 1952
Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning, årligen, senast i	5, 1952
Samhällets barnavård, årligen, senast i	3, 1952
Skogsarbetarnas arbetsförtjänster, årligen, senast i	11, 1951
Sociala frågor vid årets riksdag, senast i	9, 1952
Socialutgifterna i Sverige, årligen, senast i	5, 1952
Trädgårdsarbetarnas löner, årligen, senast i	10, 1952
Utlänningar i Sverige, varje kvartal, senast i	10, 1952
Vägarbetarnas löneförmåner, årligen, senast i	11, 1951
*Vägtrafikolyckor, varje kvartal, senast i	10, 1951

* Fr. o. m. år 1952 lämnas dessa översikter i statistiska centralbyråns kvartalsvis utkommande Statistisk tidskrift samt däremellan publicerade förtryck.

Ungdomsvård i Förenta staterna

En slutrapport till Förenta nationerna över en studieresa i USA
av dr *Birger Sjödén*

Den studieresa i USA jag genom ett FN-stipendium beretts tillfälle att företa i syfte att studera behandlingen av vanartig ungdom är avslutad. Överlämnande slutrapporten över resan, ber jag att till FN få framföra min djupt kända tacksamhet för den möjlighet, som givits mig att fördjupa mina kunskaper och öka min erfarenhet i detta ämne. Jag ber även att till Childrens Bureau i Federal Security Agency få uttala mitt tack för det utomordentliga sätt min resa planerats och administrerats. Likaså vill jag tacka alla enskilda och institutioner jag kommit i beröring med för all den vänlighet och gästfrihet, jag fått röna, och för det utomordentligt värdefulla utbytet av erfarenheter och idéer.

Svenska regeringen har tillsatt en kommitté för översyn av ungdomsvårdsskolorna. I egenskap av medlem i denna kommitté hoppas jag att de erfarenheter jag gjort och de idéer jag fått skall komma de svenska förhållandena till godo. I mina arbetsuppgifter ingår dessutom att inspektera behandlingen på ungdomsvårdsskolorna samt delta i personalens utbildning. Även härigenom kan jag göra mina studier fruktbara.

Innan jag gör den begärda översikten av synpunkter, som kan vara av värde för mitt land och min egen verksamhet, ber jag att mera allmänt få diskutera vissa vanartsproblem i anslutning till mina erfarenheter från Sverige och från den nu avslutade studieresan. I detta sammanhang skall jag söka infoga diskussionen av de problem, som jag mera lösryckt antydde i min »mid-term report». I egenskap av chef för en anstalt för pojkar är det naturligt, att anstaltsproblemen varit av speciellt intresse för mig.

Beroende på olika historiska erfarenheter och olika social struktur har vi i USA och i Sverige nalkats vanartsproblemen på olika vägar.

Sverige är ett gammalt land med homogen befolkning, en enhetlig tradition och kultur, och har levat i fred sedan början av 1800-talet. USA är ett ungt land med många raser, traditioner, kulturer och religionsformer, som skall smältas samman. Det har dessutom på mindre än 100 år haft ett inbördeskrig och deltagit i två världskrig. De sociala problemen är därför i USA flera och av annan storleksordning än i Sverige. Sverige har under lång tid och lugna förhållanden kunnat arbeta med relativt små problem, under det att USA på kort tid haft att lösa många och svåra problem. Detta har även satt sin prägel på sättet att lösa problemen.

Vad vanartsproblemet beträffar har det i Sverige alltmera övergått från att vara ett kriminellt problem för domstolar och fångvård till att bli ett

socialt under socialvårdsmyndigheterna. Ett stort antal små anstalter med hemkaraktär och med en social struktur, som alltmera närmar sig det fria samhällets, har utvecklats.

Jag tror, att man i USA tvingats till en masslösning med stora anstalter, inom vilka man sökt lösa problemen med speciella metoder.

Den lösning, man i Sverige huvudsakligen sökt finna på den sociala utvecklingens väg, har man i USA sökt finna i kliniska behandlingsmetoder. Man har också utvecklat ett mycket gott *teamwork* mellan socialarbetare, psykologer och psykiater. Deras arbete har nått en hög standard, under det att själva anstalten och anstaltslivet mångenstädes står kvar på förvaringsstadiet. På sista tiden har man utökat arsenalen av behandlingsmetoder med s. k. gruppterapi.

I Sverige vandrar man vidare på den sociala vägen och har nu utarbetat ett avlöningssystem för eleverna, samtidigt som dessa får betala mat, husrum och kläder. Dvs. man har i anstaltslivet infört det normala livets ekonomiska regler.

Båda linjerna är nödvändiga och måste komplettera varandra. Tillämpar man dem ensidigt, händer det alltför ofta, att man vid misslyckanden inte söker lösningen i den kompletterande metoden utan i regressiva metoden. Är man för ensidigt inriktad på en viss metod, händer det, att man överskattar denna och tror sig ha funnit de vises sten. Både i Sverige och USA har jag i institutioner med extremt psykoanalytisk inriktning deltagit i konferenser, där ett fall diskuterats. Det har många gånger varit en intressant och stundom fascinerande högintellektuell lek med psykoanalytiska abstraktioner. Som underhållning för personalen har konferensen varit utmärkt, men man har ibland glömt bort patienten och kanske också glömt, att även om man genom denna speciella terapi löste hans neuros, så behövde han återinpassas i samhället genom någon form av återuppfostran.

Av vad ovan sagts, vilket även bestyrkts av min erfarenhet, är det ganska klart att nya anstaltsformer håller på att växa fram både i USA och Sverige. Tendensen i utvecklingen är även antydd: för USA är huvudvikten lagd på den kliniska utrustningen, i Sverige på utvecklingen av den sociala strukturen.

I Sverige började den moderna utvecklingen med att man förbättrade yrkesutbildningen. Man överdrev något betydelsen av yrkesutbildningen som vanartsbotande faktor. På min institution har vi mer och mer börjat göra pojkarna delaktiga i ansvaret för verksamheten, och vi låter även eleverna vikariera för personalen med full lön och fullt ansvar som personalmedlem. Meningen är att utveckla elevernas sociala ansvarsmedvetande. Ansvarsmedvetande är nämligen ingenting som kommer av sig självt, bara man tömmer individen på patologiskt innehåll. Enligt min mening är utveckling och träning av ansvarsmedvetande något mycket väsentligt i återuppfostringsprocessen.

Samma tendens till utveckling av social struktur och målsättning fann jag hos vissa anstalter i Californien. I Los Angeles County Probation De-

Från en amerikansk ungdomsvårdsskola för »juvenile delinquents», the California Junior Republic, i vilken skola de intagna pojkarna har självstyrelse och betalas för sitt arbete.

partment's skogshuggarläger utförde pojkarna ett nödvändigt, samhällsnyttigt arbete i likhet med det på andra frivilligt rekryterade läger och betalades av vederbörande domänstyrelse. Jag tror, att pojkarna var medvetna om sin sociala uppgift och betydelse. Man frågar sig i detta sammanhang, om det är nödvändigt att i den utsträckning, som nu sker, exkludera de vanartiga ungdomarna ur samhällsgemenskapen och dess funktioner. Vore det inte naturligare att under vissa former och garantier fortfarande hålla dem knutna därtill?

I Riverside County's Twin Pine Ranch byggde pojkarna själva sin anstalt och intresset var starkt centrerat kring denna gemensamma uppgift, som för pojkarna var lustbetonad. Från denna anstalt, som hade »minimum security», hade man inte haft en enda rymning på 18 månader.

Här kan invändas, att dessa läger hade ett utvalt klientel. Det betyder å andra sidan, att man hade de bästa anstalterna för de enklaste fallen. De

pojkar, som var för besvärliga för lägren, överfördes till en mycket stor anstalt med mera säkerhet, med en ytterst reglerad tillvaro och en restriktiv och konstlad livsform. Eleverna hade där inte tillfälle att växa in i ett socialt system liknande samhällets, vilket mänskligt att döma måste medföra en atrofi av sociala funktioner.

Detta betyder, att man inför ökade uppfostringssvårigheter med ökade krav på förståelse och behandling resignerar och svarar med regressiva metoder. Det förhåller sig på samma sätt i Sverige. När representanterna för åklagarväsendet och domstolarna anser att behandlingen med de moderna metoderna slagit slint, avbryter man den för att återgå till mera »säkra» regressiva metoder. När ett fall sålunda visat sig vara ett tillräckligt svårt problem, överantvardas det till en mindre kompetent myndighet, för vilken det inte är något problem. Den rätta vägen vore givetvis att skapa möjligheter för intensifierad behandling. Jag tror att man i USA trampar samma gamla väg, när man går från »a training-school» till »a reformatory». En tendens till utveckling i annan riktning utgör »the Annex» till Warwicks Industrial School, N. Y. Om fångvård och ungdomsvård skulle kunna kombineras, vill jag i detta sammanhang nämna California Institution for Men, Chino.

Under min resa har för mig aktualiserats några anstaltspedagogiska problem, som jag skulle vilja ta upp till diskussion. Ett sådant är förhållandet mellan personal och elever.

Tidigare har jag skildrat hurusom intresset vid en extremt ensidig ideologisk inställning ofta rör sig mera »kring» fallet än »med» fallet. Detta »kring» eller »med» anser jag vara en ytterst viktig fråga och gäller inte bara den formella kontakten, som kan vara rätt avancerad, utan den djupare, som gäller förtroende och delat ansvar.

På stora anstalter har jag sett en annan form av kontakt. Ju större anstalten är, desto mera krävs av strikt organisation för att undvika kaos. Jag har sett stora, utomordentligt väl organiserade anstalter, där man delat upp elevens kropp, själ och intressen i ett flertal områden med ett särskilt departement och särskilda befattningshavare för varje område. Sådana områden har varit: Fysisk fostran, psykologi, psykiatri, skola, yrkesskola, hemliv, religion, »counselling», »parole-frågor» m. m. Varje del av eleven får säkerligen den bästa detaljvård, men med detta fördelade intresse är det fara värt att eleven som helhet går förlorad. Säkerligen har det hänt, att en elev känt sig dragen till en befattningshavare och vänt sig till denne i en personlig angelägenhet men hänvisats till en annan, som varit ansvarig för den detaljen.

En annan form av fördelad kontakt är att söka behålla eleven som helhet men växla personal, så att en person handhar honom tre och en halv dag i veckan och en annan de övriga tre och en halv dagarna.

Som ett uttryck för modern syn på uppfostran har jag mött en strävan att »tillgodose barnens behov». Att tillgodose barnens behov har faktiskt blivit ett slagord och som sådant är det farligt, därför att det inbjuder till okritisk generalisering och för övrigt inte innebär hela sanningen. Att tillgodose barnens behov är säkerligen mycket viktigt, men en civiliserad indi-

vids alla behov är inte primära. Det gäller därför även att skapa behov. Ett sådant behov är exempelvis kulturbehovet. De flesta av våra elever kommer från en kulturfattig miljö. De är inte vanda vid god konst, musik och litteratur. Allt sådant måste därför ingå i en anstalts utrustning och struktur. Ett vackert exempel på detta fann jag i Kansas Boys' Industrial School, Topeka, där man inrättat ett mycket smakfullt och vackert bibliotek och där man faktiskt lärde pojkarna att tycka om och värdera god litteratur. Jag bevistade en mycket trevlig biblioteksafton för pojkarna under umgänge med litteratur och förfriskningar.

Att tala om att tillgodose barnens behov på en anstalt av i dag låter för övrigt ganska egendomligt. På anstalten måste man nämligen göra våld på så många av de ungas behov, exempelvis behovet att röra sig någorlunda fritt, att fritt välja sin aktivitet osv. Talet om att där tillgodose deras behov måste många gånger bli att sila mygg och svälja kameler.

Religionens roll i anstaltsfostran är helt olika i USA och Sverige. I Sverige ingår religionskunskap som ett ämne i skolundervisningen. Utöver detta består kontakten med religionen i enstaka gudstjänster, som hålls av en skolan utomstående präst.

I USA är kyrkorna starkt engagerade i verksamheten och de flesta större »training-schools» har en eller två heltidsanställda präster. I New York State Industrial School nära Rochester hade man en protestantisk och en katolsk kyrka intill varandra. Prästerna har religionsundervisning och själavård både för elever och personal. I Kansas State Boys' Industrial School skötte prästen om elevernas introduktion i anstalten och anstaltslivet. I St. James School i Illinois tillhörde prästerna vårdpersonalen.

En faktor, som jag funnit vara av ett visst värde, är skapandet av traditioner inom skolan. Detta har bidragit till att binda eleverna till varandra och till det sociala livet inom skolan. Jag har sett traditioner i form av vissa ceremonier knutna till elevernas sociala utveckling, till deras upptagning i ett »band of honour» eller »citizenship» eller ceremonier i anslutning till elevernas utskrivning från anstalten.

I de flesta fall har ceremonierna varit anslående och haft ett stämningsvärde, som säkerligen är av betydelse som ett socialt bindemedel och inte får underskattas.

För att tillfullo kunna klargöra tendensen i mina åsikter om ungdomens återuppfostran är det nödvändigt att med några ord beröra familjens ställning och funktion i samhällslivet, sådan den framställts av moderna sociologer.

Tidigare var familjens struktur och uppgift en annan än nu. Då fanns inom familjens fasta gränser alla sociala funktioner och familjen hölls samman genom alla familjemedlemmars gemensamhetsarbete. I familjen lärde sig barnen det sociala handlingsmönstret och ansvaret för det gemensamma bästa. Nu har de sociala funktionerna allt mer och mer flyttats utanför familjens gränser. Vi köper allting färdigt och får all förströelse utan eget arbete. Hustrun behövs inte längre i samma utsträckning för

gemensamhetsarbetet och har ofta sitt eget arbete utanför familjen. Barnen tillbringar en stor del av dagen på daghem. Den funktion, som kanske ursprungligast hörde till familjen, fortplantningsfunktionen, kan ersättas med artificiell insemination.

Detta är en långsam och sannolikt oundviklig process. Trots att barnen nu faktiskt icke har samma möjlighet till ett naturligt socialt inväxande i samhället genom familjelivet, har samhället fortfarande samma krav på individen.

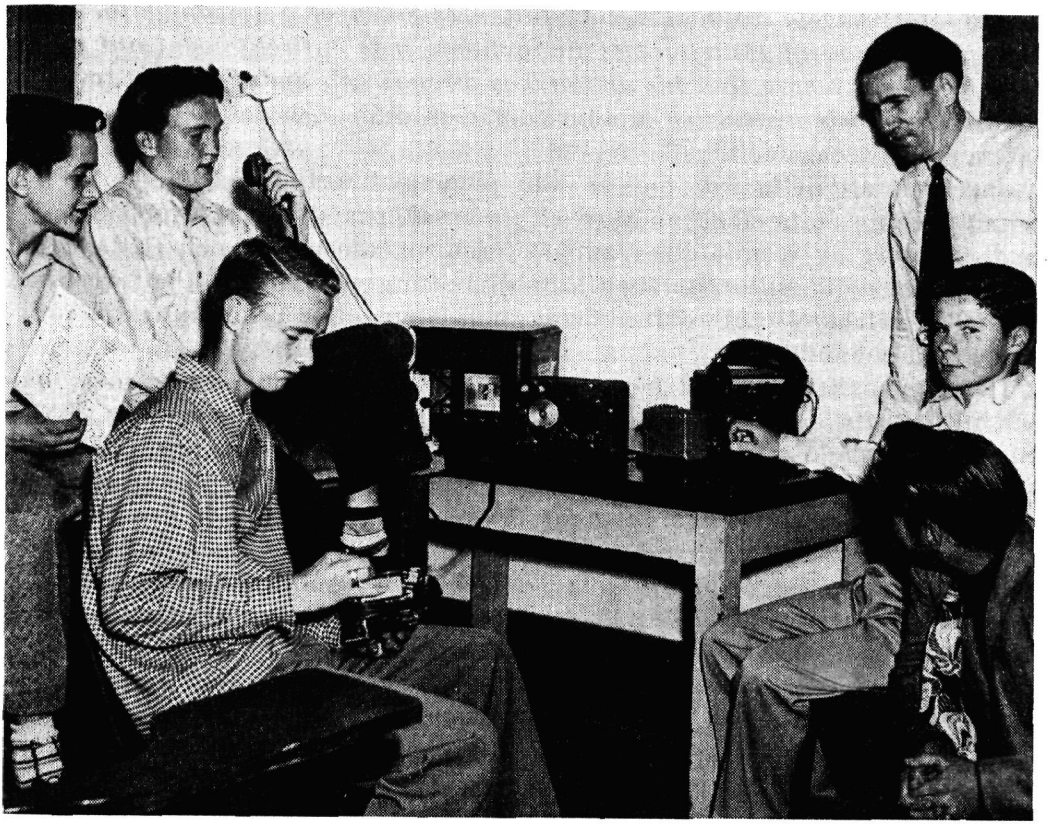
Familjens socialt utvecklande funktioner måste på något sätt ersättas. Här är inte platsen att diskutera detta i stort, men det är väl ganska klart, att för våra vilsegångna ungdomar anstalten måste bli den institution, genom vilken det sociala inväxandet skall ske. Från den synpunkten sett är enligt min mening den sociala strukturen och de sociala funktionerna inom anstalten av den yttersta betydelse.

Livet inom anstalten bör sålunda ha samma funktioner och regler som det normala samhällsliv eleverna skall anpassas till. Eleverna har emellertid misslyckats med anpassningen till detta av en eller annan orsak, och samma orsak finns kvar som hinder för anpassningen till livet inom anstalten. Här måste den kliniska delen av institutionen träda till med undersökning och behandling. Man har i USA skapat begreppet sociopat för en individ med sociala anpassningssvårigheter. Jag skulle, om begreppet inte redan finns, vilja skapa begreppet socioterapi för den terapi, som syftar till att avlägsna hinder för den sociala anpassningen.

Den speciella terapin skulle således vid skolor för vanartiga tjäna till att avlägsna hindren för anpassningen men också, efter vad jag sett av gruppterapiresultaten, aktivt bidra till återanpassningen genom att skapa sociala relationer till omgivningen.

Därmed är jag inne på den kliniska sida av anstaltsvården, som varit av speciellt intresse för mig. Det utförs mycket mera kliniskt diagnostiskt arbete i USA än i Sverige både på själva anstalterna och i speciella institutioner. En sådan av förnämlig utformning är exempelvis Menlo Park Diagnostic Center, New Jersey, utrustad både med röntgen och EEP. De psykologiska test som används är i stor utsträckning projektiva och infogas mycket ofta i den psykoanalytiska ideologin. Däremot har jag sett litet av test, där man mäter den primärt organiskt bundna förmågan såsom persevertionstendens, handlandets reaktioner i experimentellt framkallade konfliktsituationer m. m. Dessa test är dock värdefulla såväl för behandlingen som för yrkesvägledning och prognostisk bedömning. Jag tror även, att dessa prov bidrar till att hålla det diagnostiska tänkandet på verklighetens grund. För att belysa detta vill jag relatera ett fall, jag läst om i USA, speciellt därför att en individs hela framtida öde kan bero på bedömningen av diagnos och behandling.

Fallet gällde en 15-årig yngling, som slagit ihjäl sin moder. Tidningarna återgav delar av det rättspsykiatriska utlåtandet och i det säger psykiatern, tillika professor i kriminologi: »*It is my definite opinion that this individual*

Hobbyverksamhet i the California Junior Republic: en radioamatörklubb.

at the time of homicide was in full possession of his mental faculties; was fully aware of the effect of his actions; was entirely cognizant of his situation; was aware that his action was wrong.»

Professorn säger vidare, att denne yngling har »*more basic aggressiv pressure than the average child of 15*», och liknar honom vid en »*steam tank which blows up because of faulty of safety volve*». Han fortsätter: »*This individual has always been in precarious emotional balance and it is possible that had he not exploded, he might have developed a major psychotic reaction in a few years.*»

Enligt rapporten hade det börjat gå dåligt för pojken i skolan, och han hade blivit olustig och ur balans.

»*On the morning of the killing the boy started for school at his mother's insistence, but returned home and was hiding in the basement 'thinking of his lessons' when surprised by his mother*». Detta utlöste mordet. Från förvaringsanstalten beskrevs pojken för mig som emotionellt infantil.

För mig är det naturligast att bedöma fallet sålunda. En emotionellt infantil pojke i puberteten, som tydligen är ur själslig balans, råkar in i en konfliktsituation med primitiv paniklösning. Mellan denna uppfattning och

den uppfattningen, att han var i »*full possession of his mental faculties; was fully aware of the effect of his actions; was entirely cognizant of his situation; was aware that his action was wrong*» och ändock gav uttryck åt det starka »*basic aggressive pressure*», går en gräns och det är gränsen mellan verklighet och metafysik.

Jag tror, att detta fall har en viss principiell betydelse, därför att bedömningar av detta slag kan vara en av orsakerna till att Power-Wittmers undersökning av resultatet av vanartsförebyggande arbete och Cattells undersökning av resultatet av anstaltsbehandling utvisat så klent resultat. De olika betraktelsesätten föranleder nämligen olika bedömning av prognosen och behandlingen.

Det diagnostiska arbetet bör följas av en adekvat behandling, men man ser alltför ofta en eftersläpning av terapi och terapeutiska metoder. I Sverige är eftersläpningen mindre bl. a. därför att det där inte utförs samma sorgfälliga diagnostiska arbete. Den diagnostiska grenen är tämligen ny på anstaltsträdet och anstalten fungerar fortfarande i mångt och mycket efter gamla principer. Därför händer det, att terapeutiska och disciplinära åtgärder står i strid med varandra trots gemensamma samordnande konferenser. Jag skall längre fram lämna exempel på detta. Själva anstaltssituationen motverkar ofta terapin.

På de anstalter jag besökte bestod den speciella terapin mestadels av individuell samtalsterapi, stundom under namn av *counselling*. En del anstalter i Californien använde därvid Carl Rogers teknik. Dessutom förekom en del hemmagjorda metoder, såsom den kristerapi man använde vid Preston's School for Boys i Californien. Vanligtvis under ett samtal sökte terapeuten beröra sådana punkter i pojkens liv, vilka framkallade en »kris» hos honom, ur vilken han skulle mogna själv.

Den metod, jag ägnade det mesta intresset, var gruppterapin. Jag fann meningarna mycket delade om denna terapiform och den befann sig överallt, där den förekom, på försöksstadiet. I New Jersey arbetade Mr. Corbell med två grupper utvalda pojkar. I Californien hade man introducerat metoden i flera fängelser och stod i begrepp att börja en försöksverksamhet vid vissa ungdomsanstalter. Vid Boys' Industrial School i Kansas hade man nyligen börjat ett stort upplagt gruppterapiprojekt med hjälp av egen personal och med adjungerade läkare. Dessutom deltog jag i gruppterapisessioner och diskussioner om gruppterapi vid flera sjukhus.

Ingenstädes vågade man yttra sig om värdet av behandlingen, vilka fall behandlingen lämpade sig för eller vilken teknik, som i det ena eller andra fallet var den lämpligaste. Några ansåg anstaltslivet i sig självt vara en form av gruppterapi och som sådan tillräcklig. Andra menade, att den speciella gruppterapin hade ett visst värde, men man hade olika uppfattningar om vilket värde den kunde ha. De extremt psykoanalytiskt inriktade ansåg terapiformen vara en form av djupanalys avsedd att lösa individens neurotiska problem, andra däremot att man fick nöja sig med att skapa ett gott socialt förhållande mellan gruppmedlemmarna och därigenom lära dem

att leva tillsammans med varandra. Därigenom skulle det bli en form av intensifierad socioterapi. Enbart detta är ett mycket viktigt mål vid behandlingen av asocial ungdom.

Vid de gruppterapisessioner jag bevistat har tekniken varierat så att jag sett ungefär lika många tekniker som gruppledare. Ledarna har visat olika grader av aktivitet eller passivitet, varit dirigerande eller passivt medverkande. Samtalen har fått utveckla sig fritt eller kring ett visst ämne. Ibland har psykodramatisk teknik i någon form använts.

Inför det jag sett, skulle jag vilja göra några reflexioner. En del elever synes mig ha varit för emotionellt omogna för att kunna dra nytta av gruppterapin utan att först under individuell behandling emotionellt ha knutits till en äldre person. De yngre eleverna befinner sig även på ett alltför konkret stadium i utvecklingen för att kunna påverkas genom enbart verbal influens. Metoden med gruppdiskussion är, synes det mig, lämpligare för äldre med god abstrakt utveckling. För de konkreta barnen vore det väl bättre med mera konkret gruppaktivitet.

Ibland var den personal, som på anstalten hade den närmaste kontakten med eleverna, inte insatt i terapins inverkan utan behandlade fenomen, framkallade av terapin, disciplinärt. Jag såg även flera fall, där eleverna var frånvarande från sessionerna, därför att de av disciplinära skäl var inlåsta i isoleringsrum. Här förelåg således det egendomliga förhållandet, att de elever, som kanske bäst behövde terapin, av disciplinära skäl uteslöts från den.

Som en sammanfattning av mina intryck från vad jag sett av gruppterapin vill jag säga, att jag tror, att metoden har ett visst värde som intensifierad socioterapi av resistenta fall. Vid min återkomst till Sverige har jag för avsikt att introducera den i någon form i min egen anstalt och försöka stimulera till efterföljd även vid de andra.

Ur mångfalden av intryck och erfarenheter från min resa har en del utkristalliserat sig som väsentliga och jag har försökt att passa in dessa i min grundsyn. Jag är emellertid medveten om att endast ha berört en del av de problem, som jag antydde i min preliminära rapport. Likväl måste dock det hela bero härvid, och jag får nöja mig med att de bragts till medvetande som problem. Det som under min resa gjorde det starkaste intrycket på mig var inte de små avancerade skolorna med god ekonomi utan det hårda arbete, som uträttades av en del framstegsintresserade chefer, vilka försökte att »slå nytt vin i gamla läglar» och att se hur dessa med den tyngande bördan av gamla institutioner sökte efter nya vägar att förverkliga sina idéer.

I öststaterna var tendensen att ge pojkarna mer frihet och att upprätta närmare kontakt med samhället.

Vid yrkesskolan för pojkar i Topeka avsåg chefen att bygga mindre paviljonger och att gruppera verkstäder, butiker och andra arbetsplatser längs en gata och på så sätt skapa ett litet samhälle som grundval för ett normalare liv.

I Oregon hade chefen för McLaren-skolan börjat att skära ned antalet pojkar på skolan och var i full färd med att utom anstalten skapa nya möjligheter, som var mera lämpade för återanpassningen av olika typer av pojkar. Detta var ett mycket intressant program. Man hade redan byggt ett läger vid kusten, där pojkarna arbetade med motsvarigheten till vår domänstyrelse som arbetsgivare. Likaså hade han knutit kontakt med privata hantverkare, som tog till sig pojkar. Syftet var att göra skolan till en central institution med många differentierade möjligheter utanför.

Jag besökte också många privata institutioner av mindre storlek, vilka mestadels var knutna till en speciell psykologisk ideologi och arbetade med missanpassade och ibland t. o. m. brottsliga barn. I dessa institutioner kände man inte på samma sätt trycket av ansvar inför myndigheterna och den allmänna opinionen, som man gör på de allmänna institutionerna. Ofta var chefen en europé, som hade flytt från en hänsynslös och förhatlig regim. Man hade den känslan, att dessa chefer i sin behandling försökte ge barnen den känsla av trygghet, som de själva hade saknat och längtat efter. Risken synes emellertid vara, att barnen blir alltför beroende och med otillräcklig immunitet mot asociala infektioner.

På grund av min ställning som chef för en manlig ungdomsvårdsskola har jag naturligtvis ägnat det största intresset åt att studera skolor för pojkar. Men av vad jag har sett av motsvarande skolor för flickor i USA är det uppenbart, att yrkesutbildningen i dessa är mer omfattande och även bättre än i Sverige. Här har vi mycket att lära från de amerikanska skolorna.

När man reformerar anstalter för kriminell ungdom, måste man ta hänsyn till en mängd faktorer, och det är omöjligt och t. o. m. riskfyllt att alltför otåligt forcera utvecklingen. Utvecklingen är en långsamt fortskridande process och i den mån vi känner denna utvecklings dynamik kan vi bedriva vårt arbete efter vissa riktlinjer och på detta sätt leda utvecklingen. Om jag med utgångspunkt från mina nuvarande erfarenheter av såväl positiv som negativ natur skulle våga mig på att dra upp några riktlinjer för detta reformarbete, skulle de vara följande:

1. Att ytterligare utveckla anstalternas struktur och funktioner till att likna det vanliga samhällslivet. Att mer och mer bygga in eleverna i ansvaret för dessa institutioners uppgifter och liv. Att undersöka möjligheterna av att behandla ungdomarna i nära anslutning till samhället och dess plikter.

2. Att utveckla och öka inflytandet av den kliniska verksamheten inom ungdomsvården och lämna mera utrymme för diagnostiskt arbete och psykologisk-psykiatrisk-social behandling med särskild hänsyn till sådana nya metoder som gruppterapi.

3. Att främja en mer omfattande yrkesutbildning i ungdomsvårdsskolorna för flickor.

4. Att inom socialvården skapa nya möjligheter till behandling av sådana fall, för vilka det nu saknas lämpliga institutioner, och att i samband därmed höja straffmyndighetsåldern.

En analys av bostadskön i Malmö

Av aktuarie *Erik Larsson*, bostadsstyrelsen

Inledning. Följande undersökning, som utförts av bostadsstyrelsen i samarbete med Malmö stad, avser att belysa familje-, bostads- och inkomstförhållanden samt önskemål om bostad hos de sökande, som var anmälda vid Malmö stads bostadsförmedling den 1 november 1951. De uppgifter och data, som lämnas, avser, när intet annat anföres, förhållandena den 15 december 1951. Varje sökande tillställdes ett frågeformulär samt ett meddelande, som sade, att sökande, som ej insände formuläret ifyllt till förmedlingen inom viss föreskriven tid, riskerade att bli avförd ur registret samt mista sin plats i kön.

Redovisningsenheten. Den sökande, som utgör redovisningsenheten, är oftast huvudpersonen, hushållsföreståndaren, i det hushåll, som söker lägenhet. I en familj med man, hustru och eventuella barn är således mannen sökande. Om en man och en kvinna söker lägenheter för att ingå äktenskap uppföres nästan alltid mannen som sökande. I hushåll, som består av syskon eller kamrater, betraktas en av dessa som sökande, vanligtvis den person, som haft kontakt med förmedlingen. Hushållens typ och sammansättning har legat till grund för vissa i det följande genomförda grupperingar av de sökande. Med barn avses i denna redovisning barn under 16 år.

Undersökningens omfattning. Sammanlagt tillfrågades 13 209 sökande. Hur dessa fördelade sig på de av förmedlingen redovisade sex orsaksgrupperna framgår av följande tablå.

	Uppsägning	Giftermål	Inneboende	Inflyttning	Andra orsaker	Byte	S:a
Antal registrerade sökande den 1/11 1951	79	2 614	929	2 278	434	6 875	13 209
därav sökande som ej insänt formulär, i %	0·0	12·3	16·5	25·0	22·1	15·8	16·9

De fem första grupperna (uppsägning, giftermål, inneboende, inflyttning och andra orsaker) omfattade sökande i behov av egen bostad dvs. sökande, som i allmänhet ej innehade egen lägenhet. Deras antal uppgick tillhopa till 6 334. Den sjätte gruppen, byte, omfattade 6 875 sökande med löpande ej uppsagda avtal, dvs. sökande som av olika anledningar önskade annan lämpligare bostad.

Antal inkomna formulär och antalet avregistreringar. Till förmedlingen inkom formulär från 10 981 sökande. 2 228 eller 17 procent av samtliga till-

frågade hade efter två påminnelser från förmedlingen ej sänt in sina formulär. Dessa sökande avregistrerades. Den största avgången, 25 procent, hänförde sig till orsaksgruppen inflyttning och den lägsta, 12 procent, till gruppen giftermål.

Vid en undersökning av här ifrågavarande slag, där det gäller att med hjälp av antalet besvarade och insända formulär fastställa antalet aktuella bostadssökande vid en viss tidpunkt, är det givetvis av yttersta vikt att bortfallet är ett uttryck för den faktiska avgången, dvs. att antalet sökande som ej insänt formulär verkligen ej önskar kvarstå.

Det stod från början klart att man hos de sökande måste inskärpa att de nödvändigt måste sända in formuläret inom föreskriven tid, såvida de fortfarande önskade kvarstå. Detta uttrycktes i ett brev till varje sökande på följande sätt: »Därest formuläret i ifyllt skick icke är bostadsförmedlingen tillhanda inom föreskriven tid, betraktas Eder ansökan som icke längre gällande, varför Ni kommer att strykas ur förmedlingens register». Dessutom sökte man genom annonser och artiklar i ortspressen informera de sökande om vikten av att besvara formuläret om de önskade kvarstå i bostadskön.

	Antal sökande i procent[1]					
	Giftermål	Inneboende	Inflyttning	Andra orsaker	Byte	S:a
Erhållit eller bytt lägenhet	50·9	47·0	48·9	71·2	52·2	51·6
Köpt fastighet eller villa	2·9	—	4·8	(7·7)	3·8	3·8
Flyttat från staden	20·4	31·3	26·6	11·5	10·0	17·2
Bor kvar i gamla lägenheten	(1·2)	20·5	17·8	9·6	32·2	22·7
Sökanden har avlidit	(0·6)	(1·2)	(1·1)	—	1·5	1·2
Förlovning bruten eller äktenskap upplöst	24·0	—	(0·8)	—	(0·3)	3·5
Summa	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0

Beträffande de 2 228 sökande, som ej insänt formulär, sökte förmedlingen vid en efterundersökning konstatera, huruvida dessa verkligen representerade ett bortfall eller om de trots det att de ej sänt in formulär önskade kvarstå. Från 1 327 sökande, som förmedlingen lyckades komma i kontakt med per post, telefon eller vid hembesök, erhölls besked, att de ej önskade kvarstå. Av tablån ovan framgår att ungefär hälften hade erhållit eller bytt lägenhet, en fjärdedel bodde kvar i den gamla lägenheten och önskade ej någon annan, och en femtedel hade flyttat från staden. För 901 sökande, vilka man ej lyckades nå, kunde man ej fastställa, huruvida de önskade kvarstå eller ej. En del av dessa hade förmodligen flyttat från Malmö utan att lämna tillfredsställande uppgifter om flyttningsort och adress. Andra, som var inneboende eller bodde i provisoriska bostäder, hade kanske bytt bostad utan att meddela ny adress. En del var bortresta eller sjuka. Detta är några förklaringar till varför man ej lyckades nå alla. Många av dessa sökande hade förmodligen aldrig erhållit formuläret för besvarande. Å andra sidan må framhållas att personer, som håller så dålig kontakt med bostadsförmed-

[1] Talen inom parentes grundar sig på ett mindre antal sökande än fem.

lingen att de ej anmäler adressförändringar, troligen ej har något större intresse av att kvarstå. Det ansågs därför rimligt att antaga, att dessa 901 ej önskade kvarstå. Det har också visat sig, att under den tid, som gått sedan undersökningstillfället, endast ett mindre antal avregistrerade, omkring 50, tagit kontakt med förmedlingen och förklarat att de fortfarande önskade kvarstå. De flesta av dessa var personer som varit sjuka eller bortresta och därför ej kunnat sända in formuläret till förmedlingen. Det får därför anses bekräftat att de avregistrerade representerade ett faktiskt bortfall.

Såväl bland kvarstående sökande som bland de avregistrerade var ca en tredjedel inskrivna under vart och ett av åren 1950 och 1951. Endast omkring 10 procent var inskrivna under år 1948 eller tidigare.

Hela antalet kvarstående sökande och deras indelning i huvudgrupper. Av de sökande, som sänt in formulär, var 6 249 bosatta i Malmö och hade egen lägenhet där, 3 549 var bosatta i Malmö och saknade egen lägenhet där, 71 var bosatta i Malmö och saknade egen lägenhet där, men hade egen lägenhet i annan kommun,[1] 616 var bosatta i annan kommun och hade egen lägenhet där, 496 var bosatta i annan kommun utan egen lägenhet där. 90 procent av de sökande var således bosatta i Malmö. Knappt två tredjedelar av de i Malmö bosatta hade egen lägenhet.

Procentuella antalet sökande:

Bosatta i Malmö			Bosatta i annan kommun			
med egen lägenhet	utan egen lägenhet	S:a	med egen lägenhet	utan egen lägenhet	S:a	Tillhopa
57·0	32·9	89·9	5·6	4·5	10·1	100·0

Detta är den ena huvudindelningen, som tillämpats vid klassificeringen av de sökande. Den andra huvudindelningen grupperar de sökande efter familje- och hushållsförhållanden i följande tre grupper: Gifta eller samboende, sökande som ämnar ingå äktenskap samt övriga icke gifta.

Gifta eller samboende	Ämnar ingå äktenskap	Övriga icke gifta	S:a
58·9	19·6	21·5	100·0

Som tidigare nämnts hänför förmedlingen vid inskrivningstillfället de sökande till någon av de ovan beskrivna sex orsaksgrupperna. Någon förändring av denna klassificering sker i allmänhet ej under väntetiden i bostadskön. Vid den nu genomförda undersökningen har de sökande grupperats efter den aktuella situationen. Detta gör det möjligt att visa vad som hänt under den tid de varit inskrivna. Bland de avregistrerade hade, som ovan nämnts, ett stort antal skaffat sig bostad utan förmedlingens medverkan. Att så också var fallet bland sökande, som önskade kvarstå vid förmedlingen, framgår av följande tablå, som visar att andelen sökande med egen bostad var större enligt undersökningen än enligt förmedlingens register.

[1] Denna grupp har helt lämnats utanför redovisningen.

	Procentuella andelen sökande		
	med egen lägenhet	utan egen lägenhet	S:a
Enligt förmedlingens registrering	53	47	100
Enligt undersökningen	57	43	100

Att sökande, som själva anskaffat lägenheter, fortfarande önskade kvarstå sammanhängde med att de anskaffade lägenheterna ofta var små och illa utrustade. Av de sökande, som av förmedlingen givits orsaksbeteckningen giftermål, hade 28 procent ingått äktenskap, 70 procent tillhörde fortfarande gruppen ämnar ingå äktenskap (giftermål) och 2 procent gruppen övriga icke gifta.

Man frågar sig givetvis i detta sammanhang, om antalet kvarstående sökande är ett uttryck för en omedelbar lägenhetsefterfrågan. De sökande skulle på formuläret uppge när de önskade lägenhet. Praktiskt taget alla svarade: omedelbart. Erfarenheter från förmedlingen bekräftar detta möjligen med undantag för sökande som ämnar ingå äktenskap. Dessa brukar ofta anmäla sig i god tid. Å andra sidan finns det just bland denna kategori åtskilliga som anmäler sitt behov mycket sent. Sedan finns det givetvis ett relativt stort antal sökande, som har så speciella önskemål om bostaden beträffande typ, belägenhet, hyra m. m., att de även om det funnes ett överskott på lägenheter troligen skulle få vänta relativt länge i avvaktan på lämplig lägenhet.

De här redovisade resultaten om bortfallets storlek och förskjutningar i relationen mellan sökande med och utan egen bostad är betydelsefulla så-

Familjetyp	Antal kvarstående sökande							
	Bosatta i Malmö			Bosatta i annan kommun			Övriga[1]	Tillhopa
	med egen lägenhet	utan egen lägenhet	Summa	med egen lägenhet	utan egen lägenhet	Summa		
Gifta eller samboende .	4 939	783	5 722	518	164	682	60	6 464
Därav:								
utan barn	1 248	262	1 510	167	48	215	21	1 746
med ett barn	1 793	386	2 179	166	79	245	17	2 441
med två barn	1 484	102	1 586	123	28	151	22	1 759
med tre el. fl. barn . .	414	33	447	62	9	71	—	518
Ämnar ingå äktenskap	266	1 642	1 908	18	222	240	3	2 151
Därav:								
utan barn	181	1 437	1 618	10	194	204	2	1 824
med barn	85	205	290	8	28	36	1	327
Övriga icke gifta . . .	1 044	1 124	2 168	80	110	190	8	2 366
Därav:								
en person	517	819	1 336	40	73	113	6	1 455
två el. fl. pers. utan barn	303	142	445	24	19	43	2	490
hushåll med barn . . .	224	163	387	16	18	34	—	421
Samtliga	6 249	3 549	9 798	616	496	1 112	71	10 981

[1] Avser sökande bosatta i Malmö utan egen lägenhet där, men med lägenhet i annan kommun. Dessa sökande har lämnats utanför bearbetningen.

tillvida att man ur dem förmodligen vågar dra den slutsatsen, att bostadsköerna även vid förmedlingar i andra städer dels upptar ett antal ej aktuella sökande, dels att andelen sökande utan egen bostad troligen bör reduceras till förmån för sökande med egen bostad.

En nyligen företagen undersökning av bostadskön i Stockholm har givit likartade resultat som Malmöundersökningen. Antalet ej aktuella ansökningar utgjorde 10 procent av samtliga registrerade bostadssökande. Andelen sökande utan egen bostad bland de efter utgallringen kvarstående var 45 procent. Enligt förmedlingens registrering uppgick antalet sådana sökande till 55 procent. En relativt kraftig förskjutning från sökande utan egen bostad till sökande med egen bostad hade således inträffat.

Sökande bosatta i Malmö utan egen lägenhet. Bland denna kategori utgjorde de som önskade lägenhet för att ingå äktenskap 46 procent. Andelen gifta eller samboende var 23 procent och andelen enpersonshushåll lika stor. Hälften av de gifta hade ett barn. Endast 33 familjer med tre eller flera barn saknade egen lägenhet. Bland samtliga sökande saknade 75 procent barn, 19 procent hade ett barn, 5 procent hade två barn och 1 procent tre eller flera barn.

En tredjedel av de sökande var födda i Malmö och en sjättedel hade flyttat in före år 1946, dvs. hade bott i staden i över fem år. De andra hade flyttat in under åren 1946—1951. Inflyttningen fördelar sig relativt jämnt över dessa år dock med någon övervikt för de båda sista åren.

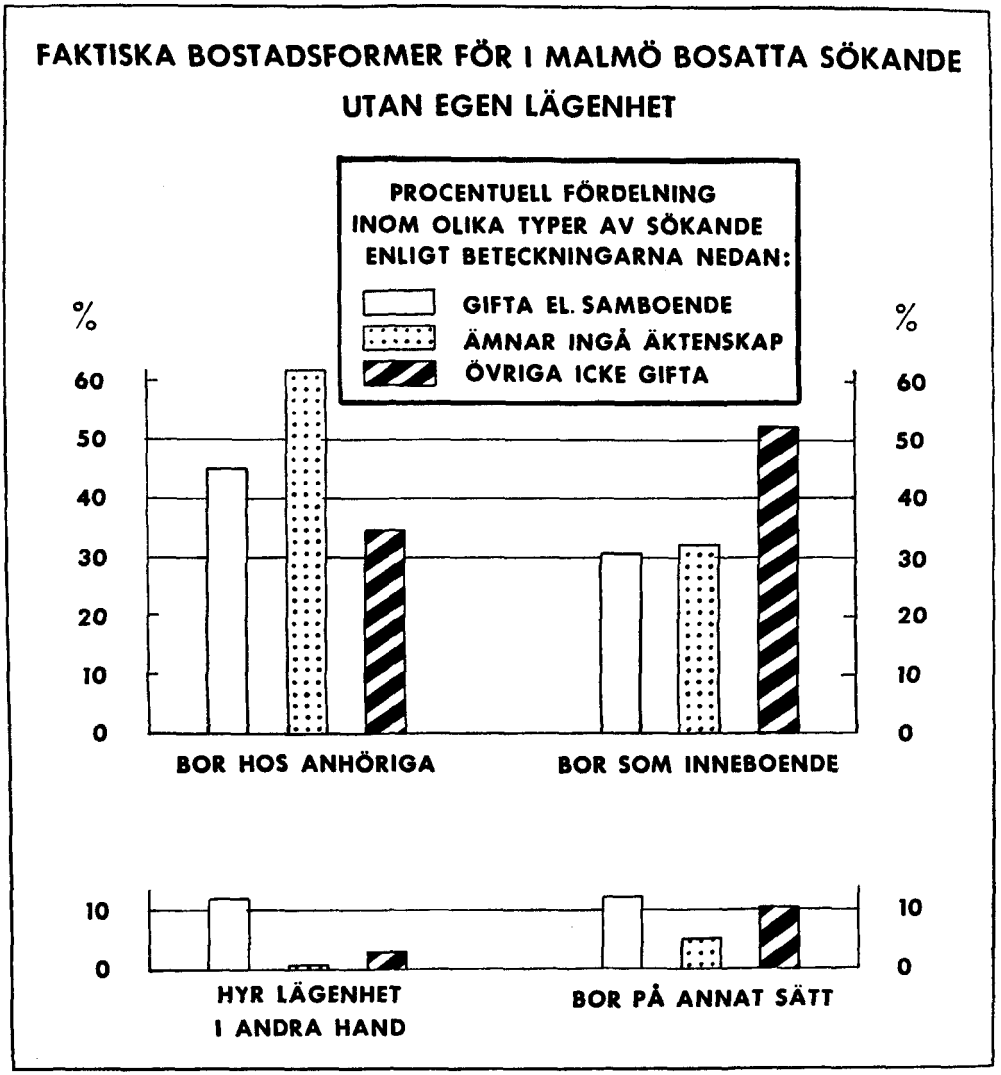
Födda i Malmö	före 1946	Inflyttade år 1946	1947	1948	1949	1950	1951	Obesvarat	S:a
1 247	680	142	154	161	223	280	317	345	3 549

De allra flesta bodde hos anhöriga eller som inneboende. De som ämnade ingå äktenskap bodde i större utsträckning än övriga sökande hos anhöriga (66 %). Av enpersonshushållen bodde hälften som inneboende. Lägenhet i andra hand hyrde 4—5 procent. Tablån nedan har grafiskt illustrerats i diagrammet å omstående sida.

	Bor hos anhöriga	Bor som inneboende	Hyr lägenhet i andra hand	Bor på annat sätt	S:a
Gifta eller samboende	353	241	93	96	**783**
Ämnar ingå äktenskap	1 017	529	11	85	**1 642**
Övriga icke gifta	388	587	33	116	**1 124**
därav enpersonshushåll	263	448	28	80	**819**
Samtliga	**1 758**	**1 357**	**137**	**297**	**3 549**

3 358 sökande av 3 549 var mantalsskrivna i Malmö. Gruppen övriga icke gifta utgjorde till 75 procent ogifta. Antalet kvinnor var i det närmaste dubbelt så stort som antalet män.

	Ogifta	Gifta	Frånskilda	Änklingar, änkor	S:a
Övriga icke gifta	830	—	224	70	1 124
därav					
män	315	—	86	16	417
kvinnor	515	—	138	54	707

Bland gifta sökande var två tredjedelar i åldern 20—30 år och bland dem, som sökte lägenhet för att ingå äktenskap, var fyra femtedelar i motsvarande ålder. I detta sammanhang kan nämnas att fyra femtedelar av de män, som år 1948 inträdde i sitt första gifte i Malmö, var under 30 år. Det kan således konstateras att de, som sökte lägenhet för att ingå äktenskap, befann sig i den gängse giftermålsåldern. Möjligen kan bostadsbristen ha förorsakat ett eller ett par års dröjsmål med äktenskapets ingående. Detta kanske inte heller behöver vara fallet, då många sökande säkerligen anmält sitt bostadsbehov i god tid. Antalet ensamstående i olika åldersgrupper framgår av tablån nedan. Även bland dessa var ca hälften i åldern 20—30 år. Omkring 20 procent av dessa sökande var dock över 45 år.

Åldersår							
-20	20-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-ω	S:a
17	173	208	114	82	64	161	819

Praktiskt taget alla sökande önskade bo modernt eller halvmodernt. Såväl bland gifta sökande som bland sökande, som ämnade ingå äktenskap, önskade de flesta bo i lägenheter om två rum och kök eller större. Endast en femtedel önskade bo i lägenheter om ett rum och kök eller mindre, bland övriga icke gifta däremot önskade i det närmaste hälften bo i lägenheter om ett rum och kök och över en tredjedel i kokvrålägenheter. Det är av intresse att konstatera att en stor del av de icke gifta önskade köksutrustade lägenheter. Detta kan kanske i någon mån förklaras av att ett stort antal av dessa sökande var kvinnor.

	Önskad lägenhetsstorlek						
	1 rum och kokvrå	2 el. fl. rum och kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 el. fl. rum och kök	S:a
Gifta eller samboende	13	4	179	483	94	10	783
Ämnar ingå äktenskap	13	8	353	1 162	101	5	1 642
Övriga icke gifta	401	11	519	174	15	4	1 124
Samtliga	427	23	1 051	1 819	210	19	3 549

Sökande bosatta i Malmö med egen lägenhet. Gifta eller samboende utgjorde fyra femtedelar av dem som önskade byta lägenhet. Andelen hushåll utan barn var 36 procent, med ett barn 32 procent, med två barn 25 procent och med tre eller flera barn 7 procent.

I nedanstående tablå redovisas barnantalet dels bland sökande utan egen lägenhet, dels bland sökande med egen lägenhet.

	Procentuella andelen sökande med följande antal barn				
	0	1	2	3 el. flera	S:a
Sökande utan egen bostad	75	19	5	1	100
Sökande med egen bostad	36	32	25	7	100

Denna jämförelse visar att barnfamiljerna, främst ett- och tvåbarnsfamiljerna, återfanns bland sökande med egen lägenhet dvs. bland familjer som önskade byta lägenhet. Så utgjordes också, som ovan nämnts, fyra femtedelar av dessa sökande av gifta familjer. De sökande utan egen lägenhet däremot utgjordes till övervägande del av personer, som ämnade ingå äktenskap och av ogifta och förut gifta.

Av tablån nedan framgår att de flesta av de sökande med egen lägenhet var infödda Malmöbor eller hade bott i staden i mer än fem år. Endast mellan 7 och 8 procent hade flyttat in till staden under de senaste tre åren. Som jämförelse kan nämnas att bland sökande utan egen lägenhet en fjärdedel hade flyttat in under åren 1949—1951.

Födda i Malmö	Inflyttade år							Obesvarat	S:a
	före 1946	1946	1947	1948	1949	1950	1951		
2 000	1 982	258	234	208	185	157	111	1 114	6 249

Hälften av de gifta bodde i lägenheter om ett rum och kök, en tredjedel i lägenheter om två rum och kök och en tiondel i kokvrålägenheter. Bland dem, som ämnade ingå äktenskap, bodde så gott som samtliga i lägenheter om ett rum och kök eller ett rum och kokvrå. Av övriga icke gifta bodde hälften i lägenheter om ett rum och kök och en fjärdedel i kokvrålägenheter. Av familjer med barn var 70 procent trångbodda enligt normen högst två boende per boningsrum.

	Den nuvarande lägenhetens storlek						
	1 rum och kokvrå	2 el. fl. rum och kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 el. fl. rum och kök	S:a
Gifta eller samboende	324	98	2 369	1 623	397	128	4 939
Ämnar ingå äktenskap	121	7	108	22	7	1	266
Övriga icke gifta	249	17	479	210	65	24	1 044
Samtliga	694	122	2 956	1 855	469	153	6 249

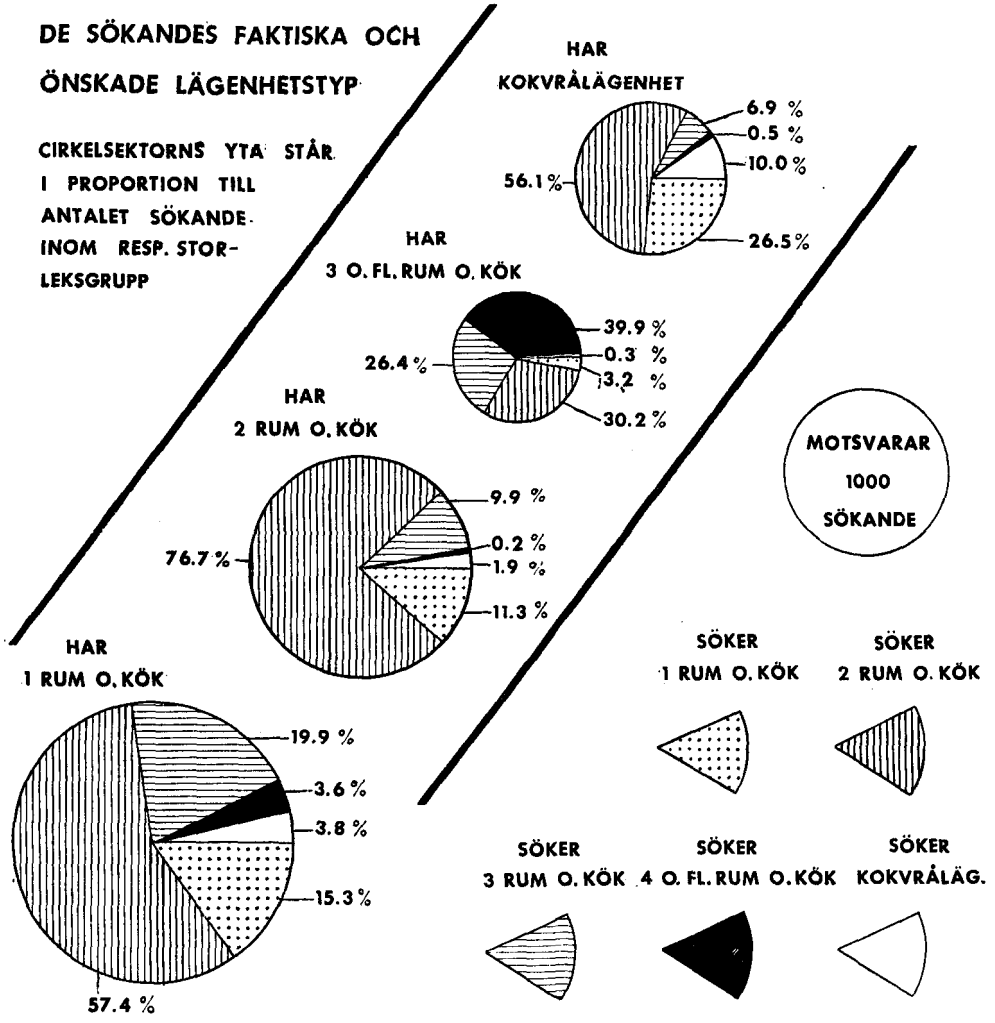
De nuvarande lägenheternas kvalitet var ofta mindre god. Sålunda saknade ca hälften av lägenheterna centralvärme och drygt 40 procent wc.

	Antal lägenheter				
	Med centralvärme		Utan centralvärme		S:a
	med wc	utan wc	med wc	utan wc	
Gifta eller samboende	2 488	347	454	1 650	4 939
Ämnar ingå äktenskap	106	29	17	114	266
Övriga icke gifta	355	85	104	500	1 044
Samtliga	2 949	461	575	2 264	6 249

Antalet icke gifta kvinnor, som önskade byta lägenhet, var påfallande stort (798 av 1 044). Bland dessa var 415 frånskilda och änkor.

I det närmaste alla sökande önskade bo modernt eller halvmodernt. De gifta och de som ämnade ingå äktenskap önskade dessutom förbättra sin utrymmesstandard. De önskade byta sina ettrumslägenheter med kök eller kokvrå mot lägenheter om två eller tre rum och kök. De flesta (60 procent) önskade bo i tvårumslägenheter. Bland övriga icke gifta sökande var det endast ett fåtal som önskade byta till större lägenheter. De flesta önskade fortfarande bo i ettrumslägenheter med kök eller kokvrå. Det bör emellertid framhållas att ett stort antal önskade köksutrustade lägenheter. Dessa hushåll önskade således i allmänhet ej större lägenheter men bättre utrustade (centralvärme och wc).

	Önskad lägenhetsstorlek						
	1 rum och kokvrå	2 el. fl. rum och kokvrå	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 el. fl. rum och kök	S:a
Gifta eller samboende	13	7	450	3 270	874	325	4 939
Ämnar ingå äktenskap	3	2	55	180	25	1	266
Övriga icke gifta	200	10	416	335	65	18	1 044
Samtliga	216	19	921	3 785	964	344	6 249

En jämförelse mellan önskemålen om lägenhetsstorlek bland sökande utan och med egen lägenhet visar, att de förra i någon större utsträckning än de senare beträffande gifta och sådana som ämnade ingå äktenskap uttalat önskan om att bo i lägenheter om ett rum och kök.

Sökande bosatta i annan kommun med och utan egen lägenhet. De sökande har indelats i två grupper: boende i grannkommuner och i avlägsna kommuner. Med grannkommuner förstås kommuner, från vilka restiden till Malmö med buss eller tåg är mindre än en timma. 45 procent av de sökande bodde i grannkommuner. De flesta av dessa arbetade i Malmö (344 av 495). Sökande, som bodde i avlägsna kommuner, arbetade ej lika ofta i Malmö (169 av 617).

Bland sökande med egen lägenhet var de flesta gifta eller samboende, medan flertalet utan egen lägenhet utgjordes av sådana som ämnade ingå äktenskap och övriga icke gifta.

Inkomster och hyresbetalningsförmåga bland sökande bosatta i Malmö. De inkomstuppgifter, som redovisas i det följande, har lämnats av de sökande och avser deras månadsinkomster innan avdrag gjorts för skatt. För samboende makar redovisas deras sammanlagda inkomst; för dem som ämnar ingå äktenskap samt för övriga hushåll endast sökandens inkomst.

Bland sökande utan egen lägenhet hade ca hälften en månadsinkomst mellan 500 och 700 kronor. Förhållandevis många, en sjättedel, förtjänade mindre än 500 kr i månaden. Inkomsterna var i allmänhet något högre bland gifta bostadssökande och hos dem som sökte lägenhet för att ingå äktenskap än bland övriga icke gifta sökande. Förhållandena var likartade bland sökande med egen lägenhet. Deras inkomster låg dock i allmänhet något högre än för sökande utan egen lägenhet. Hälften av de sökande med egen lägenhet hade en inkomst mellan 500 och 800 kronor. Drygt 10 procent hade mindre än 500 kronor.

	Månadsinkomst (kronor)										
Utan egen lägenhet i Malmö	obesvarat	-499	500-599	600-699	700-799	800-899	900-999	1000-1199	1200-1399	1400-	S:a
Gifta samt sökande som ämnar ingå äktenskap . . .	163	266	667	635	305	165	75	89	34	26	2 425
Övriga icke gifta .	134	422	213	156	99	52	16	21	8	3	1 124
Tillhopa	297	688	880	791	404	217	91	110	42	29	3 549
Med egen lägenhet i Malmö											
Gifta samt sökande som ämnar ingå äktenskap . . .	228	295	915	1 341	838	458	255	395	202	278	5 205
Övriga icke gifta .	231	397	160	90	53	36	19	36	7	15	1 044
Tillhopa	459	692	1 075	1 431	891	494	274	431	209	293	6 249

De sökande tillfrågades även hur stor månadshyra, bortsett från hela bränslekostnaden, de ansåg sig kunna betala. Den största gruppen, drygt en fjärdedel, bland gifta sökande och sådana som ämnade ingå äktenskap angav att de kunde betala en månadshyra mellan 100 och 120 kronor. Detta gällde såväl sökande utan som med egen lägenhet och motsvarade ungefär hyran för en nybyggd tvårumslägenhet i Malmö. Hyreskostnaden per kvadratmeter utgjorde i regel högst 25 kronor och en tvårumslägenhet omfattar 50—55 kvadratmeter. Ca 40 procent av ovannämnda sökandegrupper utan egen lägenhet och ca 30 procent med egen lägenhet ansåg sig kunna betala mer än 120 kronor per månad i hyra. Bland övriga icke gifta hade mellan 50 och 60 procent uppgivit att de önskade betala högst 100 kronor i hyra per månad. Genomgående var det så att sökande utan egen lägenhet ansåg sig kunna betala något högre hyra än sökande med egen lägenhet. I detta sammanhang bör framhållas, att inkomsterna bland sökande utan egen lägenhet i allmänhet var något lägre än bland sökande med egen lägenhet.

	Månadshyra (exklusive bränslekostnad) kronor								
	Obesvarat	-59	60-79	80-99	100-119	120-139	140-159	160-	Samtliga
Utan egen lägenhet i Malmö									
Gifta samt sökande som ämnar ingå äktenskap	168	37	215	300	685	457	335	228	2 425
Övriga icke gifta	134	126	292	201	207	76	52	36	1 124
Tillhopa	302	163	507	501	892	533	387	264	3 549
Med egen lägenhet i Malmö									
Gifta samt sökande som ämnar ingå äktenskap . . .	458	113	678	955	1 291	774	471	465	5 205
Övriga icke gifta	165	247	245	132	131	51	42	31	1 044
Tillhopa	623	360	923	1 087	1 422	825	513	496	6 249

Beträffande sökande utan egen lägenhet må framhållas att tre fjärdedelar utgjordes av hushåll utan barn, varför deras försörjningsbörda troligen ej var särskilt stor. Vid en bedömning av hyresbetalningsförmågan bland dem som ämnade ingå äktenskap bör dessutom påpekas att endast sökandens, dvs. mannens, inkomst har räknats. I många fall torde båda kontrahenterna komma att arbeta. De torde då ha möjlighet att betala en relativt hög hyra.

Många av de sökande med egen lägenhet utgjordes av familjer med barn. Dessa önskade i allmänhet större lägenheter men till förhållandevis billiga hyror. Åtskilliga av dessa sökande torde ej ha råd att hyra lägenheter i nybyggda hus utan är hänvisade till halvmoderna lägenheter med billig hyra. Tillgången på sådana lägenheter är emellertid mycket begränsad, varför många av dessa familjer torde ha svårt att få sina önskemål tillfredsställda. Många tvåbarnsfamiljer kan givetvis med hjälp av familjebostadsbidraget beredas plats i lägenheter i nybyggda hus. Läget torde därför vara bekymmersammast för ettbarnsfamiljerna, vilka ej kan få bidrag. Deras antal uppgick till 1 700.

I detta sammanhang kan det vara av intresse att söka göra klart för sig, huruvida det är de sökandes verkliga önskemål, som kommer fram, eller om de säger sig vilja ha en viss lägenhetstyp, därför att de vet att den byggs mest eller att det inte anses lämpligt att en familj bor i t. ex. ett rum och kök. Är det kanske så, att de ensamstående gärna skulle vilja ha lägenheter med kök men att, när de vet att det är svårt för dem att få köksutrustade lägenheter, de säger att de vill bo i kokvrålägenheter? Man bör säkerligen vid en bedömning av önskemålen såväl beträffande lägenhetsstorlek som hyra ej bortse ifrån att överväganden och synpunkter som de ovan skisserade kan ha spelat in vid besvarandet av frågorna.

Väntetider. En särskild undersökning har företagits bland de 1 951 sökande, som erhöll lägenhet genom förmedlingen under år 1951. De flesta var bosatta i Malmö (1 831). Sökande bosatta i annan kommun har därför ej särredovisats utan sammanslagits med i Malmö bosatta. Antalet placerade sökande utan egen lägenhet överskred med ett hundratal antalet sökande

med egen lägenhet. Bland placerade utan egen bostad dominerade gifta, varav hälften hade ett barn, och sådana som ämnade ingå äktenskap. 140 enpersonshushåll hade erhållit lägenhet. Bland placerade med egen lägenhet utgjordes de flesta av familjer med ett och två barn.

Den genomsnittliga väntetiden (medianväntetiden) för placerade sökande utan egen lägenhet var omkring två år. Den längsta väntetiden hade de som sökte lägenhet för att ingå äktenskap och den kortaste familjer med två eller flera barn. För sökande med egen lägenhet var den genomsnittliga väntetiden omkring två och ett halvt år. De längsta väntetiderna hade familjer med ett och två barn. Väntetiderna för sökande som ämnar ingå äktenskap och övriga icke gifta är osäkra då de grundar sig på små massor.

	Placerade sökande				
	Antal		S:a	Medianväntetider (månader)	
	med egen lägenhet	utan egen lägenhet		med egen lägenhet	utan egen lägenhet
Gifta eller samboende	813	426	1 239	32	20
därav					
utan barn	152	129	281	32	22
med ett barn	285	219	504	33	20
med två barn	288	56	344	33	17
med tre el. fl. barn	88	22	110	29	14
Ämnar ingå äktenskap	36	382	418	29	26
Övriga icke gifta	75	219	294	21	23
därav					
enpersonshushåll	33	140	173	17	21
Tillhopa	**924**	**1 027**	**1 951**	**31**	**23**

De långa väntetiderna för gifta sökande med ett och två barn med egen lägenhet torde beträffande tvåbarnsfamiljerna kunna förklaras med dels att antalet sådana sökande är förhållandevis stort med hänsyn till att många familjer, som kan komma i åtnjutande av familjebostadsbidrag, anmält sig vid förmedlingen, dels att man ej kunnat tilldela dessa sökande lägenheter i den utsträckning, som svarar mot gruppens storlek. Behovet att erhålla våning har nämligen ansetts vara större bland andra sökande, t. ex. familjer utan lägenhet. Beträffande ettbarnsfamiljerna, vilka ej kan erhålla bidrag och samtidigt ej har råd att betala alltför höga hyror, är svårigheten att finna lämpliga lägenheter främst i det något äldre bostadsbeståndet den huvudsakliga orsaken till de långa väntetiderna.

Kortare meddelanden

En dansk utredning om rörligheten på arbetsmarknaden. Den danska regeringen tillsatte i december 1949 efter förhandlingar med De samvirkende Fagforbund, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Dansk Arbejdsgiverforening och Industrirådet en arbetsmarknadskommission, som skulle undersöka förhållandena på arbetsmarknaden och behandla föreliggande och senare uppstående sysselsättningsproblem samt framlägga förslag till lösning av dessa problem. En tendens till stigande arbetslöshet på vissa områden av den danska arbetsmarknaden hade uppkommit och samtidigt påkallade hänsynen till landets ekonomi en ökning av produktionen. Såväl socialt som samhällsekonomiskt framstod det därför som nödvändigt, att en positiv sysselsättningspolitik, baserad på en utbyggnad av det allmänna ekonomiska näringslivet, anlades.

Kommissionen har nyligen avlämnat sitt första betänkande vari beröres frågan om rörligheten på arbetsmarknaden (Rapport om overvejelser vedrörende bevægligheden på arbejdsmarkedet, Khvn 1952). Då det innehåller åtskilligt av intresse för svenska förhållanden, lämnas här en kortfattad översikt av dess innehåll.

Först ges några allmänna synpunkter på den fulla sysselsättningen och arbetskraftens rörlighet. Detta problem har en särskild betydelse just i våra dagar, då särskilt talrika och hastiga förändringar i produktionsvillkoren och icke minst i produktionstekniken sker. Orsaken till att problemet — såväl i Danmark som i andra länder — kommit att tilldra sig så stor uppmärksamhet under åren efter andra världskriget, måste emellertid framför allt sökas i det förhållandet att försöken att upprätthålla full sysselsättning gör rörlighetsproblemet akut. Den diskussion härom, som påbörjades redan under andra världskriget, och de erfarenheter, som sedan 1945 gjorts med avseende på det praktiska genomförandet av en ekonomisk politik med full sysselsättning som väsentligt mål, har gett detta spörsmål en starkt ökad vikt.

Genomförandet av en hög och stabil sysselsättning fordrar att det måste finnas en sådan smidighet på arbetsmarknaden att arbetskraften förhållandevis friktionsfritt och snabbt kan överföras till de platser och yrken där den efterfrågas. Om arbetskraften är för starkt bunden till plats och yrke, verkar detta hindrande för genomförande av maximal sysselsättning. Ju större rörligheten på arbetsmarknaden är, desto mer är man i stånd att närma sig full sysselsättning utan att riskera akut brist på arbetskraft på vissa områden och därav följande tendens till inflation. Graden av rörlighet är sålunda av avgörande betydelse för hur långt man kan närma sig full sysselsättning med minsta möjliga inflatoriska tryck.

Det är detta som utgör bakgrunden till de senaste årens debatt om rörligheten på arbetsmarknaden. Under den stora arbetslöshet som fanns såväl i Danmark som i Sverige under 1930-talet var det otvivelaktigt en rad faktorer, som höll arbetskraftens rörlighet nere. Under då rådande förhållanden var emellertid problemet av underordnad betydelse. Det allt överskuggande var då *hur* man skulle kunna öka den samlade efterfrågan på arbetskraft. Ökad rörlighet skulle under dessa omständigheter icke i och för sig ha medfört någon nämnvärd ökning av sysselsättningsgraden.

Efter år 1945 har däremot på det hela taget en stark efterfrågan på arbetskraft varit rådande. Detta tillstånd har aktualiserat betydelsen av de rörlighetshämmande faktorerna. Under efterkrigsåren skulle utan tvivel en större rörlighet på den danska arbetsmarknaden ha medfört en högre sysselsättningsgrad och större produktion än den faktiskt existerande. Under denna period skulle ett nedbrytande av hindren för rörligheten ha ökat sysselsättningen och minskat det inflatoriska trycket.

Under åren 1946—1950 har sysselsättningen i Danmark starkt ökat och arbetslösheten har hållit sig på en i jämförelse med 1930-talet mycket låg nivå. Man kan emel-

lertid inte beteckna tillståndet på den danska arbetsmarknaden under dessa år som full sysselsättning; arbetslösheten har varit mellan 8 och 10 %. I jämförelse med svenska förhållanden har arbetslösheten i arbetslöshetskassorna under senare år varit ungefär dubbelt så stor i Danmark som i Sverige. I Danmark var arbetslöshetsprocenten år 1950 7,1 och år 1949 7,8, medan i Sverige motsvarande siffror var 3,5 resp. 3,9.

Att arbetslösheten i Danmark inte har avtagit mer sammanhänger till väsentlig del med de förhållandevis kraftiga säsongvariationer som sysselsättningen där är underkastad. Sålunda var siffran i Danmark för januari 1950 16,0 % och för augusti samma år 2,7 %. I Sverige var motsvarande siffror 7,0 resp. 2,2 %.

Kommissionen har särskilt sysslat med problemet om *grovarbetarnas* relativt höga arbetslöshet. Sedan början av 1930-talet har arbetslöshetsprocenten varit väsentligt större för grovarbetare än för övriga arbetare. Detta beror delvis på att grovarbetarna framför allt arbetar inom säsongfack, såsom jordbruk, jordarbete i förbindelse med anläggningsverksamhet, byggnadsverksamhet etc. Även om man korrigerar för dessa säsongbetonade faktorer, blir det en väsentlig skillnad mellan grovarbetares och andra arbetares arbetslöshet.

Det är uppenbart att det inte härskar den rätta balansen mellan antalet grovarbetare och andra arbetare. På längre sikt har det troligen varit en tendens till överfyllnad i grovarbetarfacken i jämförelse med andra. Den väsentligaste orsaken härtill är förmodligen den att arbetsutbudet i näringar utanför jordbruket under en lång följd av år har ökat i relativt hög grad genom tillströmning av arbetskraft från jordbruket. Det är företrädesvis ungdomen, som deltar i denna vandring, men den äger också rum i de åldersgrupper, där det är svårt för vederbörande att komma i lära i städerna. Även om de kunde bli antagna som lärlingar, skulle de i många fall inte ha råd till det; lärlingslönen ligger nämligen på en mycket låg nivå. En övervägande del av de män, som lämnar jordbruket och landskommunerna, är därför hänvisade till att söka sysselsättning som icke-yrkesutbildade, och alltså medför vandringen från land till stad en ständig tillströmning just till grovarbetarnas led.

Under 1930-talet inträdde en kraftig nedgång i jordbrukets sysselsättning, som medverkade till att öka invandringen till städerna. Mot slutet av 1930-talet följde dessutom en nedgång i mästarnas efterfrågan på lärlingar. Dessa två förhållanden i förening skapade en relativt stark tillströmning till grovarbetarnas led, och det är i väsentlig grad dessa förhållanden som har skapat problemet om grovarbetarnas relativt stora arbetslöshet.

Det kvantitativt största problemet beträffande rörligheten på den danska arbetsmarknaden är otvivelaktigt det som rör förhållandet mellan *yrkesutbildade* och *icke-yrkesutbildade arbetares* arbetsområden. Här föreligger en för Danmark säregen kombination av brist på jämvikt mellan å ena sidan antalet yrkesutbildade och icke-yrkesutbildade arbetare och å den andra en förhållandevis stramt bunden form för lärlingsutbildningen. Sistnämnda förhållande medverkar till att försvåra den för ett snabbt övervinnande av bristen på jämvikt erforderliga smidigheten i anpassningen mellan dessa två arbetargruppers arbetsområden.

Den större rörlighet, som präglar den svenska arbetsmarknaden i jämförelse med den danska, sammanhänger till en viss grad med en helt annan uppbyggnad av yrkesutbildningen. I Sverige är denna betydligt mer elastisk och har mer varierande former. Sålunda är den teoretiska skolningen väsentligt mer utbyggd i Danmark, och för flertalet av svenska lärlingar är det icke samma noggranna förbindelse mellan praktisk och teoretisk skolning som i Danmark.

Medan alltså den egentliga yrkesutbildningen är mindre utvecklad i Sverige än i Danmark, är de mer kortvariga åtgärderna för utbildning och omskolning av vuxna arbetare något längre komna i vårt land.

Här kan man peka på ett annat drag, som väsentligt skiljer de svenska arbetsmarknadsförhållandena från de danska, nämligen att de svenska arbetarna efter hand i stor utsträckning organiserats i industriförbund, som medger en rätt fri övergång mellan olika arbetargrupper i samma förbund samt mellan olika förbund.

I några andra avsnitt behandlar kommittén organisationerna och rörligheten, arbetslöshetsförsäkringen och rörligheten, ar-

betsförmedlingen och rörligheten samt den lokala rörligheten. I sistnämnda avseende är det vanskligt att jämföra Sverige och Danmark på grund av skillnaden i geografisk utsträckning, vilket medför att det lokala rörlighetsproblemet är större i Sverige. Däremot är yrkesrörlighetsproblemet större i Danmark.

På grundval av de resultat kommissionen kommit till har den övervägt olika åtgärder, vilka kan sammanfattas i följande punkter.

1. De samvirkende Fagforbund och Dansk Arbejdsgiverforening har på framställning från kommissionen utformat ett gemensamt uttalande till resp. underorganisationer, där de anbefallt dessa »var och en inom sitt område att träda i förhandling om eventuellt åvägabringande av sådana — för vederbörande arbets- och avtalsområde avpassade — supplerande regleringsavtal, som kunna bidra till att produktionen icke hämmas vid brist på arbetskraft».

Underorganisationerna kan påkalla huvudorganisationernas bistånd, där det visar sig svårt att uppnå enighet om sådana avtal.

Kommissionen ställer icke några förslag om organisationsformen men framhåller att om industriförbundsprincipen genomfördes, skulle man förmodligen lättare kunna övervinna vissa existerande hinder för rörligheten. Kommissionens arbetarrepresentanter har dock uttalat, att de inte finner det bevisat att industriförbund i och för sig skulle möjliggöra en större rörlighet; man anser frågan om den fackliga organisationsformen vara ett spörsmål, som måste lösas inifrån vid naturliga inre organisationsförskjutningar och som icke får göras till föremål för press utifrån.

2. Kommissionen hemställer till regeringens övervägande att söka samla samtliga existerande bestämmelser om offentligt understöd till yrkesutbildning av mera extraordinär karaktär i en enkel lag och att söka samla administrationen av samtliga offentliga medel, som ställs till förfogande för dessa ändamål, hos ett gemensamt centralt organ. Alternativt hemställs att ett särskilt utbildningsorgan upprättas för tillvaratagande av det offentligas intressen för täckande av arbetsmarknadens behov av extraordinär yrkesutbildning.

Kommissionen anser det önskvärt att ökade offentliga medel ställes till förfogande som extraordinära bidrag för att möjliggöra avskaffande eller nedsättning av kursavgifter samt bidrag till täckande av andra utgifter vid kurser för specialutbildning av arbetare inom näringsområden, där samhällsviktig produktion hämmas av brist på kvalificerad arbetskraft.

Vidare föreslår kommissionen att det skapas möjligheter för ett fortsättande och en eventuell utvidgning av de arbetstekniska kurserna för arbetslösa grovarbetare som socialministeriet nu genomför med stöd av arbetslöshetsfonden.

3. Kommissionen hemställer till arbets- och socialministern att denne vidtar åtgärder för genomförande av en ordning enligt vilken arbetslöshetskassorna får skyldighet att till de offentliga arbetsförmedlingskontoren inrapportera sådana av dem mottagna order om arbetskraft, som kassorna inte har kunnat effektuera.

4. Kommissionen hemställer till inrikes- och bostadsministern att bostadsdepartementet utsänder till de kommunala bostadsförmedlingsorganen en motiverad hemställan om att inflyttande byggnadshantverkare får företräde framför andra bostadssökande, om det skulle vara brist på byggnadshantverkare.

Kommissionen framhåller till hyresnämnder, bostadsförmedlingar och statliga stödorgan för bostadsbyggande den stora betydelse genomförandet av en hyresutjämning bör få för arbetskraftens rörlighet.

Vidare hemställer kommissionen att då statslån beviljas till egnahem och lantarbetarbostäder hänsyn tas till den synpunkten, att de knappa medlen icke bör användas till ytterligare bostadsbyggande i områden med stor och långvarig arbetslöshet.

5. Kommissionen framhåller i skrivelse till arbets- och socialministern bl. a. att ur rörlighetssynpunkt det kunde vara önskvärt att ersätta den nuvarande formen för barntillägg till arbetslöshetsunderstöden med ökade generella barnbidrag, som utbetalas såväl till arbetslöshetsförsäkrade som till andra, oavsett om mottagarna är i arbete eller inte.

Kommissionen skall i övrigt företa närmare undersökningar bl. a. rörande grunderna för fastställande av maximisatserna

för arbetslöshetsunderstöden och av det maximala antalet understödda dagar.

6. För att medverka till att arbetskraften i största möjliga omfattning omedelbart vid inträdet på arbetsmarknaden fördelas på lämpligaste sätt över olika näringsområden, skall kommissionen utarbeta arbetsmarknadsprognoser för enskilda viktigare fack- eller näringsgrupper för att söka påverka tillgången till vissa arbetsområden.

T. G.

Vad bör »index 25,7» vara nu? är en fråga, som sedan 1951 ofta ställts till socialstyrelsen. Spörsmålet gäller det slag av indextillägg, som allmänt stadgades i kollektivavtalen fram till år 1951 i anslutning till de s. k. ramavtalen mellan Svenska arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen[1]. Det »index», som utgick på lönen, var t. ex. för tiden 1 augusti 1942—30 april 1947 20,7 % och fr. o. m. 1 maj 1947 och fram till avvecklingen av denna form av lönetillägg — i regel årsskiftet 1950/51 — 25,7 %. Procenttalen var resultatet av förhandling mellan parterna och avsåg att täcka viss del av prishöjningarna under krigsåren. »Index» hade formen av ett procentuellt tillägg men var vanligen beräknat på 1938 års genomsnittliga löneläge för några större arbetarkategorier inom en viss industri, t. ex. manliga, kvinnliga och minderåriga arbetare. I avtalen var tillägget därför i regel fixerat till vissa öre per timme etc. »Index» kunde således kvarstå oförändrat, medan de aktuella grundlönerna år från år höjdes. På mindre arbetsplatser tillämpades däremot ofta för enskilda personer utan anknytning till något kollektivavtal ett motsvarande tillägg beräknat i procent av den individuellt fastställda grundlönen resp. pensionen.

År 1951 inarbetades i allmänhet indextilläggen i kollektivavtalens totallöner, och därmed ansåg arbetsmarknadens huvudparter det vara obehövligt att fastställa något procenttal, som skulle ersätta det tidigare talet 25,7. I fråga om de enskilt fastställda lönerna kom därigenom tilläggen i stor utsträckning att tills vidare ligga oförändrade med 25,7 %.

Vid förfrågningar hos socialstyrelsen hur talet 25,7 skall anses ha ändrats, har det beskedet brukat ges, att en omräkning av talet i relation till förändringarna i levnadskostnadsindex utan direkta skatter och sociala förmåner kan vara rimlig, under förutsättning att löneförbättringen är avsedd att ge »full kompensation» för prisstegringarna under de senaste åren. Då 25,7 % började utgå från 1 maj 1947 i anslutning till levnadskostnadsindex i mars samma år (154), skulle indextillägget i t. ex. oktober 1952, då indextalet för september (213) var det senast fastställda, i fråga om en i början av 1947 eller tidigare fastställd grundlön kunna beräknas på följande sätt:

$$125{,}7 \times 213 : 154 = 173{,}9.$$

Talet 73,9 skulle i detta fall motsvara ramavtalets 25,7 %. Om grundlönen är bestämd senare, t. ex. i början av år 1950, då levnadskostnadsindex (i mars) var 167, bör i analogi därmed »index» omräknas så: $125{,}7 \times 213 : 167 = 159{,}6$; indextillägget skulle således i detta fall bli 59,6 %.

En oskälig eftersläpning av många löner och pensioner i förhållande till den allmänna förändringen av penningvärdet synes alltjämt sammanhänga med tillämpning av det gamla 25,7-procentstillägget, som nu på ett eller annat sätt bör omräknas snarast möjligt.

C. Ö.

1951 års dyrortsundersökning. Socialstyrelsen har nu slutfört 1951 års dyrortsundersökning och redovisat dennas resultat i en skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 oktober 1952. (Kopior av denna skrivelse kan erhållas på socialstyrelsens statistiska byrå.) Resultatet föreligger i form av en tabell, vari för varje kommun återfinns tal som utvisar dyrheten i förhållande till Stockholm. Dessa dyrortstal anges i promille med Stockholm lika med 1 000.

För varje kommun föreligger två dyrortstal, varav det ena bygger på Stockholms och det andra på den egentliga landsbygdens konsumtionsvanor. De båda serierna av dyrortstal ger i stort sett samma bild av dyrortsolikheterna.

[1] Se Soc. Medd. 1944: 1, sid. 6 och 1946: 12, sid. 932.

Enligt den förra serien är det lägsta dyrortstalet 875 (Tölö kommun i Hallands län) och det högsta 1 023 (Haparanda stad). I stort sett stiger landsbygdens dyrortstal från söder till norr. De större städerna uppvisar tal, som ligger högre än kringliggande landsbygd, men för mindre städer och smärre tätorter är skillnaden obetydlig eller ingen.

Vid 1946 års dyrortsundersökning var det lägsta talet 811 och det högsta 1 100. Dyrortsskillnaderna är sålunda mindre enligt den nya undersökningen. Detta beror dels på andra beräkningsmetoder, dels på en faktisk sammanpressning av prisskillnaderna.

Undersökningen bygger på flera olika statistiska undersökningar, varibland en av konsumtionsvanorna, en av livsmedelspriser m. m., en av hyror och en av resekostnader.

De nu framlagda undersökningsresultaten innebär inte något förslag till ny dyrortsgruppering. Ett dylikt kan först uppgöras, sedan Kungl. Maj:t tagit ställning till antalet dyrortsgrupper och spännvidden mellan dem.

Internationell expertkommitté för levnadsstandardberäkningar. FN:s ekonomiska och sociala råd beslöt den 25 juli att uppdra åt generalsekreteraren att i samarbete med internationella arbetsorganisationen, ILO, och andra berörda fackorgan tillkalla en liten expertkommitté med uppdrag att utarbeta ett betänkande om tillfredsställande metoder för definition och mätning av levnadsstandarden och dess förändringar i olika länder med tanke bl. a. på möjligheterna till internationella jämförelser. Kommittén skall inhämta de statistiska och sociala kommissionernas meningar i denna fråga och rapportera till rådet snarast möjligt. Rådet påpekar, att generalförsamlingen i sin resolution 527 (VI) uppmanat ekonomiska och sociala rådet att vidta åtgärder för utarbetandet av tillfredsställande metoder för levnadsstandardmätningar; att samma fråga med avseende på underutvecklade länder upptagits av sociala kommissionen i dess arbetsprogram för 1953; samt att ILO ägnat frågan fortlöpande uppmärksamhet. — Beslutet fattades med 12 (däribland Sveriges) röster mot 3 och 2 nedlagda.

Frågan behandlades den 18 juli i sociala utskottet på grundval av ett resolutionsförslag framlagt av Förenta staterna, Storbritannien och Sverige. Den amerikanska delegaten presenterade förslaget och påpekade, att den föreslagna expertgruppen, bestående av förslagsvis tre personer, skulle fastställa innebörden av begreppet levnadsstandard, bedöma tillförlitligheten av tillgänglig statistik och utarbeta förslag om en användbar internationell statistik. Med anledning av ett sedermera avslaget uruguayiskt ändringsförslag, enligt vilket frågan skulle hänskjutas till Statistiska kommissionen, framhöll den svenske delegaten (Michanek), att frågan inte enbart vore av statistisk natur. Experterna borde undersöka möjligheterna att utarbeta en metod för att i väldefinierade termer *beskriva* levnadsstandarden eller vissa inslag i detta begrepp. Då det gällde t. ex. bostadsstandarden i olika länder kunde man knappast göra jämförelser med enbart siffror. Från sekretariatets sida påpekades också, att bland de tre experterna — frågan hade under hand diskuterats med ILO — skulle ingå också en sociolog. — Ett egyptiskt ändringsförslag avvisades. — Från rysk sida motsatte man sig den föreslagna utredningen med motiveringen att den ej utgjorde något bidrag till förbättringen av arbetarnas levnadsvillkor.

Svensk statistisk expert till Colombia. Som ett led i Internationella arbetsorganisationens program för teknisk hjälp åt de latinamerikanska länderna har den svenske tjänstemannen vid ILO:s statistiska avdelning i Genève Robert Björkenheim sänts till Colombia för att biträda denna stats myndigheter vid levnadskostnadsundersökningar.

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Levnadskostnadsindex för september 1952

1. Levnadskostnadsindex utan skatter med 1935 som bas

Beräkningen av socialstyrelsens levnadskostnadsindex för september 1952 har gett till resultat, att indextalet i 1935 års serie utan direkta skatter och sociala förmåner ej förändrats sedan juni utan kvarstår oförändrat i 213 (med decimaler 212,51 i juni och 212,53 i september).[1] Många och stora prisförskjutningar har ägt rum, men höjningar och sänkningar har uppvägt varandra. Indextalen för budgetposterna och olika varugrupper återfinns nedan och i tab. 2 på följande sida.

2. Levnadskostnadsindex utan skatter med juli 1914 som bas

Indextalet i denna serie blev i september 1952 liksom i juni 328. Gruppindextaden blev (talen för juni inom parentes): livsmedel 323 (319), bostad 229 (229), bränsle och lyse 356 (372), kläder och skor 392 (401) och övriga utgifter 343 (342). Totalindexen fr. o. m. 1935 redovisas i tab. 4.

Tab. 1. Levnadskostnadsindex (1935 = 100)[2]

Tidpunkt	Livsmedel	Bostad, bränsle och lyse	Därav		Kläder och skor	Övriga utg.	Samtliga utgifter
			bostad	bränsle och lyse			
1935 . . .	100	100	100	100	100	100	**100**
1936 . . .	104	99	99	102	101	100	**101**
1937 . . .	108	100	98	108	106	102	**104**
1938 . . .	112	101	99	110	108	103	**106**
1939 . . .	115	101	100	111	111	106	**109**
1940 . . .	131	108	100	142	133	118	**123**
1941 . . .	149	113	101	164	164	131	**139**
1942 . . .	161	116	101	177	182	142	**150**
1943 . . .	161	118	102	181	182	147	**152**
1944 . . .	159	118	102	182	178	149	**151**
1945 . . .	158	118	102	181	177	149	**151**
1946 . . .	159	118	102	180	177	149	**151**
1947 . . .	167	121	105	181	180	150	**156**
1948 . . .	180	124	107	192	183	157	**163**
1949 . . .	182	124	107	193	187	160	**166**
1950 . . .	185	123	107	186	191	162	**168**
1951 . . .	216	137	109	251	232	183	**194**
1950 mars	183	122	107	181	189	161	**167**
juni	184	122	107	181	190	160	**167**
sept.	186	122	107	181	191	161	**168**
dec. .	189	127	107	204	194	165	**171**
1951 mars	210	133	108	236	226	176	**188**
juni	215	136	108	248	237	186	**195**
sept.	224	139	108	266	240	189	**200**
dec. .	229	144	112	276	243	192	**204**
1952 mars	235	144	112	276	243	195	**207**
juni	249	146	116	270	240	197	**213**
sept.	252	144	116	259	234	198	**213**

[1] De angivna talen med decimaler har endast räknemässig betydelse vid fastställandet av de egentliga indextalen och är således icke uttryck för den noggrannhet, med vilken beräkningarna angående levnadskostnadernas förändringar kan utföras.

[2] Årsmedeltalen i denna tabell liksom i tab. 2 och 4 utgör ovägda medeltal av indextalen (utan decimaler) för fem kvartal (dec., mars, juni, sept. och dec.); i medeltalet för år 1951 väger dock december 1950 endast med hälften så stor vikt som de fyra övriga kvartalen.

Tab. 2. Indextal för olika delposter samt dessas förändringar mellan olika tidpunkter

Varuposter	Indextal (1935 = 100)					Utgift kr/år enl. pris i sept. 1952	Procentuell förändring[1]	
	1950	1951	Dec. 1950	Dec. 1951	Sept. 1952		dec. 1950 —dec. 1951	dec. 1951 —sept. 1952
Livsmedel	**185**	**216**	**189**	**229**	**252**	**3 748·41**	**+ 21·4**	**+ 9·8**
Mjölk	155	173	155	175	189	326·46	+ 12·5	+ 8·2
Grädde	.	.	.	.	.	65·13	+ 12·5	—
Ost	176	223	186	233	296	119·22	+ 25·4	+27·2
Mejerismör	209	237	209	241	250	277·10	+ 15·2	+ 3·8
Ägg	225	257	225	282	285	173·19	+ 25·3	+ 1·2
Margarin	192	255	192	266	285	169·86	+ 38·5	+ 6·9
Mjöl	185	215	184	232	284	138·94	+ 26·1	+22·7
Bröd	162	186	162	197	221	405·81	+ 21·7	+12·0
Kött	197	234	201	256	301	813·94	+ 27·4	+17·9
Fisk	200	238	216	264	269	159·12	+ 22·3	+ 1·8
Rotsaker, frukt o. grönsaker	198	221	198	239	247	428·88	+ 20·4	+ 3·4
Specerier	189	234	206	243	262	536·86	+ 18·0	+ 7·8
Maltdrycker	146	164	149	169	182	56·31	+ 13·5	+ 8·1
Förtäring utom hemmet	182	209	184	214	242	77·64	+ 16·6	+12·9
Bostad	**107**	**109**	**107**	**112**	**116**	**870·85**	**+ 3·9**	**+ 3·5**
Bränsle och lyse	**186**	**251**	**204**	**276**	**259**	**481·91**	**+ 35·0**	**— 6·0**
Elektrisk ström	91	94	91	100	96	50·67	+ 9·5	— 4·3
Kokgas	147	155	147	172	188	36·64	+ 16·9	+ 9·5
Ved	.	.	.	.	.	67·41	+ 72·0	—12·0
Kol	.	.	.	.	.	66·24	+ 45·6	— 9·4
Koks	.	.	.	.	.	189·22	+ 37·9	— 5·7
Eldningsolja	.	.	.	.	.	64·15	+ 5·2	+ 0·7
Brunkolsbriketter	.	.	.	.	.	7·58	+ 14·7	—13·8
Kläder och skor	**191**	**232**	**194**	**243**	**234**	**1 452·20**	**+ 25·1**	**— 3·7**
Herrkostym	184	214	185	232	216	243·24	+ 25·5	— 6·9
Herröverplagg	176	202	177	219	217	257·58	+ 23·8	— 1·2
Arbetskläder	236	300	237	312	309	67·76	+ 31·8	— 1·0
Skjorta	274	322	275	340	338	58·75	+ 23·8	— 0·5
Underkläder	234	284	236	297	297	121·67	+ 25·9	+ 0·1
Herrstrumpor	208	260	214	283	267	62·16	+ 32·3	— 5·6
Damstrumpor	157	160	157	159	143	30·01	+ 1·3	—10·2
Barnstrumpor	232	295	241	323	323	15·89	+ 33·9	—
Damjumper	.	.	.	.	.	18·88	+ 27·5	— 8·4
Hattar, mössor m. m.	138	150	138	156	154	97·41	+ 12·9	— 1·3
Klänningstyg: ylle	222	272	225	291	265	32·27	+ 28·9	— 8·8
bomull, cellull	166	191	170	197	194	77·19	+ 16·1	— 2·0
Ullgarn	289	469	367	425	343	48·26	+ 15·8	—19·3
Sybehör m. m.	208	232	215	239	255	62·44	+ 10·9	+ 6·7
S:a kläder	**196**	**231**	**200**	**244**	**235**	**1 193·51**	**+ 22·2**	**— 3·6**
Herrskor, grövre	178	272	178	269	253	10·19	+ 51·0	— 5·6
D:o av boxkalv	163	242	164	247	223	16·83	+ 50·4	— 9·8
Damskor	174	242	176	248	225	52·4[illegible]	+ 41·2	— 9·5
Barnskor	174	258	174	263	257	46·82	+ 51·1	— 2·3
Skor med gummisula	.	.	.	.	.	27·55	+ 27·1	— 5·4
Halvsuln. o. klackn.	156	221	156	230	219	64·45	+ 47·0	— 4·6
Skinnt·fflor	.	.	.	.	.	13·67	+ 41·2	—
Gummiytterskor	148	176	155	177	194	26·76	+ 14·1	+ 9·9
S:a skor	**173**	**238**	**174**	**244**	**234**	**258·69**	**+ 40·5**	**— 4·2**

[1] Förändringarna har beräknats på indextal med två decimaler.

TAB. 2 (forts.). INDEXTAL FÖR OLIKA DELPOSTER SAMT DESSAS FÖRÄNDRINGAR MELLAN OLIKA TIDPUNKTER

Varuposter	Indextal (1935 = 100)					Utgift kr/år enl. pris i sept. 1952	Procentuell förändring	
	1950	1951	Dec. 1950	Dec. 1951	Sept. 1952		dec. 1950 —dec. 1951	dec. 1951 —sept. 1952
Övriga utgifter	**162**	**188**	**165**	**192**	**198**	**2 916·56**	**+ 16 6**	**+ 3·0**
Möbler	189	219	191	234	250	240·61	+ 22·6	+ 6·9
Hushållstextilier	232	282	237	291	278	140·31	+ 22·6	— 4·4
Husgeråd, verktyg	167	195	172	207	215	162·34	+ 20·1	+ 3·9
Tvål och såpa	197	247	204	250	240	107·65	+ 22·8	— 4·0
Tvätt	149	172	149	179	177	29·21	+ 20·1	— 0·6
Kroppsvård	138	156	138	161	165	138·90	+ 16·4	+ 2·4
Sjukvård	103	107	103	111	111	121·14	+ 7·5	+ 0·2
Intell. ändamål	149	175	151	195	195	212·16	+ 28·8	+ 0·4
Fören.- o. förs.-avg.	125	135	128	140	147	217·09	+ 10·0	+ 4·5
Nöjen	142	168	147	178	178	260·75	+ 20·9	+ 0·3
Resor	148	162	148	171	182	303·65	+ 15·0	+ 6·8
Ränta å lån	93	102	102	102	102	8·74	—	—
Tel., post, skrivm.	148	179	150	193	211	86·81	+ 28·6	+ 9·4
Arbetshj. i hemmet	261	300	264	323	344	42·77	+ 22·1	+ 6·5
Tobak	198	230	198	234	248	205·89	+ 18·1	+ 6·1
Spritdrycker	292	334	333	337	337	185·71	+ 1·4	—
Viner	·	·	·	·	·	17·95	— 1·1	+ 3·9
Diverse utgifter	·	·	·	·	·	224·53	+ 8·3	+ 3·2
Övriga ej spec. utg.	·	·	·	·	·	210·35	+ 20·1	+ 6·1
Samtliga utgifter	**168**	**194**	**171**	**204**	**213**	**9 469·93**	**+ 19·3**	**+ 4·0**

3. Levnadskostnadsindex med skatter och sociala förmåner

Levnadskostnadsindex inklusive direkta skatter och sociala förmåner har icke förändrats mellan juni och september utan kvarstår i 1935 års serie i 230 och i 1914 års serie i 359 (se tab. 4).

4. Vissa andra indexberäkningar

Pensionspristalet. Det s. k. pensionspristalet, som bestämmer indextillägget på folkpensionerna och för vilket redogjordes i Soc. Medd. 1951:11, sid. 790, kvarstår i 138 för tiden november 1952—januari 1953. Detta innebär att indextillägget på folkpensionerna bibehålls oförändrat vid 35 procent för denna period.

Det s. k. pristalet, som tillkom i samband med 1947 års lönereglering för statstjänstemän, har ej ändrats mellan juni och september utan är alltjämt 156.

Partiprisindex. I tab. 5 har socialstyrelsens indexserier sammanställts med partiprisindexar beräknade dels av kommerskollegium, dels av Finanstidningen. Mellan juni och september 1952 har kommerskollegii ge-

Tab. 8. Detaljhandelspriser (i öre) på livsmedel, bränsle och lyse i genomsnitt för socialstyrelsens 60 ombudsorter bland städer och tätorter 1935—september 1952

Varuslag	Kvantitet	1935	Aug. 1939	1945	1951			1952		Prisförändring i % sedan	
		49 orter			Årsmedeltal	Sept.	Dec.	Juni	Sept.	år 1945	sept. 1951
Mjölk, oskum. resp. stand.	l	21·5	25·2	29·2	37·8	37·8	37·8	40·8	40·9	+ 40	+ 8
Grädde	dl	.	.	.	26·3	27·0	27·0	27·0	27·0	.	—
Mejerismör	kg	268	341	455	645	645	645	670	670	+ 47	+ 4
Ost: fetth. 45 +	»	.	.	.	417	430	431	500	542	.	+26
fetth. 30 +	»	177	215	*300	334	340	340	420	458	+ 53	+35
Bordsmargarin	»	135	170	270	354	360	360	385	385	+ 43	+ 7
Nötkött: stek	»	179	218	328	490	514	504	*592[5]	570	.	.
soppkött	»	143	169	260	347	347	373	*409[5]	419	.	.
malet (köttfärs)	»	172	208	301	297	401	411	528	562	+ 87	+40
Gödkalvkött: stek	»	217	269	357	621	642	661	719	735	+106	+15
bog	»	.	.	319	506	525	553	591	609	+ 91	+16
Fläskkotlett	»	.	.	446	592	642	583	732	730	+ 64	+14
Färsk skinka	»	.	.	.	478	523	*657	643	674	.	.
Salt sidfläsk	»	182	230	377	439	457	506	564	574	+ 52	+26
Rökt skinka, rullad	»	312	369	565	698	746	*839	881	903	.	.
Fårstek, färsk	»	205	260	436	601	599	619	693	683	+ 57	+14
Hönskött	»	124	157	398	388	357	414	467	435	+ 9	+22
Fläskkorv	»	.	172	259	322	343	369	418	419	+ 62	+22
Falukorv	»	.	.	295	344	363	387	454	459	+ 56	+26
Stångkorv	»	.	.	.	141	149	168	211	213	.	+43
Leverpastej	»	.	.	.	509	535	583	657	667	.	+25
Blodpudding	»	.	.	125	157	172	187	213	213	+ 71	+24
Ägg, färska	»	154	172	365	390	442	448	404	488	+ 34	+11
Färsk fisk: sill	»	62	74	122	141	143	155	153	163	+ 34	+14
strömming	»	57	64	125	155	158	168	169	176	+ 41	+12
makrill	»	.	.	141	197	191	215	183	207	+ 47	+ 8
abborre	»	110	112	190	205	206	227	212	236	+ 25	+15
gädda	»	153	168	332	351	355	380	352	388	+ 17	+ 9
torsk	»	89	90	85	*231	227	261	237	260	.	+14
kolja	»	116	116	150	*247	237	271	244	254	.	+ 7
Ansjovis, hel	450 g	.	.	132	133	133	145	149	150	+ 14	+13
Fiskbullar[1]	»	.	.	76	96	100	*120	126	127	.	.
Salt sill	kg	62	55	193	177	197	202	219	226	+ 17	+15
Spisbröd[2]	»	59	66	81	*114	127	*162	183	185	.	.
Knäckebröd[2]	»	82	85	107	146	163	*167	187	188	.	.
Sötlimpa (V-R-bröd)	»	58	66	72	103	110	112	129	129	+ 79	+17
Grovt rågbröd	»	45	51	58	76	82	82	96	95	+ 64	+16
Matbröd av vete, bakat m. vatten	»	72	82	94	129	140	141	157	157	+ 67	+12
Kaffebröd (bullar)[3]	»	97	113	153	219	242	*258	302	302	.	.
Kex	hg	.	.	.	33	34	36	42	44	.	+29
Skorpor av vete	kg	132	144	198	277	297	297	324	325	+ 64	+10
Småkakor	hg	.	.	.	60	61	60	62	62	.	+ 1
Vetemjöl	kg	38	43	46	78	87	85	104	104	+126	+20
Rågsiktmjöl[4]	»	33	36	*37	71	80	78	95	95	.	+19
Havregryn, ångprep.	»	35	43	68	110	117	116	128	131	+ 93	+12
Kaffe, mest gångbara sort	1/4 kg	.	.	137	288	287	290	306	306	.	+ 7
Te	kg	.	.	.	1 854	1 900	2 000	2 000	2 000	.	+ 5
Kakao i paket	»	.	.	403	661	671	671	765	765	+ 90	+14
Strösocker	»	.	.	62	104	111	111	124	124	+100	+12

[1] Fr. o. m. dec. 1951 avser priset fiskbullar i hummersås.
[2] » » » » » fyra 1/4 kg-paket.
[3] » » » » » endast släta bullar.
[4] Uppgifterna för år 1945 avser samsiktmjöl.
[5] T. o. m. mars 1952 »extra prima kött». Fr. o. m. juni 1952 noteras kvaliteten »övrigt kött».

TAB. 3 (forts.). DETALJHANDELSPRISER (I ÖRE) PÅ LIVSMEDEL, BRÄNSLE OCH LYSE I GENOMSNITT FÖR SOCIALSTYRELSENS 60 OMBUDSORTER BLAND STÄDER OCH TÄTORTER 1935—SEPTEMBER 1952

Varuslag	Kvantitet	1935	Aug. 1939	1945	1951			1952		Prisförändring i % sedan	
		49 orter			Årsmedeltal	Sept.	Dec.	Juni	Sept.	år 1945	sept. 1951
Karameller	kg	·	·	619	830	850	862	862	862	+ 39	+ 1
Chokladkola	»	·	·	651	1 082	1 087	1 087	1 190	1 190	+ 83	+ 9
Tabletter	ask	·	·	·	25	25	25	25	25	·	—
Salt	kg	15	15	26	*52	55	58	61	61	·	+11
Gula ärter	»	48	41	63	82	81	92	96	101	+ 60	+25
Bruna bönor	»	62	113	140	154	155	160	166	168	+ 21	+ 9
Ärter på burk	400 g	46	53	78	88	93	95	95	102	+ 30	+ 9
Apelsinmarmelad	450 g	·	·	·	128	136	138	150	150	·	+10
Katrinplommon	kg	101	84	—	211	212	213	213	216	·	+ 2
Nyponmust	hg	·	·	·	90	90	90	91	97	·	+ 8
Potatis, gammal	kg	12·2	[1]15·7	21·5	34·8	34·8	34·5	39·5	36·3	+ 69	+ 4
Morötter, gamla	»	27	36	33	55	64	61	—	67	+105	+ 4
» färska	»			89	—	—	—	401	—	·	·
Kålrötter	»	·	·	22	44	45	40	—	42	+ 90	— 7
Vitkål	»	24	29	39	61	63	52	—	46	+ 17	—27
Lök, gul	»	·	·	172	113	110	118	151	130	— 24	+18
Tomater	»	·	90	320	362	229	—	496	287	— 10	+25
Spenat	»	·	·	233	273	232	—	223	251	+ 8	+ 8
Lingon	»	·	·	154	161	152	—	—	193	+ 26	+27
Äpplen: svenska	»	101	94	166	160	150	204	—	169	+ 2	+12
importerade	»			203	232	—	245	291	291	+ 43	— 8
Apelsiner	»	76	82	155	170	235	150	204	167	+ 8	+29
Citroner	»	·	·	199	207	231	229	221	251	+ 26	+ 9
Pilsner	1/8 l	24	24	32	37	37	37	40	40	+ 28	+ 9
Svagdricka	5 l	77	81	129	159	165	168	179	180	+ 39	+ 9
Sockerdricka	1/8 l	·	·	·	30	30	31	31	31	·	+ 3
Elström (inkl. div. avg.)	kWh	35	32	32	[2]17	18	18	19	18	+ 2	— 1
Kokgas (inkl. div. avg.)	m³	17	17	20	22	22	24	27	27	+ 34	+24
Björkved, helved, hemk.	»	945	1 125	2 040	3 926	4 355	4 680	4 327	4 104	+101	— 6
Barrved » »	»	730	885	1 828	3 160	3 550	3 820	3 544	3 409	+ 86	— 4
Kol: antracit, hemkört	hl	614	637	977	1 533	1 654	1 660	1 670	1 592	+ 63	— 4
hushålls-, prima hemk.	»	291	326	573	1 154	1 217	1 232	1 127	1 101	+ 92	— 9
Koks: ca 20—40 mm hemk.	»	230	263	512	806	872	884	889	834	+ 63	— 4
ca 40-60 el. 60-80 mm hemk.	»	215	249	476	749	810	822	825	775	+ 63	— 4

Anmärkning till tabellen. Asterisk (*) vid ett pris betecknar, att en företagen ändring i fråga om den noterade kvaliteten inverkat på de i tabellen medtagna medeltalen fr. o. m. ifrågavarande noteringstillfälle, varigenom full jämförbarhet med medeltal av äldre datum icke ernås. Årsmedeltalen är 12-månadersmedeltal.

neralindex för partipriserna sjunkit med 6 enheter, vilket motsvarar 1,9 % och Finanstidningens index med 1 enhet, vilket innebär en sänkning med 0,3 %. Socialstyrelsens levnadskostnadsindex utan direkta skatter och sociala förmåner har under samma tidsperiod varit oförändrad medan styrelsens allmänna konsumtionsprisindex sjunkit med 0,1 % (se tab. 5).

[1] Medeltal av julipriserna på gammal och augustipriserna på färsk potatis.
[2] Sänkningen av priset på elström orsakades av en ökning av den noterade förbrukningskvantiteten från 100 till 300 kWh fr. o. m. december 1948.

Tab. 4. Levnadskostnadsindex med juli 1914 som bas, med och utan direkta skatter och sociala förmåner, samt med år 1935 som bas med direkta skatter och sociala förmåner

År	Juli 1914 = 100 [1]			1935 = 100		År och månad	Juli 1914 = 100			1935 = 100	
	Index utan skatter	Enbart skatter	Index med skatter	Enbart skatter	Index med skatter		Index utan skatter	Enbart skatter	Index med skatter	Enbart skatter	Index med skatter
1935	155	181	156	100	100	1949	256	386	265	214	170
1936	157	172	158	96	101	1950	259	418	269	232	172
1937	161	171	162	99	104	1951	300	617	320	342	205
1938	165	178	166	105	106	1950 mars	257	393	266	218	170
1939	169	189	171	107	109	juni	258	424	268	235	172
1940	190	218	192	118	123	sept.	259	426	269	236	172
1941	215	254	218	141	139	dec.	265	452	276	251	177
1942	232	295	236	164	151	1951 mars	290	574	308	318	197
1943	235	308	239	171	153	juni	301	630	322	349	206
1944	234	346	241	192	154	sept.	309	668	332	370	212
1945	233	365	241	202	154	dec.	316	679	339	376	217
1946	234	380	243	210	155	1952 mars	320	763	349	422	223
1947	240	517	257	286	164	juni	328	803	359	445	230
1948	252	387	261	214	167	sept.	328	804	359	445	230

Tab. 5. Prisutvecklingen i Sverige

Indexserie	År 1935	År 1945	År 1948	År 1949	År 1950	År 1951	Sept. 1951	Juni 1952	Juli 1952	Aug. 1952	Sept. 1952
Kommerskollegii partiprisindex (1935 = 100)	100	194	214	216	227	299	[2] 304	322	320	319	316
Finanstidningens partiprisindex (1913/14 = 100)	111	202	216	219	228	287	298	308	309	309	307
Socialstyrelsens allm. konsumtionsprisindex (1935 = 100)	100·0	157·5	172·4	175·9	177·7	207·5	213·3	225·1	224·8	225·2	224·9
Socialstyrelsens levnadskostnadsindex (1935 = 100)	100	151	163	166	168	194	200	213	·	·	213

[1] Indextal för åren 1914—1934 har senast publicerats i Soc. Medd. 1950: 2, sid. 117 (utan skatter, årsmedeltal); se även 1948: 5, sid. 377 (med skatter, årsmedeltal) och 1947: 8, sid. 736 (med skatter, kvartalssiffror).

[2] Korrigerad siffra.

Å. L.

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för september 1952

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex har beräknats till 224,9 för september 1952 mot 225,2 för augusti, vilket innebär en sänkning med 0,3 enheter eller 0,1 %. Denna indexserie, som har år 1935 som basperiod, avser att mäta den genomsnittliga prisförändringen för hela den enskilda konsumtionen av varor och tjänster i landet. Beräkningarna för september grundar sig på prisuppgifter från 60 städer och andra tätorter samt 35 landskommuner.

Många tämligen kraftiga prisförändringar har inträffat mellan augusti och september. Drygt $^2/_3$ av dessa ändringar har varit prissänkningar. För de olika delposterna är indextalen och de procentuella prisförändringarna de senaste månaderna följande (år 1935 = 100).

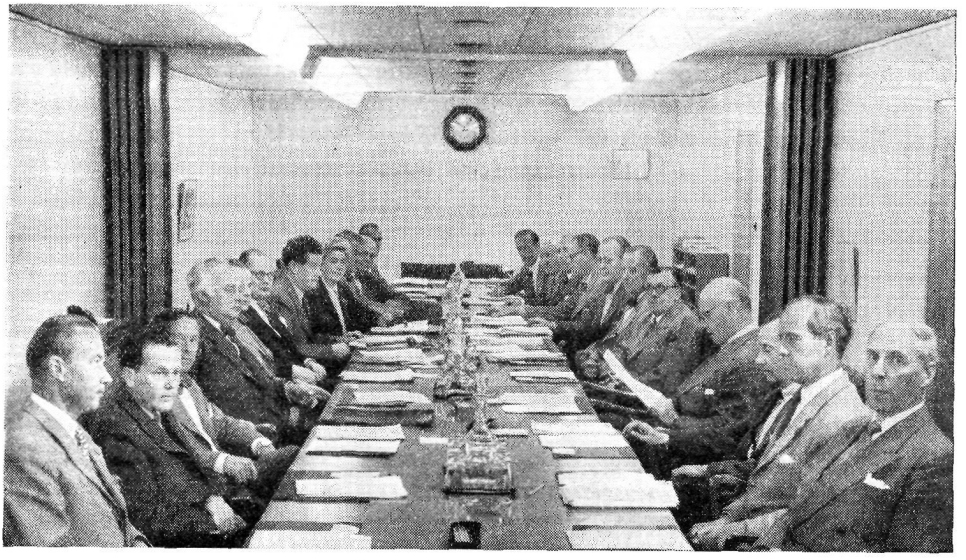
	Juli 1952	Aug. 1952	Sept. 1952	Prisförändring i % juli–aug.	aug.–sept.
Livsmedel	244·3	245·8	246·4	+ 0·6	+ 0·2
Bostad	115·7	115·7	115·7	—	—
Bränsle och lyse	261·4	260·1	255·7	— 0·5	— 1·7
Beklädnad	253·5	252·5	247·8	— 0·4	— 1·9
Kläder	257·3	256·2	252·7	— 0·4	— 1·4
Skor	239·8	239·2	227·1	— 0·3	— 5·1
Övriga varor och tjänster	240·1	240·4	241·1	+ 0·1	+ 0·3
Inventarier och husgeråd	220·0	219·9	219·1	0·0	— 0·4
Generalindex [1]	224·8	225·2	224·9	+ 0·2	— 0·1

Generalindextalet har de senaste månaderna stått praktiskt taget oförändrat, ehuru vissa delposter och varugrupper undergått rätt avsevärda förskjutningar. En fortgående ökning av livsmedelspriserna har därvid motvägts av prissänkningar inom grupperna bränsle och beklädnadsvaror.

En närmare redogörelse för denna indexserie med vissa prisuppgifter för enskilda varuslag föreligger i en stencil, som kan erhållas genom Socialstyrelsen, Stockholm 2.

[1] Generalindextalen för tidigare år återfinns i Soc. Medd. 1951: 5, sid. 378 och 1952: 2, sid. 116.

C. Ö.

Arbetsmarknadsstyrelsen
(7:de fr. v. styrelsens chef, generaldirektör Gustav Vahlberg).

Arbetsmarknaden under september 1952

Arbetsmarknaden under september kännetecknades av en fortgående utjämning av tillgång och efterfrågan på arbetskraft. Textil- och beklädnadsindustrin, som under ett års tid redovisat minskad sysselsättning, hade nu stabiliserats och en begynnande nyrekrytering rapporterades. Den utländska konkurrensen var besvärande för vissa delar av metall- och maskinindustrin, vilket fick till följd lokala permitteringar och korttidsarbete. Den friställda yrkeskunniga arbetskraften kunde dock i regel omplaceras men för den okvalificerade arbetskraften förelåg i många fall svårigheter att erhålla annat arbete.

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsstatistik var antalet inom den egentliga industrin *anställda arbetare* 0,1 % högre än under augusti. Antalet manliga arbetare minskade med 0,3 % och antalet kvinnliga ökade med 2,0 %. Antalet i *arbete varande* arbetare ökade med 0,6 %. På grund av arbetsbrist var 0,3 % frånvarande, medan frånvaron på grund av andra orsaker var 6,8 %.

Inom *malmbrytningen* var arbetskraftstillgången tillfredsställande men rekryteringen hämmades på sina håll genom bristen på bostäder. — *Järnbruken* hade alltjämt viss brist på arbetskraft men tillgången på arbetssökande var rikligare än tidigare. Under intryck av det något kärvare arbets-

marknadsläget sjönk omsättningen av arbetskraft märkbart. — Platstillgången inom *metall-* och *maskinindustrin* minskade jämfört med augusti. Fortfarande rådde dock brist på yrkeskunnig arbetskraft med undantag av gjutare, för vilka sysselsättningsmöjligheterna försämrades under månaden med korttidsarbete vid en del gjuterier. Även inom järn- och stålmanufakturbranschen samt vid bilfabriker friställdes personal, huvudsakligen tempoarbetare av olika slag. Den friställda arbetskraften kunde emellertid i de flesta fall omplaceras inom branschen, ehuru ökade svårigheter därvid förelåg beträffande mera okvalificerad och svårflyttbar personal. — Sysselsättningsförhållandena inom *träindustrin* stabiliserades och arbetstillgången var i regel god. Svårigheter förelåg att erhålla kompetenta yrkesarbetare särskilt inom möbeltillverkningen. Korttidsarbete förekom endast i ringa omfattning. — *Pappers-* och *pappersmasseindustrin* intog alltjämt en avvaktande hållning och dess anmälda arbetskraftsbehov var ringa. — Inom den *grafiska industrin* rådde brist på yrkesutbildad personal. — Arbetsmarknadsläget inom *textil-* och *beklädnadsindustrin* syntes undergå en stabilisering — ehuru till en något lägre nivå än före nedgångsperiodens inträdande — med en i jämförelse med föregående månad förbättrad arbetstillgång. Det ökade arbetskraftsbehovet avsåg främst konfektionssömmerskor, på vilka brist rådde här och var, men även inom textilindustrin kunde behovet av viss yrkeskunnig personal såsom vävare och spinnare icke helt tillgodoses. Att döma av den relativt hastigt ökade efterfrågan på arbetskraft till beklädnadsindustrin kan emellertid det ökade arbetskraftsbehovet till en del ha samband med höstleveransernas färdigställande och således vara av mera tillfällig karaktär. — Med vissa lokala undantag rådde fortfarande full sysselsättning inom *byggnadsverksamheten.*

Inför höstflyttningarna inom *jordbruket* ökade efterfrågan på personal till fasta anställningar. Med undantag för maskinskötare, på vilka rådde ett i jämförelse med föregående år ökat behov, var emellertid efterfrågan på fast anställd arbetskraft mindre än vid motsvarande tidpunkt tidigare år. På grund av otjänlig väderlek kunde stråsädesskörden icke avslutas under månaden. Till potatisupptagningen, som i år påbörjades först i slutet av september, var arbetstillgången rikligare än vanligt, varför skolungdom anlitades i något mindre utsträckning än föregående år. Rekryteringen av arbetskraft till betupptagningen påbörjades under sista veckan i månaden.

Sysselsättningen i *hamnarna* var betydligt lägre än tidigare och i några hamnar måste stuveriarbetare överföras till andra arbeten. Möjligheterna att bereda arbete åt tillfällig arbetskraft var så gott som obefintliga. — Inom *sjöfarten* ökade tillströmningen av arbetssökande inom manskapsgrupperna, samtidigt som sjöfolket visade mindre benägenhet att skifta fartyg. Bristen på behörigt befäl kvarstod och till lediga befattningar måste i stor utsträckning icke behörig personal anvisas. Vid *sjömanshusen* redovisades under månaden sammanlagt 4 163 påmönstringar och 4 352 avmönstringar mot 4 777 resp. 5 799 under augusti.

Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under september ca 96 200 platser, varav 55 500 med manliga och 40 700 med kvinnliga sökande. Av totalantalet tillsatta platser beräknades 46,2 % få högst en veckas varaktighet. I jämförelse med augusti ökade antalet arbetsansökningar med i genomsnitt 15,7 %, antalet lediga platser med 8,6 % och antalet tillsatta platser med 20,5 %.

Antalet *arbetsansökningar* på 100 lediga platser[1] var 113 mot 106 i augusti. För enbart manlig arbetskraft var antalet 122 mot 116 i augusti och för enbart kvinnlig arbetskraft 103 mot 94. Antalet *tillsatta platser* på 100 lediga utgjorde under september 72 (manliga 76, kvinnliga 67) mot 65 i augusti. I samverkan mellan arbetsförmedlingar på olika orter i landet tillsattes 6 858 platser, varav 5 097 med manliga och 1 761 med kvinnliga sökande.

Enligt preliminära siffror för *arbetslösheten inom fackförbunden* var 1,4 % av de rapporterande förbundens medlemmar arbetslösa vid månadsskiftet augusti/september. Antalet av arbetslöshetsnämnderna vid utgången av september rapporterade *hjälpsökande arbetslösa* uppgick till 1 294.

En jämförelse med läget i september 1951 visar att antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser[1] i år var högre, nämligen 113 mot 85.

I tabellavdelningen (s. 754) lämnas närmare uppgift om arbetsförmedling, sysselsättning, arbetslöshet och byggnadstillstånd. *Wgt*

Meddelanden från arbetsmarknadsstyrelsen

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna under juli 1952. De erkända arbetslöshetskassorna hade vid månadens utgång c:a 1 141 200 medlemmar, varav 934 400 män och 206 800 kvinnor.

Arbetslöshetsprocenten utgjorde 2,6 för juli 1952 mot 2,4 närmast föregående månad och 2,2 ett år tidigare. Beräknad för en tolvmånadersperiod — där säsongarbetslösheten sålunda utjämnats — med juli 1952 som slutmånad, var arbetslöshetsprocenten 3,0 eller samma som för perioden augusti 1950—juli 1951.[2]

Antalet understödsdagar uppgick i juli 1952 till 123 034 eller i genomsnitt per medlem till 0,11 mot 0,12 föregående månad och 0,04 i juli 1951. Av de erkända arbetslöshetskassorna utbetalades under månaden ett sammanlagt understödsbelopp av 980 059 kr. Per understödsdag motsvarar detta ett genomsnittligt dagunderstöd av 7,97 kr, varav 7,03 kr utgjorde daghjälp och 0,94 kr familjetillägg.

---

[1] I siffran för antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser ingår givetvis icke endast ansökningar från arbetslösa personer utan även från ombytessökande och från sådana som är bundna av korttidsarbete.

[2] Vid beräkningen av dessa procenttal har Handelsanställdas kassa ej medtagits.

Den reglerade byggnadsverksamhetens omfattning den 1 augusti 1952

Den inventering av den reglerade byggnadsverksamheten, som arbetsmarknadsstyrelsen företog den 1 augusti 1952, omfattade liksom tidigare genomförda inventeringar samtliga byggnadsföretag, för vilka byggnadstillstånd förelåg vid denna tidpunkt. Vissa ändringar i byggnadsregleringens bestämmelser har genomförts under hösten 1951 och våren 1952. I motsats till 1951 års inventering omfattade årets byggnadsinventering sålunda icke kommunikationsverkens arbeten, vilka sedan oktober 1951 regleras anslagsvägen, samt ej heller vissa ombyggnads- och reparationsarbeten i en- och tvåfamiljshus. (Se Soc. Medd. 1952: 7, sid. 488.)

Vid inventeringen redovisades 27 000 företag, dvs. 96 % av samtliga byggnadsarbeten för vilka redovisningsskyldighet förelåg. Av företagen pågick den 1 augusti 18 300; 7 100 var uppskjutna eller avbrutna och 1 600 hade icke erhållit igångsättningstillstånd. Totalkostnaderna för de oredovisade företagen uppgick till 1 % av totalkostnaderna för samtliga företag.

Investeringsförhållanden. I nedanstående tablå har sammanställts dels totalkostnader, dels återstående kostnader för de byggnadsarbeten som ingår i de båda senaste inventeringarna. Uppgifterna grundar sig på de beräkningar som byggherrarna själva verkställt vid inventeringstidpunkterna. Det bör observeras att kostnaderna för löpande underhålls- och reparationsarbeten vid industriföretag, vägväsende, kommunikationsväsende m. m. icke redovisas vid inventeringarna.

	Totalkostnader, milj. kr		Återstående kostnader, milj. kr	
	1/8 1952	1/8 1951	1/8 1952	1/8 1951
Pågående arbeten	3 572·1	3 571·0	1 765·2	1 690·3
Uppskjutna eller avbrutna arbeten . . .	498·8	365·1	399·1	280·5
Arbeten utan igångsättningstillstånd . . .	399·5	303·6	399·5	303·6
Summa	4 470·4	4 239·7	2 563·8	2 274·4

Tablån visar att totalkostnaderna ökat med 231 milj. kr (5 %) sedan föregående inventering. Av denna ökning hänförde sig 134 milj. kr till uppskjutna och avbrutna arbeten och endast 1 milj. kr till pågående arbeten. Vidare framgår av tablån att de återstående kostnaderna ökat med 289 milj. kr (13 %). Kostnaderna för uppskjutna och avbrutna byggnadsarbeten utgjorde sålunda vid den senaste inventeringen en större andel av investeringarna i den reglerade byggnadsverksamheten än vid 1951 års inventering.

Tab. 1. Totalkostnad (A) och nedlagd kostnad (B) i milj. kr för den 1/8 1952 och den 1/8 1951 pågående, uppskjutna och avbrutna arbeten. Fördelning efter byggnadstyp

Byggnadstyp	1/8 1952		1/8 1951	
	A	B	A	B
Bostadshus	**2 051·1**	**849·2**	**1 795·8**	**814·0**
Enfamiljshus	370·4	134·9	418·7	176·4
Tvåfamiljshus	76·5	29·6	89·7	36·5
Flerfamiljshus	1 236·7	523·9	1 012·2	477·2
Komb. affärs- o. bostadshus	270·9	112·9	195·4	86·1
Pensionärs- o. ålderdomshem	72·3	38·5	61·6	32·0
Sportstugor, semesterbostäder m. m.	24·3	9·4	18·2	5·8
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	**3·7**	**1·5**	**4·3**	**1·6**
Industri	**383·1**	**220·5**	**393·3**	**223·4**
Malmbrytning o. metallindustri	184·1	111·9	211·7	122·6
Jord- o. stenindustri	24·4	13·3	22·7	12·5
Träindustri	30·4	17·5	18·3	9·0
Pappers- o. grafisk industri	66·7	37·2	56·7	31·3
Livsmedelsindustri	35·4	18·1	29·8	17·3
Textil- o. beklädnadsindustri	12·0	5·7	23·9	14·3
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	6·3	3·2	4·9	3·1
Kemisk-teknisk industri	18·7	10·1	19·8	12·0
Byggnader för småindustri o. hantverk	3·8	3·1	4·5	0·9
Byggnader för byggnadsverksamhet	1·3	0·4	1·0	0·4
Kraft- o. belysningsverk	**457·7**	**207·7**	**624·4**	**340·9**
Samfärdsel (utom vägbyggnad)	**185·1**	**135·7**	**349·6**	**219·5**
Järnvägar	3·3	1·3	118·2	77·0
Spårvägar	133·2	114·4	149·3	98·2
Serviceanläggningar för bil- o. busstrafik	19·2	7·9	23·7	12·2
Hamnar och farleder	29·0	11·8	44·3	24·6
Civil lufttrafik	0·3	0·3	5·3	3·8
Post, telegraf o. radio	0·1	0·0	8·8	3·7
Handel	**99·9**	**49·0**	**97·0**	**41·5**
Förvaltning, sociala ändamål m. m.	**144·3**	**66·3**	**120·0**	**58·3**
Statl. o. komm. förvaltningsbyggnader	45·6	23·9	29·0	13·5
Hälso- o. sjukvård	86·3	37·5	83·4	40·6
Övriga sociala byggnader	12·4	4·9	7·6	4·2
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	**330·9**	**159·5**	**212·7**	**100·0**
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	**385·9**	**204·4**	**306·5**	**152·0**
Väg- o. gatuarbeten	172·2	99·9	118·4	62·9
Vatten- o. avloppsledningsarbeten	183·5	91·9	161·4	81·6
Broar	22·1	7·8	19·5	2·7
Övriga arbeten	8·1	4·8	7·2	4·8
Militära arbeten	**29·2**	**12·8**	**32·5**	**14·1**
Summa	**4 070·9**	**1 906·6**	**3 936·1**	**1 965·3**

Totalkostnadernas fördelning på olika typer av byggnadsarbeten vid de båda senaste inventeringarna framgår av *tab. 1*, i vilken även de kostnader som var nedlagda vid inventeringstillfället redovisas. Arbeten utan igång-

sättningstillstånd ingår icke i tabellen. En sammanfattning av tabellen lämnas i nedanstående tablå. I denna har för år 1951 totalkostnaderna reducerats med 480 milj. kr och de nedlagda kostnaderna med 283 milj. kr. Dessa belopp utgjorde kostnaderna för kommunikationsverkens arbeten inom grupperna kraft- och belysningsverk, samfärdsel, vägar och gator m. m., vilka icke ingick i inventeringen 1952 (jfr ovan).

	1/8 1952		1/8 1951	
	Totalkostnader, milj. kr	Nedlagda kostnader, milj. kr	Totalkostnader, milj. kr	Nedlagda kostnader, milj. kr
Bostadshus	2 051·1	849·2	1 795·8	814·0
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	3·7	1·5	4·3	1·6
Industri	383·1	220·5	393·3	223·4
Kraft- o. belysningsverk	457·7	207·7	286·2	149·1
Samfärdsel	185·1	135·7	214·2	133·7
Handel	99·9	49·0	97·0	41·5
Förvaltning, sociala ändamål m. m.	144·3	66·3	120·0	58·3
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	330·9	159·5	212·7	100·0
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	385·9	204·4	300·1	146·7
Militära arbeten	29·2	12·8	32·5	14·1
Summa	**4 070·9**	**1 906·6**	**3 456·1**	**1 682·4**

Av tablån framgår, att totalkostnaderna ökat inom grupperna bostadshus, kraft- och belysningsverk, förvaltning m. m., skolor m. m. samt vägar och gator m. m. Minskade kostnader redovisades inom grupperna industri och samfärdsel. Tab. 1, i vilken kostnaderna fördelats på undergrupper, ger vid handen, att ökningen inom gruppen bostadshus hänförde sig till flerfamiljshusen, medan däremot kostnaderna för en- och tvåfamiljshus minskat sedan föregående inventering. Sålunda utgjorde kostnaderna för denna typ av bostadshus 22 % av totalkostnaderna för bostadshusen 1952 mot 28 % 1951. Härvid torde dock beaktas, att vissa ombyggnadsarbeten vid det senaste inventeringstillfället kunde utföras utan byggnadstillstånd.

Följande sammanställning utvisar byggnadskostnadernas fördelning på nybyggnads-, om- och tillbyggnads- samt underhålls- och reparationsarbeten vid de båda senaste inventeringarna.

	Totalkostnader, milj. kr		Procentuell fördelning	
	1/8 1952	1/8 1951	1/8 1952	1/8 1951
Nybyggnadsarbeten	3 734·3	3 532·1	91·7	89·7
Om- och tillbyggnadsarbeten	305·5	363·8	7·5	9·3
Underhålls- o. reparationsarbeten	31·1	40·2	0·8	1·0
Summa	**4 070·9**	**3 936·1**	**100·0**	**100·0**

Tablån överst å sid. 751 ger en uppfattning om i vilken takt vid inventeringstidpunkten icke avslutade byggnadsarbeten beräknades komma att slutföras.

Avslutningstid	Totalkostnader, milj. kr		Procentuell fördelning	
	Samtliga arbeten	Bostadshus	Samtliga arbeten	Bostadshus
Augusti—december 1952	1 763·4	1 021·3	43·3	49·8
1:a halvåret 1953	1 083·4	685·3	26·6	33·4
2:a halvåret 1953	699·1	296·5	17·2	14·5
Senare än 1953	525·0	48·0	12·9	2·3
Summa	**4 070·9**	**2 051·1**	**100·0**	**100·0**

Tablån visar, att 70 % av de totala kostnaderna för den reglerade byggnadsverksamheten avsåg arbeten, vilka beräknades vara slutförda inom ett år efter inventeringen. Motsvarande uppgift för bostadsbyggandet var 83 %. Det bör framhållas, att brist på arbetskraft och andra förhållanden kan åstadkomma tidsförskjutningar i byggherrarnas beräkningar.

En fördelning av samtliga lägenheter, som beräknades tillkomma i de vid de båda senaste inventeringarna redovisade byggnadsföretagen, ger följande resultat.

	Antal lägenheter		Procentuell fördelning	
	1/8 1952	1/8 1951	1/8 1952	1/8 1951
Pågående arbeten	46 373	43 253	85·9	88·7
Uppskjutna eller avbrutna arbeten	7 123	4 495	13·2	9·2
Arbeten utan igångsättningstillstånd	518	1 045	0·9	2·1
Summa	**54 014**	**48 793**	**100·0**	**100·0**

Vid den senaste inventeringen ingick enligt tablån en större andel av lägenheterna i uppskjutna eller avbrutna arbeten än vid 1951 års inventering.

Den beräknade tidpunkten för lägenheternas färdigställande framgår av nedanstående sammanställning. Denna omfattar endast lägenheter i bostadshus, för vilka igångsättningstillstånd förelåg.

Avslutningstid	Antal lägenheter	Procentuell fördelning
Augusti—december 1952	26 518	49·9
1:a halvåret 1953	18 023	33·9
2:a halvåret 1953	7 281	13·7
Senare än 1953	1 292	2·5
Summa	**53 114**	**100·0**

Av lägenheterna i pågående, uppskjutna och avbrutna arbeten beräknades 37 821 tillkomma i städer, 4 246 i köpingar och 11 425 i landskommuner. På grund av omläggning av ortsredovisningen kan jämförbara uppgifter icke lämnas för inventeringen 1951.

En fördelning av bostadshusen efter lägenhetsantal lämnas i nedanstående tablå.

	Antal bostadshus med nedanstående antal lägenheter										
	1	2	3-4	5-6	7-8	9-10	11-15	16-25	26-40	41-ω	S:a
Enfamiljshus	6 901	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**6 901**
Tvåfamiljshus	—	686	—	—	—	—	—	—	—	—	**686**
Flerfamiljshus	—	—	117	118	90	88	305	396	257	152	**1 523**
Komb. affärs- o. bostadshus	40	32	29	25	16	7	39	48	45	35	**316**
Samtliga	**6 941**	**718**	**146**	**143**	**106**	**95**	**344**	**444**	**302**	**187**	**9 426**

Vid inventeringen lämnade länsarbetsnämnderna uppgift om totalkostnaderna (enligt ansökan om byggnadstillstånd) för under tiden 2/8 1951—1/8 1952 avslutade arbeten. Kostnaderna för de redovisade byggnadsföretagen uppgick till 2 339 milj. kr. Antalet under perioden färdigställda lägenheter uppgick till 45 800.

Sysselsättningsförhållanden. Antalet inom den reglerade byggnadsverksamheten sysselsatta byggnadsarbetare vid de båda senaste inventeringarna redovisas i *tab. 2*. Av tabellen framgår att det redovisade arbetarantalet år 1952 var 96 000 mot 124 000 föregående år. Vid inventeringen 1951 sysselsattes 20 000 arbetare vid kommunikationsverkens arbeten. I nedanstående tablå, som utgör en sammanfattning av tab. 2, ingår icke dessa arbetare, varför grupperna kraft- och belysningsverk, samfärdsel samt vägar och gator m. m. endast omfattar sysselsättningen vid de kommunala och privata byggnadsföretagen vid de båda inventeringarna.

	Samtliga sysselsatta		Sysselsatta vid nybyggnadsarbeten	
	1/8 1952	1/8 1951	1/8 1952	1/8 1951
Bostadshus	55 300	64 900	47 300	51 100
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	200	300	100	200
Industri	12 500	13 900	7 500	8 200
Kraft- o. belysningsverk	3 900	3 400	3 600	3 000
Samfärdsel	2 100	2 300	1 400	1 700
Handel	3 200	3 100	1 900	2 100
Förvaltning, sociala ändamål m. m.	3 300	2 900	2 100	1 700
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	8 000	6 700	5 400	4 400
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	6 600	5 500	5 400	4 700
Militära arbeten	800	1 000	700	800
Summa	**95 900**	**104 000**	**75 400**	**77 900**

Av tablån framgår, att minskningen till övervägande del hänförde sig till bostadsbyggandet, medan en viss ökning ägt rum inom de flesta andra grupper. För industribyggena redovisades dock en tydlig nedgång. I fråga om sysselsättningen vid nybyggen av bostadshus förelåg en minskning med 3 800 arbetare. Då den totala nedgången för bostadshusens del belöpte sig till 9 600 arbetare, avsåg 60 % av denna nedgång följaktligen ombyggnads- och reparationsarbeten. Såväl sysselsättnings- som kostnadsuppgifterna ger belägg för en minskning av en- och tvåfamiljshusbyggandet och en ökning av bostadshusbyggandet i övrigt.

Av inventeringens uppgifter om sysselsättningen inom den reglerade byggnadsverksamheten kan dock inga slutsatser dras beträffande sysselsättningen inom den totala byggnadsverksamheten. Ett stort antal byggnadsarbeten kan utföras utan att byggnadstillstånd erfordras och för dessa arbeten saknas sysselsättningsuppgifter.

Av hela antalet sysselsatta den 1/8 1952 var 75 400 (79 %) verksamma vid nybyggnadsarbeten, 14 600 (15 %) vid om- och tillbyggnadsarbeten samt 5 900 (6 %) vid reparations- och underhållsarbeten. Av den redovisade arbetskraften sysselsattes 2 300 vid statliga, 21 700 vid kommunala samt 71 900 vid övriga byggnadsföretag. Förutom den anställda arbetskraften var

Tab. 2. Antal redovisade sysselsatta byggnadsarbetare den 1/8 1952 och den 1/8 1951 vid olika slag av byggnadsarbeten

Byggnadstyp	Antal sysselsatta	
	1/8 1952	1/8 1951
Bostadshus	**55 338**	**64 857**
Enfamiljshus	18 660	28 243
Tvåfamiljshus	3 829	5 612
Flerfamiljshus	24 708	23 484
Komb. affärs- o. bostadshus	5 254	5 044
Pensionärs- o. ålderdomshem	1 786	1 649
Sportstugor, semesterbostäder m. m.	1 101	825
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	**218**	**281**
Industri	**12 510**	**13 908**
Malmbrytning o. metallindustri	5 011	5 903
Jord- o. stenindustri	827	826
Träindustri	1 086	933
Pappers- o. grafisk industri	2 716	2 296
Livsmedelsindustri	1 320	1 431
Textil- o. beklädnadsindustri	605	1 108
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	181	218
Kemisk-teknisk industri	628	1 051
Byggnader för småindustri o. hantverk	65	74
Byggnader för byggnadsverksamhet	71	68
Kraft- o. belysningsverk	**3 944**	**5 491**
Samfärdsel (utom vägbyggnad)	**2 052**	**20 077**
Järnvägar	174	10 779
Spårvägar	480	625
Serviceanläggningar för bil- o. busstrafik	921	984
Hamnar o. farleder	453	675
Civil lufttrafik	14	149
Post, telegraf o. radio	10	6 865
Handel	**3 217**	**3 153**
Förvaltning, sociala ändamål m. m.	**3 266**	**2 912**
Statl. o. komm. förvaltningsbyggnader	1 154	887
Hälso- o. sjukvård	1 729	1 739
Övriga sociala byggnader	383	286
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	**8 038**	**6 732**
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	**6 584**	**5 597**
Väg- o. gatuarbeten	2 618	2 140
Vatten- o. avloppsledningsarbeten	3 536	3 073
Broar	200	200
Övriga arbeten	230	184
Militära arbeten	**791**	**962**
Summa	**95 958**	**123 970**

vid inventeringstillfället 9 800 personer sysselsatta vid byggnadsarbeten, företrädesvis bostadsbyggen. Dessa utgjordes av byggherren själv och dennes hemmavarande familjemedlemmar.

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden

A. Arbetsförmedling [1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under september 1952

Arbetsförmedlingen i	Hela verksamheten				Kvinnliga avdelningen				Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	
Stockholms stad	24 124	23 043	15 666	10 895	10 012	12 508	7 102	5 177	105
Stockholms län	4 503	5 222	2 974	762	2 017	2 784	1 465	481	86
Uppsala län	2 851	2 583	1 272	349	1 293	1 343	681	238	110
Södermanlands län . . .	4 786	4 053	2 608	758	1 983	1 760	1 058	420	118
Östergötlands län	7 432	6 443	4 463	2 273	3 000	2 460	1 565	572	115
Jönköpings län	5 549	4 658	3 334	1 923	2 880	2 645	1 893	1 271	119
Kronobergs län	2 819	2 562	1 881	725	1 211	1 241	856	401	110
Kalmar län	4 067	3 205	2 502	811	1 583	1 225	911	304	127
Gotlands län	665	502	355	83	264	223	138	30	132
Blekinge län	3 643	2 301	1 986	747	1 572	1 048	878	358	158
Kristianstads län	6 073	5 728	4 392	1 798	2 726	2 627	1 953	709	106
Malmö stad	6 217	5 374	4 361	2 433	2 736	2 541	1 944	1 192	116
Malmöhus län i övrigt . .	9 208	8 487	6 853	3 048	3 474	3 036	2 221	1 020	108
Hallands län	3 930	3 437	2 814	1 848	1 938	1 718	1 318	898	114
Göteborgs stad	14 152	10 131	8 357	4 892	5 404	4 840	3 960	2 981	140
Gbg o. Boh. län i övrigt .	2 714	1 957	1 450	487	999	843	512	162	139
Älvsborgs län	4 759	3 697	2 337	552	2 086	1 873	1 022	336	129
Skaraborgs län	3 599	2 960	1 916	736	1 458	1 446	910	361	122
Värmlands län	4 265	3 742	2 708	762	1 952	1 691	1 192	428	114
Örebro län	4 207	4 190	2 705	550	2 047	2 136	1 384	356	100
Västmanlands län	3 655	3 092	1 828	463	1 705	1 307	861	267	118
Kopparbergs län	4 054	4 117	2 213	492	1 764	1 609	976	342	98
Gävleborgs län	6 009	5 732	4 693	2 776	2 267	2 076	1 640	1 006	105
Västernorrlands län . . .	6 038	4 764	3 801	1 557	2 093	1 683	1 228	647	127
Jämtlands län	2 467	2 591	1 719	456	849	848	633	260	95
Västerbottens län	5 105	4 595	3 750	1 760	2 063	2 002	1 479	809	111
Norrbottens län	4 535	4 546	3 291	518	1 562	1 389	979	215	100
Summa sept. 1952	**151 426**	**133 712**	**96 229**	**44 454**	**62 938**	**60 902**	**40 759**	**21 241**	**113**
» aug. 1952	130 906	123 166	79 864	30 743	52 537	55 707	31 946	14 320	106
» sept. 1951	150 233	177 085	109047	55 191	61 855	71 306	43 854	24 344	85
» » 1950	159 284	186 564	116396	59 712	62 400	77 602	45 490	24 973	85
» » 1949	171 122	172 566	118782	60 834	65 869	81 364	49 451	29 405	99

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kan de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under september 1952[1]

Yrkesgrupper	Hela verksamheten					Kvinnliga avdelningen				
	P	A	L	T	Därav 1 v.	P	A	L	T	Därav 1 v.
Jordbruk o. skogsbruk	8 378	8 973	11 436	7 105	1 743	307	393	1 017	848	357
Jordbruk	5 148	5 542	7 369	5 005	1 616	208	268	855	707	327
Trädgårdsskötsel	497	579	576	463	102	99	125	139	126	18
Fiske	94	100	6	4	—	—	—	—	—	—
Skogsbruk	2 639	2 752	3 485	1 633	25	—	—	23	15	12
Industri o. hantverk	32 016	35 148	30 885	19 253	474	5 822	6 298	5 337	2 739	64
Malmbr. o. metallind.	7 535	8 333	8 748	3 775	9	615	683	405	237	—
Jord- o. stenind.	853	914	768	472	11	131	135	64	51	2
Träindustri	2 018	2 157	1 328	701	7	73	74	35	26	—
Pappers- o. graf. ind.	1 019	1 103	835	506	2	313	342	208	113	2
Livsmedelsindustri	1 814	2 142	1 784	1 208	134	585	671	766	481	34
Textil- o. bekl.-ind.	4 657	4 993	3 729	1 782	24	3 519	3 764	3 055	1 403	23
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	1 301	1 449	1 172	618	6	408	431	598	298	2
Kemisk-teknisk ind.	308	343	442	265	1	167	187	200	124	1
Byggnadsverksamhet	12 485	13 688	12 044	9 895	280	11	11	4	4	—
Kraft- o. vattenverk	26	26	35	31	—	—	—	2	2	—
Samfärdsel	11 191	15 444	12 633	11 668	7 352	527	611	129	65	13
Landtransp. Luftfart	5 123	8 222	9 518	8 781	7 141	420	449	95	35	2
Sjöfart	6 068	7 222	3 115	2 937	211	107	162	34	30	11
Handel	12 163	16 650	16 143	11 611	5 719	8 253	11 120	10 951	7 538	3 531
Affärsverksamhet	5 000	5 119	3 644	1 905	110	3 444	3 513	2 638	1 495	55
Lagerarbete	1 474	2 077	1 994	1 686	368	254	269	235	189	28
Bank- o. försäkringsv.	123	123	61	15	—	22	22	6	5	—
Hotell, rest., storhush.	5 566	9 331	10 444	8 005	5 241	4 533	7 816	8 072	5 849	3 448
Förvaltn. o. fria yrken	14 600	16 479	8 945	6 358	2 544	6 491	7 026	4 532	2 892	547
Allmän tjänst	519	565	95	52	2	34	35	2	2	—
Socialvård	119	122	174	117	—	79	81	124	88	—
Tekniska arbetsomr.	3 171	3 192	1 059	518	7	284	286	100	59	—
Kontorsarbete	6 756	6 899	3 944	2 186	107	4 622	4 727	3 188	1 714	80
Undervisning m. m.	1 401	1 510	1 116	956	115	938	1 025	686	599	75
Konstnärlig verks.	2 634	4 191	2 557	2 529	2 313	534	872	432	430	392
Hälso- o. sjukvård	2 562	2 887	2 463	1 615	107	2 391	2 710	2 237	1 512	104
Husligt arbete	11 545	19 057	27 545	16 397	10 270	11 533	19 038	27 518	16 372	10 250
Genomgående yrken, diversearbete	6 690	9 918	9 179	7 839	4 121	1 244	1 642	1 656	1 310	237
Genomgående yrken	3 986	5 262	5 293	4 040	1 061	1 226	1 624	1 618	1 272	209
Diversearbete	2 704	4 656	3 886	3 799	3 060	18	18	38	38	28
Annat arbete	25 179	26 870	14 483	14 383	12 124	13 293	14 100	7 525	7 483	6 138
Extra skördehjälp m. m.	10 354	11 189	14 306	14 213	12 124	5 072	5 466	7 463	7 421	6 138
Elevpraktikarbete	213	223	177	170	—	34	34	62	62	—
Utan avslut. utbildn.	14 612	15 458	—	—	—	8 187	8 600	—	—	—
Summa	**124 324**	**151426**	**133712**	**96 229**	**44 454**	**49 861**	**62 938**	**60 902**	**40 759**	**21 241**
Därav under 18 år	27 122	28 655	23 182	20 196	10 845	14 609	15 303	11 804	10 304	5 519

[1] Förkortningar använda i tab. 2 och 3: P = arbetssökande personer, A = ansökningar om arbete, L = lediga platser, T = tillsatta platser, 1 v. = tillsatta platser med högst en veckas varaktighet.

Tab. 3. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de särskilda arbetsförmedlingarna under sept. 1952[1]

Arbetsförmedlingen i	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
	Jordbruk, trädg.-skötsel o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappers-industri			Byggnadsverk-samhet		
Stockholm . .	22	3	1	3	—	—	1 291	955	481	245	301	138	1 311	623	480
Stockholms l.	415	468	277	111	161	61	400	495	196	67	65	26	530	477	318
Uppsala l. . .	252	185	88	33	218	29	172	134	44	71	56	20	182	226	136
Södermanl. l.	511	389	235	72	62	18	545	537	301	103	74	30	443	464	402
Östergötl. l. .	544	715	323	44	48	18	428	396	119	123	63	32	399	360	232
Jönköpings l.	140	135	59	22	14	10	348	232	94	299	100	40	436	458	345
Kronobergs l.	191	133	72	68	102	55	113	114	71	159	61	38	285	322	262
Kalmar l. . .	228	220	137	60	53	33	311	188	115	257	106	72	433	447	388
Gotlands l. .	58	37	26	—	—	—	19	9	—	3	2	—	97	70	64
Blekinge l. .	137	176	119	17	2	1	300	103	85	65	31	26	404	237	214
Kristianst. l..	376	1 045	686	23	14	13	144	123	43	128	87	41	538	420	341
Malmö . . .	232	227	227	6	—	—	324	452	177	84	44	40	305	228	190
Malmöh. l. i ö.	915	1 759	1 452	7	1	—	279	297	165	110	89	52	633	550	443
Hallands l. .	244	437	355	6	11	1	169	73	49	49	27	12	302	218	194
Göteborg . .	99	71	48	2	—	—	493	849	181	163	62	46	1 299	599	594
Gbg Boh. l. i ö.	94	35	15	11	6	4	152	154	107	86	35	21	461	344	291
Älvsborgs l. .	194	129	82	42	16	7	346	291	130	116	61	33	543	477	411
Skaraborgs l.	294	313	160	17	7	3	225	160	50	231	36	17	328	219	153
Värmlands l..	133	86	43	179	219	181	297	371	188	115	115	78	398	491	392
Örebro l. . .	110	153	55	53	123	45	253	473	263	58	58	40	310	331	272
Västmanl. l. .	163	194	85	49	74	29	535	559	187	51	40	12	351	295	215
Kopparbergs l.	90	73	46	305	467	215	430	719	226	87	113	55	470	546	343
Gävleborgs l.	246	788	753	142	195	86	239	365	173	138	147	92	556	481	425
Västernorrl. l.	95	39	22	197	360	189	187	177	99	198	71	50	848	818	768
Jämtlands l. .	69	47	30	285	712	195	70	29	11	27	38	13	605	535	500
Västerb. l. .	198	69	54	340	180	128	115	143	67	125	117	83	519	694	619
Norrbottens l.	171	25	22	658	440	312	148	350	153	102	164	100	702	1 114	903
Summa	**6 221**	**7 951**	**5 472**	**2 752**	**3 485**	**1 633**	**8 333**	**8 748**	**3 775**	**3 260**	**2 163**	**1 207**	**13688**	**12044**	**9 895**

	Övriga industri-grupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete		
Stockholm . .	696	783	348	8 616	9 267	7 608	4 768	2 823	1 705	3 501	6 405	3 362	3 671	1 883	1 543
Stockholms l.	158	250	113	477	500	296	254	117	65	980	1 837	870	1 111	852	752
Uppsala l. . .	137	214	104	387	394	200	495	141	102	497	811	395	625	204	154
Södermanl. l.	238	226	99	654	695	472	511	179	100	552	763	366	1 157	664	585
Östergötl. l. .	708	388	231	1 596	1 912	1 704	1 114	465	355	987	1 350	768	1 489	746	681
Jönköpings l.	508	350	169	534	427	248	328	210	133	769	986	539	2 165	1 746	1 697
Kronobergs l.	279	276	178	293	239	163	109	96	85	453	590	348	869	629	609
Kalmar l. . .	302	238	183	698	605	494	341	184	137	473	574	371	964	590	572
Gotlands l. .	35	32	21	117	131	94	55	45	32	114	138	80	167	38	38
Blekinge l. .	361	104	85	580	511	480	254	70	53	500	480	356	1 025	587	567
Kristianst. l..	426	336	184	672	575	406	345	178	129	708	713	361	2 713	2 237	2 188
Malmö . . .	499	299	229	1 738	1 251	1 147	963	704	616	956	1 472	1 065	1 110	697	670
Malmöh. l. i ö.	805	631	440	2 112	1 609	1 399	558	373	297	1 064	1 306	807	2 725	1 872	1 798
Hallands l. .	411	222	127	385	373	285	152	82	61	512	493	243	1 700	1 501	1 487
Göteborg . .	873	518	353	5 318	2 968	2 711	1 863	981	847	2 227	2 745	2 296	1 815	1 338	1 281
Gbg Boh. l. i ö.	416	276	164	481	433	341	176	104	87	331	381	241	506	189	179
Älvsborgs l. .	1 069	790	354	569	454	280	484	203	152	635	880	525	761	396	363
Skaraborgs l.	342	365	156	378	295	182	298	141	106	510	644	346	976	780	743
Värmlands l.	200	207	102	539	528	413	530	251	186	887	1 005	692	987	469	433
Örebro l. . .	442	593	268	454	470	299	591	276	166	603	931	576	1 333	782	721
Västmanl. l. .	195	152	89	508	430	252	399	215	163	535	605	347	869	528	449
Kopparbergs l.	192	221	88	487	508	282	323	193	111	668	783	429	1 002	494	418
Gävleborgs l. .	183	159	117	1 363	1 212	1 044	420	326	278	664	786	510	2 058	1 273	1 215
Västernorrl. l.	155	101	65	1 487	1 277	1 118	446	212	138	812	882	567	1 613	827	785
Jämtlands l. .	61	62	30	301	231	193	150	85	67	377	475	315	522	377	365
Västerb. l. .	93	63	34	652	511	435	252	154	99	811	1 005	588	2 000	1 659	1 643
Norrbottens l.	83	74	45	698	970	733	300	137	88	818	968	649	855	304	286
Summa	**9 867**	**7 930**	**4 376**	**32094**	**28776**	**23279**	**16479**	**8 945**	**6 358**	**21944**	**30008**	**18012**	**36788**	**23662**	**22222**

[1] Förkortningar: se not till tab. 2

B. Sysselsättning

Tab. 4. Sysselsatta arbetare i slutet av september 1952 i jämförelse med slutet av augusti 1952 (inom företag med uppgifter vid båda rapporttillfällena)

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i september 1952 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (aug. 1952 = 100)[1]				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Malmbrytning o. metallind.	**1 985**	**200 570**	**15 124**	**215 694**	**99·9**	**99·1**	**99·8**	**99·6**	**0·1**	**7·5**
Gruvor o. anrikningsverk	52	9 672	162	9 834	101·8	·	101·9	103·7	—	8·8
Järn-, stål- o. kopparverk	53	32 723	994	33 717	100·3	92·0	100·1	99·7	·	8·6
Järn- o. stålmanufaktur .	351	18 887	2 297	21 184	99·2	98·3	99·1	98·3	0·4	6·5
Mekaniska verkstäder . .	767	84 744	3 843	88 587	99·4	98·6	99·4	99·0	0·2	7·3
Reparationsverkstäder . .	269	7 142	28	7 170	102·2	·	102·3	102·0	—	6·2
Skeppsvarv	67	16 616	1	16 617	100·2	·	100·2	100·8	0·1	8·8
Elektroteknisk industri .	168	20 629	5 766	26 395	100·1	100·2	100·1	100·4	·	6·9
Annan metallindustri . .	258	10 157	2 033	12 190	98·8	100·6	99·1	98·4	0·1	7·1
Jord- o. stenindustri . . .	**531**	**24 094**	**2 291**	**26 385**	**98·2**	**98·7**	**98·3**	**98·7**	**0·7**	**5·7**
Kolgruvor	12	751	1	752	99·3	·	99·3	96·8	—	12·4
Torvindustri	51	840	40	880	89·9	·	85·9	85·4	0·6	5·9
Stenindustri	111	3 722	13	3 735	99·9	·	99·9	100·9	—	3·6
Kalk- o. kritbruk	37	1 551	18	1 569	100·3	·	100·4	101·9	0·1	5·5
Cementfabriker	7	1 721	32	1 753	96·5	·	96·5	97·3	—	5·9
Cementvarufabriker . . .	72	2 173	59	2 232	101·5	·	101·5	101·7	0·1	5·2
Tegelbruk	140	5 573	91	5 664	95·5	·	95·5	95·0	0·1	6·0
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	20	3 315	1 525	4 840	99·0	100·2	99·4	100·0	0·4	6·4
Glasindustri	56	3 772	499	4 271	99·6	104·8	100·1	100·4	3·2	5·5
Annan jord- o. stenindustri	25	676	13	689	101·2	·	101 3	106·6	0·3	5·6
Träindustri	**1 003**	**34 486**	**1 153**	**35 639**	**99·1**	**99·7**	**99·1**	**98·8**	**0·7**	**5·5**
Sågverk o. hyvlerier . .	373	15 732	340	16 072	98·4	98·3	98·4	98·5	0·5	5·5
Låd- o. wallboardfabriker	42	3 545	182	3 727	101·1	·	100·8	104·4	1·9	7·2
Byggnadssnickerifabriker	170	5 591	61	5 652	99·4	·	99·5	97·4	0·9	5·2
Möbelfabriker	268	5 980	197	6 177	100·0	·	100·3	98·7	0·6	4·7
Svarveri- o. skidfabriker .	77	2 246	137	2 383	98·3	·	98·1	95·8	0·6	6·2
Annan trävaruindustri . .	73	1 392	236	1 628	98·7	98·7	98·7	100·8	0·4	4·8
Massafabr. o. pappersbruk	**118**	**30 438**	**2 359**	**32 797**	**99·3**	**104·1**	**99·6**	**101·8**	**0·7**	**7·5**
Pappersmassefabriker . .	59	16 923	368	17 291	99·6	110·2	99·8	102·7	0·3	7·4
Pappersbruk o. pappfabr.	59	13 515	1 991	15 506	98·9	103·0	99·4	100·9	1·3	7·7
Pappersv.- o. grafisk ind. .	**516**	**17 239**	**5 239**	**22 478**	**100·2**	**99·4**	**100·0**	**102·9**	·	**6·9**
Papp- o. pappersvaruind.	91	2 146	1 362	3 508	99·9	99·9	99·9	99·8	—	5·9
Grafisk industri	425	15 093	3 877	18 970	100·2	99·3	100·0	103·5	·	7·1
Livsmedelsindustri	**861**	**25 791**	**11 433**	**37 224**	**98·9**	**102·3**	**99·9**	**102·9**	**0·1**	**7·4**
Kvarnar	38	1 425	208	1 633	104·3	106·7	104·6	107·1	—	5·7
Bageriindustri	213	4 465	2 357	6 822	97·8	97·6	97·7	100·2	—	7·8
Sockerindustri	22	2 722	367	3 089	104·3	107·6	104·6	105·2	—	5·2
Choklad- o. konfektind. .	68	1 411	2 807	4 218	101·6	115·7	110·6	111·0	·	5·4
Mejeriindustri	79	3 200	408	3 608	98·0	91·3	97·2	99·2	—	10·3
Slakterier o. charkuterier .	153	5 594	1 291	6 885	99·8	104·4	100·6	104·8	—	7·1
Fiskber.-anst. o. konservf.	61	1 030	1 587	2 617	95·2	98·6	97·3	98·1	0·2	4·0
Margarinindustri . . .	8	300	85	385	97·4	·	95·8	100·3	—	10·1
Bryggerier o. läskedrycksf.	154	4 529	870	5 399	94·1	89·3	93·3	99·7	0·3	9·1
Tobaksfabriker	9	462	1 148	1 610	99·4	102·2	101·4	102·0	0·9	9·8
Annan livsmedelsindustri	56	653	305	958	106·5	97·8	103·6	108·4	0·8	6·8

[1] Indextal har ej beräknats för grupper om mindre än 200 arbetare.

TAB. 4 (forts.). SYSSELSATTA ARBETARE I SLUTET AV SEPTEMBER 1952

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i september 1952 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (aug. 1952 = 100)				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Textil- o. beklädnadsind. .	**901**	**26 722**	**43 357**	**70 079**	**100·7**	**102·9**	**102·1**	**102·4**	**0·5**	**5·4**
Ylleindustri	72	4 800	4 579	9 379	100·5	104·5	102·4	101·6	1·2	6·0
Bomullsindustri	61	7 697	6 192	13 889	100·1	100·1	100·1	99·6	0·3	6·8
Linne- o. juteindustri . .	12	1 435	1 415	2 850	101·8	103·2	102·5	101·9	—	9·4
Trikåfabriker	138	2 187	5 814	8 001	100·7	103·7	102·9	103·6	0·9	4·6
Sömnadsindustri	428	5 546	20 974	26 520	101·3	103·2	102·8	103·9	0·3	4·5
Hatt- o. mössfabriker . .	38	325	1 012	1 337	100·0	104·4	103·3	104·1	0·4	3·9
Annan hithörande industri	152	4 732	3 371	8 103	101·2	102·0	101·5	101·8	0·3	5·2
Läder-, hår-o. gummiv.-ind.	**317**	**11 159**	**6 353**	**17 512**	**100·6**	**104·7**	**102·0**	**101·8**	**0·4**	**5·7**
Garverier	29	1 740	159	1 899	100·4	·	99·9	100·5	1·2	8·6
Päls- o. skinnvarufabr. .	74	961	1 040	2 001	100·6	104·8	102·8	102·4	1·3	5·1
Skoindustri	117	3 211	2 271	5 482	101·7	104·0	102·7	102·3	0·1	4·0
Andra lädervarufabriker .	45	892	624	1 516	102·5	107·6	104·6	109·0	0·3	4·5
Gummivarufabriker . . .	13	3 686	2 043	5 729	99·1	105·1	101·2	99·9	—	6·9
Annan hithörande industri	39	669	216	885	101·5	106·9	102·8	100·8	1·4	5·8
Kemisk-teknisk industri .	**268**	**12 903**	**3 785**	**16 688**	**99·7**	**103·6**	**100·5**	**102·2**	**0·2**	**7·2**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	94	2 994	1 204	4 198	100·7	108·0	102·7	105·6	0·2	5·5
Sprängämnesfabriker . .	7	1 356	608	1 964	99·6	99·7	99·6	100·6	—	8·5
Tändsticksfabriker . . .	7	1 104	740	1 844	98·7	100·7	99·5	100·7	—	8·8
Annan kemisk-tekn. ind. .	160	7 449	1 233	8 682	99·4	103·2	99·9	101·3	0·2	7·5
Samtl. industrigrupper	**6 500**	**383 402**	**91 094**	**474 496**	**99·7**	**102·0**	**100·1**	**100·6**	**0·3**	**6·8**
Statl. verk o. byggnadsarb.	**239**	**52 033**	**1 459**	**53 492**	**99·8**	**102·2**	**99·8**	**101·5**	**0·2**	**7·9**
Mek. o. elektr. verkstäder	90	13 379	523	13 902	100·8	102·5	100·9	101·3	—	8·7
Skeppsvarv	3	3 251	28	3 279	100·5	·	100·5	104·8	—	9·9
Beklädn.verkst., förråd o. d.	56	839	557	1 396	97·6	101·5	99·1	100·7	—	5·0
Sprängämnesfabriker . .	1	114	71	185	·	·	·	·	—	·
Byggnads- o. anläggn.-arb.	89	34 450	280	34 730	99·3	98·6	99·3	101·3	0·2	7·6

Tab. 5. Förändringen i antalet anställda industriarbetare september 1951—september 1952. Indextal (uträknade enligt kedjemetod)

Industrigrupper	1951				1952							
	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juli	aug.	sept.
Malmbrytning o. metallind. .	100·0	101·7	102·7	102·8	103·6	104·2	104·0	103·4	102·5	101·6	101·6	101·4
Jord- och stenindustri . . .	100·0	98·8	99·2	97·1	96·7	95·9	96·2	98·5	100·6	102·3	100·5	98·8
Träindustri	100·0	98·9	97·2	94·3	93·5	93·9	94·6	95·1	94·8	92·1	91·0	90·2
Massafabr. o. pappersbruk .	100·0	100·8	101·5	101·2	101·2	100·8	100·8	100·4	99·7	99·1	98·2	97·8
Pappersv.- o. grafisk industri .	100·0	100·6	101·5	100·7	100·3	100·3	100·4	99·9	99·3	98·3	98·2	98·2
Livsmedelsindustri	100·0	104·1	103·4	97·4	95·0	94·9	94·7	94·7	96·4	101·0	99·9	99·8
Textil- o. beklädnadsind. . .	100·0	100·0	98·6	95·6	94·9	92·9	92·2	90·2	87·4	85·0	86·2	88·0
Läder-, hår- o. gummivaruind.	100·0	100·1	99·9	97·9	95·8	94·2	92·2	89·7	87·5	85·8	86·6	88·3
Kemisk-teknisk industri . .	100·0	100·3	100·8	99·7	100·2	101·1	101·7	101·3	98·3	95·9	95·4	95·9
Samtliga industrigrupper	**100·0**	**101·0**	**101·1**	**99·7**	**99·6**	**99·4**	**99·2**	**98·6**	**97·7**	**96·9**	**96·7**	**96·8**

C. Arbetslöshet

Tab. 6. Arbetslösheten inom fackförbunden den 31 augusti 1952

Fackförbund	31/8 1952 (preliminära uppgifter)					31/7 1952			31/8 1951
	Redovisade avd.	Redovisade medlemmar		Arbetslösa		Medlemmar	Arbetslösa		Arbetslösa %
		Samtliga	Därav kvinnor	Antal	%		Antal	%	
Industri (utom byggnads- och anläggningsverksamh.)									
Gruvindustriarbetareförb.	59	11 122	199	**59**	**0·5**	11 234	84	0·7	0·5
Metallindustriarb.-förb.[1]	347	228 812	17 225	**1 953**	**0·9**	157 479	1 325	0·8	0·6
Järnbruksarbetare . .	55	42 803	1 908	**184**	**0·4**	27 965	95	0·3	0·6
Verkstadsarbetare . . .	292	186 009	15 317	**1 769**	**1·0**	129 514	1 230	0·9	0·6
Gjutareförbundet . . .	133	12 279	81	**121**	**1·0**	12 444	165	1·3	0·7
Stenindustriarbetareförb.	134	4 974	—	**74**	**1·5**	5 096	85	1·7	1·1
Fabriksarbetareförbundet	531	61 988	13 420	**921**	**1·5**	62 667	1 305	2·1	0·9
Byggnadsämnesind.-arb.	270	19 316	1 928	**213**	**1·1**	19 448	193	1·0	0·5
Glasbruksarbetare . .	45	4 990	564	**85**	**1·7**	4 986	357	7·2	1·1
Sockerfabriksarbetare .	18	3 574	548	**84**	**2·4**	3 819	121	3·2	1·5
Övriga	198	34 108	10 380	**539**	**1·6**	34 414	634	1·8	1·1
Träindustriarbetareförb. .	543	57 015	1 485	**706**	**1·2**	58 388	1 146	2·0	0·7
Pappersindustriarb.-förb.	127	39 360	2 714	**678**	**1·7**	41 669	460	1·1	0·4
Bokbindareförbundet . .	68	11 114	6 071	**87**	**0·8**	11 336	108	1·0	0·2
Litografförbundet . . .	24	4 184	165	**17**	**0·4**	4 185	15	0·4	0·2
Typografförbundet . . .	106	14 407	441	**20**	**0·1**	14 375	26	0·2	0·1
Livsmedelsarbetareförb. .	139	38 608	10 498	**414**	**1·1**	38 799	405	1·0	1·1
Bryggeriindustriarb.-förb.	112	7 731	1 530	**64**	**0·8**	7 765	48	0·6	0·4
Tobaksindustriarb.-förb.	12	1 770	1 225	**23**	**1·3**	1 761	19	1·1	2·4
Textilarbetareförbundet .	124	43 892	23 043	**1 011**	**2·3**	44 475	1 651	3·7	0·6
Beklädnadsarbetareförb. .	146	35 853	28 958	**565**	**1·6**	36 290	831	2·3	1·0
Sko- o. läderindustriarb.-f.	75	10 470	3 996	**149**	**1·4**	10 630	251	2·4	0·4
Sadelm.- o. tapetseraref. .	79	5 146	1 332	**137**	**2·7**	5 442	369	6·8	3·4
De förenade förbunden .	66	14 276	4 249	**157**	**1·1**	14 511	229	1·6	0·3
Byggnads- o. anläggningsverksamhet									
Byggnadsarbetareförb. .	586	109 180	1 233	**2 151**	**2·0**	109 985	2 011	1·8	1·4
Grovarbetare	—	54 401	1 233	**1 024**	**1·9**	54 864	875	1·6	1·2
Träarbetare	—	39 834	—	**1 059**	**2·7**	39 853	1 028	2·6	2·2
Rörarbetare	—	14 945	—	**68**	**0·5**	15 268	108	0·7	0·4
Murareförbundet	197	14 100	—	**288**	**2·0**	14 576	407	2·8	1·5
Målareförbundet	219	10 346	—	**144**	**1·4**	18 230	377	2·1	1·9
Elektrikerförbundet . .	148	17 976	2	**95**	**0·5**	18 226	103	0·6	0·5
Bleck- o. plåtslagareförb.	64	3 316	—	**13**	**0·4**	3 447	20	0·6	0·2
Vägarbetareförbundet[1] .	277	17 272	—	**320**	**1·9**				1·9
Övriga									
Lantarbetareförbundet[1] .	782	41 626	2 915	**1 400**	**3·4**	41 881	1 627	3·9	3·2
Transportarbetareförb.[1] .	242	42 155	4 133	**676**	**1·6**	20 348	531	2·6	1·1
Kommunalarbetareförb. .	554	93 634	41 968	**1 318**	**1·4**	93 238	3 750	4·0	2·5
Summa	**5 894**	**952 606**	**166 883**	**13 561**	[2]**1·3**	**858 477**	**17 348**	[2]**2·1**	[2]**1·0**

[1] Vägarbetareförbundet, lantarbetareförbundet samt vissa avdelningar inom metallindustriarbetareförbundet och transportarbetareförbundet lämnar uppgifter endast varannan månad.

[2] Vid beräkningen av procenttalen har vägarbetare- och lantarbetareförbunden icke medtagits. Medtas även dessa, blir arbetslöshetsprocenten per den 31/8 1952, 31/7 1952 och den 31/8 1951 resp. 1·4, 2·0 och 1·2.

Tab. 7. Av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa

Månad m. m.	Städer med över 100 000 inv.	Västernorrlands län	Västerbottens län	Norrbottens län	Riket i övrigt	Hela riket	Därav utlänningar
a) Hela antalet hjälpsökande arbetslösa 30/9 1951—30/9 1952							
1951							
September	598	44	12	57	444	**1 155**	353
Oktober	595	41	14	90	455	**1 195**	351
November	622	48	30	153	473	**1 326**	357
December	639	67	70	251	483	**1 510**	349
1952							
Januari	684	53	73	307	552	**1 669**	346
Februari	695	54	76	286	552	**1 663**	340
Mars	742	52	60	302	528	**1 684**	342
April	638	51	52	300	446	**1 487**	338
Maj	596	46	34	184	438	**1 298**	332
Juni	575	53	27	152	422	**1 229**	322
Juli	537	44	26	155	419	**1 181**	317
Augusti	592	44	27	135	426	**1 224**	316
September	652	48	27	146	421	**1 294**	323
b) De hjälpsökandes fördelning efter ålder, yrke och hjälpform 30/9 1952							
Ålder							
16—25 år	6	—	—	—	1	**7**	—
26—50 »	111	8	4	57	82	**262**	56
över 50 »	535	40	23	89	338	**1 025**	267
Yrke							
Jordbruk och skogsbruk	7	3	3	26	11	**50**	10
Industri och hantverk	63	16	19	72	119	**289**	4
stenindustri	—	—	—	—	64	**64**	—
sågverksindustri	—	1	1	4	1	**7**	—
byggnadsverksamhet	30	8	13	63	43	**157**	—
Landtransport	10	7	—	2	4	**23**	—
Luftfart	—	—	—	—	—	—	—
Sjöfart	10	—	1	—	1	**12**	3
Handel	138	4	2	—	37	**181**	42
Förvaltning, arbetsledn. o. fria yrken	379	5	1	1	189	**575**	236
Hälsovård och sjukvård	20	—	—	—	8	**28**	15
Arbete ej hänfört till annan grupp	25	13	1	45	52	**136**	13
Hjälpform							
Hela antalet hjälpta	593	42	27	135	398	**1 195**	318
Statligt beredskapsarbete	—	7	23	117	110	**257**	—
i arbetsmarknadsstyrelsens regi	—	—	23	63	77	**163**	—
i annan myndighets regi	—	7	—	54	33	**94**	—
Statskommunalt beredskapsarbete	—	25	—	16	—	**41**	—
Arkivarbete och musikerhjälp	494	10	4	2	247	**757**	315
Kommunalt arbete utan statsbidrag	—	—	—	—	39	**39**	—
Dagunderstöd	95	—	—	—	2	**97**	3
Kommunalt understöd	2	—	—	—	—	**2**	—
Utbildningshjälp	2	—	—	—	—	**2**	—

D. Byggnadstillstånd

Tab. 8. Under januari—september 1952 avgjorda ansökningar, fördelade efter byggnadsarbetets art. Antal ansökningar och byggnadskostnader i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Beviljade ansökningar						Avslagna ansökningar			
	Antal			Byggnadskostnad			Antal		Byggnadskostnad	
	Sept. 1952	Jan.–sept. 1952	Jan.–sept. 1951	Sept. 1952	Jan.–sept. 1952	Jan.–sept. 1951	Sept. 1952	Jan.–sept. 1952	Sept. 1952	Jan.–sept. 1952
Bostadshus (inkl. personalbostäder)	2 223	26 211	27 551	218·6	1 499·9	1 107·4	108	2 842	2·2	44·9
Enfamiljshus	977	12 749	16 827	32·7	345·2	348·9	38	860	1·4	23·3
Tvåfamiljshus	120	2 006	3 056	5·5	69·1	74·7	6	110	0·4	4·0
Flerfamiljshus	281	2 145	2 061	142·2	867·7	509·7	4	107	0·1	6·5
Bostadshus komb. med affärs- o. kontorslokaler	76	577	621	25·2	153·4	124·6	2	54	0·0	4·0
Pensionärshem	8	61	72	2·1	15·6	17·4	—	—	—	—
Sommarstugor	685	7 404	3 706	2·1	24·1	10·8	55	1 646	0·3	7·1
Övriga bostadshus	126	1 269	1 208	8·8	24·8	21·3	3	65	0·0	0·0
Byggnader för jordbruk, skogsbruk o. fiske	37	373	442	0·6	5·8	5·1	—	18	—	0·3
Industribyggnader	297	2 469	2 250	28·6	248·4	149·3	39	445	48·1	151·7
Malmbrytning o. metallind.	96	818	714	10·0	113·9	71·0	10	157	9·6	52·8
Jord- o. stenindustri	35	242	196	1·4	15·7	10·4	1	37	0·3	9·2
Träindustri	54	410	368	4·7	20·3	7·4	1	76	0·0	13·4
Pappers- o. grafisk industri	21	256	189	4·9	41·1	23·1	13	56	30·7	42·4
Livsmedelsindustri	38	300	314	4·7	28·1	19·0	3	14	2·7	4·8
Textil- o. beklädnadsindustri	21	110	161	1·1	5·2	8·1	4	50	3·7	18·1
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	5	61	73	0·1	4·7	2·6	2	13	0·2	3·3
Kemisk-teknisk industri	8	113	99	1·3	17·4	6·0	5	30	0·9	4·8
Byggnader för småindustri o. hantverk	11	99	93	0·2	0·8	1·5	—	10	—	2·8
Byggnader för byggnadsind.	8	60	43	0·2	1·2	0·2	—	2	—	0·1
Kraft- o. belysningsverk[1]	10	120	118	0·7	152·6	75·5	—	1	—	0·0
Byggnader för samfärdsel[1]	370	1 995	1 817	16·8	70·2	70·1	10	194	0·8	32·5
Byggnader för handel	252	1 871	1 528	19·5	90·9	47·3	12	189	1·9	46·2
Byggnader för förvaltning, sociala ändamål m. m.	83	582	510	19·1	85·6	53·0	1	45	0·9	14·8
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	269	2 057	1 807	25·2	213·9	136·0	3	136	0·9	12·9
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.[2]	245	1 428	1 275	30·1	171·7	105·6	3	82	0·6	15·8
Militära arbeten	42	234	196	6·4	53·6	44·1	—	2	—	0·1
Summa	**3 828**	**37 340**	**37 494**	**365·6**	**2 592·6**	**1 793·4**	**176**	**3 954**	**55·4**	**319·2**
därav av länsarbetsnämnd	3 287	33 951	34 296	246·3	1 574·7	1 101·4	122	3 231	2·8	50·0

[1] Fr. o. m. den 12/10 1951 ingår icke generalpoststyrelsens, telegrafstyrelsens, järnvägsstyrelsens, vattenfallsstyrelsens och luftfartsstyrelsens arbeten.

[2] Fr. o. m. den 1/1 1951 omfattar statistiken icke statliga väg- och brobyggnadsarbeten, för vilka arbeten Kungl. Maj:t utfärdat särskilt byggnadstillstånd.

Tab. 9. Antal bostadslägenheter i under januari—september 1952 beviljade nybyggnadsföretag samt golvyta för bostadsändamål

Kommungrupp	Hela antalet bostadslägenheter	därav lägenheter om							Golvyta i 1 000-tal m²
		1 rum m. el. ut. kokskåp	1 rum o. kokvrå	1 rum o. kök	2 rum o. kök	3 rum o. kök	4 rum o. kök	5 el. fl. rum o. kök	
Städer	**27 794**	**2 944**	**2 819**	**1 619**	**11 648**	**6 464**	**1 582**	**718**	**1 647·3**
Över 100 000 inv.	10 650	1 041	1 195	398	4 920	2 425	424	247	598·6
30 000—100 000 inv.	6 937	1 069	744	478	2 500	1 603	409	134	399·4
5 000—30 000 inv.	9 535	780	799	660	3 975	2 312	695	314	608·5
Under 5 000 inv.	672	54	81	83	253	124	54	23	40·8
Köpingar	**3 293**	**443**	**226**	**249**	**1 167**	**750**	**291**	**167**	**205·8**
Över 10 000 inv.	495	27	28	16	142	167	94	21	35·4
5 000—10 000 inv.	1 054	211	61	89	379	182	74	58	62·8
Under 5 000 inv.	1 744	205	137	144	646	401	123	88	107·6
Landskommuner . . .	**10 341**	**594**	**523**	**826**	**2 689**	**2 844**	**1 882**	**983**	**749·2**
Hela riket Jan.—Sept. 1952	**41 428**	**3 981**	**3 568**	**2 694**	**15 504**	**10 058**	**3 755**	**1 868**	**2 602·3**
» » » 1951	34 412	2 536	2 418	2 024	10 972	9 402	4 423	2 637	2 438·8
» » Sept. 1952	6 400	904	512	502	2 345	1 483	450	204	380·3

Tab. 10. Under januari—september 1952 till länsarbetsnämnderna inkomna ansökningar om byggnadstillstånd. Antal och kostnad i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Antal		Kostnad		Antal lägenheter
	Jan.–sept. 1952	Jan.–sept. 1951	Jan.–sept. 1952	Jan.–sept. 1951	Jan.–sept. 1952
Bostadshus	24 433	29 424	1 491·7	1 301·6	36 425
Nybyggnad av bostadshus . . .	7 219	8 096	1 348·5	1 130·9	36 370
Om- o. tillbyggnad, rep. o. underhåll av bostadshus	9 354	15 524	118·2	154·2	55
Sommarstugor, sportstugor o. semesterhem	7 860	5 804	25·0	16·5	—
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	427	551	4·8	4·8	—
Industri	2 223	3 062	212·4	329·7	28
Kraft- o. belysningsverk	95	121	165·1	48·0	—
Samfärdsel (utom vägbyggnad) . . .	1 988	2 344	124·1	106·6	14
Handel	1 670	1 964	116·5	109 2	83
Förvaltning, sociala ändamål m. m. .	527	596	175·2	128·1	86
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	1 751	2 234	212·7	211·9	109
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	1 331	1 570	202·2	202·6	—
Militära arbeten	96	106	9·9	15·1	—
Summa	**34 541**	**41 972**	**2 714·6**	**2 457·6**	**36 745**

Sociala Meddelanden

Official Journal published monthly by the Social Welfare Board in Sweden

1952, no 11

CONTENTS

Page

Juvenile care in the United States. By Dr. *Birger Sjödén* 711
An analysis of the housing queue in Malmö. By *Erik Larsson* 721
Short notices:
A Danish inquiry into the mobility on the Labour Market 733
What should »index 25,7» be now? 736
The 1951 investigation into localities with a high cost of living 736
A United Nations Committee for computing standards of living 737
Swedish statistical expert to Colombia 737

Periodical Surveys

The cost-of-living index for September 1952 738
The Social Welfare Board's general consumption price index for September 1952 744
The Labour Market in September 1952 745
The scope of controlled building operations as of August 1st 1952 748
Literary survey 766
Book notices 771

This Issue in Brief

Juvenile care in the United States. In this article an analysis is made of the differences between American and Swedish methods of solving problems of juvenile delinquency. In Sweden a system has been developed of establishing a large number of small institutions of a social character resembling the structure of ordinary social life, while in the United States recourse is had to large institutions and to highly developed teamwork between social workers, psychologists and psychiatrists. The writer of the article, Dr. Birger Sjödén, Head of and physician to the Lövsta Approved School and Occupational School, who spent six months studying the above subject on a grant from UNO, emphasizes on the grounds of his own experiences during that time the desirability of developing in this country the clinical aspect of juvenile care and of devoting greater attention to diagnostic and psychologico-psychiatric treatment. The American juvenile care institutions are superior to their Swedish counterparts in their employment of certain new methods of treatment, such as group therapy and the occupational training of girls in their care. Page 711.

An analysis of the housing queue in Malmö. An inquiry into family, housing and income conditions and the demand for homes has been undertaken by the Housing Board, in conjunction with the City of Malmö, among applicants registered at the City of Malmö House Agency as on the 1st November 1951. For the purposes of this investigation, questionnaires were sent to 13 209 persons looking for somewhere to live, and of these persons 10 981 sent in replies. The outcome of the inquiry shows that out of the category Flat-Seekers resident in Malmö and without flats of their own 46 % consisted of persons who were looking for flats with a view to marriage. The proportion of married couples or persons living together was 23 %, and the proportion of single-person households was equally large. Half of the married couples had one child. Only 33 families with three or more children were without homes of their own. Among the total number of applicants without flats of their own 75 % had no children, 19 % had one child, 5 % had two children and 1 % three or more children.

Of the category House-seekers resident in Malmö and having a flat of their own, four-fifths consisted of married couples or persons living together. The proportion of households without children was 36 %, with one child 32 %, with two children 25 % and three or more children 7 %.

A special inquiry has been undertaken among applicants in 1951 who obtained a flat through the Malmö Agency in that year, and it was shown that the average period which applicants without flats of their own had to wait before being accommodated was about two years. Those who had to wait the longest were people intending to marry, and those who had to wait the shortest time were families with two or more children. Those applicants who already had a flat of their own had to wait, on an average, about two and a half years, families with one and two children having to wait the longest. Mr. Erik Larsson, an actuary on the Housing Board, gives an account of the two investigations. Page 721.

A Danish inquiry into the mobility of workers on the Labour Market. In December 1949 the Danish Government appointed a Labour Market Commission, its terms of reference being to investigate conditions on the labour market and to deal with existing and any subsequent employment problems and also to present proposals for their solution. The Commission has recently submitted its first report, which deals with the mobility of workers on the labour market. A resumé of it is given in the section »Short Notices». Page 733.

The cost-of-living index for September 1952 computed in the 1935 series excluding direct taxes and social benefits amounted, as for June, to 213. This does not imply that the prices remained unchanged during that period, but that the price increases and price reductions balanced out. The item »food» has gone up from 249 in June to 252 in September, and »other expenses» from 197 to 198 during the same period, while the item »fuel and light» has gone down from 270 to 259, and »clothes and shoes» from 240 to 234. The item »housing» has not been computed for September. The so-called pension price number, which regulates the betterment factor for those in receipt of national pensions, remains unchanged at 138 for the period November 1952—January 1953. This implies, according to the provisions of the law, that the betterment factor for national pensioners is still 35 % for the said period. Page 738.

Sociala Meddelanden

Revue officielle publié par la Direction générale de la Prévoyance sociale (D.G.P.S.) en Suède

1952, no 11

INDEX

Page

La protection de la jeunesse aux Etats-Unis. Par le Dr *Birger Sjödén* . . . 711
Une analyse des demandes de logement à Malmö. Par *Erik Larsson* 721
Courtes notices:
Un rapport danois touchant la mobilité sur le marché du travail 733
Que doit être maintenant »l'indice 25,7»? 736
L'enquête de 1951 sur le groupement des localités d'après la cherté de la vie . . . 736
Le Comité des Nations Unies pour les calculs du niveau de vie 737
Un statisticien suédois se rend en Colombie 737

Aperçus périodiques

L'indice du coût de la vie pour septembre 1952 738
L'indice général des prix de consommation de la D.G.P.S. pour septembre 1952 744
Le marché du travail en septembre 1952 745
Etendue de l'activité réglementée du bâtiment au 1er août 1952 748
Bibliographie 766
Comptes rendus de livres 771

Résumé

La protection de la jeunesse aux Etats-Unis. L'article analyse les méthodes différentes dont on se sert en Amérique et en Suède pour résoudre les problèmes de la jeunesse délinquante. En Suède s'est développé un système de nombreuses et petites institutions de caractère social, dont la structure se rapproche de celle de la vie sociale ordinaire, tandis qu'aux Etats-Unis on procède par grandes institutions où le travail d'équipe est très loin poussé entre travailleurs sociaux, psychologues et psychiatres. L'auteur de l'article, le Dr Birger Sjödén, chef et médecin de l'école d'éducation surveillée et d'apprentissage de Lövsta, qui a durant une demi-année et comme détenteur d'une subvention des Nations Unies étudié les problèmes en question, souligne en se fondant sur les expériences acquises aux Etats-Unis la nécessité de développer en Suède le côté clinique de la protection de la jeunesse et de donner une place plus importante au diagnostic et au traitement psychologique et psychiatrique. Les établissements américains de protection de la jeunesse sont supérieurs aux suédois quant à l'emploi de certaines méthodes nouvelles de traitement, telles que la thérapie de groupe, et en ce qui concerne l'instruction professionnelle des jeunes filles prises en charge. P. 711.

Une analyse des demandes de logement à Malmö. Une enquête sur les conditions de logement et de revenu des familles et sur les demandes de logement a été effectuée par la Direction générale de l'Habitation, en collaboration avec la ville de Malmö, parmi les personnes en quête d'un logement et inscrites au Bureau de répartition des logements de la Ville de Malmö, à la date du 1er novembre 1951, des questionnaires ont été fournis à 13 209 personnes inscrites et des réponses ont été obtenues de 10 981. Il ressort de l'enquête que de la catégorie des personnes demandant un logement, domiciliées à Malmö et n'ayant pas de logement, 46 % en désiraient un pour pouvoir se marier. La proportion des couples mariés ou des personnes logeant ensemble était de 23 % et celle des personnes seules aussi de 23 %. La moitié des couples mariés avaient un enfant. Seulement 33 familles ayant trois ou plusieurs enfants n'avaient pas de logement à elles. De tous les postulants sans logement à eux, 75 % étaient sans enfant, 19 % avaient un enfant, 5 % en avaient deux et 1 % trois ou davantage.

De la catégorie des personnes demandant un logement, domiciliées à Malmö et ayant déjà un logement à elles, les quatre cinquièmes étaient mariées ou logeaient ensemble. La proportion des ménages sans enfant était de 36 %, de ceux avec un enfant de 32 %, avec deux enfants de 25 % et avec trois enfants ou davantage de 7 %.

Une enquête spéciale a été effectuée parmi les personnes qui avaient demandé un logement en 1951 et en avaient obtenu un pendant l'année par l'intermédiaire du Bureau de répartition des logements de Malmö. On a constaté que la durée moyenne de l'attente avait été d'environ deux ans pour les personnes auparavant sans logement à elles. La plus longue attente avait été pour celles qui désiraient se marier et la plus courte pour les familles qui avaient deux ou plusieurs enfants. Pour les personnes ayant déjà un logement, la durée de l'attente avait été en moyenne de deux ans et demi. La plus longue attente avait été pour les familles ayant un ou deux enfants. M. Erik Larsson, actuaire à la Direction générale de l Habitation, rend compte dans l'article de ces deux enquêtes. P. 721.

Un rapport danois touchant la mobilité sur le marché du travail. Le gouvernement danois a institué en décembre 1949 une Commission du marché du travail avec mission d'étudier les conditions sur le marché du travail, d'examiner les problèmes présents et futurs de l'emploi et de soumettre des projets de solution de ceux-ci. La Commission a remis récemment son premier rapport, qui traite de la mobilité sur le marché du travail. Un compte rendu de ce rapport est fourni sous la rubrique des »Courtes Notices». P. 733.

L'indice du coût de la vie pour septembre 1952 sur la base 100 en 1935 et calculé sans les impôts directs et les prestations sociales s'est établi, de même qu'en juin, à 213. Ceci n'implique pas que les prix *ont été stationnaires durant la période,* mais que les hausses et les baisses se sont compensées. Le poste des produits alimentaires a monté de 249 en juin à 252 en septembre et le poste »dépenses diverses» de 197 à 198 pendant le même temps, tandis que le poste »chauffage et éclairage» est tombé de 270 à 259 et le poste »habillement et chaussures» de 240 à 234. Le poste »habitation» n'a pas été calculé pour septembre. Le chiffre dit indicatif des prix qui règle l'indice du supplément aux pensions nationales de vieillesse demeure inchangé à 138 pour la période novembre 1952—janvier 1953. Ceci signifie que pour ladite période et conformément aux dispositions de la loi, le supplément aux pensions nationales reste inchangé à 35 %. P. 738.

Litteraturöversikt

(11 september—10 oktober 1952)

Socialstyrelsens bibliotek hålls öppet för allmänheten kl 10—15; under sommarmånaderna kl 10—14 (lördagar 9—13)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen[1]

Allmänna sociala frågor

BERNERT, ELEANOR H., & IKLÉ, F. C. Evacuation and the cohesion of urban groups. The American journal of sociology sept. 1952.

DREYER, J. S. Bör erstatningsreglerne i de nordiske motorlove ensrettes og i bekræftende fald: hvordan? Nordisk försäkringstidskrift 1952, nr 4.

FLEXNER, J. A. Union-security safeguards in foreign countries. Monthly labor review aug. 1952.

HELLSTRÖM, S. Bort med skräckserierna. Vi hyresgäster 1952, nr 10.

HOLMSTEDT, G. De sociala utgifterna i de nordiska länderna. Skandinaviska bankens kvartalsskrift 1952, nr 4.

JACOBSSON, ALICE. Perspektiv på sjömansliv. Sjömannen 1952, nr 10.

RUSK, H. Samordning av medicinsk vård och därpå följande social och pedagogisk eftervård. Sv. vanföretidskrift 1952, nr 9.

STERNER, V. Att välja kamrater. Folkskollärarnas tidning 1952, nr 38.

TIMASHEFF, N. S. The basic concepts of sociology. The American journal of sociology sept. 1952.

TOMMILA, O. Personalens medverkan vid fyllandet av företagets informationsbehov. Kontorsvärlden 1952, nr 9.

Internationella arbetskonferensens 35:e session. Arbetarskyddet 1952, nr 7.

Taxes on wages or employment and family allowances in European countries. Economic bulletin for Europe 1952, nr 2.

Sverige.

COLLIANDER, CARIN. Om familjerådgivning. Barnavård och ungdomsskydd 1952, nr 4.

EKBLOM, S. Förslaget till kommunallag och de socialvårdande organen. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1952, nr 4.

GEIJER, E. Översikt över de senaste årens skattelagstiftning. Index 1952, nr 3.

GENTZ, L. Häxor — bolmörtspåverkade eller hysterikor. Sv. läkartidningen 1952, nr 39.

HOLMSTEDT, G. Den svenska socialpolitiken och dess kostnader. Utlandssvenskarna 1952, nr 10.

JOHANSSON, BERTIL. Näringslivets lokalisering. Bankvärlden 1952, nr 7.

MÖLLER, G. Svensk socialpolitik. (Föredrag.) Tiden 1952, nr 7.

NORDQUIST, M. Några synpunkter på den skogliga beskattningen. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1952, nr 9.

OHLSSON, INGVAR. Bokslut för det svenska samhället. Skandinaviska bankens kvartalsskrift 1952, nr 4.

ROSENQVIST, E. Aktuella skattefrågor. Affärsekonomi 1952, nr 12.

Amerikas förenta stater

LENSKI, G. E. American social classes: statistical strata or social groups? The American journal of sociology sept. 1952.

SMITH, D. T. Note on inflationary consequences of high taxation. The review of economics and statistics 1952, nr 3.

Finland

SUVIRANTA, B. Indexklausul för spararna. Balans 1952, nr 4.

Norge

JAKHELLN, BARBARA. Sosialarbeidet og personalforvaltningen. Norges industri 1952, nr 13.

Somaliland

GAVIN, R. Economic and social conditions in Somaliland under Italian trusteeship. International labour review sept. 1952.

[Arbetarskydd]

ELMGREN, J. Psykologiska synpunkter på olycksfall och säkerhetsproblem. Försäkringstidningen 1952, nr 6.

FRIBERG, L. Yrkeshygien i USA och Sverige, en jämförelse. Sv. läkartidningen 1952, nr 38.

Sverige

FRANKE, E. Äkta skrivkramp en psykisk åkomma. Försäkringstidningen 1952, nr 6.

SCHOLANDER, A. Synpunkter på cellulosaindustriens luftföroreningsfrågor: aska och rökgaser. (Föredrag.) Hygienisk revy 1952, nr 7.

[1] I denna avdelning tidigare upptagna artiklar finns införda i ett särskilt kortregister, som är tillgängligt i socialstyrelsens bibliotek.

SOHLBERG, H. Alkoholfrågan och näringslivets olycksfallsproblem. Arbetarskyddet 1952, nr 7.
WEDLER, R. Den kommunala tillsynen å arbetarskyddslagstiftningens efterlevnad. Landskommunernas tidskrift 1952, nr 9.
Industribrandskyddet på frammarsch. Försäkringstidningen 1952, nr 6.
Olycksfallsfrekvensen i verkstadsindustrien sjunker. Social-medicinsk tidskrift 1952, nr 9.

Arbetslön och arbetstid

Sverige

ERICSON, E. Vägarbetarnas löner under 1951. Sv. vägföreningens tidskrift 1952, nr 7.
GUSTAFSSON, A. Arbetstidsförhållandena i Göteborg. Lanternan 1952, nr 18.

Belgien

DUPRIEZ, L. H. Les rémunération en Belgique de 1936 à 1952. Bulletin de l'institut de recherches économiques et sociales 1952, nr 5.

Tyskland

Heuer und Beendigung des Heuerverhältnisses in einem neuen Seearbeitsrecht. Bundesarbeitsblatt 1952, nr 11.

Arbetsmarknad och arbetslöshet

Vad är och vad gör ILO? Förbundet 1952, nr 9.

Sverige

CURTMAN, C. W. Landstingen och de partiellt arbetsföra. Sjukhuset 1952, nr 7.
HEDENSTRÖM, G. Hur varierar frånvaron på kontor? Affärsekonomi 1952, nr 12.
HÖÖK, E. De långsiktiga svenska arbetskraftsproblemen. Sv. sparbankstidskrift 1952, nr 7.
JACOBSSON, M., & VINBERG, H. Arbetsledning i Stockholm, Göteborg och Malmö. Byggnadsarbetaren 1952, nr 9.
SANDSTRÖM, I. Tjänstemannaförmedlingen. Kommunaltjänstemännens tidskrift 1952, nr 8/9.
STRAND, S. G. Samhälle och individ inför konjunkturväxlingarna. Murarnas fackblad 1952, nr 9.
Vem skall betala kostnaderna för att jag »visar upp mig»? Industritjänstemannen 1952, nr 9.
Åldern och arbetsprestationen — ett framtidsproblem. Arbetsledaren 1952, nr 18.

Amerikas förenta stater

SKOLNIK, A. M. Economic security of farm operators. Social security bulletin 1952, nr 5.

Belgien

VERCRUYSSE, P. Le travail en double équipe dans l'industrie. Bulletin de l'institut de recherches économiques et sociales 1952, nr 5.

Danmark

SÖGÅRD JÖRGENSEN, A. Ungdommen og arbeidslivet. Nordisk yrkesvägledningstidskrift 1952, nr 2.
Beskæftigelsespolitik. Arbejderen 1952, nr 19.

Finland

HAKKARAINEN, J. Some aspects of unemployment and measures to counter it. Economic review 1952, nr 3.

Norge

HÅGÅ, E. Om arbeidsvurdering. Norges industri 1952, nr 13.

Tyskland

Reorganisation of the employment service in the federal republic of Germany. Industry and labour 15 sept. 1952.

Befolkningsfrågor

BOURGEOIS-PICHAT, M. Evolution de la population enfantine dans le monde. Courrier [du centre international de l'enfance] 1952, nr 8.

Finland

FOUGSTEDT, G. Om demografiska undersökningar av nationella grupper. Ekonomiska samfundets tidskrift 1952, nr 3.

Bostadsförhållanden och samhällsplanering

JOHANSSON, ALF. Från världskrig II till Koreakriget. Hyresgästen 1952, nr 19.

Sverige

FLODH, E. Liten information i bostadsfrågan. Kommunalarbetaren 1952, nr 16.
JUNÆUS, H. Utvidgning av statens stöd till bostadsförbättringar. Landskommunernas tidskrift 1952, nr 9.
Svenska hem och svenskt familjeliv under sju decennier. Vår bostad 1952, nr 9.

Finland

JAATINEN, S. Finlands befolkningstyngdpunkt. Ekonomiska samfundets tidskrift 1952, nr 3.
JARLE, P.-O. Värdet av en lägenhet och kostnaderna för densamma. Ekonomiska samfundets tidskrift 1952, nr 3.

Frankrike

MALHERBE, M. H. Réflexions sur les allocations de logement. Les cahiers du musée social 1952, nr 4.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter

Sverige

KARLBOM, T. Arbetsgivareföreningen 50 år. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 37.
NORDENSKIÖLD, O. Kritiken av förhandlingsrättskommitténs förslag. Tjänstemannarörelsen 1952, nr 7.

Amerikas förenta stater

JANSON, OLOV. Amerikansk fackförbundspress. Skogsindustriarbetaren 1952, nr 19.
REHN, G. Fackföreningskunskap på universitet. Musikern 1952, nr 10.

Danmark

Facklig företagsamhet i Kongens by. Lantarbetaren 1952, nr 40/41.

Tyskland

FRANKE, R. Gleichbehandlung nach Streikbeendigung? Bundesarbeitsblatt 1952, nr 11.

Hälso- och sjukvård

EDSTRÖM, G. Hur skall man förebygga att den ledgångsreumatiskt sjuke blir invalid. Reuma 1952, nr 4.

LÖVGREN, O. Modern reumatologisk forskning. Reuma 1952, nr 4.

TILLGREN, J. Levercirrhos och alkoholism. Sv. läkartidningen 1952, nr 37.

Sverige

LENNARTSSON, T. Hygienisk och bakteriologisk beskaffenhet av lagad mat. Hygienisk revy 1952, nr 7.

LINDBLAD, M. Levnadsstandard och folkhälsa. Social-medicinsk tidskrift 1952, nr 9.

TALLBERG, A. Barn och smitta. Vår bostad 1952, nr 9.

Frankrike

WINSLOW, C. E. A. L'importance économique de la médecine préventive. Les cahiers du musée social 1952, nr 4.

Storbritannien

JEWKES, J. Den nationaliserade hälsovården i England. Social-medicinsk tidskrift 1952, nr 9.

Kooperation

CRAMOIS, A., & FLAVIGNY, P. Relations between agricultural co-operatives and the state. Review of international co-operation 1952, nr 8/9.

DARLING, M. Co-operation and the village community. Review of international co-operation 1952, nr 8/9.

WATKINS, W. P. Co-operation and agriculture. Review of international co-operation 1952, nr 8/9.

Sverige

OTHELIUS, O. Rörelsens kapitalförmåga. Kooperatören 1952, nr 17.

PEHRZON, VERNER. Kontantinsatser i föreningarna. Kooperatören 1952, nr 17.

Amerikas förenta stater

SONQUIST, D. E. Behovet av kooperation i Amerikas städer. Kooperatören 1952, nr 17.

Danmark

FORCHHAMMER, B. Stigende interesse for Andelsteatret. Andelsbladet 1952, nr 40.

Indien

DRIVER, P. N. The role of co-operation in Indian agricultural organisation. Review of international co-operation 1952, nr 8/9.

Italien

SPINELLI, O. Co-operative agriculture in Italy: the Ravenna example. Review of international co-operation 1952, nr 8/9.

Schweiz

BRUDERER, T. Agricultural undertakings of the Swiss consumers' movement. Review of international co-operation 1952, nr 8/9.

Nykterhetsfrågan

Sverige

HILLERSTRÖM, R. Alkoholismen och samhället. Sv. socialvårds tidning 1952, nr 9.

ÖSTERGREN, S. Statsunderstöden till nykterhetsnämnderna för 1951 års verksamhet. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1952, nr 7.

Alkoholfria restauranger i Sverige. Tidskrift för systembolagen 1952, nr 9.

Bötesverkställighetslagen ändrad. Tidskrift för systembolagen 1952, nr 9.

Finland

LINTURI, A. De starka vinerna och registreringen av alkoholköparna. Tidskrift för alkoholpolitik 1952, nr 3.

NURMI, E. Aktuella frågor rörande handeln med öl. Tidskrift för alkoholpolitik 1952, nr 3.

Priser, levnadskostnader, konsumtion

WHEELER, L. A. Price stabilisation by international agreement. Review of international co-operation 1952, nr 8/9.

Sverige

BORGSTRÖM, G., & ALMGREN, K. Kaloritänkandets ekonomiska konsekvenser. Balans 1952, nr 4.

DAHLIN, E. H. Priskontrollen just nu. Från departement och nämnder 1952, nr 16.

ERIKSSON, INGA-MAJA. Något om margarin. Restauratören 1952, nr 18.

HOFSTEN, E. v. Indexreglerade löner i olika länder. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 39.

JOHANSSON, ALBIN. Pensioner vid levnadskostnadernas stegring. Kooperatören 1952, nr 17.

STRAND, S. G. Våra konsumtionsvanor. Postmannen 1952, nr 17/18.

Priskontrollens omfattning inom konsumtionsvaruområdet. Svensk handel 1952, nr 17.

Amerikas förenta stater

RUARK, MARY C., & HURWITZ, A. Survey of consumer expenditures in 1950. Monthly labor review aug. 1952.

Finland

MODEEN, G. Indexreformen och dess bakgrund. Ekonomiska samfundets tidskrift 1952, nr 3.

Schweiz

DAHLIN, E. H. Priskontrollen i Schweiz. Svensk handel 1952, nr 17.

Haushaltungsrechnungen von Familien unselbständig Erwerbender 1951. Die Volkswirtschaft 1952, nr 9.

Socialförsäkring

Sverige

K[ELLGRE]N, N. Samordning av olycksfalls- och sjukförsäkringen. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 40.

RUDLING, A. Olycksfall och skadestånd. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 37.

WIKLUND, D. Sjukkassemedlems rätt till sjukhjälp under vård å alkoholistanstalt. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1952, nr 7.

Medlemsregistrering. Sv. sjukkasse-tidning 1952, nr 10.

Tyskland

LEPINSKI, F. Wahlen in der Sozialversicherung. Soziale Sicherheit 1952, nr 10.

Österrike

SCHNEIDER, T. Die Entwicklung der österreichischen Sozialversicherung. Schweizerische Arbeitgeber-Zeitung 1952, nr 37.

Socialvård

HASSELROT, BRITA. Några intryck från en internationell barnavårdskonferens. Barnavård och ungdomsskydd 1952, nr 4.

KELLERSON, GERMAINE. Les villages internationaux d'enfants. Les cahiers du musée social 1952, nr 4.

Sverige

BESKOW, B. Från det barnpsykiatriska arbetsfältet. Sv. läkartidningen 1952, nr 39.

BOUSTEDT, B., & HEINEMAN, H. E. Barnkonst på ålderdomshem. Landskommunernas tidskrift 1952, nr 9.

BYLANDER, Å. Bidragsförskott — avtal med omyndig. Barnavård och ungdomsskydd 1952, nr 4.

DALÉN, INGRID. Ålderdomshemmens storlek och finansiering. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1952, nr 4.

ERIKSSON, TORSTEN. Kriminalpolitik och fångvård. Från departement och nämnder 1952, nr 16.

GRENANDER-PEHRLING, GRETA. Folkpensionen som norm för understöd enligt 1 § fattigvårdslagen. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1952, nr 4.

KJELLIN, B. Den ändrade behandlingen av unga lagöverträdare. Sv. socialvårds tidning 1952, nr 9.

ROSÉN, GÖTA. Socialstyrelsens utredning och förslag angående utbildning av föreståndare vid barnhem. Barnavård och ungdomsskydd 1952, nr 4.

SJÖQUIST, E. Hemvård för gamla i Jönköping. Sv. socialvårdsförbundets tidskrift 1952, nr 4.

WIDÉN, KERSTIN. Fosterbarnsvårdens målsättning. Barnavård och ungdomsskydd 1952, nr 4.

Amerikas förenta stater

WHITE, RUTH. Medical services in the old-age assistance program. Social security bulletin 1952, nr 6.

Services for crippled children: the program's thirteenth year. Social security bulletin 1952, nr 5.

Norge

BERLI, R. Barnetrygd og skatt. Kommunalt tidsskrift 1952, nr 9.

Storbritannien

KRANTZ, G. Något om principerna för behandlingen av unga lagöverträdare i England. Barnavård och ungdomsskydd 1952, nr 4.

Undervisning och yrkesutbildning

RUDDOCK, R. Några psykologiska problem i vuxnas studier. ABF 1952, nr 7.

SEWELL, W. H. Infant training and the personality of the child. The American journal of sociology sept. 1952.

SJÖBERG, S. Unescokurs på Chateau de la Brévière. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 40.

Sverige

HERZ, U. Om samhällslärans metodik. Tiden 1952, nr 7.

PERSSON, IVAR. Försöksverksamheten inom skolan. Politisk tidskrift 1952, nr 9.

SCHMIDT, F. Vidgat tillträde till högre studier. Folkskollärarnas tidning 1952, nr 40.

STRÖM, C. Yrkesvägledningen och skolan. Nordisk yrkesvägledningstidskrift 1952, nr 2.

Yrkesskola i läkandets tjänst. Skogsindustriarbetaren 1952, nr 19.

Yrkesutbildning för skogsarbetare. Skogen 1952, nr 10.

Finland

TUUKKANEN, M. Efterkontakt och fortsatt vägledning i Helsingfors. Nordisk yrkesvägledningstidskrift 1952, nr 2.

Frankrike

MAUCO, G. La psycho-pédagogie mode d'adaptation familiale et sociale. Courrier [du centre international de l'enfance] 1952, nr 8.

Norge

PERSSON, SVEN. Omkring yrkesrettleiinga i Norge. Nordisk yrkesvägledningstidskrift 1952, nr 2.

Schweiz

FORSSELL, E. Yrkesutbildningen i Schweiz. Tidskrift för praktiska ungdomsskolor 1952, nr 6.

Storbritannien

NEILL, A. S. Självstyrelse i skolan. Vi 1952, nr 38.

Ut- och invandring

ISAAC, J. International migration and European population trends. International labour review sept. 1952.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur

DANMARK. Det statistiske departement.
Statistiske meddelelser. Række 4. Khvn 1952.
Bd 148: H. 2. Gartneri, erhvervsmæssigt havebrug og frugtavl 1950.
» 149: » 2. Elektricitetsværkerne 1950/51.
» 150: » 1. Ejendoms- og personbeskatningen i skatteåret 1951/52.

— Ungdomskommissionen.
Ungdommen og fritiden. Betænkning. Khvn 1952.
Ungdommens adgang til uddannelserne ved de videregående faglige skoler m. v. Betænkning. Khvn 1952.

FINLAND. Andelskassornas centralförbund R. F.
Andelskassornas i Finland driftstatistik. 42 (1950). Hfors 1952.

FRANKRIKE. Institut national de la statistique et des études économiques.
Annuaire statistique. Vol. 58 (1951). Paris 1952. (Ministère des finances et des affaires économiques.)

FÄLTSTRÖM, E. Personaladministrativa studier inom svensk industri. Personalkonsulenternas verksamhetsfält och ställning. Sthlm 1952. (Företagsekonomiska forskningsinstitutet vid Handelshögskolan i Stockholm. Meddelande. 41.)

FÖRENTA NATIONERNA.
Yearbook on human rights for 1950. New York 1952. (Publ. 1952: 14. 1.)

— Department of economic affairs. Statistical office.
Yearbook of international trade statistics 1951. New York 1952. (Publ. 1952: 17. 7.)

— Department of social affairs.
Methods of administering assistance to the needy. New York 1952. (Publ. 1952: 4. 10.)

GILLQVIST, B. Känn ditt barn! Praktisk barnpyskologi — en första orientering. Sthlm 1952.

GUSTAFSSON, S. Hamnkapaciteten i Stockholm. Struktur och kostnader. Sthlm 1952. (Företagsekonomiska forskningsinstitutet vid Handelshögskolan i Stockholm. Meddelande. 38.)

HAGMAN, R. Nya Zeeland. Sthlm 1952. (Världspolitikens dagsfrågor. 1952: 6.)

HELSINGFORS.
Helsingfors stads statistik. Hki 1952.
1. Hälso- och sjukvård.
30—32. (1945—47). Del 2. Statistisk översikt.
34. (1949). Del 1. Årsberättelser.

HÖÖK, E. Befolkningsutveckling och arbetskraftsförsörjning. Sthlm 1952. (Utvecklingslinjer i svensk ekonomi. Undersökningar utförda inom Industriens utredningsinstitut under ledning av *J. Nordenson.*)

INTERNATIONELLA ARBETSKONFERENSEN.
36th session, 1953.
Report. Geneva 1952.
5 (1). Protection of the health of workers in places of employment.

KNOWLES, K. G. J. C. Strikes — a study in industrial conflict. With special reference to British experience between 1911 and 1947. Oxford 1952. (Institute of statistics Monograph. 3.)

LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE.
14:e ordinarie kongressen, Stockholm, 8—15 sept. 1951. Protokoll. Sthlm 1952.

NELKER, G. Siffror om nykterhet och onykterhet. Viktigare resultat av 1944 års nykterhetskommittés undersökningar. 2 uppl. Sthlm 1952.

NORGE.
Norges offisielle statistikk. Rekke 11. Oslo 1952.
103. Jordbrukstellingen i Norge 20. juni 1949. H. 4. Oversikt.

SKATTEBETALARNAS FÖRENING.
Meddelande. Sthlm 1952.
1952: 1. Hur skatterna beräknas.
1952: 2. Styrelseberättelse. 1951.
1952: 3. Den svenska folktandvården. En redogörelse för dess organisation och kostnader — med kommentarer.

SKÅNSKA BARNAVÅRDSFÖRBUNDET.
1927—1952. Kristianstad 1952.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1952. Sthlm 1952.
22. Betänkande angående hälso- och sjukvården vid krig och andra utomordentliga förhållanden. Avg. [d. 19 juli 1952]. (I.)
23. Bokutredningen. Betänkande avg. [d. 17 juni 1952]. (E.)
24. Betänkande med förslag till allmän förfogandelag och allmän ransoneringslag. Avg. [d. 20 juni 1952]. (H.)
25. Zonexpropriationsutredningen. Betänkande med förslag till vissa ändringar i byggnadslagstiftningen. [Avg. d. 20 sept. 1952.] (Ju.)
28. Lagberedningens förslag till ny lagstiftning om tomträtt m. m. [Avg. d. 27 sept. 1952.] (Ju.)
29. *Schmidt, F.* Vidgat tillträde till högre studier. Utredning. [Avg. d. 30 sept. 1952.] (E.)

STOCKHOLMS STADS STATISTIK. Sthlm 1952.
8. Arbetslöshet.
Arbetslöshetshjälpen i Stockholm. 18 (1951).

SVENSKA ORTER. Atlas över Sverige med ortbeskrivning. Utg. av Generalstabens litografiska anstalt. Huvudred.: *K. D. P. Rosén.* [Del 2]. Sthlm 1952.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1952.
Byggnadsverksamhet och bostadsförhållanden.
Bostadsbyggandet i Sverige åren 1949 och 1950. Av Bostadsstyrelsen.

Folkmängden och dess förändringar.
Folkräkningen d. 31 dec. 1950. Av Statistiska centralbyrån. 1. Areal och folkmängd inom särskilda förvaltningsområden m. m. Tätorter.

Socialvård.
Samhällets barnavård år 1950. Av Socialstyrelsen.

SVERIGES RIKSBANK.
Årsbok utarb. av Sveriges riksbank. Statistikgruppen. Årg. 44 (1951). Sthlm 1952.

UTRIKESDEPARTEMENTET.
Aktstycken. Ny serie. Sthlm 1952.
I: A: 2. Förenta nationernas generalförsamlings 6:e ordinarie möte Paris 1951—52 samt 5:e ordinarie möte (tiden 16 febr.—5 nov. 1951) New York—Paris.

Recensioner

Barn, familj, samhälle. Svenska befolkningsförbundets i Finland publikation nr 11. Söderström & Co. Helsingfors 1952. 130 s.

Svenska befolkningsförbundet i Finland kan i år se tillbaka på en tioårig verksamhet och firar detta jubileum med en liten skrift om befolkningspolitiska frågor.

Finland står i befolkningspolitiskt avseende inför samma problem som Sverige nämligen en tilltagande förskjutning av proportionen de olika åldersgrupperna emellan i riktning mot allt fler icke arbetsföra åldringar — detta såsom en följd både av ökad livslängd och av den mellan åren 1910 och 1940 inträffade nativitetsminskningen. En folkminskning hotar. För ett så glest befolkat land som Finland måste det emellertid vara av livsviktig betydelse, att folkmängden icke sjunker. En välplanerad familjepolitik, som främst syftar till att hindra nativitetsminskning, framstår därför som en nödvändighet.

I den nu föreliggande skriften framläggs problemen i korta, klarläggande kapitel och olika försök att lösa dem. Mycket återstår dock ännu att göra, innan den finska statens familjevård med kraft kan motverka den tendens till folkminskning, som visar sig. Den viktigaste åtgärden hittills torde vara införandet år 1948 av allmänna barnbidrag, vilka i Finland liksom i Sverige utgår till alla barn under 16 år. Att ett försök helt nyligen att avskaffa bidraget till det första barnet misslyckades måste ur den aktiva befolkningspolitikens synpunkt te sig tillfredsställande, då det just är det första barnet, som åstadkommer den mest kännbara omvälvningen i familjens ekonomi.

Särskild uppmärksamhet ägnas i boken åt förhållandena i Svensk-Finland och åt de privata initiativ, som tagits där till familjens fromma. Bland annat har Svenska befolkningsförbundet anställt hemsystrar till hjälp åt svenska barnrika familjer i Helsingfors och — i samarbete med Samfundet Folkhälsan i svenska Finland och Förbundet för svenskt församlingsarbete i Finland — öppnat en byrå för äktenskapsrådgivning, också den i huvudstaden.

»Barn, familj, samhälle» förtjänar att läsas av envar, som intresserar sig för befolkningspolitik.

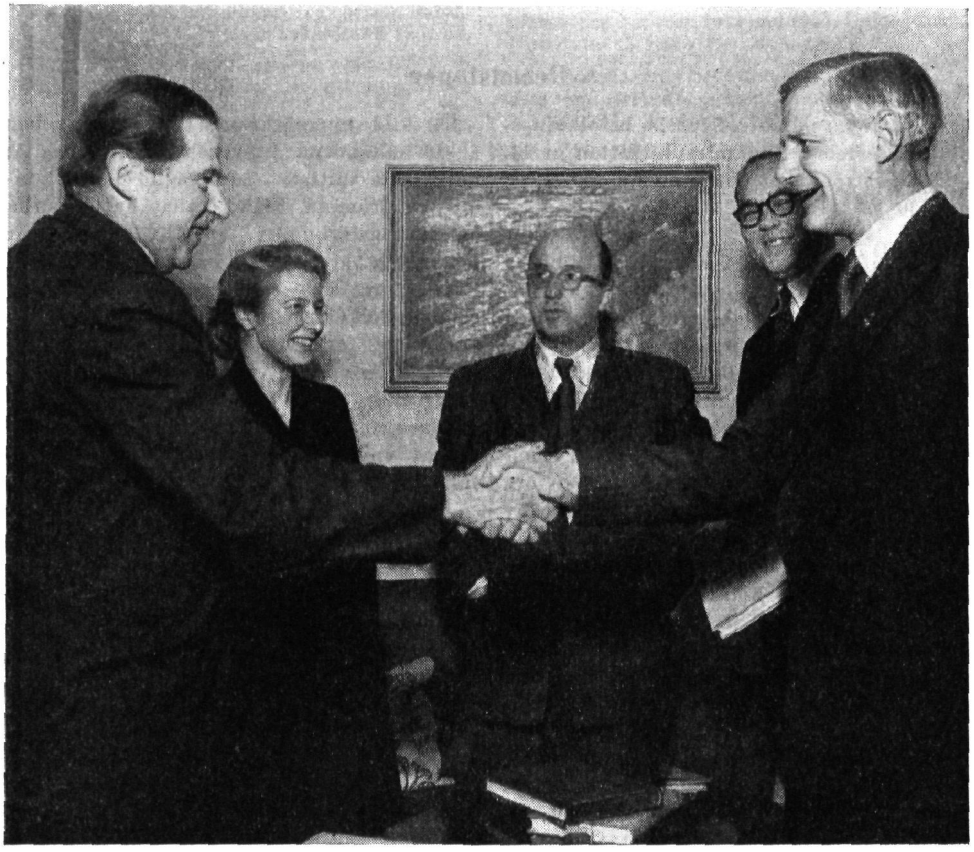
K. W.

Sandels, Stina: Drag ur förskolålderns psykologi och pedagogik. Pedagogiska skrifter 211—213. Svensk Läraretidnings förlag 1952. 114 s. Kr 9.

Ungefär hälften av det begränsade utrymmet i denna skrift har ägnats åt förskolålderns psykologi, den andra hälften åt förskolepedagogiken. Författarinnan har, som hon själv säger, hellre velat »belysa några få sidor någorlunda utförligt än att alltför kortfattat behandla många». Detta gäller främst det psykologiska avsnittet, som utgör ett med egna synpunkter kompletterat referat av vissa framstående barnpsykologers arbeten på några utvalda områden, t. ex. Gesells iakttagelser rörande åldersstadierna, Piagets skildring av barnens världsbild etc. Avsnittet har emellertid, så vitt jag förstår, ansetts erforderligt för att ge en teoretisk bakgrund till det som sedan följer om verksamheten vid barnträdgårdar och daghem. Redogörelsen här vänder sig

väl huvudsakligen till barnträdgårdslärarinnor och blivande sådana men kan utan tvivel åt alla intresserade ge en rad kloka och praktiska och i någon mån nya synpunkter. Bland de frågor, som behandlas i detta avsnitt, kan nämnas åldersgrupperingen, institutionens lokaler, dagens indelning etc. Tyngdpunkten ligger på ett instruktivt och värdefullt kapitel om hur förskolepedagogiken bör anpassas efter åldersstadierna. — En utförlig litteraturförteckning finns bifogad; den kunde med fördel ha delats upp på psykologisk och förskolepedagogisk litteratur.

E. H.

Generaldirektör Ernst Bexelius (t. h.) överlämnar verket »Social Sweden» till statsrådet Gunnar Sträng (t. v.). I mitten fr. v.: t. f. förste byråsekreterare Elsa Wollmer, verkets redaktör, statssekreterare Per Eckerberg och byråchefen Bengt Hult.

»Social Sweden» har utkommit. Det tidigare i Sociala Meddelanden föranmälda (1952: 6), sammanfattande verk om svensk socialpolitik, som utarbetats av socialstyrelsen, har nyligen utkommit i engelsk upplaga. Åt bokens yttre har stor omsorg ägnats. Standardutförandet är ett blått klotband med guldtryck. Formatet är 16 × 24 cm och sidantalet 462. Pärmen skyddas av ett omslag i blått och gult. Mot det 100-grams glättade papperet framträder texten mycket klart liksom de drygt 200 bilderna. Till illustrationsmaterialet hör även ett antal diagram och en karta i flerfärgstryck över Sverige.

Den officiella dagen för publiceringen var

den 6 november, då ett av de första exemplaren överlämnades till chefen för socialdepartementet, vilken skrivit förordet till boken. Häri uttalar statsrådet Sträng bland annat följande.

»Det sociala reformarbetet kan aldrig betraktas som avslutat. I ett samhälle i utveckling ställes även berättigade krav på en anpassning av de sociala reformernas innehåll i takt med standard- och välståndsutvecklingen i samhället i övrigt. Åtgärder i den riktningen pågår på olika områden, vilket medför att en redogörelse över dagens läge rätt snart kan framstå som inaktuell. Den omständigheten får emellertid icke utgöra hinder för att en så långt möjligt allsidig information rörande socialpolitiken i Sverige har sitt berättigande och, som vi hoppas, även sitt intresse. Kännedomen om och utbytet av erfarenheter om åtgärder på socialpolitikens viktiga fält i olika länder är ett av de viktigaste leden i ett positivt syftande mellanfolkligt samarbete.»

»Social Sweden» kommer att överlämnas till centrala arbetsgivare- och arbetstagaresammanslutningar, utrikes- och socialministerier i främmande länder samt till vissa internationella organisationer. Beställningar av boken kommer att förmedlas av vår utrikesrepresentation. I Sverige säljs verket i bokhandeln i distribution av Ehlins förlag för 17 kr. Även om denna internationella edition trots överensstämmelsen i innehåll till stor del avsetts för en annan läsekrets än den svenska upplaga, som för närvarande utarbetas, torde boken ha ett betydande värde bl. a. för sociala institutioner och kommunala myndigheter, som besöks av utländska socialarbetare. Det stora organisationsschemat i slutet av boken har uppritats speciellt med tanke på gästande utlänningar, som snabbt vill skaffa sig en överblick av vårt lands vittförgrenade och komplicerade socialförvaltning.

Den allmänna dispositionen av verket framgår av kapitelrubrikerna, vilka fått följande utformning: *Det svenska samhällets struktur. Politiska och sociala institutioner. Den svenska socialpolitikens principer, organisation och kostnader. Socialförsäkringarna. Den familjevårdande socialpolitiken. Samhällets barnavård och ungdomsskydd. Fattigvården. Samhällets nykterhetsvårdande åtgärder. Behandlingen av asociala samhällsmedlemmar. Hälso- och sjukvården. Bostadspolitiken. Folkundervisning och bildningsarbete. Arbetsmarknaden. Arbetarskydd, arbetstid och semester.*

R. H.

Beriktigande

För jämförelsen maj 1951—maj 1952 mellan indextalen för sysselsättningen inom företag av olika storlek har tidigare i Meddelande från socialstyrelsens utredningsbyrå 1952: 11 och Sociala Meddelanden 1952: 9 lämnats en redogörelse. På grund av maskintekniska fel som tyvärr uppstod vid beräkningen, var ifrågavarande tabell felaktig och därför återges här i tab. 1 de rätta indextalen.

Tab. 1. Indextal (maj 1951 = 100) för sysselsättningen inom företag av olika storlek i maj 1952

Industrigrupper	Företag, vilka 1951 sysselsatte								
	1—10 arb.	11—25 arb.	26—50 arb.	51—100 arb.	101—200 arb.	201—500 arb.	501—1 000 arb.	över 1 000 arb.	Samtliga grupper
Malmbrytning o. metallind. .	97·8	99·2	99·8	99·4	101·4	101·5	101·3	104·6	102·0
Jord- och stenindustri . . .	106·7	95·1	98·0	98·6	101·1	103·5	·	·	99·4
Träindustri	98·8	93·9	94·0	93·3	92·9	89·5	·	—	92·4
Massafabriker o. pappersbruk	·	·	97·7	92·0	102·5	98·6	104·6	·	100·6
Pappersvaru- o. grafisk ind. .	100·6	100·1	96·5	102·4	99·0	99·5	·	·	100·3
Livsmedelsindustri	103·5	100·0	100·6	98·7	93·7	99·5	99·6	—	99·8
Textil- o. beklädnadsindustri	87·9	84·2	84·0	85·4	80·6	85·9	91·0	86·5	85·2
Läder-, hår- o. gummivaruind.	89·3	81·6	82·1	79·8	86·3	85·0	·	·	83·9
Kemisk-teknisk industri . .	92·8	91·6	89·8	93·7	96·0	96·2	·	·	95·4
Samtliga industrigrupper	**98·3**	**95·2**	**94·8**	**94·1**	**95·2**	**95·5**	**99·2**	**102·1**	**97·0**

Häftets huvudinnehåll

December 1952

Socialstyrelsen 40 år. Genom en utbrytning ur kommerskollegium av en avdelning för arbetsstatistik och en byrå för sjukkasseärenden inrättades socialstyrelsen år 1913. Styrelsen omfattar nu sju byråer och en förlikningsmannaexpedition. I denna artikel ger förste byråsekreterare Olof Zachrisson i socialstyrelsens lagbyrå en sammanfattande återblick på styrelsens organisatoriska utveckling under de gångna decennierna. Sid. 777.

Socialförsäkringsutredningens betänkande om samordning av sjukförsäkring och yrkesskadeförsäkring. Utredningens i november framlagda förslag innefattar dels förslag till ändringar i den år 1946 antagna lagen om allmän sjukförsäkring, dels förslag till ändringar i socialvårdskommitténs år 1951 framlagda förslag till yrkesskadeförsäkringslag. Samordningen föreslås i princip avse de ca 90 första dagarna av såväl sjukdoms- som yrkesskadefall, för vilka båda kategorier under denna tid hjälp skall lämnas av allmänna sjukkassor. Till dessa hänvisas härigenom 97 % av yrkesskadefallen. Efter samordningstidens slut skall ersättning för yrkesskador utgå från yrkesskadeförsäkringen enligt dennas ersättningsbestämmelser.

En översikt av socialförsäkringsutredningens resultat ges här av dess ordförande, statssekreterare Per Eckerberg, socialdepartementet. Sid. 780.

Om det neurotiska ungdomsklientelet och dess behov av arbets- och miljöterapi. En betydande grupp av socialläkarens klientel i Stockholms barnavårdsnämnd utgörs av de neurotiska *icke* kriminella ungdomarna. Bland dessas mest framträdande symptom märks arbetshämningar, som småningom kan leda till en asocial livsföring och kriminalitet. Dessa unga neurotiker är ej annat än undantagsvis fall för sinnessjukvården. Ej heller ungdomsvårdsskolornas skyddsuppfostran eller psykoterapeutiska behandling torde vara rätta medel visavi detta klientel. Dr John Takman, socialläkare vid Stockholms stads barnavårdsnämnd, redogör för förefintliga resurser och behandlingsmetoder eller brist på sådana för ifrågavarande ungdomar och skisserar i anslutning därtill några tänkbara nya vägar och möjligheter av arbets- och miljöterapi. Sid. 784.

Internationella arbetskonferensens trettiofemte sammanträde. Detta sammanträde, vid vilket Sverige var representerat, hölls i Genève under tiden 4—28 juni 1952. Bland konferensens arbetsresultat var antagandet av en konvention och en rekommendation angående semester inom jordbruket samt en konvention angående minimistandard för den sociala tryggheten, innefattande bestämmelser om nio olika slag av socialförmåner. Ytterligare antogs på konferensens sammanträde en reviderad version av 1919 års konvention angående kvinnors användande till arbete före och efter barnsbörd ävensom en rekommendation i ämnet.

En redogörelse för förhandlingarna vid och resultaten av arbetskonferensens sammanträde ges av förste kanslisekreterare Sten-Eric Heinrici i socialdepartementet. Sid. 790.

Amerikansk levnadskostnadsundersökning. Förenta staternas Bureau of Labor Statistics har nyligen publicerat resultaten av en levnadskostnadsundersökning berörande 10 800 familjer. Av denna framgår bl. a., att under högkonjunkturåret 1950 med full sysselsättning den genomsnittliga inkomsten för samtliga familjer (skatterensad) uppgick till 4 300 dollar och för arbetare och lägre tjänstemän till 3 900 dollar. Skatterna var för europeiska förhållanden mycket låga och uppgick i medeltal till 7 %. De höga inkomsterna räckte dock inte till för att täcka utgifterna för konsumtion m. m. Genom användande av besparingar, lån och avbetalningsköp kom utgifterna för arbetare och lägre tjänstemän att med 10 % överstiga inkomsterna och för samtliga familjer med 6 %. Sid. 796.

REGISTER

över regelbundet återkommande kvartals- och årsöversikter i Sociala Meddelanden

	Nr
Alkoholistanstalt, intagna på, årligen, senast i	6, 1951
Allmänna arvsfonden, för varje budgetår, senast i	detta nr
Allmänna barnbidrag, årligen, senast i	2, 1952
Arbetskraftsåtgång och utbetald lönesumma inom jordbruket år 1951, årligen, senast i	8, 1952
*Befolkningsutvecklingen, varje kvartal, senast i	10, 1951
Bostadsbyggandet i Sverige, årligen, senast i	7, 1952
*Brottsligheten, varje kvartal, senast i	11, 1951
Byggnadsverksamheten i städer och köpingar, varje kvartal, senast i	detta nr
Den reglerade byggnadsverksamhetens omfattning, årligen, senast i	11, 1952
Detaljhandelsomsättningen, i regel varje kvartal, senast i	9, 1952
Detaljprisutvecklingen i Sverige och utlandet, årligen, senast i	4, 1952
Erkända arbetslöshetskassor, årligen, senast i	8, 1952
Fattigvården, årligen, senast i	1, 1952
Fattigvård och barnavård till utlänningar, årligen, senast i	4, 1952
Frånvarofrekvens inom vissa industriföretag, i regel varje halvår, senast i	8, 1952
*Fylleriförseelser och spritsmuggling, varje halvår, senast i	3, 1952
Inkomst och förmögenhet, årligen, senast i	5, 1952
Kollektivavtal, i regel varje kvartal, senast i	9, 1952
Kooperativ verksamhet, årligen, senast i	1, 1952
Levnadskostnadsindex, varje kvartal, senast i	11, 1952
Löneförhållandena för anställda inom den enskilda varuhandeln, årligen, senast i	4, 1952
Löneförhållandena och sysselsättningen för tjänstemän m. fl. inom industrin, årligen, senast i	4, 1952
Löneläget inom jordbruket, årligen, senast i	7, 1952
Löner och sysselsättning inom industrin, varje kvartal, senast i	detta nr
Löneförhållandena för arbetare inom industrin, årligen, senast i	8, 1952
Mödrahjälpen, årligen, senast i	7, 1952
Nykterhetsnämndernas verksamhet, årligen, senast i	2, 1952
Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning, årligen, senast i	5, 1952
Samhällets barnavård, årligen, senast i	3, 1952
Skogsarbetarnas arbetsförtjänster, årligen, senast i	detta nr
Sociala frågor vid årets riksdag, senast i	9, 1952
Socialutgifterna i Sverige, årligen, senast i	5, 1952
Trädgårdsarbetarnas löner, årligen, senast i	10, 1952
Utlänningar i Sverige, varje kvartal, senast i	detta nr
Vägarbetarnas löneförmåner, årligen, senast i	11, 1951
*Vägtrafikolyckor, varje kvartal, senast i	10, 1951

* Fr. o. m. år 1952 lämnas dessa översikter i statistiska centralbyråns kvartalsvis utkommande Statistisk tidskrift samt däremellan publicerade förtryck.

Socialstyrelsen 40 år

Socialstyrelsen inrättades 1913 genom att ur kommerskollegium utbröts en avdelning för arbetsstatistik och en byrå för sjukkasseärenden. Med den arbetsstatistiska avdelningen följde även ärenden rörande den offentliga arbetsförmedlingen och medling i arbetstvister.

Enär sålunda fyrtio år förflutit, sedan styrelsen började sin verksamhet som självständigt ämbetsverk, har det synts lämpligt att i korthet redogöra för den organisatoriska utvecklingen under perioden.

Styrelsens organisation omfattade till en början fyra byråer (för arbetarfrågor och allmänna sociala frågor; arbetarskyddsärenden och yrkesinspektionen; sjukkasseväsendet samt socialstatistik och publikationsverksamhet).

Sedermera ökades byråernas antal till sju. Sålunda tillkom 1920 två byråer, nämligen en för statistiska specialundersökningar och en för juridiska och administrativa ärenden, samt 1934, med anledning av detta års

författningar om offentlig arbetsförmedling och erkända arbetslöshetskassor, en särskild arbetsmarknadsbyrå.

År 1938 genomgick styrelsen en omfattande omorganisation. Från socialdepartementet tillfördes styrelsen fattigvårds- och barnavårds- samt skyddshemsinspektionerna, varjämte utlänningskontrollen centraliserades till styrelsen. Arbetarskyddsärendena och yrkesinspektionen flyttades från styrelsen till riksförsäkringsanstalten samt tillsynen över sjukkassor och understödsföreningar med undantag av arbetslöshetskassor till pensionsstyrelsen.

Efter denna omorganisation omfattade styrelsen sex byråer (arbetsmarknads-, fattigvårds-, lag-, statistiska, utrednings- och utlänningsbyråerna) samt en förlikningsmannaexpedition.

När statens arbetsmarknadskommission inrättades 1940, överflyttades styrelsens befattning med den offentliga arbetsförmedlingen till kommissionen. Överflyttningen, som var provisorisk, blev definitiv 1948 i samband med tillkomsten av statens arbetsmarknadsstyrelse, dit samtidigt även ärendena angående arbetslöshetsförsäkring förlades.

Den period av styrelsens utveckling, som började med omorganisationen 1938, kännetecknas av en kraftig expansion av särskilt utlännings- och fattigvårdsbyråerna.

Utvidgningen av utlänningsbyråns arbetsuppgifter sammanhängde med världshändelserna. Ärendena ändrade karaktär: från det att arbetsmarknadsproblemen tidigare varit förhärskande trädde nu polisiära synpunkter i förgrunden. 1940 inrättades en särskild avdelning för utlänningsförläggningar under ledning av en överinspektör. Arbetsuppgifterna blev efter hand av en sådan omfattning, att det blev nödvändigt att överflytta dessa ärenden från styrelsen till en särskild myndighet. 1944 inrättades statens utlänningskommission. Utlänningsbyrån kvarstod emellertid formellt i styrelsens organisation till 1946, då utlänningskommissionen förlänades en mera permanent karaktär.

Fattigvårdsbyrån, vars benämning 1944 ändrades till socialvårdsbyrån, bestod 1938 av tre avdelningar, nämligen *dels* en allmän avdelning för fattigvård och barnavård, *dels* en skyddshemsavdelning, omfattande skyddshemsinspektionen, *och dels* en alkoholistvårdsavdelning.

1944 utbröts alkoholistvårdsavdelningen och inrättades därav nykterhetsvårdsbyrån. Av skyddshemsavdelningen bildades 1946 en självständig byrå, skolbyrån.

Socialvårdsbyråns återstående del, den allmänna avdelningen, uppdelades i sektioner alltefter socialpolitikens utveckling och de sociala reformernas ikraftträdande. Avdelningarnas antal uppgick slutligen till fem, nämligen fattigvårds-, barnavårds-, mödrahjälps-, daghems- och hemhjälpsavdelningarna. Barnavårdsavdelningen, som sedan 1945 stått under ledning av en byrådirektör, samt mödrahjälps- och daghemsavdelningarna utbröts 1947 ur socialvårdsbyrån och bildade tillsammans barnavårdsbyrån. Efter denna uppdelning består socialvårdsbyrån av en fattigvårdsavdelning och en avdelning för social hemhjälp.

Socialstyrelsen utgörs f. n. av en generaldirektör och chef samt såsom ledamöter sju byråchefer. Chefen för styrelsens förlikningsmannaexpedition, en byrådirektör, är adjungerad ledamot beträffande de ärenden, som handläggs å expeditionen. Byråcheferna föreståt var sin byrå, nämligen barnavårdsbyrån (1:a byrån), socialvårdsbyrån (2:a byrån), lagbyrån (3:e byrån), statistiska byrån (4:e byrån), utredningsbyrån (5:e byrån), nykterhetsvårdsbyrån (6:e byrån) och skolbyrån (7:e byrån). Cheferna för socialvårds-, barnavårds- och skolbyråerna är tillika statens inspektörer för respektive fattigvård, barnavård och skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.

För att biträda socialstyrelsen vid fullgörandet av de uppgifter, som åligger styrelsen i dess egenskap av uppsiktsmyndighet över alkoholistvården, är inom styrelsen anställd en expert för ärenden rörande nämnda vård.

Av den här lämnade redogörelsen framgår att praktiskt taget samtliga de arbetsuppgifter, som ursprungligen åvilade socialstyrelsen, sedermera överförts till andra myndigheter, medan i stället andra arbetsuppgifter tillkommit.

O. Z—n

Socialförsäkringsutredningens betänkande om samordning av sjukförsäkring och yrkesskadeförsäkring

Ett radioanförande den 19 november 1952

Av statssekreterare *Per Eckerberg,* socialdepartementet

Under hela den tid vi i vårt land haft någon socialförsäkring har möjligheterna till samordning och förenkling av lagstiftning och administration varit föremål för uppmärksamhet. En rad utredningar har under de senaste fyrtio åren sysselsatt sig med hithörande spörsmål. Socialvårdskommittén, som framlade en rad av de förslag, som föranlett det livliga lagstiftningsarbetet på socialförsäkringens område under åren närmast efter kriget, ägnade på sin tid stor uppmärksamhet även åt samordningsfrågorna. Att genomföra en samordning av socialförsäkringarna såväl i fråga om organisation som i fråga om förmåner visade sig dock mycket svårt att göra samtidigt med att revolutionerande förändringar av socialförsäkringarnas materiella innehåll skedde. Någon enhetlighet i administration och förmåner mellan t. ex. folkpensionering, sjukförsäkring, olycksfallsförsäkring och arbetslöshetsförsäkring har icke heller skapats i vårt land.

Socialvårdskommittén avlämnade sommaren 1951 ett förslag till yrkesskadeförsäkringslag, avsedd att ersätta såväl 1916 års olycksfallsförsäkringslag som 1929 års yrkessjukdomslag. Vid remissbehandlingen av detta förslag framfördes ånyo önskemålen om en samordning i första hand mellan yrkesskadeförsäkringen och sjukförsäkringen. Med sjukförsäkringen förhåller det sig som bekant så att den av 1946 års riksdag beslutade allmänna sjukförsäkringen ännu ej trätt i kraft.

I detta läge tillkallades i slutet av december förra året en kommitté — socialförsäkringsutredningen — som bland annat fick i uppdrag att skyndsamt klarlägga möjligheterna att genomföra en samordning mellan sjukförsäkring och olycksfallsförsäkring eller, som socialvårdskommittén kallar den, yrkesskadeförsäkringen.

Utredningens nu framlagda förslag innefattar dels förslag till ändringar i den år 1946 av riksdagen antagna lagen om allmän sjukförsäkring, och dels förslag till ändringar i det av socialvårdskommittén år 1951 framlagda förslaget till yrkesskadeförsäkringslag. Förslaget till ändringar i lagen om allmän sjukförsäkring har utformats så att sjukförsäkringen skall lämpa sig för en samordning med yrkesskadeförsäkringen.

Denna samordning föreslås i princip avse de 90 första dagar, för vilka sjukpenning utgår vid ett sjukdomsfall. Samordningen föreslås — med vissa undantag — bli fullständig. Någon skillnad skall sålunda i regel inte

göras mellan yrkesskador och andra sjukdomar i vad avser samordningstiden. Sjukhjälpen skall under denna tid lämnas av allmän sjukkassa och enligt sjukförsäkringens ersättningsbestämmelser. Det har visat sig, att 97 % av olycksfallen i arbete har en kortare varaktighet än 90 dagar.

Efter samordningstidens slut skall ersättning för yrkesskador utgå från yrkesskadeförsäkringen och enligt de för denna försäkring gällande ersättningsbestämmelserna.

Den obligatoriska sjukförsäkringen skall omfatta praktiskt taget alla landets invånare. Till skillnad mot vad fallet är enligt den antagna lagen om allmän sjukförsäkring skall även de hemarbetande gifta kvinnorna vara självständigt försäkrade såsom sjukkassemedlemmar.

Alla sjukkassemedlemmar skall vara sjukvårdsförsäkrade och denna försäkring skall omfatta även barnen. Sjukvårdsförsäkringen avser viss ersättning för läkarvård, sjukhusvård samt resor till och från läkare eller sjukhus.

Fria eller rabatterade läkemedel förutsätts komma att lämnas i särskild ordning vid sidan av sjukförsäkringen i enlighet med 1946 års beslut.

De sjukkassemedlemmar, som har en årsinkomst av förvärvsarbete av minst 1 200 kr, skall omfattas av den obligatoriska sjukpenningförsäkringen. Detsamma skall även gälla icke förvärvsarbetande gift kvinna.

Alla som sålunda skall vara sjukpenningförsäkrade — ca 4,4 miljoner personer — skall vara tillförsäkrade en grundsjukpenning av 3 kr om dagen.

Till den som skall anses vara försörjare för barn under 16 år skall utgå barntillägg. Detta föreslås utgöra, om det är ett eller två barn, en krona, om det är tre eller fyra barn, två kronor och för varje ytterligare barn en krona. Sedan sjukpenning utgått för 90 dagar, skall barntillägget dock vara en krona för varje barn.

De sjukkassemedlemmar — ca 2,4 miljoner — som har en årsinkomst av tjänst uppgående till minst 1 800 kr, skall dessutom vara försäkrade för tilläggssjukpenning. Tilläggssjukpenningens storlek är beroende av den sjukpenningklass, till vilken medlemmen hör. Sjukkassan skall inplacera dessa medlemmar i sjukpenningklasser allt efter storleken av deras årsinkomst av tjänst. Den obligatoriska försäkringen för tilläggssjukpenning omfattar inte de självständiga företagarna.

Tilläggssjukpenningen föreslås variera enligt en särskild sjukpenningskala mellan 1 och 17 kr. Den högsta sammanlagda sjukpenningen blir alltså 20 kr. Nämnda sjukpenning utgår då årsinkomsten är minst 14 000 kr. Kompensationsgraden torde bli 65—75 %. Efter 90 dagars sjukhjälpstid skall tilläggssjukpenningen i de högre sjukpenningklasserna nedsättas.

Inom den obligatoriska sjukpenningförsäkringen skall liksom enligt den antagna lagen gälla en karenstid av 3 dagar.

Avgift för sjukvårdsförsäkringen skall erläggas av alla sjukkassemedlemmar, vilkas till statlig inkomstskatt taxerade inkomst uppgår till minst 1 200 kr, dock inte folkpensionärer.

Avgift för försäkringen för grundsjukpenning skall erläggas av de sjukkassemedlemmar, som är sjukpenningförsäkrade, under förutsättning att deras taxerade inkomst uppgår till nyss angivet belopp.

Arbetsgivarbidrag skall utgå till den obligatoriska försäkringen för tilläggssjukpenning. Detta bidrag föreslås i princip utgöra 1 % av de löner, som arbetsgivaren utbetalat under ett kalenderår, dock medräknas härvid inte lönebelopp, varmed en anställds årslön överstiger 15 000 kr. Det föreslås, att arbetsgivarbidraget skall uttas tillsammans med avgifterna till yrkesskadeförsäkringen. Genom att arbetsgivarbidraget avser endast den obligatoriska tilläggssjukpenningen kommer det blott dem till del, som omfattas av denna försäkring, dvs. de anställda.

Den frivilliga sjukförsäkringen föreslås endast vara sjukpenningförsäkring. Den är avsedd att för de självständiga företagarnas del utgöra en ersättning för den för de anställda anordnade obligatoriska tilläggsförsäkringen. Frivillig försäkring skall också kunna tas av studerande över 16 års ålder.

Utredningen utgår ifrån att bestämmelserna i den antagna lagen om sjukkasseorganisationen i stort sett skall vara oförändrade men föreslår vissa ändringar i fråga om ansvarsfördelningen mellan lokal- och centralsjukkassorna.

När en effektiv obligatorisk sjukförsäkring och en materiell samordning för viss tid mellan sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna genomförs, blir det enligt utredningens mening möjligt att i vissa hänseenden förenkla yrkesskadeförsäkringen.

I fråga om den personkrets, som skall omfattas av den obligatoriska yrkesskadeförsäkringen, föreslår utredningen att denna försäkring begränsas till de anställda. Härigenom förs utanför den obligatoriska försäkringen en svåravgränsbar grupp av uppdragstagare, som nu omfattas av olycksfallsförsäkringen.

Arbetsgivarens hemmavarande barn och föräldrar är nu uteslutna från den obligatoriska olycksfallsförsäkringen. Detta undantag föreslås bli upphävt för dem som blir obligatoriskt sjukpenningförsäkrade. I regel kommer alltså de barn till en företagare, som är anställda hos honom, att omfattas av yrkesskadeförsäkringen.

Vad angår förmånerna inom yrkesskadeförsäkringen förutsätts sjukförsäkringens sjukpenningskala för de första 90 sjukdagarna i regel användas även i yrkesskadeförsäkringen.

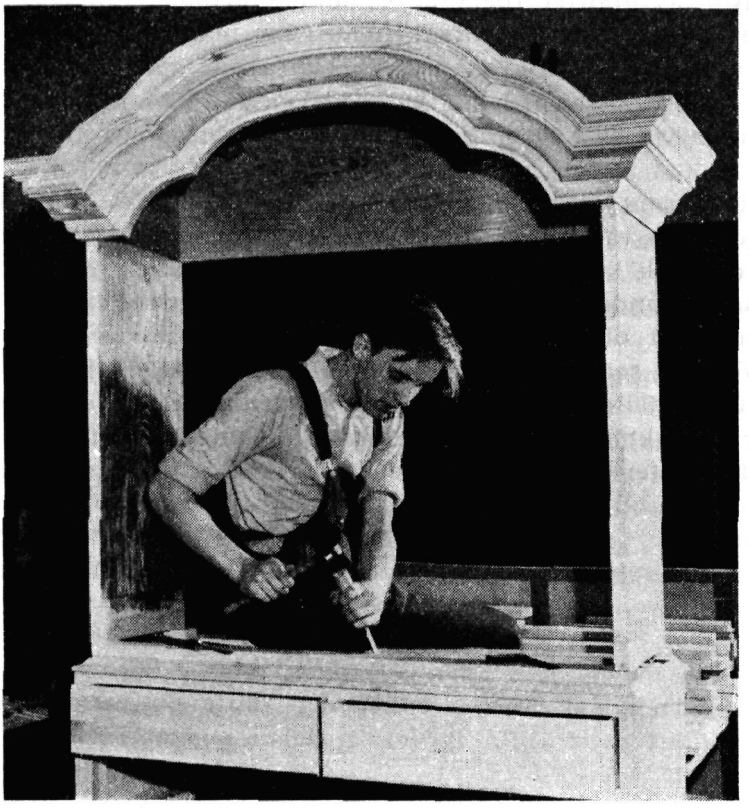
Inkomstmaximum vid beräkning av livräntor föreslås höjt från nuvarande 7 200 till 15 000 kr.

Årskostnaderna för den obligatoriska sjukförsäkringen beräknas till omkring 697 milj. kr, varav 311 milj. kr täcks av avgifter, 180 milj. kr av arbetsgivarbidrag och 206 milj. kr av statsbidrag. Kostnaderna för den frivilliga försäkringen beror givetvis av anslutningen till densamma. Utredningen har kalkylerat kostnaderna till 35 milj. kr, varav 7 milj. kr skulle täckas av statsbidrag.

Arbetsgivarnas utgifter för yrkesskadeförsäkringen minskas givetvis genom samordningen med sjukförsäkringen. Om man bortser från staten kan antas, att yrkesskadeförsäkringen (arbetsgivarna) sparar omkring 65 milj. kr genom samordningen och att kostnaderna för nämnda försäkring kommer att stanna vid 80 à 90 milj. kr, sedan de föreslagna reformerna genomförts.

De avgifter, som av medlemmarna skall erläggas för den obligatoriska försäkringen, kan variera de olika sjukkasseområdena emellan. Genomsnittligt torde de dock kunna beräknas för år utgöra 45 kr för försäkring för sjukvård och grundsjukpenning. Avgifterna för den obligatoriska tilläggssjukpenningen är olika stora i olika sjukpenningklasser. Den totala årsavgiften för den som är tillförsäkrad en sammanlagd sjukpenning av 12 kr för de första 90 dagarna och 8 kr för tiden därefter (inkomstläge 7 100—8 600 kr) beräknas utgöra 97 kr. Är sjukpenningen 20 resp. 12 kr blir genomsnittsavgiften 143 kr. Avgiften för frivillig tilläggspenning kan antas i genomsnitt bli ungefär dubbelt så hög som för obligatorisk tilläggssjukpenning.

De föreslagna reformerna avses att träda i kraft den 1 januari 1955.

Om det neurotiska ungdomsklientelet och dess behov av arbets- och miljöterapi

Av socialläkare *John Takman,* Stockholms stads barnavårdsnämnd

En betydande grupp av socialläkarens klientel i barnavårdsnämnden utgörs av de neurotiska, *icke* kriminella ungdomarna. Ofta är det föräldrarna, som vänder sig till barnavårdsnämnden för att få råd och hjälp, sedan otaliga försök att få dem i ordnat arbete misslyckats. Även under åren 1949, 1950 och 1951, då det var överfull sysselsättning, och arbeten som passade för de flesta intressen kunde fås praktiskt taget när som helst, var detta arbetshämmade och arbetsinstabila klientel relativt stort.

Tiden har tyvärr ännu inte medgett någon genomgång och bearbetning av det material, som finns i vårt journalarkiv rörande dessa ungdomar. Inte heller har det varit möjligt att följa alla fall i fortsättningen och se hur vidtagna åtgärder verkat. Vad som här sägs är därför ett återgivande av all-

många intryck och bygger inte på några efterundersökningar eller statistiska data.

Ett flertal av dessa ungdomar har hört till hoppjerka-typen, som glatt eller motvilligt men utan större självkval tagit anvisade arbeten men aldrig stannat mer än några dagar eller veckor på varje och ofta haft långa sysslolösa intervall mellan jobben. En mindre grupp pojkar och flickor har visat utomordentligt stora hämningar mot att börja ett arbete och inte sällan vänt vid kontors- eller fabriksporten utan att våga sig in. En del ungdomar har blommat upp på kvällar och nätter, och deras vitalitet på den legala fritiden har kontrasterat mot deras bristande energi och intresse för allt som haft med arbete att göra. Andra lever enstöringsliv också på fritiden. En del ungdomar med uttalade neurotiska besvär går tappert i arbete och är inte sällan effektiva och uppskattade men bryts småningom ner, tappar sugen och glider över i det sysslolösa klientelet.

I den mån föräldrarna inte önskar stå för kostnaderna för sådana ungdomars uppehälle, får fattigvården gripa in. Inte så få fall har under årens lopp bott och ätit på barnavårdsnämndens ungdomshem, där man — med rätta — betraktat dem som arbetsoförmögna eller partiellt arbetsföra och avskrivit eller reducerat kraven på ersättning för kost och logi.

Vad som händer, när de passerar 21-årsgränsen och avförs från barnavårdsnämnden, får vi endast sporadiska rapporter om. Då socialläkartjänsten i barnavårdsnämnden inrättades först 1949 har hittills endast en del av dem som undersöktes de första åren kommit upp i den åldern. I en del fall finner man, att flyktigheten och hämningarna beträffande arbete är pubertets- och tonårsfenomen, som överhuvudtaget inte skulle ha föranlett anmälan till barnavårdsnämnden, om ungdomarna hört till andra sociala kategorier än arbetarklassen och inte varit tvungna att bidra till sin försörjning. Men det är inte dessa fall som intresserar i sammanhanget utan ungdomar med mer eller mindre påtagliga miljöskador. Också bland dessa brukar vi av praktiska skäl, i den mån en gränsdragning är möjlig, göra en uppdelning i två grupper, nämligen dels sådana där miljöskadan framför allt drabbat de första levnadsåren, s. k. primär karaktärsdefekt, dels de i egentlig mening neurotiska. Hos den första gruppen, i äldre terminologi väl oftast kallade psykopater, finner vi en skadad moralutveckling med slapphet, hållningslöshet, bristande verklig kontaktförmåga etc. Hos de neurotiska ungdomarna däremot träder spännings-, olust- och ångesttillstånd etc. i förgrunden, alltså mer eller mindre uttalade subjektiva besvär, som i sin tur minskar eller väsentligt försvårar deras anpassning till familjen (i den mån de har en sådan), kamraterna, studierna, arbetet. Man kan förutsätta, att många ur denna grupp, som man misslyckas med att få in i en reguljär utbildning eller ett ordnat arbetsliv under tonåren, kommer att återfinnas bland löpande understödsärenden i fattigvårdsnämnden några år senare. I åtskilliga fall blir förtidspensionering snart aktuell.

Det är alltså ingen överdrift att säga, att det står mycket pengar på spel för samhället varje gång vi saknar resurser att effektivt behandla neuroti-

serade ungdomar. Men tyngre än detta väger den personliga tragedi, som de neurotiska besvären utgör och som det innebär att redan tidigt bli ställd vid sidan om livet som en improduktiv och psykiskt missanpassad medborgare.

En annan sida av saken, som man inte får glömma, är att nästa generation av miljöskadade ungdomar i stor utsträckning rekryteras ur den nuvarande. Dessa psykiskt trasiga, disharmoniska och labila ungdomar har en benägenhet att skapa samma uppväxtmiljö för sina barn, som den de själva växte upp i, om inte deras situation radikalt förändras innan de kommit så långt som till familjebildning.

Uppe i tjugoårsåldern och ibland tidigare kompliceras bilden i en del fall av tilltagande spritvanor. En del av det vuxna alkoholistklientelet kommer ur den ungdomsgrupp, som jag här talat om. Bland de vuxna lösdrivarna av båda könen träffar vi på ett betydande antal, som under tonåren kunnat räknas in i denna kategori. En del fall, som vi haft tillfälle följa under några år, har från början varit icke kriminella ungdomar, som visat sig problematiska endast genom sina arbetshämningar eller neurotiska beteenderubbningar men som efter månader och år engagerat sig i kriminella företag eller glidit över i vad man kallar asocial livsföring. Många gånger har vi måst ställa oss frågan, om en sådan utveckling inte skulle ha kunnat hindras med ganska enkla åtgärder, som vi önskat genomföra men permanent eller tidvis saknat resurser till: placering i ett lämpligt hem, en årskurs vid en folkhögskola, några veckors vård vid en psykiatrisk ungdomsklinik, en tids stimulerande arbetsträning osv.

Det bör här påpekas, att man naturligtvis inte kan i psykiskt hänseende gruppera ungdomarna i exempelvis kriminella och icke kriminella. Om man gör en sådan gruppindelning, finner man typer av alla slag i båda grupperna, inte så få helt normala ungdomar i den första gruppen och fall av de svårast miljöskadade i den andra gruppen. Man torde utan vidare kunna påstå, att det stora flertalet av de neurotiska ungdomarna aldrig kommer in i straffregistret. För kategorin primär karaktärsdefekt är prognosen betydligt sämre i detta hänseende.

Det finns många flaskhalsar i verksamheten, när man som läkare har att göra med miljöskadade ungdomar. Det mest iögonfallande och absurda är den praktiskt taget totala bristen på möjligheter att ta hand om icke kriminella pojkar och flickor i åldern 15—21 år, som själva lider av sina nervösa besvär eller orsakar svårigheter i hemmet och samhället genom lättare beteenderubbningar eller oförmåga att inpassa sig i arbetslivet.

Sinnessjukvården vill inte ha något med dem att göra, och där hör de för övrigt inte hemma annat än i akuta och svåra undantagsfall, och även då drar man sig i det längsta för den utvägen med tanke på överbeläggningen och den dåliga differentieringen vid våra sinnessjukhus. På pensionsstyrelsens kuranstalter är det svårt att få plats för ungdomar och också där är förhållandena ogynnsamma. Kuranstalterna har ju ett vuxet klientel och begränsade möjligheter att skapa en stimulerande atmosfär för ungdomsfall.

Så har vi ungdomsvårdsskolorna och möjligheten att omhänderta ungdomarna för skyddsuppfostran enligt barnavårdslagens § 22 c eller d före resp. efter 18 år. Sistnämnda moment skall ju tillämpas på personer i åldern 18—21 år, som på grund av »ett oordentligt, lättjefullt eller sedeslöst liv» anses vara i behov av särskilda åtgärder. Det händer att barnavårdsnämnder tolkar lagen ganska elastiskt och söker få svåra neurosfall med arbetshämningar som dominerande socialt symtom placerade på ungdomsvårdsskola. För små kommuner spelar det vid beslutet en inte ringa roll, att staten betalar vården vid ungdomsvårdsskola. Men också i Stockholm förekommer det gränsfall, där ungdomsvårdsskola övervägs, trots att annan åtgärd vore bättre motiverad men inte kan genomföras, på grund av att resurser saknas. *Om* det fanns möjligheter till en rationell terapi skulle förmodligen också en del av de ungdomar, som under nuvarande omständigheter anses vara klara fall för ungdomsvårdsskola, bli behandlade på annat sätt än placerade på sådan skola. Detta är ingen kritik av ungdomsvårdsskolorna, som har en viktig funktion att fylla och som kommer att fylla den ännu bättre, allteftersom de utvecklas från straffanstalter till terapianstalter. Det psykologiska utgångsläget för en placering vid ungdomsvårdsskola är emellertid sällan gynnsamt. För ungdomarna har den karaktären av repressalieåtgärd särskilt i sådana fall där vägen dit gått via åtalseftergift eller villkorlig dom. Som bekant hör det till praxis, att åklagare för att medge åtalseftergift eller domstolar för att ge villkorlig dom i många fall försäkrar sig om att barnavårdsnämnden beslutar omhändertagande för skyddsuppfostran med omedelbar placering vid ungdomsvårdsskola. Denna placering blir i sådana fall identisk med straff, och med hänsyn till tidslängden uppfattas den inte sällan som en hårdare reaktion än någon månads straffarbete.

Kort sagt: mellan ett liv i frihet och vård vid ungdomsvårdsskola finns det strängt taget ingenting. För det stora miljöskadade, icke kriminella klientelet saknas vårdformer. Som det nu är har ungdomshemmen (ungdomspensionaten) fått överta en hel del av dessa fall utan att vara avsedda eller rustade för dem, i varje fall inte i sådana proportioner, som ibland förekommit. Det är också känt, att det ibland kan bli irritation bland de ungdomar vid hemmen, som går i regelbundet arbete och som det krävs full avgift av för kost och logi, om vissa kamrater med nervösa besvär slipper lindrigare undan i fråga om arbete och avgifter. Ungdomar liksom vuxna har ju svårt att acceptera »det där med nerverna» som sjukdom och orsak till nedsatt arbetsförmåga eller bristande anpassning till arbetslivet.

Det har alltsedan verksamhetens början hösten 1949 känts som ett trängande behov att en *psykiatrisk ungdomsklinik* inrättades för ett mindre antal av vårt klientel.

I dagens läge är det praktiskt taget utsiktslöst att få in våra ungdomsfall på de psykiatriska klinikerna. Platsbristen är stor och väntelistorna månadslånga. Dessutom anses våra fall vara »sociala» i högre grad än »medicinska». Och det är riktigt. Men dessa fall kan inte alltid på en poliklinik, och detta gäller även socialläkarmottagningen, ägnas den uppmärksamhet

som behövs för utredning och framför allt behandling. Inte sällan förekommer det akutfall, som kräver omedelbar intagning men som nu — ibland först efter självmordsförsök — blir omhändertagna vid sinnessjukhusen eller i undantagsfall de psykiatriska klinikerna. Det har också hänt att ungdomar i 15—18-årsåldern blivit häktade, därför att det inte funnits någonstans att göra av dem under polisutredningen och trots att kronohäktet varit den olämpligaste plats, man kunnat tänka sig för dem i deras tillstånd.

När det gäller behandling av den ungdomskategori, jag här talat om, skall man inte ställa stora förhoppningar till psykoterapi. Majoriteten av det klientel, som socialläkaren i barnavårdsnämnden har (och som för övrigt bara är en del av den stora grupp ungdomar av likartat slag, som finns i Stockholm), skulle inte ha någon nytta av långvarig psykoterapi, och i vissa fall får den anses som olämplig att försöka. Nu har utredningen av patientens nervösa besvär i en del fall fått den samtidiga karaktären av psykoterapi. Varje grundlig utredning, som tar sikte på att också för patienten förklara hans symtom och ge honom självtillit, är ju psykoterapi. I några fall, där patienten plågats intensivt av sina besvär och varit positivt inställd till behandling, har längre tids terapi ansetts vara av värde.

Men om inte denna behandling kan tillgripas för det stora flertalet fall, vilken behandling skall man då ge dem?

Det finns en medicin, som med lämplig beredning och i från början måttliga doser kan åstadkomma de mest överraskande förbättringar i människors psykiska tillstånd. Den medicinen har varit känd sen före Hippokrates, fast den oändligt ofta har använts fel och i brutala doser. Medicinen heter arbete.

Nu frågar man sig hur arbete skall kunna användas som medicin vid arbetshämning. Generationers fåfänga ansträngningar borde ha lärt att det är svårt att *tvinga* folk att bli energiska och pålitliga i arbetet. Ändå vet vi att många använder det gamla receptet alltjämt, och inte minst när arbetshämmade ungdomar skickas till ungdomsvårdsskola eller döms till straffarbete får vi höra, att de måste *lära* sig att arbeta.

Det är väl inte så oriktigt, när det gäller helt ordinära ungdomar. Mer än hälften av dem vantrivs visserligen på sina jobb, som undersökningar visat, men också dessa lär sig nödtorftigt sina handgrepp, kommer i tid på morgonen och slutar i tid på kvällen och längtar efter fridagarna och någon gång också efter pensionsåldern. Men *arbetsglädje* har man svårt att lära sig. Den måste komma ifrån vad man sysslar med och i vad sammanhang man sysslar med det. Den måste komma ur arbetet självt och den sociala organisation, som det är infogat i.

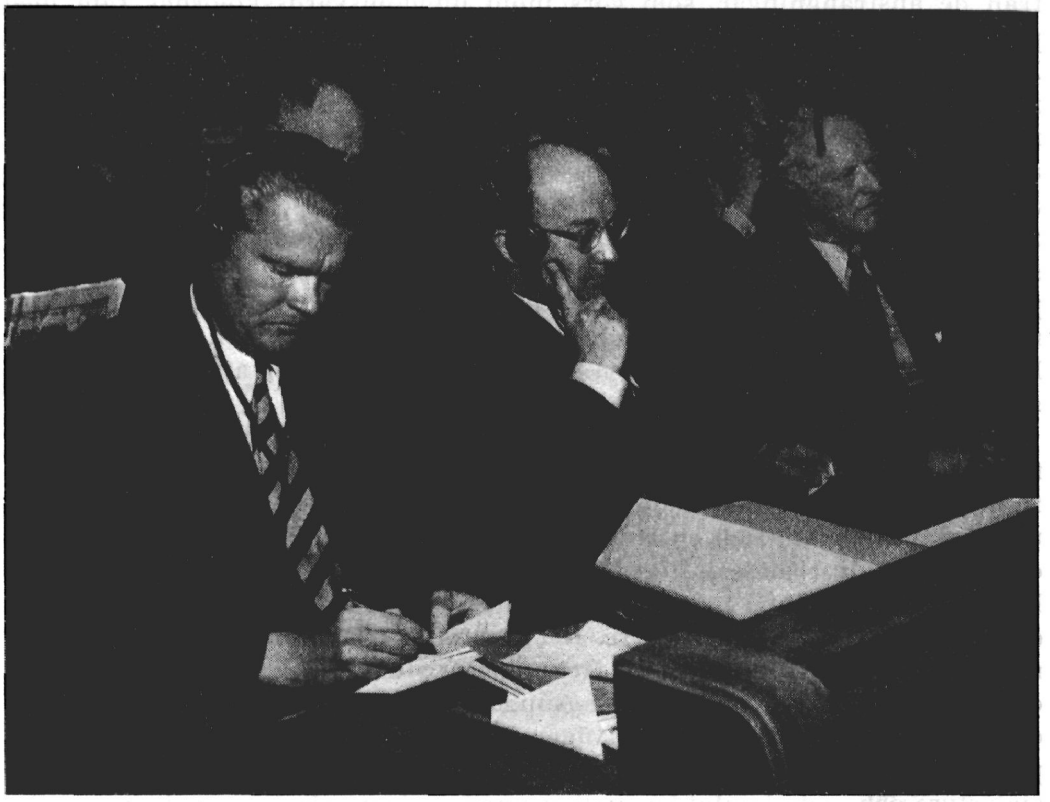
För många av de ungdomar, som jag här talat om, skulle bästa medicinen vara en verkligt entusiasmerande arbetsmiljö. Den skulle — kanske för första gången — göra arbetet för dem till ett behov i stället för en tung börda, en olustig plikt. En sådan arbetsmiljö finner vi mera sällan i fabriker och på kontor. Den måste byggas upp kring lämpliga sysselsättningar och framför allt kring en lämplig personal.

Det finns ingen sådan *kuranstalt för ungdom* i vårt land, om man bortser

från de ansträngningar, som görs inom ungdomsvårdsskolornas ram med psykologiskt mindre gynnsamma förutsättningar och begränsade resurser. Ett villkor för resultat är att verksamheten vid en ungdomsby, eller vad man nu vill kalla en institution av detta slag, organiseras så, att solidaritet med byn och ledningen växer fram och ungdomarna får en levande känsla av att den är *deras* verk och *deras* egendom. Vad de uträttar måste ge vinst åt dem själva i form av arbetslön, premier osv. men också vinst åt den gemensamma byn i form av förbättringar i standard, möjlighet till gruppresor till fjällen och utomlands etc. Det måste alltid finnas något som riktar perspektivet och förväntningarna framåt, om också bara några dagar eller någon vecka i taget i början, och som ger en optimistisk och glad stämning kring arbetet och kring fritidssysselsättningen. Det gäller att få fram en det skapande arbetets romantik.

Bäst vore, tror jag, om man kunde finna ett område, där ingenting vore färdigt och där stora utvecklingsmöjligheter för alla former av verksamhet funnes. Om man där ordnade en bra förläggning för en relativt liten grupp ungdomar i början, fick en entusiasmerande och *praktiskt kunnig* personal och inte paralyserande initiativ och gåpåarhumör med alltför mycket regler, skulle man kunna bygga upp kärnan för en ungdomsby och snart se att den utvecklades till något större. Det förefaller mig inte otänkbart, att man med hjälp av frivilliga krafter (teknologer, studerande vid konstakademin och konstfackskolan, fackföreningsungdom etc.) skulle kunna bygga upp en ungdomsby med småstugor, vägar, idrottsplan, någon liten industri osv. praktiskt taget utan hjälp av vuxna och från starten få fram ett relativt självstyre och goda kontakter mellan ungdomsbyn och den ungdom, som lever ett vanligt produktivt liv. Det förefaller mig heller inte otänkbart, att kostnaderna för det allmänna skulle kunna hållas relativt låga, i varje fall sedan verksamheten blivit uppbyggd och stabiliserad. I vissa fall finge man räkna med att ungdomarna inte kunde prestera mycket av värde den första tiden, som finge karaktären av konvalescens. Målet för verksamheten skulle vara att successivt få in dem i en reguljär produktion (och om möjligt yrkesutbildning), först vid ungdomsbyn, sedan ute i samhället.

Skulle företaget gå med betydande underskott, borde detta inte verka avskräckande. Begär man exempelvis att våra sjukhus och fängelser och alkoholistanstalter skall gå med vinst? Det allmänna har betydande kostnader för detta klientel nu, exempelvis i form av fattigvård. Och varje fall, som utvecklar sig till ett kroniskt, blir många gånger kostsammare än en i tid insatt terapi — för att nu endast hålla sig till kostnader i pengar och bortse från alla humanitära synpunkter.

Några medlemmar av den svenska ILO-delegationen. Fr. v. direktör Gullmar Bergenström, SAF, en av de två svenska ledamöterna av ILO:s styrelse, samt statssekreterare Per Eckerberg och generaldirektör Wilhelm Björck, de båda senare svenska regeringsdelegater.

Internationella arbetskonferensens trettiofemte sammanträde

Av förste kanslisekreterare *Sten-Eric Heinrici,* socialdepartementet

Internationella arbetskonferensens trettiofemte sammanträde hölls i Genève under tiden 4—28 juni 1952. I sammanträdet, som hölls under ordförandeskap av Brasiliens arbetsminister J. de Segadas Vianna, deltog representanter för 60 nationer. Sammanlagda antalet vid konferensen närvarande delegater, experter, observatörer och representanter för internationella organisationer uppgick till ca 700. Genom att Libyen vid konferensen beviljades inträde i Internationella arbetsorganisationen ökades antalet medlemmar i organisationen till 66.

Sverige deltog i konferensen med en fullständig delegation, dvs. två regeringsombud, ett arbetarombud och ett arbetsgivarombud, jämte ett antal experter. Därjämte bevistade socialminister Sträng en del av konferensen. Genom beslut den 4 april 1952 hade Kungl. Maj:t utsett följande personer att representera Sverige vid sammanträdet, nämligen

för Sveriges regering: såsom ombud generaldirektören och chefen för statskontoret Wilhelm Björck och statssekreteraren i socialdepartementet Per Eckerberg samt såsom experter förste kanslisekreteraren i socialdepartementet Sten-Eric Heinrici, tillika ersättare för regeringsombuden, fru Inga Thorsson och byråchefen i arbetarskyddsstyrelsen Lars André;

för arbetarna: såsom ombud Landsorganisationens jurist, advokaten Arnold Sölvén, samt såsom experter ombudsmännen i Landsorganisationen Ture Flyboo och Sigrid Ekendahl samt förste sekreteraren i TCO Otto Nordenskiöld;

för arbetsgivarna: såsom ombud direktören i Svenska arbetsgivareföreningen Gullmar Bergenström samt såsom experter direktörerna i samma förening Erik Brodén, Tore Browaldh och Sture Linnér.

Därjämte hade redaktören Sven Backlund utsetts att biträda delegationen.

På framställning av Svenska arbetsgivareföreningen utsågs sedermera sekreteraren i föreningen C.-S. Giesecke att i Linnérs ställe såsom expert delta i sammanträdet.

Sammanträdets *dagordning* omfattade följande överläggningsämnen:

1) Generaldirektörens årsberättelse.
2) Finansiella och budgetära frågor.
3) Upplysningar och årsrapporter rörande medlemsstaternas tillämpning av internationella arbetskonventioner och rekommendationer.
4) Semester inom jordbruket (andra behandling).
5) Målsättning och standard för den sociala tryggheten:
   a) minimistandard för den sociala tryggheten (andra behandling), b) målsättning och högre standard för den sociala tryggheten (första behandling).
6) Samarbete mellan offentliga myndigheter och arbetsgivarnas och arbetstagarnas organisationer: a) samarbete på företagsplanet (andra behandling av en föreslagen rekommendation m. m.), b) samarbete inom olika industrier och/eller omfattande hela landets näringsliv (första behandling).
7) Revision av 1919 års konvention angående skydd vid havandeskap och barnsbörd.
8) Skydd för arbetarnas hälsa på arbetsplatsen (första behandling).
9) Reglering av unga arbetares sysselsättning under jord i kolgruvor (allmän överläggning).

Beträffande det under punkten 5 b) på dagordningen uppförda ämnet antog konferensen en resolution, vari arbetsbyråns styrelse anmodades ta frågan om målsättning och högre standard för den sociala tryggheten under

Advokat Arnold Sölvén, Landsorganisationens i Sverige jurist och svensk styrelseledamot i ILO.

omprövning samt välja lämplig tidpunkt för ämnets upptagande på konferensens dagordning. Även den under 6 b) angivna frågan avfördes från dagordningen.

På sedvanligt sätt upptogs plenarsammanträdena under konferensen till större delen av debatten om generaldirektörens årsberättelse,[1] vilken liksom tidigare år behandlar den ekonomiska bakgrunden för arbetsorganisationens verksamhet samt den socialpolitiska utvecklingen i världen. Tyngdpunkten i berättelsen hade emellertid lagts på arbetsorganisationens verksamhet för experthjälp till medlemsstaterna. I debatten betonades faran av att betrakta det tekniska biståndet uteslutande ur materiella synpunkter. Detta borde syfta till att höja befolkningens totala välstånd och taga hänsyn även till kulturella och andliga aspekter. Från flera håll underströks att det tekniska biståndet icke vore enbart en angelägenhet för regeringarna; om biståndsprogrammet skulle kunna framgångsrikt genomföras, måste arbetsgivare och arbetare vara medvetna om att de hade ett lika stort ansvar som regeringarna. Det allmänna intrycket av debatten torde emellertid ha varit, att arbetsorganisationens tekniska biståndS- och arbetskraftsprogram åtnjuter hel-

[1] Den »skandinaviska» upplagan av årsberättelsen har i år utgetts på danska.

hjärtat stöd från såväl regeringar som arbetsgivare och arbetare i medlemsstaterna samt genomförs med kraft och tillförsikt.

En avsevärd del av berättelsen ägnades frågan om produktiviteten, vilken av en talare betecknades såsom »nyckeln till vår tids ekonomiska filosofi». Under diskussionen betonades att det vore nödvändigt och önskvärt, att industriländerna ägnade särskild uppmärksamhet åt metoderna för att höja produktiviteten och att programmet för bistånd åt underutvecklade länder borde inriktas på detta mål.

Ett tredje ämne, som tilldrog sig stor uppmärksamhet under debatten, var föreningsfriheten. Kränkningar av fackföreningarnas rättigheter från vissa regeringars sida påtalades av flera arbetarrepresentanter, och behovet av fria och oberoende fackföreningar underströks.

I sitt efter debattens slut avgivna svar framhöll arbetsbyråns generaldirektör David A. Morse bl. a., att arbetsorganisationens tekniska biståndsverksamhet täckte hela organisationens arbetsfält och utgjorde ett försök att från organisationens sida bidra till skapande av social rättvisa. Detta begrepp erhölle emellertid en reell innebörd först när de grundläggande mänskliga behoven vore tillfredsställda och den materiella levnadsstandarden snabbt stege. Detta vore skälet till att han alltid betonat ernåendet av höjd produktivitet såsom ett av arbetsorganisationens viktigaste mål.

Beträffande de olika på sammanträdets dagordning uppförda ämnena må i övrigt följande anmärkas.

Frågor av större vikt behandlas inom Internationella arbetsorganisationen enligt den s. k. dubbla diskussionsproceduren, vilket innebär, att ett ärende upptas till behandling vid två på varandra följande konferenser. Vid 1951 års konferens hade för första behandling diskuterats frågorna om semester inom jordbruket, minimistandard för den sociala tryggheten ävensom samarbete mellan offentliga myndigheter samt arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer såvitt avser samverkan på företagsplanet. Dessa frågor avgjordes slutligt vid 1952 års konferens.

Beträffande *semester inom jordbruket* antogs en konvention och en rekommendation. I konventionen fastslås den allmänna principen, att i jordbruket anställda arbetare skall åtnjuta en årlig betald ledighet, medan åt myndigheterna i vederbörande land lämnas full frihet att bestämma semesterns varaktighet, den minimiperiod av oavbruten anställning, som erfordras för semesterns erhållande, metoderna för semesterns genomförande samt de personkategorier, på vilka konventionen skall tillämpas. Vidare föreskrivs att, där så är lämpligt, minderåriga skall behandlas förmånligare än vuxna arbetare samt att semestern skall förlängas i förhållande till anställningens varaktighet. Vanlig lön skall utgå under semestern, och överenskommelse om avstående av semester skall anses ogiltig. Viss övervakning över bestämmelsernas tillämpning skall anordnas. I konventionen finns intet stadgande om semesterns varaktighet, vilket däremot anges i rekommendationen. Semestern bör enligt denna omfatta minst en arbetsvecka efter ett års oavbruten anställning.

Under punkten 5 på dagordningen antogs en konvention angående *minimistandard för den sociala tryggheten.* Konventionen är mycket vittomfattande, och utrymmet medger icke någon mera utförlig redogörelse för dess innehåll. Här må endast nämnas, att konventionen innefattar bestämmelser om följande nio slag av sociala trygghetsförmåner, nämligen 1) läkarvård vid sjukdom, havandeskap och barnsbörd; 2) ersättning vid arbetsoförmåga på grund av sjukdom; 3) arbetslöshetsersättning; 4) ålderspension; 5) yrkesskadeersättning; 6) barnbidrag; 7) ersättning vid havandeskap och barnsbörd; 8) invalidpension samt 9) pension till efterlevande vid familjeförsörjarens frånfälle. Konventionen fastställer normer för den personkrets, som skall omfattas av det sociala trygghetssystemet samt anger de fall, i vilka förmåner skall utgå, kvalifikationsbestämmelserna för rätten till ersättning samt förmånernas storlek. Vid definieringen av den personkrets, som minst måste åtnjuta skydd, och av minimiskalan för förmånerna har man valt att begagna vissa statistiska kriterier. Förmånerna i de olika sociala trygghetsgrenarna skall utgå med belopp, som står i visst förhållande till vederbörande förmånstagares inkomster före det inträffade riskfallet, eller, om dessa är fastställda till enhetliga belopp, skall förmånerna uppgå till viss procent av en viss angiven genomsnittslön. De procentsatser, som anger förmånernas storlek, är sålunda av grundläggande betydelse för frågan, huruvida vederbörande land äger möjlighet att ratificera konventionen. Enligt densamma godtas icke blott obligatorisk socialförsäkring utan även system, som finansieras av allmänna medel i stället för försäkringsavgifter, samt frivillig försäkring, under förutsättning av betryggande garantier.

Avsikten är, att en medlemsstat skall kunna ratificera konventionen, om staten uppfyller förutsättningarna beträffande tre av ovan nämnda sociala trygghetsgrenar, av vilka dock minst en måste tillhöra arbetslöshetsersättning, ålderspensionering, yrkesskadeersättning, invalidpension eller efterlevandepension.

I fråga om *samarbete på företagsplanet mellan offentliga myndigheter samt arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer,* dvs. vad vi i Sverige kallar företagsnämnder, antogs en rekommendation av mycket allmän natur, vari uttalas att samråd och samverkan bör äga rum mellan arbetsgivare och arbetare i sådana frågor av ömsesidigt intresse, vilka icke tillhör området för kollektivavtalsmässig reglering och icke heller vanligen behandlas i annan för fastställande av arbetsvillkor stadgad ordning. Dessutom antogs en resolution med vissa vägledande principer beträffande sättet för bedrivandet av företagsnämndernas verksamhet. Enligt en från flera håll framförd åsikt hade dessa principer, i varje fall delvis, bort inarbetas i rekommendationen i syfte att företagsnämndernas organisation i skilda länder därigenom skulle vinna ökad fasthet.

Konferensen antog vidare en *reviderad version av 1919 års konvention angående kvinnors användande till arbete före och efter barnsbörd* ävensom en rekommendation i ämnet. Den nya konventionen innefattar betydande ändringar av den förutvarande. Sålunda skall vid havandeskap och barnsbörd

utgående ledighet, vilken enligt 1919 års konvention fastställts till sex veckors obligatorisk ledighet efter nedkomsten och sex veckors valfri ledighet före nedkomsten, numera omfatta en minimiperiod av 12 veckor, varav minst sex måste uttas efter nedkomsten, medan återstoden får uttas före eller efter nedkomsten eller delvis före och delvis efter densamma. Kontant- samt hälso- och sjukvårdsförmåner skall tillhandahållas antingen inom ramen av en obligatorisk socialförsäkring eller bestridas av allmänna medel. Om kontantförmånen utgår jämlikt obligatorisk socialförsäkring och är beräknad på grundval av tidigare inkomst, skall förmånen motsvara minst två tredjedelar av kvinnans tidigare arbetsinkomst. Arbetsgivaren skall icke individuellt svara för kostnaderna för sådana förmåner, som utgår till av honom anställda kvinnor. Konventionen föreskriver vidare, att kvinna, som ammar sitt barn, äger rätt till avbrott i arbetet för sådant syfte; dylika avbrott skall anses som arbetstid och ersättas såsom sådan. Arbetsgivaren får icke uppsäga kvinna under hennes frånvaro på grund av havandeskap eller barnsbörd och ej heller vid sådan tidpunkt att uppsägningstiden utlöper under sådan frånvaro.

Rekommendationen i förevarande ämne förordar såsom ett eftersträvansvärt mål en högre och mera noggrant angiven standard än den i konventionen föreskrivna i fråga om ledighet och förmåner vid havandeskap och barnsbörd. Den innehåller även regler för genomförandet av konventionen (t. ex. beträffande anordningar för ammande mödrar samt skydd för kvinnas anställning) samt vissa förslag avseende skyddet av kvinnans hälsa under havandeskapet.

För första behandling upptogs frågan om *skydd för arbetarnas hälsa på arbetsplatsen*. Den av arbetsbyrån i ämnet föreslagna internationella regleringen innehåller regler för tekniska åtgärder till förebyggande av hälsorisker samt bestämmelser rörande läkarundersökning och skyldighet att anmäla yrkessjukdomar. Vissa förslag till texter antogs i ämnet, men konferensen beslöt att till 1953 års arbetskonferens uppskjuta frågan om huruvida regleringen borde ges formen av en konvention eller en rekommendation eller eventuellt en kombination av bådadera.

Konferensens allmänna överläggning rörande *reglering av unga arbetares sysselsättning under jord i kolgruvor* ledde till ett förslag till rekommendation angående minimiåldern för tillträde till sådant arbete, vilket förslag skall slutgiltigt behandlas vid nästkommande års konferens. Övriga med unga arbetares sysselsättning i kolgruvor sammanhängande problem, såsom yrkesvägledning och yrkesutbildning, läkarundersökning, nattarbete, vilopauser, veckovila m. m. behandlades i en av konferensen antagen resolution.

Slutligen må nämnas, att konferensen fastställde nästa års budget för Internationella arbetsorganisationen, balanserande på ett belopp av omkring 6,5 milj. dollar, varav Sverige skall bidra med 2,17 procent.

Kortare meddelanden

Amerikansk levnadskostnadsundersökning. Bureau of Labour Statistics har nyligen publicerat en preliminär redogörelse för sin nya levnadskostnadsundersökning för 91 städer av olika storlek och geografisk belägenhet. Resultatet av undersökningen skall närmast tjäna som budgetunderlag vid beräkningen av byråns konsumtionsprisindex. Denna bygger hittills på en undersökning från mitten av 1930-talet. Det är uppenbart att konsumtionsvanorna måste ha ändrats väsentligt sedan den tiden. Inkomsterna har ökat och nya varor (t. ex. televisionsapparater) har kommit ut i marknaden. Andra undersökningar, bl. a. de som utfördes av Bureau of Labor Statistics under åren 1947—1950 och som omfattade hushåll från 7 amerikanska städer, har också till full evidens visat, att så är fallet, och en ny större undersökning har därför ansetts vara nödvändig.

De amerikanska levnadskostnadsundersökningarna är vanligen av en helt annan storleksordning än motsvarande svenska. I det aktuella fallet uttog man sålunda från början inte mindre än ca 16 000 hushåll, medan t. ex. den svenska undersökning, som för närvarande planeras, kommer att omfatta knappa 700 hushåll.

För en indexbudget och för åtskilliga andra ändamål är en omfattning, som de svenska undersökningarna ger, fullt tillräcklig, särskilt som våra hushåll erbjuder ett betydligt mera homogent material än de amerikanska. Men givetvis tillåter de större undersökningarna en analys av långt flera faktorer än de svenska kan göra. Särskilt tänker man då på de regionala fördelningarna, där amerikanarna kan tillåta sig att publicera särskilda sammanställningar av utgifter och inkomster för enskilda orter, vilket ju icke är möjligt för den planerade svenska undersökningen. Någon större precision i uppskattningarna för de flesta enskilda orter kan dock icke heller den amerikanska undersökningen göra anspråk på.

Materialinsamlingen har skett genom intervjuer, vilken metod som bekant möjliggör ett representativt urval och vilken numera används även i Sverige för undersökningar av detta slag.

Intervjuarna uppsökte ca 16 000 hushåll och fick bearbetningsbara intervjuer hos ca 80 % av dessa. 2 % visade sig vara hushåll, som icke fyllde de villkor, som bestämts för undersökningen, och det egentliga bortfallet uppgick sålunda till 18 %. Därav utgjordes 6 % av hushåll, som av en eller annan orsak vägrat delta, 4 % av hushåll, där ingen träffats hemma, och slutligen 8 % av hushåll, som lämnat ofullständiga uppgifter.

En preliminär bearbetning föreligger nu för 10 800 familjer. (Materialet från 1 700 ensamstående har tills vidare lämnats åsido.) Uppgifter redovisas dels för samtliga familjer och dels för socialklasserna arbetare och lägre tjänstemän, vilka senare utgjorde 65 % av samtliga.

Året 1950 präglades av högkonjunktur med full sysselsättning och höga inkomster. För samtliga familjer uppgick den genomsnittliga inkomsten (skatterensad) till 4 300 dollar och för arbetare och lägre tjänstemän till 3 900 dollar. Därtill kom vissa tillskott i form av arv, utfallna försäkringar m. m., som i genomsnitt uppgick till 50 dollar. Skatterna var för europeiska förhållanden mycket låga och uppgick i medeltal till 7 %.

De rapporterade inkomsterna är avsevärt lägre än utgifterna. Enligt amerikanska erfarenheter föreligger en tydlig tendens hos de intervjuade hushållen att uppge för låga inkomster. Troligen föreligger en viss kapitalförtäring inom de grupper, som undersökningen avser, men storleken av denna kan inte uppskattas utan en särskild analys av de poster, som det direkt gäller, sparande, upplåning och avbetalningsköp. De i efterföljande tablå uppgivna differenserna mellan inkomster och

utgifter får alltså inte tolkas som ett mått på kapitalförtäringen.

Utgifternas fördelning på huvudposter i procent av inkomsten framgår av nedanstående tablå.

	Samtliga familjer	Arbetare o. lägre tjänstemän
Penninginkomst (skatterensad)	100·0	100·0
Konsumtionsutgifter	97·4	101·9
Livsmedel och alkoholhaltiga drycker	30·3	33·0
Bostad, bränsle, lyse och kylning	14·8	14·9
Kläder och övriga konsumtionsutgifter	52·3	54·0
Personliga försäkringar . . .	4·5	4·5
Gåvor, understöd, föreningsavgifter	4·0	3·2
Samtliga utgifter	105·9	109·6

Livsmedelsprocenten är något lägre än den som redovisades vid den senaste svenska tätortsundersökningen (1948). Den senare utgjorde 33 % för samtliga hushåll (utom ensamstående) och 36 % för arbetare och lägre tjänstemän. Bostadsposten visar en närmare överensstämmelse, 15 resp. 14 % i Sverige. (Samtliga dessa procenttal är beräknade på medelinkomsten, exklusive skatter, och ej som vanligen brukar ske på totala konsumtionsutgiften.)

De försäkringsavgifter, som svenska familjer påtagit sig, var enligt 1948 års undersökning lägre än amerikanarnas och uppgick till 3 %, samma för arbetare och lägre tjänstemän som för samtliga hushåll. Gåvor, understöd och föreningsavgifter uppgick till 4 resp. 3 %. Den stora skillnaden mellan svenska tätorter 1948 och amerikanska 1950 kommer till uttryck i samlingsposten kläder och andra konsumtionsutgifter, där de svenska siffrorna stannar vid 43 resp. 41 %.

Det är allmänt känt, att amerikanska hushåll lägger ner mycket pengar på sådana ting som bilar, televisionsapparater och hushållsmaskiner. Dessa poster utgjorde dessutom en ovanligt stor andel av utgifterna år 1950, eftersom man väntade, att brist på sådana varor skulle uppstå till följd av kriget i Korea. 6½ % av den disponibla inkomsten gick till bilar, 2—2½ % till TV-apparater och ungefär lika mycket till hushållsmaskiner.

För kläder tog man i anspråk 10—13 % av totala konsumtionsutgiften. I större städer gick 55 % av familjernas klädutgifter till den kvinnliga parten, 40 % till den manliga och resterande 5 % till barn under 2 år. I mindre städer däremot gick ungefär hälften av klädpengarna till kvinnorna.

Inkomsterna varierar avsevärt mellan olika orter enligt den amerikanska undersökningen. För de större städerna redovisas avsevärt högre inkomster än för de mindre. Vid en geografisk uppdelning har man funnit de högsta medelinkomsterna i de nordliga och västliga staterna och de lägsta i södern.

Även i fråga om utgifternas relativa fördelning framträdde starka skillnader mellan orterna. Bostadsposten varierade från 11 till 20 %; i tre femtedelar av de 91 städerna höll den sig dock mellan 13 och 16 %. De relativt högsta bostadskostnaderna redovisades för Nya England-staterna. Livsmedelsprocenten växlade från 26 till 36 % mellan olika städer.

E. W.

Monthly Labor Review, Jan. 1951: Consumer Expenditure Study, 1950. — Monthly Labor Review, Aug. 1952: Survey of Consumer Expenditures in 1950. — Monthly Labor Review, Oct. 1952: Survey of Consumer Expenditures in 1950.

Socialstyrelsens bosättningslåneutredning. Genom beslut den 21 december 1951 uppdrog Kungl. Maj:t åt socialstyrelsen att överse gällande bestämmelser rörande de statliga bosättningslånen samt att till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag, som översynen kunde föranleda. Till fullgörande av uppdraget överlämnade socialstyrelsen i november i år en promemoria med utredning och förslag angående de statliga bosättningslånen. Till promemorian var fogad en redogörelse för en inom styrelsen utförd statistisk utredning rörande bosättningslåneverksamheten under år 1951.

Bosättningslånen, som infördes år 1937, regleras för närvarande av Kungl. kungörelse den 29 juni 1946 (SFS nr 570). Bestämmelserna däri innebär i huvudsak följande.

Trolovade och äkta makar kan — i regel senast 6 månader från äktenskapets ingåen-

de — under vissa villkor av riksbanken erhålla bosättningslån för inköp av möbler eller andra bosättningsföremål, redskap, verktyg eller liknande föremål, vilka kan underlätta hemarbetet eller vara av betydelse för hemmets trevnad eller familjens försörjning, och sådana husdjur, vilkas avkastning till avsevärd del är avsedd att förbrukas inom det egna hushållet.

Inköpen skall vara föranledda av äktenskapets ingående och lån beviljas endast om mannen är svensk medborgare och sökandena enligt avgiven försäkran ej ämnar bosätta sig i utlandet.

Såsom villkor för erhållande av lån gäller huvudsakligen

att de lånesökande är i behov av medel för att anskaffa de bosättningsföremål, verktyg eller husdjur m. m. för vilka lånet är avsett,

att lånets upptagande är tillrådligt med hänsyn till de lånesökandes egna villkor och intressen,

samt att de lånesökande gjort sig kända för skötsamhet och ekonomisk förtänksamhet ävensom ådagalagt sparvilja, i den mån betingelser härför förelegat.

Lån ur bosättningslånefonden utlämnas av riksbanken utan annan säkerhet än låntagarnas egen revers. Lånebeloppets storlek fastställs efter prövning i varje särskilt fall. Högsta lånebeloppet är 2 000 kronor.

Även lånetidens längd fastställs från fall till fall. I allmänhet bestäms tiden till 5 år. Längsta lånetiden är regelmässigt 8 år.

I sin promemoria föreslår socialstyrelsen vissa ändringar av bestämmelserna om bosättningslån.

Socialstyrelsen anser, att befolkningspolitiska — bl. a. abortförebyggande — och allmänt sociala skäl talar för att långivningen utsträckts till ogift moder med minderårigt barn. Styrelsen finner vidare, att lånens nuvarande maximibelopp är för lågt bl. a. med hänsyn till penningvärdeförändringen, sedan beloppet fastställdes år 1946. På grund av lånens sociala karaktär bör enligt styrelsens uppskattning en räntesänkning vidtas. Styrelsens utredning visar, att bosättningslånen söks i stort sett av personer, som i inkomsthänseende tillhör ett mellanskikt av befolkningen. Riksbankens nuvarande indrivningsmöjligheter i fråga om bosättningslånen har i stor utsträckning visat sig ineffektiva. I Stockholm är vart tredje utestående bosättningslån och i Göteborg och Malmö vart fjärde eftersläpande i den meningen, att låntagarna resterar med minst två kvartalsinbetalningar. I Stockholm beror eftersläpningarna i flertalet fall på tredska.

På de i promemorian redovisade grunderna föreslår socialstyrelsen att

1) bosättningslån skall kunna beviljas även ogift moder med minderårigt barn,

2) lånens maximibelopp höjs från 2 000 till 3 000 kr,

3) ränta å lånen skall utgå med 2,5 % mot för närvarande 4 %,

4) riksbankskontoren vid bedömningen av låneansökningarna skall tillämpa sådana principer, att långivningen utsträcks till ekonomiskt sämre ställda kategorier och att lånebeloppen anpassas till låntagarnas verkliga behov av bosättningsutrustning,

5) riksbanken erhåller rätt till införsel i låntagares avlöning, då återbetalning uteblir på grund av uppenbar tredska,

6) möjlighet öppnas för riksbanken att vid längre betalningsanstånd medge räntebefrielse för anståndstiden,

7) riksbanken erhåller vidgade möjligheter att meddela befrielse från återbetalningsskyldighet.

De föreslagna ändringarna är avsedda att träda i kraft den 1 juli 1953.

Vid socialstyrelsens förslag har fogats ett särskilt yttrande av byråchefen Erland v. Hofsten. Reservationen gäller dels räntans höjd, dels formerna för låneansökningarnas bedömning. Reservanten framhåller, att den av styrelsens majoritet föreslagna generella räntesänkningen från 4 till 2,5 % skulle innebära dels att lånen finge en karaktär av subvention även i de många fall, för vilka en sådan ej vore berättigad, dels att den årliga räntereduktionen komme att utgöra högst 30 kr, dvs. skulle kunna sägas vara utan reell betydelse, bortsett från möjligheten att den låga räntan kunde attrahera icke behövande lånesökande. Det med en generell räntesänkning avsedda syftet skulle enligt reservantens mening bättre tillgodoses med vidgade möjligheter att efter individuell prövning medge räntebefrielse och amorteringsanstånd. Därvid borde särskild hänsyn tas till barnantalet.

I det följande numret av denna tidskrift

kommer den i det föregående omnämnda, inom socialstyrelsen utförda statistiska specialundersökningen rörande bosättningslåneverksamheten att behandlas i artikelform.

Skogsarbetarnas arbetsförtjänster vintern 1951/52. Socialstyrelsen har från jägmästarna i rikets 105 revir inhämtat uppgifter om de normala dagsförtjänsterna vid skogsarbete för huggare och körare (häst och karl) under vintern 1951/52.

De erhållna uppgifterna, som närmast avser förtjänsterna vid arbete i kronoparkerna, visar för hela riket en medelförtjänst per dag av 32 kr för huggare och 53 kr för körare. Dessa förtjänster är 41 resp. 36 % högre än under närmast föregående vinter. För norra Sverige, inberäknat Värmland och Dalarna, var dagsförtjänsten omkring 37 kr för huggare och omkring 66 kr för körare.

I *Meddelande från socialstyrelsens utredningsbyrå* publiceras en tabell utvisande förtjänsterna för skogsarbete inom olika län. Meddelandet kan erhållas efter hänvändelse till socialstyrelsen.

K.-E. F-g

Svensk statistisk expert till FN-uppdrag. Chefen för socialstyrelsens statistiska byrå, fil. dr Erland v. Hofsten, har i egenskap av socialstatistisk expert anmodats inträda som ledamot i den internationella fyramannakommittén »the Special Committee on Defining and Measuring Standards of Living». Som omtalades i föregående nummer av Soc. Medd. beslöt FN:s ekonomiska och sociala råd den 25 juli i år att uppdra åt generalsekreteraren att i samarbete med internationella arbetsorganisationen och andra berörda fackorgan tillkalla denna kommitté för utarbetandet av ett betänkande och en rapport till FN om tillfredsställande metoder för definition och mätning av levnadsstandarden och dess förändringar i olika länder med tanke bl. a. på möjligheterna till internationella jämförelser.

PERIODISKA ÖVERSIKTER

Löner och sysselsättning inom industrin i augusti 1952

De här redovisade sammanställningarna angående sysselsättningens förändringar berör beträffande jämförelsen augusti 1951—augusti 1952 ca 6 300 företag med ca 471 000 arbetare samt i fråga om jämförelsen maj 1952—augusti 1952 ca 6 800 företag med ca 461 000 arbetare. Antal företag i redovisningen av genomsnittlig timförtjänst var vid jämförelsen augusti 1951—augusti 1952 ca 5 900 och antalet utgjorda arbetstimmar under en sexdagarsperiod var ca 19,7 miljoner.

Sysselsättningsförhållanden. I tab. 1, kol. 2—4, anges hur antalet anställda arbetare förändrats inom olika industrigrupper från augusti 1951 till augusti 1952. Jämförelsen avser endast företag, som lämnat rapporter till socialstyrelsen vid båda de tillfällen, mellan vilka jämförelse görs. Tillkomsten av nya och avgången av gamla företag påverkar sålunda ej indextalen. Bland industrigrupper, som sedan augusti 1951 haft en ökning av antalet anställda, kan nämnas gruvor och anrikningsverk (+ 3,5 %), järn-, stål- och kopparverk (+ 3,8 %), reparationsverkstäder (+ 3,9 %), skeppsvarv (+ 9,1 %), cementfabriker (+ 10,6 %) samt choklad- och konfektindustri (+ 8,8 %). Nedgång av antalet anställda föreligger inom samtliga huvudgrupper utom i fråga om malmbrytning och metallindustri samt livsmedelsindustri. Störst har nedgången varit inom läder-, hår- och gummivaruindustri. Bland undergrupper inom denna näringsgren med förhållandevis stark minskning av sysselsättningen kan nämnas garverier (— 19 %) och skoindustri (— 16,6 %). Inom textil- och beklädnadsindustrin hade antalet anställda minskat med 13,3 %. Nedgången var av ungefär samma storleksordning både för män och kvinnor. I genomsnitt för hela industrin sjönk antalet anställda arbetare från augusti 1951 till augusti 1952 med 3,1 %. För män var nedgången 1,8 % och för kvinnor 8,4 %.

I tab. 2 anges hur antalet anställda arbetare förändrats inom företag av olika storlek fördelade på industrigrupper.

Tab. 3 belyser hur den utbetalda lönesumman, antalet utförda arbetstimmar och antalet i arbete varande (antalet anställda exklusive frånvarande på grund av semester, sjukdom etc. eller på grund av arbetsbrist) förändrats sedan augusti 1951 och maj 1952. Av tabellen framgår bl. a. att lönesumman (avser en sexdagarsperiod), som utbetalts i augusti 1952, är 4,6 % lägre än i maj 1952. Antalet utförda arbetstimmar har minskat med 4,4 % och antalet i arbete varande arbetare var 2,7 % lägre. I fråga om utvecklingen inom olika näringsgrenar kan nämnas, att inom massafabriker och pappersbruk

Tab. 1. Sysselsättning och timförtjänst i augusti 1952 för arbetare inom industrin

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Industrigrupper	Antal anställda arbetare exkl. permitterade i augusti 1952[1]			Genomsnittlig timförtjänst i augusti 1952[2]		Genomsnittlig timförtjänst, kr, för vuxna män inom dyrortsgrupp[2]				
	Indextal (augusti 1951 = 100)									
	båda könen	män	kvinnor	vuxna män	vuxna kvinnor	2	3	4	5	1–5
Malmbrytning o. metallind.	101·6	101·8	99·8	117·9	118·6	3·65	3·88	4·37	4·60	4·03
Gruvor o. anrikningsverk	103·5	103·4	·	121·0	·	4·16	4·24	4·78	5·49	4·76
Järn-, stål- o. kopparverk	103·8	103·1	131·9	118·3	120·0	3·73	3·82	·	·	3 91
Järn- o. stålmanufaktur.	98·1	98·5	95·1	117·4	120·6	3·62	3 78	4·33	5·06	3·83
Mekaniska verkstäder . .	101 9	101·8	104·8	118·0	120·7	3·53	3·99	4·24	4 52	4·03
Reparationsverkstäder . .	103·9	103·9	·	114·8	·	2·98	3·54	4·01	4·27	3·81
Skeppsvarv	109·1	109·1	·	11·3	—	·	3·91	4·55	·	4·24
Elektroteknisk industri .	98·6	99·5	95·5	115·8	116·6	·	3·63	3·79	4·30	3·94
Annan metallindustri . .	95·5	95·7	94·8	115·3	116·3	3·47	3·77	4·15	4·49	3·93
Jord- och stenindustri . .	98·7	99·2	93·7	115·8	116·4	3·35	3·49	3·99	4·63	3·43
Kolgruvor	121 3	121·3	·	118·6	·	3·60	—	—	—	3·60
Torvindustri	107 9	107·5	·	119·8	·	3·11	·	—	—	3·10
Stenindustri	96·9	96·9	·	115 6	·	3·55	3·16	·	·	3·41
Kalk- och kritbruk . . .	98·5	98·8	·	116·1	·	3·46	·	·	·	3·40
Cementfabriker	110·6	110·5	·	·	·	·	·	—	—	·
Cementvarufabriker . . .	99·2	99·0	·	116·1	·	3·54	3·83	·	·	3·93
Tegelbruk	97·1	97·6	·	115·6	·	3·28	3·39	·	·	3·32
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	95·5	96·4	93·3	112·6	115·5	·	·	·	—	3·26
Glasindustri	97·0	97·1	96·4	116·0	116·7	3·39	·	·	·	3 34
Annan jord- o. stenindustri	95·7	96·6	·	114·1	·	·	4·11	·	·	4·00
Träindustri	89·6	89·5	91·6	115·6	115·7	3·22	3·88	3·62	3·71	3·36
Sågverk o. hyvlerier .	90·9	90·6	103·2	118·4	·	3·16	3·44	3·62	3·60	3·40
Låd- o. wallboardfabriker	80·0	79·6	·	113·6	·	·	3·55	3·65	—	3·58
Byggnadssnickerifabriker	89·9	90·1	·	112·3	·	3·15	3·28	·	·	3·23
Möbelfabriker	91·0	91·1	·	112·9	·	3·27	3·35	·	·	3·29
Svarveri- o. skidfabriker	92·6	92·9	·	118·3	·	3·30	3·24	·	·	3·35
Annan trävaruindustri .	91·3	91·1	92·5	115 1	·	3 00	3·24	·	·	3·31
Massafabr. o. pappersbruk	98·1	98·7	91·4	112·4	116·7	3·41	3·62	3·80	·	3·59
Pappersmassefabriker . .	100·0	100 2	91·2	113·0	116·2	3 55	3·72	3·83	·	3·73
Pappersbruk o. pappfabr.	96·1	96·8	91·4	111·4	117·2	3·35	3·53	·	—	3·44
Pappersv.- o. grafisk ind. .	99·9	101·1	95·9	114·3	116·0	3·43	3·93	4·23	4·47	4·17
Papp- o. pappersvaruind.	95·7	98·2	92·3	112·9	114·5	3·42	3·70	·	·	3·62
Grafisk industri	100·7	101·6	97·4	114·4	116·7	3·44	4·01	4·33	4·49	4·27
Livsmedelsindustri . . .	101·7	100·3	105·2	114·2	116·2	3·11	3·25	3·52	3·85	3·38
Kvarnar	98 0	99·1	91·4	112·1	·	·	3·19	·	—	3·24
Bageriindustri	102·2	99·9	106·9	112 2	111·9	·	3·42	3·68	3·60	3·49
Sockerindustri	90·3	89·9	93·5	114·0	116·2	·	·	·	·	3·23
Choklad- o. konfektind. .	108·8	99·6	114·6	118·5	117·5	·	3·16	·	4·27	3·52
Mejeriindustri	101·4	100 5	107·7	114·2	118·9	3·23	3·25	·	·	3·48
Slakterier o. charkuterier	103·9	103 7	105·0	113·0	116·7	3·18	3·35	3·64	3·90	3·46
Fiskber.-anst. o. konservf.	105·0	105·2	104·9	112·4	113·9	·	2·98	·	·	3·07
Margarinindustri	102·1	102·3	·	113·9	·	—	·	·	·	3·49

[1] För grupper om mindre än 200 arbetare har indextal ej beräknats.

[2] Utom i ett par undantagsfall meddelas uppgifter rörande genomsnittlig timförtjänst endast då antalet redovisade företag utgör minst 10 och antalet på en vecka utgjorda arbetstimmar minst 10 000. I uppgifterna ingår ej sjuklön, semesterlön och naturaförmåner.

TAB. 1 (forts.). SYSSELSÄTTNING OCH TIMFÖRTJÄNST I AUGUSTI 1952 FÖR ARBETARE INOM INDUSTRIN

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Industrigrupper	Antal anställda arbetare exkl. permitterade i augusti 1952			Genomsnittlig timförtjänst i augusti 1952		Genomsnittlig timförtjänst, kr, för vuxna män inom dyrortsgrupp				
	Indextal (augusti 1951 = 100)									
	båda könen	män	kvinnor	vuxna män	vuxna kvinnor	2	3	4	5	1–5
Bryggerier o. läskedrycksf.	101·4	103·1	93·9	118·0	123·2	2·97	2·96	3·35	3·88	3·23
Tobaksfabriker	101·1	100·0	101·5	116·3	118·2	·	·	·	·	3·60
Annan livsmedelsindustri	94·8	95·5	93·3	113·1	·	·	·	·	·	3·20
Textil- o. beklädnadsind.	**86·7**	**87·2**	**86·4**	**112·8**	**114·5**	**3·06**	**3·23**	**3·31**	**3·93**	**3·21**
Ylleindustri	84·3	85·1	83·4	114·1	116·4	3·02	3·14	·	—	3·11
Bomullsindustri	84·0	85·4	82·3	113·8	116·1	3·12	3·14	·	·	3·15
Linne- o. juteindustri	95·9	101·6	91·3	110·7	113·0	·	·	·	—	3·01
Trikåfabriker	81·2	83·2	80·4	111·8	115·2	3·05	3·24	·	·	3·21
Sömnadsindustri	89·3	88·4	89·6	111·3	113·5	2·99	3·28	3·43	4·03	3·33
Hatt- o. mössfabriker	96·1	96·3	96·1	120·1	116·1	·	3·70	·	·	3·80
Annan hithörande industri	88·7	89·9	87·0	111·7	113·0	3·12	3·33	·	3·70	3·30
Läder-, hår- o. gummiv.-ind.	**85·5**	**85·4**	**85·6**	**113·8**	**114·7**	**3·39**	**3·55**	**3·65**	**3·97**	**3·52**
Garverier	81·0	80·0	·	111·7	·	·	3·49	·	—	3·38
Päls- o. skinnvarufabriker	91·3	87·8	95·0	112·0	108·8	·	3·58	·	·	3·64
Skoindustri	83·4	83·0	83·9	113·5	117·1	3·20	3·46	·	·	3·42
Andra lädervarufabriker	88·9	85·9	92·9	113·7	120·6	·	3·36	·	·	3·53
Gummivarufabriker	86·7	89·6	81·7	115·0	111·5	·	·	·	·	3·69
Annan hithörande industri	82·9	84·2	78·8	114·9	·	·	·	·	·	3·41
Kemisk-teknisk industri	**95·4**	**96·8**	**90·9**	**115·9**	**121·2**	**3·38**	**3·56**	**3·68**	**3·75**	**3·57**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	99·1	99·4	98·1	116·2	121·1	·	3·39	3·72	3·73	3·58
Sprängämnesfabriker	103·6	101·3	108·7	119·6	123·5	·	·	·	·	4·13
Tändsticksfabriker	84·8	89·1	79·0	117·6	119·1	·	·	—	—	3·21
Annan kemisk-tekn. ind.	94·3	96·0	85·2	114·3	120·9	3·44	3·46	3·65	3·78	3·52
Samtl. industrigrupper	**96·9**	**98·2**	**91·6**	**116·5**	**116·0**	**3·43**	**3·69**	**4·08**	**4·38**	**3·76**

Tab. 2. Indextal (augusti 1951 = 100) för sysselsättningen inom företag av olika storlek i augusti 1952

Industrigrupper	Företag, vilka 1951 sysselsatte							
	1—10 arb.	11—25 arb.	26—50 arb.	51—100 arb.	101—200 arb.	201—500 arb.	501—1 000 arb.	över 1 000 arb.	Samtliga grupper
Malmbrytning o. metallind.	97·9	97·7	98·3	99·0	98·6	100·1	101·4	105·0	101·6
Jord- och stenindustri	107·1	98·7	97·8	97·0	101·9	102·6	·	·	98·7
Träindustri	92·4	90·1	90·7	91·4	92·1	87·6	·	—	89·6
Massafabriker o. pappersbruk	·	·	94·6	88·5	97·7	97·8	99·7	·	98·1
Pappersvaru- o. grafisk ind.	96·1	100·3	97·4	100·6	97·9	102·2	·	·	99·9
Livsmedelsindustri	101·7	100·7	103·7	99·6	102·8	97·8	109·4	—	101·7
Textil- o. beklädnadsindustri	89·1	82·8	84·6	86·1	85·1	87·3	89·2	89·1	86·7
Läder-, hår- o. gummivaruind.	90·7	84·9	85·6	84·2	82·9	84·8	·	·	85·5
Kemisk-teknisk industri	100·0	93·4	92·4	96·8	98·9	92·2	·	·	95·4
Samtliga industrigrupper	**98·2**	**94·5**	**94·7**	**94·4**	**95·0**	**94·9**	**98·4**	**102·6**	**96·9**

Tab. 3. Indextal (augusti 1951 = 100 och maj 1952 = 100) för utbetald lönesumma, antal utförda arbetstimmar och antal i arbete varande arbetare i augusti 1952

Industrigrupper	Utbetald lönesumma		Antal utförda arbetstimmar		Antal i arbete varande arbetare	
	aug. 1951 = 100	maj 1952 = 100	aug. 1951 = 100	maj 1952 = 100	aug. 1951 = 100	maj 1952 = 100
Malmbrytning o. metallindustri	119·8	94·7	101·6	94·5	101·7	97·8
Jord- o. stenindustri	113·1	98·7	97·5	98·2	98·5	98·4
Träindustri	103·5	94·3	89·2	94·1	88·8	94·4
Massafabriker och pappersbruk	106·9	88·1	94·7	89·5	97·4	94·4
Pappersvaru- o. grafisk industri	114·5	96·2	99·4	96·5	99·1	95·5
Livsmedelsindustri	116·1	98·5	101·6	99·4	101·4	100·2
Textil- o. beklädnadsindustri .	100·2	99·6	87·6	99·3	87·2	97·7
Läder-, hår- o. gummivaruind.	99·6	99·7	87·0	99·0	86·5	98·0
Kemisk-teknisk industri	110·6	94·8	94·4	95·8	95·1	95·5
Samtliga industrigrupper	**113·1**	**95·4**	**96·7**	**95·6**	**96·8**	**97·3**

antalet utförda arbetstimmar var 10,5 % lägre i augusti än i maj 1952, medan antalet i arbete varande hade minskat med 5,6 %.

Omsättningen av arbetskraft mätt i det procentuella antalet arbetare, som under loppet av en vecka tagit anställning resp. slutat sin anställning, anges i nedanstående tablå. Av de arbetare, som under loppet av den undersökta veckan i augusti 1952 slutat sin anställning, hade 13 % slutat på grund av uppsägning från arbetsgivaren. Motsvarande antal i augusti 1951 var 7 %.

Industrigrupper	Antalet under en vecka avgångna resp. nyanställda arbetare i procent av totalantalet anställda									
	Avgångna arbetare					Anställda arbetare				
	aug. 1952	maj 1952	febr. 1952	nov. 1951	aug. 1951	aug. 1952	maj 1952	febr. 1952	nov. 1951	aug. 1951
Samtliga industrigrupper . .	**0·8**	**0·8**	**0·6**	**0·7**	**1·1**	**0·7**	**0·6**	**0·5**	**0·8**	**0·9**
Därav:										
Skeppsvarv	1·1	1·1	0·7	0·8	1·5	1·0	1·3	1·1	1·3	1·3
Sömnadsindustri	1·0	1·0	0·8	1·0	1·2	1·3	0·5	0·6	0·4	1·3
Elektroteknisk industri .	0·9	1·1	0·6	0·9	1·6	0·8	0·4	0·6	1·4	1·6
Sågverk och hyvlerier .	0·9	0·6	0·5	1·1	0·9	0·6	0·7	0·4	0·5	0·8
Trikåfabriker	0·9	0·9	0·9	1·0	1·2	1·1	0·2	0·3	0·5	1·1
Järn-, stål- o. kopparverk	0·8	1·0	0·6	0·6	1·0	0·8	0·7	0·6	0·9	1·1
Mekaniska verkstäder . .	0·8	0·8	0·6	0·6	1·0	0·7	0·5	0·6	0·8	0·9
Järn- och stålmanufaktur .	0·7	0·7	0·6	0·8	1·1	0·6	0·5	0·7	1·0	1·0
Ylleindustri	0·7	0·8	0·5	0·8	1·0	1·0	0·4	0·1	0·4	0·6
Bomullsindustri	0·6	0·7	0·5	0·8	1·2	0·4	0·1	0·4	0·4	1·0

Förekomsten av deltidsarbete och korttidsarbete inom industrin redovisas i tab. 4. Med deltidsarbete avses arbete, som på grund av arbetstagarens personliga förhållanden icke omfattar full arbetstid och med korttidsarbete arbete med avkortad arbetstid på grund av driftsförhållandena vid företaget. Uppgifterna avser förhållandena under en avlöningsperiod i slutet av augusti 1951 resp. augusti 1952. I genomsnitt för hela industrin hade 1,5 % av arbetarna deltidsarbete i augusti 1952. Vid motsvarande tidpunkt före-

Tab. 4. Antal arbetare med deltidsarbete och förkortad arbetstid i % av samtliga arbetare

Industrigrupper	Augusti 1951		Augusti 1952	
	Deltid	Korttid	Deltid	Korttid
Malmbrytning o. metallindustri	0·6	0·1	0·5	0·3
Jord- o. stenindustri	1·8	0·2	1·0	2·3
Träindustri	0·4	·	0·3	1·3
Massafabriker och pappersbruk	0·4	0·1	0·6	2·5
Pappersvaru- och grafisk industri	2·0	0·1	2·0	·
Livsmedelsindustri	2·1	0·6	2·0	0·4
Textil- o. beklädnadsindustri	5·2	0·4	5·0	2·3
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	2·4	0·6	2·6	0·9
Kemisk-teknisk industri	2·3	0·3	2·0	0·2
Samtliga industrigrupper	1·7	0·2	1·5	1·0

gående år var antalet 1,7 %. Förkortad arbetstid hade i augusti 1952 1,0 % mot 0,2 % i augusti 1951.

Löneförhållanden. I tab. 1 kol. 5 och 6 redovisas den genomsnittliga timförtjänstens procentuella förändring från augusti 1951 till augusti 1952. I kol. 7—11 anges timförtjänsten i augusti 1952 för vuxna män inom var och en av dyrortsgrupperna 2—5 samt genomsnittet för hela riket, dyrortsgrupperna 1—5. Timförtjänstens procentuella förändring inom olika dyrortsgrupper redovisas i tab. 5 och i tab. 6 anges timförtjänstens förändring augusti 1951—augusti 1952 för Stockholm.

Tab. 5. Indextal (augusti 1951 = 100) för genomsnittlig timförtjänst[1] i olika dyrortsgrupper i augusti 1952

Industrigrupper	Vuxna män inom dyrortsgrupp					Vuxna kvinnor inom dyrortsgrupp				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Malmbrytning o. metallindustri	116·4	117·7	118·0	119·4	115·7	·	119·4	118·0	121 8	118·0
Därav: gruvor o. anrikningsverk	—	122·0	122·7	123·8	116·7	—	·	·	—	·
järn-, stål- o. kopparverk	—	117·6	117·0	·	·	—	·	119·3	·	·
mekaniska verkstäder. .	117 3	117·3	118·5	119·5	113·5	·	119·4	117·8	122·8	120·7
metallindustri i övrigt	115·5	116·6	117·5	119·0	115·0	·	119 2	117·7	115·3	117·5
Jord- och stenindustri	115·6	115·4	115·7	116·9	119·2	115·1	119·3	114·7	·	·
Träindustri	114·7	116·5	116·2	114·1	117·8	·	·	118·2	·	·
Massafabriker o. pappersbruk	113·8	112·4	113·6	111 5	·	·	116·4	118·2	113·7	·
Pappersvaru- o. grafisk industri	·	113·9	114·2	112·3	114·7	·	112·9	119·0	116 3	113·5
Livsmedelsindustri	115·2	114·4	113·8	113·4	114·9	·	116·6	116·0	115 1	116·0
Textil- o. beklädnadsindustri	113·9	113·0	112·9	111·4	115·7	114·7	115·5	114 6	114·1	113·8
Läder-, hår- o. gummivaruind.	115·4	113 8	113·8	116·7	109·4	·	115·7	114·4	117 6	·
Kemisk-teknisk industri	·	116 8	116·1	116·0	113·0	·	117·1	123·4	122·8	119·6
Samtliga industrigrupper	115·4	116·0	116·7	117·4	115·6	116·5	116·1	115·8	116·7	115·6

[1] Se not 2 till tab. 1.

Tab. 6. Indextal (augusti 1951 = 100) för genomsnittlig timförtjänst[1] i Stockholm i augusti 1952

Industrigrupper	Genomsnittlig timförtjänst för		Industrigrupper	Genomsnittlig timförtjänst för	
	vuxna män	vuxna kvinnor		vuxna män	vuxna kvinnor
Malmbrytning o. metallind. .	114·8	118·1	Textil- o. beklädnadsindustri	115·8	113·5
Jord- o. stenindustri	111·9	·	Läder-, hår- o. gummivaruind.	109·2	·
Träindustri	114·1	·	Kemisk-teknisk industri . .	114·1	119·7
Massafabr. o. pappersbruk .	—	—	Samtliga industrigrupper	**114·5**	**115·4**
Pappersvaru- o. grafisk ind.	114·9	113·6			
Livsmedelsindustri	114·6	115·3			

I nedanstående tablåer lämnas en översikt av den genomsnittliga timförtjänstens förändringar inom olika industrigrupper sedan februari 1947 och maj 1952.

Indextal (februari 1947 = 100) för genomsnittlig timförtjänst inom industrin

	aug. 1949	nov. 1949	febr. 1950	maj 1950	aug. 1950	nov. 1950	febr. 1951	maj 1951	aug. 1951	nov. 1951	febr. 1952	maj 1952	aug. 1952
Malmbrytning o. metallindustri .	126·2	127·6	128·4	131·7	131·4	134·7	149·8	155·7	161·6	166·6	184·1	189·8	190·2
därav: verkstadsindustri m. m.[2]	125·0	126·3	127·2	129·9	130·2	132·9	148·3	153·5	159·8	164·6	181·6	187·2	187·9
Jord- o. stenind. .	135·2	134·4	133·9	138·2	139·2	139·2	—	165·8	169·1	171·8	192·2	196·5	197·5
Träindustri . . .	123·8	124·3	123·7	127·8	129·3	131 5	—	157·8	160·3	161·7	183·0	186·0	186·4
Pappers- o. graf. ind.	123·1	124·5	124·5	129·1	128·7	131·1	—	164·9	165·4	167·1	187·2	190·8	188·9
Livsmedelsindustri	120 9	120·4	122·0	124·8	124·2	124·8	—	151·9	151·3	154·0	171·4	174·3	172·7
Textil- o. beklädnadsindustri . .	126·3	127·2	128·2	130·0	130·9	132·2	—	155·1	155·7	156·3	174·3	177·9	178·4
Läder-, hår- o. gummivaruindustri .	130·8	131·6	132·9	135·6	136·0	138·2	—	157·4	159·0	160·4	180·3	181·4	182·7
Kemisk-teknisk ind.	124·2	125·3	125·4	129·4	130·0	131·8	—	153·0	153·0	158·4	177·6	182·2	180·2
Samtl. ind.-grupper	**125·8**	**126·8**	**127·6**	**130·9**	**130·9**	**133·4**	—	**157·4**	**160·5**	**164·5**	**183·9**	**188·4**	**188·0**

Indextal (maj 1952 = 100) för genomsnittlig timförtjänst inom industrin i augusti 1952

	Samtliga arb.[3]	Vuxna män	Vuxna kv.		Samtliga arb.[3]	Vuxna män	Vuxna kv.
Malmbrytning o. metallind.	100·2	10 ·4	101·1	Träindustri	100·2	100·6	98·7
därav: verkstadsind. m. m.	100·4	100·5	101·0	Massafabr. o. pappersbruk .	98·4	98 4	99·9
järn- o. stålmanufaktur	100·7	101·0	101·3	Pappersvaru- o. grafisk ind.	99·8	99·8	101·0
mekaniska verkstäder .	100·3	100·5	102·2	Livsmedelsindustri	99·1	99·7	99·6
reparationsverkstäder .	99·5	100·4	·	Textil- o. beklädnadsind. .	100·3	100·7	100·6
skeppsvarv	99·3	99·4	·	Läder-, hår- o. gummivaruind.	100·7	10 ·0	100·9
elektroteknisk industri	101·2	100·7	100·4	Kemisk-teknisk industri . .	98·9	98·6	101·1
annan metallindustri .	101·0	10 ·5	100·0	Samtliga industrigrupper	**99·8**	**100·1**	**100·4**
Jord- o. stenindustri . . .	100·5	100·6	99·6				

[1] Se not 2 till tab 1.

[2] Häri ingår grupperna järn- och stålmanufaktur, mekaniska verkstäder, reparationsverkstäder, skeppsvarv, elektroteknisk industri och annan metallindustri.

[3] Häri ingår även minderåriga.

A. N—t

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex för oktober 1952

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex har beräknats till 224,3 för oktober 1952 mot 224,9 för september, vilket innebär en sänkning med 0,6 enheter eller 0,3 %. Denna indexserie, som har år 1935 som basperiod, avser att mäta den genomsnittliga prisförändringen för hela den enskilda konsumtionen av varor och tjänster i landet. Beräkningarna för oktober grundar sig på prisuppgifter från 60 städer och andra tätorter.

Prisutvecklingen under perioden från mitten av september till mitten av oktober har kännetecknats av små prisrörelser, bland vilka sänkningarna har övervägt. För de olika delposterna är indextalen och de procentuella prisförändringarna de senaste månaderna följande (år 1935 = 100).

	Aug. 1952	Sept. 1952	Okt. 1952	Prisförändring i % aug.–sept.	sept.–okt.
Livsmedel	245·8	246·4	243·7	+ 0·2	— 1·1
Bostad	115·7	115·7	120·8	—	+ 4·4
Bränsle och lyse	260·1	255·7	253·0	— 1·7	— 1·1
Beklädnad	252·5	247·8	246·5	— 1·9	— 0·5
Kläder	256·2	252·7	251·6	— 1·4	— 0·4
Skor	239·2	227·1	225·1	— 5·1	— 0·9
Övriga varor och tjänster	240·4	241·1	240·8	+ 0·3	— 0·1
Inventarier och husgeråd	219·9	219·1	218·7	— 0·4	— 0·2
Generalindex [1]	225·2	224·9	224·3	— 0·1	— 0·3

En närmare redogörelse för denna indexserie med vissa prisuppgifter för enskilda varuslag föreligger i en stencil, som kan erhållas genom Socialstyrelsen, Stockholm 2.

[1] Generalindextalen för tidigare år återfinns i Soc. Medd. 1951: 5, sid. 378, och 1952: 2, sid. 116.

Å. L.

Utlänningar i Sverige under tredje kvartalet 1952

Utlänningar med uppehållstillstånd. Uppgifterna i tab. 1 avser enbart utlänningar, som innehar eller ansökt om uppehållstillstånd gällande den 1 oktober 1952. Då utlänningar av ett stort antal nationaliteter numera får vistas här under kortare tid än tre månader utan såväl visering som särskilt uppehållstillstånd, omfattar tabellens siffror långt ifrån alla utlänningar i landet. För vistelse utöver tre månader erfordras emellertid uppehållstillstånd även för utlänningar, som är befriade från viseringsplikten. Barn under 16 år påverkar inte siffrorna i någon större utsträckning, eftersom de i allmänhet är införda på någondera av sina föräldrars pass och då ej behöver särskilt tillstånd. — Å andra sidan innebär ett beviljat tillstånd inte alltid, att ifrågavarande utlänning vid beräkningstillfället befinner sig i riket.

Enligt tab. 1 uppgick antalet utlänningar med uppehållstillstånd den 1 oktober 1952 till 113 476, varav 59 725 män och 53 751 kvinnor; detta innebär en minskning med 2 811 sedan närmast föregående kvartalsskifte. Männens antal har minskat med 1 363 och kvinnornas med 1 448. Den största minskningen företer finnarna med 1 769 och norrmännen med 980, under det att ökningen är störst bland tyskarna med 1 073.

Sedan passfrihet införts från och med den 12 juli 1952 de nordiska länderna emellan för kortare vistelse än tre månader, har man ej längre möj-

Tab. 1. Utlänningar med uppehållstillstånd

Nationalitet	1946	1951				1952					
	1 januari	1 januari	1 april	1 juli	1 oktober	1 januari	1 april	1 juli	1 oktober	Därav män	Därav kvinnor
Dansk . .	2 729	14 643	14 661	15 086	15 764	16 442	17 179	17 491	16 997	11 312	5 685
Finsk . . .	6 293	16 839	19 659	21 558	22 065	24 321	26 954	26 641	24 872	10 603	14 269
Isländsk .	179	96	121	127	111	113	123	120	114	67	47
Norsk . .	4 537	12 121	12 062	12 078	12 135	12 194	12 769	12 698	11 718	5 304	6 414
Baltisk . .	25 977	21 926	21 862	20 660	20 361	19 921	19 959	19 672	19 341	10 872	8 469
Belgisk . .	82	74	69	65	76	78	89	124	129	91	38
Brittisk . .	901	915	884	887	893	844	878	873	879	483	396
Fransk . .	509	615	588	598	598	576	622	630	588	360	228
Holländsk	679	904	964	1 011	1 167	1 192	1 279	1 331	1 319	918	401
Italiensk .	332	1 960	1 986	1 886	2 096	2 059	2 164	2 196	2 408	1 598	810
Polsk . . .	3 822	6 146	5 830	5 232	5 329	5 011	4 851	4 769	4 586	2 701	1 885
Schweizisk	316	894	836	796	911	857	897	943	952	693	259
Tjeckoslov.	—	1 262	1 268	1 122	1 148	1 044	1 072	1 066	1 006	582	424
Tysk . . .	6 250	11 527	12 107	13 210	14 819	15 590	17 669	18 176	19 249	8 619	10 630
Ungersk . .	805	1 388	1 387	1 351	1 312	1 237	1 235	1 206	1 137	613	524
USA-medb.	669	1 258	1 235	1 211	1 132	1 164	1 166	1 244	1 025	619	406
Österrikisk	—	1 167	1 162	1 179	1 374	1 261	1 331	1 366	1 599	926	673
Övriga . .	4 565	5 853	5 630	5 549	5 697	5 547	5 698	5 741	5 557	3 364	2 193
Samtliga	**58 645**	**99 588**	**102 311**	**103 606**	**106 988**	**109 451**	**115 935**	**116 287**	**113 476**	**59 725**	**53 751**

Tab. 2. Arbetsanmälda utlänningar i Sverige, fördelade efter yrkesgrupper per den 1 oktober 1952

Yrkesgrupp	Samtliga	Därav		
		danskar	norrmän	finnar
I. Jordbruk	4 674	2 108	253	965
Trädgårdsskötsel	1 323	310	101	371
Fiske	96	40	3	28
Skogsbruk	8 472	1 852	1 293	3 623
Tillhopa	**14 565**	**4 310**	**1 650**	**4 987**
II. Malmbrytning o. metallindustri	26 019	4 155	1 845	6 323
Jord- o. stenindustri	2 299	813	129	377
Träindustri	2 178	504	235	663
Pappers- o. grafisk industri	2 684	588	240	866
Livsmedelsindustri	3 175	1 170	398	658
Textilindustri	6 219	908	386	1 095
Beklädnadsindustri	6 148	632	814	1 631
Läder-, hår- o. gummiindustri	2 130	540	236	323
Kemisk-teknisk industri	1 013	161	114	251
Byggnadsverksamhet	2 474	792	416	485
Kraft-, belysn.- o. vattenverk	79	3	1	3
Tillhopa	**54 418**	**10 266**	**4 814**	**12 675**
III. Landtransport	1 264	203	169	247
Luftfart	158	62	82	3
Sjöfart	6 690	1 743	452	2 082
Tillhopa	**8 112**	**2 008**	**703**	**2 332**
IV. Försäljnings-, reklam- o. affärsverksamhet	1 951	376	511	523
Lagerarbete	1 513	270	185	498
Bank-, försäkrings- o. uppdragsverksamhet	464	12	32	125
Hotell, restauranger o. storhushåll	13 834	1 923	2 215	5 885
Tillhopa	**17 762**	**2 581**	**2 943**	**7 031**
V. Allmän tjänst	155	41	23	24
Socialvård	104	17	18	23
Tekniska arbetsområden	2 508	310	375	312
Kontorsarbete	3 510	258	352	849
Undervisn., biblioteksarbete o. journalistik	496	27	53	37
Organisations- o. ombudsmannaverksamhet	19	3	4	1
Konstnärlig verksamhet	1 364	406	50	61
Tillhopa	**8 156**	**1 062**	**875**	**1 307**
VI. Hälso- o. sjukvård, hygien	**6 839**	**951**	**1 266**	**2 209**
VII. Husligt arbete	**10 780**	**1 371**	**1 450**	**2 528**
VIII. Genomgående yrken	2 371	450	269	816
Diversearbeten	1 266	329	123	385
Tillhopa	**3 637**	**779**	**392**	**1 201**
IX. Elevpraktikarbeten	**1 113**	**94**	**83**	**170**
X. Beredskaps- o. reservarbete	**242**	—	—	2
Summa	**125 624**	**23 422**	**14 176**	**34 442**

Tab. 3. Resandefrekvensen till och från Sverige under tredje kvartalet 1952

Nationalitet	Juli		Augusti		September		Summa inresor under tredje kvartalet	Summa utresor under tredje kvartalet
	Inresor	Utresor	Inresor	Utresor	Inresor	Utresor		
Finsk	29 412	33 464	32 611	31 490	16 876	16 559	78 899	81 513
Isländsk	439	425	345	358	268	254	1 052	1 037
Belgisk	1 504	1 367	1 179	1 305	380	429	3 063	3 101
Brittisk	10 601	9 169	9 510	10 304	4 275	5 220	24 386	24 693
Fransk	8 060	7 114	6 669	7 407	1 850	2 345	16 579	16 866
Holländsk	3 987	3 567	3 268	3 393	1 436	1 594	8 691	8 554
Italiensk	3 438	3 290	3 655	3 531	815	904	7 908	7 725
Polsk	85	112	82	58	94	53	261	223
Schweizisk	4 000	3 787	2 116	2 429	811	965	6 927	7 181
Sovjetrysk	95	133	95	129	59	54	249	316
Tjeckoslovakisk	53	71	57	37	36	56	146	164
Tysk	15 435	12 293	10 492	11 786	4 931	6 073	30 858	30 152
Ungersk	44	31	39	24	13	38	96	93
USA-medborgare	16 631	16 364	9 894	10 785	4 428	5 456	30 953	32 605
Österrikisk	1 536	1 134	879	869	384	507	2 799	2 510
Övriga	7 711	7 651	5 682	5 428	2 570	2 884	15 963	15 963
Samtliga	**103 031**	**99 972**	**86 573**	**89 333**	**39 226**	**43 391**	**228 830**	**232 696**

lighet att från passkontrollerna erhålla uppgifter om den nordiska resandeströmmen. Eftersom danskar och norrmän inte behöver avlämna in- och utresekort, kan man ej beräkna totalantalet härvarande av de båda nämnda nationaliteterna och följaktligen ej heller den totala utlänningsstocken.

Antalet utlänningar, som den 1 oktober 1952 vistades på medicinalstyrelsens och arbetsmarknadsstyrelsens förläggningar, var 193 resp. 16.

Utlänningar på den svenska arbetsmarknaden. Den 1 oktober uppgick enligt tab. 2 antalet arbetsanmälda utlänningar i riket till 125 624, vilket innebär en ökning under det gångna kvartalet med 3 917 personer (3,2 %). Av de arbetsanmälda utgjorde finnarna den största gruppen: 34 442 (+ 0,7 %), följda av danskarna: 23 422 (+ 2,0 %), tyskarna: 19 490 (+ 10,5 %), norrmännen: 14 176 (— 0,4 %), balterna: 13 032 (+ 0,03 %), polackerna: 4 550 (+ 0,02 %) samt italienarna: 2 374 (+ 5,2 %). Geografiskt sett förekom de arbetsanmälda utlänningarna talrikast i Stockholms stad med 28 146 (+ 2,8 %), Göteborgs och Bohus län med 13 497 (+ 5,2 %), Malmöhus län med 11 995 (+ 1,5 %), Stockholms län med 9 659 (+ 4,5 %), Älvsborgs län med 7 138 (oförändr.), Västmanlands län med 6 615 (+ 3,1 %) samt i Värmlands län med 6 009 (+ 3,5 %). Den yrkesmässiga fördelningen av de arbetsanmälda utlänningarna här i landet utvisade, att 54 418 var sysselsatta inom industri och hantverk (+ 2,4 %), 17 762 inom handel m. m. (+ 9,2 %); 14 565 ägnade sig åt jordbruk, fiske och skogsbruk (— 3,1 %), 10 780 åt husligt arbete (+ 1,6 %), 8 156 åt förvaltning, arbetsledning och fria yrken (+ 1,2 %), 8 112 åt samfärdsel (+ 5,7 %) samt 6 839 åt hälso- och sjukvård (+ 5,7 %).

Tab. 4. Den utländska turistfrekvensen — med undantag av danskar och norrmän — under tredje kvartalet 1952

Hemland	Inresta turister	Utresta turister	Av utresta turister tillbragta vistelsedagar	
			totalt	genomsnittligt
Belgien	2 716	2 211	14 617	6·6
Canada	1 510	1 286	19 443	15·1
England	20 641	15 862	155 763	9·8
Finland	56 354	41 159	494 316	12·0
Frankrike	14 145	12 340	92 335	7·5
Holland	6 509	5 072	55 915	11·0
Island	528	228	2 930	12·9
Italien	6 314	4 884	33 822	6·9
Polen	108	76	812	10·7
Schweiz	5 921	5 056	39 246	7·8
Spanien	502	551	4 684	8·5
Tjeckoslovakien	89	80	1 238	15·5
Tyskland	21 111	20 164	336 830	16·7
USA	27 411	23 814	356 396	15·0
Österrike	1 768	1 681	23 334	13·9
Övriga samt statslösa	9 416	8 233	68 734	8·3
Summa	**175 043**	**142 697**	**1 700 415**	**11·9**

Av utlänningar företagna in- och utresor. Som ovan nämnts har genomförandet av den nordiska passfriheten medfört, att den danska och norska resandeströmmen ej exakt kan anges. I tab. 3 redovisas därför endast in- och utresor, som företagits av icke-skandinaviska utlänningar till och från Sverige under tredje kvartalet 1952. I dessa siffror ingår även direkta genomresor och resor företagna av utlänningar med kollektivpass.

Turiststatistik. Med undantag av danskar och norrmän har av de under tredje kvartalet 1952 inresta utlänningarna 175 043 betecknats som turister. De under samma period utresta 142 697 icke-skandinaviska turisterna hade tillbragt 1 700 415 vistelsedagar här i landet (tab. 4).

G. M.

Allmänna arvsfonden budgetåret 1951/52

Enligt bestämmelserna för allmänna arvsfonden skall en tredjedel av de arvsmedel, som tillförts fonden, läggas till denna. Återstoden jämte avkastningen kan delas ut. De fonderade medlen var den 30 juni 1952 11,4 milj. kr mot 10,6 milj. kr ett år tidigare.

Under budgetåret har utdelats sammanlagt 2 502 875 kr, vilket är betydligt mer än under de närmast föregående åren. Fördelningen av understöden för de senaste tre budgetåren framgår av denna tablå.

Ändamål	Budgetår		
	1949/50	1950/51	1951/52
Anstalter för halvöppen barnavård	469	518	426
Barnkolonier	441	405	865
Diverse institutioner	534	326	1 035
Barnrika familjer	16	11	119
Studier och yrkesutbildning	61	53	58
Summa	**1 521**	**1 313**	**2 503**

Under sista året har gruppen »diverse institutioner» erhållit det största bidraget. Till denna grupp hör anstalter av olika slag till barns och ungdoms välfärd, t. ex. scoutstugor, ungdomsgårdar och andra anläggningar till ungdomens fritidssysselsättning. Som bekant får understöd ur allmänna arvsfonden inte lämnas till ändamål, som bekostas av stat eller kommun.

T. G.

Arbetsmarknaden under oktober 1952

Under månaden ökade vid arbetsförmedlingarna såväl antalet ansökningar om arbete som antalet lediga platser. Dock ägde en för säsongen normal förskjutning rum mot ett rikligare utbud av arbetskraft i förhållande till lediga arbetstillfällen. I jämförelse med oktober förra året hade antalet lediga platser undergått en märkbar minskning.

Enligt socialstyrelsens sysselsättningsstatistik var antalet inom den egentliga industrin *anställda arbetare* 0,4 % högre än under september. Antalet manliga arbetare ökade med 0,2 % och antalet kvinnliga med 1,2 %. Antalet *i arbete varande* arbetare ökade med 2,1 %. På grund av arbetsbrist var 0,3 % frånvarande, medan frånvaron på grund av andra orsaker utgjorde 5,2 %.

Vid *järnbruken* ökade arbetsstyrkan under oktober. Då rekryteringen tidigare under året varit god, var emellertid nyanställningsbehovet mindre än vanligt för årstiden. Järnbruken synes sålunda i år inte kunna erbjuda den sysselsättningsreserv för från andra yrkesområden säsongmässigt friställd arbetskraft som man kunnat räkna med under de senaste åren. Vid månadens utgång var den totala arbetsstyrkan vid bruken väsentligt högre än vid motsvarande tid föregående år. — Vad beträffar *metallindustrin* i övrigt hade flertalet verkstäder alltjämt god arbetstillgång och efterfrågade arbetskraft, medan vissa företag syntes ha sysselsättningssvårigheter. Detta gällde främst företag, som är inriktade på export eller som producerar sådana varor för hemmamarknaden, vilka blivit föremål för utländsk konkurrens. Korttidsarbete, i regel femdagarsvecka, förekom i ökad utsträckning framför allt vid gjuterierna. Helt friställda arbetare har hittills i allmänhet kunnat omplaceras även om därvid tilltagande svårigheter uppstått beträffande den okvalificerade arbetskraften. — Inom *träindustrin* rådde alltjämt god arbetstillgång. Efterfrågan på arbetskraft gällde huvudsakligen inrednings- och maskinsnickare. *Möbelindustrins* sysselsättning var ojämn och på några orter tillämpades förkortad arbetsvecka. — *Massaindustrins* tidigare avvaktande hållning förbyttes på sina håll i nyanställning av personal. — För *pappersbruken* var läget alltjämt labilt och en del bruk som framställer vissa kvalitetsprodukter fick vidkännas en mindre nedgång i sysselsättningen. — *Wallboardfabrikerna* synes kunna få sysselsättningssvårigheter, om icke avsättningsmöjligheterna snabbt förbättras. — Inom *textil- och beklädnadsindustrin* befästes återhämtningstendenserna ytterligare. Visst nyrekryteringsbehov gjorde sig gällande och korttidsarbetslöshet förekom blott i ringa utsträckning. — Sysselsättningen inom *byggnadsverksamheten* nedgick betydligt. På vissa håll uppträdde arbetslöshet i större utsträckning än väntat genom förseningar i byggnationen, förorsakade bl. a. av otjänlig väderlek. Den knappare arbetstillgången inom de arbetsområden, dit säsongmässigt

friställda byggnads- och anläggningsarbetare brukar övergå, bidrog även till en ökning av arbetslösheten.

Jordbruk. Potatisupptagningen försenades på grund av ogynnsam väderlek och var ej helt avslutad vid utgången av oktober månad. Då maskiner inte kunde användas i beräknad omfattning för upptagningen, måste i mitten av månaden ytterligare manuell arbetskraft anlitas. Genom arbetsförmedlingen anvisades ca 19 000 personer — huvudsakligen skolungdom — till potatisupptagningen. — För betupptagningen var arbetskraftsbehovet i det närmaste fyllt i början av månaden, men då det ihållande regnet begränsade användningen av maskinell utrustning för betupptagningen gjorde sig senare ett ökat behov av arbetskraft gällande. Vid månadsskiftet oktober/november var ca 40 % av betorna ännu icke upptagna.

Skogsbruk. Den ökning i efterfrågan på arbetskraft, som normalt brukar inträda inför vinterdrivningarna, har i år uteblivit över hela landet. Därigenom har på sina håll vana skogsarbetare måst placeras inom andra yrkesområden. Ej heller har skogsbruket kunnat mottaga den arbetskraft som säsongmässigt frigjorts från skiljeställen, flottläggning och anläggningsarbeten och som vid denna årstid brukar söka sig över till skogsarbete.

Vid *sjömanshusen* redovisas under månaden sammanlagt 4 663 påmönstringar och 4 316 avmönstringar mot 4 163 resp. 4 352 under september.

Genom arbetsförmedlingarnas medverkan tillsattes under oktober ca 105 300 platser, varav 62 700 med manliga och 42 600 med kvinnliga sökande. Av totalantalet tillsatta platser beräknades ca hälften få högst en veckas varaktighet. I jämförelse med september ökade antalet arbetsansökningar med i genomsnitt 9,3 %, antalet lediga platser med 1,0 % och antalet tillsatta platser med 9,4 %.

Antalet *arbetsansökningar* på 100 lediga platser[1] var 123 mot 113 i september. För enbart manlig arbetskraft var antalet 132 mot 122 i september och för enbart kvinnlig arbetskraft 110 mot 103. Antalet *tillsatta platser* på 100 lediga utgjorde under oktober 78 (manliga 82, kvinnliga 72) mot 72 i september. I samverkan mellan arbetsförmedlingar på olika orter i landet tillsattes 9 854 platser, varav 7 824 med manliga och 2 030 med kvinnliga sökande.

Enligt preliminära siffror för *arbetslösheten inom fackförbunden* var 1,2 % av de rapporterande förbundens medlemmar arbetslösa vid månadsskiftet september/oktober. Antalet av arbetslöshetsnämnderna vid utgången av oktober rapporterade *hjälpsökande arbetslösa* uppgick till 1 576.

En jämförelse med läget i oktober 1951 visar, att antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser[1] i år var högre, nämligen 123 mot 94.

I tabellavdelningen lämnas närmare uppgifter om arbetsförmedling, sysselsättning, arbetslöshet och byggnadstillstånd.

Wgt

[1] I siffran för antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser ingår givetvis icke endast ansökningar från arbetslösa personer utan även från ombytessökande och från sådana som är bundna av korttidsarbete.

Tabeller till berättelserna över arbetsmarknaden

A. Arbetsförmedling[1]

Tab. 1. Översikt av verksamheten vid de olika arbetsförmedlingarna under oktober 1952

Arbetsförmedlingen i	Hela verksamheten				Kvinnliga avdelningen				Ansökningar per 100 led. pl.
	Ansökningar *om* arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Därav högst 1 veck. varakt.	
Stockholms stad	25 293	21 608	15 990	11 449	9 790	11 577	7 275	5 311	117
Stockholms län	5 777	5 266	3 547	1 761	2 464	2 858	1 738	953	110
Uppsala län	2 909	2 244	1 328	289	1 387	1 189	712	208	130
Södermanlands län . . .	4 859	3 476	2 581	782	1 985	1 491	1 030	396	140
Östergötlands län	7 850	6 358	4 925	2 280	3 183	2 566	1 854	745	123
Jönköpings län	9 034	7 568	6 642	5 237	4 216	3 843	3 261	2 679	119
Kronobergs län	3 923	3 527	2 957	1 843	1 561	1 500	1 171	682	111
Kalmar län	7 090	5 606	5 059	3 469	2 753	2 221	2 004	1 569	126
Gotlands län	641	816	628	61	254	201	148	16	79
Blekinge län	4 205	3 028	2 714	1 260	1 785	1 324	1 139	650	139
Kristianstads län	5 214	4 917	3 665	1 214	2 356	2 167	1 555	646	106
Malmö stad	6 807	5 666	4 854	2 891	2 458	2 136	1 664	985	120
Malmöhus län i övrigt . .	10 004	11 022	9 110	3 679	3 470	3 096	2 378	1 312	91
Hallands län	4 719	4 239	3 751	2 658	2 235	1 991	1 677	1 318	111
Göteborgs stad	14 139	9 564	8 125	4 847	4 980	4 283	3 624	2 654	148
Gbg o. Boh. län i övrigt .	3 175	2 255	1 734	781	1 132	937	627	297	141
Älvsborgs län	5 164	3 868	2 701	801	1 989	1 997	1 183	421	134
Skaraborgs län	4 233	3 187	2 351	1 230	1 865	1 616	1 142	714	133
Värmlands län	4 765	3 526	2 812	981	2 052	1 617	1 275	536	135
Örebro län	3 552	3 281	1 932	408	1 547	1 532	850	255	108
Västmanlands län	3 793	2 716	1 874	466	1 623	1 124	831	255	140
Kopparbergs län	4 142	3 366	1 941	254	1 743	1 428	853	205	123
Gävleborgs län	5 443	4 353	3 587	1 723	1 972	1 557	1 245	572	125
Västernorrlands län . . .	6 572	4 323	3 444	1 262	1 969	1 325	997	429	152
Jämtlands län	2 680	2 211	1 630	266	767	710	533	132	121
Västerbottens län	4 150	2 775	2 186	389	1 576	1 297	901	192	150
Norrbottens län	5 357	4 221	3 219	417	1 621	1 355	968	196	127
Summa okt. 1952	**165 490**	**134 987**	**105287**	**52 698**	**64 733**	**58 938**	**42 635**	**24 328**	**123**
» sept. 1952	151 426	133 712	96 229	44 454	62 938	60 902	40 759	21 241	113
» okt. 1951	159 245	168 999	113320	56 601	63 762	63 907	43 351	24 032	94
» » 1950	167 671	186 065	123842	67 315	61 196	72 074	44 859	26 581	90
» » 1949	158 082	146 607	102101	45 900	54 607	64 970	38 292	20 795	108

[1] En arbetssökande person anses göra en ansökning om arbete varje månad han besöker arbetsförmedlingen. Därest han anvisas arbete och efter dettas avslutande återkommer till kontoret under samma månad, räknas han dock ha gjort förnyad ansökning. En och samma arbetssökande person kan sålunda motsvaras av flera arbetsansökningar under samma månad.

En del av platserna inom ett yrke kan besättas med sökande från annan yrkesgrupp. Till följd härav kan de tillsatta platserna inom en yrkesgrupp överstiga antalet sökande i samma grupp.

Tab. 2. Översikt av verksamheten inom olika yrkesgrupper under oktober 1952[1]

Yrkesgrupper	Hela verksamheten					Kvinnliga avdelningen				
	P	A	L	T	Därav 1 v.	P	A	L	T	Därav 1 v.
Jordbruk o. skogsbruk	10 050	10 749	13 644	9 585	1 239	395	484	894	824	285
Jordbruk	5 678	6 133	9 733	7 471	1 123	261	330	857	794	284
Trädgårdsskötsel . .	574	655	416	344	103	126	146	32	25	1
Fiske	127	135	3	2	—	—	—	—	—	—
Skogsbruk	3 671	3 826	3 492	1 768	13	8	8	5	5	—
Industri o. hantverk .	36 597	39 846	27 813	19 267	472	5 347	5 749	4 841	2 631	36
Malmbr. o. metallind.	8 565	9 441	7 081	3 424	21	718	779	324	225	—
Jord- o. stenind. .	1 024	1 077	572	398	1	110	119	61	53	—
Träindustri	2 250	2 393	1 282	759	16	68	70	26	21	—
Pappers- o. graf. ind.	1 020	1 121	704	478	7	309	344	202	125	—
Livsmedelsindustri .	2 339	2 626	2 180	1 751	98	667	756	679	424	6
Textil- o. bekl.-ind.	3 911	4 160	3 547	1 879	32	2 962	3 142	2 858	1 425	30
Läder-, hår- o. gummivaruindustri .	1 258	1 359	1 070	586	1	368	375	523	262	—
Kemisk-teknisk ind.	338	374	347	218	1	138	157	168	96	—
Byggnadsverksamhet	15 868	17 271	11 010	9 757	295	7	7	—	—	—
Kraft- o. vattenverk	24	24	20	17	—	—	—	—	—	—
Samfärdsel	11 494	16 579	14 273	13 863	9 523	531	595	168	133	18
Landtransp. Luftfart	5 257	9 248	11 102	10 824	9 439	391	419	106	73	16
Sjöfart	6 237	7 331	3 171	3 039	84	140	176	62	60	2
Handel	12 666	16 947	13 341	10 105	4 746	8 483	11 312	9 640	7 213	3 350
Affärsverksamhet .	5 191	5 364	3 277	1 765	63	3 553	3 659	2 384	1 390	83
Lagerarbete . . .	1 653	2 294	1 386	1 211	257	281	299	206	177	11
Bank- o. försäkringsv.	136	136	55	17	2	26	26	5	4	1
Hotell, rest., storhush.	5 686	9 153	8 623	7 112	4 424	4 623	7 328	7 045	5 642	3 305
Förvaltn. o. fria yrken	14 157	15 981	8 246	6 073	2 387	6 201	6 776	4 157	2 803	533
Allmän tjänst . .	617	657	266	214	1	35	35	4	3	—
Socialvård	122	130	146	81	—	78	85	103	62	—
Tekniska arbetsomr.	3 215	3 235	938	459	1	258	261	93	65	—
Kontorsarbete . .	6 561	6 692	3 411	1 942	61	4 459	4 570	2 786	1 563	56
Undervisning m. m.	1 359	1 519	1 148	1 064	175	887	1 009	726	669	89
Konstnärlig verks. .	2 283	3 748	2 337	2 313	2 149	484	816	445	441	388
Hälso- o. sjukvård .	2 572	2 929	2 133	1 384	172	2 366	2 675	1 951	1 318	167
Husligt arbete . . .	12 041	19 354	25 139	15 969	9 837	12 029	19 342	25 117	15 948	9 828
Genomgående yrken, diversearbete . . .	7 212	10 740	8 579	7 396	3 912	1 129	1 482	1 554	1 268	264
Genomgående yrken	4 072	5 471	4 949	3 823	1 017	1 126	1 479	1 539	1 254	255
Diversearbete . .	3 140	5 269	3 630	3 573	2 895	3	3	15	14	9
Annat arbete	28 346	32 365	21 819	21 645	20 410	14 275	16 318	10 616	10 497	9 847
Extra skördehjälp m. m.	13 496	16 020	21 778	21 613	20 408	6 326	7 586	10 607	10 490	9 847
Elevpraktikarbete .	113	114	41	32	2	19	20	9	7	—
Utan avslut. utbildn.	14 737	16 231	—	—	—	7 930	8 712	—	—	—
Summa	**135 135**	**165490**	**134987**	**105287**	**52 698**	**50 756**	**64 733**	**58 938**	**42 635**	**24 328**
Därav under 18 år	30 672	34 619	29 216	26 724	17 716	15 764	17 728	14 490	13 253	8 119

[1] Förkortningar använda i tab. 2 och 3: P = arbetssökande personer, A = ansökningar om arbete, L = lediga platser, T = tillsatta platser, 1 v. = tillsatta platser med högst en veckas varaktighet.

Tab. 3. Verksamheten inom olika yrkesgrupper vid de särskilda arbetsförmedlingarna under okt. 1952[1]

Arbetsförmedlingen i	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T	A	L	T
	Jordbruk, trädg.-skötsel o. fiske			Skogsbruk			Malmbrytning o. metallindustri			Trä- o. pappers-industri			Byggnadsverksamhet		
Stockholm . .	65	—	—	3	—	—	1 459	687	377	282	263	136	1 817	523	435
Stockholms l.	444	430	302	105	177	67	516	329	163	104	64	37	713	417	342
Uppsala l. . .	263	102	53	27	240	93	167	118	44	50	42	13	246	180	148
Södermanl. l.	411	223	151	67	72	35	659	374	247	106	98	51	445	376	349
Östergötl. l. .	495	781	552	33	32	15	414	317	91	137	56	34	484	358	297
Jönköpings l.	172	132	82	33	21	16	423	167	69	384	78	47	493	394	360
Kronobergs l.	197	114	81	52	71	42	140	87	53	136	80	63	318	272	242
Kalmar l. . .	289	428	367	78	54	34	400	110	63	317	132	67	537	407	357
Gotlands l. .	50	455	341	2	—	—	22	8	2	2	4	3	81	46	42
Blekinge l. .	169	326	277	24	15	13	287	69	48	60	14	8	494	218	206
Kristianst. l. .	397	1 167	817	26	31	20	161	140	59	124	75	32	568	379	325
Malmö . . .	333	420	410	5	—	—	363	356	143	89	47	42	433	244	211
Malmöh. l. i ö.	1 008	3 652	2 837	11	1	1	318	240	142	89	58	26	736	487	409
Hallands l. .	367	593	547	8	7	2	138	80	44	63	18	10	363	286	277
Göteborg . .	123	53	38	3	—	—	629	776	184	179	72	50	1 666	474	469
Gbg Boh. l. i ö.	116	30	19	19	5	4	163	167	103	105	68	49	533	303	253
Älvsborgs l. .	252	92	70	57	36	20	387	245	157	123	68	44	813	497	483
Skaraborgs l.	282	326	226	30	42	32	314	125	43	138	34	15	462	204	177
Värmlands l. .	150	124	102	235	214	142	343	256	153	105	83	64	588	455	404
Örebro l. . .	125	94	56	65	134	56	239	384	157	59	47	24	451	403	357
Västmanl. l. .	209	177	135	93	81	48	561	475	224	62	45	23	412	215	175
Kopparbergs l.	118	52	33	306	259	103	429	610	255	82	92	57	619	505	373
Gävleborgs l.	121	285	251	223	192	106	250	289	173	160	127	84	710	498	434
Västernorrl. l.	197	25	16	346	505	196	248	134	72	246	44	38	1 119	846	812
Jämtlands l. .	126	18	16	374	597	254	88	32	24	46	29	26	689	531	517
Västerb. l. .	245	31	22	540	159	121	133	120	82	134	119	91	537	491	456
Norrbottens l.	199	22	16	1 061	547	348	190	386	252	132	129	103	944	1 001	847
Summa	**6 923**	**10152**	**7 817**	**3 826**	**3 492**	**1 768**	**9 441**	**7 081**	**3 424**	**3 514**	**1 986**	**1 237**	**17271**	**11010**	**9 757**

	Övriga industrigrupper			Samfärdsel o. handel			Förvaltning o. fria yrken			Sjukvård o. husligt arbete			Annat arbete		
Stockholm . .	767	631	315	8 792	9 030	8 168	4 712	2 661	1 778	3 595	6 161	3 380	3 801	1 652	1 401
Stockholms l.	178	169	70	582	439	291	292	118	54	1 000	1 688	842	1 843	1 435	1 379
Uppsala l. . .	160	170	96	374	298	164	457	140	94	590	713	425	575	241	198
Södermanl. l.	232	207	115	723	666	535	501	134	70	572	636	373	1 143	690	655
Östergötl. l. .	563	436	307	1 512	1 386	1 270	1 078	435	334	1 058	1 240	760	2 076	1 317	1 265
Jönköpings l.	465	270	150	548	388	238	260	160	105	775	829	488	5 481	5 129	5 087
Kronobergs l.	265	256	188	266	225	160	103	160	148	559	541	337	1 887	1 721	1 643
Kalmar l. . .	334	169	140	766	486	413	349	163	125	457	516	376	3 563	3 141	3 117
Gotlands l. .	73	26	24	115	107	94	47	29	25	99	102	59	150	39	38
Blekinge l. .	354	246	214	658	451	426	266	149	134	483	473	385	1 410	1 067	1 003
Kristianst. l. .	464	443	342	688	435	291	325	164	114	658	645	311	1 803	1 438	1 354
Malmö . . .	467	247	188	2 260	1 920	1 841	819	570	517	870	1 276	950	1 168	586	552
Malmöh. l. i ö.	728	928	793	2 031	1 244	1 054	524	322	270	1 012	1 093	652	3 547	2 997	2 926
Hallands l. .	326	198	120	443	385	303	154	88	67	530	415	226	2 327	2 169	2 155
Göteborg . .	810	418	294	5 210	3 235	3 050	1 656	849	728	2 048	2 415	2 094	1 815	1 272	1 218
Gbg Boh. l. i ö.	432	277	137	485	427	346	209	117	93	360	370	255	753	491	475
Älvsborgs l. .	901	861	408	621	445	307	464	201	139	683	839	534	863	584	539
Skaraborgs l.	390	339	119	371	259	175	266	108	69	505	526	303	1 475	1 224	1 192
Värmlands l.	198	195	128	597	504	425	533	248	193	890	850	643	1 126	597	558
Örebro l. . .	397	522	250	505	349	210	599	263	138	545	773	427	567	312	257
Västmanl. l. .	167	116	74	558	413	305	416	180	143	516	548	361	799	466	386
Kopparbergs l.	193	175	82	535	488	294	316	136	80	797	786	463	747	263	201
Gävleborgs l. .	253	193	146	1 574	1 268	1 138	413	331	292	696	743	560	1 043	427	403
Västernorrl. l.	189	84	57	1 537	1 296	1 192	509	178	124	833	780	543	1 348	431	394
Jämtlands l. .	68	50	27	364	290	234	167	90	71	351	379	278	407	195	183
Västerb. l. .	128	56	39	704	522	470	262	126	88	899	947	632	568	204	185
Norrbottens l.	118	54	26	707	658	574	284	126	80	902	988	696	820	310	277
Summa	**9 620**	**7 736**	**4 849**	**33526**	**27614**	**23968**	**15981**	**8 246**	**6 073**	**22283**	**27272**	**17353**	**43105**	**30398**	**29041**

[1] Förkortningar: se not till tab. 2

B. Sysselsättning

Tab. 4. Sysselsatta arbetare i slutet av oktober 1952 i jämförelse med slutet av september 1952 (inom företag med uppgifter vid båda rapporttillfällena)

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i oktober 1952 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (sept. 1952 = 100)[1]				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Malmbrytning o. metallind.	**1 999**	**206 103**	**15 415**	**221 518**	**99·7**	**98·9**	**99·7**	**101·5**	**0·2**	**5·8**
Gruvor o. anrikningsverk	52	9 721	172	9 893	100·1	·	100·3	102·1	—	6·9
Järn-, stål- o. kopparverk	55	35 151	1 059	36 210	100·7	101·3	100·8	103·2	·	6·4
Järn- o. stålmanufaktur	356	20 547	2 393	22 940	99·1	99·3	99·1	100·7	0·4	5·0
Mekaniska verkstäder	779	84 803	3 871	88 674	99·2	98·2	99·1	100·9	0·3	5·5
Reparationsverkstäder	276	7 170	29	7 199	99·2	·	99·3	100·6	·	4·8
Skeppsvarv	66	16 835	1	16 836	101·4	·	101·4	103·1	0·1	7·3
Elektroteknisk industri	160	22 171	5 865	28 036	99·8	98·0	99·4	100·8	0·1	5·8
Annan metallindustri	255	9 705	2 025	11 730	99·1	100·4	99·3	101·5	0 2	5·0
Jord- o. stenindustri	**543**	**24 476**	**2 431**	**26 907**	**98·6**	**99·1**	**98·6**	**99·9**	**0·7**	**4·4**
Kolgruvor	12	766	1	767	102·0	·	102·0	105·6	—	9·3
Torvindustri	50	752	10	762	93·1	·	89·9	91·2	0·1	5·0
Stenindustri	111	3 388	14	3 402	98·7	·	98·8	99·0	0·1	3·3
Kalk- o. kritbruk	36	1 508	17	1 525	99·7	·	99·6	100·3	0·1	4·8
Cementfabriker	8	1 920	34	1 954	100·5	·	100·5	101·8	—	4·3
Cementvarufabriker	77	2 243	55	2 298	100·2	·	100·0	102·6	—	2·6
Tegelbruk	147	5 440	84	5 524	95·1	·	95·0	96·5	0·2	4·6
Porslins-, kakel- o. lergodsf.	20	3 724	1 632	5 356	100·7	100·1	100·5	102·2	0·1	4·5
Glasindustri	57	4 059	571	4 630	99·7	103·6	100·2	101·1	3·1	4·4
Annan jord- o. stenindustri	25	676	13	689	97·4	·	97·5	97·2	1·1	5·9
Träindustri	**1 035**	**35 353**	**1 146**	**36 499**	**100·2**	**97·0**	**100·1**	**102·0**	**0·7**	**3·5**
Sågverk o. hyvlerier	378	15 799	271	16 070	100·3	88·6	100·1	101·8	0·8	3·6
Låd- o. wallboardfabriker	43	3 478	181	3 659	97·8	·	97·9	100·8	1·3	4·7
Byggnadssnickerifabriker	171	5 682	63	5 745	100·9	·	101·0	102·8	0·3	3·2
Möbelfabriker	280	6 455	207	6 662	100·3	97·6	100·2	102·2	0·8	2·7
Svarveri- o. skidfabriker	85	2 454	170	2 624	100·1	·	100·3	102·2	0·2	4·1
Annan trävaruindustri	78	1 485	254	1 739	100·6	100·4	100·6	101·3	0·3	3·9
Massafabr. o. pappersbruk	**120**	**32 345**	**2 490**	**34 835**	**99·5**	**100·4**	**99·6**	**102·0**	**0·8**	**5·6**
Pappersmassefabriker	61	18 506	378	18 884	99·4	96·2	99·4	102·0	0·3	5·7
Pappersbruk o. pappfabr.	59	13 839	2 112	15 951	99·6	101·2	99·8	102·1	1·3	5·6
Pappersv.- o. grafisk ind.	**510**	**16 616**	**5 070**	**21 686**	**99·7**	**101·4**	**100·1**	**103·1**	·	**4·6**
Papp- o. pappersvaruind.	92	1 952	1 220	3 172	99·6	102·3	100·6	105·2	0·1	3·6
Grafisk industri	418	14 664	3 850	18 514	99·7	101·2	100·0	102·7	·	4·7
Livsmedelsindustri	**873**	**27 235**	**11 448**	**38 683**	**104·8**	**101·1**	**103·7**	**105·7**	**0·1**	**5·5**
Kvarnar	41	1 362	195	1 557	96·1	·	95·4	95·8	—	5·3
Bageriindustri	208	4 348	2 195	6 543	98·6	95·3	97·5	99·1	—	6·3
Sockerindustri	22	4 187	443	4 630	156·1	124·1	152·4	156·2	—	2·8
Choklad- o. konfektind.	69	1 455	2 969	4 424	102·8	106·3	105·1	106·3	0·2	4·4
Mejeriindustri	82	3 188	421	3 609	97·0	101·0	97·5	100·5	0·1	7·3
Slakterier o. charkuterier	153	5 501	1 183	6 684	100·0	95·8	99·2	101·1	—	5·2
Fiskber.-anst. o. konservf.	58	951	1 544	2 495	102·6	103·1	102·9	102·9	—	4·1
Margarinindustri	7	247	77	324	98·8	·	99·4	104·1	—	5·9
Bryggerier o. läskedrycksf.	163	4 724	844	5 568	98·0	93·2	97·2	99·7	0·4	6·6
Tobaksfabriker	9	461	1 184	1 645	99·8	103·1	102·2	103·4	—	8·9
Annan livsmedelsindustri	61	811	393	1 204	99·8	105·4	101·5	103·3	0·5	4·1

[1] Indextal har ej beräknats för grupper om mindre än 200 arbetare.

TAB. 4 (forts.). SYSSELSATTA ARBETARE I SLUTET AV OKTOBER 1952

Näringsgrenar	Antal redovisade företag	Antal i oktober 1952 anställda arbetare (exkl. permitterade)			Indextal (sept. 1952 = 100)				Antal arbetare i %, som var frånvarande på grund av	
					Anställda arbetare (exkl. permitterade)			I arbete varande arb.		
		Män	Kvinnor	S:a	Män	Kvinnor	S:a		arbetsbrist	andra orsaker
Textil- o. beklädnadsind. .	**901**	**26 712**	**43 754**	**70 466**	**101·1**	**102·0**	**101·7**	**102·7**	**0·3**	**4·4**
Ylleindustri	73	5 056	4 864	9 920	101·6	103·2	102·4	103·9	0·2	4·9
Bomullsindustri	59	7 769	5 928	13 697	100·7	99·6	100·0	101·5	0·2	5·3
Linne- o. juteindustri . .	11	1 134	1 262	2 396	102·8	101·4	102·0	103·9	—	7·9
Trikåfabriker	136	2 117	5 797	7 914	102·7	104·6	104·1	104·6	0·3	3·9
Sömnadsindustri	427	5 520	21 193	26 713	100·9	102·5	102·0	102·7	0·3	3·7
Hatt- o. mössfabriker . .	41	383	1 251	1 634	102·1	100·6	101·0	100·8	1·4	4·5
Annan hithörande industri	154	4 733	3 459	8 192	100·5	100·0	100·3	101·5	0·4	4·1
Läder-, hår-o. gummiv.-ind.	**316**	**11 423**	**6 649**	**18 072**	**101·8**	**103·8**	**102·5**	**104·2**	**0·4**	**4·1**
Garverier	28	1 759	153	1 912	103·2	·	103·1	107·0	0·6	5·4
Päls- o. skinnvarufabr. .	71	978	1 071	2 049	100·8	103·4	102·1	103·5	1·9	4·1
Skoindustri	117	3 290	2 366	5 656	101·8	103·3	102·4	103·6	·	2·8
Andra lädervarufabriker .	46	940	698	1 638	104·2	108·0	105·8	107·7	0·4	2·8
Gummivarufabriker . . .	14	3 723	2 119	5 842	100·9	103·7	101·9	103·4	—	5·5
Annan hithörande industri	40	733	242	975	100·7	101·3	100·8	103·3	1·0	3·6
Kemisk-teknisk industri .	**267**	**13 181**	**3 780**	**16 961**	**99·5**	**101·0**	**99·8**	**100·6**	**0·1**	**6·8**
Färg-, olje- o. parfymfabr.	92	3 319	1 197	4 516	100·8	101·4	101·0	101·3	·	4·8
Sprängämnesfabriker . .	8	1 381	668	2 049	99·9	101·4	100·4	99·8	—	9·0
Tändsticksfabriker . . .	7	1 089	733	1 822	98·6	99·1	98·8	99·6	0·4	8·0
Annan kemisk-tekn. ind. .	160	7 392	1 182	8 574	99·0	101·6	99·3	100·6	0·2	7·0
Samtl. industrigrupper	**6 564**	**393 444**	**92 183**	**485 627**	**100·2**	**101·2**	**100·4**	**102·1**	**0·3**	**5·2**
Statl. verk o. byggnadsarb.	**240**	**51 834**	**1 774**	**53 608**	**99·7**	**101·3**	**99·7**	**101·1**	**0·1**	**6·6**
Mek. o. elektr. verkstäder	89	13 486	528	14 014	100·5	101·0	100·5	102·8	—	6·6
Skeppsvarv	3	3 301	28	3 329	101·5	·	101·5	104·2	—	7·4
Beklädn.verkst., förråd o.d.	58	905	596	1 501	100·8	101·7	101·1	102·3	—	3·8
Sprängämnesfabriker . .	2	381	313	694	103·0	105·7	104·2	104·8	—	5·3
Byggnads- o. anläggn.-arb.	88	33 761	309	34 070	99·1	97·2	99·1	100·1	0·2	6·7

Tab. 5. Förändringen i antalet anställda industriarbetare oktober 1951—oktober 1952. Indextal (uträknade enligt kedjemetod)

Industrigrupper	1951			1952								
	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juli	aug.	sept.	okt.
Malmbrytning o. metallind. .	100·0	101·0	101·1	101·9	102·5	102·3	101·7	100·8	99·9	99·9	99·7	99·4
Jord- och stenindustri . . .	100·0	100·4	98·3	97·9	97·1	97·4	99·7	101·8	103·5	101·6	99·9	98·5
Träindustri	100·0	98·3	95·4	94·6	95·0	95·7	96·2	95·9	93·2	92·1	91·3	91·4
Massafabr. o. pappersbruk .	100·0	100·7	100·4	100·4	100·0	100·0	99·6	98·9	98·3	97·4	97·0	96·6
Pappersv.- o. grafisk industri .	100·0	100·9	100·1	99·7	99·7	99·8	99 3	98·7	97·7	97·6	97·6	97·7
Livsmedelsindustri	100·0	99·3	93·5	91·2	91·1	90·9	90·9	92·5	96·9	95·8	95·7	99·2
Textil- o. beklädnadsind. . .	100·0	98·6	95·6	94·9	92·9	92·2	90·2	87·4	85·0	86·2	88·0	89·5
Läder-, hår- o. gummivaruind.	100·0	99·8	97·8	95·7	94·1	92·1	89·6	87·4	85·7	86·5	88·2	90·4
Kemisk-teknisk industri . .	100·0	100·5	99·4	99·9	100·8	101·4	101·0	98·0	95·6	95·1	95·6	95·4
Samtliga industrigrupper	**100·0**	**100·1**	**98·7**	**98·6**	**98·4**	**98·2**	**97·6**	**96·7**	**95·9**	**95·7**	**95·8**	**96·2**

C. Arbetslöshet

Tab. 6. Arbetslösheten inom fackförbunden den 30 september 1952

Fackförbund	30/9 1952 (preliminära uppgifter)					31/8 1952			30/9 1951
	Redovisade avd.	Redovisade medlemmar		Arbetslösa		Medlemmar	Arbetslösa		Arbetslösa %
		Samtliga	Därav kvinnor	Antal	%		Antal	%	
Industri (utom byggnads- och anläggningsverksamh.)									
Gruvindustriarbetareförb.	60	11 236	199	33	0·3	11 149	34	0·3	0·4
Metallindustriarb.-förb.[1]	210	155 355	12 658	1 152	0·7	230 115	1 958	0·9	0·5
Järnbruksarbetare . .	36	28 743	1 074	104	0·4	43 230	184	0·4	0·5
Verkstadsarbetare . . .	174	126 612	11 584	1 048	0·8	186 885	1 774	0·9	0·5
Gjutareförbundet . . .	129	12 238	77	128	1·0	12 417	114	0·9	0·6
Stenindustriarbetareförb.	133	5 031	—	70	1·4	5 080	73	1·4	1·3
Fabriksarbetareförbundet	532	61 976	13 430	940	1·5	62 594	935	1·5	0·8
Byggnadsämnesind.-arb.	270	19 289	1 944	251	1·3	19 402	213	1·1	0·6
Glasbruksarbetare . .	45	4 981	567	82	1·6	4 990	85	1·7	0·6
Sockerfabriksarbetare .	18	3 582	547	79	2·2	4 003	96	2·4	1·2
Övriga	199	34 124	10 372	528	1·5	34 199	541	1·6	0·9
Träindustriarbetareförb. .	540	56 420	1 465	647	1·1	57 534	697	1·2	0·6
Pappersindustriarb.-förb.	133	41 055	2 777	440	1·1	41 486	844	2·0	0·4
Bokbindareförbundet . .	68	11 211	6 154	92	0·4	11 114	87	0·8	0·3
Litografförbundet . . .	24	4 192	170	15	0·4	4 184	17	0·4	0·2
Typografförbundet . . .	106	14 399	439	39	0·3	14 407	20	0·1	0·2
Livsmedelsarbetareförb. .	140	38 878	10 598	468	1·2	38 674	418	1·1	1·2
Bryggeriindustriarb.-förb.	115	7 790	1 535	88	1·1	7 759	64	0·8	0·7
Tobaksindustriarb.-förb.	12	1 768	1 225	24	1·4	1 770	23	1·3	2·5
Textilarbetareförbundet .	125	43 795	22 944	708	1·6	43 902	1 025	2·3	0·6
Beklädnadsarbetareförb. .	145	36 286	29 346	393	1·1	35 853	589	1·6	0·6
Sko- o. läderindustriarb.-f.	75	10 437	3 970	104	1·0	10 522	156	1·5	0·5
Sadelm.- o. tapetseraref. .	80	5 443	1 380	76	1·4	5 430	148	2·7	1·2
De förenade förbunden .	67	14 312	4 290	138	1·0	14 272	153	1·1	0·3
Byggnads- o. anläggningsverksamhet									
Byggnadsarbetareförb. .	590	110 940	1 273	2 522	2·3	111 173	2 217	2·0	1·4
Grovarbetare	—	55 280	1 273	1 297	2·3	55 342	1 057	1·9	1·1
Träarbetare	—	40 391	—	1 177	2·9	40 570	1 088	2·7	2·2
Rörarbetare	—	15 269	—	48	0·3	15 261	72	0·5	0·3
Murareförbundet	192	14 235	—	326	2·3	14 527	294	2·0	1·5
Målareförbundet	217	10 362	—	323	3·1	18 274	325	1·8	2·2
Elektrikerförbundet . .	151	18 231	2	71	0·4	18 256	97	0·5	0·4
Bleck- o. plåtslagareförb.	68	3 407	—	15	0·4	3 394	13	0·4	0·2
Vägarbetareförbundet[1] .						17 322	320	1·8	2·1
Övriga									
Lantarbetareförbundet[1] .						41 626	1 400	3·4	2·9
Transportarbetareförb.[1] .	235	20 765	1 050	514	2·5	42 763	685	1·6	1·3
Kommunalarbetareförb. .	558	93 777	42 123	409	0·4	93 879	1 255	1·3	0·6
Summa	4 705	803 539	157 105	9 735	[2]1·2	969 476	13 961	[2]1·3	[2]0·8

[1] Vägarbetareförbundet, lantarbetareförbundet samt vissa avdelningar inom metallindustriarbetareförbundet och transportarbetareförbundet lämnar uppgifter endast varannan månad.

[2] Vid beräkningen av procenttalen har vägarbetare- och lantarbetareförbunden icke medtagits. Medtas även dessa, blir arbetslöshetsprocenten per den 30/9, 31/8 1952 och den 30/9 1951 resp. 1·2, 1·4 och 0·9.

Tab. 7. Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna under 2-månadersperioden juli och augusti 1952

Arbetslöshetskassor	Antal medlemmar vid slutet av augusti 1952	Arbetslöshetsprocent [1]				Antal understödda dagar per medlem				Utbetalat understöd under juli och aug. 1952, kr
		juli 1952	juli 1951	aug. 1952	aug. 1951	juli 1952	juli 1951	aug. 1952	aug. 1951	
Jordbruk och skogsbruk										
Lantarbetarnas	38 523	4·1	3·9	3·2	3·2	0·01	0·00	0·00	0·00	6 185
Skogs- och flottningsarb.	23 161	3·7	8·1	3·1	7·6	0·14	0·11	0·04	0·07	33 574
Industri m. m.										
Gjuteriarbetarnas	12 584	1·6	2·1	1·9	1·3	0·06	0·08	0·16	0·06	25 354
Gruvindustriarbetarnas	10 699	2·2	1·8	1·5	1·6	0·08	0·04	0·07	0·11	12 249
Metallindustriarbetarnas	227 827	1·3	1·1	1·3	1·1	0·05	0·03	0·09	0·05	264 083
Stenindustriarbetarnas	4 629	2·6	2·4	2·2	1·9	0·05	0·01	0·05	0·03	2 924
De kem.-tekn. industriarb.	14 028	2·3	1·3	1·2	0·5	0·17	0·03	0·14	0·03	38 084
Fabriksarbetarnas	61 896	3·1	2·2	2·7	1·8	0·14	0·06	0·15	0·07	111 375
Träindustriarbetarnas	57 164	3·2	1·9	2·1	1·3	0·16	0·04	0·14	0·04	138 029
Bokbinderiarbetarnas	11 033	0·7	0·2	0·7	0·2	0·10	0·01	0·08	0·01	14 469
Typografernas	14 370	0·2	0·2	0·3	0·3	0·01	0·01	0·01	0·01	3 174
Beklädnadsarbetarnas	38 205	5·6	3·1	5·5	4·2	0·37	0·04	0·38	0·08	212 607
Bryggeriarbetarnas	7 210	0·8	0·4	0·6	0·6	0·00	0·04	0·07	0·04	3 772
Livsmedelsarbetarnas	38 770	2·2	2·3	1·9	2·2	0·12	0·08	0·10	0·06	73 524
Sadelmakarnas etc.	5 434	8·3	9·0	6·7	6·3	0·45	0·18	0·32	0·14	35 075
Sko- och läderarbetarnas	10 177	3·8	3·1	3·6	2·1	0·26	0·08	0·21	0·06	41 415
Textilarbetarnas	43 405	7·8	4·1	4·5	1·8	0·65	0·05	0·47	0·06	401 401
Försvarsverkens civ.-pers.	20 410	0·7	0·6	0·7	0·9	0·05	0·03	0·03	0·03	13 002
Byggnads- o. anläggningsverksamhet										
Bleck- och plåtslagarnas	3 436	1·2	0·4	0·8	0·4	0·07	0·01	0·04	0·02	3 383
Byggnadsarbetarnas	115 313	3·6	2·9	4·3	3·6	0·12	0·05	0·11	0·04	230 607
Elektrikernas	18 609	0·8	0·7	0·7	0·5	0·04	0·01	0·04	0·01	15 484
Murarnas	13 686	6·7	5·3	5·5	4·1	0·07	0·02	0·04	0·01	13 315
Målarnas	17 545	2·4	1·8	2·2	1·8	0·06	0·02	0·06	0·01	19 778
Vägarbetarnas	16 902	2·8	4·7	2·3	3·6	0·04	0·04	0·05	0·01	14 050
Samfärdsel										
Järnvägsmännens	24 915	0·3	0·3	0·3	0·3	0·00	0·01	0·01	0·01	3 295
Sjöfolkets	20 879	5·7	5·6	5·1	4·9	0·01	0·00	0·02	0·01	6 115
Transportarbetarnas	36 334	1·6	1·8	3·0	1·8	0·10	0·05	0·11	0·08	68 616
Handel										
Handelsanställdas m. fl.	70 082	1·6	1·2	1·6	1·2	0·03	0·01	0·03	0·02	36 209
Handelsresandenas	510	0·4	0·0	1·2	0·2	0·12	0·00	0·09	0·00	1 010
Handelstjänstemännens	17 457	0·3	0·4	0·4	0·6	0·02	0·01	0·03	0·02	7 761
Arbetsledning m. m.										
Arbetsledarnas	28 950	0·1	[2]0·0	0·1	[2]0·0	0·01	0·01	0·01	0·01	5 000
Hotell- o. rest.-tj.-m.	2 499	0·1	0·0	0·0	0·0	0·00	0·00	0·00	0·00	0
Industritjänstemännens	72 515	0·5	0·4	0·6	0·5	0·02	0·02	0·02	0·02	21 062
Maskinbefälets	2 820	[2]0·0	0·0	[2]0·0	0·0	0·02	0·00	0·01	0·00	385
Övriga										
Frisörernas	4 050	0·4	0·4	0·2	0·8	0·00	0·02	0·01	0·03	291
Hotell-, kafé- o. rest.-anst.	23 366	1·5	1·3	1·6	1·1	0·01	0·02	0·07	0·02	14 005
Musikernas	6 214	11·9	11·3	8·4	9·4	0·38	0·33	0·37	0·45	31 396
Teateranställdas	538	14·5	7·7	10·0	11·0	0·90	0·53	0·83	0·73	6 675
Samtliga	**1 136 145**	**2·5**	**2·1**	**2·3**	**1·9**	**0·11**	**0·04**	**0·10**	**0·04**	**1 928 733**

[1] = antal arbetslöshetsveckor i % av antalet genomlevda veckor under månaden

Tab. 8. Av arbetslöshetsnämnderna rapporterade hjälpsökande arbetslösa

Månad m. m.	Städer med över 100 000 inv.	Västernorrlands län	Västerbottens län	Norrbottens län	Riket i övrigt	Hela riket	Därav utlänningar
a) Hela antalet hjälpsökande arbetslösa 31/10 1951—31/10 1952							
1951							
Oktober	595	41	14	90	455	**1 195**	351
November	622	48	30	153	473	**1 326**	357
December	639	67	70	251	483	**1 510**	349
1952							
Januari	684	53	73	307	552	**1 669**	346
Februari	695	54	76	286	552	**1 663**	340
Mars	742	52	60	302	528	**1 684**	342
April	638	51	52	300	446	**1 487**	338
Maj	596	46	34	184	438	**1 298**	332
Juni	575	53	27	152	422	**1 229**	322
Juli	537	44	26	155	419	**1 181**	317
Augusti	592	44	27	135	426	**1 224**	316
September	652	48	27	146	421	**1 294**	323
Oktober	821	48	42	235	430	**1 576**	313
b) De hjälpsökandes fördelning efter ålder, yrke och hjälpform 31/10 1952							
Ålder							
16—25 år	12	—	—	2	1	**15**	—
26—50 »	212	9	8	111	91	**431**	56
över 50 »	597	39	34	122	338	**1 130**	257
Yrke							
Jordbruk och skogsbruk	10	3	7	56	13	**89**	10
Industri och hantverk	124	15	25	117	113	**394**	4
stenindustri	—	—	—	—	50	**50**	—
sågverksindustri	3	2	1	15	1	**22**	1
byggnadsverksamhet	59	8	17	94	49	**227**	—
Landtransport	16	6	—	7	4	**33**	—
Luftfart	—	—	—	—	—	—	—
Sjöfart	16	—	1	2	3	**22**	3
Handel	173	5	2	1	40	**221**	41
Förvaltning, arbetsledn. o. fria yrken	401	5	1	1	195	**603**	229
Hälsovård och sjukvård	21	—	—	—	7	**28**	15
Arbete ej hänfört till annan grupp	60	14	6	51	55	**186**	11
Hjälpform							
Hela antalet hjälpta	593	42	27	135	398	**1 195**	318
Statligt beredskapsarbete	—	7	23	117	110	**257**	—
i arbetsmarknadsstyrelsens regi	—	—	23	63	77	**163**	—
i annan myndighets regi	—	7	—	54	33	**94**	—
Statskommunalt beredskapsarbete	—	25	—	16	—	**41**	—
Arkivarbete och musikerhjälp	494	10	4	2	247	**757**	315
Kommunalt arbete utan statsbidrag	—	—	—	—	39	**39**	—
Dagunderstöd	95	—	—	—	2	**97**	3
Kommunalt understöd	2	—	—	—	—	**2**	—
Utbildningshjälp	2	—	—	—	—	**2**	—

D. Byggnadstillstånd

Tab. 9. Under januari—oktober 1952 avgjorda ansökningar, fördelade efter byggnadsarbetets art. Antal ansökningar och byggnadskostnader i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Beviljade ansökningar						Avslagna ansökningar			
	Antal			Byggnadskostnad			Antal		Byggnadskostnad	
	Okt. 1952	Jan.–okt. 1952	Jan.–okt. 1951	Okt. 1952	Jan.–okt. 1952	Jan.–okt. 1951	Okt. 1952	Jan.–okt. 1952	Okt. 1952	Jan.–okt. 1952
Bostadshus (inkl. personalbostäder)	1 775	27 986	29 678	274·5	1 774·4	1 305·7	123	2 965	3·8	48·7
Enfamiljshus	707	13 456	18 030	24·3	869·5	381·2	48	908	1·5	24·8
Tvåfamiljshus	409	2 415	3 275	5·3	74·4	80·9	8	118	0·4	4·4
Flerfamiljshus	44	2 189	2 443	178·2	1 045·9	643·2	4	111	0·6	7·1
Bostadshus komb. med affärs- o. kontorslokaler	72	649	702	57·7	211·1	144·5	4	58	1·1	5·1
Pensionärshem	8	69	84	1·6	17·2	19·8	—	—	—	—
Sommarstugor	413	7 817	3 782	1·4	25·5	10·9	56	1 702	0·2	7·3
Övriga bostadshus	122	1 391	1 362	6·0	30·8	25·2	3	68	0·0	0·0
Byggnader för jordbruk, skogsbruk o. fiske	42	415	485	0·5	6·3	5·5	—	18	—	0·3
Industribyggnader	287	2 756	2 603	38 6	287·0	159·7	18	463	8·9	160·6
Malmbrytning o. metallind.	85	903	828	21·1	135·0	74·5	4	161	3·0	55·8
Jord- o. stenindustri	18	260	223	0·3	16·0	11·2	—	37	—	9·2
Träindustri	66	476	445	2·3	22·6	9·3	2	78	0·1	13·5
Pappers- o. grafisk industri	23	279	231	4·0	45·1	25·4	6	62	4·5	46·9
Livsmedelsindustri	38	338	345	2·8	30·9	19·6	2	16	0·7	5·5
Textil- o. beklädnadsindustri	13	123	184	2·4	7·6	9·0	2	52	0·0	18·1
Läder-, hår- o. gummivaruindustri	6	67	78	0·2	4·9	2·6	—	13	—	3·3
Kemisk-teknisk industri	18	131	106	2·3	19·7	6·3	1	31	0·2	5·0
Byggnader för småindustri o. hantverk	11	110	109	3·0	3·8	1·6	1	11	0·4	3·2
Byggnader för byggnadsind.	9	69	54	0·2	1·4	0·2	—	2	—	0·1
Kraft- o. belysningsverk[1]	18	138	137	1·0	153·6	76·6	—	1	—	0·0
Byggnader för samfärdsel[1]	304	2 299	2 159	12·1	82·3	82·4	19	213	2·0	34·6
Byggnader för handel	251	2 122	1 713	38·4	129·3	52·5	9	198	2·1	48·3
Byggnader för förvaltning, sociala ändamål m. m.	83	665	573	18·1	103·7	59·1	3	48	1·0	15·8
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	180	2 237	2 004	19·5	233·4	149·8	3	139	0·1	13·0
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.[2]	214	1 642	1 460	27·2	198·9	124·1	2	84	0·1	15·9
Militära arbeten	31	265	269	8·9	62·5	51·7	1	3	0·1	0·2
Summa	**3 185**	**40 525**	**41 081**	**438·8**	**3 031·4**	**2 067·1**	**178**	**4 132**	**18·1**	**337·3**
därav av länsarbetsnämnd	2 787	36 738	37 353	303·7	1 878·4	1 302·3	140	3 371	3·2	53·2

[1] Fr. o. m. den 12/10 1951 ingår icke generalpoststyrelsens, telegrafstyrelsens, järnvägsstyrelsens, vattenfallsstyrelsens och luftfartsstyrelsens arbeten.

[2] Fr. o. m. den 1/1 1951 omfattar statistiken icke statliga väg- och brobyggnadsarbeten, för vilka arbeten Kungl. Maj:t utfärdat särskilt byggnadstillstånd.

Tab. 10. Antal bostadslägenheter i under januari—oktober 1952 beviljade nybyggnadsföretag samt golvyta för bostadsändamål

Kommungrupp	Hela antalet bostadslägenheter	därav lägenheter om							Golvyta i 1 000-tal m²
		1 rum m. el. ut. kokskåp	1 rum o. kokvrå	1 rum o. kök	2 rum o. kök	3 rum o. kök	4 rum o. kök	5 el. fl. rum o. kök	
Städer	**34 007**	**3 580**	**3 310**	**2 077**	**14 540**	**7 813**	**1 862**	**825**	**2 010·6**
Över 100 000 inv.	12 745	1 286	1 357	436	5 958	2 905	522	281	718·6
30 000—100 000 inv.	8 804	1 259	936	708	3 392	1 904	449	156	504·5
5 000—30 000 inv.	11 707	961	934	844	4 896	2 874	833	365	742·8
Under 5 000 inv.	751	74	83	89	294	130	58	23	44·7
Köpingar	**3 706**	**476**	**253**	**303**	**1 361**	**830**	**310**	**173**	**231·0**
Över 10 000 inv.	543	33	28	16	171	177	97	21	38·4
5 000—10 000 inv.	1 143	211	76	106	409	200	81	60	68·5
Under 5 000 inv.	2 020	232	149	181	781	453	132	92	124·1
Landskommuner	**11 721**	**844**	**671**	**935**	**3 040**	**3 168**	**2 007**	**1 056**	**831·6**
Hela riket Jan.—Okt. 1952	**49 434**	**4 900**	**4 234**	**3 315**	**18 941**	**11 811**	**4 179**	**2 054**	**3 073·2**
» » » 1951	40 598	3 142	3 039	2 529	13 273	10 809	4 979	2 827	2 814·5
» » Okt. 1952	8 006	919	666	621	3 437	1 753	424	186	470·9

Tab. 11. Under januari—oktober 1952 till länsarbetsnämnderna inkomna ansökningar om byggnadstillstånd. Antal och kostnad i milj. kr

Byggnadsarbetets art	Antal		Kostnad		Antal lägenheter Jan.–okt. 1952
	Jan.–okt. 1952	Jan.–okt. 1951	Jan.–okt. 1952	Jan.–okt. 1951	
Bostadshus	25 888	31 518	1 684·0	1 413·0	41 501
Nybyggnad av bostadshus	7 821	8 694	1 533·8	1 229·1	41 443
Om- o. tillbyggnad, rep. o. underhåll av bostadshus	9 748	16 627	123·4	166·0	58
Sommarstugor, sportstugor o. semesterhem	8 319	6 197	26·8	17·9	—
Jordbruk, skogsbruk o. fiske	470	598	5·2	5·5	—
Industri	2 469	3 432	229·0	372·2	28
Kraft- o. belysningsverk	102	146	165·8	54·6	—
Samfärdsel (utom vägbyggnad)	2 264	2 734	134·8	117·8	14
Handel	1 840	2 169	133·4	122·9	84
Förvaltning, sociala ändamål m. m.	592	653	188·9	137·5	102
Skolor, kyrkor, övriga samlingslokaler m. m.	1 894	2 401	234·5	233·9	109
Vägar o. gator, vatten o. avlopp m. m.	1 483	1 747	225·3	218·6	—
Militära arbeten	113	118	15·4	17·2	—
Summa	**37 115**	**45 516**	**3 016·3**	**2 693·2**	**41 838**

Meddelande från arbetsmarknadsstyrelsen och socialstyrelsen

Från och med januari 1953 kommer arbetsmarknadsstyrelsen att utge en månatlig tidskrift »Arbetsmarknaden». Tidskriften skall innehålla artiklar berörande styrelsens verksamhetsområde, arbetsmarknadsöversikter m. m. Med anledning härav kommer en del av den nuvarande arbetsmarknadsstatistiken i Sociala Meddelanden att utgå och överföras till den nya tidskriften. Löne- och sysselsättningsstatistiken kommer att tills vidare oförändrad kvarstå i Sociala Meddelanden.

I den nya tidskriften »Arbetsmarknaden» kommer arbetsmarknadsstatistik att ingå huvudsakligen i form av diagram. De tabeller rörande arbetsförmedling, arbetslöshet och byggnadstillstånd, som hittills ingått i Sociala Meddelanden, kommer att publiceras i särskilda meddelanden från arbetsmarknadsstyrelsen, vilka kommer att tillställas dem som har behov av arbetsmarknadsstatistikens alla detaljer. De viktigaste uppgifterna kommer även i fortsättningen att återfinnas i Sociala Meddelanden.

Byggnadsverksamheten i städer och köpingar under tredje kvartalet 1952

Preliminär översikt utarbetad av bostadsstyrelsen

I det följande lämnas vissa uppgifter dels om bostadsbyggandet i flertalet städer och köpingar, dels om byggnadsverksamheten för andra än bostadsändamål i 7 av rikets största städer.

De nedan lämnade uppgifterna om bostadsbyggandet avser lägenheter i påbörjade, pågående och inflyttningsfärdiga nybyggnader.[1]

Uppgifterna om byggnadsverksamheten för andra än bostadsändamål avser såväl nybyggda som till-, på- eller ombyggda hus, vilka fullbordats under redovisningsperioden.

Inflyttningsfärdiga lägenheter. I tabell 1 redovisas antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under åren 1944—1951 samt under de tre första kvartalen år 1952 i de 53 städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare.

I tabell 2 redovisas vissa uppgifter om antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i städer med mer än 30 000 invånare, städer med 10 000—30 000 invånare, flertalet städer med mindre än 10 000 invånare och flertalet köpingar. I tabell 3 lämnas samma uppgifter för varje enskild stad med mer än 30 000 invånare.

Tab. 1. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader i 53 städer[2] under tiden januari 1944—september 1952

	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Hela året	27 777	28 898	32 437	26 064	24 441	22 670	24 698	22 536	
1:a kvartalet	4 657	5 142	8 197	6 871	7 769	5 625	4 869	4 894	6 416
2:a »	4 435	6 338	7 243	4 694	5 151	4 194	4 548	5 586	5 999
3:e »	12 087	8 036	8 839	7 286	5 134	5 833	7 008	5 352	5 836
4:e »	6 598	9 382	8 158	7 213	6 387	7 018	8 242	6 904	
Januari	·	862	2 266	1 186	1 546	1 930	1 643	1 883	1 851
Februari	·	875	1 495	1 657	2 598	1 793	1 458	1 527	1 994
Mars	·	3 405	4 436	4 028	3 625	1 842	1 738	1 762	2 591
April	·	1 879	2 520	1 185	1 685	1 482	1 242	1 905	2 359
Maj	·	1 765	1 979	1 606	1 298	942	1 431	1 461	1 705
Juni	·	2 694	2 744	1 903	2 168	1 770	1 875	2 020	1 935
Juli	681	1 117	2 025	1 846	1 651	1 067	1 638	1 380	1 879
Augusti	492	1 616	2 151	1 618	1 424	1 554	1 941	2 010	1 522
September	10 914	5 303	4 663	3 822	2 059	3 212	3 429	1 962	2 435
Oktober	2 074	3 364	3 357	2 590	2 080	2 830	2 636	1 768	
November	1 428	2 728	2 257	2 330	1 947	1 686	2 689	2 770	
December	3 096	3 290	2 544	2 293	2 360	2 502	2 918	2 366	

[1] Se Soc. Medd. 1950: 6, sid. 431.

[2] De städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare.

Tab. 2. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader i olika grupper av städer samt köpingar

	1951			1952	
	3 kv.	1—3 kv.	Hela året	3 kv.	1—3 kv.
Städer med mer än 30 000 inv. . . .	4 148	11 614	16 798	4 541	14 262
Städer med 10 000—30 000 inv. . . .	1 748	5 551	8 024	1 886	5 619
Flertalet städer med mindre än 10 000 inv.	689	1 696	2 726	545	1 742
Flertalet köpingar	674	2 104	3 238	659	1 867
Summa	7 259	20 965	30 786	7 631	23 490

I samband med den från och med årsskiftet 1951/52 genomförda kommunindelningsreformen har ett antal landskommuner inkorporerats med städer och köpingar samt ett antal köpingar nybildats. För jämförelsens skull anges i tabellerna 2 och 3 antalet under år 1951 inflyttningsfärdiga lägenheter i de områden, som enligt den administrativa indelningen den 1 januari 1952 utgör städer och köpingar. Bostadsproduktionen i de med de 53 städerna inkorporerade landskommunerna har emellertid varit av så ringa omfattning, att jämförelsen med tidigare år icke nämnvärt berörs därav. Från och med år 1952 inhämtas uppgifter om bostadsproduktionen i samtliga köpingar.

I de 53 städer, som ingår i de i tabell 1 redovisade uppgifterna, var antalet under tredje kvartalet 1952 inflyttningsfärdiga lägenheter 5 836, vilket är något lägre än antalet under andra kvartalet inflyttningsfärdiga, men högre än motsvarande antal under tredje kvartalet 1951, som var 5 352. Ökningen i förhållande till tredje kvartalet 1951 utgör 9 %. Utsträcks jämförelsen till att avse samtliga de av tabell 2 omfattade städerna och köpingarna, blir ökningen mindre. För samtliga dessa städer och köpingar tillhopa ökade antalet inflyttningsfärdiga lägenheter från 7 259 under tredje kvartalet 1951 till 7 631 under tredje kvartalet 1952 eller med 5 %.

Tab. 3. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter i nybyggnader i städer med mer än 30 000 invånare

	1951			1952			1951			1952	
	3 kv.	1—3 kv.	Hela året	3 kv.	1—3 kv.		3 kv.	1—3 kv.	Hela året	3 kv.	1—3 kv.
Stockholm .	1 354	3 932	5 704	1 746	5 214	Karlskrona .	34	58	320	31	82
Göteborg . .	418	1 719	2 209	861	3 206	Karlstad . .	52	130	241	47	216
Malmö . . .	403	1 256	1 625	342	1 195	Linköping .	197	526	607	161	375
Borås . . .	159	387	590	85	241	Lund . . .	41	124	191	61	246
Eskilstuna .	210	407	496	190	414	Norrköping .	127	193	590	48	234
Gävle . . .	48	256	464	19	217	Solna . . .	129	379	537	86	297
Halmstad .	121	272	366	74	221	Uppsala . .	297	476	609	190	478
Hälsingborg	65	239	369	142	276	Västerås . .	216	573	773	47	373
Jönköping .	34	199	278	107	323	Örebro . . .	242	399	654	242	440
Karlskoga .	1	89	175	62	214	Tillhopa	4 148	11 614	16 798	4 541	14 262

Tab. 4. Antalet lägenheter i påbörjade nybyggnader i 53 städer under tiden januari 1944—september 1952

	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Hela året	35 600	32 800	31 800	24 600	21 100	26 800	28 500	23 600	
1:a kvartalet	8 000	6 000	8 500	7 200	5 300	5 800	5 600	4 200	6 300
2:a »	9 000	9 000	8 400	7 500	4 200	3 300	5 600	3 900	6 000
3:e »	7 000	8 900	5 800	4 800	2 900	7 300	8 000	7 200	7 500
4:e »	11 600	8 900	9 100	5 100	8 700	10 400	9 300	8 300	

Under första halvåret 1952 var antalet inflyttningsfärdiga lägenheter större än under föregående år. För de tre första kvartalen kan alltså konstateras en ökning i jämförelse med år 1951. I samtliga redovisade städer och köpingar ökade antalet inflyttningsfärdiga lägenheter från 20 965 under de tre första kvartalen 1951 till 23 490 under samma tid 1952 eller med 12 %.

Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter har, vare sig jämförelsen inskränks till att avse enbart tredje kvartalet eller utsträcks till att avse de tre första kvartalen tillhopa, ökat väsentligt i Stockholm och Göteborg men minskat något i Malmö. I dessa tre städer tillhopa är antalet under tredje kvartalet inflyttningsfärdiga lägenheter 36 % större än under föregående år. För de tre första kvartalen uppgår ökningen till 39 %.

I städer med 30 000—100 000 invånare minskade antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under tredje kvartalet med 19 % och under de tre första kvartalen med 1 %. För övriga kommungrupper tillhopa var antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under såväl tredje kvartalet som under de tre första kvartalen obetydligt lägre än under föregående år. Ökningen av antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under de tre första kvartalen 1952 hänför sig således helt och hållet till Stockholm och Göteborg.

Lägenheter i påbörjade och pågående nybyggnader (53 städer). För de 53 städer, som vid ingången av år 1944 hade mer än 10 000 invånare, redovisas i tabell 4 antalet lägenheter i nybyggnader, som påbörjats under varje kvartal sedan år 1944 och i tabell 5 antalet lägenheter i hus, som var under byggnad vid ingången av varje kvartal under samma tid. Dessa uppgifter är osäkrare än uppgifterna om antalet inflyttningsfärdiga lägenheter. De redovisade antalen har därför avrundats till jämna hundratal.

Tab. 5. Antalet lägenheter i pågående nybyggnader i 53 städer vid ingången av varje kvartal under tiden 1 januari 1944—1 oktober 1952

	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
1:a kvartalet	13 300	21 100	25 000	24 400	23 000	19 600	23 700	27 500	28 800
2:a »	16 600	21 900	25 300	24 700	20 400	19 700	24 400	26 800	28 700
3:e »	21 200	24 600	26 400	27 500	19 500	18 800	25 500	25 300	28 600
4:e »	16 100	25 500	23 500	25 100	17 300	20 300	26 400	27 100	30 300

Tab. 6. Golvyta (m²) i fullbordade lokaler för andra än bostadsändamål i sju städer

Städer	1951			1952	
	3 kv.	1—3 kv.	Hela året	3 kv.	1—3 kv.
Stockholm	18 582	111 996	147 013	45 128	126 950
Göteborg	19 495	99 880	120 700	59 490	113 289
Malmö	17 986	83 224	105 143	6 918	33 162
Norrköping	3 113	26 771	29 566	1 413	32 134
Hälsingborg	6 171	11 226	12 445	2 284	15 095
Örebro	7 556	11 119	21 039	18 537	22 880
Borås	2 196	27 593	32 659	16 722	33 019
Tillhopa	**75 099**	**371 809**	**468 565**	**150 492**	**376 529**

Antalet lägenheter i hus, vilkas uppförande påbörjats under tredje kvartalet 1952, uppgick till 7 500, vilket överstiger antalet under andra kvartalet påbörjade med 25 % och antalet under motsvarande kvartal år 1951 påbörjade med 4 %. Igångsättningen av bostadsbyggnadsföretag under de tre första kvartalen år 1952 var den största sedan år 1946. Antalet lägenheter i hus under byggnad var vid ingången av det fjärde kvartalet 30 300 lägenheter vilket är det största antal lägenheter, vars byggnad pågått under något av de år för vilka uppgifter föreligger (tabell 5).

Lokaler för andra än bostadsändamål. Vissa uppgifter om fullbordade lokaler för andra än bostadsändamål meddelas i tabellerna 6 och 7. Lokaler i byggnader, som uppförts eller ombyggts för statliga myndigheters räkning, har ej medräknats.

Under tredje kvartalet 1952 tillkom i de sju städer, som uppgifterna avser, lokaler för andra än bostadsändamål med en areal av sammanlagt 150 500 m². Motsvarande areal under tredje kvartalet 1951 uppgick till ca 75 000 m².

Tab. 7. Golvyta (m²) i under 3:e kvartalet 1952 fullbordade lokaler för andra än bostadsändamål i sju städer, fördelade efter byggnadsarbetets art samt lokalernas ändamål

Städer	I nybyggda hus	I till- o. påbyggda hus	I ombyggda hus	Butiker, kontor, lager m. m.	Verkstäder, fabriker m. m.	Övriga ändamål	Totalt
Stockholm	43 153	1 975	—	13 126	15 424	16 578	45 128
Göteborg	52 680	2 030	4 780	10 995	27 635	20 860	59 490
Malmö	6 311	362	245	3 255	917	2 746	6 918
Norrköping	1 264	—	149	353	128	932	1 413
Hälsingborg	1 318	881	85	572	805	907	2 284
Örebro	15 081	2 649	807	8 789	1 895	7 853	18 537
Borås	16 633	61	28	2 133	12 644	1 945	16 722
Tillhopa	**136 440**	**7 958**	**6 094**	**39 223**	**59 448**	**51 821**	**150 492**

G. Ö.

Sociala Meddelanden

Official Journal published monthly by the Social Welfare Board in Sweden

1952, no 12

CONTENTS

Page

The Social Welfare Board 40 years 777
The report of the Social Insurance Commission on the coordination of health insurance and occupational accident insurance. By *Per Eckerberg*, Permanent Under-Secretary of State 780
On juvenile neurotic patients and their need for work therapy and environment therapy. By *John Takman*, M. D. 784
The Thirtyfifth Meeting of the International Labour Conference. By *Sten-Eric Heinrici*, First Assistant Secretary in the Ministry of Social Affairs . 790
Short notices:
American inquiry into the costs of living 796
The Social Welfare Board's report on loans for setting-up house 797
Forestry workers' earnings in the winter of 1951/52 799
Swedish statistician commissioned by UNO 799

Periodical Surveys

Wages and employment in industry in August 1952 800
The Social Welfare Board's general consumption price index for October 1952 . 806
Aliens in Sweden during the 3rd qr. of 1952 807
The General Inheritance Fund in the budget year 1951/52 811
The Labour Market in October 1952 812
Building activities in towns and urban districts in the 3rd qr. of 1952 . . . 825
Literary survey 832
Book notice 838
Table of contents of »Sociala Meddelanden» 1948—1952 839
Index of contributors to »Sociala Meddelanden» 1948—1952 854
Table of contents covering the 1952 issues 857
Index of contributors of the 1952 issues 861
Book notices in 1952 862

This Issue in Brief

The Social Welfare Board 40 years. When two departments in the Board of Trade — the Labour Statistics Division and the Sick Benefit Insurance Bureau — were separated from the Board of Trade in 1913 they became an independent body under the name of the Social Board. The Social Welfare Board, as it is now called, comprises at the present time seven bureaus and a special department to provide a mediation service. In this article Olof Zachrisson, Secretary to the Legal Department of the Social Welfare Board, summarizes in retrospect the organizational development of the Board during the past decades. Page 777.

The report of the Social Insurance Commission on the coordination of health insurance and occupational accident insurance. The Committee's recommendations, which were presented in November, comprise a) a proposal to amend the National Health Insurance Act passed in 1946 and b) a proposal to amend the Social Welfare Committee's proposals, presented in 1951, for an Occupational Accident Insurance Act. It is suggested that in principle the coordination should relate to about the first 90 days of cases of sickness and injury caused while at work, for both of which categories assistance is to be given during that period out of public sick benefit insurance funds. Through this measure 97 % of all cases of injury caused while at work would be referred to these funds. At the end of the coordinating period compensation for injury while at work is to be paid by the Occupational Accident Insurance Authority in accordance with its regulations governing compensation.

The obligatory health insurance scheme is to embrace practically every inhabitant of the country. In contrast to the provisions of the National Health Insurance Act that has already been passed, married women working at home are also to be independently insured as members of a sick benefit insurance fund.

A survey of the results of the Social Insurance Commission's deliberations is given here by its Chairman, Per Eckerberg, Permanent Under-Secretary of State, of the Ministry for Social Affairs. Page 780.

On juvenile neurotic patients and their need for work therapy and environment therapy. A considerable group among the patients of the social welfare physician on the Stockholm Child Welfare Board consists of the neurotic, non-criminal juveniles. Among their most conspicuous symptoms are inhibitions about work, which may gradually lead to an asocial way of living and to criminal practices. These young neurotics are only in exceptional cases in need of mental care. Nor is the protective upbringing at the approved schools nor psychotherapeutical treatment likely to be the right way of dealing with young people in this category. John Takman, social physician to the City of Stockholm Child Welfare Board, gives an account of the existing resources and methods of treatment — or the lack of them — for the young people in question and, in connection therewith, he sketches some conceivable new ways of approach and the potential benefits of work therapy and environment therapy. Page 784.

The Thirtyfifth Meeting of the International Labour Conference. This meeting, at which Sweden was represented, was held at Geneva from the 4th to the 28th June 1952. One of the practical results of the conference was the adoption of a convention and a recommendation for holidays for agricultural workers, which lays down the principle that workers employed in agriculture shall be granted an annual paid holiday, while it is left entirely to the Authorities in the respective countries to decide on the duration of the holiday. Further, the conference adopted a convention on a minimum standard for social security.

In addition, there was adopted at the meeting of the conference a revised version of the convention of 1919 relating to the employment of women at work before and after childbirth, anb also a recommendation on the subject. An account of the deliberations at and the results achieved dy the meeting of the Labour Conference is given by Sten-Eric Heinrici, First Assistant Secretary, of the Ministry for Social Affairs. Page 790.

American inquiry into the costs of living. The United States Bureau of Labor Statistics has recently published the results of an inquiry into the costs of living affecting 10 800 families. From the results it appears *inter alia*, that during the boom year 1950 with full employment the average income of all families (after payment of taxes) amounted to 4 300 dollars, and that of industrial workers and lower-paid salaried employees to 3 900 dollars. The taxes were by European standards very low, amounting on an average to 7 %. However, the high incomes were not sufficient to cover the expenditure on consumer goods etc. By the utilization of savings, loans and buying on the hire-purchase system the expenditure in the case of workers and low-salaried employees exceeded their incomes by 10 % and in the case of all families by 6 %. Page 796.

Sociala Meddelanden

Revue officielle publié par la Direction générale de la Prévoyance sociale (D.G.P.S.) en Suède

1952, no 12

INDEX

Page

La Direction générale de la Prévoyance sociale a quarante ans d'âge 777

Rapport de la commission d'étude de l'assurance sociale touchant une coordination de l'assurance-maladie et de l'assurance contre les accidents du travail. Par *Per Eckerberg* 780

Sur la clientèle des jeunes gens neurotiques et ses besoins en thérapie du travail et du milieu. Par le Dr *John Takman* 784

Trente-cinquième réunion de la Conférence internationale du Travail. Par *Sten-Eric Heinrici* 790

Courtes notices:

Enquête américaine sur le coût de la vie 796
Enquête de la D.G.P.S sur les prêts à l'habitation 797
Salaires des ouvriers forestiers pendant l'hiver 1951—1952 799
Un statisticien suédois chargé d'une mission par les Nations Unies 799

Aperçus périodiques

Salaires et emploi dans l'industrie en août 1952 800

L'indice général des prix de consommation de la Direction générale de la Prévoyance sociale pour octobre 1952 806

Etrangers en Suède pendant le troisième trimestre 1952 807

L'année budgétaire 1951/52 du Fonds successoral public 811

Le marché du travail en octobre 1952 812

Activité du bâtiment dans certaines villes et agglomérations urbaines pendant le troisième trimestre 1952 825
Bibliographie 832
Compte rendu de livre 838
Table des Matières des »Informations sociales» 1948—1952 839
Liste des auteurs dans »Informations sociales» 1948—1952 854
Table des Matières pour l'année 1952 857
Liste des auteurs pour l'année 1952 861
Comptes rendus de livres 1952 862

Résumé

La Direction générale de la Prévoyance sociale a quarante ans d'âge. La Direction générale de la Prévoyance sociale a été instituée en 1913 lorsqu'une section chargée de la statistique du travail et un bureau s'occupant des affaires relatives aux caisses-maladie ont été détachés de la Direction générale du Commerce. La D. G. P. S. comprend aujourd'hui sept sections et un office de conciliateurs. M. Olof Zachrisson, sous-chef de bureau à la section des affaires de caractère législatif de la D. G. P. S., expose dans l'article comment, au cours des quatre dernières décades, la Direction s'est développée et organisée. P. 777.

Rapport de la commission d'étude de l'assurance sociale touchant une coordination de l'assurance-maladie et de l'assurance contre les accidents du travail. Le projet soumis par la commission d'étude en novembre comprend, d'une part, un projet de modifications de la loi votée en 1946 sur l'assurance générale contre la maladie et, d'autre part, un projet de modifications au projet présenté en 1951 par le comité de protection sociale relatif à une loi d'assurance contre les accidents du travail. La coordination est proposée s'appliquer pendant environ les 90 premiers jours aux cas, tant de maladie, que d'accidents professionnels; pour ces deux catégories de cas, des indemnités seraient versées par les caisses-maladie centrales, par quoi 97 % des cas d'accident du travail seraient du ressort de ces caisses-maladie centrales. Lorsque la période de coordination prend fin, les indemnités pour les accidents du travail seraient versées par l'assurance contre les accidents du travail, conformément aux dispositions de celle-ci.

L'assurance obligatoire contre la maladie s'appliquera pratiquement à tous les habitants du pays. A la différence de ce que stipule la loi votée sur l'assurance-maladie générale, les femmes mariées travaillant chez elles aux soins domestiques seront assurées personnellement en qualité de membres des caisses-maladie.

Un exposé des résultats des travaux de la commission d'étude sur l'assurance sociale est fourni dans l'article par le président de la commission, Per Eckerberg, secrétaire d'Etat au ministère des Affaires sociales. P. 780.

Sur la clientèle des jeunes gens neurotiques et ses besoins en thérapie du travail et du milieu. Un groupe important de la clientèle des médecins du service social du Comité de protection de l'enfance de Stockholm est constitué par des jeunes gens neurotiques *non* délinquants. Parmi les symptômes les plus saillants de ceux-ci sont des refoulements qui les rendent réfractaires au travail et qui, à la longue, peuvent les conduire à un mode d'existence asocial et à la délinquance. Ces jeunes neurotiques n'exigent qu'exceptionnellement l'hospitalisation dans un établissement psychiatrique. Leur internement dans des écoles d'éducation surveillée ou un traitement psychothérapeutique ne semblent pas être non plus le remède qui convient à l'égard de cette clientèle. Le Dr John Takman, médecin du service social du Comité de protection de l'enfance de la Ville de Stockholm, rend compte dans l'article des ressources et des méthodes de traitement existantes ou de l'inexistence des unes et des autres en ce qui concerne es jeunes gens en question et suggère quelques nouveaux moyens et de nouvelles possibilités par une thérapie du travail et du milieu. P. 784.

Trente-cinquième réunion de la Conférence internationale du Travail. Cette réunion, à laquelle la Suède était représentée, s'est tenue à Genève du 4 au 28 juin 1952. Parmi les résultats des travaux de la Conférence a été l'adoption d'une convention et d'une recommandation relatives aux congés dans l'agriculture, établissant le principe que les ouvriers occupés au travail agricole bénéficieront d'un congé annuel payé, mais laissant entière liberté aux autorités des pays intéressés de décider de la durée du congé. La Conférence a adopté, en outre, une convention sur le niveau minimum de sécurité sociale, comportant des dispositions sur neuf formes différentes de prestations sociales. Adoptée également par la Conférence a été une version révisée de la convention de l'année 1919 relative à l'emploi des femmes avant et après les couches, ainsi qu'une recommandation à ce sujet.

Un compte rendu des délibérations de la Conférence et de leurs résultats est donné par M. Sten-Eric Heinrici, premier chef de bureau au ministère des Affaires sociales. P. 790.

Enquête américaine sur le coût de la vie. The Bureau of Labor Statistics des Etats-Unis a publié récemment les résultats d'une enquête sur le coût de la vie, portant sur 10 800 familles. Il ressort, notamment, de l'enquête que pendant l'année de haute conjoncture 1950 où le plein emploi a régné, le revenu moyen de l'ensemble des familles (à l'exclusion des impôts), s'est élevé à 4 300 dollars et celui des ouvriers et des employés subalternes à 3 900 dollars. Les impôts étaient, en comparaison de ceux des pays d'Europe, très bas et se montaient en moyenne à 7 %. Ces salaires élevés n'ont cependant pas suffi à couvrir les dépenses de consommation et autres. Par le recours aux épargnes, aux emprunts et aux achats à tempérament, les dépenses ont dépassé de 10 % les revenus des ouvriers et des employés subalternes et de 6 % les revenus de l'ensemble des familles. P. 796.

Litteraturöversikt

(11 oktober—10 november 1952)

Socialstyrelsens bibliotek hålls öppet för allmänheten kl 10—15; under sommarmånaderna kl 10—14 (lördagar 9—13)

Tidskriftsartiklar i sociala ämnen [1]

Allmänna sociala frågor

ALMENBERG, DAGMAR. Samhällsskildraren Zola. Svensk tidskrift 1952, nr 8.

FLEMING, M. A cardinal concept of welfare. The quarterly journal of economics aug. 1952.

HOFSTEN, E. v. Olika stickprovsmetoder. Ekonomisk revy 1952, nr 4.

LINDBERGER, L. Östlinds sysselsättningsproblem. Ekonomisk tidskrift 1952, nr 3.

MOSER, C. A. Quota sampling. Journal of the Royal statistical society 1952, nr 3.

SKOVGAARD, K. Födeproduktionens udvikling. Ökonomi og politik 1952, nr 2.

STRAND, S. G. Livsmedlen och det internationella samarbetet. Politisk tidskrift 1952, nr 10.

TURVEY, R. Monopolistic price policy and employment: Notes on Östlind's paper. Ekonomisk tidskrift 1952, nr 3.

Hjälp till underutvecklade länder nödvändig. Låga löner och svaga fackförbund ett hot mot vår levnadsstandard och demokratin. Fabriksarbetaren 1952, nr 11.

Study of social conditions in non-self-governing areas. United Nations bulletin 1952, nr 8.

Sverige

BJÖRK, K. Folkrörelserna som företagare. Tiden 1952, nr 8.

HUSÉN, T. Testningen och samhället. Folkskollärarnas tidning 1952, nr 44.

LARSSON, ERIK. Socialspegeln experiment som slog. Reformatorn 1952, nr 43.

LINDBERG, C. 67-åringarnas levnadsproblem. Bokbinderiarbetaren 1952, nr 10.

LÖNN, G. Svenska landskommunernas förbund. Statsvetenskaplig tidskrift 1952, nr 4.

NYHLÉN, E. Åsikt och samhällsställning. Frihet 1952, nr 22.

OHLSSON, INGVAR. Bokslut för det svenska samhället. Reflexioner kring en svensk nationalräkenskap. Skandinaviska bankens kvartalsskrift 1952, nr 4.

SANDSTRÖM, RAGNHILD. Varför skulle vi kvinnor vara för fina? Hertha 1952, nr 5.

TEGEN, E. Historisk och dagsbetonad sociologi. Tiden 1952, nr 8.

THUNBERG, I. T. Landsbygdsutvecklingen och kommunerna. Landskommunernas tidskrift 1952, nr 10.

Från praxis i arvodesärenden. Tidskrift för Sveriges advokatsamfund 1952, nr 3/4.

Konjunkturindex i bottenläge. Finanstidningen 1952, nr 39.

Sjukfrånvaron bland försäkringstjänstemän. Social-medicinsk tidskrift 1952, nr 10.

Amerikas förenta stater

KYRK, HAZEL. Economic responsibilities of families — increasing or diminishing? Journal of home economics okt. 1952.

New series on retail store sales. Survey of current business 1952, nr 9.

Frankrike

BERLIOZ, C. The professional secrecy in the medical profession and social security legislation in France. Bulletin of the International social security association 1952, nr 7/8.

Schweiz

KOECHLIN, C. Schweizerische Wirtschaftspolitik. Schweizerische Arbeitgeber-Zeitung 1952, nr 40.

Sovjetunionen

SVENNING, C. E. Bankväsendet i Sovjet. Bankvärlden 1952, nr 8.

Storbritannien

KAHN-FREUND, O. Über einige charakteristische Grundsätze des britischen Arbeitsrechts. Recht der Arbeit 1952, nr 10.

This is the way the money went. Labour okt. 1952.

Tyskland

LORENZ, H. Zur Vergleichbarkeit des Haushaltungs- und Wohnungsbegriffes der drei grossen Wohnungszählungen auf Reichsbzw. Bundesebene. Allg. statistisches Archiv B. 36, s. 263.

[1] I denna avdelning tidigare upptagna artiklar finns införda i ett särskilt kortregister, som är tillgängligt i socialstyrelsens bibliotek.

Arbetarskydd

ANTONSEN, H. De internationale industrikomiteer. Socialt tidsskrift 1952, nr 10.

Sverige

HILBERT, E. Yrkesinspektionen och arbetarskyddslagen. Lantarbetaren 1952, nr 45.

LUND, A. Olycksfallsskydd på arbetsplatserna. Lantarbetaren 1952, nr 45.

NORDMARK, G. Om författningarna rörande yrkessjukdomsförsäkringen. Sv. läkartidningen 1952, nr 45.

THÖRNBERG, E. Större uppmärksamhet åt det psykologiska arbetarskyddet. Metallarbetaren 1952, nr 42.

Järnvägsmännen och arbetarskyddslagen. Sv. järnvägstidningen 1952, nr 21.

Amerikas förenta stater

DREYER, E. Arbejderbeskyttelse i USA. Socialt tidsskrift 1952, nr 10.

Danmark

Indtrufne, bemærkelsesværdige ulykkestilfælde. Socialt tidsskrift 1952, nr 10.

Storbritannien

LIDDON, R. S. Skyddsbildspropaganda i Storbritannien. Arbetarskyddet 1952, nr 8.

Arbetslön och arbetstid

Sverige

K[ELLGRE]N, N. Lönestatistikfrågan. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 43.

Arbetstagarebegreppet och semesterlagen. Sv. lantarbetsgivareföreningarnas tidskrift 1952, nr 10.

Tjänsteförteckningsrevisionen. Statstjänstemannen 1952, nr 8.

Amerikas förenta stater

ACHNER, L., LÖBER, GERTRUD, & STATWALD, H. Die Lohnstatistik in den USA. Allg. statistisches Archiv B. 36, s. 240.

Danmark

Kan arbejdstiden nedsættes? Arbejderen 1952, nr 20.

Storbritannien

Brittisk pappersindustri: Korttidsarbete och lönedifferensen. Skogsindustriarbetaren 1952, nr 21.

Arbetsmarknad och arbetslöshet

SAUVY, A. Produktivität und Beschäftigung. Weltwirtschaftliches Archiv B. 69, s. 17.

Sverige

ANSTRIN, H. Utbyggnad av skogsindustrin. Kooperatören 1952, nr 19.

JOHANSSON, BERTIL. Beredskap mot arbetslöshet. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 43.

NYVANDER, B. Förändringarna i förvaltningspersonalens storlek inom industrin sedan förkrigstiden. Kommersiella meddelanden 1952, nr 9.

Ny förhandlingsrätt. Sv. trafiktidning 1952, nr 45.

Amerikas förenta stater

MILLER, FRIEDA. Household employment in the United States. International labour review okt. 1952.

WOLFBEIN, S. L. Job tenure of American workers. Monthly labor review sept. 1952.

Developments in industrial relations. Monthly labor review sept. 1952.

A national policy on youth employment. Monthly labor review sept. 1952.

Danmark

HOLMSTEDT, G. Rörlighet och full sysselsättning. Industria 1952, nr 10.

Employment and training of Danish youth. Industy and labour 15 okt. 1952.

Norge

ANDRESEN, A. Full sysselsetting — innskrenket arbeidstid. Fri fagbevegelse 1952, nr 10.

Schweiz

CRONER, F. Några schweiziska arbetsledareproblem. Arbetsledaren 1952, nr 20.

Storbritannien

Young persons entering employment. Ministry of labour gazette 1952, nr 10.

Tyskland

HORSTMANN, K. Erwerbspersonen oder labor-force. Allg. statistisches Archiv B. 36, s. 250.

— Der Umfang der Erwerbstätigkeit der Bevölkerung. Wirtschaft und Statistik 1952, nr 9.

MAASSEN, P.-J. Entwicklung und Struktur der Arbeitslosigkeit von 1948—1952. Zur Problematik der Arbeitslosenerhebung der Bundesanstalt. Bundesarbeitsblatt 1952, nr 15.

Befolkningsfrågor

NILSON, STEN. La théorie de population d'Adam Smith. Population 1952, nr 3.

Israel

BACHI, R. La population juive de l'état d'Israël. Population 1952, nr 3.

Bostadsförhållanden och samhällsplanering

Sverige

FLODH, E. Byggs det något — eller hur är det? Fabriksarbetaren 1952, nr 11.

FREDRIKSSON, KARIN. Svängrum för rullstol. Skogsindustriarbetaren 1952, nr 22.

STRÄNG, G. Bostadsfrågan ska lösas. Hyresgästen 1952, nr 20.

TENGVALL, I. 25 års småstugebygge. Hem i Sverige 1952, nr 9.

THUNHOLM, L.-E. Bostadspolitiken och penningpolitiken. Sv. fastighetstidning 1952, nr 21.

Fakta och funderingar kring ett företags bostadspolitik. [Bolinderbyn.] Industritjänstemannen 1952, nr 10.

Tunnelbanedelen Vällingby—Kungsgatan. Byggnadsvärlden 1952, nr 43.

Ändringarna i boendetätheten. Sv. fastighetstidning 1952, nr 20.

Schweiz

Wie wir wohnen. Schweiz. Konsum-Verein 1952, nr 41.

Tyskland

DENEFFE, P. Das Ergebnis der Bautätigkeit im Jahre 1951. Wirtschaft und Statistik 1952, nr 10.

Föreningsväsen, kollektivavtal och arbetskonflikter

ROSÉN, N. E. Fackföreningsinternationalens kurs i Kiljava. Målarnas facktidning 1952, nr 11.

Sverige

LINDELL, C.-G. Folkrörelserna och demokratin. [Anm. av Hilding Johansson: »Folkrörelserna och det demokratiska statsskicket i Sverige».] Tjänstemannarörelsen 1952, nr 8.

Belgien

CUYPER, G. F. DE. Pour un status légal des syndicats de travailleurs en Belgique. Revue du travail 1952, nr 8.

Italien

MOLITOR, E. Der Entwurf eines italienischen Gewerkschaftsgesetzes. Recht der Arbeit 1952, nr 10.

Hälso- och sjukvård

Sverige

BJERRE, P. Neuroserna och sinnessjukhusen. Samtid och framtid 1952, nr 8.

FLORÉN, G. Kommunerna och den nya livsmedelsstadgan. Landskommunernas tidskrift 1952, nr 10.

JONSSON, ERIK. Läkarintyg för folkpension. Sv. läkartidningen 1952, nr 41.

KALJSER, K. Barnsjukvård i Södermanland. Sv. läkartidningen 1952, nr 41.

LINGMAN, [J.]. Statsanställdas sjukvård och verksläkarinstitutionen. Från departement och nämnder 1952, nr 17/18.

RAHM, H. Ändrade behörighetsbestämmelser för icke legitimerade läkare. Sv. läkartidningen 1952, nr 44.

SEGRELL, T. Betänkande ang. hälso- och sjukvården vid krig och andra utomordentliga förhållanden. Sveriges landstings tidskrift 1952, nr 5.

SISEFSKY, M. Sjukgymnastik förr och nu. Sv. läkartidningen 1952, nr 44.

THOMASSON, C.-G. Vårt främsta sjukhus inför sin avveckling. [Serafimerlasarettet.] Social-medicinsk tidskrift 1952, nr 10.

TOTTIE, M. VS — fortfarande ett problem. Populär tidskrift för psykologi och sexualkunskap 1952, nr 5.

Uttalande angående kostnadsupplysning till patienter. Sv. läkartidningen 1952, nr 43.

Amerikas förenta stater

EEG-OLOFSSON, R. Något om morfinism och barbiturism. Sv. läkartidningen 1952, nr 42.

ELVIN, S. Den öppna sjukvården i USA. Socialmedicinsk tidskrift 1952, nr 10.

MONTAN, K. Amerika och invaliderna. Tiden 1952, nr 8.

Jordbruks- och egnahemsfrågor

Sverige

GÖRANSSON, V. Koloniträdgårdsrörelsen. Koloniträdgården 1952, nr 10.

HJELM, L. Den jordbruksekonomiska undersökningen. Hushållningssällskapens tidskrift 1952, nr 6.

MÅNSSON, E. Jordbrukets mekanisering. Fackföreningsrörelsen 1952, nr 41.

SAMBERGS, Å. Den svenska landshypoteksinstitutionen. Statsvetenskaplig tidskrift 1952, nr 4.

ZETTERBERG, O. Aktuellt inom jordbruksstatistiken. Hushållningssällskapens tidskrift 1952, nr 6.

Amerikas förenta stater

ÅSTRAND, H. Modell som mindre väl motsvarar verkligheten. Jordbrukspolitik i Förenta staterna. Lantmannen 1952, nr 44.

Kooperation

Sverige

BONOW, M. Wirkungen der Konjunktur auf die Entwicklung von Mitgliedschaft und Umsatz der Konsumgenossenschaften. Schweiz. Konsum-Verein 1952, nr 45.

DAHLANDER, G. Kooperationen och fackföreningsrörelsen. Sv. hotell-revy 1952, nr 11.

LAURIN, I. Kapitalets ställning inom konsumentkooperationen. Kooperatören 1952, nr 18.

Amerikas förenta stater

PEDERSEN, CLEMENS. Spredte indtryk af amerikansk landbrugs andelsbevægelse. Andelsbladet 1952, nr 44.

Danmark

GUNDESEN, G. Selvbetjeningsvaskerier er ikke mest rationelle lösning af vaskeproblemet. Andelsbladet 1952, nr 42.

Sovjetunionen

KHOKLOV, I. The consumer's co-operative movement in the USSR. Review of international cooperation 1952, nr 10.

Nykterhetsfrågan

Sverige

DAHLANDER, G. En stor social fråga. [Alkoholfrågan.] Lantarbetaren 1952, nr 42/43.

SJÖDÉN, C. C. Alkoholistklientelet på Svartsjö. Tirfing 1952, nr 4.

WIKLUND, D. Paris-kongressen mot alkoholismen. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1952, nr 8.
— Upplysningsmaterial att rekommendera. Tidskrift för nykterhetsnämnderna 1952, nr 8.

Amerikas förenta stater

PAGE, C. R., THORPE, J. J., & CALDWELL, D. W. The problem drinker in industry. Quarterly journal of studies on alcohol sept. 1952.
Alcoholism, 1941—1951: A survey of activities in research education and therapy. Quarterly journal of studies on alcohol sept. 1952.

Danmark

RÖGIND, S. Danmarks alkoholforbrug i 1951. Tidskrift för systembolagen 1952, nr 10.

Finland

Utskänkningen av alkoholfria drycker i Finland. Tidskrift för systembolagen 1952, nr 10.

Norge

HAMER, A. Alkoholomsetningen i Norge i förste halvår 1952. Tidskrift för systembolagen 1952, nr 10.
KNUDSEN, R. Bedre hjelp til alkoholmisbrukere? Alkoholistforsorgskomitéens innstilling. Sosialt arbeid 1952, nr 7.
Statligt stöd åt den alkoholfria restaurangdriften i Norge. Tidskrift för systembolagen 1952, nr 10.

Priser, levnadskostnader, konsumtion

STONE, R., & PRAIS, S. J. Systems of aggregative index numbers and their compatibility. The economic journal sept. 1952.
Lantarbetarnas standard i Norden. Lantarbetaren 1952, nr 44.

Sverige

HOFSTEN, E. v. Visar index rätt? Tjänstemannarörelsen 1952, nr 8.
SEVERIN, F. Priskontrollnämndens arbetsuppgifter. Kooperatören 1952, nr 19.
THEDIN, N. Prissänkningar slag i slag. Vi 1952, nr 42.
Jordbruksutveckling och konsumentintresse. Metallarbetaren 1952, nr 43.

Amerikas förenta stater

Postwar use of consumer funds. Federal reserve bulletin 1952, nr 9.

Storbritannien

YAMEY, B. S. The origins of resale price maintenance: A study of three branches of retail trade. The economic journal sept. 1952.

Tyskland

HERR, H. Die Statistik der Haushaltungsrechnungen 1952. Statistische Praxis 1952, nr 10.

Socialförsäkring

Sverige

Angående omräkning av folkpensioner samt änke- eller änklingsbidrag. Folkpensioneringen 1952, nr 7.
Kommunala bostadstillägg till folkpensioner. Landskommunernas tidskrift 1952, nr 10.

Canada

Recent developments in social security in Canada. Industry and labour 15 okt. 1952.

Finland

NOPONEN, A. Lagen om ålderdomsunderstöd. Social tidskrift 1952, nr 7/8.

Italien

Extension of health insurance to domestic servants in Italy. Industry and labour 15 okt. 1952.

Storbritannien

WILLOUGHBY, GERTRUDE. La sécurité sociale et la famille en Grande-Bretagne. Familles dans le monde 1952, nr 3.
Increased social security benefits in Great Britain. Industry and labour 1 nov. 1952.

Tyskland

SCHELP, G. Soziale Selbstverwaltung. Bundesarbeitsblatt 1952, nr 14.

Socialvård

Sverige

ANTO, A. Betalar sig socialverksamheten? Industritidningen 1952, nr 9.
BEXELIUS, E. Åldringsvården. Sv. socialvårds tidning 1952, nr 10.
JONSON, ERIK. Spöslitningens hårda hälsokur. Vi 1952, nr 44.
LINDBÄCK, E. Ungdomsvård i folkhemmet. Tidning för Sveriges läroverk 1952, nr 33.
MEHR, HJ. Kommunerna och den ändrade behandlingen av unga lagöverträdare. (Föredrag.) Sv. socialvårds tidning 1952, nr 10.
Studieverksamheten i Skyddsvärnets regi. Tidskrift för Göteborgs stads tjänstemän 1952, nr 8.

Finland

JALAVISTO, EEVA, & KASTHELMI, JÄNTTI. Åldringar, som varit intagna på allmänna sjukhus år 1948. Social tidskrift 1952, nr 7/8.

Norge

ÖKSNES, K. J. Reformer i barnevernet. Barnevernskomitéens innstillinger. Sosialt arbeid 1952, nr 7.

Tyskland

Ausländer und Staatenlose in der deutschen öffentlichen Fürsorge. Wirtschaft und Statistik 1952, nr 10.
Die öffentliche Fürsorge im Rechnungsjahr 1951/52. Wirtschaft und Statistik 1952, nr 10.

Undervisning och yrkesutbildning

NOZET, H. Audio-visual aids and vocational training. International labour review okt. 1952.

Sverige

ANDERSSON, FRITZ. Ekonomiundervisningen i försöksskolorna. Sv. sparbankstidskrift 1952, nr 8.

BESKOW, B. Öppna dörrarna! Om den nya skolans väg till näringslivet. Textil och konfektion 1952, nr 8.

LUNDGREN, L. Siffrorna berättar om kooperativ gruppverksamhet. Kooperatören 1952, nr 19.

NERMAN, T. Studiecirkeln — ett halvsekeljubileum. Sv. typograftidning 1952, nr 25.

SUNESSON, L. Yrkesutbildning för skogsarbetare. Från departement och nämnder 1952, nr 17/18.

Yrkesutbildningen inom sågverksindustrien. Skogen 1952, nr 10*.

Norge

Lærlingelovens administrasjons- og tilsynsorganer. Arbeidsgiveren 1952, nr 23.

Ut- och invandring

Sverige

LATTKA, R. Ausländer und Flüchtlingspolitik in Schweden. Bundesarbeitsblatt 1952, nr 14.

Immigration policy of Sweden. Migration 1952, nr 4.

Frankrike

Les problèmes soulevés par l'immigration des travailleurs étrangers en France. Revue française du travail 1952, nr 1/3.

Till socialstyrelsens bibliotek inkommen litteratur

ARTLE, R. Svenskt distributionsväsende. Några drag i dess uppbyggnad och utveckling. Sthlm 1952. (Utvecklingslinjer i svensk ekonomi. Undersökningar utförda inom Industriens utredningsinstitut under ledning av *J. Nordenson.*)

ATT leva på anstalt. Ett aktuellt debattinlägg av 16 riksdagskvinnor som gjort anstaltslivet till föremål för gruppstudier. Sthlm 1952.

AUBERT, V. Priskontroll og rasjonering. En rettssosiologisk forstudie. Oslo 1950. (Institutt for samfunnsforskning.) [Stencil.]

BARN, familj, samhälle. Hfors 1952. (Svenska befolkningsförbundets i Finland publikation. 11.)

DANMARK. Det landökonomiske driftsbureau.
Undersögelser over landbrugets driftsforhold. Periodiske beretninger. Khvn 1952.
7. Svinestalde og foderforbrug.

— Det statistiske departement.
Statistiske meddelelser. Række 4. Khvn 1952. Bd 149: H. 4. Kriminalstatistik 1950.

GULLVÅG, HARRIET [m. fl.]. Attitudes and perceptions of representatives and representees in industry. Vol. 1. Oslo 1952. (Man and society. Publ. of the Institute for social research. 3.) [Stencil.]

HÄLSINGBORG. Arbetsförmedlingen. 1902—1952. Hälsingborg 1952.

ISLAND. Statistical bureau.
Statistique de l'Islande. Reykjav. 1952.
132. Population and vital statistics.

KIRSTEIN, P. Bevægeligheden på arbejdsmarkedet. Khvn 1952. (Socialpolitisk forenings småskrifter. 14.)

LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE.
Landssekretariatets berättelse för år 1951. Sthlm 1952.

MARCUS, M. Arbetskraften och den fulla sysselsättningen. Anteckningar om arbetskraftsläget år 1951. Sthlm 1952. (Stockholms handelskammare.)

MICHANEK, E. Sociala nyheter 1950—1952. Nya socialpolitiska reformer i Sverige. Sthlm 1952.

MUTHESIUS, H. Bundesrechtliche Grundlagen der öffentlichen Fürsorgepflicht. 4., neubearb. Aufl. Münch. & Düsseld. 1951. (Fürsorge und Sozialreform. Schriften d. Deutschen Vereins für öffentl. u. priv. Fürsorge.)

PETRI, S. W. Svenskt transportväsende. Några drag i dess uppbyggnad och utveckling. Sthlm 1952. (Utvecklingslinjer i svensk ekonomi. Undersökningar utförda inom Industriens utredningsinstitut under ledning av *J. Nordenson.*)

RIKSGÄLDSKONTORET.
Årsbok utarb. inom Riksgäldskontorets räkenskapsbyrå. Årg. 32 (budgetåret 1951/52). Sthlm 1952.

ROBERTS, F. The cost of health. Lond. 1952.

ROMMETVEIT, R. Ungdom og religiös tru. Individuell utvikling, teoretisk innlæring og sosial tilmåting i religiös tru og åtferd. Oslo 1951. (Menneske og samfunn. Skrifter utg. av Institutt for samfunnsforskning. 1.) [Stencil.]

SKATTEBETALARNAS FÖRENING.
Meddelanden. Sthlm 1952.
Cassel, G. Bostadssubventionering och hyresreglering. Föredrag hållet ... d. 2—4 aug. 1923.

SOCIAL SWEDEN. Publ. by the Social welfare board. Sthlm 1952.

SOCIALSTYRELSEN.
Utredning och förslag angående utbildning av föreståndare vid barnhem. [Avg. d. 20 juni 1952.] Sthlm 1952. [Stencil.]

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1952. Sthlm 1952.
26. Betänkande med förslag till ändrade bestämmelser rörande vägföreningar m. m. Avg. [d. 10 okt. 1952] av 1948 års intervägshållningsutredning. (K.)
27. Betänkande med förslag till förbättrade kommunikationer i Härjedalen och nordvästra Hälsingland. Avg. [d. 15 aug. 1952] av Järnvägsutredningen Ljusdal—norska gränsen. (K.)

30. Rekrytering och utbildning av polispersonal. Betänkande avg. [d. 1 aug. 1952] av 1948 års polisutbildningskommitté. (I.)

STATISTISK ÅRSBOK för Sverige. Årg. 39 (1952). Utg. av Statistiska centralbyrån. Sthlm 1952.

STATSKONTORET.
Statsliggare för budgetåret 1952/53. Del 1—2. Sthlm 1952.

STOLTZ, G. Wage control in post-war Norway. A study of institutional problems. Oslo u. å. (Planning and democracy. A series of monographs of the sociological and psychological implications of economic planning in Norway. 1. Institute for social research.) [Stencil.]

STORBRITANNIEN. Ministry of health.
Report. 1950/51. P. 1. Lond. 1952.
— Ministry of labour and national service.
Report. 1951. Lond. 1952.
— Trades union congress.
Report of proceedings at the 84th annual trades union congress held at ... Margate Sept. 1 to 5, 1952. Lond. 1952.

SVENSKA ARBETSGIVAREFÖRENINGEN.
Kalender. 1952. Sthlm 1952.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK. Sthlm 1952.
Arbetsmarknad samt arbets- och löneförhållanden.
Lönestatistisk årsbok för Sverige 1950. Utg. av Socialstyrelsen.
Det enskilda skogsbruket år 1950. Av Skogsstyrelsen.
Försäkringsväsen.
Erkända sjukkassor år 1950. Av Pensionsstyrelsen.

WALLIN, R., & HOLMQUIST, H. [utg.]. Folkskolestadgan och fortsättningsskolestadgan med dithörande författningar jämte anvisningar, prejudikat och lönetabeller. 18 uppl. Sthlm 1952.

VÄRLDSHÄLSOORGANISATIONEN.
Monograph series. Genève 1952.
10. 1st international symposium on chemical microbiology. Microbial growth and its inhibition.

WÄRNERYD, K.-E. Annonsbyråernas struktur. Sthlm 1952. (Företagsekonomiska forskningsinstitutet vid Handelshögskolan i Stockholm. Meddelande. 40.)

Nytillkommen tidskrift

Arbeits- und sozialstatistische Mitteilungen. Hrsg. vom Bundesministerium für Arbeit. Jahrg. 3 (1952). Bonn.

Recension

Kjellward, Henry: Fackföreningsboken. Tidens förlag 1952. Kr 3,50, inb. kr 5,50.

På Tidens förlag har för kort tid sedan utgetts en handbok om den svenska fackföreningsrörelsen. Redaktören för järnvägsmännens tidning, Signalen, Henry Kjellvard, har sammanställt data och uppgifter om fackföreningsrörelsen och om de organisationer och institutioner, som den kommer i beröring med under sin verksamhet. Denna översikt kompletterar den handbok om arbetsmarknaden, som författades av direktörerna Kaj Åberg och Göran Smith och som heter »Arbetsgivare-Arbetstagare». Denna bok utkom 1950 och tillgodosåg högt ställda anspråk på en sådan översikt. Den var dessutom lättfattligt skriven. Men den kunde givetvis icke vara så utomordentligt utförlig, att den i detalj behandlade arbetsmarknadsparternas organisation och aktuella arbete eller problemställningar. Henry Kjellvard har med sin lilla skrift gett den intresserade allmänheten möjlighet att göra detta detaljstudium av fackföreningsrörelsen. Fackföreningsboken, som handboken kallats, ger en grundläggande kunskap om denna. Det sker i en form, som måste tilltala alla dem som i få ord vill veta mycket om väsentliga ting.

Det finns visserligen studieplaner och studiehandledningar i ämnet fackföreningskunskap, men så lättillgängligt som i handboken har materialet tidigare icke disponerats. Några fel finns visserligen i boken, men ingen vill göra stor sak av att Kjellvard t. ex. skriver att LO-kongressens ombud alltid väljs av förbundskongresserna. Det sker ofta på annat sätt, ibland t. o. m. genom allmän medlemsomröstning. Sedan är det en fråga om värderingar, om man vill instämma i hans påstående, att omorganisationen av fackförbunden till industrifackförbund inneburit »rätt omfattande organisatoriska förändringar». Det är knappast möjligt för någon enskild person att skriva en sådan bok om en så omfattande rörelse utan att ta fel på en eller annan punkt. Dispositionens svåraste frågeställning: »Vad skall med?» — »Vad skall inte med?» har Kjellvard dock lyckats lösa på ett mycket framgångsrikt sätt.

Om denna upplysningsskrift också lyckas väcka intresse för fortsatta studier i ämnet, vilket man har anledning att tro, så kommer boken utöver uppgiften att vara handbok att fylla ytterligare en viktig mission.

Gunnar Dahlander

Sakregister till Sociala Meddelanden 1948—1952

(Siffror med fetstil anger årgång, efterföljande siffror anger sida, t. ex. **48,** 599 = 1948, s. 599.)

Abortfrågan. Den abortförebyggande verksamheten: **52,** 143.

Akademiker. Sveriges akademikers centralorganisation år 1949: **50,** 365; — år 1950: **51,** 359.

Alkoholistvård. På alkoholistanstalt intagna år 1947: **48,** 278; — år 1948: **49,** 284; — år 1949: **50,** 447; — år 1950: **51,** 433.

Adressförteckning över alkoholistanstalter: **48,** 77; **49,** 81; **50,** 76; **51,** 77; **52,** 69.

Socialstyrelsens utlåtande över alkoholistvårdsutredningens förslag: **49,** 16. — Alkoholistproblemet i psykosocial belysning: **51,** 418.

Se även *Nykterhetsvård.*

Arbetarskydd. Teknisk trepartskonferens i Genève hösten 1948: **49,** 273. — Arbetarskyddslagens regler om kvinnors ledighet för nattvila (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): **50,** 44.

Arbetsavtal. Landsorganisationens uttalande om avtalsläget hösten 1948: **49,** 16. — Uppgörelsen mellan Svenska arbetsgivareföreningen och Landsorganisationen rörande prolongation av avtalen för år 1950: **50,** 108. — Lönernas dyrtidsreglering under år 1952: **52,** 167.

Se även *Kollektivavtal.*

Arbetsblock. Riksblockmyndigheten: **48,** 971. — Arbetsblockorganisationen upphävd: **51,** 606.

Arbetsbyrån, Internationella. Styrelsesammanträden den 15—20 mars 1948: **48,** 362; — 29 dec. 1949—7 jan. 1950: **50,** 104; — 21—25 nov. 1950: **51,** 34.

Dansk chef för Internationella arbetsbyråns yrkeshygienavdelning: **48,** 446. — Ny generaldirektör i Internationella arbetsbyrån: **48,** 782. — Internationella arbetsbyrån åter i sin helhet i Genève: **48,** 943. — Befattning ledigförklarad för svensk: **49,** 281. — Ledig befattning i Internationella arbetsbyråns arbetsmarknads- och migrationsavdelning: **49,** 421. — Ledig befattning vid Internationella arbetsbyråns socialförsäkringsavdelning: **49,** 598. — Internationellt uppdrag åt svensk arbetsmarknadsexpert: **50,** 782. — Utnämning inom Internationella arbetsbyrån: **51,** 874. — Ledig befattning i ILO:s bibliotek: **52,** 167.

Se även *Socialförsäkring.*

Arbetsförmedling. Partiellt arbetsföras anställning i allmän tjänst (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): **48,** 654. — Den privata arbetsförmedlingen under år 1947: **48,** 658. — Sockersjukas inplacering i arbete: **48,** 970. — Den offentliga arbetsförmedlingens organisation (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över 1950 års arbetsförmedlingsutrednings betänkanden I och II): **51,** 219.

Sveriges offentliga arbetsförmedling, *månadsstatistik* (tabeller): *i varje häfte.*

Storbritannien. Sysselsättningskontrollen i England: **48,** 21. — Sysselsättningskontrollen upphävd i England: **50,** 366.

Se även *Yrkesutbildning.*

Arbetsgivareföreningen, Svenska, år 1947: **48,** 446; — år 1948: **49,** 422; — år 1949: **50,** 362; — år 1950: **51,** 356.

Arbetskonferensen, Internationella. Sveriges ombud och dagordningen vid Internationella arbetskonferensens trettioförsta sammanträde i San Francisco: **48,** 363; — trettioandra sammanträde i Genève 8 juni 1949: **49,** 349; — trettiofjärde sammanträde i Genève: **51,** 356.

Internationella arbetskonferensens trettionde sammanträde i Genève juni—juli 1947: **48,** 184; — trettioförsta sammanträde i San Francisco juni—juli 1948: **48,** 780; — trettioandra sammanträde i Genève juni—juli 1949: **49,** 907; — trettiotredje sammanträde i Genève juni—juli 1950 (även ombud och dagordning): **50,** 915; — trettiofjärde sammanträde i Genève den 6 juni 1951: **51,** 859; — trettiofemte sammanträde i Genève (även ombud och dagordning): **52,** 790.

Seattle-konventionerna (angående sjöfartsförhållanden): **49,** 193.

Arbetslagstiftning. Semestermöjligheter för jordbrukare, husmödrar m. fl.: **48,** 393. — Treveckorssemester och hösthelgdag (arbetstidsutredningens betänkande): socialstyrelsens utlåtande: **50,** 781; — arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande: **50,** 947. — Nya bestämmelser om arbetstagares

resor: **52**, 41. — Utredning rörande semester för husmödrar m. fl.: **52**, 120. — Barnarbetet i fabrikerna (internationell undersökning): **52**, 332.

Belgien. Förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare: **51**, 14.

Norge. Tre veckors semester: **48**, 20.

Se även *Arbetstiden*.

Arbetslöner. Lönenivån inom industri, handel och samfärdsel m. m. år 1947 samt löneutvecklingen för industriarbetare t. o. m. maj 1948: **48**, 621. — Lönenivån inom industri och samfärdsel m. m. år 1948 samt löneutvecklingen för industriarbetare t. o. m. maj 1949: **49**, 610. — Löneförhållandena för industriarbetare år 1949: **50**, 541. — Löneförhållandena för arbetare inom industrin år 1950: **51**, 519; — år 1951: **52**, 522.

Löneförhållandena för förvaltnings- och butikspersonal samt arbetare m. fl. inom handeln september 1948: **49**, 433; — september 1949: **50**, 204. — Löneförhållandena för anställda inom den enskilda varuhandeln i september 1950: **51**, 287; — september 1951: **52**, 261.

Rekommendation från TCO:s (Tjänstemännens centralorganisation) representantskap angående inkomststabilisering under 1949: **49**, 17. — Löneutvecklingen 1939—1949: **51**, 192; — 1939—1950: **52**, 259. — Lönerna för anställda vid affärsbankerna år 1950: **51**, 283. — Löneförhållandena för arbetare inom byggnadsindustrin år 1951: **52**, 680.

Likalönsfrågan inför sin internationella reglering: **51**, 718.

Amerikas förenta stater. Indexbundna löner i USA: **51**, 588.

Finland. Ej indexbundna löner i Finland: **50**, 271.

Frankrike. Automatisk reglering av minimilönen: **52**, 602.

Se även *Arbetsavtal, Arbetsmarknaden, Husligt arbete, Jordbruk, Skogsarbetare, Trädgårdsarbetare, Vägväsendet*.

Arbetslösheten. Arbetslöshetshjälp och folkpension: **48**, 220. — Översyn av reglerna för beredskapsarbeten m. m.: **48**, 391. — Arkivarbeten och musikerhjälp: **48**, 732. — Dagunderstöd och hyreshjälp: **48**, 732. — Ändringar i statistiken över arbetslösheten inom fackförbunden: **49**, 299. — Kungl. Maj:ts kungörelse angående vissa åtgärder vid arbetslöshet: **49**, 536. — Hjälp åt egnahemsägare m. fl. vid arbetslöshet (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): **50**, 135. — Säsongarbetslösheten inom byggnadsfacken under de senaste 15 åren: **50**, 919. — Statistiken över arbetslösheten inom fackförbunden: **52**, 281.

Arbetslösheten inom fackförbunden, *månadsstatistik* (tabeller): *i varje häfte*.

Hjälpsökande arbetslösa enligt arbetsmarknadsstyrelsen, *månadsstatistik* (tabeller): *i varje häfte*.

Finland. Arbetslöshetspolitik i Finland: **49**, 839.

Italien. Fanfaniplanen för bekämpande av arbetslösheten: **49**, 353.

Se även *Besparingsutredning, Sjömansyrket, Utlänningar*.

Arbetslöshetsförsäkring. Erkända arbetslöshetskassor år 1947: **48**, 812; — år 1948: **49**, 776; — år 1949: **50**, 797; — år 1950: **51**, 610; — år 1951: **52**, 279, 551.

Arbetslösheten bland medlemmarna i de erkända arbetslöshetskassorna veckan 10—15 maj 1948: **48**, 469; — 25—30 april 1949: **49**, 456; — 14—19 november 1949: **50**, 42; — 17—22 april 1950: **50**, 458.

Beskattning av understöd från arbetslöshetskassa m. m.: **48**, 733. — Sammanslagning av erkända arbetslöshetskassor: **48**, 733. — Fall av arbetsvägran och ifrågasatt understödsrätt inom de erkända arbetslöshetskassorna år 1947: **48**, 820. — Förslag om obligatorisk arbetslöshetsförsäkring: **48**, 859. — Socialstyrelsens utlåtande över socialvårdskommitténs betänkande angående obligatorisk arbetslöshetsförsäkring: **49**, 278; — arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande: **49**, 373.

Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna: *i varje häfte*.

Nordiskt samarbete inom arbetslöshetsförsäkringen under år 1947: **48**, 191.

Storbritannien. Engelsk arbetslöshetsförsäkring: **49**, 825.

Se även *Moderskapsskydd*.

Arbetsmarknaden. *Månadsöversikt i varje häfte.*

Lönenivå och sysselsättningsvolym inom industri m. m.: 1947, nov.: **48**, 222; — 1948, febr.: **48**, 475; — maj: **48**, 737; — aug.: **48**, 974; — nov.: **49**, 222; — 1949, febr.: **49**, 460; — maj: **49**, 699; — aug.: **49**, 936; — nov.: **50**, 224; — 1950, febr.: **50**, 463; — maj: **50**, 718; — aug.: **50**, 953; — nov.:

51, 222. — Löner och sysselsättning inom industrin: 1951, febr.: **51,** 444; — maj: **51,** 679; — aug.: **51,** 887; — nov.: **52,** 196; — 1952, febr.: **52,** 412; — maj: **52,** 619; — aug.: **52,** 800.

Löneförhållandena och sysselsättningen för förvaltnings- och butikspersonal m. fl. i september 1947: **48,** 273; — september 1948: **49,** 115; — september 1949: **50,** 111. — Löneförhållanden och sysselsättning för tjänstemän m. fl. inom industrin i september 1950: **51,** 279; — september 1951: **52,** 269.

Arbetskraften i offentlig tjänst. Antalet kommunalanställda åren 1945, 1947 och 1948: **49,** 502. — Antal landstingsanställda åren 1945 och 1947—1949: **51,** 27. — Antal anställda i landskommunerna den 1 mars 1950: **51,** 351. — Ålder och utbildning för vissa befattningshavare i statens tjänst: **51,** 422. — Antal tjänstemän i städerna i början av mars månad 1950: **52,** 89. — Sammanfattande redogörelse för tjänstemän med viss utbildning: **52,** 91. — Antal anställda hos landstingen åren 1945, 1947—1949 och 1951: **52,** 517.

Socialstyrelsens arbetsmarknadsbyrå överförd till arbetsmarknadsstyrelsen: **48,** 19. — Sakkunniga för utarbetande av förslag till omorganisation av arbetsmarknadsstatistiken: **48,** 44. — Arbetsmarknadsstyrelsen: Ledamöter under åren 1948—1950: **48,** 128; Förordnande av ny generaldirektör: **48,** 655. — Sysselsättningen inom samfärdseln åren 1945—1947 jämte prognos för år 1948: **48,** 131. — Det aktuella arbetskraftsbehovet februari 1948: **48,** 301; — maj 1948: **48,** 576. — Löne- och sysselsättningsförhållandena för kontors- och butikspersonal vid konsumtionsföreningar september 1947: **48,** 638. — Lediga platser den 20 oktober 1948: **48,** 967. — Sakkunniga tillkallade för omorganisation av arbetsmarknadsstatistiken: **49,** 111, 142. — Arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande angående särskilda åtgärder för partiellt arbetsföras sysselsättning m. m.: **49,** 219; — socialstyrelsens utlåtande: **49,** 421. — Undersökning rörande antalet kommunalanställda: **49,** 352. — Åtgärder för partiellt arbetsföras sysselsättande m. m.: **49,** 535. — Utredning rörande behovet av arbetskraft inom statlig och kommunal förvaltning: **49,** 625. — Arbetskraft och brist på arbetskraft hos städer och landsting år 1948: **49,** 829. — Tegelindustrins sysselsättningsförhållanden: **51,** 141. — Arbetskraftens rörlighet vid järnbruk m. m.: **51,** 301. — Tillgång på ungdomlig arbetskraft: **51,** 637. — Minskad sysselsättning inom beklädnadsbranschen: **52,** 43.

Sysselsättningen inom industri m. m. enligt uppgifter från arbetsgivarna *månadsstatistik* (tabeller): *i varje häfte.*

Svenskt-norskt arbetarutbyte i studiesyfte: **51,** 743.

Likheter och olikheter på skandinavisk arbetsmarknad: **51,** 555.

Västeuropeiskt arbetskraftsöverskott: **50,** 501.

Danmark. En dansk utredning om rörligheten på arbetsmarknaden: **52,** 733.

Storbritannien. Sysselsättningen inom den engelska industrin: **48,** 194. — De äldre arbetarnas sysselsättningsproblem: **52,** 405.

Se även *Byggnadsverksamheten, Industrin, Jordbruk, Sjukvård, Skogsarbetare, Utlänningar.*

Arbetsmarknadsexpert, se *Arbetsbyrån,* Internationella.

Arbetsorganisationen, Internationella, får två nya medlemmar: **48,** 190. — Ny stadga: **48,** 446. — Nytt från Internationella arbetsorganisationen i Genève: **49,** 276. — Israel anslutet till Internationella arbetsorganisationen: **49,** 421.

Arbetstiden. Förslag till ändrad butikstängningslag: **48,** 181. — Kundbelastningen i olika slag av butiker samt husmödrarnas önskemål i fråga om butikstider m. m.: **48,** 193. — Arbetstiden för arbetare under jord i gruva och stenbrott: **48,** 302. — Dispens från nattarbetsförbudet för kvinnor: **48,** 471. — Arbetstiden för treskifts- och tunnelarbetare (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över arbetstidsutredningens betänkande II): **49,** 377. — Arbetstidslagen för hotell, restauranger och kaféer (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): **50,** 221. — Uppskov med nattarbetsförbudet: **51,** 192. — Arbetstidslagen (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): **52,** 409.

Se även *Arbetarskydd, Arbetslagstiftning, Flottningsarbetare, Jordbruk.*

Arbetstvister. Canada. Lag om biläggande av arbetstvister: **48,** 711.

Se även *Förlikningsmän, Skiljedomare.*

Arkivarbete, se *Arbetslösheten.*

Arvsfonden. Svenska staten ärver: **50,** 903. — Allmänna arvsfonden budgetåret 1950/51: **52,** 484.; 1951/52: **52,** 811.

Avbetalningsköp och återtagning av gods: **49,** 495.

Banktjänstemän, se *Arbetslöner.*
Barnadödlighet, se *Befolkningsfrågor.*
Barnarbete, se *Arbetslagstiftning.*
Barnavård. Samhällets barnavård år 1946: **48,** 203; — år 1947: **49,** 756; — år 1948: **50,** 440; — år 1949: **51,** 198; — år 1950: **52,** 172.

Adressförteckning över länsstyrelsernas barnavårdsassistenter: **48,** 73; **49,** 76; **50,** 71; **51,** 72; **52,** 64. Bidragsförskotten får ökad betydelse: **48,** 179. — Statens och kommunernas kostnader för barn och ungdom: **48,** 267. — Barnhemmen och deras klientel: **48,** 851. — Rättslig jämställdhet för utomäktenskapliga barn: **49,** 7. — Den halvöppna barnavården (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över betänkande avgivet av 1946 års kommitté för den halvöppna barnavården): **49,** 143. — Fördelningen av 1948/49 års anslag till feriebarns- och koloniverksamheten: **49,** 191. — Familjedaghem: **49,** 267. — Ändringsförslag beträffande de avgiftsfria resorna och den halvöppna barnavården: **49,** 270. — Socialstyrelsens utredning angående åtgärder mot olämpliga förflyttningar av barn från fosterhem: **49,** 506. — Barnavårdsmannaskap och bidragsförskott år 1947: **49,** 518; — år 1948: **50,** 275. — Råd och anvisningar angående fria semesterresor m. m.: **49,** 599. — Regeringsrättsutslag angående skyddsuppfostran: **49,** 911. — Regeringsrättsutslag angående bidragsförskott: **49,** 912. — Sunt förnuft och en meter från näsa till näsa: **50,** 3. — Praktiska erfarenheter av familjedaghemsverksamhet: **50,** 27. — Nya blanketter för ansökning om gottgörelse av statsverket för utgivna bidragsförskott: **50,** 31. — Regeringsrättsutslag angående vittnen vid avtal om underhållsbidrag till barn: **50,** 190. — Bör fosterbarn kunna anförtros åt person, som vårdats på sinnessjukhus?: **50,** 361. — Feriebarnsverksamheten skapar större utrymme på barnkolonierna: **50,** 678. — Social prognos för skyddshemselever: **51,** 3. — Ersättningsbelopp för fosterbarnsvård: **51,** 426. — Jämkning av underhållsbidrag: **51,** 426. — Kan vi begränsa barnstugornas kostnader?: **51,** 467. — Daghem och förskolor (utlåtande av 1946 års kommitté för den halvöppna barnavården): **51,** 491. — Sommarbarnsverksamheten i Göteborg: **51,** 576. — Förslag om tillsyn över anstalter för vård av sinnesslöa, fallandesjuka och vanföra samt psykopatiska och nervösa barn (sammandrag av socialstyrelsens utlåtande): **51,** 871. — Daghem och förskolor (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): **52,** 41. — Behandlingen av unga lagöverträdare: **52,** 157. — Socialstyrelsens utredning och förslag angående utbildning av föreståndare vid barnhem: **52,** 521.

Finland. Om tryggandet av underhållsbidrag, som tillkommer barn: **48,** 705.

Se även Fattigvård, Ungdomsvård, Utlänningar.

Barnavårdskonsulent, se *Fattigvård.*
Barnbidrag, se *Befolkningsfrågor.*
Barnhem, se *Barnavård.*
Barnkostnader, se *Levnadskostnader.*
Befolkningsfrågor. Befolkningsutvecklingen 1947, tredje kvart.: **48,** 23; — fjärde kvart. och hela året 1947: **48,** 271; — 1948, första kvart.: **48,** 619; — andra kvart.: **48,** 786; — tredje kvart.: **49,** 20; — fjärde kvart. och hela året 1948: **49,** 282; — 1949, första kvart.: **49,** 509; — andra kvart.: **49,** 755; — tredje kvart.: **50,** 34; — fjärde kvart. och hela året 1949: **50,** 273; — 1950, första och andra kvart.: **50,** 784; — andra och tredje kvart.: **51,** 37; — under fjärde kvart. och hela året 1950: **51,** 269; — 1951, första kvart.: **51,** 494; — andra kvart.: **51,** 736. (Serien fortsätter i Statistisk Tidskrift.)

Folkräkningen den 31 december 1945: **48,** 93. — Yrke och utbildning m. m. enligt 1945 års folkräkning: **48,** 947. — Ett års erfarenhet av de allmänna barnbidragen: **49,** 262. — Ny metod för snabbstatistik i samband med folkräkning: **49,** 275. — Världens befolkningstillväxt: **49,** 353. — Befolkningsfrågor inom Förenta nationerna: **49,** 489. — Yrkesverksamhetens omfattning och varaktighet: **49,** 649. — Folkräkningarnas yrkesklassificering: **50,** 22. — På stället marsch eller sakta framåt?: **50,** 511. — Allmänna barnbidrag under år 1949: **50,** 590; — åren 1950 och 1951: **52,** 104. — Aktuella problem inom demografien: **50,** 592. — »Förgubbningen» inom olika delar av Sverige: **50,** 684. — Familjestatistiken i den senaste folkräkningen: **50,** 838. — Jordens befolkningssiffra: **52,** 386.

Förslag till internationell standardisering av näringsgrupperingen för viss statistik: **48,** 190. — Internationell yrkesnomenklatur: **48,** 190. — Internationell yrkesgruppering: **48,** 618.

Befolkningsutvecklingen i Sverige, Norge och Danmark sedan 1939: **49,** 329.
Barnadödligheten i Sverige och Nya Zeeland: **49,** 19.
Amerikas förenta stater. Folkräkningen i Förenta staterna år 1950: **50,** 272.
Canada. Barnbidrag 1945—1947: **48,** 94.
Danmark. Lag om barnbidrag: **50,** 428.
Finland. Allmänna barnbidrag: **48,** 784.
Sovjetunionens folkmängd efter kriget: **49,** 196.
Storbritannien. Rapport från brittiska befolkningskommissionen: **49,** 752. — 1951 års folkräkning i England: **51,** 587.
Tjeckoslovakien. Barnbidragen höjs: **50,** 108.
Befordringsgång, se *Statstjänstemän.*
Begravningshjälp, se *Socialvård.*
Beklädnadsbranschen, se *Arbetsmarknaden.*
Beredskapsarbete, se *Arbetslösheten.*
Besparingsutredning. Arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över P. M. från besparingsutredningen rörande anslagen för arbetslöshetens bekämpande m. m.: **51,** 138.
Bidragsförskott, se *Barnavård.*
Blindvård. Internationell blindsakskonferens i Oxford: **49,** 741.
Bostadsförhållanden. Förändringar i fastigheters omkostnader och saluvärden åren 1938—1946 I: **48,** 546; — II: **48,** 772. — Hyresrådet medger icke generell hyreshöjning för tiden 1 okt. 1947—30 sept. 1949: **48,** 561. — Hyresrådet avstyrker bifall till fastighetsägarnas besvär angående generell hyreshöjning för tiden 1 okt. 1949—30 sept. 1950: **49,** 194. — Fastighetsomkostnadernas förändringar under åren 1938—1948: **49,** 590; — åren 1938—1949: **50,** 690. — Siffrorna bakom beslutet om generell hyreshöjning (fastighetsomkostnadernas förändringar under åren 1938—1950): **51,** 644. — Generell hyreshöjning för hyresåret 1952—1953: **52,** 575.
Bostadsförhållandena i 100 landskommuner enligt 1945 års bostadsräkning: **48,** 167, 255, 528, 699. Förslag om lagskydd för lägenhetsbyte: **48,** 268. — Bostadspolitikens organisation: **48,** 303. — Vissa barnfamiljers bostadsförhållanden: **48,** 346; — **49,** 178. — Hyresutvecklingen 1939—1945: **48,** 515. — Sambandet mellan hyra och byggnadsår: **48,** 693. — Sakkunniga angående kollektiva bostadsanordningar tillkallade: **48,** 783. — Bostadsmarknaden i städerna vid oktoberflyttningen 1948: **48,** 950. — Hushållsbildning och bostadshushållens sammansättning i Norrköping m. fl. orter: **49,** 657. — Hyresförhållandena på de minsta tätorterna och den egentliga landsbygden: **50,** 181. — Förändringar i den realiserade efterfrågan på bostadslägenheter i vissa orter under 1940-talet: **51,** 180. — Slutredovisning av 1945 års allmänna bostadsräkning: **52,** 453. — Specialbostäder för vanföra: **52,** 604. — En analys av bostadskön i Malmö: **52,** 721.
Grekland. Bostadspolitik i Grekland: **49,** 508.
Nederländerna. Bostadsräkning maj 1947: **49,** 275.
Storbritannien. Bostadsförhållanden och bostadsstatistik i England: **48,** 940.
Se även *Folkpensionering, Hyreslagstiftning, Reumatiska sjukdomar, Sjömansyrket.*
Bostadspolitik, se *Bostadsförhållanden.*
Bostadsräkning, se *Bostadsförhållanden.*
Bostadstillägg, se *Folkpensionering.*
Bosättningslån. Socialstyrelsens bosättningslåneutredning: **52,** 797.
Danmark. Förslag om bosättningslån: **48,** 365.
Brottsligheten. Polisstatistik: **50,** 344.
Brottsligheten 1950, första kvart.: **50,** 350; — andra kvart.: **50,** 610; — tredje kvart.: **50,** 852; — fjärde kvart.: **51,** 113; — 1951, första kvart.: **51,** 362; — andra kvart.: **51,** 589; — tredje kvart.: **51,** 802. (Serien fortsätter i Statistisk Tidskrift.)
Budgetundersökning, se *Levnadskostnader.*
Butikstängning, se *Arbetstiden.*
Byggnadsverksamheten i Sverige år 1947: **49,** 119. — Bostadsbyggandet i Sverige år 1949: **50,** 611; — år 1950: **51,** 501; — år 1951: **52,** 457.
Byggnadsverksamheten i vissa städer och stadsliknande samhällen under år 1947: **48,** 195; — år 1948 (kvartalsvis): **48,** 450, 712, 953; **49,** 198; — i vissa städer och köpingar år 1949

(kvartalsvis): **49,** 427, 676, 917; **50,** 193; — år 1950: **50,** 431, 704, 930; **51,** 194; — år 1951: **51,** 429, 662, 876; **52,** 187; — år 1952: **52,** 393, 612, 825.

Byggnadsregleringen: **48,** 38, 469, 654; **50,** 133; **52,** 488, 544.

Sysselsättningen inom den reglerade byggnadsverksamheten den 1 aug. 1947: **48,** 47. — Den reglerade byggnadsverksamhetens omfattning den 30 jan. 1948: **48,** 483; — 2 aug. 1948: **48,** 984; — 1 aug. 1949: **49,** 786; — 1 aug. 1950: **50,** 870; — 1 aug. 1951: **51,** 820; — 1 aug. 1952: **52,** 748.

Indextal för byggnadskostnaderna i Stockholm: 1948, 1 jan.: **48,** 192; — 1 april: **48,** 562; — 1 juli: **48,** 710; — 1 okt.: **48,** 945; — 1949, 1 jan.: **49,** 277; — 1 april: **49,** 425; — 1 juli: **49,** 674; — 1 okt.: **49,** 914; — 1950, jan.: **50,** 191; — april: **50,** 429; — juli: **50,** 698; — okt.: **50,** 928; — 1951, jan.: **51,** 110; — april: **51,** 360; — okt.: **51,** 870.

Byggnadskostnaderna på landsbygden 1939—1947: **48,** 22; — 1939—1948: **48,** 946; — 1939—1949: **50,** 32.

Byggnadsarbetarnas sysselsättning: **48,** 968. — Bostadsstyrelsen övertar byggnadsstatistiken: **49,** 193. — Byggnadsarbetarnas ålder: **50,** 875. — Omläggning av byggnadstillståndsgivningen för bostäder fr. o. m. år 1952: **51,** 886. — Ändrade bestämmelser om anvisning av arbetskraft till byggnadsarbete: **52,** 39.

Byggnadstillstånd *månadsstatistik* (tabeller): *i varje häfte.*

Se även *Arbetslöner, Arbetslösheten, Yrkesutbildning.*

Daghem, se *Barnavård.*

Dagunderstöd, se *Arbetslösheten.*

Demografi, se *Befolkningsfrågor.*

Detaljhandel. Omsättningen inom detaljhandeln 1946—1947: **48,** 767; — år 1948: **49,** 525; — 1949, första halvåret: **49,** 686; — t. o. m. tredje kvart.: **49,** 922; — fjärde kvart.: **50,** 212; — 1950, första kvart.: **50,** 450; — andra kvart.: **50,** 707; — tredje kvart.: **50,** 938; — fjärde kvart.: **51,** 212; — 1951, första kvart.: **51,** 440; — andra kvart.: **51,** 670; — tredje kvart.: **51,** 880; — fjärde kvart.: **52,** 184; — 1952, första kvart.: **52,** 397; — andra kvart.: **52,** 610.

Storbritannien. Engelsk distributionsräkning: **52,** 602.

Distributionsräkning, se *Detaljhandel.*

Dyrortsgruppering. Dyrortsnämnden för år 1949: **49,** 110; — år 1950: **50,** 429; — år 1951: **51,** 110; — år 1952: **52,** 95.

1947 års dyrortsgruppering definitiv: **48,** 177. — Ändringar i dyrortsgrupperingen: **50,** 271. — Dyrortsgruppering efter nya principer: **50,** 366. — Nya principer för dyrortsgrupperingen: **51,** 35. — Socialstyrelsen tillstyrker dyrortssakkunnigas förslag: **51,** 191. — Dyrortsgrupperingarna efter kommunindelningsreformen: **52,** 169. — 1951 års dyrortsundersökning: **52,** 736.

Dyrtidsreglering, se *Arbetsavtal, Sociallagstiftning.*

Existensminimum: 50, 8. — Befrielse från skatt vid existensminimum: **51,** 191. — Om existensminimum vid beskattningen: **52,** 241.

Expropriation. Markutredningens förslag till ändringar i expropriationslagstiftningen: **48,** 268.

Fackföreningsrörelsen. Canada. Fackföreningarna vid årsskiftet 1946/47: **48,** 270.

Se även *Arbetslösheten, Landsorganisationen, Skattelagstiftning, Tjänstemän.*

Familjebidrag, se *Försvaret.*

Familjedaghem, se *Barnavård.*

Fanfaniplanen, se *Arbetslösheten.*

Fastighetsomkostnader, se *Bostadsförhållanden.*

Fattigvården år 1946: **48,** 101; — år 1947: **48,** 947; **49,** 35; — år 1948: **50,** 369; — år 1949: **51,** 40; — år 1950: **52,** 31.

Adressförteckning över fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: **48,** 73; **49,** 76; **50,** 71; **51,** 72; **52,** 64.

Svenska socialvårdsförbundet (f. d. Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet): **48,** 267. — Fattigvårdsanstalternas antal, storlek och beläggning: **48,** 607. — Arkitekttävling om ålderdomshem: **49,** 108, 893. — Ålderdomshemmen undersöks: **50,** 521. — Ålderdomshemmen och personalfrågan: **50,** 765. — Ett nytt uppslag vid planering av ålderdomshem: **51,** 336. — Tvångsåtgärder vid intagning på ålderdomshem: **51,** 586. — Klientelblandningen på ålderdomshemmen: **51,** 723. — Fattigvårdsanstalternas storlek och beläggning: **52,** 251. — Vårdkostnader och vård-

avgifter på ålderdomshemmen år 1949: **52,** 325. — Erfarenheter från genomförandet av ålderdomshemsreformen. Genombrottsperioden 1947—1951: **52,** 647.

Finland. Kommunalhemmen i Finland: **51,** 732.

Se även *Socialvård, Utlänningar.*

Flottningsarbetare. Arbetstiden för flottningsarbetare (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): **50,** 221.

Flyktingar. Flyktingsituationen i världen: **52,** 227.

Folkhälsoinstitutet, se *Livsmedelskontroll.*

Folkpensionering. Utredning om dyrtidstillägg åt folkpensionärer: **48,** 19. — Översyn av grunderna för statsbidrag till pensionärshem: **48,** 19. — Förslag om ändring av folkpensioneringens bestämmelser om änkepension: **48,** 301. — Det särskilda bostadstillägget till folkpensionärer i vissa kommuner: **48,** 423. — Ändring i lagen om änkepension: **49,** 15. — Folkpensionärernas bostadsförhållanden: **49,** 107. — Förslag till indexreglering av folkpensionerna: **49,** 189. — Konvention om ålderspensioner: **49,** 822. — Socialstyrelsen undersöker änkornas levnadsförhållanden: **49,** 838. — Folkpensionärernas levnadskostnader under år 1948: **50,** 172. — Nyblivna änkors ekonomiska förhållanden m. m.: **50,** 770. — Nyblivna änkors utbildning och yrkeserfarenhet: **50,** 841. — Änkepensioneringen (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över änkepensioneringskommitténs förslag): **51,** 606. — Korttidshjälp till änkor (socialstyrelsens utlåtande över änkepensioneringskommitténs förslag): **51,** 654. — Pensionspristalet: **51,** 790.

Norge. Förslag om höjda ålderspensioner: **49,** 18.

Schweiz. Folkpensioner: **48,** 194.

Se även *Arbetslösheten.*

Folkräkning, se *Befolkningsfrågor.*

Frånvarofrekvens, se *Industrin.*

Fylleri. Fylleriförseelser och spritsmuggling: 1947, fjärde kvart.: **48,** 192; — år 1948 (kvartalsöversikter): **48,** 449, 711, 948; **49,** 197; — år 1949: **49,** 426, 674, 916; **50,** 192; — år 1950: **50,** 430, 699, 929; **51,** 193; — år 1951: **51,** 428, 657, 875; **52,** 171. (Serien fortsätter i Statistisk Tidskrift.)

Om frekvensen av för fylleriförseelser dömda i Sverige åren 1925—1947: **50,** 924.

Föreningsrätt. Utredning angående tjänstemännens förhandlingsrätt: **48,** 784.

Förenta nationerna. Resolutioner antagna av Förenta nationernas ekonomiska och sociala råd: **49,** 16. — FN:s ekonomiska och sociala råd har haft sammanträde 25 april—6 maj 1949 i Genève: **49,** 349. — FN-stipendiater i Sverige: **49,** 836. — FN:s stipendier för sociala studier i utlandet: **50,** 428; **51,** 266. — Svenskar anställda i FN:s sekretariat och vissa andra internationella organisationer: **51,** 187. — FN:s ekonomiska och sociala råd (ECOSOC): **51,** 403. — FN:s socialstipendier: **52,** 170. — Svensk statistisk expert till FN-uppdrag: **52,** 799.

Se även *Befolkningsfrågor.*

Företagsnämnderna: 48, 847.

Företagsräkning. Problem vid företagssampling: **49,** 251.

Författarregister till Sociala meddelanden till årgång 1948: **48,** 1014; — årgång 1949: **49,** 965; — årgång 1950: **50,** 983; — årgång 1951: **51,** 919; — årgång 1952: **52,** 861; — åren 1948—1952: **52,** 854.

Förgubbning, se *Befolkningsfrågor.*

Förhandlingsrätt, se *Föreningsrätt.*

Förlikningsmän. Adressförteckning över statens förlikningsmän för medling i arbetstvister: **48,** 80; **49,** 84; **50,** 79; **51,** 80; **52,** 72.

Frågan om förstärkning av förlikningsväsendet: **48,** 935. — Arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande angående förlikningsväsendet: **49,** 48. — Förlikningsmännen (ändring av distriktsindelningen): **50,** 520.

Försvaret. Familjebidraget vid militärtjänstgöring: **49,** 112. — Social verksamhet inom försvaret: **49,** 729. — Arbetsmarknadsorientering och yrkesvägledning för värnpliktiga: **49,** 772. — Värnpliktstjänstgöringens förläggning (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): **50,** 134. — Personaltjänsten inom försvaret: **50,** 851. — Det frivilliga försvarsarbetet (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): **51,** 533. — Utrymning och inkvartering — försvarsåtgärder, som skapar många problem: **52,** 448.

Försäkringsrådets organisation och verksamhet: **48,** 433.

Gruvarbetare, se *Arbetstiden.*

Handelns arbetsgivareorganisation år 1949: **50,** 362; — år 1950: **51,** 356.
Se även *Arbetslöner.*
Handelsutbildningskommittén, se *Yrkesutbildning.*
Hemhjälp, se *Husligt arbete, Socialvård.*
Hem- och familjefrågor. Familjeliv och hemarbete (statens arbetsmarknadskommissions utlåtande över betänkande ang. familjeliv och hemarbete): **48,** 38.
Hemsamarit, se *Sjukvård.*
Hemvårdarinna, se *Husligt arbete.*
Homosexualitet. Kriminalisering av homosexuell prostitution: **51,** 267.
Husligt arbete. Hemvårdarinnornas löneförmåner m. m.: **48,** 303. — Hembiträdeslagens verkningar: **49,** 931. — Hembiträdeslagen: **52,** 407. — Den sociala hemhjälpen: **52,** 585.
Finland. Hembiträdeslagen 1949: **49,** 195.
Norge. Norsk lag om arbetsvillkor för hembiträden: **49,** 195.
Storbritannien. Hemhjälpsfrågan i England: **50,** 606.
Österrike. Organiseringen av hemhjälp: **52,** 15.
Se även *Yrkesutbildning.*
Hyresförhållanden, se *Bostadsförhållanden.*
Hyreshjälp, se *Arbetslösheten.*
Hyreslagstiftning. Danmark. Den danska lagen om bostadsanvisning: **48,** 268. — Lag om tvångsuthyrning av »övertaliga» rum: **48,** 563.
Frankrike. Ny hyreslag: **48,** 867.
Grekland. Ny hyreslagstiftning: **49,** 753.
Se även *Bostadsförhållanden.*
Hyresutveckling, se *Bostadsförhållanden.*
Hålkort, se *Maskincentral, Statistik.*
Indexnämnd, se *Levnadskostnader.*
Industrihem, se *Socialvård.*
Industrin. Arbetskraften i industrin år 1945: **48,** 285; — år 1946: **49,** 206; — år 1947: **50,** 286; — år 1948: **51,** 207.
Frånvarofrekvens inom industrin olika veckodagar: **48,** 982; **49,** 543; **50,** 139; **51,** 145, 534; **52,** 545.
Borgerlig primärkommuns kompetens (arbetsmarknadskommissionens utlåtande över kommunallagskommitténs betänkande ang. industrisubventionering m. m.): **48,** 43. — Nyetableringen inom industrin: **51,** 137. — Varselsystemet: **52,** 280.
Se även *Arbetslöner, Arbetsmarknaden.*
Inkomstfördelningen. Inkomster och förmögenheter år 1946: **48,** 95; — år 1947: **49,** 21; — år 1948: **50,** 96; — år 1949: **51,** 89; — år 1950: **52,** 313.
Inkomster och förmögenheter bland personer med studentexamen: **50,** 579. — Inkomstutvecklingen i ungdomsåren för en årsklass män: **52,** 511.
Inkomststabilisering, se *Arbetslöner.*
Inköpsvanor, se *Levnadskostnader.*
Intellektuella yrken. Prognosinstitut för intellektuella yrken: **48,** 41.
Invalidvård, se *Partiellt arbetsföra.*
Investering. Utredning angående formerna för den framtida investeringskontrollen: **49,** 625. — Statliga och statsunderstödda investeringar (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över 1949 års investeringskommittés förslag): **51,** 607.
Jordbruk. Arbetskraftsåtgång och lönebudget inom jordbruket år 1947: **48,** 564. — Arbetskraftsåtgång och utbetalda lönesummor inom jordbruket år 1950: **51,** 590; — år 1951: **52,** 530.
Löneläget inom jordbruket år 1947 jämte löneutvecklingen åren 1936—1947: **48,** 629. — Löneläget inom jordbruket år 1948: **49,** 510. — Löneläget inom jordbruket år 1949 jämte löneutvecklingen åren 1939—1949: **50,** 535. — Löneläget inom jordbruket år 1950 jämte löneutvecklingen åren 1939—1950: **51,** 513. — Löneläget inom jordbruket år 1951 jämte löneutvecklingen åren 1946—1951: **52,** 478.
Förslag till ny lantarbetstidslag: **48,** 220. — Kvinnorna och jordbruket: **51,** 849.
Se även *Arbetslagstiftning, Yrkesutbildning.*

Juristmöte, se *Socialvård.*
Järnbruk, se *Arbetsmarknaden.*
Klubbverksamhet. Klubbar för gamla: **50,** 268. — En klubb av gamla: **52,** 375.
Kollektiva bostadsanordningar, se *Bostadsförhållanden.*
Kollektivavtal år 1947, tredje o. fjärde kvart.: **48,** 24; — 1948, första kvart.: 48, 367; — andra o. tredje kvart.: **48,** 794; — fjärde kvart.: **49,** 114; — 1949, första kvart.: **49,** 354; — andra—fjärde kvart.: **50,** 109; — 1950, första kvart.: **50,** 367; — andra halvåret 1950 och första halvåret 1951: **51,** 658; — första halvåret 1952: **52,** 606.
Se även *Arbetsavtal.*
Kommunalanställda, se *Arbetsmarknaden.*
Kommunallagskommittén, se *Industrin.*
Konjunkturinstitutet. Konjunkturläget hösten 1947: **48,** 93; — hösten 1948: **48,** 943.
Konsumtionsförening, se *Arbetsmarknaden, Kooperation.*
Konsumtionsprisindex, se *Levnadskostnader.*
Konsumtionsundersökning, se *Levnadskostnader.*
Konsumtionsvanor, se *Levnadskostnader.*
Kooperation. Kooperativa förbundets och anslutna föreningars verksamhet år 1947: **48,** 448; — år 1948: **49,** 424; — år 1949: **50,** 365; — år 1950: **51,** 359.
Kooperativ verksamhet åren 1945 och 1946: **49,** 350; — år 1947: **49,** 913; — år 1948: **50,** 849; — år 1949: **52,** 27.
Kooperativa förbundet 50 år: **49,** 409.
Kundbelastning, se *Arbetstiden.*
Kvalitetsförändringar, se *Levnadskostnader.*
Landsorganisationen i Sverige år 1947: **48,** 447; — år 1948: **49,** 423; — år 1949: **50,** 363; — år 1950: **51,** 357.
Se även *Arbetsavtal.*
Landstingsanställda, se *Arbetsmarknaden.*
Lantarbetsgivareföreningen, Svenska, år 1949: **50,** 362; — år 1950: **51,** 357.
Lantarbetstidslag, se *Jordbruk.*
Lantungdom, se *Yrkesutbildning.*
Levnadskostnader. Levnadskostnadsindex för fjärde kvart. 1947: **48,** 112; — år 1948 (kvartalsöversikter): **48,** 375, 641, 876; **49,** 129; — år 1949: **49,** 361, 602, 849; **50,** 115; — år 1950: **50,** 372, 624, 853; **51,** 119; — år 1951: **51,** 367, 596, 807; **52,** 105; — år 1952: **52,** 345, 534, 738.
Kostnaderna för livsmedel, bränsle och lyse: 1947, nov.: **48,** 29; — 1948, jan.: **48,** 211; — febr.: **48,** 291; — april: **48,** 461; — maj: **48,** 568; — juli: **48,** 724; — aug.: **48,** 800; — okt.: **48,** 960; — nov.: **49,** 41; — 1949, jan.: **49,** 211; — febr.: **49,** 291; — april: **49,** 448; — maj: **49,** 528. — Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex: *i varje häfte* fr. o. m. juli 1949.
Indexnämnden för år 1949: **49,** 110; — år 1950: **50,** 105; — år 1951: **51,** 110; — år 1952: **52,** 95.
Adressförteckning över socialstyrelsens ortsombud för prisinsamling: **48,** 75; **49,** 78; **50,** 73; **51,** 74; **52,** 66.
Konsumtionsundersökning enligt ny metod: **48,** 356, 692. — Inköpsvanor bland svenska husmödrar: **48,** 540. — Levnadskostnadsindex för landsbygden: **48,** 945. — Konsumtionsvanorna under år 1947: **49,** 100; — år 1948: **50,** 596. — Ny undersökning rörande konsumtionsvanorna igångsättes: **49,** 111. — Sparandet under år 1947 enligt socialstyrelsens konsumtionsundersökning: **49,** 415. — Levnadskostnadsundersökning bland Lunds studenter: **49,** 601. — Socialstyrelsen övertar riksbankens konsumtionsprisindex: **49,** 668. — Utgifter för kläder och skor m. m. enligt socialstyrelsens konsumtionsundersökning 1948: **51,** 19. — Stegringen av levnadskostnaderna inom olika befolkningsgrupper: **51,** 111. — Kvalitetsförändringarnas inverkan på levnadskostnadsindex december 1946—december 1949: **51,** 128. — Vad kostar det att ha barn?: **51,** 327. — Beräkningen av skatteposten i levnadskostnadsindex: **51,** 346. — Priskontrollnämnden föreslår smörrabatter till barnfamiljer: **51,** 361. — Prisstegringens inverkan på olika inkomstnivåer och familjetyper september 1950—juni 1951: **51,** 654. — Levnadskostnadsundersökning på landsbygden: **51,** 871. — Socialstyrelsens instruktionskurs för intervjuare: **52,** 151. — Förslag om ny hushållsbudget-

undersökning: **52,** 334. — Utredning om levnadskostnadsindex: **52,** 602. — Vad bör »index 25,7» vara nu?: **52,** 736.

Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet: **48,** 294, 799; **49,** 359; **51,** 129.

Internationella resolutionsförslag angående budgetundersökningar: **49,** 674. — Internationell expertkommitté för levnadsstandardberäkningar: **52,** 737.

Amerikas förenta stater. Beräkningarna av levnadskostnadsindex förenklas: **49,** 18. — Den amerikanska levnadskostnadsindexen revideras: **51,** 111. — USA:s konsumtionsprisindex: **52,** 95. — Amerikansk levnadskostnadsundersökning: **52,** 796.

Bizonien. Levnadskostnadsindex: **49,** 276.

Danmark. *Budgeten för levnadskostnadsindex revideras:* **49,** 840.

Finland. Ny beräkning av finska levnadskostnadsindex: **52,** 258.

Frankrike. Budgetundersökning i Frankrike: **49,** 598.

Norge. Ny serie för levnadskostnadsindex: **50,** 697.

Nya Zeeland. Ny konsumtionsprisindex: **49,** 113.

Se även *Folkpensionering, Livsmedelspriser.*

Litteraturöversikt: *i varje häfte.*

Livsmedelskontrollen vid folkhälsoinstitutet: **49,** 112.

Livsmedelspriser. Näringsvärde och pris på viktigare födoämnen år 1947: **48,** 791; — år 1948: **49,** 443; — år 1949: **50,** 291. — Livsmedlens näringsvärde och pris: **51,** 631.

Livsmedelsutgifterna vid näringsfysiologiskt likvärdig standard: **50,** 831.

Priser på några viktigare varuslag i olika länder under oktober 1949, resp. april 1950: **50,** 515. — Detaljprisutvecklingen i olika länder: **51,** 375. — Detaljprisutvecklingen i Sverige och utlandet: **52,** 276.

Lägenhetsbyte, se *Bostadsförhållanden.*

Läkarvård, se *Sjukvård, Socialvård.*

Länsarbetsnämnderna: 48, 128. — Rådgivande nämnd i Uddevalla: **48,** 971.

Länsstyrelser. Länsstyrelseutredningens betänkande angående länsstyrelsernas organisation m. m. (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): **50,** 949.

Lärlingsutbildning, se *Yrkesutbildning.*

Markutredning, se *Expropriation.*

Maskincentral för hålkortsbearbetning: **50,** 697.

Se även *Statistik.*

Migration, se *Ut- och invandring.*

Militärtjänstgöring, se *Försvaret, Olycksfallsförsäkring.*

Moderskapsskydd. Mödrahjälpen under första halvåret 1947: **48,** 27; — andra halvåret 1947: **49,** 32; — år 1948: **49,** 617; — år 1949: **50,** 523; — år 1950: **51,** 497; — år 1951: **52,** 469.

Adressförteckning över mödrahjälpsnämndernas sekreterare: **48,** 74; **49,** 77; **50,** 72; **51,** 73; **52,** 65.

Förslag om understöd från arbetslöshetskassorna vid havandeskap: socialstyrelsens utlåtande: **48,** 365; — arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande: **48,** 394. — Mödrahjälpen 10 år: **48,** 923. — Mödrahjälpen omprövas: **51,** 784.

Danmark. Hur arbetar den danska mödrahjälpen?: **51,** 174.

Musikerhjälp, se *Arbetslösheten.*

Mödrahjälp, se *Moderskapsskydd.*

Nationalbudgeten, Den svenska: **48,** 616.

Nattarbete, se *Arbetstiden.*

Naturaförmåner, se *Skattelagstiftning.*

Nykterhetsvård. Nykterhetsnämndernas verksamhet under år 1947: **49,** 171; — år 1948: **50,** 280; — år 1949: **51,** 272; — år 1950: **52,** 97.

Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning m. m. under år 1947: **49,** 339; — år 1948: **50,** 527; — år 1949: **51,** 793; — år 1950: **52,** 336.

Adressförteckning över länsnykterhetsnämndernas ombudsmän: **48,** 77; **49,** 81; **50,** 77; **51,** 78; **52,** 70.

Alkoholistvårdsutredningens förslag till förbättrad nykterhetsvård: **48,** 441. — Om följderna av en ökning av antalet försäljningsställen för pilsner: **51** ,98.

Se även *Alkoholistvård.*

Näringsgruppering, se *Befolkningsfrågor.*
Näringslivets lokalisering: **51,** 677.
Näringsvärde, se *Livsmedelspriser.*
Olycksfall i arbete. Ersättningarna vid olycksfall i arbete förbättras: **48,** 438, 690. — Utredning om olycksfall i arbete: **50,** 520. — Olycksfall i arbete under åren 1948 och 1949: **51,** 262.
Olycksfallsförsäkring. Ersättning för skada under militärtjänstgöring (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över socialvårdskommitténs betänkande): **49,** 298. — Socialstyrelsens utlåtande angående tillägg åt vissa ersättningstagare enligt olycksfallsförsäkringslagen m. m.: **49,** 506. — Socialvårdskommitténs betänkande angående yrkesskadeförsäkring (socialstyrelsens utlåtande): **52,** 24.
Se även *Socialförsäkring.*
Omskolningskurser, se *Yrkesutbildning.*
Ortsombud för prisinsamling, se *Levnadskostnader.*
Partiellt arbetsföra. Kan en invalidlag skapa bättre koordination av åtgärderna för partiellt arbetsföra?: **50,** 505.
Invalidproblemen inför internationellt forum: **51,** 83.
Se även *Arbetsförmedling, Arbetsmarknaden, Vanförevård, Yrkesutbildning.*
Pensionsförsäkring. Arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över pensionsutredningens principbetänkande angående allmän pensionsförsäkring: **51,** 382.
Se även *Sjömansyrket.*
Pensionärshem, se *Folkpensionering.*
Personalvård. Storbritannien. Personalvård i England: **49,** 900.
Pilsnerförsäljning, se *Nykterhetsvård.*
Polisstatistik, se *Brottsligheten.*
Priskontrollnämnd, se *Levnadskostnader.*
Prognosinstitut, se *Intellektuella yrken.*
Redareförening, Sveriges, år 1949: **50,** 362; — år 1950: **51,** 356.
Reumatiska sjukdomar. Kronisk reumatisk arthrit och bostadsförhållanden: **48,** 335.
Riksdagen. Sociala frågor vid 1948 års riksdag: **48,** 683; — 1948 års riksdags höstsession: **49,** 14; — 1949 års riksdag: **49,** 569; — 1950 års riksdag: **50,** 663; — 1950 års riksdags höstsession: **51,** 108; — 1951 års riksdag: **51,** 579; — 1952 års riksdag: **52,** 593.
Rådgivningsbyrå, se *Länsarbetsnämnd, Upplysningsverksamhet.*
Rättshjälp. Socialstyrelsens utlåtande över rättshjälpskommitténs förslag: **52,** 22.
Samfärdsel, se *Arbetsmarknaden.*
Semester, se *Arbetslagstiftning.*
Semesterresor, se *Barnavård.*
Sinnesslöa, se *Barnavård, Sjukvård.*
Sjukfrekvens, se *Statstjänstemän.*
Sjukförsäkring. Erkända sjukkassor under år 1949: **51,** 788. — Sjukkassornas läkarvårdsersättning: **52,** 84.
Se även *Sjömansyrket, Socialförsäkring.*
Sjukkassa, se *Sjukförsäkring.*
Sjuksköterskebyråerna under år 1947: **48,** 659; — år 1948: **49,** 535; — år 1949: **50,** 638; — år 1950: **51,** 742; — år 1951: **52,** 544.
Sjukvård. Förslag angående utbildningen av sjukvårdspersonal: socialstyrelsens utlåtande över betänkande avgivet av 1946 års kommitté för sjuksköterskeutbildning: **48,** 782; — arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande: **48,** 808. — Socialstyrelsens utlåtande angående den öppna läkarvården: **49,** 111. — Socialstyrelsens utlåtande angående statsbidragssystemet för den slutna kroppssjukvården: **49,** 350. — Antalet vårdplatser för kroniskt sjuka och lättskötta sinnesslöa den 1 augusti 1949: **49,** 749. — Hemsamaritverksamheten: **50,** 553. — Arbetskraftsförhållandena inom sjukvården: **51,** 302. — Socialstyrelsens utlåtande över betänkande angående fri sjukhusvård: **52,** 168. — Medicinalpersonalens storlek omkring slutet av år 1950: **52,** 401.
Sjömansyrket. Sjöfolkets arbetslöshet i utländsk hamn (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över 1946 års sjömanskommittés betänkande): **50,** 135. — Förslag om obligatorisk sjukförsäkring för sjömän: **52,** 380. — ILO-konventionen om besättningens bostäder på fartyg träder i kraft: **52,** 603.

Norge. Forslag til lov om pensjonstrygd for norske sjømenn: **48,** 263.
Se även *Arbetskonferensen,* Internationella.
Skattelagstiftning. Avdragsrätt för fackföreningsavgifter föreslås: **49,** 352. — Sambeskattning: socialstyrelsens utlåtande: **50,** 106; — arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande: **50,** 220. — Naturaförmåners värde vid beräkning av preliminärskatten år 1952: **51,** 657. — Studiekostnaders behandling i beskattningshänseende (socialstyrelsens utlåtande över 1944 års allmänna skattekommittés betänkande): **51,** 789. — 1949 års skatteutrednings betänkande angående den statliga direkta beskattningen: **52,** 164.
Skattetrycket i olika länder: **51,** 791.
Se även *Arbetslöshetsförsäkring, Existensminimum.*
Skiftarbetare, se *Arbetstiden.*
Skiljedomare. Adressförteckning över särskilda skiljedomare i arbetstvister: **48,** 80.
Skogsarbetare. Skogsarbetarnas arbetsförtjänster vintern 1947/48: **48,** 868; — vintern 1948/49: **49,** 913; — vintern 1949/50: **50,** 928; — vintern 1950/51: **51,** 791; — vintern 1951/52: **52,** 799.
Skogsbrukets arbetskraft: **48,** 892, 969; — 1950, nov.: **51,** 47; — 1951, febr.: **51,** 300; — maj: **51,** 532. — Sysselsättningen inom storskogsbruket 1952, febr.: **52,** 280; — maj: **52,** 488; — aug.: **52,** 687.
Se även *Yrkesutbildning.*
Skogshärbärge. Arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över 1945 års skogshärbärgesutrednings betänkande: **49,** 864.
Skolväsendet. Arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över 1946 års skolkommissions betänkande: **49,** 51.
Skyddshem, se *Barnavård.*
Skyddsuppfostran, se *Barnavård.*
Skördearbete, se *Statstjänstemän.*
Smörrabatt, se *Levnadskostnader.*
Social filmverksamhet. Social information via vita duken: **50,** 670. — Folkhälsans detektiver: **50,** 926. — »Att vara sjuksköterska»: **51,** 32. — »Vi och våra gamla»: **51,** 868. — »Allt väl ombord»: **52,** 20.
Social handbok. Svenskt socialt lexikon: **49,** 113.
Social Survey, se *Socialstatistik.*
Sociala frågor, se *Riksdagen, Utlänningar.*
Sociala rättigheter i internationell rätt: **50,** 415.
Socialarbetare, se *Yrkesutbildning.*
Socialförsäkring. Socialstyrelsens utlåtande över Internationella arbetsbyråns rekommendation om ekonomisk trygghet: **49,** 346. — Socialförsäkringsutredningens betänkande om samordning av sjukförsäkring och yrkesskadeförsäkring: **52,** 780.
Principer i engelsk och svensk socialförsäkring: **50,** 331.
Nordiska socialförsäkringsmötet i Stockholm i maj 1948: **48,** 561.
Internationella konventioner på socialförsäkringens område: **50,** 31.
Amerikas förenta stater. Socialförsäkringen utbygges i Förenta staterna: **49,** 839.
Danmark. Nye sociale love i Danmark: **49,** 739.
Irland. Ny lag om sociala välfärdsanordningar: **48,** 785.
Norge. Den norske folketrygdplanen av 1948: **49,** 578.
Storbritannien. Socialförsäkringsministeriet i England: **50,** 758.
Sociallagstiftning. Nordiska socialministermötet i Oslo augusti 1949: **49,** 752.
Danmark. Det sociale lovgivningsarbejde år 1950—51: **52,** 9. — Pristalsreguleringen i dansk socialovgivning: **52,** 662.
Finland. Den finska socialförvaltningen förstärkes: **50,** 271.
Nya Zeelands sociallagstiftning: **50,** 255.
Socialpolitik. Ny bok om »Social-Sverige»: **52,** 386.
Nordisk sosialpolitisk samarbeid: **51,** 251.
Delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet: **49,** 110.
Finland. Några drag ur den socialpolitiska utvecklingen sedan 1948: **52,** 307.
Socialstatistik. Om användandet av representativa undersökningar inom socialstatistiken: **48,** 5.
Den sjunde internationella socialstatistikerkonferensen: **49,** 421, 903.

Storbritannien. Vad är »Social Survey»?: **49,** 499. — The Social Survey och den statliga förvaltningen i Storbritannien: **50,** 83.

Socialstyrelsen. Förteckning över viss personal hos socialstyrelsen samt adressförteckning över vissa lokala organ anknutna till socialstyrelsen: **48,** 73; **49,** 76; **50,** 70; **51,** 71; **52,** 63. — Skolbyråns chef tjänstledig: **49,** 193. — Socialstyrelsens statistikbyråer flyttar: **52,** 387. — Socialstyrelsen 40 år: **52,** 777.

Socialutgifter, se *Socialvård.*

Socialvetenskap. Tyskland. Socialforskningsinstitut i Dortmund: **49,** 838.

Socialvård. De svenska socialutgifterna omkring år 1946: **49,** 91; — år 1948: **49,** 193; — åren 1946, 1947 och 1948: **49,** 744. — Socialutgifterna under år 1949: **51,** 171. — Socialvårdens kostnader och finansiering år 1950: **52,** 320.

Registrering av brott för socialvårdens behov: **48,** 364. — Decentraliseringsfrågor inom socialvården: **48,** 866. — Industrihem m. m. för från fängelser och därmed jämställda anstalter utskrivna: **48,** 891. — Fängelsebehandling och återfallsrisk: **48,** 948. — Nytt nummer av Råd och anvisningar: **50,** 32. — Socialhjälp ersätter fattigvård: **50,** 425. — Socialvårdens organisation i de nybildade kommunerna: **50,** 495. — Socialvårdskommitténs förslag till lag om socialhjälp: socialstyrelsens utlåtande: **50,** 929; — arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande: **50,** 947. — Socialläkarens verksamhet: **51,** 767. — Rödakorshjälp till gamla: **51,** 781. — Om tystnadsplikt för tjänstemännen inom socialvården: **52,** 3. — Socialvårdssystrar. Ännu en form av hemhjälp för gamla: **52,** 237. — Socialstyrelsens utlåtande över socialvårdskommitténs betänkande angående begravningshjälpsförsäkring: **52,** 258. — Socialstyrelsens utlåtande över en motion om utredning angående inflationens inverkan på de sociala förmånerna: **52,** 332. — Socialstyrelsens socialvårdskonferens i Eskilstuna: **52,** 386.

Det adertonde nordiska juristmötet: **48,** 866. — Den nya nordiska konventionen om ömsesidigt utgivande av vård åt nödställda: **51,** 340. — De sociala utgifterna i de nordiska länderna: **51,** 411.

Femte internationella konferensen för socialt arbete: **51,** 104; — sjätte konferensen: **52,** 455.

Danmark. Förslag om förbättring av änkornas villkor: **48,** 784.

Finland. Socialutgifterna år 1950: **52,** 670.

Frankrike. Socialkort för mindre bemedlade: **50,** 272.

Grekland. Sociala problem: **48,** 938.

Se även *Fattigvård, Klubbverksamhet, Åldringsvård.*

Socialvårdsförbundet, Svenska, se *Fattigvård.*

Socialvårdskommitténs verksamhet: **51,** 703.

Se även *Arbetslöshetsförsäkring* (betänkande angående obligatorisk arbetslöshetsförsäkring); *Olycksfallsförsäkring* (betänkande angående ersättning för skada under militärtjänstgöring; — betänkande angående yrkesskadeförsäkring); *Socialvård* (förslag till lag om socialhjälp; — betänkande angående begravningshjälpsförsäkring).

Sociologi. Sociologer kongressar i Rom: **50,** 271.

Internationellt forskningsråd för sociologi: **52,** 164.

Sockersjuka, se *Arbetsförmedling.*

Sparverksamhet, se *Levnadskostnader.*

Spastikerutredning, se *Vanförevård.*

Statistik. Den statliga statistikens omfattning och form utredes: **48,** 364. — Några synpunkter på den statliga statistikens organisation: **49,** 574. — Socialstyrelsens hålkortsavdelning: **49,** 914. — Stickprov i riksstatistiken: **50,** 850. — Om planering av stickprovsundersökningar: **51,** 564. — En granskning av socialstyrelsens lönestatistik: **52,** 439. — Svensk statistisk expert till Colombia: **52,** 737.

Nordiskt statistikermöte i Reykjavik: **48,** 618; — i Helsingfors den 13—14 juni 1949: **49,** 506.

Internationellt statistikermöte i Indien: **52,** 75.

Amerikas förenta stater. Samordningen av den federala statistiken i Förenta staterna: **48,** 557.

Se även *Arbetsmarknaden, Förenta nationerna, Maskincentral, Tidskrifter.*

Statstjänstemännens riksförbund år 1949: **50,** 364; — år 1950: **51,** 358. — Reglerad befordringsgång för personal med teknisk utbildning inom statsförvaltningen: **48,** 42. — Ledighet för skördearbete för statsanställda: **48,** 734. — Skördeledigheten för statstjänstemän (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): **50,** 221. — Sjukfrekvensen bland vissa grupper av befattningshavare inom statsförvaltningen: **50,** 352.

Se även *Arbetsmarknaden.*

Stenindustrins rationalisering (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): **50,** 133.

Se även *Arbetstiden.*

Stickprov, se *Statistik.*

Studentsociala utredningen. Socialstyrelsens utlåtande angående den högre utbildningens demokratisering: **49,** 279.

Studiekostnader, se *Skattelagstiftning.*

Subvention, se *Industrin.*

Sysselsättning, se *Arbetsmarknaden.*

Sysselsättningskontroll, se *Arbetsförmedlingen.*

Sötsaksförbrukningen bland skolbarn i Lund: **50,** 428.

Tandvård. Förslag till ny tandvårdstaxa (socialstyrelsens utlåtande): **52,** 26.

Tegelindustri, se *Arbetsmarknaden.*

Tidskrifter. Översikt över utländska tidskrifter med socialt, samhällsekonomiskt eller befolkningsstatistiskt innehåll: **49,** 74, 164, 322, 401, 722, 810. — Sociala meddelandens tidskriftsindex 25 år: **50,** 32. — Statistisk tidskrift återuppstår: **52,** 22. — Meddelande från arbetsmarknadsstyrelsen och socialstyrelsen: **52,** 824.

Tyskland. Ny tysk socialpolitisk tidskrift: **52,** 521.

Tjänstemän. Tjänstemännens centralorganisation år 1947: **48,** 447; — år 1948: **49,** 423; — år 1949: **50,** 363; — år 1950: **51,** 357.

Se även *Arbetslöner, Arbetsmarknaden, Föreningsrätt, Statstjänstemän.*

Trafiksäkerheten. Åtgärder för höjande av trafiksäkerheten (socialstyrelsens utlåtande): **48,** 783.

Trepartskonferens, se *Arbetarskydd.*

Trädgårdsarbetarnas löner år 1947: **48,** 787; — år 1948: **49,** 842; — år 1949: **50,** 782; — år 1950: **51,** 733; — år 1951: **52,** 673.

Tunnelarbetare, se *Arbetstiden.*

Tvångsuthyrning, se *Hyreslagstiftning.*

Tystnadsplikt, se *Socialvård.*

Underhållsbidrag, se *Barnavård.*

Understödsrätt, se *Arbetslöshetsförsäkring.*

Ungdomsvård. Adressförteckning över skolor, tillhörande barna- och ungdomsvården: **48,** 78; **49,** 82; **50,** 77; **51,** 78; **52,** 70. — Ungdomsvårdsskolorna — läkepedagogiska behandlingscentraler: **48,** 87. — Arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över ungdomsvårdskommitténs betänkande: »Ungdomen och arbetet»: **49,** 49. — Nytt informationsorgan för ungdomsvårdsskolorna: **49,** 193. — Ungdomsvårdsskolornas elever år 1951: **52,** 399. — Ungdomsvårdsskoleutredningen: **52,** 673. — Om det neurotiska ungdomsklientelet och dess behov av arbets- och miljöterapi: **52,** 784.

Amerikas förenta stater. Ungdomsvården i Förenta staterna: **48,** 14. — Ungdomsvård i Förenta staterna: **52,** 711.

Se även *Barnavård.*

Universitetsberedningens betänkande (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): **50,** 302.

Upplysningsverksamhet. Kommunal upplysningsverksamhet: **48,** 221. — Förslag om ett statligt institut för social upplysning: **49,** 599. — Socialstyrelsens utlåtande över förslaget till social upplysning: **49,** 836; — arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande: **49,** 865. — Den statliga upplysningsverksamheten om arbets- och levnadsförhållanden i utlandet: **50,** 910.

Storbritannien. De allmänna rådgivningsbyråerna i England: **51,** 485.

Utlänningar i Sverige under fjärde kvart. 1947: **48,** 108; — 1948 (kvartalsvis): **48,** 456, 719, 871; **49,** 124; — år 1949: **49,** 355, 682, 845; **50,** 199; — år 1950: **50,** 436, 700, 934; **51,** 114; — år 1951: **51,** 363, 666, 803; **52,** 180; — år 1952: **52,** 389, 675, 807.

Utlänningarna på den svenska arbetsmarknaden: **48,** 896. — Utländsk arbetskraft i Sverige under de senaste 15 åren: **50,** 747. — Arbetslöshetshjälp till utlänningar: **50,** 867. — Den centrala

utlänningsmyndigheten (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över 1949 års utlänningskommittés förslag): **52,** 193. — Förslag till ny utlänningslag: **52,** 194. — Fattigvård och barnavård till utlänningar under 1950: **52,** 260. — Kurs i sociala frågor för utlänningar på Jakobsberg: **50,** 520; **52,** 455.

Ut- och invandring. Konvention angående migrerande arbetare: **50,** 167. — ILO-konferens om migrationsfrågor: **50,** 425. — Emigranter efter nationalitet åren 1949 och 1950: **51,** 642.

Canada. Invandring av »displaced persons» till Canada: **48,** 94.

Utomäktenskapliga barn, se *Barnavård.*

Vanförevården i Sverige: **48,** 929. — Världskongress rörande vanförevård: **51,** 266.

Danmark. En dansk spastikerutredning: **52,** 670.

Se även *Bostadsförhållanden, Partiellt arbetsföra.*

Varselsystem, se *Industrin.*

Vatten- och avloppsföretag. Arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över utredning och förslag av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga: **52,** 542.

Vägtrafikolyckor. Statistik över vägtrafikolyckor: **50,** 608; — år 1950 (kvartalsvis): **50,** 609, 786; **51,** 39, 271; — år 1951: **51,** 496, 735. (Serien fortsätter i Statistisk Tidskrift.)

Vägväsendet. Löneförhållandena inom vägväsendet år 1948: **49,** 28. — Vägarbetarnas löneförmåner år 1949: **50,** 607; — år 1950: **51,** 791.

Värnplikt, se *Försvaret.*

Yrkesgruppering, se *Befolkningsfrågor.*

Yrkesklassificering, se *Befolkningsfrågor.*

Yrkesnomenklatur, se *Befolkningsfrågor.*

Yrkesskadeförsäkring, se *Olycksfallsförsäkring, Socialförsäkring.*

Yrkesutbildning. Arbetslöshets- m. fl. kurser under ledning av överstyrelsen för yrkesutbildning: **48,** 37, 127; jan.—april 1948: **48,** 473; maj—sept. 1948: **48,** 894; okt. 1948—juni 1949: **49,** 628. — Omskolnings- m. fl. kurser under ledning av överstyrelsen för yrkesutbildning under tiden den 1 juli 1949—den 31 mars 1950: **50,** 386; 1 april—30 sept. 1950: **50,** 869; 1 okt. 1950—31 mars 1951: **51,** 382.

Utbildning och omskolning av partiellt arbetsföra: **48,** 40. — Stipendier för lärlingsutbildning utom hemorten: **48,** 42. — Den skogliga utbildningen: **48,** 392. — Arbetsprövnings- och arbetsträningsinstitut för partiellt arbetsföra: **48,** 970. — Yrkesutbildning inom jordbruk och skogsbruk: **49,** 218. — Omskolningskurser för friställda byggnadsarbetare m. fl.: **49,** 378. — Utbildningskurs för aspiranter inom arbetsförmedlingen: **49,** 379. — Studiekurs för arbetsförmedlingstjänstemän 15—22 aug. 1949: **49,** 696. — Yrkesutbildning för varubud: **49,** 933. — Frivillig förberedande yrkesutbildning för lantungdom (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): **50,** 221. — Kurs i Trollhättan för utbildning av revolversvarvare: **50,** 715. — Statligt bidrag till ungdom i åldern 16—18 år: **50,** 868. — Handelsgymnasiernas organisation (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över handelsutbildningskommitténs betänkande): **50,** 949. — Utbildningsbidragen till militär- och civilskadade: **51,** 534. — Lärarinneutbildningen på det husliga området (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): **51,** 609. — Socialarbetaren och allmänheten: **51,** 863. — Yrkesvägledningen och skolan: **52,** 404. — Svenskt yrkeslexikon: **52,** 489. — Partiellt arbetsföras yrkesutbildning övertas av arbetsmarknadsstyrelsen: **52,** 543. — Yrkesutbildning för skogsarbetare: **52,** 688.

Seminarium (internationellt) för socialarbetare: **51,** 587.

Se även *Befolkningsfrågor, Förenta nationerna, Försvaret.*

Yrkesverksamhet, se *Befolkningsfrågor.*

Yrkesvägledning, se *Försvaret, Yrkesutbildning.*

Ålderdomshem, se *Fattigvården.*

Ålderspension, se *Folkpensionering.*

Åldringsvård. Vart syftar vi (i svensk åldringsvård)?: **49,** 817. — Åldringsvård i hemmen: **51,** 843. — Åldringsvård i eget hem, pensionärshem eller ålderdomshem: **52,** 455.

Se även *Fattigvård, Socialvård.*

Återfallsrisk, se *Socialvård.*

Änkepension, se *Folkpensionering.*

Författarregister till Sociala Meddelanden 1948—1952

ABRAMSON, ERNST. Livsmedlens näringsvärde och pris: **51**, 631.

AHLBORG, GÖSTA. Ålderdomshemmen och personalfrågan: **50**, 765.

ALEXANDER, FINN. Forslag til lov om pensjonstrygd for norske sjømenn: **48**, 263. — Den norske folketrygdplanen av 1948: **49**, 578.

ALLEN, R. G. D. Några synpunkter på den statliga statistikens organisation: **49**, 574.

ASKLUND, LIS. Den abortförebyggande verksamheten: **52**, 143.

BERGGREN, ALI. Ett nytt uppslag vid planering av ålderdomshem: **51**, 336. — Rödakorshjälp till gamla: **51**, 781. — Erfarenheter från genomförandet av ålderdomshemsreformen. Genombrottsperioden 1947—1951: **52**, 647.

BEXELIUS, ERNST. Vart syftar vi?: **49**, 817.

BLOMDAHL, SVEN. Försäkringsrådets organisation och verksamhet: **48**, 433.

BLOMQUIST, CARL. Sommarbarnsverksamheten i Göteborg: **51**, 576.

BREDAL-BAUER, JOHN. Inkomst och förmögenhet år 1946: **48**, 955; **49**, 21; **50**, 96; **51**, 89; **52**, 313.

BROECK, GILBERT DE. Förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare i Belgien: **51**, 14.

CHRISTIANSEN, ARNE. Nye sociale love i Danmark: **49**, 739. — Dansk lag om barnbidrag: **50**, 428. — Det sociale lovgivningsarbejde i Danmark år 1950—51: **52**, 9.

DAHLBERG, GUNNAR, & GRUBB, IVAN. Kronisk reumatisk arthrit och bostadsförhållanden: **48**, 335.

DAHLBERG, GUNNAR. Om frekvensen av för fylleriförseelser dömda i Sverige åren 1925—47: **50**, 924.

DALENIUS, TORE. Problem vid företagssampling: **49**, 251. — Vad är »Social Survey»?: **49**, 499. — Om planering av stickprovsundersökningar: **51**, 564. — Statistikermötet i Indien: **52**, 75. — En granskning av socialstyrelsens lönestatistik: **52**, 439.

ECKERBERG, PER. Nordiska socialministermötet i Oslo augusti 1949: **49**, 752.

— Socialförsäkringsutredningens betänkande om samordning av sjukförsäkring och yrkesskadeförsäkring: **52**, 780.

EDSTRÖM, KJELL. Om existensminimum vid beskattningen: **52**, 241.

EEK, HILDING. Sociala rättigheter i internationell rätt: **50**, 415.

ELLWYN, CHRISTINA. Ungdomsvården i Förenta staterna: **48**, 14.

ENGSTRÖM, MARTIN. Ersättningarna vid olycksfall i arbete förbättras: **48**, 438.

ENGVALL, MARTIN. Minskad sysselsättning inom beklädnadsbranschen: **52**, 43.

ERIKSSON, TORSTEN. Ungdomsvårdsskolorna — läkepedagogiska behandlingscentraler: **48**, 87.

ERONN, LARS. Kooperativa förbundet 50 år: **49**, 409.

GLIMBERG, S. Y., se QUENSEL, C.-E.

GRABÖ, PAUL. Kvinnorna och jordbruket: **51**, 849.

GRAPE, WALDEMAR. Om följderna av en ökning av antalet försäljningsställen för pilsner: **51**, 98.

GROLL, LENNART. Om tystnadsplikt för tjänstemännen inom socialvården: **52**, 3.

GROTH, SVERKER. Polisstatistik: **50**, 344.

GRUBB, IVAN, se DAHLBERG, GUNNAR.

GUSTAFSON, RUNE. Engelsk arbetslöshetsförsäkring: **49**, 825.

HAGMAN, ROLF. Nya Zeelands sociallagstiftning: **50**, 255. — Socialförsäkringsministeriet i England: **50**, 758. — De allmänna rådgivningsbyråerna i England: **51**, 485.

HEDQVIST, CHARLES. Internationell blindsakskonferens i Oxford: **49**, 741.

HEINRICI, STEN-ERIC. Internationella arbetskonferensens trettiotredje sammanträde i Genève i juni—juli 1950: **50**, 915; trettiofjärde sammanträde: **51**, 859; trettiofemte sammanträde: **52**, 790.

HELGER, BENGT. Företagsnämnderna: **48**, 847.

HENRIKSSON, ARNE. Samordningen av den federala statistiken i Förenta staterna: **48**, 557.

HESSLER, TORE. Förslag om obligatorisk arbetslöshetsförsäkring: **48**, 859.

HOFSTEN, ERLAND V. Om användandet av representativa undersökningar inom socialstatistiken: **48**, 8. — Sjunde internationella konferensen för socialstatistiker i Genève 1949: **49**, 903.

HOLMQVIST, INGEMAR. Det särskilda bostadstillägget för folkpensionärer i vissa kommuner: **48**, 423.
HOLMSTEDT, GUSTAF. De svenska socialutgifterna omkring år 1946: **49**, 91 under åren 1946, 1947 och 1948: **49**, 744; under år 1949: **51**, 171. — De sociala utgifterna i de nordiska länderna: **51**, 411.
HYRENIUS, HANNES. Befolkningsfrågor inom Förenta nationerna: **49**, 489. — Yrkesverksamhetens omfattning och varaktighet: **49**, 649. — Aktuella problem inom demografien: **50**, 592.
HÖJER, KARL J. Socialvårdskommitténs verksamhet: **51**, 703.
JOHANSSON, BRITTEN. Feriebarnsverksamhet skapar större utrymme på barnkolonierna: **50**, 678.
JOHANSSON, ELIS. En dansk spastikerutredning: **52**, 670.
JURÉEN, LARS. Livsmedelsutgifterna vid näringsfysiologiskt likvärdig standard: **50**, 831.
LARNSTEDT, OSSIAN. Konvention om ålderspensioner: **49**, 822. — Svenska staten ärver: **50**, 903.
LARSSON, ERIK. En analys av bostadskön i Malmö: **52**, 721.
LARSSON, SIXTEN. Socialvårdens organisation i de nybildade kommunerna: **50**, 495.
LEISSNER, TH. ÅKE. Förslag om obligatorisk sjukförsäkring för sjömän: **52**, 380.
LEJMAN, EVA. En klubb av gamla: **52**, 375.
LINDSTRÖM, ERIC. Personalvård i England: **49**, 900.
LUNDBERG, ALARIK. Om existensminimum: **50**, 8.
LÖFGREN, HERMAN. Utrymning och inkvartering — försvarsåtgärder, som skapar många sociala problem: **52**, 448.
MOBERG, SVEN. Inkomster och förmögenheter bland personer med studentexamen: **50**, 579.
MODEEN, GUNNAR. Några drag ur den socialpolitiska utvecklingen i Finland: **52**, 307.
MONTAN, KARL. Vanförevården i Sverige: **48**, 929. — Kan en invalidlag skapa bättre koordination av åtgärderna för partiellt arbetsföra?: **50**, 505. — Invalidproblemen inför internationellt forum: **51**, 83. — Världskongress rörande vanförevård: **51**, 266. — Specialbostäder för vanföra: **52**, 604.
MOSS, LOUIS. The Social Survey och den statliga förvaltningen i Storbritannien: **50**, 83.
MÅNSSON, OLA. Åldringsvård i hemmen: **51**, 843.
NELSON, GEORGE R. Pristalsreguleringen i dansk sociallovgivning: **52**, 662.
NILSSON, KARNA. Socialarbetaren och allmänheten: **51**, 863.
NORD, TURE. Avbetalningsköp och återtagning av gods: **49**, 495.
NORDSTRÖM, MARGARETA. Organiseringen av hemhjälp i Österrike: **52**, 15.
NYMAN, RUTGER. Behandlingen av unga lagöverträdare: **52**, 157.
OLDERIN, GUNNAR. Tillgången på ungdomlig arbetskraft: **51**, 637.
OLSSON, BERTIL. Konvention angående migrerande arbetare: **50**, 167. — Västeuropeiskt arbetskraftsöverskott: **50**, 501. — Likheter och olikheter på skandinavisk arbetsmarknad: **51**, 555. — Flyktingsituationen i världen: **52**, 227.
OLSSON, GUNNAR. Den statliga upplysningsverksamheten om arbets- och levnadsförhållanden i utlandet: **50**, 910.
OTTERSTRÖM, EDITH. Social prognos för skyddshemselever: **51**, 3.
PERSSON, RUNE. Levnadskostnadsundersökning bland Lunds studenter: **49**, 601.
QUENSEL, CARL-ERIK. Befolkningsutvecklingen i Sverige, Norge och Danmark sedan 1939: **49**, 329.
QUENSEL, C.-E., & GLIMBERG, S. Y. Inkomstutvecklingen i ungdomsåren för en årsklass män: **52**, 511.
ROSÉN, GÖTA. Sunt förnuft och en meter från näsa till näsa: **50**, 3.
ROSENBLAD, URBAN. Social verksamhet inom försvaret: **49**, 729. — Personaltjänsten inom försvaret: **50**, 851.
RYBERG, MARGARETA. Utländsk arbetskraft i Sverige under de senaste 15 åren: **50**, 747.
SALVESEN, KAARE. Nordisk sosialpolitisk samarbeid: **51**, 251.
SCHMIDT, FOLKE. Rättslig jämställdhet för utomäktenskapliga barn: **49**, 7. — Principer i engelsk och svensk socialförsäkring: **50**, 331.
SJÖDÉN, BIRGER. Ungdomsvård i Förenta staterna: **52**, 711.
SKALTS, VERA. Hur arbetar den danska mödrahjälpen?: **51**, 174.
SKOGH, SVEN. Svenskt-norskt arbetarutbyte i studiesyfte: **51**, 743.
SKOGLUND, ERIK. Social information via vita duken: **50**, 670.
STARLAND, H. Teknisk trepartskonferens i Genève hösten 1948: **49**, 273.
STENKULA, C.-G. Klubbar för gamla: **50**, 268.
STÅLFELT, ILSE. Regeringsrättsutslag angående skyddsuppfostran: **49**, 911.

SUNDBERG, HARRY. Tegelindustrins sysselsättningsförhållanden: **51**, 141.
SÖDERGREN, JO. På stället marsch eller sakta framåt?: **50**, 511.
SÄLL, HELFRID. Sjukkassornas läkarvårdsersättning: **52**, 84.
TAKMAN, JOHN. Socialläkarens verksamhet: **51**, 767. — Om det neurotiska ungdomsklientelet och dess behov av arbets- och miljöterapi: **52**, 784.
TARASTI, AARNE. Om tryggande av underhållsbidrag, som tillkommer barn i Finland: **48**, 705.
TEGNER, GÖRAN. Kan vi begränsa barnstugornas kostnader?: **51**, 467.
THORNELL, STINA. Förändringar av fastigheters omkostnader och saluvärden åren 1938—1946: **48**, 546. — Fastighetsomkostnadernas förändringar under åren 1938—1948: **49**, 590; åren 1938—1949: **50**, 690. — Siffrorna bakom beslutet om generell hyreshöjning: **51**, 644. — Generell hyreshöjning för hyresåret 1952—1953: **52**, 575.
THORSSON, INGA. Likalönsfrågan inför sin internationella reglering: **51**, 718.
THORSSON, STURE. Internationella arbetsbyråns styrelse: **50**, 104.
THYSELL, TORSTEN. Barnhemmen och deras klientel: **48**, 851.
TSITIDIS, KRITON. Sociala problem i Grekland: **48**, 938. — Bostadspolitik i Grekland: **49**, 508. — Ny hyreslagstiftning i Grekland: **49**, 753.
WALLBERG, KLAS. Olycksfall i arbete under åren 1948 och 1949: **51**, 262.
VALLBRO, ERIK. Socialvårdssystrar. Ännu en form av hemhjälp för gamla: **52**, 237.
WESTERLIND, ERIK. FN:s ekonomiska och sociala råd (ECOSOC): **51**, 403.
WIBERG, ELISABETH. Bostadsförhållanden och bostadsstatistik i England: **48**, 940.
WIDMAN, J. O. Den nya nordiska konventionen om ömsesidigt utgivande av vård åt nödställda: **51**, 340.
WIKLUND, DANIEL. Alkoholistproblemet i psykosocial belysning: **51**, 418.
VINGE, MARGIT. Folkräkningarnas yrkesklassificering: **50**, 22. — Familjestatistiken i den svenska folkräkningen: **50**, 838.
WITTROCK, JAN. Säsongarbetslösheten inom byggnadsfacken under de senaste 15 åren: **50**, 919.
WOLLMER, ELSA. Femte internationella konferensen för socialt arbete: **51**, 104.
ÅKERMAN, BRITA. Hemhjälpsfrågan i England: **50**, 606.
ÖBERG, CARL. Socialstyrelsen övertar riksbankens konsumtionsprisindex: **49**, 668.

Sakregister till årgång 1952

(Siffrorna inom parentes anger häftets nummer)

Abortfrågan. Den abortförebyggande verksamheten: s. 143 (3).

Alkoholistvård. Adressförteckning över alkoholistanstalter: s. 69 (1).
Se även *Nykterhetsvård.*

Arbetsavtal. Lönernas dyrtidsreglering under år 1952: s. 167 (3).

Arbetsbyrån, Internationella. Ledig befattning i ILO:s bibliotek: s. 167 (3).

Arbetsförmedling, Sveriges offentliga, *månadsstatistik* (tabeller): *i varje häfte.*

Arbetskonferensen, Internationella. Internationella arbetskonferensens trettiofemte sammanträde i Genève: s. 790 (12).

Arbetslagstiftning. Nya bestämmelser om arbetstagares resor: s. 41 (1).
Utredning rörande semester för husmödrar m. fl.: s. 120 (2).
Barnarbetet i fabrikerna (internationell undersökning): s. 332 (5).

Arbetslöner. Löneförhållandena för arbetare inom industrin år 1951: s. 522 (8).
Löneförhållandena för arbetare inom byggnadsindustrin år 1951: s. 680 (10).
Löneförhållandena för anställda inom den enskilda varuhandeln i september 1951: s. 261 (4).
Löneutvecklingen 1939—1950: s. 259 (4).
Frankrike. Automatisk reglering av minimilönen i Frankrike: s. 602 (9).
Se även *Arbetsavtal, Arbetsmarknaden, Jordbruk, Skogsarbetare, Statstjänstemän, Trädgårdsarbetare.*

Arbetslösheten. Statistiken över arbetslösheten inom fackförbunden: s. 281 (4).
Arbetslösheten inom fackförbunden, *månadsstatistik* (tabeller): *i varje häfte.*
Hjälpsökande arbetslösa enligt arbetsmarknadsstyrelsen, *månadsstatistik* (tabeller): *i varje häfte.*

Arbetslöshetsförsäkring. Erkända arbetslöshetskassor 1951: s. 279 (4); s. 551 (8).
Arbetslöshet och understödsverksamhet i de erkända arbetslöshetskassorna: *i varje häfte.*

Arbetsmarknaden 1951, nov.: s. 37 (1); dec.: s. 118 (2); 1952, jan.: s. 191 (3); febr.: s. 278 (4); mars: s. 352 (5); april: s. 402 (6); maj: s. 486 (7); juni: s. 541 (8); juli: s. 617 (9); aug.: s. 684 (10); sept.: s. 745 (11); okt.: s. 812 (12).
Löner och sysselsättning inom industrin i november 1951: s. 196 (3); i februari 1952: s. 412 (6); i maj 1952: s. 619 (9); i augusti 1952: s. 800 (12).
Sysselsättningen inom industri m. m. enligt uppgifter från arbetsgivarna, *månadsstatistik* (tabeller): *i varje häfte.*
Arbetskraften i offentlig tjänst. IV. A. Antal tjänstemän i städerna i början av mars månad 1950: s. 89 (2). B. Sammanfattande redogörelse för tjänstemän med viss utbildning: s. 91 (2). — Antal anställda hos landstingen åren 1945, 1947—1949 och 1951: s. 517 (8).
Löneförhållandena och sysselsättningen för tjänstemän m. fl. inom industrin i september 1951: s. 269 (4).
Minskad sysselsättning inom beklädnadsbranschen: s. 43 (1).
Omorganisation av arbetsmarknadsstyrelsen (vid 1952 års riksdag): s. 593 (9).
Danmark. En dansk utredning om rörligheten på arbetsmarknaden: s. 733 (11).
Storbritannien. De äldre arbetarnas sysselsättningsproblem i Storbritannien: s. 405 (6).
Se även *Jordbruk, Skogsarbetare.*

Arbetstiden. Arbetstidslagen (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): s. 409 (6).

Arvsfonden. Allmänna arvsfonden budgetåret 1950/51: s. 484 (7); 1951/52: s. 811 (12).

Barnarbete, se *Arbetslagstiftning.*

Barnavård. Samhällets barnavård år 1950: s. 172 (3).
Adressförteckning över länsstyrelsernas barnavårdsassistenter: s. 64 (1).
Behandlingen av unga lagöverträdare: s. 157 (3).
Daghem och förskolor (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande): s. 41 (1).
Socialstyrelsens utredning och förslag angående utbildning av föreståndare vid barnhem: s. 521 (8).
Se även *Fattigvård, Ungdomsvård, Utlänningar.*

Barnbidrag, se *Befolkningsfrågor.*

Befolkningsfrågor. Allmänna barnbidrag åren 1950 och 1951: s. 104 (2).

Jordens befolkningssiffra: s. 386 (6).

Begravningshjälp, se *Socialvård.*

Beklädnadsbranschen, se *Arbetsmarknaden.*

Bostadsförhållanden. En analys av bostadskön i Malmö: s. 721 (11).

Generell hyreshöjning för hyresåret 1952—1953: s. 575 (9).

Låne- och bidragsverksamheten för bostadsändamål (vid 1952 års riksdag): s. 594 (9).

Slutredovisning av 1945 års allmänna bostadsräkning: s. 453 (7).

Specialbostäder för vanföra: s. 604 (9).

Bostadsräkning, se *Bostadsförhållanden.*

Bosättningslån. Socialstyrelsens bosättningslåneutredning: s. 797 (12).

Byggnadsverksamheten. Bostadsbyggandet i Sverige år 1951: s. 457 (7).

Byggnadsverksamheten i vissa städer och köpingar under fjärde kvart. 1951: s. 187 (3); under första kvart. 1952: s. 393 (6); under andra kvart. 1952: s. 612 (9); under tredje kvart. 1952: s. 825 (12).

Den reglerade byggnadsverksamhetens omfattning den 1 aug. 1952: s. 748 (11).

Byggnadstillstånd (tabeller): *i varje häfte.*

Byggnadsregleringen: s. 488 (7); s. 544 (8).

Ändrade bestämmelser om anvisning av arbetskraft till byggnadsarbete: s. 39 (1).

Se även *Arbetslöner.*

Detaljhandel. Omsättningen inom detaljhandeln under fjärde kvart. 1951: s. 184 (3); under första kvart. 1952: s. 397 (6); under andra kvart. 1952: s. 610 (9).

Storbritannien. Engelsk distributionsräkning: s. 602 (9).

Distributionsräkning, se *Detaljhandel.*

Dyrortsgruppering. Dyrortsnämnden för år 1952: s. 95 (2).

Dyrortsgrupperingarna efter kommunindelningsreformen: s. 169 (3).

1951 års dyrortsundersökning: s. 736 (11).

Dyrtidsreglering, se *Arbetsavtal, Sociallagstiftning.*

Existensminimum. Om existensminimum vid beskattningen: s. 241 (4).

Fattigvården under år 1950: s. 31 (1).

Adressförteckning över fattigvårds- och barnavårdskonsulenter: s. 64 (1).

Erfarenheter från genomförandet av ålderdomshemsreformen. Genombrottsperioden 1947—1951: s. 647 (10).

Fattigvårdsanstalternas storlek och beläggning: s. 251 (4).

Vårdkostnader och vårdavgifter på ålderdomshemmen år 1949: s. 325 (5).

Se även *Utlänningar.*

Flyktingar. Flyktingsituationen i världen: s. 227 (4).

Frånvarofrekvens, se *Industrin.*

Fylleri. Fylleriförseelser och spritsmuggling under år 1951: s. 171 (3).

Förenta nationerna. FN:s socialstipendier: s. 170 (3).

Svensk statistisk expert till FN-uppdrag: s. 799 (12).

Författarregister till årgång 1952: s. 861 (12); — åren 1948—1952: s. 854 (12).

Förlikningsmän. Adressförteckning över statens förlikningsmän för medling i arbetstvister: s. 72 (1).

Försvaret. Utrymning och inkvartering — försvarsåtgärder, som skapar många problem: s. 448 (7).

Hemhjälp, se *Husligt arbete, Socialvård.*

Husligt arbete. Hembiträdeslagen: s. 407 (6).

Den sociala hemhjälpen: s. 585 (9).

Österrike. Organiseringen av hemhjälp: s. 15 (1).

Indexnämnd, se *Levnadskostnader.*

Industrin. Frånvarofrekvens inom vissa industriföretag: s. 545 (8).

Varselsystemet: s. 280 (4).

Se även *Arbetslöner, Arbetsmarknaden.*

Inkomstfördelningen. Inkomst och förmögenhet år 1950: s. 313 (5).

Inkomstutvecklingen i ungdomsåren för en årsklass män: s. 511 (8).

Jordbruk. Arbetskraftsåtgång och utbetald lönesumma inom jordbruket år 1951: s. 530 (8).

Löneläget inom jordbruket år 1951 jämte löneutvecklingen åren 1946—1951: s. 478 (7).

Klubbverksamhet. En klubb av gamla: s. 375 (6).

Kollektivavtalen under första halvåret 1952: s. 606 (9).

Kooperation. Kooperativ verksamhet år 1949: s. 27 (1).

Levnadskostnader. Levnadskostnadsindex för december 1951: s. 105 (2); mars 1952: s. 345 (5); juni 1952: s. 534 (8); september 1952: s. 738 (11).

Socialstyrelsens allmänna konsumtionsprisindex: *i varje häfte.*

Adressförteckning över socialstyrelsens ortsombud för prisinsamling: s. 66 (1).

Förslag om ny hushållsbudgetundersökning: s. 334 (5).

Indexnämnden för år 1952: s. 95 (2).
Socialstyrelsens instruktionskurs för intervjuare: s. 151 (3).
Utredning om levnadskostnadsindex: s. 602 (9).
Vad bör »index 25,7» vara nu?: s. 736 (11).
Internationell expertkommitté för levnadsstandardberäkningar: s. 737 (11).
Amerikas förenta stater. USA:s konsumtionsprisindex: s. 95 (2). — Amerikansk levnadskostnadsundersökning: s. 796 (12).
Finland. Ny beräkning av finska levnadskostnadsindex: s. 258 (4).

Litteraturöversikt: *i varje häfte.*

Livsmedelspriser. Detaljprisutvecklingen i Sverige och utlandet: s. 276 (4).

Moderskapsskydd. Mödrahjälpen under år 1951: s. 469 (7).
Adressförteckning över mödrahjälpsnämndernas sekreterare: s. 65 (1).

Mödrahjälp, se *Moderskapsskydd.*

Nykterhetsvård. Nykterhetsnämndernas verksamhet under år 1950: s. 97 (2).
Nykterhetsvårdsklientelets omfattning och sammansättning under år 1950: s. 336 (5).
Adressförteckning över länsnykterhetsnämndernas ombudsmän: s. 70 (1).
Nykterhetsfrågor vid 1952 års riksdag: s. 595 (9).
Se även *Alkoholistvård.*

Olycksfallsförsäkring. Socialvårdskommitténs betänkande angående yrkesskadeförsäkring (socialstyrelsens utlåtande): s. 24 (1).
Se även *Socialförsäkring.*

Partiellt arbetsföra, se *Yrkesutbildning.*

Riksdagen. Sociala frågor vid 1952 års riksdag: s. 593 (9).

Rättshjälp. Socialstyrelsens utlåtande över rättshjälpskommitténs förslag: s. 22 (1).

Semester, se *Arbetslagstiftning.*

Sjukförsäkring. Sjukkassornas läkarvårdsersättning: s. 84 (2).
Se även *Sjömansyrket, Socialförsäkring.*

Sjuksköterskebyråerna under 1951: s. 544 (8).

Sjukvård. Medicinalpersonalens storlek omkring slutet av år 1950: s. 401 (6).
Socialstyrelsens utlåtande över betänkande angående fri sjukhusvård: s. 168 (3).

Sjömansyrket. Förslag om obligatorisk sjukförsäkring för sjömän: s. 380 (6).
Förslag till ny sjömanslag (antagen vid 1952 års riksdag): s. 593 (9).
ILO-konventionen om besättningens bostäder på fartyg träder i kraft: s. 603 (9).

Skattelagstiftning. 1949 års skatteutrednings betänkande angående den statliga direkta beskattningen: s. 164 (3).
Se även *Existensminimum.*

Skogsarbetare. Skogsarbetarnas arbetsförtjänster vintern 1951/52: s. 799 (12).
Sysselsättningen inom storskogsbruket 1952, febr.: s. 280 (4); maj: s. 488 (7); aug.: s. 687 (10).
Se även *Yrkesutbildning.*

Social filmverksamhet. »Allt väl ombord»: s. 20 (1).

Sociala frågor, se *Riksdagen, Utlänningar.*

Socialförsäkring. Socialförsäkringsfrågor vid 1952 års riksdag: s. 596 (9).
Socialförsäkringsutredningens betänkande om samordning av sjukförsäkring och yrkesskadeförsäkring: s. 780 (12).

Sociallagstiftning. Danmark. Det sociale lovgivningsarbejde år 1950—51: s. 9 (1). — Pristalsreguleringen i dansk sociallovgivning: s. 662 (10).

Socialpolitik. Ny bok om »Social-Sverige»: s. 386 (6).
Finland. Några drag ur den socialpolitiska utvecklingen sedan 1948: s. 307 (5).

Socialstyrelsen. Förteckning över viss personal hos socialstyrelsen samt adressförteckning över vissa lokala organ anknutna till socialstyrelsen: s. 63 (11).
Socialstyrelsen 40 år: s. 777 (12).
Socialstyrelsens statistikbyråer flyttar: s. 387 (6).

Socialvård. Socialvårdens kostnader och finansiering 1950: s. 320 (5).
Frågor angående socialvård vid 1952 års riksdag: s. 599 (9).
Om tystnadsplikt för tjänstemännen inom socialvården: s. 3 (1).
Socialstyrelsens socialvårdskonferens i Eskilstuna: s. 386 (6).
Socialstyrelsens utlåtande över socialvårdskommitténs betänkande angående begravningshjälpsförsäkring: s. 258 (4).
Socialstyrelsens utlåtande över en motion om utredning angående inflationens inverkan på de sociala förmånerna: s. 332 (5).
Socialvårdssystrar. Ännu en form av hemhjälp för gamla: s. 237 (4).
Sjätte internationella konferensen för socialt arbete: s. 455 (7).
Finland. Socialutgifterna år 1950: s. 670 (10).
Se även *Fattigvård, Klubbverksamhet, Åldringsvård.*

Sociologi. Internationellt forskningsråd för sociologi: s. 164 (3).

Spastikerutredning, se *Vanförevård.*

Statistik. En granskning av socialstyrelsens lönestatistik: s. 439 (7).

Svensk statistisk expert till Colombia: s. 737 (11).

Internationellt statistikermöte i Indien: s. 75 (2).

Se även *Förenta nationerna, Tidskrifter.*

Statstjänstemän. Frågor angående löner m. m. för statstjänstemän vid 1952 års riksdag: s. 601 (9).

Sysselsättning, se *Arbetsmarknaden.*

Tandvård. Förslag till ny folktandvårdstaxa (socialstyrelsens utlåtande): s. 26 (1).

Tidskrifter. Meddelande från arbetsmarknadsstyrelsen och socialstyrelsen: s. 824 (12). Statistisk tidskrift återuppstår: s. 22 (1).

Tyskland. Ny tysk socialpolitisk tidskrift: s. 521 (8).

Tjänstemän, se *Arbetsmarknaden.*

Trädgårdsarbetarnas löner år 1951: s. 673 (10).

Tystnadsplikt, se *Socialvård.*

Ungdomsvård. Adressförteckning över skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: s. 70 (1).

Om det neurotiska ungdomsklientelet och dess behov av arbets- och miljöterapi: s. 784 (12).

Ungdomsvårdsskoleutredningen: s. 673 (10).

Ungdomsvårdsskolornas elever år 1951: s. 399 (6).

Amerikas förenta stater. Ungdomsvård i Förenta staterna: s. 711 (11).

Se även *Barnavård.*

Utlänningar i Sverige under fjärde kvart. 1951: s. 180 (3); under första kvart. 1952: s. 389 (6); under andra kvart. 1952: s. 675 (10); under tredje kvart. 1952: s. 807 (12).

Den centrala utlänningsmyndigheten (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över 1949 års utlänningskommittés förslag): s. 193 (3).

Fattigvård och barnavård till utlänningar under 1950: s. 260 (4).

Förslag till ny utlänningslag (arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över 1949 års utlänningskommittés förslag): s. 194 (3).

Kurs i sociala frågor för utlänningar på Jakobsberg: s. 455 (7).

Vanförevård. Danmark. En dansk spastikerutredning: s. 670 (10).

Se även *Bostadsförhållanden.*

Varselsystem, se *Industrin.*

Vatten- och avloppsföretag. Arbetsmarknadsstyrelsens utlåtande över utredning och förslag av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga: s. 542 (8).

Yrkesskadeförsäkring, se *Olycksfallsförsäkring, Socialförsäkring.*

Yrkesutbildning. Partiellt arbetsföras yrkesutbildning övertas av arbetsmarknadsstyrelsen: s. 543 (8).

Svenskt yrkeslexikon: s. 489 (7).

Yrkesutbildning för skogsarbetare: s. 688 (10).

Yrkesvägledningen och skolan: s. 404 (6).

Ålderdomshem, se *Fattigvården.*

Åldringsvård i eget hem, pensionärshem eller ålderdomshem: s. 455 (7).

Se även *Fattigvård, Socialvård.*

Författarregister till årgång 1952

Signerade artiklar

ASKLUND, LIS. Den abortförebyggande verksamheten. Nr 3
BERGGREN, ALI. Erfarenheter från genomförandet av ålderdomshemsreformen. Genombrottsperioden 1947—1951. Nr 10
BREDAL-BAUER, JOHN. Inkomst och förmögenhet år 1950. Nr 5
CHRISTIANSEN, ARNE. Det sociale lovgivningsarbejde i Danmark år 1950—51. Nr 1
DALENIUS, TORE. Statistikermötet i Indien. Nr 2
— En granskning av socialstyrelsens lönestatistik. Nr 7
ECKERBERG, PER. Socialförsäkringsutredningens betänkande om samordning av sjukförsäkring och yrkesskadeförsäkring. Nr 12.
EDSTRÖM, KJELL. Om existensminimum vid beskattningen. Nr 4
ENGVALL, MARTIN. Minskad sysselsättning inom beklädnadsbranschen. Nr 1
GLIMBERG, S. Y., se Quensel, C.-E.
GROLL, LENNART. Om tystnadsplikt för tjänstemännen inom socialvården. Nr 1
HEINRICI, STEN-ERIC. Internationella arbetskonferensens trettiofemte sammanträde. Nr 12
JOHANSSON, ELIS. En dansk spastikerutredning. Nr 10
LARSSON, ERIK. En analys av bostadskön i Malmö. Nr 11
LEISSNER, TH. ÅKE. Förslag om obligatorisk sjukförsäkring för sjömän. Nr 6
LEJMAN, EVA. En klubb av gamla. Nr 6
LÖFGREN, HERMAN. Utrymning och inkvartering — försvarsåtgärder, som skapar många sociala problem. Nr 7
MODÉEN, GUNNAR. Några drag ur den socialpolitiska utvecklingen i Finland. Nr 5
MONTAN, KARL. Specialbostäder för vanföra. Nr 9
NELSON, GEORGE R. Pristalsreguleringen i dansk sociallovgivning. Nr 10
NORDSTRÖM, MARGARETA. Organiseringen av hemhjälp i Österrike. Nr 1
NYMAN, RUTGER. Behandlingen av unga lagöverträdare. Nr 3
OLSSON, BERTIL. Flyktingsituationen i världen. Nr 4
QUENSEL, C.-E. och GLIMBERG, S. Y. Inkomstutvecklingen i ungdomsåren för en årsklass män. Nr 8
SJÖDÉN, BIRGER. Ungdomsvård i Förenta staterna. Nr 11
SÄLL, HELFRID. Sjukkassornas läkarvårdsersättning. Nr 2
TAKMAN, JOHN. Om det neurotiska ungdomsklientelet och dess behov av arbets- och miljöterapi. Nr 12
THORNELL, STINA. Generell hyreshöjning för hyresåret 1952—1953. Nr 9
VALLBRO, ERIK. Socialvårdssystrar. Ännu en form av hemhjälp för gamla. Nr 4

Initialer

G. B-d	= Gustaf Berglund, förste aktuarie (Ss)	G. M.	= Gustav Möller, förste aktuarie (Suk)
I. D.	= Ingrid Dalén, amanuens (Ss)	K.-A. N.	= Karl-Axel Nordfors, byråsekreterare (Ss)
K.-E. F-g	= Karl-Erik Friberg, aktuarie (Ss)	A. N-t	= Arne Näverfelt, förste aktuarie (Ss)
T. G.	= Thore Grönqvist, aktuarie (Ss)	E. O.	= Einar Olsson, aktuarie (Ss)
R. H.	= Rolf Hagman, amanuens (Ss)	I. R.	= Ingrid Reinhard, amanuens (Ss)
M. H.	= Maria Hammarström, förste byråsekreterare (Ss)	U. Ths	= Ulf Thorselius, amanuens (Suk)
B. H.	= Brita Hasselrot, förste byråsekreterare (Ss)	S. T.	= Sture Thorsson, socialråd (Sd)
C. H-n	= Carl Hermelin, aktuarie (Ss)	E. W.	= Elisabeth Wiberg, förste aktuarie (Ss)
E. v. H.	= Erland v. Hofsten, byråchef (Ss)	K. W.	= Kerstin Widén, byråinspektör (Ss)
G. H-dt	= Gustaf Holmstedt, förste aktuarie (Ss)	Wgt	= Erik Wångstedt, byråsekreterare (AMS)
O. J.	= Olov Johnsson, förste byråsekreterare (Ss)	O. Z-n	= Olof Zachrisson, förste byråsekreterare (Ss)
S. K.	= Sten Kruse, amanuens (Ss)	C. Ö.	= Carl Öberg, förste aktuarie (Ss)
Å. L.	= Åke Lönnqvist, amanuens (Ss)	G. Ö.	= Gunnel Öhman, aktuarie (Bs)

AMS = Arbetsmarknadsstyrelsen, Bs = Bostadsstyrelsen, Sd = Socialdepartementet, Ss = Socialstyrelsen, Suk = Statens utlänningskommission

Recensioner år 1952

BARNEN, LIVET OCH VI. En bok om barnets värld och föräldrarnas uppgifter: s. 224 (3)
COLE, G. D. H., The British Co-operative Movement in a Socialist Society: s. 371 (5)
HECKSCHER, GUNNAR, Svensk statsförvaltning i arbete: s. 643 (9)
HOFSTEN, ERLAND V., Price Indexes and Quality Changes: s. 435 (6)
HYRENIUS, HANNES, Befolkning och samhälle: s. 140 (2)
INTERNATIONELLA ARBETSBYRÅN, Payment by Results: s. 62 (1)
— Year Book of Labour Statistics 1949—50 och The Seventh International Conference of Labour Statisticians: s. 303 (4)
KJELLVARD, HENRY: Fackföreningsboken: s. 838 (12)
LASKI, HAROLD J., Fackföreningarna i det nya samhället (Trade unions in the new society): s. 220 (3)
LO-JOHANSSON, IVAR, Ålderdoms-Sverige: s. 303 (4)
MOBERG, SVEN, »Vem blev student och vad blev studenten?»: s. 301 (4)
SANDELS, STINA, Drag ur förskolålderns psykologi och pedagogik: s. 771 (11)
SKÖLD, PER EDVIN, Kommunalkunskap. Nionde upplagan, omarbetad av Tage de la Motte: s. 139 (2)
»SOCIAL SWEDEN»: s. 772 (11)
SOCIAL ÅRSBOK 1950—51, Civilt och militärt: s. 570 (8)
SOCIOLOGI (av ett flertal författare): s. 222 (3)
SVENSKA BEFOLKNINGSFÖRBUNDETS I FINLAND PUBLIKATION NR 11: Barn, familj, samhälle: s. 771 (11)
TEGNER, G, La sécurité sociale en Suède: s. 221 (3)
WERMLUND, SVEN, Människan som samhällsvarelse: s. 436 (6)